

ترجمہ فارسی دی قرآن کریم

مترجم: محمد جواد برہانی

فهرست مطالب

- 1..... ترجمه فارسی دری قرآن کریم
- 2..... دختر عزیزبزم فاطمه جان سلام
- 5..... فهرست مطالب
- 28..... مقدمه
- 48..... جزء یکم
- 48..... سوره حمد/سپاس گزاری
- 49..... سوره بقره(گاو)
- 51..... متقیان
- 51..... کافران
- 52..... منافقان
- 54..... دستور به پرستش خداوند نعمت دهنده
- 55..... آیه تحدی به یک سوره
- 55..... پاداش مومنان
- 55..... فاسقان و زیانکاران
- 57..... داستان خلقت آدم
- 59..... بنی اسرائیل
- 65..... داستان گاو بنی اسرائیل
- 73..... داستان جادوی هاروت و ماروت
- 74..... پرهیز از بکارگیری کلمات دوپهلو
- 75..... آیه نسخ
- 75..... مذمت خواسته و سوال بیجا
- 77..... ممانعت از مسجد
- 78..... عدم رضایت یهود و نصارا
- 79..... خطاب به مردم بنی اسرائیل
- 79..... داستان حضرت ابراهیم
- 80..... مقام ابراهیم

- 80..... بازسازی خانه خدا و دعاهای ابراهیم و اسماعیل
- 83..... رنگ الهی
- 84..... جزء دوم**
- 84..... تغییر قبله از بیت المقدس به کعبه
- 87..... وظایف پیامبران
- 88..... سعی بین صفا و مروه
- 89..... پنهان کردن حق
- 90..... تفکر در آفرینش جهان
- 90..... جدایی بین رهبران و پیروان
- 91..... اجتناب از دام شیطان
- 91..... مذمت تقلید کورکورانه
- 92..... یاسین به گوش خر خواندن
- 92..... نعمت های حلال و حرام
- 92..... محرمات و نجاسات
- 93..... خوبی های واقعی
- 94..... حکم قصاص
- 95..... وصیت
- 95..... اصلاح وصیت نامه
- 95..... روزه و ماه رمضان
- 96..... ماه رمضان ماهی نزول قرآن
- 97..... احکام ماه رمضان
- 98..... نهی از خوردن مال دیگران
- 99..... مبارزه با دشمن
- 100..... احکام حج و عمره
- 103..... صفات منافقان
- 104..... لیله المبیته و ایثار در راه خدا
- 105..... شیفتگی کافر به دنیا
- 107..... اولویت بندی در انفاق
- 107..... جهاد
- 108..... حکم شراب و قمار و مقدار انفاق
- 109..... زندگی با یتیمان

- 109..... احکام خانواده و ازدواج (21 آیه)
- 111..... احکام قسم و طلاق
- 115..... احکام شیردادن طفل
- 116..... عده وفات و خواستگاری از زنان در عده
- 116..... حکم طلاق و نحوه پرداخت مهریه
- 117..... پابندی به نماز.....
- 117..... تتمه احکام طلاق.....
- 118..... داستان بیماری طاعون در عصر حزقیل نبی.....
- 119..... پاداش قرض الحسنه.....
- 119..... داستان بنی اسرائیل پس از حضرت موسی.....
- 122..... جزء سوم.....**
- 123..... آیت الکرسی.....
- 123..... عدم اجبار در انتخاب دین.....
- 124..... مجادله نمرود با حضرت ابراهیم.....
- 125..... داستان حضرت عزیر.....
- 126..... داستان حضرت ابراهیم و پرندگان.....
- 126..... آداب و فواید انفاق.....
- 130..... مذمت رباخواری.....
- 131..... مهلت دادن به قرضدار.....
- 132..... تنظیم سند در قراردادهای مدت دار (بزرگترین آیه).....
- 134..... ارکان ایمان.....
- 134..... دعای پایانی.....
- 135..... سوره آل عمران (خاندان عمران) / طیبه.....
- 137..... داستان محاجه پیامبر با هیئت نجران.....
- 143..... لزوم تقیه به خاطر حفظ جان.....
- 145..... داستان حضرت مریم، زکریا و عیسی.....
- 151..... آیه مباهله.....
- 152..... اتحاد با اهل کتاب.....
- 153..... مهم بیروی از مکتب و اهداف است.....
- 156..... خرابکاری عالمان دین.....
- 157..... پیمان الهی.....

- داستان حارث بن سوید انصاری 158
- جزء چهارم** 159
- بهبانه گیری های یهودیان 160
- وجوب حج برای افراد مستطیع 161
- کارشکنی های یهودیان 161
- افراد رو سیاه و رو سفید در قیامت 163
- دلیل برتری مسلمانان 163
- بیگانه را محرم اسرار خود قرار ندادن 165
- داستان جنگ احد در سال سوم هجرت 167
- دستورهای دینی (نهی از ربا، اطاعت از خدا و پیامبر و...) 168
- صفات متقین 169
- ادامه داستان جنگ احد 171
- شام غریبان احد 175
- مذمت ترک انفاق واجب 182
- بهبانه های یهود برای ایمان نیاوردن به پیامبر 183
- قانون کلی مرگ و حساب و کتاب 184
- امتحان الهی و آزار و اذیت پیامبر از سوی مشرکان و یهودیان .. 184
- مذمت کتمان حقایق 185
- جمع بندی و دعا‌های پایانی 185
- سوره نساء/ زنان 188
- مسائل خانوادگی تا آیه 35 189
- رفتار با یتیمان 189
- رفتار با سفیهان 191
- احکام میراث 192
- حکم زنا 195
- قبولی و عدم قبولی توبه 195
- محارم نسبی و رضاعی و کسانی که ازدواج با آنها حرام است .. 197
- جزء پنجم** 197
- آیه ازدواج موقت 198
- مذمت حرام خوری و تشویق تجارت 199

- 200..... دلیل تفاوت مردان با زنان
- 200..... راه حل اختلافات خانوادگی
- 201..... عاقبت عبادت کننده گان و متکبران
- 202..... حکم نماز در حال مستی و جنابت و تیمم
- 203..... رفتارهای آزار دهنده یهود
- 205..... امید بخش ترین آیه
- 205..... مذمت خودستایی
- 206..... بهشتیان
- 207..... نهی از مراجعه به محکمه طاغوت
- 209..... رفاقت و همنشینی با پیامبر
- 210..... مبارزه در راه خداوند
- 213..... مذمت شایعه پراکنی
- 214..... پاداش واسطه کار نیک
- 214..... بهتر ادا کردن جواب سلام
- 215..... منافقان
- 216..... مذمت قتل مومن
- 217..... کفایت اسلام ظاهری
- 218..... جهاد و هجرت
- 219..... هجرت به خاطر حفظ دین
- 219..... پاداش هجرت و نماز مسافر
- 220..... نماز خوف
- 221..... تلاش برای متهم کردن بیگناه
- 224..... دام ها و تهدیدهای شیطان
- 225..... ایمان و عمل صالح باعث نجات بشر
- 226..... احکام زنان و همسرداری
- 229..... ریشخند بازی منافقان
- 232..... جزء ششم**
- 233..... بخش دیگر از ماجرای یهود
- 238..... ارث خواهر و برادر
- 239..... سوره مائده(سفره)
- 241..... احکام حج

- 242..... گوشت های حرام و اکمال دین
- 243..... حلال بودن طعام و ازدواج اهل کتاب
- 243..... احکام وضو، غسل و تیمم
- 244..... اهتمام به عدالت
- 245..... پیمان اهل کتاب
- 248..... داستان موسی و قومش
- 250..... داستان اولین قتل روی زمین/داستان هابیل و قابیل
- 252..... حکم محارب، مفسد و سارق
- 254..... قضاوت مطابق کتاب های آسمانی
- 259..... آیه ولایت
- 260..... ماجراهای اهل کتاب
- 262..... معرفی جانشین
- 263..... اعتقادات یهود و نصارا
- 266..... جزء هفتم**
- 267..... نکوهش رهبانیت و حکم شکستن قسم
- 269..... احکام شکار در حال احرام
- 273..... اهمیت شاهد
- 274..... نعمت های خداوند بر عیسی
- 277..... سوره انعام (چهار پایان)
- 279..... لجبازی کافران در برابر حق
- 294..... مناظره حضرت ابراهیم با بت پرستان
- 299..... توجه به آفرینش و نعمت های الهی برای خدا شناسی
- 301..... لجاجت و بهانه جویی مشرکان
- 302..... نهی از اهانت به مقدسات دیگران
- 303..... جزء هشتم**
- 305..... ذبیحه حلال و حرام
- 306..... هدایت و ضلالت
- 307..... پاداش هدایت و ضلالت
- 309..... آداب و رسوم و اعتقادات مشرکان عصر پیامبر
- 311..... نعمت های الهی از گیاهان و حیوانات

- 314..... دستورهای اساسی اسلام (ده فرمان)
- 318..... سوره اعراف/میثاق
- 319..... مجازات دنیوی و اخروی
- 320..... خدا، آدم و شیطان
- 324..... دستورهای خداوند
- 326..... بهشتیان و دوزخیان
- 333..... داستان قوم نوح
- 334..... داستان قوم عاد
- 336..... داستان قوم ثمود
- 338..... داستان قوم لوط
- 339..... داستان قوم شعیب
- 340..... جزء نهم**
- 343..... داستان قوم موسی
- 358..... آیه عهد الست در عالم نر
- 359..... داستان بلعم باعور
- 364..... نعمت همسر و فرزند
- 365..... تشویق به آسان گیری و اجتناب از انتقام جویی
- 367..... سوره انفال/بدر
- 368..... صفات مومنان
- 369..... جنگ بدر و تقسیم غنائم جنگی
- 374..... توطئه برای قتل پیامبر
- 378..... جزء دهم**
- 378..... آیه خمس از غنیمت و موارد مصرف آن
- 389..... سوره توبه/برائت
- 390..... رفتار با مشرکان
- 396..... جنگ حنین هشتم هجرت
- 398..... جنگ تبوک در سال نهم هجرت
- 399..... چهار ماه حرام
- 407..... موارد مصرف صدقات و زکات
- 408..... صفات و فعالیت های منافقان

جزء یازدهم..... 416

- 421..... مسجد ضرار
 429..... سوره یونس
 442..... داستان نوح
 443..... داستان موسی و هارون
 447..... داستان یونس
 449..... سوره هود

جزء دوازدهم..... 450

- 454..... داستان نوح
 459..... داستان عاد
 460..... داستان ثمود
 462..... داستان ابراهیم
 464..... داستان شعیب
 467..... تتمه داستان موسی
 471..... فلسفه آوردن داستان پیامبران
 471..... سوره یوسف
 472..... مقدمه، معرفی قرآن کریم
 472..... داستان یوسف

جزء سیزدهم..... 481

- 491..... سوره رعد
 492..... قدرت خداوند
 494..... بهانه گیری و توطئه مخالفان پیامبر
 496..... مثال حق و باطل مثال آب و کف
 497..... صفات و پاداش خردمندان
 502..... سوره ابراهیم
 504..... داستان موسی
 507..... گفتگوی مستضعفان با مستکبران در قیامت
 507..... گفتگوی شیطان با فریب خوردگان در قیامت
 508..... مثال سخن پاک و ناپاک

- 509..... کفران و لجاجت کفار قریش
- 510..... دعا‌های ابراهیم
- 511..... عذاب گنهکاران
- 513..... سوره حجر
- 514..... جزء چهاردهم**
- 516..... خلقت آسمان، زمین، آدم و شیطان
- 520..... داستان ابراهیم و مهمانان
- 524..... دستور به تبلیغ علنی
- 525..... سوره نحل/زنبور عسل
- 526..... قدرت آفرینش و نعمت های خداوند
- 529..... سرانجام مشرکان
- 531..... سرانجام متقین
- 532..... مشرکان و معاد
- 536..... جایگاه دختران در دوران جاهلیت
- 538..... نعمت آب، شیر، میوه، عسل و زن و فرزند
- 542..... دستورهای مهم اجتماعی
- 548..... صفات برجسته ابراهیم
- 549..... بهترین شیوه تبلیغ دین
- 550..... سوره اسراء
- 551..... جزء پانزدهم**
- 551..... سفر پیامبر به معراج
- 551..... موسی، تورات و بنی اسرائیل
- 553..... نامه اعمال انسان
- 554..... احترام به والدین همراه با دوازده فرمان مهم
- 557..... خداوند، پیامبر، انسان و معاد
- 561..... خدا، آدم و شیطان
- 562..... کرامت بنی آدم
- 566..... درخواست های مادی مشرکان قریش از پیامبر
- 569..... کیفیت بلند و آهسته خواندن نماز
- 569..... سوره کهف/غار کهف

- 571.....داستان اصحاب کهف
- 577.....مثال باغهای مرد کافر و نصیحت مومن
- 583.....داستان موسی، خضر و یوشع
- 585.....جزء شانزدهم**
- 587.....داستان نوالقرنین
- 591.....سوره مریم
- 592.....داستان زکریا و یحیی
- 594.....داستان مریم
- 597.....داستان ابراهیم
- 598.....داستان موسی
- 599.....داستان اسماعیل و ادريس
- 600.....معاد و امکان خلقت دوباره
- 605.....سوره طه
- 606.....داستان موسی
- 617.....نتیجه گیری از داستان و جریان قیامت
- 619.....داستان آدم
- 622.....سوره انبیاء/پیامبران
- 623.....جزء هفدهم**
- 630.....داستان بت شکنی ابراهیم
- 639.....سوره حج
- 639.....سختی قیامت
- 640.....تبعات پیروی از شیطان و چگونگی خلقت انسان
- 643.....گمان ها و عذاب های اهل باطل
- 644.....مناسک حج
- 649.....سرانجام تکذیب پیامبران
- 656.....سوره مؤمنون
- 656.....جزء هیجدهم**
- 656.....صفات مومنان (شش تا)
- 657.....مراحل خلقت و مرگ انسان

- 658.....داستان نوح
- 660.....داستان هود
- 661.....داستان موسی و هارون
- 663.....غفلت و لجاجت کفار
- 668.....گمراهان در قیامت
- 671.....سوره نور
- 671.....احکام مرد و زن زنا کار
- 673.....داستان افک سال ششم هجرت
- 676.....آداب معاشرت (1)
- 677.....آیه حجاب
- 678.....آیه نور و صفات خوبان
- 679.....مثال کافران
- 681.....صفات منافقان
- 683.....آداب معاشرت(2)
- 686.....سوره فرقان/جدا کننده
- 686.....بهانه های ایمان نیاوردن مشرکان و کافران
- 690.....جزء نوزدهم**
- 693.....داستان پیامبران
- 697.....صفات عبادالرحمان
- 699.....سوره شعراء/شاعران
- 701.....داستان موسی و هارون
- 706.....داستان قوم ابراهیم
- 709.....داستان قوم نوح
- 710.....داستان قوم عاد
- 711.....داستان قوم ثمود
- 713.....داستان قوم لوط
- 714.....داستان قوم شعیب
- 715.....نزول و اهمیت قرآن
- 718.....پیروی از شعرا
- 719.....سوره نمل/مورچه
- 720.....داستان موسی

- 722.....داستان سلیمان
- 727.....داستان قوم ثمود
- 728.....داستان قوم لوط
- 728.....جزء بیستم**
- 734.....سوره قصص/ قصه ها
- 735.....داستان فرعون و موسی
- 743.....خداوند، پیامبر و مشرکان
- 746.....داستان قارون
- 748.....سوره عنکبوت/جولگگ
- 749.....امتحان الهی
- 751.....داستان نوح، ابراهیم و لوط
- 756.....جزء بیست و یکم**
- 756.....گفتگو با اهل کتاب و مشرکان
- 761.....سوره روم
- 764.....نشانه های قدرت الهی
- 767.....مشرکان
- 769.....باران و زندگی، معجزه قدرت الهی
- 771.....پیامبر و لجاجت مشرکان و حقانیت قیامت
- 772.....سوره لقمان
- 773.....پیروی از دستور خداوند عامل رستگاری
- 775.....پندهای لقمان حکیم
- 777.....اهمیت تسلیمی در برابر خداوند و دلایل وحدانیت او
- 780.....سوره سجده
- 781.....خلقت جهان و انسان
- 783.....سجده واجب
- 783.....عدم برابری مومن و فاسق
- 784.....موسی و ائمه بنی اسرائیل
- 785.....سوره احزاب/گروه ها
- 788.....جنگ احزاب/خندق در سال پنجم هجرت
- 793.....پیامبران و همسران

جزء بیست و دوم 794

- 794 آیه تطهیر
 795 داستان ازدواج زینب با زید و آنگاه با پیامبر
 803 آیه حجاب
 805 آیه امانت الهی
 806 سوره سبا/نام شهری در کشور یمن
 808 زره باقی داوود
 808 داستان سلیمان
 809 داستان قوم سبا
 811 فلسفه تسلط شیطان بر انسان
 811 خدا، پیامبر و مشرکان
 816 سوره فاطر/آفریننده
 817 خدا و اعطای نعمت به مردم
 818 فریب شیطان
 819 زنده شدن مردگان
 820 مراحل خلقت انسان
 820 نابرابری دریا، انسان، تاریکی و روشنایی و
 822 هشدار پیامبر
 822 توجه دادن به نعمت های الهی
 824 بهشت و جهنم
 827 سوره یس/لقب پیامبر
 830 تلاش پیامبران برای هدایت مردم انتاکیه
 831 داستان حبیب نجار

جزء بیست و سوم 832

- 832 تدبیر در آیات الهی
 834 قیامت
 838 امکان خلقت دوباره انسان
 839 سوره صافات/افراد در صف
 839 وحدانیت خداوند
 840 راه نیافتن شیطان به آسمان

- 840..... پیامبر، مشرکان و قیامت
- 843..... مخلصان و نعمت های بهشتی
- 845..... گنهکاران و عذاب های جهنم
- 846..... داستان نوح
- 847..... داستان ابراهیم
- 849..... داستان موسی و هارون
- 850..... داستان الیاس
- 851..... داستان لوط
- 851..... داستان یونس
- 852..... جایگاه زن و مرد
- 855..... سوره ص/صا
- 856..... پیامبر و تبلیغ توحید برای سران لجوج قریش
- 858..... داستان داوود
- 860..... داستان سلیمان
- 861..... داستان ایوب
- 862..... ویژگی های ابراهیم، اسحاق و یعقوب
- ویژگی های اسماعیل، یسع و ذالکفل و نعمت ها و نعمت های اخروی
- 863.....
- 865..... داستان آدم
- 867..... سوره زمر/افوج و گروه
- 868..... مقدمه، معرفی قرآن
- 868..... توحید و عبودیت
- 872..... پندگیری از نعمت باران، چشمه و سبزه
- 872..... مومنان و مشرکان
- 874..... جزء بیست و چهارم**
- 874..... پادش نیکوکاران
- 875..... پیامبر و مشرکان
- 876..... مرگ، شفاعت و قیامت
- 880..... صور اسرافیل و آمدن قیامت
- 881..... سوره غافر/بخشنده
- 882..... مقدمه، معرفی خدا و قرآن

- 883.....قیامت و عالم محشر
- 886.....داستان موسی و پندهای مومن آل فرعون
- 894.....مراحل زندگی و عالم پس از مرگ
- 897.....سوره فصلت/تبیین و فصل فصل شدن
- 897.....مقدمه، معرفی خدا و قرآن
- 898.....گفتگوی پیامبر با مشرکان
- 898.....داستان خلقت زمین و آسمان
- 900.....عزت عذاب عاد و ثمود
- 900.....حال دشمنان خداوند در قیامت
- 902.....حال دوستان خدا در قیامت
- 903.....جواب بدی را به خوبی دادن
- 903.....سجده واجب
- 904.....مواجهه مردم با قرآن
- 906.....جزء بیست و پنجم**
- 907.....سوره شوری/مشورت
- 908.....مقدمه، معرفی قرآن کریم
- 909.....خداوند و هدایت و ضلالت امت
- 910.....اجتناب از اختلاف
- 911.....قرآن کتاب هدایت و عدالت
- 913.....مزد رسالت
- 913.....الطاف الہی
- 915.....ظلم، دفاع، انتقام و گذشت
- 917.....قرآن و وحی الہی
- 918.....سوره زخرف/زینت و زیور
- 919.....مقدمه، معرفی قرآن کریم
- 920.....نبوت
- 920.....توحید
- 921.....جایگاه زنان و دختران
- 922.....تقلید کورکورانه بت پرستان
- 926.....موسی و فرعون
- 927.....داستان عیسی

- 929..... بهشتیان در قیامت
- 930..... جهنمیان در قیامت
- 932..... سوره دخان/دود
- 932..... مقدمه، معرفی قرآن و چگونگی نزول آن
- 933..... توحید، مشرکان و قیامت
- 935..... گفتگوی موسی با فرعون
- 936..... مرگ و قیامت
- 937..... گنهکاران در جهنم سوزان
- 938..... متقیان در بهشت پر نعمت
- 939..... نتیجه و خاتمه
- 939..... سوره جاثیه/به زانو درآمدن
- 940..... مقدمه، معرفی قرآن کریم
- 942..... تفضل به بنی اسرائیل
- 943..... معاد و نامه اعمال
- 946..... خاتمه
- 946..... سوره احقاف/تپه ریگ
- 947..... جزء بیست و هشتم**
- 947..... مقدمه، معرفی قرآن کریم
- 950..... نیکی به والدین
- 951..... لجاجت قوم هود
- 952..... طایفه جن و شنیدن قرآن
- 954..... سوره محمد
- 955..... سرکوب دشمنان در میدان جنگ
- 958..... بهانه گیری منافقان در جهاد
- 960..... امتحان الهی با جهاد
- 961..... سوره فتح/پیروزی
- 962..... صلح حدیبیه
- 966..... بیعت رضوان
- 969..... سوره حجرات/اتاق ها
- 969..... سبقت گرفتن از خدا و پیامبر ممنوع

- 970..... رعایت ادب در گفتگو با پیامبر
- 970..... ترتیب اثر ندادن به هر خبر
- 971..... آشتی دادن بین طرفهای درگیر
- 971..... برادر بودن مومنان
- 971..... اجتناب از ریشخندی و عیب جویی
- 972..... اجتناب از بدگمانی، تجسس و غیبت
- 972..... ارزش در تقوا، نه در قوم و نژاد
- 973..... خصوصیات مومنان واقعی
- 973..... سوره ق/قاف
- 974..... بازگشت پس از مرگ
- 975..... نزدیکتر از رگ گردن و ثبت اعمال توسط فرشتگان
- 976..... صور اسرافیل و حساب و کتاب روز محشر
- 976..... کافران در جهنم پر عذاب
- 977..... متقیان در بهشت پر نعمت
- 978..... سوره ذاریات/پراکنده کنندگان
- 978..... قسم برای تحقق روز جزا
- 979..... پاداش و صفات متقیان
- 980..... داستان مهمانان ابراهیم
- 980..... جزء بیست و هفتم**
- 981..... داستان موسی
- 981..... قصه عاد و ثمود
- 983..... سوره طور/کوه طور
- 984..... نعمت های بهشتی متقیان
- 985..... پیامبر و لجاجت مشرکان
- 987..... سوره نجم/ستاره
- 988..... نزول قرآن توسط جبرئیل
- 989..... اعتقاد باطل مشرکان
- 992..... سوره قمر/ماه
- 993..... انکار قیامت از سوی مشرکان
- 994..... تکذیب پیامبران از سوی قوم نوح
- 994..... تکذیب پیامبران از سوی قوم عاد

- 995..... تکذیب پیامبران از سوی قوم ثمود
- 996..... تکذیب پیامبران از سوی قوم لوط
- 996..... نتیجه گیری
- 998..... سوره الرحمن/ بخشنده
- 998..... خدا، قرآن، انسان و ماه و خورشید
- 999..... اهمیت ترازو
- 999..... نعمت های زمینی و خلقت جن و انس
- 999..... معجزه دو دریای شور و شیرین و نعمت های دریا
- 1000..... حساب و کتاب انس و جن و عذاب گناهکاران
- 1002..... نعمت های زیبایی بهشتیان
- 1003..... کوچک ترین آیه
- 1004..... سوره واقعه/ حادثه و پیش آمد
- 1005..... حوادث همراه با وقوع قیامت
- 1005..... سه گروه انسانها در قیامت
- 1006..... پاداش مقربان و اهل سعادت
- 1007..... جزای اهل شقاوت
- 1008..... قدرت و نعمت الهی برای پند گیری
- 1009..... قرآن
- 1009..... جان دادن و نتیجه گیری
- 1010..... سوره حدید/ آهن
- 1011..... خداوند و صفات و کار او
- 1012..... تشویق به انفاق
- 1012..... پاداش قرض الحسنه
- 1014..... واقعیت زندگی دنیا
- 1015..... فرستادن ترازو و آهن همراه پیامبر
- 1016..... جزء بیست و هشتم**
- 1016..... سوره مجادله/ جدل
- 1017..... حکم ظهار زنان
- 1018..... مخالفت با خدا و پیامبر و حساب و کتاب الهی
- 1018..... حکم نجوا و پچ پچ کردن
- 1019..... حکم جا دادن در مجالس

- 1020 حکم صدقه دادن قبل از صحبت خصوصی با پیامبر و نسخ آن.
- 1021..... مناققت های منافقها
- 1022..... سوره حشر / جمع کردن
- 1023..... داستان مجازات بنی نضیر
- 1027..... صفات خداوند
- 1028..... سوره ممتحنه/ امتحان شده.
- 1029..... نهی از دوستی با کفار محارب مکه
- 1030..... اسوه بودن ابراهیم و همراهان
- 1031..... روابط حسنه و رفتار عادلانه با کفار غیر محارب
- 1031..... نهی از روابط حسنه و دوستی با کفار محارب
- 1031..... امتحان ایمان زنان مهاجر
- 1032..... بیعت پیامبر با زنان
- 1033..... نهی از دوستی با یهود
- 1033..... سوره صف
- 1034..... لزوم مطابقت کردار با گفتار
- 1034..... مجاهدان، محبوب خدا
- 1034..... یادآوری موسی و عیسی
- 1035..... ایمان تجارت پر سود
- 1036..... سوره جمعه
- 1036..... نعمت ارسال رسول
- 1037..... عالمان بلا عمل
- 1037..... نماز جمعه
- 1038..... سوره منافقون
- 1038..... صفات منافقون
- 1041..... عوامل غفلت از یاد خدا
- 1041..... استفاده از نعمت حیات در این دنیا برای تامین خرچی آخرت
- 1041..... سوره تغابن/احساس ضرر
- 1042..... خدا و کارهای او
- 1042..... عذاب کفار به خاطر ایمان نیاوردن به خدا و پیامبر
- 1043..... زن، فرزند و مال وسیله آزمایش
- 1044..... پاداش قرض الحسنه

- 1044.....سوره طلاق
- 1045.....احکام طلاق
- 1047.....سرپیچی از خداوند و عذاب الهی
- 1047.....سوره تحریم/حرام کردن
- 1048.....داستان صمغ مغافیر
- 1050.....توبه نصوح و از روی اخلاص
- 1050.....زن نوح و زن لوط مثالی برای کفار
- 1050.....آسیه زن فرعون و مریم دختر عمران مثال برای مومنان
- 1051.....جزء بیست و نهم**
- 1051.....سوره ملک/فرمان روایی
- 1051.....خداوند فرمانروا و آفریدگار بی عیب
- 1052.....آفرینش مرگ و زندگی به خاطر امتحان
- 1052.....نعمت ستارگان پر فروغ
- 1052.....جهنم کافران
- 1053.....پاداش مومنان
- 1053.....تفکر در زمین و آسمان و آمدن قیامت
- 1055.....سوره قلم
- 1056.....دلداری خدا به پیامبر
- 1057.....داستان باغ سوخته
- 1058.....بهشت پرنعمت برای متقیان
- 1058.....عدم تساوی مسلمان با مجرم
- 1060.....سوره حاقه/حق
-حادثه عظیم قیامت، مورد تکذیب قوم ثمود، عاد، لوط، نوح و...
- 1060.....
- 1063.....قرآن کلام الهی
- 1064.....سوره معارج/شاتو/نزدبان
- 1064.....خواستن عذاب از خداوند
- 1065.....سختی قیامت
- 1066.....خاصیت بد انسان و صفات بهشتیان
- 1067.....سوره نوح
- 1068.....دعوت و پیام نوح

- 1070..... پایان قوم لجاج نوح
- 1070..... دعای نوح برای قومش
- 1070..... سوره جن
- 1071..... گوش دادن جن ها به قرآن
- 1072..... پایداری در راه درست باعث وفور نعمت
- 1073..... فقط عبادت خدا
- 1074..... سوره مزمل / جامه به خویچیده
- 1075..... دستور به نماز شب و قرائت قرآن
- 1075..... تکیه بر خدا و صبوری بر آزار مشرکان
- 1076..... سختی روز قیامت کودک را پیر می کند
- 1076..... از عبادت تا کسب روزی حلال و کمک به دیگران
- 1077..... سوره مدثر / جامه به خویچیده
- 1079..... مبارزه ولید بن مغیره با پیامبر و قرآن
- 1080..... جهنم با نوزده مامور
- 1081..... دلیل بهشتی و جهنمی شدن انسان
- 1081..... پند گیری از قرآن
- 1082..... سوره قیامت / برخواستن از گور
- 1083..... دوباره زنده شدن انسان در قیامت
- 1083..... نگران حفظ قرآن نباش
- 1084..... دل بستن به دنیا و انکار قیامت
- 1085..... مخالفت ابوجهل با پیامبر تا دم مرگ
- 1085..... سوره انسان
- 1086..... آفرینش انسان از نطفه بی مقدار
- 1086..... نشان دادن راه برای انسان
- 1086..... عذاب ناسپاسان و پاداش سپاسگزاران
- 1089..... سوره مرسلات / فرستاده شده ها
- 1090..... وقوع حتمی قیامت
- 1092..... پاداش اهل تقوا
- ای کافران از زندگی دنیوی خود لذت ببرید که جهنم در پیش است
- 1092.....
- 1092..... جزء سی ام

- 1092.....سوره نبا/ خیر بزرگ
- 1093.....سوال کفار از قیامت
- 1093.....نعمت های الهی در دنیا و آمدن روز قیامت
- 1094.....پیروزی و نعمت های متقین در بهشت
- 1095.....سوره نازعات/ فرشتگان قابض ارواح
قسم به فرشتگان که دوباره زنده می شوید و این برایم سخت نیست
- 1096.....
- 1097.....داستان موسی و طغیان فرعون
- 1097.....آفرینش دوباره شما سخت تر از خلقت آسمان نیست
- 1098.....سوره عیس/ چهره در هم کشید
- 1099.....نکوهش بی اعتنایی به فقیر نابینا
- 1100.....انسان ناسپاس نگاه کند از چه آفریده شده است؟
- 1100.....نگاه به تهیه خوراک
- 1101.....آشفته گی انسان پس از صور دوم
- 1101.....سوره تکویر/ در هم پیچیدن
- 1102.....علائم قیامت
- 1102.....پرسیدن از دختران زنده به گور شده
- 1103.....قسم به سیاره و شب و روز که این قرآن از جانب خدا است
- 1104.....سوره انفطار/ شکافته شدن آسمان
- 1104.....ویژگی های قیامت
- 1104.....غرور انسان
- 1105.....سوره مطفین/ کم فروشان
- 1106.....مذمت کم فروشی
- 1107.....بدکاران در قعر جهنم
- 1107.....خوبان در بهشت
- 1109.....سوره انشقاق/ شکافتن
- 1109.....علائم قیامت
- 1109.....خوشحالی کامیابها
- 1110.....ناراحتی ناکامها
- 1111.....سوره بروج/ برجهها
- 1111.....داستان اصحاب اخود

- 1113.....سوره طارق/ستاره شب
- 1114.....سوره اعلیٰ/الاطر
- 1115.....سوره غاشیه/پوشاننده
- 1117.....سوره فجر/سپیده دم
- 1119.....سوره بلد/شهر
- 1120.....سوره شمس/خورشید
- 1121.....سوره لیل/شب
- 1123.....سوره ضحیٰ/روز
- 1124.....سوره انشراح/سعه صدر
- 1124.....سوره تین/انجیر
- 1125.....سوره علق/خون بسته
- 1126.....سوره قدر/اندازه
- 1127.....سوره بینه/دلیل روشن
- 1129.....سوره زلزال/زلزله
- 1129.....سوره عادیات/اسب های تندرو
- 1130.....سوره قارعه/کوبنده
- 1131.....سوره تکوین/زیاده خواهی
- 1132.....سوره عصر
- 1133.....سوره همزه/عیب جو
- 1134.....سوره فیل
- 1134.....سوره قریش
- 1135.....سوره ماعون/زکات و اموال مورد نیاز مردم
- 1136.....سوره کوثر/خیرکثیر
- 1136.....سوره کافرون
- 1137.....سوره نصر/یاری کردن
- 1138.....سوره مسد/لیف خرما
- 1138.....سوره اخلاص
- 1139.....سوره فلق/سپیده دم
- 1139.....سوره ناس/مردم

مقدمه

1. قرآن کریم مهمترین کتابی است که بشر در طول تاریخ آن را دیده است. این کتاب آسمانی کلام الهی است که بر پیامبر جهت هدایت بشر نازل شده است.
2. محتوا و الفاظ قرآن از سوی خداوند نازل شده است؛ قرآن، معجزه و نشانه پیامبری حضرت محمد(ص) و آخرین کتاب آسمانی است. این کتاب بر معجزه بودن خود تأکید کرده و دلیل اعجازش این است که کسی نمی تواند مانندی برای کل یا بخش از آن بیاورد.
3. نخستین آیات قرآن به نام سوره "علق" ابتدا در غار حراء، واقع در کوه نور بر پیامبر اسلام، نازل شد. سه یا پنج آیه سوره علق مقارن روز ۲۷ رجب سال ۴۰ عام الفیل، (۱۳ سال پیش از هجرت مصادف با سال 609 میلادی) برای پیامبر

نازل شد. دیدگاه مشهور این است که آیات قرآن، هم از طریق فرشته وحی و هم بدون واسطه و به صورت مستقیم، بر پیامبر نازل می‌شده است. قرآن کریم در طول 8395 شبانه روز در حدود 23 سال در دو شهر مکه و مدینه بصورت تدریجی به مناسبت های مختلف نازل شد.

4. بعد از بعثت تا مدت سه سال بر پیامبر قرآن نازل نشد، که این مدت را "فترت" می‌نامد. در مدت فترت پیامبر مأمور به علنی کردن تبلیغ و دعوت مردم به اسلام نبود، اما بعد از دوران فترت قرآن در طی بیست سال بصورت تدریجی در مدینه و مکه بر پیامبر نازل شد. در مورد 82 سوره مکی و 20 سوره مدنی اختلافی وجود ندارد، اما 12 سوره اختلافی است که عبارتند از: فاتحه، صف، رعد، تغابن، الرحمن، مطفین، قدر، بینه، زلزله، اخلاص، فلق و ناس. 20 سوره مدنی مورد پذیرش همه عبارتند از: بقره، مائده، نور، فتح، مجادله، جمعه، تحریم، آل عمران، انفال، احزاب، حجرات، حشر، منافقون، نصر، نساء، توبه، محمد، حدید، ممتحنه و طلاق. باقی مانده، سوره های مکی است.

5. به اعتراف مفسران و مترجمان قرآن کریم، در میان سوره های مکی، آیاتی مدنی وجود دارد و بر عکس. تعداد این گونه موارد کم نیست.

6. به اتفاق همه قرآن شناسان، قرآن حاضر بر اساس ترتیب سوره ها که بر پیامبر نازل شده، مرتب و جمع آوری نشده است. اگر چنین می بود، قرآن کریم باید با سوره "علق" شروع و با سوره "نصر" ختم می شد.
7. روشن است که خواندن قرآن به ترتیب نزول می تواند ما را در فهم بهتر آن کمک کرده و علاوه بر آن تاریخ و زمانه پیامبر، تدریج و ترتیب معارف دینی و احکام الهی را نیز به ما نشان دهد و حتی ناسخ و منسوخ آیات را روشن سازد.
8. در این ترجمه تلاش شده است تا علاوه بر شماره سوره ها براساس ترتیب موجود در قرآن، شماره های ترتیب نزول سوره ها نیز ذکر گردد، به این صورت که شماره دوم که بعد از شماره اول آورده شده، شماره ترتیب نزول است، هرچند این شماره ها مورد اتفاق نیست و نظریات دیگری نیز در این باره مطرح است.
9. آیات قرآن در زمان پیامبر(ص) به صورت پراکنده بر روی پوست حیوانات، چوب درخت خرما، کاغذ و پارچه نوشته می شد. پس از رحلت پیامبر(ص)، آیات و سوره های قرآن به دست اصحاب جمع آوری شدند؛ اما نسخه های بسیاری تدوین شد که در ترتیب سوره ها و قرائت، با هم متفاوت بودند.

10. قرآن کریم موجود که اکنون در اختیار همه مسلمانان می باشد، پس از چهارده سال از رحلت پیامبر، در زمان خلیفه سوم مرتب و جمع آوری شد. کاتبان وحی، مصروف جمع آوری آیات قرآن کریم گردیدند و قرآن را در مدت پنج تا هفت سال جمع آوری کردند.
11. در زمان خلیفه سوم از مسلمانان خواسته شد تا آیاتی را که مکتوب و یا از حفظ دارند به ماموران جمع آوری قرآن تحویل دهند و یا برای آنها بخوانند تا آنها محفوظات آنها را در یک کتاب، بنویسند. کاتبان، آیات قرآن را مطابق ترتیب کسانی که آیات را می آوردند ثبت می کردند، نه مطابق ترتیب نزول آیات قرآن که در مکه و مدینه به مدت بیست و سه سال به مناسبت های مختلف نازل شده بود.
12. زمانی که به دستور خلیفه سوم نسخه واحدی از قرآن تهیه شد. شیعیان به پیروی از امامان خود، نسخه موجود را درست و کامل می دانند. گاهی شنیده می شود که برخی از اهل سنت فکر می کنند، قرآن شیعیان با اهل سنت متفاوت است، اما آنهایی که از نزدیک با اهل تشیع رفت و آمد دارند می دانند که این سخن نادرست است و قرآن موجود در خانه ها و مساجد اهل تشیع همان قرآنی است که اهل تسنن دارند.

13. قرآن، فرقان، الكتاب و مُصَحَّف از مشهورترین نام‌های قرآن است. قرآن ۱۱۴ سوره و 6666 آیه یا 6236 آیه دارد. آیات قرآن به معنای یک جمله کامل نیست. گاهی یک آیه چندین مطلب و جمله را در بردارد و گاهی چند آیه یک جمله را می‌سازد. شاعری آیات قرآن را اینگونه به نظم در آورده است:

آیت قرآن که خوب و دلکش است / شش هزار و ششصد و شصت و شش است

یک هزار او مثال و اعتبار/یک هزار از قصه هایش یاد دار
یک هزارش وعده و دیگر وعید/یک هزارش امر و یک نهی
شدید

پانصدش بحث حلال است و حرام / صد دعا تسبیح اندر صبح
و شام
شصت و شش منسوخ و ناسخ از کتاب^۱ / فهم کن والله اعلم
بالصواب

14. قرآن موجود که در اختیار مسلمانان است به ۳۰ جزء و ۱۲۰ حزب تقسیم شده است. گفته شده است این تقسیم‌بندی در

1. شمار تعداد آیات منسوخ شده در قرآن، بر اساس تفسیرهای مختلف، بین ۳ تا ۴۰۰ آیه است. سید ابوالقاسم خویی تنها به نسخ یک آیه از قرآن (آیه نجوی) معتقد بود. هرچند برخی دیگر تعداد آیات نسخ شده را بیست آیه دانسته است.

زمان حجاج بن یوسف ثقفی متوفای 95 قمری رسم شده است. برخی نیز گفته‌اند مأمون عباسی متوفای 218 قمری امر کرد که قرآن را اینگونه تقسیم‌بندی کند. قدر مسلم اینکه اینگونه تقسیم‌بندی‌ها منشاء روایی و قرآنی ندارد و صرفاً برای سهولت در حفظ و خواندن است.

15. رکوعات قرآن ریشه در نماز تراویح دارد که اهل سنت در شب‌های ماه رمضان از زمان خلیفه دوم آن را به جماعت می‌خوانند. این نماز که در فقه اهل سنت ۶۰۰ رکعت است، در هر شبی از شب‌های ماه رمضان ۲۰ رکعت آن خوانده می‌شود و اهل سنت خواندن یک ختم قرآن را در این نماز مستحب می‌دانند، از این رو قرآن را به رکوعات تقسیم کرده‌اند. در شمار دقیق رکوعات اختلاف است؛ مشهور آن را ۵۴۰ می‌دانند.

16. قرآن کریم دارای چهار سجده واجب و یازده سجده مستحب است. سجده‌های واجب قرآن کریم در چهار سوره سجده، آیه 15، جزء 21، فصلت، آیه 37، جزء 24، نجم، آیه 62، جزء 27 و علق، آیه 19، جزء 30 می‌باشد.

17. سوره‌های قرآن کریم به سه دسته طوال، مثانی و مؤن تقسیم شده است. طبق نقل روایات هفت سوره طوال به جای تورات، بیست سوره مثانی به جای زبور و هشتاد و هفت سوره

مئین به جای انجیل به پیامبر داده شده است. سوره طوالت هشت تا است و عبارتند از بقره، آل عمران، نساء، مائده، انعام، اعراف، انفال، و توبه. سوره های مؤن در حدود صد آیه دارند و بیست سوره است.

18. در قرآن، از موضوعاتی چون توحید، معاد، جنگ های پیامبر اسلام(ص)، داستان های انبیاء، اعمال شرعی دین اسلام، فضایل و رذایل اخلاقی و مبارزه با شرک و نفاق، سخن به میان آمده است.

19. قرآن کریم نعمت بزرگ الهی است که به زبان عربی نگارش یافته و تا کنون به بیست و هفت زبان مهم دنیا ترجمه شده است.

20. تاکنون بیش از هزار نفر قرآن را به زبان فارسی ترجمه کرده است. البته همه ترجمه ها در دسترس نیست و اغلب شان هم کامل نیست. گفته می شود که سلمان فارسی در زمان پیامبر بنا بر درخواست اقوام فارسی زبان خود، سوره حمد را به زبان فارسی ترجمه کرد.

21. اولین ترجمه کامل قرآن به زبان فارسی در عهد سلطان منصور بن نوح در قرن چهارم انجام شد. به دستور سلطان منصور (350-365) علمای ماوراء النهر قرآن را به فارسی دری ترجمه کردند. این ترجمه در قالب ترجمه تفسیر محمد

بن جریر طبری (متوفای 310) که از بغداد برای سلطان فرستاده بودند، به انجام رسید. این کتاب که هم بر ترجمه فارسی قرآن شامل بود و هم بر تفسیر، مشروعیتی شگفت یافت؛ چندان که تقریباً بر همه ترجمه های پس از خود و حتی بر بخشی از نثر فارسی تأثیری ژرف نهاد.

22. اکنون در سایت جامع قرآن کریم شصت و دو ترجمه فارسی در دسترس است، دکتر محمد علی رضایی در کتاب آشنایی با اصول و روشهای ترجمه قرآن صرفاً از ترجمه دوران معاصر نود و دو ترجمه را نام برده است که در میان آن سه تا زن و دو ترجمه منظوم وجود دارد. ترجمه تفسیر طبری در قرن چهارم از قدیمی ترین ترجمه کامل قرآن است که به صورت تحت اللفظی انجام یافته و حدود دوازده قرن، الگوی همه مترجمان پس از خود بوده است. در قرن پنجم هجری شاهفور بن طاهر اسفراینی متوفای سال 471 قمری تاج التراجم را که ترجمه و تفسیری از قرآن به فارسی است برای فارسی زبانان عرضه کرد. از ترجمه ها و تفاسیر کهن فارسی در قرن پنجم و ششم می توان از تفسیر سوراآبادی، تفسیر ابوالفتح رازی و کشف الاسرار میبیدی نام برد. در شبه قاره هند احمد بن عبدالرحیم معروف به شاه ولی الله دهلوی در قرن دوازدهم قرآن را به فارسی ترجمه کرد که به ترجمه

دهلوی شهرت یافت. ترجمه مهدی الهی قمشه‌ی در نیمه قرن چهاردهم، ترجمه زین العابدین رهنما، ترجمه ابوالقاسم پاینده و ترجمه سید علی نقی فیض الاسلام از مشهورترین ترجمه‌های قرآن تا قبل از سال 1360 هجری شمسی محسوب می‌شود.

23. با توجه به بند قبلی فهمیده می‌شود که دوازده قرن قرآن بصورت تحت اللفظی ترجمه شده است و بعد به شیوه‌ها و به گونه‌های دیگر، که بصورت کلی ترجمه قرآن یک خط تکاملی را پیموده است. روشن است که اگر کتابی بیش از هزار بار به یک زبان ترجمه شود، دیگر نیاز به ترجمه آن نیست. البته مساله قرآن فرق می‌کند، این پیام الهی را باید هر کس فهمید و ترجمه کردن آن یک روش برای فهم قرآن کریم و اهمیت دادن به این کتاب بزرگ است به علاوه اینکه ممکن است هر ترجمه‌ی جدید در مقایسه با ترجمه‌های پیش از خود امتیازاتی هرچند بسیار اندک و ناچیز داشته باشد.
24. نگارنده تلاش کرده است تا این کتاب آسمانی را به زبان بسیار ساده فارسی دری ترجمه کند تا پیام الهی را به اندازه توان بفهمد و اگر توفیق بود، دیگران نیز از آن بهره بگیرند.
25. قرآن کریم را اهل سنت و اهل تشیع هر دو به فارسی و یا هر زبان دیگر ترجمه کرده‌اند، بیان این نکته لازم است که

به جز در چند آیه محدود مانند آیه وضو، آیه تطهیر، آیه متعه، آیه خمس، آیه ولایت، و... دیگر اختلاف جدی میان ترجمه اهل تشیع و اهل تسنن وجود ندارد. در این ترجمه به موارد اختلافی میان شیعه و سنی بصورت مختصر اشاره شده است. 26. از میان پنج نوع ترجمه تطبیقی، تحت‌اللفظی، تفسیری، منظوم و ترجمه مضمونی، ترجمه نگارنده بیشتر آمیخته از نوع اول و نوع اخیر است به این معنا که تلاش شده است در این ترجمه از روش ترجمه تطبیقی همراه با ترجمه مضمونی باهم استفاده شود.

27. البته این نکته نیز لازم است مورد توجه قرار گیرد که برخی آیات هم معنا و هم ترجمه اش بسیار ساده و قابل فهم و روشن است بدون اینکه نیاز به توضیح بیشتر داشته باشد، اما برخی از آیات نیاز به توضیح بیشتر و یا نیاز به تفسیر دارد که نگارنده برای اینکه مطلب خوب فهمیده شود با استفاده از تفاسیر تلاش کرده است که با توضیح بیشتر آیه را قابل فهم کند. به عبارت دیگر اکثر آیات، ترجمه روشن دارد، اما برخی از آیات ترجمه اش خیلی روشن نیست و برای حل این مشکل نگارنده تلاش کرده است از ترجمه صرف عدول و با توسل به تفسیر، ترجمه آزاد کند تا آیه مفهوم گردد.

28. برای اینکه آیات بهتر مفهوم گردد، نگارنده در این ترجمه تا حد امکان مرجع ضمیر، مشارالیه اسامی اشاره، مقصود از اسامی موصول را آورده است، بدون اینکه در میان قوسین گذاشته شود.

29. روش نگارنده در ترجمه این بوده است که ابتدا آیه را خوانده و محتوای آن را درک کند و بعد لباس عربی را از تن محتوا و معنا درآورده، لباس فارسی دری به تن آن نماید. برای فهم آیات و مفردات آن گاهی لازم شده است به تفاسیر مختلف و ترجمه های گوناگون و لغت نامه های مختلف مراجعه گردد. قابل ذکر است نگارنده، به اکثر ترجمه های خوب بعد از خواندن آیه مراجعه کرده و بیش از پنجاه ترجمه را مطالعه کرده و از آن استفاده کرده است. اغلب، ترجمه بخش از آیه یا ترجمه تمام یک آیه از میان ترجمه های گوناگون برگزیده شده و عین همان ترجمه را مترجم برگزیده است، اما گاهی با اندک تغییر و گاهی هم نیاز بوده است تمام آیه دوباره ترجمه گردد یا بخش از آیه از یک مترجم و بخش دیگر از مترجم دیگری که بهتر از دیگران ترجمه کرده، بیاورد.

30. در این ترجمه از ترجمه اساتید محترم عبدالمحمد آیتی، محمد مهدی فولادوند، ابوالفضل بهرام پور، سید کاظم ارفع، حسین انصاریان، مرکزفرهنگ و معارف قرآن، علی ملکی،

سید محمد رضا صفوی، نعمت الله صالحی نجف آبادی، حسین استاد ولی، سید مهدی آیت اللهی، ناصر مکارم شیرازی، سید جلال الدین مجتبوی، محمد حسین ابراهیمی، محمد علی رضایی اصفهانی، و... بیشتر استفاده شده است و در عین حال از ترجمه های الهی قمشه ی، محمد کاظم معزی، علی مشکینی اردبیلی، محمد یزدی، سید علی موسوی گرمارودی، احمد کاویان پور، جلال الدین فارسی، محمد صادق تهرانی، سید محمد باقر موسوی همدانی، محسن قرائتی، موسی دانش، غلام علی حداد عادل، طاهره صفارزاده، و... نیز بهره برده شده است.

31. ترجمه های موجود را در یک دسته بندی می توان به چند گروه زیر تقسیم بندی کرد:

الف) ترجمه های متأثر از ترجمه طبری که بیشتر با فارسی کهن و تحت اللفظی صورت گرفته است.

ب) ترجمه های متأثر از ترجمه عبدالمحمد آیتی، مانند ترجمه سید کاظم ارفع، سید مهدی آیت اللهی، موسی دانش و ترجمه مرکز فرهنگ و معارف قرآن کریم و...

ج) ترجمه های گرفته شده از تفسیر خاص مانند ترجمه سید محمد رضا صفوی و ترجمه سید محمد باقر موسوی همدانی که هر دو بر اساس تفسیر المیزان بصورت مضمونی و آزاد

ترجمه شده است و ترجمه سید محمد ابراهیم بروجردی که از تفسیر جامع گرفته شده و ترجمه محمد جواد نجفی که از تفسیر آسان گرفته شده، ترجمه محسن قرائتی که از تفسیر نور گرفته شده، ترجمه ناصر مکارم شیرازی که از تفسیر نمونه گرفته، ترجمه سید علی اکبر قریشی بنابی که از تفسیر احسن الحدیث گرفته شده است.

32. از میان تفاسیر، از تفسیر المیزان، تفسیر نور، تفسیر نمونه، تفسیر مبین و تفاسیر روائی بیشتر استفاده شده است و شان نزول ها هم از این تفاسیر و سایت فهرست آیات دارای شان نزول گرفته شده است.

33. در این ترجمه تلاش شده است تا ساختار و زیبایی زبان فارسی بیشتر رعایت گردد، لذا در برخی موارد جمع به مفرد، مجهول به معلوم، ماضی به مضارع، مضارع به ماضی، اسم فاعل به مضارع و... ترجمه شده است، البته مترجم توجه داشته است که با این کار نباید مطلب اصلی تغییر یابد و تحریفی صورت گیرد. از باب نمونه در آیه 53 سوره احزاب بیوت که جمع است و به معنای خانه ها است عمداً به خانه ترجمه شده است و در فارسی زیباتر است، یا سماوات به آسمان، والمؤمنون و المؤمنات به مردان و زنان مومن، رءُوسُ الشَّیْطَانِ به سر شیطان، و... گاهی تلاش شده است از معانی

لغوی واژگان فاصله گرفته شود و به گونه‌ی ملموس‌تر ترجمه گردد از باب نمونه به آیه 21 زمر نگاه کنید که این گونه ترجمه شده است: آیا ندیدی که خداوند آبی از آسمان نازل کرد و آن را در قالب چشمه‌ها در زمین روان کرد، و سپس به وسیلهٔ آن، زمین را سرسبز ساخت که رنگهای گوناگون دارد و بعد، آن سبزه‌ها پژمرده، زرد و خشک می‌شود و سپس از بین می‌رود البته در این کار برای عاقلان پند و یادآوری است.

34. این ترجمه دارای ویژگی‌های است که برخی از مهمترین

آن در اینجا برای خوانندگان بیان می‌گردد:

(الف) در این ترجمه ساختار زبان فارسی رعایت گردیده و از ترجمه تحت اللفظی صرف پرهیز شده است.

(ب) تلاش شده است، ترجمه با زبان بسیار ساده و روان صورت گیرد و به همین خاطر جملات بسیار کوتاه آمده و از جملات طولانی پرهیز شده است، واژه یا عبارتی که معنای آن در عربی، تلویحی و پر از دلالت‌های مختلف بوده، در اینجا به صورت صریح و تک معنا ترجمه شده است.

(ج) از آنجا که فهم برخی آیات متوقف بر فهم شان نزول آیات است، لذا تلاش شده است تا همه شان نزول‌ها به منظور فهم کامل آیه و آیات در میان قوسین در ابتدای

ترجمه آیه یا در پاورقی آورده شود. البته ناگفته پیداست که شأن نزول مخصوص نیست، بلکه در موارد مشابه و در زمانه ما نیز قابل تطبیق است. همچنین برخی از آیات و جملات قرآنی در تفاسیر روایی خوب معنا و ترجمه شده است لذا در مواردی از تفاسیر روایی استفاده شده است که در اینجا به عنوان نمونه آیه شش و دوازده سوره مریم آورده می شود:

آیه شش: که از من (مال) و خاندان یعقوب (نبوت) ارث ببرد، و پروردگارا، او را مورد رضایت قرار بده.

آیه دوازده: ای یحیی، کتاب را به قوت بگیر؛ و در کودکی به او حکمت (نبوت) دادیم.

همانگونه که در دو آیه فوق مشاهده می کنید در بین قوسین با استفاده از تفاسیر روایی توضیح داده شده است که مراد از "يَرْتُنِي وَ يَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ" مقصود از ارث بردن از زکریا ارث مالی و مقصود از ارث بردن از آل یعقوب ارث پیامبری است که در بین قوسین نهاده شده است و همچنین در آیه "أَتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا" مقصود از "الحکم" نبوت است که در تفاسیر روایی آمده است.

د) تلاش شده است که برای مطالب مرتبط، یک عنوان مناسب انتخاب و برجسته گردد.

ه) اگر سوره قرآن کریم نام و یا نام های دیگر داشته آن نام نیز آورده شده است ضمن اینکه معانی سوره نیز بیان شده است.

و) در ابتدای هر سوره تلاش شده است که محتوای کلی سوره، زمان نزول، علت نامگذاری، هدف و فضای کلی سوره و... بصورت بسیار مختصر آورده شود.

ز) روشن است که آیه به معنای یک جمله کامل نیست، لذا گاهی دیده می شود که محتوای یک آیه کاملا با آیه قبل و یا بعد باهم مرتبط است، به همین خاطر در آخر آیه به جای نقطه از سایر علایم سجاوندی استفاده شده است. از باب نمونه به ترتیب به این دو آیه بیست و دو و بیست و سه سوره صافات و ده و یازده از سوره هود توجه کنید.

22. خداوند به ماموران دستور می دهد: کسانی را که ستم می کردند و همراهانشان و آنهایی را که به جای خدای یکتا می پرستیدند، حاضر کنید،

23. و همه آنها را به سوی راه جهنم راهنمایی کنید.

(10) و اگر پس از رنجی که به او رسیده است نعمتی به وی بپخشانیم، حتما خواهد گفت: رنج ها از من دور شد! راستی که او شادمان و فخر فروش است،

11) مگر کسانی که صبر پیشه کرده و کارهای شایسته انجام داده اند که برای آنها آموزش و اجری بزرگ خواهد بود. (ح) در این ترجمه تلاش شده است، نزدیک ترین معنا برای واژگان انتخاب گردد و از معانی دور اجتناب گردد، از باب نمونه "ضحکت"، در آیه 71 سوره هود به همان خندیدن ترجمه شده است، در حالیکه برخی از مترجمان آن را به حیض شدن ترجمه کرده است که از معانی دور "ضحکت" است. یا کلمه "ببدنک" در آیه 92 سوره یونس مطابق برخی از ترجمه ها به زره ترجمه شده است که معنای نزدیک آن همان بدن است.

ط) در این ترجمه تلاش شده است زبان معیار فارسی مد نظر باشد و البته تا حد ممکن اصطلاحات و معادلهای فارسی که در افغانستان بیشتر رایج است نیز آورده شده است، از باب نمونه چند تایی آن در اینجا ذکر می شود:

کلمه "پس و پیش" که برای آن سایر مترجمین معادلات گوناگون آورده است و نگارنده آن را معادل مختصر و گویاتری برای ترجمه این آیه در سوره اعراف آورده که می فرماید: "إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ" و این گونه ترجمه کرده است: برای هر امتی اجل یعنی زمانی

معین و محدود است. هنگامی که اجلشان فرا برسد، لحظه ی هم پس و پیش نمی شود.

کلمه "دزدکی" به جای کلمه دزدانه در ترجمه آیه 18 سوره حجر که در آن آمده است: مگر آن کس که بخواهد دزدکی چیزی بشنود، که شهابی(شعله) آشکار او را دنبال می کند.

یا کلمه برادر وار به جای برادرانه در ترجمه آیه 47 سوره حجر که در آن آمده است: هر گونه بدی و کینه را از سینه آنها دور می کنیم، آنها برادروار، روی تختها رو به روی یکدیگر می نشینند.

یا کلمه خالی به جای تهی و برملا به جای آشکار در آیه دهم سوره قصص که در آن آمده است: دل مادر موسی از صبر خالی شد و اگر دلش را محکم نکرده بودیم که با ایمان شود، نزدیک بود راز دلش را برملا سازد.

یا کلمه ریشخند که معادل استهزاء و تمسخر به کار رفته است. کلمه ژاله به جای تکرگ، بقه به جای قورباغه، شاتو و زینه به جای نردبان، ماما به جایی دایی، کاکا به جای عمو، اژدر به جای اژدها، زبردست به جای ماهر و دانا، تیاغ به جای عصا، پوپو به جای هدهد، سیل کردن به جای نگاه کردن، خالی به جای تهی، ریگ به جای شن، اختطاف به جای آدم ربایی، کم روزی به جای تنگ روزی، مقبول به

جای ستوده، مال خداست به جای از آن خداست، رخصت به جای اجازه، شوی به جای شوهر، انگشتی به جای انگشتر، کرده به جای عمل، غریو و جیغ به جای صیحه، باز کردن، به جای گشودن، کش و ماکش، به جای کشمکش، چرخک باد به جای گرد باد، روان به جای گسیل و جاری، دروازه به جای در و درب، برملا، به جای آشکار، ظاهر و هویدا، کیله به جای موز، تاوان به جای زیان، و... استفاده شده است.

ی) در این ترجمه اصطلاحات فارسی مورد توجه بوده است و از ترجمه تحت اللفظی پرهیز گردیده است. از باب نمونه در سوره احزاب آیه دهم اکثر مترجمان "وَبَلَّغْتَ الْقُلُوبَ الْحَنَاجِرَ" را به قلب ها یا جان ها به گلو رسیده بود، ترجمه کرده است که در زبان فارسی "جان به لب رسیده بود" معمول است. یا قطمیر در آیه سیزده سوره فاطر که به معنای پوست هسته خرما است اما در فارسی معمول نیست لذا به تار مو این گونه ترجمه شده است: "کسانی را که به جای خداوند می پرستیدید، مالک یک تار مو هم نیستند." آیه شصت و هفت سوره یس "وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَهُمْ عَلَى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَعُوا مِضْيَا وَلَا يَرْجِعُونَ" این گونه ترجمه شده است: و اگر بخواهیم، آنها را در سرجایشان چون مجسمه مسخ می کنیم تا نه بتوانند پیش بروند و نه پس

برگردند. عرش، به معنای تخت است اما در اکثر جاها که این اصطلاح به خدا نسبت داده شده به اداره جهان و فرمانروایی ترجمه شده است. کلمه "ابتر" در سوره کوثر به دم بریده ترجمه شده است که در فارسی اجاق کور یا دودگل و سرخشک معادل بهتر است، انجام دادن وظیفه به جای انجام وظیفه، .

و من الله التوفيق و عليه التكلان

محمد جواد برهانی باب 14/9/1400 کابل موسسه
فرهنگی خدماتی فانوس

سوره حمد/سپاس گزاری

(سوره حمد اولین/هفتمین سوره از قرآن کریم و دارای 7 آیه و مکی می باشد. این سوره در سال اول بعثت نازل شده است. این سوره به سبب آنکه با حمد، شکر و ثنای الهی آغاز شده لذا به سوره حمد نامگذاری شده است. محتوای سوره حمد را سه مطلب مهم خداشناسی، معادشناسی و راهنماشناسی تشکیل داده است. در این سوره همچنین می توان بیان نیاز و عشق و دعا را یاد گرفت؛ اول این سوره ستایش، وسط آن اخلاص و پایش نیایش بی واسطه با خدا، و نوعی آموزش سخن گفتن مستقیم با اوست. می توان گفت در این سوره چهار مطلب کلیدی آمده است که عبارتند از: یک)

سپاس گزاری از خداوند. (دو) پرستش خداوند. (سه) یاری جستن از خداوند. (چهار) تولی و تبری، یا هدایت در راه راست و مبارزه با راه کج و نادرست.)

1. به نام خداوند بخشنده و مهربان.
2. تمام سپاس و ستایش، مال خداوند است که صاحب و پروردگار جهانیان است.
3. خداوند، بخشنده و مهربان است.
4. خداوند مالک روز قیامت است.
5. خدایا تنها تو را می‌پرستیم و تنها از تو کمک می‌خواهیم.
6. خدایا ما را به راه راست راهنمایی کن،
7. راه کسانی که برای آنها نعمت داده‌ای که آن‌ها نه کسانی‌اند که مورد خشم قرار گرفته‌اند و نه گمراهند.

سوره بقره (گاو)

(سوره بقره دومین/هشتادوهفتمین سوره از قرآن کریم و دارای 286 آیه و مدنی می‌باشد. سوره بقره بزرگترین سوره قرآن است که علت نامگذاری آن آمدن داستان ذبح گاو بنی اسرائیل است. این سوره بین هجرت پیامبر به مدینه و جنگ بدر نازل شده است. با توجه به مدنی بودن سوره بقره و مقطع زمانی نزول آن در مدینه که دوران تشکیل حکومت اسلامی و استقبال مردم از دین اسلام بود محتوای این سوره جهت گیری خاصی دارد. محتوای سوره در درجه

نخست تحت تأثیر موقعیت اجتماعی و فرهنگی مدینه پس از هجرت است. در این زمان ساکنان مدینه را چهار گروه مسلمانان مهاجر، مسلمانان انصار، یهودیان و منافقان تشکیل می دادند؛ مسلمانان مهاجر به دلیل مهاجرت از مکه با فقر در مدینه زندگی می کردند. مسلمانان انصار که از دو گروه اوس و خزرج تشکیل شده بودند و با وجود سابقه دشمنی دیرینه با هم، در پرتو اسلام با یکدیگر متحد و برادر شده بودند. یهودیان ثروت و امکانات فراوانی داشتند و با ظهور اسلام نفوذ و برتری خود را در میان مردم مسلمان از دست داده بودند. منافقان با اسلام عناد داشتند؛ ولی اقتدار مسلمانان در مدینه مانع از آن می شد که شرک خود را اظهار کنند و برای حفظ منافع خود به ظاهر ایمان آورده بودند. هر یک از این گروهها و فعالیتهای آنها زمینه ساز نزول آیاتی از سوره بقره شد؛ برای مثال ترکیب خاص اجتماعی مدینه در مقطع نزول، زمینه ساز نزول آیاتی درباره گروههای مزبور و اوصاف آنها در آیات سه تا بیست شد که اوصاف پرهیزگاران، کافران و منافقان را بیان می کند؛ اما چون نفاق هنوز چندان آشکار نشده بود تنها در چند آیه، آن هم با تعبیر «مِنَ النَّاسِ» از منافقان یاد شده است. یهودیان نیز چون مهم ترین گروه مخالف اسلام و نظام اسلامی بودند بیش از سی و یک آیه سوره بقره درباره آنان نازل شده است؛ همچنین فراهم شدن زمینه مناسب برای تشریح احکام فقهی بر اثر استقرار نظام اسلامی و استقبال مردم از

اسلام موجب نزول آیات فراوانی درباره احکام فرعی شد، از این رو مسائل عبادی، خانوادگی، اقتصادی، اجتماعی و کیفری فراوانی در این سوره آمده است. (آیات 168-284) در اثنای آیات سوره برخی موضوعات دیگر نیز مطرح شده است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان،

1. الف لام میم.

متقیان

2. این کتاب که هیچ شکی در آن نیست، راهنمایی متقیان است.
3. متقیان کسانی هستند که به غیب ایمان می‌آورند، و از رزق و روزی که به آنها داده ایم انفاق می‌کنند.
4. متقیان کسانی هستند که به قرآنی که بر تو نازل شده است و کتابهای آسمانی دیگر که پیش از تو نازل شده است ایمان می‌آورند و به روز قیامت و آخرت هم یقین دارند.
5. متقیان از جانب پروردگار شان هدایت یافته و پیروز و رستگارند.

کافران

6. بدون شک کسانی که کافر شدند، ایمان نمی‌آورند، چه آنها را از عذاب الهی بترسانی یا نترسانی.¹

¹. همه کفار مقصود نیست، زیرا میدانیم که برخی از کفار این ویژگی را دارند نه همه.

7. خداوند به سبب کفرِ کافران بر دل و گوش آنها مهر زده، در مقابل چشمان شان پرده ای آویزان کرده و برای آنها عذاب بزرگی در نظر گرفته است.

منافقان

8. برخی از مردم کسانی اند که می‌گویند: ما به خدا و روز قیامت ایمان آوردیم، در حالیکه دروغ می‌گویند و مومن نیستند.¹

9. آنها با دروغ شان خداوند و مومنان را فریب می‌دهند، اما در واقع نفهمیده خود را فریب می‌دهند.

10. قلب اینها بیمارند، و خداوند هم به علت نفاق شان بر بیماری قلبی شان افزود، و به سبب اینکه پیوسته دروغ می‌گفتند، عذاب دردناکی برایشان در نظر گرفتند.

11. وقتی برای منافقان گفته می‌شود که در زمین فساد نکنید، در پاسخ می‌گویند: ما فقط اصلاح گر هستیم.

12. آگاه باشید که در واقع خود آنها مفسد اند اما متوجه نیستند.

13. وقتی به آنها گفته شوند که مانند سایر مردم ایمان بیاورید، آنها در جواب می‌گویند: آیا ما هم مانند افراد سفیه و بی عقل ایمان بیاوریم؟ آگاه باشید که در واقع آنها خود بی عقل و سفیه می‌باشند، اما نمی‌دانند که بی عقل اند.

¹. این آیه و ما بعد آن درباره منافقین اوس و خزرج و غیر آنان در مدینه نازل گردیده است؛

14. منافقان هرگاه با مومنان رو به رو می شوند، به دروغ می گویند: ما ایمان آورده ایم، اما هر گاه با منافقان و شیاطین خلوت کنند می گویند: بدون شک ما همراه شما هستیم و مومنان را ریشخندی می کنیم.

15. اما در حقیقت، خداوند این منافقان را به علت نفاق شان عذاب می کند و به آنها مهلت می دهد تا به طغیان و سرکشی خود ادامه داده سرگردان و متحیر بمانند.

16. منافقان کسانی هستند که گمراهی را به جای هدایت خریدند بنابراین این تجارت سودی برایشان نداشته و به سوی حق هدایت نشدند.

17. حال این منافقان مانند کسانی اند که در شب تاریک، آتشی روشن کنند، تا با استفاده از روشنایی آن خود را از تاریکی و هلاکت نجات بدهند، اما چون آتش اطراف شان را روشن ساخت، خداوند روشنایی را برداشته و آنها را در تاریکی رها می کند که هیچ جایی را نمی بینند.

18. منافقان کر، گنگ و کور اند که حقیقت و هدایت را درک نکرده و به سوی آن باز نمی گردند.

19. یا منافقان مانند کسانی اند که در باران شدید از آسمان و در هوای تاریک، همراه با رعد و برق، گیر افتاده و از شدت ترس و صدای وحشتناک صاعقه به علت ترس از مرگ انگشتانشان را در

داخل گوش های خود می گذارند، در حالیکه راه فراری نیست و خداند بر کافران احاطه دارد.¹

20. کم مانده بود، آن برق به علت شدت روشنایی، بینایی شان را از بین برده و چشم شان را کور کند، هر بار که آن برق جلوی پایشان را روشن می کرد، چند قدمی راه می رفتند، اما زمانی که رعد و برق قطع می گردید و اطراف آنها تاریک می شد، می ایستاند. اگر خدا می خواست شنوایی و بینایی منافقان را از بین می برد. بدون شک خداوند بر هر چیز توانا است.

دستور به پرستش خداوند نعمت دهنده

21. ای مردم! پروردگار تان را که شما و افراد پیش از شما را آفریده است، عبادت کنید، تا با عبادت خدا پرهیزگار و متقی گردید.

22. پروردگاری که زمین را برای بهره وری شما، بستر و آسمان را سقف قرار داد و از آسمان آب و باران فرستاد، در نتیجه خداوند با آب، میوه های گوناگون را به عنوان رزق و روزی جهت استفاده شما

¹ دو نفر از منافقین مدینه از نزد رسول خدا فرار کردند تا در مکه در نزد مشرکین بروند. در میان راه به طوفان و باران شدیدی گرفتار شدند. اینان از ترس صدای رعد دستها را روی گوش خود گذاشتند که نشنوند و فکر می کردند که صدای رعد آنان را خواهد کشت و هنگامی که برقی ظاهر میشد به راه می افتادند و وقتی که برق از بین میرفت جایی را نمی دیدند به ناچار توقف میکردند و می گفتند ای کاش نزد محمد میماندیم. اینان بالأخره نزد رسول خدا برگشتند و از منافقت خود توبه کردند و خداوند موضوع این منافقین را به عنوان ضرب المثل آورده است.

از زمین رویاند. پس برای خداوند شریک قرار ندهید، در حالیکه شما می‌دانید برای خداوند شریکی وجود ندارد.

آیه تحدی به یک سوره

23. اگر در مورد قرآن که ما آن را بر بنده خود محمد نازل کردیم، شک دارید، پس یک سوره مثل قرآن بیاورید و برای این کار غیر از خدا، یاوران و کارشناسان را دعوت کنید، اگر در ادعای خود صادق هستید و فکر می‌کنید این کتاب ساخته بشر است نه وحی.

24. اگر از انجام دادن این کار عاجز هستید و نمی‌توانید انجام دهید که هرگز قادر به انجام دادن آن نیستید، پس از آتش سوزان جهنم که هیزمش مردم و سنگ است و برای کافران آماده شده است، بترسید.

پاداش مومنان

25. به مومنانی که کارهای خوب انجام داده‌اند، مژده بده که برای آنها باغ‌های بهشتی است که از زیر آن جوی‌ها جاری است. هرگاه از آن باغ‌های بهشتی میوه‌ای به مومنان داده شود، می‌گویند: این همان میوه‌ای است که از پیش روزی ما شده بود. برای مومنان میوه‌های شبیه هم می‌آورند. در بهشت برای مومنان همسرهای زیبا و پاکیزه است. مومنان برای همیشه در بهشت بسر می‌برند.

فاسقان و زیانکاران

26. بدون شک خداوند برای فهماندن واقعیتی به مردم، از اینکه به پشه و کوچکتر از آن مثال بزند، خجالت نمی‌کشد. اما کافران می‌گویند: خداوند از این مثل چه اراده کرده است؟ با همین مثال، خداوند بسیاری را که آن را انکار می‌کند، گمراه می‌کند و بسیاری دیگری را با همان مثال هدایت می‌کند. با آن مثال فقط فاسقان گمراه می‌شود.^۱

27. فاسقان کسانی هستند که پس از بستن پیمان با خدا آن را می‌شکنند، رشته‌های^۲ را که خداوند به پیوند آن دستور داده است، قطع می‌کند مانند قطع پیوند با پیامبر، امامان و خویشاوندان و در زمین فساد و تباهی برپا می‌کنند. یقیناً انسان‌های فاسق زیان کارند.

28. چگونه به خدا کفر می‌ورزید در حالی که شما مرده بودید و خداوند شما را برای دنیا زنده گردانید، آنگاه باز خداوند شما را از این دنیا می‌میراند و بار دیگر برای عالم برزخ زنده می‌کند و سرانجام در قیامت به سوی خداوند باز می‌گردید؟

1. وقتی که خداوند به ذکر دو مثل طی آیات: 17 «مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْفَدَ نَارًا» و 19 «أَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ» از برای منافقین آورد، آنان گفتند: خداوند بالاتر از آنست که به ذکر مثل متوسل شود سپس این آیه نازل گردید.

2. مطابق روایات این رشته‌ها عبارتند از: رهبران آسمانی، دانشمندان، خویشاوندان، مؤمنان، همسایگان و اساتید. و هرکس رابطه‌ی خود را با این افراد قطع کند، خود خسارت می‌بیند.

29. خداوند همان کسی است که برای شما همه آن چه در زمین است آفرید، آنگاه به آفرینش آسمان پرداخت و هفت آسمان را آفرید. خداوند به همه چیز دانا است.

داستان خلقت آدم

30. به یادیاور زمانی را که پروردگارت به فرشتگان فرمود: من خلیفه و جانشینی برای خود در زمین قرار می‌دهم. فرشتگان اعتراض کردند: آیا در زمین کسی را قرار می‌دهی که فساد برپا کند و خون بریزد؟ در حالیکه ما فرشتگان شکرگزار تو بوده و تو را تسبیح و تقدیس می‌کنیم. خداوند در پاسخ فرشتگان فرمود: من چیزی می‌دانم که شما نمی‌دانید.

31. خداوند همه نامها و اسرار عالم را به آدم یاد داد، آنگاه حقایق را به فرشتگان عرضه کرد، و گفت: به من از نام‌های این حقایق خبر دهید، اگر شما راستگو هستید و سزاوار جانشینی می‌باشید.

32. فرشتگان پاسخ دادند: خداوند! تو از هر نقص پاکی، اما ما فرشتگان به جز آن چه که تو به ما آموختی چیزی دیگری نمی‌دانیم. بدون شک شما دانا و حکیمی.

33. خدا فرمود: ای آدم! اسرار و اسامی آن حقایق را به فرشتگان بگوئید. پس هنگامی که حضرت آدم اسرار و نام‌های آن حقایق را به فرشتگان خبر داد، خداوند فرمود: آیا به شما نگفتم که من یقیناً غیب

و نهان آسمان ها و زمین را می دانم و به آنچه شما آشکار و یا پنهان می کنید، دانایم؟.

34. به فرشتگان دستور دادیم: در برابر آدم سجده کنید، همه آنها در برابر آدم سجده کردند، به جز ابلیس^۱ که آدم را سجده نکرد و تکبر ورزید و در نتیجه از کافران شد.

35. ما به آدم و همسرش گفتیم: در این باغ^۲ ساکن گردید و از نعمت های آن هرچه خواستید استفاده کنید، اما هر دوی شما نزدیک این درخت نگردید،^۳ که اگر نزدیک آن درخت گردید از ستمگران می شوید.

36. شیطان حضرت آدم و حوا را به وسیله همان درخت فریب داد و آن دو را از جای شان بیرون کرد.^۴ آنگاه به آدم، حوا و ابلیس

1. ابلیس از طایفه جن بود و در قرآن یازده بار به کار رفته، وی از دستور خدا سرپیچی کرد و در برابر آدم سجده نکرد و دچار عذاب شد. کلمه شیطان، اسم عام و کلمه ابلیس، اسم خاص و علم است. کلمه ابلیس جز بر آن موجودی که حضرت آدم و حوا را دچار لغزش کرد گفته نمی شود. ولی کلمه شیطان به هر موجود طغیانگر و مخالفی گفته می شود خواه از انسان ها باشد یا از جن و یا از حیوانات.

2. این باغ در همین دنیا و یا در عالم برزخ بوده است.

3. برخی مفسران با توجه به برخی روایات، معنای ظاهری درخت را در نظر گرفته اند و مراد از درخت ممنوعه خوشه گندم، درخت انگور، انجیر و عناب را بیان داشته و برخی دیگر از مفسران مراد از درخت ممنوعه درخت حسد و یا درخت علم را بیان داشته است.

4. طبق آیات 20 و 21 سوره اعراف، شیطان برای فریب آدم، بهترین راه را این دید که از عشق و علاقه ذاتی او به تکامل و ترقی و زندگی جاویدان، استفاده کند و عذر و بهانه ای برای مخالفت فرمان خدا برای آنان بتراشد. از این رو نخست به آدم و همسرش گفت: «خداوند شما را از این درخت نهی نکرده جز این که اگر از آن بخورید یا فرشته خواهید شد و با عمر جاویدان پیدا می کنید». و به این ترتیب، فرمان خدا را در نظر آنان به گونه دیگری جلوه داد و برای باور پذیری حرفش، «سوگندهای شدیدی یاد کرد، که من خیرخواه شما هستم».

گفتم: اینجا را ترک کنید در حالیکه شما دشمن یکدیگرید. تا مدتی معین زمین محل استقرار و بهره وری شما خواهد بود.

37. حضرت آدم کلماتی را مانند استغفار و توسل به اهل بیت از پروردگارش یادگرفت و توبه کرد و خداوند هم توبه او را پذیرفت، زیرا خداوند بسیار توبه پذیر و مهربان است.¹

38. گفتیم: همه گی شما از آن جا و از آن موقعیت پائین بیایید؛ و هرگاه رهنمود و هدایتی از سوی من به شما برسد، پس کسی که از آن راهنمایی و هدایت پیروی کند، دیگر نه ترسی دارد و نه ناراحت می‌گردد.

39. اما کسانی که راهنمایی و هدایت را نپذیرد و آیات مرا تکذیب کند، آنها برای همیشه اهل آتش جهنم خواهند بود.

بنی اسرائیل

40. ای بنی اسرائیل! نعمت‌های که من به شما عطا کردم فراموش نکنید و آن را به یاد بیاورید. به پیمانم که ایمان به پیامبر است وفا کنید، تا من هم به خواسته و پیمان شما که گرفتن پاداش است وفا کنم، و فقط از من بترسید.²

1. توبه حضرت آدم نه به خاطر ارتکاب گناه، بلکه به خاطر عمل نکردن به سفارش غیرالزام‌آور الهی بود. به عبارت دیگر آدم مرتکب ترک اولی گردیده بود.

2. این تعهد را خدای حکیم از راه عقل و فطرت و کتاب آسمانی و سنت پیامبران، از بنی اسرائیل گرفته است تا کارهای خوب بکنند و بدی‌ها را کنار بگذارند.

41. ای بنی اسرائیل! به قرآنی که برای پیامبر نازل کردم، ایمان بیاورید که قرآن، تورات و انجیل شما را تصدیق می‌کند. ای بنی اسرائیل! از جمله اولین کافر به قرآن نباشید و آیات مرا به بهای ناچیز نفروشید و تنها از من بترسید،

42. حق را با باطل مخلوط نکنید و حقیقت را در حالیکه می‌دانید پنهان نکنید،

43. نماز بخوانید و زکات را پردازید و با رکوع کنندگان رکوع کنید.

44. ای بنی اسرائیل! آیا مردم را به نیکی دعوت می‌کنید و خودتان را فراموش می‌کنید؟ در حالیکه شما کتاب خدا را می‌خوانید. آیا هیچ فکر نمی‌کنید.¹

45. از روزه و نماز کمک بخواهید و این کار جز برای خاشعان سنگین و سخت است.

46. خاشعان کسانی هستند که پروردگار شان را ملاقات می‌کند و به سوی او باز می‌گردند.

¹ این آیه درباره قاضی ها و سخنرانان نازل شده که به مسلمانان می‌گفتند: در دین خود ثابت باشید و از آن دست برنارید ولی خود در دین ثابت نبوده و مردم را به اموری تشویق می‌کردند که خود بدان پای بند نبوده اند. همچنین گفته شده است که آیه درباره یهودی های مدینه نازل شده است که به نزدیکان خود سفارش می‌کردند که اسلام را ترک نکنند و خود بدان عمل نمی‌کردند.

47. ای بنی اسرائیل! نعمتی را که به شما دادم و این که شما را بر جهانیان برتری دادم، بیاد بیاورید.

48. ای بنی اسرائیل! بترسید از آن روزی که کسی عذاب خدا را از کسی نمی‌تواند دفع کند، از کسی شفاعتی پذیرفته نمی‌شود، از کسی در برابر گناهش فدیة و عوضی گرفته نمی‌شود و برای رهایی از آتش کمک نمی‌شوند.

49. ای بنی اسرائیل! به یاد بیاورید زمانی را که شما را از دست حکومت ستمگر فرعونیان نجات دادیم، فرعونیان که همیشه شما را به سخت ترین صورت شکنجه می‌کردند، پسران شما را سر می‌بریدند و زنان شما را برای کنیزی زنده می‌گذاشتند. در این سختی‌ها و مشکلات برای شما آزمایشی بزرگ از سوی پروردگار تان بود.

50. به یاد بیاورید، هنگامی که دریا را برای شما شکافتیم، آنگاه شما را نجات دادیم و فرعونیان را پیش چشم شما، غرق کردیم.

51. به یاد بیاورید، زمانی که برای نازل کردن تورات، با موسی چهل شب وعده گذاشتیم، سپس شما در نبود حضرت موسی، گوساله پرستی را انتخاب کردید، که یک ستم در حق خود شما بود.¹

¹ حضرت موسی(ع) برای مناجات با خدا و گرفتن کتاب آسمانی تورات، چهل شب در کوه سینا ماند وقتی برگشت قومش گوساله پرست شدند.

52. پس از گوساله پرستی از گناه شما گذشتیم، تا سپاس گزاری کنید.

53. به یاد بیاورید زمانی که به موسی کتاب تورات و فرقان را برای هدایت شما فرستادیم.

54. به یاد بیاورید زمانی که حضرت موسی به قومش گفت: ای قوم من! شما با گوساله پرستی تان در حق خود ستم کردید، پس به سوی آفریدگار تان برگردید و توبه کنید به این صورت که گوساله پرست هایتان را، بکشید. این کار در پیشگاه خداوند برای شما بهتر است، آن گاه خداوند توبه شما را پذیرفت، زیرا خداوند بسیار توبه پذیر و مهربان است.

55. به یاد بیاورید، زمانی که گفتید: ای موسی! ما هرگز تا زمانی که خداوند را آشکارا نبینیم، حرفت را باور نمی کنیم و ایمان نمی آوریم. آنگاه صاعقه مرگبار شما را فراگرفت، در حالیکه شما تماشا می کردید.

56. آنگاه شما را پس از مرگ، دوباره زنده کردیم تا شاید سپاس گزاری کنید و دست از لجاجت بر دارید.

57. ای بنی اسرائیل! به یاد بیاورید زمانی که در صحرای سوزان سینا ابر را بر سر شما سایبان قرار دادیم؛ و بر شما "من" و "سلوی" نازل کردیم، و گفتیم از خوراکی های پاکیزه که روزی شما قرار داده

ایم بخورید، آنها با نافرمانی خود بر ما ستم نکردند، بلکه پیوسته بر خود ستم می کردند.

58. ای بنی اسرائیل! به یاد بیاورید زمانی که گفتیم: وارد شهر بیت المقدس شوید و از نعمت های فراوان آن شهر هر چه می توانید بخورید، و سجده کنان از در معبد بیت المقدس وارد شوید و بگویید: خدایا گناهان ما را بریز، تا ما گناهان شما را ببخشیم و به نیکوکاران، پاداشی بسیار خواهیم داد.

59. اما ستمگران، آن سخن را به سخن دیگری غیر از آنچه به ایشان گفته شده بود، تبدیل کردند¹ پس ما بر آن ستمکاران به علت فسق و گناهشان از آسمان عذابی نازل کردیم.

60. و به یاد بیاورید، زمانی که موسی برای قوم خود آب خواست، به او گفتیم: عصایت را به سنگ بزن، ناگاه دوازده چشمه ی آب از آن سنگ بیرون شد، به طوریکه هر یک از طوائف دوازده گانه بنی اسرائیل، چشمه خود را می شناختند، گفتیم: از نعمت های الهی بخورید و بیاشامید و در زمین فساد برپا نکنید.

61. ای بنی اسرائیل! به یاد بیاورید، زمانی که گفتید: ای موسی! ما نمی توانیم هرگز بر یک نوع غذا صبر کنیم، پس از پروردگارت بخواه که آنچه زمین می روپاند از قبیل سبزی، خیار، سیر، عدس و

1. به جای "حطه" که به معنای ریزش گناهان و طلب عفو است، به عنوان ریشخند "حنطه" را که به معنای گندم است بکار بردند.

پياز را برای ما مهيا کند. موسی گفت: آیا شما غذای بد را به جای غذای خوب می‌خواهید، اگر چنین است، وارد شهر شوید، که آن چه می‌خواهید، برای شما در شهر آماده است. پس مهر ذلت و درماندگی بر آنها زده شد، و دوباره گرفتار خشم خداوند گردید، به علت اینکه آنها پیوسته به آیات خدا کفر می‌ورزیدند و به ناحق پیامبران را می‌کشتند؛ و این به سبب آن بود که آنها گنهکار و متجاوز بودند.

62. مسلماً افراد مومن، یهودی، نصرانی و صائبی^۱ هر کدام شان به خدا و روز قیامت ایمان آورند و کار درست انجام دهند، پاداش شان نزد پروردگارشان محفوظ است و ترس و غمی ندارد.

63. به یاد بیاورید، زمانی که از شما پیمان گرفتیم، و کوه طور را بالای سر شما بالا بردیم، گفتیم: آن چه را از آیات کتاب آسمانی به شما داده ایم، با قدرت و محکم بگیرید، و آنچه در آن هست، به یاد داشته باشید و به آن عمل کنید تا پرهیزگار شوید.

64. آن گاه پس از پیمان گرفتن، روی گردان شدید، و اگر فضل و رحمت خداوند بر شما نبود، بدون شک از زیانکاران بودید.

65. یقیناً شما سرنوشت کسانی از قوم خودتان را که در روز شنبه از دستور خداوند سرپیچی کردند و به شکار ماهی پرداختند، شنیده

1. «صابئین» به کسانی گفته می‌شود که خود را پیروان حضرت یحیی می‌دانند. نام این گروه در سوره‌های بقره، مائده و حج، در کنار یهود، نصاری، مجوس و مشرکان آمده است.

اید و می‌دانید، که به آنان گفتیم: به شکل شادی رانده شده و خوار شوید.

66. در نتیجه ما آن مجازات را عبرتی برای حاضران و آیندگان و پندی برای پرهیزکاران قرار دادیم.

داستان گاو بنی اسرائیل

67. به یادبیاورید، زمانی را که موسی به قومش گفت: خداوند به شما دستور داده است گاو را ذبح کنید. بنی اسرائیل گفتند: آیا ما را ریشخند می‌کنید؟ گفت: به خدا پناه می‌برم از اینکه از جاهلان باشم. (و بدون دستور خداوند از شما چیزی بخواهم و قصد ریشخند شما را داشته باشم).

68. مردم بنی اسرائیل گفتند: از خدایت بخواه که برای ما بیان کند، آن گاو، چگونه گاو باشد؟ حضرت موسی گفت: خدا می‌فرماید: آن گاو، ماده گاو است نه پیر و نه جوان، بلکه گاو میانسال است، پس فرمان خداوند را انجام دهید.

69. گفتند: از پروردگارت بخواه برای ما رنگ آن گاو را بیان کند، گفت: گاو است دارای رنگ زرد تیره، که بینندگان را شاد می‌کنند.

70. گفتند: از پروردگارت برای ما بخواه که آن گاو را دقیقتر برای ما توصیف کند، چگونه گاو باشد؟ زیرا این گاو بر ما مشتبه شده است، اگر خدا بخواهد به شناخت آن گاو موفق خواهیم شد.

71. موسی گفت: خدا می‌فرماید: گاوی است که برای قُلبه زمین، و برای آبیاری مزرعه تربیت نشده است، کاملاً سالم است، رنگ یک دست دارد که هیچ نقطه و خالی در آن نیست. گفتند: حالا حق مطلب را آوردی، و آنگاه آن گاو را ذبح کرد، در حالی که نزدیک بود فرمان خدا را اجرا نکنند.¹

72. ای بنی اسرائیل! به خاطر بیاورید، زمانی که کسی را کشتید، آن گاه درباره قاتل در میان خود نزاع کردید، ولی خدا آنچه را شما پنهان کرده بودید، آشکار ساخت.

73. پس گفتیم: قسمت از گاو ذبح شده را به مقتول بزنید تا زنده شود و قاتل را معرفی کند، خداوند اینگونه مردگان را زنده می‌کند و آیات خود را به شما نشان می‌دهد، تا ببیندیشید.

74. سپس دل‌های شما بعد از آن معجزه مانند سنگ بلکه سخت‌تر از آن گردید، زیرا از برخی سنگ‌ها، نهرها جاری می‌شود و برخی از سنگ‌ها شکافته می‌شود، و آب از آن بیرون می‌آید، و برخی دیگر از سنگ‌ها از ترس خداوند از بلندی سقوط می‌کند، خداوند از کار شما غافل نیست.

1. آن گاو در اختیار جوانی بود که به والدین خود فوق العاده احترام داشت و یک بار از یک معامله‌ی پرسود گذشت به خاطر اینکه کلید انبار زیر سر پدرش بود و او در خواب بود، فرزند هم نخواست پدرش را از خواب بیدار کند.

75. پس ای مومنان آیا شما انتظار دارید، یهودیان سنگ دل به دین شما ایمان بیاورند، در حالیکه گروه از آنها، کلام خدا را همیشه می شنیدند، و می فهمیدند، آنگاه آن را تحریف می کنند، در حالیکه حق را می دانستند.

76. یهودیان هنگامی که با مومنان ملاقات می کنند، می گویند: ایمان آوردیم، اما هنگامی که باهمدیگر خلوت می کنند، می گویند: چرا آنچه را خداوند در باره ی صفات پیامبر اسلام برای شما در تورات بیان کرده است، آن را به مسلمانان می گوئید، تا آنها در قیامت در نزد پروردگار تان بر ضد شما به آن استدلال و احتجاج کنند؟ پس آیا تعقل نمی کنید؟^۱

77. آیا یهودیان نمی دانند که خدا آنچه را یهودیان پنهان می دارند و آنچه را آشکار می کنند، می داند؟

78. برخی از یهودیان افراد بی سواداند که کتاب تورات را جز خیالات و آرزوهای خود نمی دانند، آنها تنها پایبند گمان خویشند.^۲

79. پس وای بر کسانی که با دست خود مطالبی را می نویسند، سپس می گویند: این مطلب از جانب خداوند است، تا از این طریق

¹ تعداد از یهودیان بی غرض، اوصاف پیامبر را که در تورات آمده بود، با مسلمانان نقل می کردند، اما بزرگان یهود وقتی از این جریان مطلع گشتند، آنها را سرزنش کردند و در صدد جلوگیری آن برآمدند.

² مردم عوام یهود بر خلاف دانشمندان خود، از محتوای کتاب تورات خبر نداشتند و فکر می کردند قوم یهود، نژاد برتر و محبوب خدا می باشند که به جهنم نمی روند، البته این برداشت از تفسیر ناصواب عالمان یهود سرچشمه می گرفتند.

پول ناچیزی بدست بیاورند، پس وای بر آنها از آنچه دست هایشان نوشت و وای بر آنها از آنچه از این راه به دست می‌آورند.^۱

80. یهودیان گفتند: آتش دوزخ جز چند روز محدود، هرگز به ما نخواهد رسید. بگو: آیا از نزد خدا پیمانی گرفته اید؟ که البته خدا هرگز خلاف پیمان خود رفتار نمی‌کند، یا اینکه ندانسته به خدا چیزی را نسبت می‌دهید؟^۲

81. بلی، کسی که بدی کسب کند و گناهش او را فراگیرد، آنها اهل آتش اند و همیشه در آن خواهند بود.

82. کسانی که ایمان آورده اند و کار درست انجام داده اند، آنها برای همیشه در بهشت اند.

83. به خاطر بیاورید، زمانی که از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم که جز خدا را نپرستید، و به پدر و مادر، خویشان، یتیمان و مستمندان نیکی کنید، با مردم به نیکی سخن بگویید و نماز را برپادارید و زکات را بپردازید، آنگاه همه شما به جز تعداد اندک روی گردانیدید.

¹ عالمان یهود، صفات رسول خدا را در تورات تغییر دادند و یا تاویل می‌بردند تا این که در میان عوام یهود نسبت به محمد ایجاد شك و شبهه کنند. تنها آیه‌ی که در آن سه بار کلمه "ویل" به کار رفته است که خطر علمای دنیا پرست را مطرح ساخته است، همین آیه است.

² ادعای یهودی‌ها این بود: به‌فرض هم که جهنمی باشیم، آتش جهنم حداکثر هفت یا چهل روز، مختصر تماسی با بدن ما خواهد داشت و دیگر نجات پیدا می‌کنیم و به بهشت می‌رویم چون ما از دیگران برتریم.

84. به خاطر بیاورید، هنگامی که از شما پیمان گرفتیم، خون یک دیگر را نریزید و همدیگر را از سرزمین خود بیرون نکنید، پس پیمان را پذیرفتید و بر آن گواهی می‌دهید.

85. باز این شما هستید که یکدیگر را می‌کشید، و گروهی از خودتان را از خانه هایشان بیرون می‌کنید، و از روی گناه و تجاوز یکدیگر را علیه آنها که از خانه هایشان بیرون کرده اید، یاری و کمک می‌کنید، اگر هم اسیر شما شوند، آن‌ها را با اسیران خودتان مبادله می‌کنید یا با گرفتن پول، آزادشان می‌سازید! در صورتی که از اولش هم، بیرون کردنشان بر شما حرام بود. چطور بعضی از احکام تورات را می‌پذیرید و بعضی را رد می‌کنید؟! پس جزای هرکس از شما که این عمل را انجام دهد، جز رسوایی در این جهان چیزی نخواهد بود و روز قیامت هم به سخت‌ترین عذاب گرفتار می‌شوید، و خداوند از آنچه انجام می‌دهید، غافل نیست.

86. اینها کسانی‌اند که زندگی دنیا را با بهای از دست دادن آخرت خریدند، پس نه عذاب از آنها سبک گردد و نه یاری شوند.

87. ما به موسی کتاب تورات دادیم و پس از او پیامبرانی پشت سر هم فرستادیم، به عیسی بن مریم معجزات و دلایل روشن عطا کردیم و او را با روح القدس یعنی جبرئیل، تایید کردیم، پس چرا هرگاه پیامبری چیزی آورد که مخالف هوای نفس شما بود، تکبر ورزیدید و گروهی را تکذیب و گروه دیگری را به قتل رساندید؟

88. یهودیان به پیامبران گفتند: ما کورذهن هستیم به همین خاطر حرفت را نمی فهمیم اما در واقع چنین نیست، بلکه خداوند به سبب کفرشان آنها را از رحمت خود دور ساخته است، پس فقط اندکی ایمان می آورند.

89. چون از جانب خداوند برای آنان قرآن آمد که تأییدکننده توراتشان بود، و پیش از این به خود نوید می دادند، که با کمک قرآن و آمدن پیامبر خاتم بر کافران پیروز گردند، اما چون همان کتاب و پیامبری که از پیش شناخته بودند، نزد آنان آمد به او کافر شدند، پس لعنت خدا بر کافران باد.¹

90. اینها خود را به بدچیزی فروختند که از روی حسد به آن چه خداوند نازل کرده، کافر شدند و گفتند: که چرا خداوند از فضل خویش بر هر کس از بندگانش که بخواهد، آیاتش را نازل می کند. پس به غضب پی در پی الهی گرفتار شدند و برای کافران عذاب خوارکننده است.

91. هنگامی که به آنها گفته می شد: به آنچه خداوند نازل کرده ایمان بیاورید، آنها در جواب می گفتند: ما تنها به توراتی که بر خود ما یهودیان نازل شده ایمان می آوریم و غیر آن را نمی پذیریم، یهودیان

¹ یهودیان اوس و خزرج قبل از بعثت رسول خدا به خاطر ظهور محمد، نوید پیروزی سر میدادند. اما وقتی که خداوند محمد را از میان عرب برگزید و از طائفه بنی اسرائیل انتخاب کرد روی برگرداندند و کفر ورزیدند.

به غیر تورات کفر می‌ورزیدند، در حالیکه قرآن حق است و تصدیق کننده توراتی است که در نزد آنان است. بگو: اگر شما واقعا به تورات ایمان داشتید پس چرا پیش از این پیامبران خدا را که از قوم خود شما بود می‌کشتید؟

92. بدون شک، موسی برای شما دلایل و معجزات روشن آورد، آن گاه شما پس از رفتن او به کوه طور، گوساله پرست شدید، در حالیکه این کار یک نوع ستم به خود است.

93. یاد کنید، زمانی که کوه طور را بالای سر شما قرار دادیم و از شما تعهد گرفتیم و گفتیم: آنچه را به شما دادیم با تمام توان بگیرید و به دستورهای خدا عمل کنید و به آن گوش دهید، یهودیان به زبان گفتند: شنیدیم، اما در دل نافرمانی کردند، یهودیان به سبب کفرشان به پرستش گوساله دلباختند. بگو: اگر شما مومن هستید، پس بد چیزی است آنچه ایمانتان به آن فرمان می‌دهد.¹

94. بگو: اگر جهان آخرت در نزد خداوند، مخصوص شما است، نه کسی دیگر، پس اگر راست می‌گویید، آرزوی مرگ کنید. (و به همان جهان آخرت که نعمت آن جاودانه و فراوان است و از رنج و مشکلات خبری نیست، بروید).

¹. یهودیان از سوی ادعای ایمان به تورات و حضرت موسی داشتند و از سوی دیگر مکرر در عمل پیمان شکنی، گوساله پرستی و پیامبر کشی را پیشه خود کرده بودند که با ایمان واقعی سازگاری نداشتند.

95. ولی آنها به خاطر گناھانی که مرتکب شده اند، هرگز آرزوی مرگ نمی‌کنند، و خداوند به حال ستمگران، آگاه است.
96. یقیناً یهودیان حریص‌ترین مردم به زندگی دنیا است حتی از مشرکان هم نسبت به زندگی حریص‌ترند. تا آنجا که هر یک از آنها دوست دارد هزار سال عمر کند، در حالی که اگر عمر طولانی به آنان داده شود، آنان را از عذاب خداوند باز نخواهد داشت و خداوند به اعمال آنها آگاه و بیناست.
97. ای پیامبر به آنها بگو: کسی که دشمن جبرئیل باشد، بداند که وی به دستور خداوند، قرآن را بر دل تو نازل کرده است، قرآنی که کتب آسمانی پیشین را تصدیق می‌کند و مایه‌ی هدایت و بشارت برای مومنان است. دشمنی با جبرئیل در واقع دشمنی با خداوند است، زیرا حضرت جبرئیل دستور خداوند را اجرا می‌کند.¹
98. هر کس با خداوند، فرشتگان، پیامبران، جبرئیل و میکائیل دشمن باشد، کافر است، و بدون شک خدا دشمن کافران است.
99. بدون شک برای تو ای محمد! آیات روشنی فرستادیم، و به آنها جز فاسقان کسی دیگری کفر نمی‌ورزند.

¹ این آیه در مورد این صورتی یکی از علمای یهود نازل شده است که با جمعی خدمت پیامبر رسید و پیامبر به همه پرسش‌های آنها پاسخ داد، آنگاه آخرین پرسش این صورتی در مورد نام فرشته وحی بود که بصورت اعتراض گفت: حیف که جبرئیل فرشته وحی است و این فرشته دستورهای مشکل مثل جهاد و امثال آن را می‌آورد و اگر میکائیل فرشته وحی می‌بود ما به شما ایمان می‌آوردیم.

100. یهودیان هر زمانی که پیمانی بستند، گروهی از آنها، آن پیمان را دور انداختند، در حقیقت بیشتر آنها ایمان نمی‌آورند.

101. هنگامی که فرستاده ای از جانب خداوند به سوی یهود آمد، که کتاب آنها را تصدیق می‌کرد، گروهی از اهل کتاب، کتاب خدا را پشت سر انداختند، انگار اصلا از آن کتاب خبر ندارد.

داستان جادوی هاروت و ماروت

102. جن های شرور شایعه کردند که سلیمان حکومتش را با جادوگری اداره می‌کرد! عالمان یهود این شایعه را جدی گرفتند و به جادو رو آوردند. البته سلیمان اقدام به جادو نکرد و کافر نشد، اما شیاطین که به مردم جادو یاد می‌دادند، کافر شدند. عالمان یهود همچنین از دو فرشته که در شهر بابل^۱ نازل شد، پیروی کردند. فرشتگان به هیچ کس چیزی نمی‌آموختند، مگر اینکه می‌گفتند: ما وسیله برای آزمایش شما هستیم و علم جادو را برای مبارزه با ساحران و ابطال جادو آنها به شما آموزش می‌دهیم، پس با به کار بردن آن در موارد حرام، کافر نشوید. اما مردم از آن دو فرشته مطالبی یاد می‌گرفتند که با آن میان مرد و همسرش جدایی و اختلاف می‌انداختند؛

1. بابل از شهرهای قدیم بین‌النهرین بوده است و اکنون خرابه‌هایش در ساحل فرات، در ۱۶۰ کیلومتری جنوب‌شرقی بغداد، قرار دارد.

در حالیکه آنها جز با اذن الهی قدرت آسیب رساندن به کسی را نداشتند. مردم همیشه چیزی را یاد می‌گرفتند که به آنان آسیب می‌رسانید و سودی نمی‌بخشید. یقیناً یهود می‌دانستند که هر کسی خریدار جادو باشد در آخرت هیچ بهره‌ی ندارد، راستی آنها اگر می‌فهمیدند، خود را به بد چیزی فروختند.^۱

103. اگر آنان ایمان می‌آوردند و از جادو پرهیز می‌کردند، پاداش بهتری از نزد خداوند بدست می‌آوردند، اگر می‌دانستند.

پرهیز از بکارگیری کلمات دوپهلو

104. ای مومنان! به پیامبر نگوئید: "راعنا"؛ بلکه بگوئید: "انظرنا" این توصیه را بشنوید و از آن سرپیچی نکنید که برای کافران عذاب دردناکی است.^۲

1. حضرت سلیمان برای جلوگیری از انحراف یا سوء استفاده، دستور داد اوراق ساحران را جمع‌آوری کنند. ولی گروهی به آن نوشته‌ها دست یافته و مشغول تعلیم و اشاعه سحر در میان مردم شدند. آنان حتی معجزات حضرت سلیمان را سحر معرفی کرده و پیامبری او را منکر شدند. برخی از بنی‌اسرائیل نیز به جای پیروی از تورات به سراغ جادو رفتند. این کار چنان گسترش یافت که یهود زمان پیامبر، نیز سلیمان را ساحری زبردست می‌دانستند و او را به عنوان پیامبر نمی‌شناختند.

2. آیه این مطلب را بیان می‌کند که مسلمانان عبارات و کلمات دوپهلو استفاده نکنند، بلکه به‌جایش طوری حرف بزنند که مایه سوء استفاده بدخواهان نشود. برخی مسلمانان به رسول خدا (ص) می‌گفتند: «در سخن‌گفتن، حال ما را رعایت کنی (راعنا) و شمرده‌تر سخن بگوئید تا کلامتان را بهتر بفهمیم و آن را حفظ یا یادداشت کنیم»؛ ولی عبارت «راعنا» در زبان عبری یهودی‌ها به این معنا بود: «خوب ما را احق می‌کنی!» آن‌ها با سوء استفاده از این مسئله، پیامبر (ص) و مسلمانان را اذیت می‌کردند. خدا به مسلمانان دستور داد که از این به بعد، به‌جای «راعنا» بگویند «انظرنا» تا از این شیطنت زبانی یهودی‌ها پیشگیری شود.

105. کافران از اهل کتاب و مشرکان دوست ندارند که هیچ خیری از جانب پروردگارتان بر شما نازل شود. در حالی که خداوند، رحمت خود را به هر که بخواهد اختصاص می‌دهد، و خداوند صاحب فضل بزرگ است.

آیه نسخ

106. هر آیه ای را نسخ کنیم و یا آن را به تاخیر اندازیم، بهتر از آن، یا همانند آن را می‌آوریم، آیا نمی‌دانی که خدا بر هر چیزی توانا است؟^۱

107. آیا نمی‌دانی که حکومت زمین و آسمان از آن خداست؟ و جز خدا برای شما هیچ یاور و سرپرستی نیست. (پس خداوند حق دارد احکام و قوانین را تغییر دهد).

مذمت خواسته و سوال بیجا

108. آیا قصد دارید از پیامبرتان خواسته‌ها و سوال‌های بیجا بکنید، همانگونه که پیش از این، از موسی خواسته بودند، هر کس کفر را با ایمان مبادله کند پس قطعاً از راه مستقیم گمراه شده است.^۲

^۱ وقتی قبله از بیت المقدس به کعبه تغییر یافت، یهودیان شروع به شمانت و تبلیغات کردند که چرا احکام شما نسخ می‌شود، و بالاتر از آن می‌گفتند: حتماً محمد دارای رأی متین و محکمی نمی‌باشد وقتی دستور و حکمی می‌آورد، پشیمان می‌شود سپس حکم و دستور دیگری برخلاف آن می‌آورد، خداوند برای رد گفتار آنان این آیه را نازل کرد.

^۲ عده‌ی از روی لجابت از پیامبر سوالات و خواسته‌های نامربوط داشتند، مثلاً می‌گفتند: خدا و فرشتگان را به ما نشان بده، کتابی را از آسمان برای ما بیاور، چشمه‌هایی را برای ما

109. بسیاری از اهل کتاب بعد از اینکه حقانیت اسلام برای آنها روشن شده بود، از روی حسدی که در درونشان هست، دوست دارند، شما را بعد از ایمان آوردن تان به کفر بازگردانند. پس فعلا گذشت کنید و به روی شان نیاورید، تا خداوند فرمان بدهد، (که از آنها جزیه بگیرید و یا با آنها وارد جنگ شوید). یقینا خداوند بر هر کاری تواناست.
110. نماز را بر پادارید و زکات را پرداخت کنید و هر کار خیری که برای خود از پیش می‌فرستید، آن را نزد خدا می‌یابید، یقینا خداوند به آنچه انجام می‌دهید آگاه و بیناست.
111. گفتند: غیر از یهود و نصاری کسی دیگری هرگز وارد بهشت نمی‌شود، این آرزو و تصورات باطل آنهاست. بگو: اگر راست می‌گویید، دلیل خود را بیاورید.
112. بلی، هر کسی خود را با تمام وجود تسلیم خدا کند و نیکو کار باشد، پس پاداش او نزد پروردگارش محفوظ است، نه ترسی بر آنهاست و نه غمگین می‌شود.
113. یهود گفتند: نصارا بر حق نیستند، و نصارا گفتند: یهود بر حق نیستند، در حالیکه هر دو کتابهای آسمانی خود را می‌خوانند. همچنین انسانهای نادان مثل یهود و نصارا

→
 بوجود بیاور، کوه صفا را برای ما مبدل به طلا کن، یا نهری را برای ما جاری ساز و مانند آن، و در واقع این گروه تصمیم نداشتند به پیامبر ایمان بیاورد، آن گاه این آیه از جانب خداوند نازل شد.

گفتند: اسلام بر حق نیستند. پس خداوند در روز قیامت درباره ی اختلاف شان داوری خواهد کرد.

ممانعت از مسجد

114. چه کسی ستمکارتر از کسی است که نگذارد نام خدا در مسجد برده شود و برای نابودی مسجد تلاش می‌کند. آن‌ها حق ورود به این مکان‌ها را ندارند. اگر هم وارد شوند، نباید بتوانند فعالیت‌های مخرب خود را به راحتی و بدون ترس پیش ببرند. برای اینگونه افراد در دنیا ننگ و خفت و در آخرت عذاب بزرگی آماده است.^۱

115. مشرق و مغرب مال خدا است، پس به هر سو روی خود را بچرخانید، همانجا رو به خدا است. بدون شک خداوند واسع و دانا است.^۲

116. مشرکان گفتند: خداوند فرزند دارد، اما خداوند منزه از این حرف‌ها است و همه آنچه در زمین و آسمان است مال خداوند است. همه موجودات فرمانبر خدا است.^۳

^۱ آیه درباره ی کسانی نازل شده است که در صدد تخریب مساجد برآمده بودند.
^۲ یهود بعد از تغییر قبیله‌ی مسلمانان از بیت‌المقدس به کعبه، با ایجاد سؤال، القای شبهه می‌کردند که به چه دلیلی قبیله تغییر یافته است. این آیه نازل شد و بیان داشت که مشرق و مغرب مال خداست و به هر سو رو کنید، خدا آنجاست. اگر کعبه نیز به عنوان قبیله قرار داده شده است، برای تجلی وحدت مسلمانان و تجدید خاطرات ایشانگری و شکر ستیزی ابراهیم علیه السلام است و بدین سبب دارای قداست و احترام می‌باشد.
^۳ یهودیان می‌گفتند: عزیر پسر خدا است، مسیحیان می‌گفتند: مسیح پسر خدا است و مشرکین معتقد بودند فرشتگان دختران خدایند. این آیه نازل شد و خدا را از داشتن فرزند منزده دانست.

117. خداوند آفریدگار آسمانها و زمین است. هرگاه خداوند اراده کند چیزی را بیافریند و همین که بگوید: باش، آن چیز موجود می شود.

118. جاهلان گفتند: چرا خداوند با ما سخن نمی گوید و چرا برای ما معجزه نمی فرستد؟ پیشینیان آنها نیز چنین می گفتند. دل های اینها مثل هم اند. ما معجزه و آیات خود را برای اهل یقین فرستاده و بیان کرده ایم.^۱

119. ای پیامبر! ما تو را به حق فرستادیم تا مردم را هم بشارت و هم هشدار بدهی. تو در قبال جهنمی ها مسئول نیستی.

عدم رضایت یهود و نصارا

120. ای پیامبر! یهود و نصارا از تو هرگز راضی نمی گردد، مگر اینکه تو از دین آنها پیروی کنی. ای پیامبر! به آنها بگو: «فقط راهنمایی خدا راهنمایی واقعی است.» اگر از امیال یهود و نصارا پیروی کنی بعد از اینکه با علم، حق را پیدا کردی، دیگر از طرف خدا هیچ یاری و حمایتی نخواهی شد.^۲

1. رافع بن خزیمه به رسول خدا گفت: اگر تو پیامبری به خداوند بگو با ما صحبت کند تا سخنان او را بشنویم سپس این آیه نازل گردید.

2. یهود مدینه و نصارای نجران انتظار داشتند که پیامبر اسلام همواره در قبله با آنها موافقت کند، هنگامی که خداوند قبله مسلمانان را از بیت المقدس به سوی کعبه تغییر داد آنها از پیامبر مأیوس شدند. آیه نازل شد و به پیامبر اعلام کرد که این گروه از یهود و نصاری نه با

121. کسانی که برای شان کتاب آسمانی داده ایم و آنها کتاب را به درستی بخوانند، بدون شک، به قرآن ایمان می آورند. و اگر هم به قرآن ایمان نیاورند، زیانکارند.^۱

خطاب به مردم بنی اسرائیل

122. ای مردم بنی اسرائیل! نعمتم را که برای شما فرستادم و شما را بر همه مردم جهان برتری دادم، یاد کنید.

123. بترسید از روزی که کسی به درد کسی نمی خورد و برای نجاتشان از عذاب، عوضی پذیرفته نمی شود و شفاعتی درباره شان مفید واقع نمی گردد و کمکی به آنها نمی شود!

داستان حضرت ابراهیم

124. وقتی خدا ابراهیم را با حوادثی مهم^۲ امتحان کرد و او از عهده همه آنها برآمد و کامیاب شد، خدا فرمود: «ای ابراهیم! من تو را برای مردم امام قرار دادم.» ابراهیم

→

هماهنگی در قبله و نه با چیز دیگر از تو راضی نخواهند شد، جز این که آیین آنها را بصورت کامل بپذیری.

1. این آیه در باره افرادی که با «جعفر بن ابی طالب» از حبشه آمدند نازل شده است. آنها چهل نفر بودند، سی و دو نفر اهل حبشه، و هشت نفر از راهبان شام که «بحیرا» راهب معروف نیز جزء آنان بود. و ممکن است این آیه در باره افرادی از یهود همانند «عبد الله بن سلام» و «سعید بن عمرو» و «تمام بن یهودا» و امثال آنها نازل شده باشد که اسلام را پذیرفتند و به راستی مؤمن شدند.

2. امتحان‌های دشوار ابراهیم: مبارزه با بت‌پرستی، انداخته شدن در آتش، هجرت از وطن، قربانی کردن اسماعیل و...

پرسید: «از فرزندانم هم کسی امام می شود؟» فرمود:
«البته این جایگاه حساس به ستمکاران نمی رسد.»

مقام ابراهیم

125. وقتی کعبه را محل اجتماع و جایگاه امن مردم قرار دادیم، گفتیم مقام ابراهیم^۱ را محل نماز و دعا قرار دهید. و از ابراهیم و اسماعیل تعهد گرفتیم که خانه ی مرا برای طواف کنندگان، اعتکاف کنندگان و نماز گزاران پاکیزه کنید.

126. آنگاه ابراهیم عرض کرد: پروردگارا اینجا را شهر امن قراربده و اهل این شهر را که به خدا و روز قیامت ایمان آورده اند، از نعمت های فراوان بهره مند نما، پروردگارش گفت: ولی هرکه کافر شود، به او نعمت کم می دهم، سپس او را به اجبار به سوی عذاب آتش خواهیم برد، و آن بد جا و بد سرانجامی است.

بازسازی خانه خدا و دعاهای ابراهیم و اسماعیل

1. مقام ابراهیم سنگی است که اثر پاهای حضرت ابراهیم بر آن نقش بسته و اکنون در فاصله حدود سیزده متری خانه خدا نصب است. مقصود از پاکیزه کردن خانه خدا اعم از پاکی ظاهری و پاکی باطنی و دور کردن بت ها است.

127. زمانی که ابراهیم و اسماعیل پایه های خانه ی خدا^۱ را بالا می بردند، می گفتند: پروردگارا از ما قبول کن، که تو شنوا و دانایی.

128. پروردگارا! ما را تسلیم خود گردان و از نسل ما امتی مسلمان برای خودت قرار بده، و آداب عبادی ما را به ما نشان بده و ما را ببخش، بی شک تو بسیار بخشنده و مهربانی.

129. پروردگارا! در میان نسل ما، پیامبری از خود شان بفرست که آیات تو را برای آنها بخواند و به آنها کتاب و حکمت^۲ یاد دهد و آنها را تزکیه کند. بدون شک تو عزیز و حکیمی.

130. کسی از دین ابراهیم روی بر نمی گرداند مگر اینکه سفیه و بی عقل باشد. ما ابراهیم را در دنیا انتخاب کردیم و او در آخرت از صالحان است.

131. وقتی پروردگار به ابراهیم گفت: مسلمان شو، ابراهیم گفت: تسلیم پروردگار جهانیان شدم.

^۱ خانه خدا را حضرت آدم ساخت. در طوفان حضرت نوح آسیب دید. حضرت ابراهیم و اسماعیل بازسازی اش کردند. اکنون بیش از چهار هزار سال از آن بازسازی می گذرد.

^۲ قرآن کریم از باورهای عقلی و پندهای اخلاقی و دستورهای فقهی و نیز بصیرت های راهگشا، به خاطر «محکم» بودنشان با نام «حکمت» یاد می کند: یکتاپرستی، خوبی به پدر و مادر، رعایت حقوق مردم و به ویژه خویشان، کمک به نیازمندان، پرهیز از اسراف، دوری از بخل، زندگی به سبک دین، نکشتن انسان های بی گناه، پرداختن به یتیمان و ...

132. ابراهیم و بعد از او یعقوب فرزندان خود را به دین توحید سفارش کردند که ای فرزندانم! خداوند این دین را برای شما انتخاب کرده است، پس از این دنیا نروید و نمیرید مگر اینکه شما مسلمان شده باشید.

133. آیا زمانی که مرگ یعقوب فرا رسید، شما حاضر بودید؟ یعقوب به فرزندان خود گفت: بعد از من چه را عبادت می- کنید؟ آنها گفتند: خدای تو و خدای پدرانت ابراهیم، اسماعیل و اسحاق را که خدای یک تا است عبادت می- کنیم و ما تسلیم آن خدای واحد می باشیم.^۱

134. دوران آن جوامع به سر رسید و آنها از این دنیا رفتند. کارهای آن ها به خودشان مربوط بود و کارهای شما هم به خودتان مربوط است! شما پاسخ گوی کارهای آن ها نیستید.^۲

135. یهودی ها به مسلمانان پیشنهاد کردند: «یهودی شوید تا هدایت گردید!» و مسیحی ها هم پیشنهاد کردند: «مسیحی شوید تا هدایت گردید.» بگو: «نه، بلکه ما

¹. یهودیان به دروغ ادعا می کردند که حضرت یعقوب به هنگام مرگ، فرزندان را به دین یهود توصیه کرده است، این آیه این ادعای باطل آنها را رد می کند.

². یهودیان گمان می کردند که نیاکان آنها چون از نسل ابراهیم بودند، لذا اگر خود آنها گنهگار و منحرف هم باشند، به خاطر اعمال نیک نیاکان خود مورد عفو و لطف خدا قرار می گیرند، لذا خداوند در این آیه این پندار باطل آنها را رد می کند.

دنباله‌رو دین ابراهیم میانه‌رو هستیم و او از مشرکان نبود.»

136. به آنها بگویید: ما به خداوند و آنچه بر ما نازل شده و آنچه بر ابراهیم، اسماعیل، اسحاق، یعقوب و نوادگان او نازل شده است و آنچه به موسی و عیسی و پیامبران دیگر داده شدند، ایمان آوردیم. ما میان هیچ یک از پیامبران فرق نمی‌گذاریم و تسلیم امر خداوندیم.

137. اگر یهودیان و مسیحیان به همان چیزی که شما به آن ایمان آوردید، ایمان بیاورند، بدون شک آنها نیز هدایت یافته‌اند. اگر آنها روی بر گردانند، پس قطعاً آنها مخالف هستند، و خداوند تو را از شر آنها حفظ می‌کند. خداوند شنوا و دانا است.

رنگ الهی

138. رنگ الهی بگیرید.¹ چه رنگی زیباتر از رنگ الهی است؟ ما خداوند را عبادت می‌کنیم.

139. ای پیامبر! با اهل کتاب بگو: آیا با ما در باره ی خداوند بحث و گفتگو می‌کنید؟ در حالیکه خداوند پروردگار ما و شما است. اعمال ما مربوط به ما است و اعمال شما

1. ایمان به خدا و پیامبران و کتاب‌های آسمانی رنگی الهی است. خداوند مهربان، بخشنده، ستار العیوب و... است، ما هم تلاش کنیم این رنگ الهی را به خود بگیریم.

مربوط شما است اما، ما مخلص خداوند هستیم و او را
خالصانه عبادت می‌کنیم.

140. آیا شما یهودیان می‌گویید ابراهیم، اسماعیل، اسحاق،
یعقوب و نوادگان او یهودی بودند، و مسیحیان می‌گویند
آنها مسیحی بودند؟ بگو: آیا شما بهتر می‌دانید یا خداوند؟
چه کسی ظالم‌تر از آن کسی است که حقیقتی را که نزد
او است پنهان کند؟ خدا از آنچه شما می‌کنید غافل
نیست.¹

141. دوران آن جوامع به سر رسید و آنها از این دنیا رفتند.
کارهای آن‌ها به خودشان مربوط بود و کارهای شما هم
به خودتان مربوط است! شما پاسخ‌گوی کارهای آن‌ها
نیستید.

جزء دوم

تغییر قبله از بیت المقدس به کعبه

142. انسان‌های بی‌عقل می‌گویند: چه چیز باعث شد که آنها
از قبله اول خود رو گردانند؟ بگو: مشرق و مغرب مال خدا

¹. مقصود کتمان شهادت نبوت پیامبر از سوی اهل کتاب است.

است. خداوند هر کسی را بخواهد به راه مستقیم هدایت می‌کند.¹

143. همان گونه که قبله را با هدف هدایت مردم تغییر دادیم، شما را نیز امت معتدل و نمونه قرار دادیم تا بر کارهای مردم شاهد باشید و پیامبر بر کارهای شما شاهد باشد. قبله ای را که تا کنون به سمت آن نماز می‌خواندید، به خاطر این قرار داده بودیم تا تشخیص بدهیم چه کسانی از پیامبر پیروی می‌کنند و چه کسانی از وی پیروی نمی‌کنند. البته پذیرفتن قبله جدید سخت است، به جز برای کسانی که خداوند هدایتشان کرده است. خداوند ایمان و نمازهای گذشته شما را که به سمت بیت المقدس خواندید ضایع نمی‌کند. خداوند بر مردم رؤف و مهربان است.

¹ این آیه و ده آیه بعدی داستان تغییر قبله مسلمانان را از بیت المقدس به کعبه توضیح می‌دهد. مسلمانان سیزده سال در مکه به سوی بیت المقدس نماز خواندند؛ یهودی ها مسلمانان را طعنه می‌دادند که از خود قبله ندارید و به سمت قبله ما نماز می‌خوانید. پیامبر در مدینه در سال دوم هجرت در روز دوشنبه نیمه ماه رجب که هفده ماه از اول هجرت گذشته بود، در مسجدی بنو سالم بن عوف که اکنون به نام ذوالقبلین در مدینه یاد می‌شود، دو رکعت نماز ظهر را به سوی بیت المقدس خوانده بود که جبرئیل مأمور شد، بازوی پیامبر را گرفته و روی او را به سوی کعبه بگرداند. در نتیجه پیامبر يك نماز را به دو قبله خواند. یهود از این ماجرا سخت ناراحت شدند و به بهانه‌جویی و ایرادگیری پرداختند: اگر قبله اول صحیح بود این تغییر چه معنی دارد؟ و اگر دومی صحیح است چرا سیزده سال و چند ماه به سوی بیت المقدس نماز خواندید؟! خداوند به پیامبرش دستور می‌دهد: «به آنها بگو شرق و غرب عالم مال خداست، هر کس را بخواهد به راه راست هدایت می‌کند»

144. ای پیامبر! ما نگاه‌های انتظار آمیزت را به سوی آسمان جهت تغییر قبله می‌بینیم. بدون شک تو را به سمت قبله‌ی که به آن خوشحال باشی بر می‌گردانیم. پس روی خود را به سمت مسجد الحرام به عنوان قبله جدید برگردان. شما مسلمانان هم هر جا هستید روی خود را به سمت مسجد الحرام کنید. اهل کتاب می‌دانند که این حکم از جانب پروردگار شان حق است. خدا از آنچه انجام می‌دهند غافل نیست.

145. اگر هر گونه دلیل برای اهل کتاب بیاوری قبله‌ی تو را قبول نمی‌کنند. تو نیز تابع قبله‌ی آنها نیستی. هیچ‌یک از آنها تابع قبله‌ی دیگری نیستند. اگر تو بعد از علمی که به تو رسیده از هواهای آنها پیروی کنی، بدون شک از ظالمان خواهی بود.

146. اهل کتاب، پیامبر را مانند فرزندان خود خوب می‌شناسند، ولی گروهی از آنها آگاهانه این حقیقت را پنهان می‌کنند.

147. دستور تغییر قبله حق و از جانب پروردگارتوست، پس تردید نکن.

148. برای هر قومی، قبله‌ی است که آن قوم روی خود را به سوی آن می‌کند. پس در کار خیر باهم مسابقه بگذارید.

هر جا باشید خداوند همه شما را در قیامت جمع می‌کند.
خداوند بر هر چیزی توانا است.

149. ای پیامبر! بعد از این هر جا بودید، روی خود را به سمت مسجد الحرام کرده نماز بخوانید، این دستور حق و از جانب پروردگار توست، و خداوند از کارهای شما بی‌خبر نیست.

150. ای پیامبر! هر جا رفتی، روی خود را به سمت مسجد الحرام کرده نماز بخوان. و شما مسلمانان نیز هر جا که بودید، برای خواندن نماز به طرف مسجد الحرام بایستید تا مردم هیچ دلیل و اعتراضی بر ضد شما نداشته باشند. البته افراد بهانه جو هیچ وقت از بهانه جویی دست برنمی‌دارند؛ پس از آن‌ها نترسید و فقط از من بترسید. بله، قبله را تغییر دادم تا نعمتم را بر شما کامل کنم و شما هدایت یابید.¹

وظایف پیامبران

151. ای مردم! در میان شما پیامبری از میان خودتان فرستادیم، تا آیات ما را برای شما بخواند و از بدی‌ها شما

1. وقتی که پیامبر به دستور خداوند قبله را از بیت المقدس به کعبه تغییر داد. مشرکین مکه گفتند: دین محمد او را در سرگردانی انداخته و دوباره به طرف قبله ای که ما در آن هستیم برگشته است، زیرا می‌دانست که ما بر هدایت بیشتری می‌باشیم سپس این آیه نازل گردید.

را پاک کند و کتاب و حکمت به شما یاد بدهد و آنچه را
نمی‌دانستید به شما آموزش دهد.

152. پس مرا یاد کنید تا من شما را یاد کنم و از من
سپاسگزاری کنید و ناسپاسی ام نکنید.

153. ای مومنان! از صبر و نماز کمک بگیرید که خداوند همراه
صابران است.

154. کسانی که در راه خدا کشته می شوند، مرده نگویید، آنها
زنده اند و شما نمی‌دانید.¹

155. ما شما را به اموری چون ترس، گرسنگی، ضرر مالی و
جانی امتحان می‌کنیم و به صابران بشارت بده.

156. صاحبان مصیبت صبر پیشه کرده بگویند: ما از خداییم و
به سوی او باز می‌گردیم.

157. صلوات و رحمت پروردگار بر آنها باد و همین‌ها هدایت
یافته‌گانند.

سعی بین صفا و مروه

158. سعی بین صفا و مروه¹ از نشانه‌ها و نمادهای بندگی
خداوند است. پس هر کسی حج خانه ی خدا یا عمره به

¹ در جنگ بدر، چهارده نفر از مسلمانان به شهادت رسیدند که شش نفر آنها از مهاجران و هشت نفر از انصار بودند. برخی از مردم می‌گفتند: فلانی مُرد. این آیه نازل شد و آنان را از این تفکر نهی کرد.

جا بیاورد، گناه ندارد که میان آن دو کوه طواف کند. کسی که از روی میل و رغبت خود کار خیر نماید، خداوند شاکر و دانا است.^۲

پنهان کردن حق

159. کسانی که دلایل روشن و راهنمایی های را که ما نازل کرده ایم پنهان می کنند، بعد از آنکه آن دلایل را در کتاب آسمانی برای مردم توضیح داده ایم، خداوند آنها را لعنت می کند و لعنت کنندگان نیز آنها را لعنت می کنند.^۳

160. مگر آنها که توبه کردند و فسادهای را که بر اثر کتمان حقایق به وجود آمده، اصلاح کردند و حقیقت را آشکار ساختند، توبه آنها را می پذیریم و من توبه پذیر مهربانم.

161. آنهایکه کافر شدند و کافر از دنیا رفتند، لعنت خداوند، فرشتگان، و همه ی مردم بر آنها است.

162. در آن لعنت جاودانه اند؛ نه در عذاب شان تخفیف داده می شود و نه فرصت می یابند.

1. صفا با ارتفاع هشت متر و مروه که اثر کمی از آن مانده نام دو کوه کوچک در کنار مسجدالحرام است، با فاصله ۳۹۴/۵ متر از هم. در «سعی صفا و مروه»، حاجیان هفت بار این مسیر را طی می کنند.

2. مشرکان در زمان جاهلیت سعی بین صفا و مروه را انجام می دادند و در بالای کوهی صفا و مروه بت گذاشته بودند، میرفتند آن را تبرک می کردند و مسلمانان از این کار کراهت داشتند، آنگاه این آیه نازل شد که سعی بین صفا و مروه را انجام دهید و برای شما اشکال ندارد.

3. کتمان کنندگان اکثر علمای یهود و نصاری بودند که موضوع پیامبری محمد را پوشیده می داشتند و نبوت او را پنهان می نمودند در صورتی که در تورات و انجیل خوانده بودند.

163. خدای شما خدای یگانه است و جز او خداوندی نیست و او خداوند رحمان و رحیم است.¹

تفکر در آفرینش جهان

164. بدون شک در خلقت آسمان ها و زمین و پدید آمدن شب و روز و حرکت کشتی ها در دریا برای سود رساندن به مردم و آبی که خداوند از آسمان نازل می کند، آنگاه با آن آب زمین مرده را زنده می کند و از هر نوع جنبنده در آن منتشر می سازد و گردش بادها و ابرهای تسخیر شده ی بین آسمان و زمین نشانه های است برای قومی که بیندیشند.

165. برخی از مردم غیر از خدای یگانه را برای پرستش انتخاب می کنند، و آنها را مانند خداوند دوست می دارند. مومنان خداوند را بیش از هر چیزی دوست دارند. اگر ظالمان عذابی را میدیدند که در قیامت می بینند، می فهمیدند که همه قدرت بدست خداوند است و خداوند سخت عذاب می کند.

جدایی بین رهبران و پیروان

¹ مشرکین و کفار قریش از رسول خدا خواستند که خداوند را برای آنها توصیف کند. سپس این آیه و سوره «قل هو الله احد» با هم نازل گردید.

166. روز قیامت رهبران از پیروان خود بیزاری جویند و عذاب را

بینند و ارتباط و اسباب بین آنها قطع گردد.

167. پیروان می گویند: اگر دوباره به دنیا بازگردیم از رهبران

خود بیزاری می جوئیم همانگونه که آنها از ما بیزاری

جسته اند. بله، خدا کارهایشان را این گونه مایه حسرتشان

قرار می دهد و دیگر راه خروجی از آتش جهنم ندارند.

اجتناب از دام شیطان

168. ای مردم! از نعمت های حلال و پاکیزه زمین بخورید و از

گام ها و دام های شیطان پیروی نکنید که شیطان دشمن

آشکار شما است.¹

169. شیطان شما را به بدی و فحشا دستور می دهد و شما را

تشویق می کند که در باره خدا چیزی را که نمی دانید،

بگویید.

مذمت تقلید کورکورانه

170. وقتی به آنها گفته شود: از چیزی که خداوند نازل کرده

است، پیروی کنید، آنها می گویند: ما از چیزی پیروی

می کنیم که پدران ما از آن پیروی می کردند. آیا هر چند

1. بعضی از طوائف عرب، قسمتی از زراعت و حیوانات را بدون دلیل برخورد حرام کرده بودند و گاهی نیز این تحریمها را به خداوند نسبت می دادند. آیه نازل شد تا رفع ابهام شود.

پدران آنها چیزی نمی فهمیدند و هدایت نیافته بودند باز هم آنها از پدران خود پیروی می کنند؟¹

یاسین به گوش خر خواندن

171. ای پیامبر! حکایت تو در دعوت کافران به سوی ایمان، مثل حکایت چوپانی است که با حیوان حرف بزند، اما حیوان جز صدا و ندای نشنود. کافران لجوج کر، گنگ و کوراند و آنها تعقل نمی کنند.

نعمت های حلال و حرام

172. ای مومنان! از نعمت های پاکیزه که روزیتان کرده ایم بخورید خدا را شکر کنید، اگر او را عبادت می کنید.

محرمات و نجاسات

173. خداوند فقط مردار، خون، گوشت خوک و حیوانی که نام غیر خدا در حال ذبح بر آن برده شده است را بر شما حرام کرده است. پس کسی که ناچار به خوردن آنها می گردد، بدون زیاده خواهی و به اندازه ضرورت از آنها می خورد گناه ندارد، خداوند بخشنده و مهربان است.

¹ رسول خدا یهودیان را به اسلام دعوت کرد، آن ها گفتند: ما پدران خود را بر دین خود یافته و از آن ها پیروی می کنیم زیرا آن ها از ما داناتر و بهتر بوده اند، سپس این آیه نازل گردید.

174. کسانی که مطالب کتاب خدا را پنهان می‌کنند، و آن را به قیمت ناچیز می‌فروشند، آنها در واقع آتش جهنم می‌خورند و خداوند در روز قیامت با آنها سخن نمی‌گوید و آنها را پاک نمی‌سازد و این گونه افراد به عذاب دردناکی مبتلا می‌گردد.¹

175. اینگونه افراد کسانی هستند که گمراهی را به قیمت هدایت و عذاب را در مقابل مغفرت خریداری کردند، راستی اینها چه قدر بر آتش جهنم صبر دارند.

176. این عذاب و کتمان‌ها دلیل روشنی است که خداوند این کتاب را به حق فرستاده است و کسانی که درباره این کتاب اختلاف کرده‌اند، بدون شک در دشمنی شدیدی هستند.

خوبی‌های واقعی

177. نیکی و خوبی در این نیست که هنگام نماز روی خود را به سوی مشرق و مغرب بچرخانید، بلکه خوبی واقعی در این است که انسان به خداوند، روز قیامت، ملایکه، کتاب‌های

¹ دانشمندان یهود و نصاری تا قبل از آمدن پیامبر اسلام، به مردم وعده‌ی آمدن آن حضرت را می‌دادند و نشانه‌هایی را که در تورات و انجیل آمده بود برای مردم می‌گفتند، ولی همین که پیامبر اسلام مبعوث شد و آنها اقرار به رسالت آن حضرت را مساوی با از دست دادن مقام، مال و ... خود دیدند، حقیقت را کتمان نمودند، تا چند روزی بیشتر در مسند خود بمانند و تحفه و هدایایی بخورند، ولی این بهای اندکی است که در برابر گناه بزرگ خود دریافت می‌دارند و این درآمدها نیز چیزی جز آتش نیست که می‌خورند.

آسمانی و پیامبران ایمان بیاورد و مال خود را در عین حالیکه به آن علاقه و نیاز دارد، به خویشاوندان، یتیمان، فقرا، در راه ماندگان، گدایان و کسانی که در بند هستند بپردازد، نماز را به پادارد، زکات را پرداخت کند و وقتی قول بدهند، به قول خود عمل کنند و در هنگام ناداری، سختی، بیماری و در میدان جنگ صبور باشند، اینها راست گو و متقی هستند.¹

حکم قصاص

178. ای مومنان! قصاص در باره کشتگان بر شما مقرر شده است که انسان آزاد در مقابل انسان آزاد، عبد در مقابل عبد، زن در مقابل زن قصاص می شود. اگر قاتل از سوی خانواده مقتول بخشیده شود و از قصاص به پرداخت دیه توافق گردد، از این گذشت خانواده مقتول به شایستگی پیروی و از آنها تشکری گردد، و خونبها را با نیکی ادا کند. این تخفیف و لطفی از جانب پروردگار شما است و پس از

¹ چون تغییر قبیله سر و صدای زیادی در میان مردم بخصوص یهود و نصاری به راه انداخت، یهود که بزرگترین سند افتخار خود (پیروی مسلمین از قبیله آنان) را از دست داده بودند زبان به اعتراض گشودند، که قرآن در آیه 142 با جمله (سَيَقُولُ السُّفَهَاةُ) به آن اشاره کرده است. این آیه نازل گردید و تأیید کرد که این همه گفتگو در مسأله قبیله صحیح نیست بلکه مهمتر از قبیله مسائل دیگری است که معیار ارزش انسانهاست و باید به آنها توجه شود و آن مسائل را در این آیه شرح داده است.

آن هر کسی تعدی کند و به تعهد خود عمل نکند، برای او
عذابی دردناکی است.^۱

179. ای خردمندان! قانون قصاص باعث دوام زندگی شما است،
شاید تقوای الهی در پیش گیرید.

وصیت

180. بر شما واجب شده است که وقتی مرگ یکی از شما
نزدیک گردد، اگر مالی داشته باشید، برای والدین و
نزدیکان وصیت کنید که این حقی برای متقین است.

181. پس هر کسی وصیت را بعد از اینکه شنید، تغییر دهد،
گناهش بر گردن کسی است که آن را تغییر می‌دهند.
خداوند شنوا و دانا است.

اصلاح وصیت نامه

182. و هر کسی نگران باشد از اینکه وصیت کننده، ظلم و یا
گناهی را مرتکب شده و در مقام اصلاح آن بریاید مرتکب
گناهی نشده؛ زیرا که خداوند بخشاینده و مهربان است.^۲

روزه و ماه رمضان

^۱ در زمانی جاهلیت اگر کسی از یک قبیله کشته می‌شد، دو قبیله باهم در گیر می‌شدند و قبیله مقتول تصمیم می‌گرفتند که در برابر یک نفر که از آنها کشته شده تعداد زیادی از قبیله طرف را بکشند. این آیه نازل شد که قصاص را قانون مند کرد.

^۲ اصلاح و تغییر در وصیت در صورتی که وصیت در بیش از ثلث مال، یا وصیت به گناه و یا وصیتی که موجب فساد، نزاع و خونریزی گردد، جایز است.

183. ای مومنان! روزه بر شما واجب شده است همانگونه که برای امت های پیش از شما واجب بود، تا شاید متقی گردید.

184. روزه برای شما در روزهایی مشخص، یعنی ماه رمضان، واجب است. هر کسی از شما هم که مریض یا در سفر هستید، روزهای دیگری را به جایش روزه بگیرید. کسانی که روزه برایشان طاقت فرساست، به جای هر روز به فقیری یک وعده غذا بدهند و البته اگر داوطلبانه و از روی میل، خیری انجام دهد و بیش از غذای یک فقیر بدهد، برای او بهتر است. در کل، اگر بدانید، روزه گرفتن برای شما آثار و برکات فراوانی به همراه دارد.¹

ماه رمضان ماهی نزول قرآن

185. ماه رمضان، ماهی است که در آن قرآن برای هدایت مردم نازل شده است. قرآن دارای حجتی از هدایت و جداکننده میان حق و باطل است. کسی که ماه را ببیند، واجب است روزه بگیرد. هر کسی که مریض یا مسافر باشد، روزه اش را در روزهای دیگر قضا کند. خداوند برای شما آسانی می خواهد و سختی نمی خواهد، تا روزه ماه رمضان را کامل

¹. رسول خدا در ماه رمضان به کراع الغمیم به سفر رفته بود، و پس از بجای آوردن نماز صبح آب از برای آشامیدن خواست و دستور داد که همراهان نیز افطار کنند.

کنید و خداوند را به خاطر اینکه شما را هدایت کرده است، بزرگ شمارید، تا شاید از خداوند تشکری کنید.

186. ای پیامبر! هر وقتی بندگانم سراغ مرا از تو گرفتند، بگو:

من نزدیکم دعای دعاکننده را به هنگامی که مرا می خواند پاسخ می دهم؛ بنا بر این باید دعوت مرا بپذیرند و به من ایمان بیاورند؛ شاید رشد کند.

احکام ماه رمضان

187. در شب های روزه نزدیکی با همسرانتان برای شما حلال

شد.¹ زنان لباس شما و شما لباس آنها بپوشید. (یعنی عیب همدیگر را پنهان و مایه زینت همدیگر هستید). خداوند می دانست که شما به خود خیانت می کنید و توان اجتناب از آمیزش با همسرتان را در شب ماه رمضان ندارید لذا خداوند از شما در گذشت و شما را بخشید. پس حالا با زنان تان نزدیکی کنید و فرزندان را که خداوند برای شما مقدر کرده است از خدا بخواهید. تا زمانیکه خط سفید صبح از خط سیاه شب نمایان نشده می توانید بخورید و بیاشامید. اما زمانیکه خط سفید صبح روشن شد روزه را تا شب به پایان رسانید. در زمانیکه در مسجد در حال

¹ در آغاز آمیزش با همسر در شب روزه جایز نبود اما جوانان مسلمان نمی توانستند تحمل کنند و با همسران خود همبستر می شدند، لذا این آیه نازل شد و حکم قبلی نسخ گردید.

اعتکاف هستید با زنان تان نزدیکی نکنید. اینها حریم و حدود الهی است پس به آنها نزدیک نشوید. خداوند آیات خود را برای مردم اینگونه روشن می سازد تا شاید مردم تقوا پیشه کند.^۱

نهی از خوردن مال دیگران

188. اموال یکدیگر را به ناحق نخورید و آن را به عنوان رشوت به حاکم و قاضی ندهید تا از این طریق اموال گروهی دیگر را به ناحق بخورید در حالیکه شما خوب می دانید، که حق شما نیست.^۲

189. ای پیامبر! مردم از شما درباره هلال ماه سوال میکنند. بگو: هلال ماه، تقویمی طبیعی برای مردم و تعیین کننده موسم

1. در آغاز نزول حکم روزه، مسلمانان تنها حق داشتند قبل از خواب شبانه، غذا بخورند، چنانچه کسی در شب به خواب می رفت سپس بیدار می شد خوردن و آشامیدن بر او حرام بود. و نیز در آن زمان آمیزش با همسران در روز و شب ماه رمضان مطلقاً تحریم شده بود. یکی از یاران پیامبر به نام «مطمع بن جبیر» که مرد ضعیفی بود با این حال روزه می داشت، هنگام افطار وارد خانه شد، همسرش رفت برای افطار او غذا حاضر کند به خاطر خستگی به خواب رفت، وقتی بیدار شد گفت من دیگر حق افطار ندارم، با همان حال شب را خوابید و صبح در حالی که روزه دار بود برای حفر خندق (در آستانه جنگ احزاب) در اطراف مدینه حاضر شد، در اثناء تلاش و کوشش به واسطه ضعف و گرسنگی، بیهوش شد، پیامبر بالای سرش آمد و از مشاهده حال او متأثر گشت. و نیز جمعی از جوانان مسلمان که قدرت کنترل خود را نداشتند شبهای ماه رمضان با همسران خود آمیزش میکردند. در این هنگام آیه نازل شد و به مسلمانان اجازه داد که در تمام طول شب می توانند غذا بخورند و با همسران خود آمیزش جنسی داشته باشند.

2. پس اگر با دلایل جعلی شما برنده دعوا هم شوید، در حالیکه شما می دانید در آن مال حق ندارید، خوردن آن مال حرام است.

حج است.^۱ خوبی در این نیست که انسان وقتی لباس احرام را پوشید از پشت خانه وارد شود. بلکه خوبی آن است که انسان تقوا پیشه کند و از در خانه ها وارد شود.^۲ از خدا بترسید تا شاید رستگار شوید.^۳

مبارزه با دشمن

190. در راه خداوند با کسانی که با شما می جنگند، بجنگید ولی تعدی و تجاوز نکنید که خداوند متجاوزان را دوست ندارد.^۴

191. کفار و مشرکان حربی را هر جا یافتید بکشید، همانگونه که آنها شما را از مکه بیرون کردند، شما هم آنها را از مکه بیرون کنید. فتنه از قتل بد تر است. با کفار و مشرکان مکه در کنار مسجد الحرام نجنگید، مگر اینکه آنها در آنجا اقدام به جنگ کند، که اگر با شما جنگیدند، آنها را بکشید که جزای کافران همین است.

1. معاذ بن جبل به رسول خدا عرض کرد: مردم بصورت مکرر از ما درباره هلال ماه می پرسند، آنگاه این آیه نازل شد.

2. خوبی آن است که انسان مراقب رفتار خود باشد و در هر کاری از راهش وارد شود.

3. یکی از رسوم خرافی دوران جاهلیت این بود که وقتی لباس احرام به تن می کردند دیگر از دروازه وارد خانه نمی شدند، بلکه از پشت خانه بصورت غیر معمول وارد خانه می شدند. آنها عقیده داشتند که لباس احرام غیر معمول است، لذا وارد شدن به خانه هم باید بصورت غیر معمول صورت گیرد. آن وقت این آیه نازل شد.

4. این آیه نخستین آیه ای است که درباره قتال و نبرد وارد گردیده و بعد از نزول این آیه پیامبر با کسانی که قصد جنگ داشتند، جنگ می نمود و با کسانی که از جنگ کردن خودداری می کردند؛ جنگ نمی کرد تا این که آیه «فَاَقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ» نازل گردید و این آیه را نسخ نمود.

192. اگر کفار از جنگ دست برداشتند، خداوند بخشنده و مهربان است. (شما هم با آنها نجنگید).

193. با آنها بجنگید تا فتنه بصورت کامل از بین برود و دین خداوند حاکم گردد. اگر دشمنان دست از جنگ برداشتند، دشمنی جز با ظالمان جایز نیست.

194. ماه حرام در مقابل ماه حرام است و حرمت شکنی ها قصاص دارد: پس هر کسی به شما تجاوز کرد با او مقابله به مثل کنید. از خداوند بترسید و بدانید که خداوند با متقیان است.^۱

195. در راه خداوند انفاق کنید و هزینه جنگ را تامین کنید و با ترک آن خود را به هلاکت نیندازید. نیکی کنید که خداوند نیکوکاران را دوست دارد.^۲

احکام حج و عمره

196. حج و عمره را برای خداوند کامل به جا بیاورید. اگر محاصره و ممنوع شدید با توجه به توان مالی تان، هر قربانی که ممکن است انجام دهید، سرهای خود را

^۱. در چهار ماه ذی قعدة، ذی حجه، محرم و رجب جنگ در میان عرب حرام بود و اسلام هم آن را پذیرفته بود، اما دشمنان میخواستند مسلمانان را غافلگیر کند و به آنها حمله کنند، این آیه نازل شد و مقابله به مثل را جایز اعلام کرد.

^۲. این آیه درباره قومی نازل شد که بدون تجهیزات در جهاد شرکت می کردند و در میان جهاد سربار دیگران می شدند سپس این آیه نازل گردید.

نتراشید تا زمانیکه قربانی به قربانگاه برسد. هر کسی از شما مریض باشد یا ناراحتی بر سرش داشته باشد و ناچار باشد سرش را زودتر بتراشد، پس در عوض آن روزه، یا صدقه و یا قربانی انجام دهد. هرگاه مانع بر طرف شد و امنیت برقرار شد هر کسی که بعد از عمره، حج تمتع انجام دهد هر چه برایش ممکن است قربانی کند. کسی که قربانی نیافت و نتوانست، سه روز در اثنای حج و هفت روز وقتی از حج برگشت روزه بگیرد که روی هم رفته ده روز کامل می‌گردد. این حکم برای کسی است که خانواده اش در مسجدا الحرام نباشد. تقوای الهی پیشه کنید و بدانید که خداوند سخت عقاب می‌کند.

197. مراسم حج در ماه‌های معینی شوال، ذی قعدة و ذی حجه انجام می‌شود. هرکس در این ماه‌ها با پوشیدن لباس إحرام، حج را بر خود واجب کند، هم بسترشدن، گفتن دروغ و ناسزا و نیز قسم خوردن به خدا ممنوع است. در ضمن، هر کار خوبی بکنید، خدا آن را می‌داند. خرچی آخرت را تهیه کنید که بهترین خرچی تقوای الهی و خدا ترسی است. ای خردمندان از من بترسید.

198. برای شما اشکالی ندارد که در سفر حج با کارهای تجاری دنبال روزی حلال الهی باشید.^۱ وقتی از عرفات کوچ کردید، در مشعر الحرام بروید و آنجا خدا را یاد کنید، و به عبادت بپردازید همان گونه که خداوند شما را راهنمایی کرده است، هرچند شما پیش از آن از گمراهان بودید.

199. آنگاه از همانجا که بقیه مردم به سمت منا حرکت می-کنند، شما نیز به سمت منا کوچ کنید^۲ و از خداوند طلب بخشش کنید که بدون شک خداوند بخشنده و مهربان است.

200. وقتی اعمال حج را به پایان رساندید، خداوند را همانگونه که پدران تان را یاد می‌کنید، یاد کنید، بلکه خداوند را بالاتر از آن یاد کنید.^۳ برخی از مردم کسانی هستند که دعا می‌کنند: پروردگارا! برای ما در همین دنیا عطا کن، اما برای آنها در آخرت بهره ی نیست.^۴

1. در ایام جاهلیت در ایام حج فعالیت اقتصادی گناه شمره می شد، اما با آمدن این آیه انجام دادن فعالیت اقتصادی مجاز شمرده شد.

2. مردم قریش چون خود را از فرزندان ابراهیم و پرده داران کعبه و باشند مکه می شمردند و به خاطر تکبر و جاه طلبی و قوف در عرفات را ترک و خود را از مردم جدا می‌کردند، لذا این آیه نازل شد و به آنها دستور داده شد که با سایر مردم هماهنگ باشند.

3. اعراب هنگام توقف در موسم حج تمام گفتگویشان راجع به پدران و اجداد شان بوده و از آن‌ها تعریف و توصیف می‌کردند سپس این آیه نازل گردید.

4. وقتی که اعراب در موسم حج می آمدند، دعا می‌کردند: خدایا امسال به ما باران بده و نیز امسال را سال ارزانی قرار بده و از امور آخرت چیزی از خداوند نمی‌خواستند.

201. برخی دیگر از مردم دعا میکنند: پروردگارا! برای ما سعادت دنیا و آخرت عطا کن و ما را از عذاب آتش جهنم نگاهدار،
202. آنها کسانی هستند که نصیب و بهره‌ی از دستاوردهایشان خواهند داشت و خداوند در حسابرسی سریع است.
203. در مراسم حج دو یا سه روز از یازدهم تا سیزدهم در مینا باشید و خدا را یاد کنید؛ البته هر حاجی باتقوایی، چه بعد از دو روز به مکه برگردد و چه احیاناً بعد از سه روز، اشکال ندارد و گناهِش بخشیده می‌شود. این اختیار برای کسی است که تقوای الهی را پیشه کند و محرمات را انجام نداده باشد. بدانید خداوند شما را دسته‌جمعی به محضرش می‌برند.

صفات منافقان

204. گفتار زیبا و دوستانه برخی از آدم‌ها درباره‌ی زندگی دنیا شما را خوشحال می‌کند. این گونه از آدم‌ها بر آنچه در دل دارد خداوند را شاهد می‌گیرد، در حالیکه او سرسخت‌ترین دشمنان است.¹

¹ شخصی به نام اخنس بن شریق منافقی خوش بیان بود که با پیامبر اظهار مسلمانی و دوستی می‌کرد و قسم می‌خورد که مسلمان است، اما وقتی بین او و طایفه تقیف درگیری پیش آمد شب هنگام حیوانات و زراعت آنها را آتش زد و محصول یکی از مسلمانان را هم آتش زد.

205. وقتی این گونه افراد از نزد تو بازگردد تلاش می کند تا در زمین فساد بر پا کند و کشت و نسل را از بین ببرد. خداوند فساد را دوست ندارد.^۱

206. وقتی به او گفته شود که تقوای الهی را پیشه کند، غرور او را به سمت گناه می کشاند. پس جهنم او را کفایت می کند و چه بد جایگاهی است.^۲

لیله المیبت و ایثار در راه خدا

207. برخی از آدم ها کسانی است که برای بدست آوردن رضایت خداوند حاضر است جان خود را بدهد. خداوند بر بندگان خود مهربان است.^۳

1. این آیه اینگونه نیز ترجمه شده است: وقتی به مقام و منصبی برسند، همه تلاششان را به کار می بندند تا نظم جامعه را بر هم بزنند و نظام خانواده را از هم بپاشند. البته معلوم است که خدا این افسارگسیختگی را دوست ندارد. چون کلمه تولى هم به معنای بازگشت و اعراض است و هم به معنای سرپرستی و رسیدن به مقام و منصب.

2. کفار قریش حيله ای بکار بردند و کسی را به مدینه نزد رسول خدا فرستادند که ما مسلمان شده ایم. کسانی را برای تعلیم آئین اسلام نزد ما بفرست پیامبر عده ای را به سرکردگی و ریاست عاصم بن ثابت نزد آن ها فرستاد اینان حرکت کردند. هفتاد نفر از کفار قریش از مکه به قصد ایشان بیرون آمدند وقتی به مسلمانان که قصد تعلیم آنان را داشتند، رسیدند. خدعه کردند و با اینان به جنگ و قتال پرداختند یکی از گروه مسلمانان به نام حبیب بن عدی به اسارت به مکه برده شد. طائفه بنو الحارث بن عامر بن نوفل او را خریدند و چون حارث در غزوه احد بدست حبیب کشته شده بود. طائفه او برای انتقام او را از مکه به قصد دارزدن بیرون بردند در این میان مردی از مشرکین نیزه ای بر سینه حبیب زد. حبیب به او گفت: اتق الله، یعنی از خدا بترس. مشرک مزبور که اعتقادی به خدا نداشت در خشم شد و نیزه را به سینه او فرو برد و این آیه در شأن این شهید نازل گردید.

3. اشاره به لیله المیبت دارد که در آن شب حضرت علی در بستر پیامبر خوابید، تا پیامبر از دست دشمنان که به قصد کشتن پیامبر آمده بودند نجات پیدا کند.

208. ای مومنان! همگی تسلیم محض خدا باشید^۱ و پا جای

پای شیطان نگذارید که او دشمن علنی شماست.

209. اگر پس از اینکه دلایل روشن به سوی شما آمد، دوباره

کجروی کنید، بدانید که خداوند عزیز و حکیم است. (و

شما مجازات خواهی شد و از زیر سیطره الهی نمی توانید

فرار کنید).

210. آیا مشرکان انتظار دارند که عذاب خداوند در قالب سایه

های از ابر و ملایکه به سوی آنها بیاید و کار آنها را تمام

کند؟! البته همه ی کارها به سوی خدا باز می گردد.

211. ای پیامبر! از بنی اسرائیل^۲ بپرس، برای آنها دلایل روشنی

زیادی فرستادیم و هر کسی که نعمت خداوند را تغییر

دهد، و از آن بیجا استفاده کند بدون شک خداوند سخت

مجازات می کند.

شیفتگی کافر به دنیا

212. زندگی دنیا برای کافران زینت یافته و آنها مومنان را

ریشخندی می کنند. کسانی که تقوا پیشه کردند، در روز

1. اینگونه نیز ترجمه شده است: ای مومنان! همگی در صلح و آشتی در آئید. سلم هم به معنای تسلیم و هم به معنای صلح آمده است.

2. اسرائیل، به معنای برگزیده خدا و بنده خدا، لقب حضرت یعقوب پیامبر است. بنی اسرائیل یا فرزندان اسرائیل، هم مردم یهودی را شامل می شود و هم مردم مسیحی را؛ زیرا همه آنها فرزندان یعقوباند.

قیامت زندگی شان بالاتر از آنها است. خداوند هر کسی را که بخواهد بی حساب روزی می‌دهد.^۱

213. مردم در ابتدا یک امت بودند زندگی ابتدایی و یکسانی داشتند^۲ و کم کم اختلاف کردند، پس خداوند پیامبران را به عنوان مژده دهنده و بیم دهنده فرستاد و همراه آنان کتابی به حق نازل کرد تا در میان مردم در آنچه درباره آن اختلاف داشتند با استفاده از قوانین آن کتاب داوری کنند. ولی این عالمان زیاده‌خواه و حسود بودند که با وجود این همه دلیل‌های روشن، اختلاف نظر در معارف دین را باب کردند. پس خداوند مومنان را به حقیقت چیزی که مورد اختلاف آنها بود، هدایت کرد و خداوند هر کسی را بخواهد به راه راست هدایت می‌کند.

214. آیا گمان کردید که وارد بهشت می شوید، در حالیکه هنوز سرگذشت کسانی که پیش از شما بودند به سراغ شما نیامده است. افراد پیش از شما سختی و ضرر دیدند و به متزلزل شدند تا آنجا که پیامبر و کسانی که با او ایمان

1. سران یهود مهاجرین مسلمان را به خاطر فقر شان ریشخندی می‌کردند و معیار برتری را در بهره مندی از امکانات مادی می‌دانستند.

2. منظور مردمی است که از زمان حضرت آدم(ع) تا زمان حضرت نوح(ع) زندگی می‌کرده‌اند.

آوردند گفتند: کمک خداوند کی می رسد؟ آگاه باشید که کمک خداوند نزدیک است.^۱

اولویت بندی در انفاق

215. ای پیامبر! از شما می پرسند که چه را انفاق کنند؟ بگو: هر چیزی را که انفاق کنید باید آن چیز خوب باشد و انفاق شما به والدین، خویشان، یتیمان، مساکین و در راه ماندگان باشد. هر کاری خیری که انجام می دهید بدون شک خداوند از آن آگاه است.

جهاد

216. جهاد با دشمن بر شما واجب شده است در حالیکه برای شما ناخوشایند است. شاید چیزی را شما دوست ندارید اما به خیر شما است و شاید چیزی را شما دوست دارید اما به ضرر شما است. خداوند می داند و شما نمی دانید.

217. ای پیامبر! از تو درباره‌ی جنگ در ماه حرام^۲ می پرسند. بگو: جنگ در ماه حرام گناه بزرگی است، اما بازداشتن از راه خداوند، کافرشدن به او، ممانعت از مسجد الحرام و اخراج ساکنان آن نزد خداوند گناهش بزرگتر است. گناه

^۱. این آیه زمانی نازل شد که مسلمانان در جنگ خندق محاصره شدند و یا در جنگ احد که مسلمانان شکست خوردند و کسانی مانند عبدالله بن ابی می گفت اگر او پیامبر بود، شکست نمی خوردند و یارانش کشته و اسیر نمی شد.

^۲. چهار ماه از سال قمری ماه‌های حرام هستند: رجب و ذی‌قعدة و ذی‌حجه و محرّم.

فتنه گری از آدم کشی هم بزرگتر است. آنها پیوسته با شما می جنگند تا اگر بتوانند، شما را از دین تان برگردانند. هر کسی از شما از دین خود بر گردد و کافر بمیرد، اعمال آنها در دنیا و آخرت تباه است و آنها اهل دوزخند و همیشه در آن خواهند بود.^۱

218. کسانی که ایمان آورده اند و کسانی که مهاجر شده اند و در راه خداوند جهاد کرده اند، به رحمت خداوند امیدوارند و خداوند آمرزنده ی مهربان است.^۲

حکم شراب و قمار و مقدار انفاق

219. ای پیامبر! از تو درباره ی شراب و قمار می پرسند، بگو: در آن دو گناهی بزرگ است و برای مردم منفعت مادی هم

1. پیامبردوماه پیش از جنگ بدر، در اواخر ماه رجب عبد الله بن جحش، پسر عمه خود را همراه با هشت نفر از مهاجران و همراه با یک نامه به مکه فرستاد و با آنها گفت: پس از دو روز نامه را باز کند و مطابق آن عمل کند. بعد از طی دو منزل عبد الله نامه را باز کرد و به یاران خود نشان داد و خواند پیامبر در آن نامه دستور داد تا به بطن نخله فرود آید و راه کاروان قریش را بگیرد و سپس گفت: هر که مایل است می تواند در این ماموریت شرکت کند و نیز ممکن است شهادت نصیب وی بشود و هر که مایل نیست راه خود را پیش گیرد و برود. قافله قریش رسید و آن روز روز مشکوک بین آخر جمادی الثانی و اول رجب بود لذا فرستاده شدگان پیامبر در منطقه نخله سرزمینی میان مکه و طائف به قافله قریش برخورد که عمرو بن حضرمی در آن بود و به آنها حمله کردند و این حضرمی را کشتند و اموال آنها را به عنوان غنیمت خدمت پیامبر آورد. نمایندگان قریش خدمت پیامبر آمد و از پیامبر درباره جنگ در ماه حرام پرسید و آنگاه این آیه نازل شد.

2. این آیه ادامه آیه قبل و درباره عبد الله بن جحش و یاران اوست که در ماه رجب به قتال و نبرد برخاسته بودند و واقف التمیمی در میان آنها ابن الحضرمی را کشته بود و عده ای گمان کرده بودند که اگر ایشان از گناه هم سالم باشند اجر و پاداشی از برای آنها نخواهد بود. خداوند این آیه را نازل فرمود و وعده نیک به آنها داد و خبر داد که به رحمت خدا باید امیدوار باشند

دارد، اما گناه و زیان آن از منفعت شان بیشتر است. از تو می پرسند چه چیزی انفاق کنند؟ بگو: از مازاد اموال خود انفاق کنید. خداوند اینگونه آیات خود را بر شما روشن می سازد تا شما درباره دنیا و آخرت فکر کنید.^۱

زندگی با یتیمان

220. ای پیامبر! از تو درباره ی یتیمان سوال می کنند، بگو: اصلاح کارشان بهتر است. اگر با آنها زندگی کنید، آنها برادران شما هستند. خدا مفسد و مصلح را می شناسد. اگر خداوند می خواست بر شما سخت می گرفت؛^۲ خداوند عزیز و حکیم است.^۳

احکام خانواده و ازدواج (21 آیه)

1. خداوند دستور داد تا برای پیشرفت اسلام انفاق کنید، عده ی سوال کردند چه مقدار از اموال خود را انفاق کنیم. این آیه نازل شد که مازاد بر نیاز خود را انفاق کنید.
2. خدا می توانست دستور بدهد که در عین سرپرستی از یتیمان، دارایی تان را از دارایی شان کاملاً جدا کنید. آن وقت کار خیلی سخت می شد.
3. وقتی آیه دهم سوره نساء نازل شد، که خوردن مال یتیم، خوردن آتش است، افرادی که در منزل یتیمی داشتند به اضطراب افتادند. برخی یتیمان را از خانه بیرون کردند و بعضی ظرف و غذای یتیم را جدا نمودند به طوری که برای یتیم و صاحبخانه مشکلاتی بوجود آمد. آنان به حضور پیامبر رسیده و از رفتار با یتیمان سوال نمودند، آن وقت این آیه نازل شد: اصلاح امور یتیمان، از رها کردن آنها بهتر است، نباید به خاطر آمیخته شدن اموال آنان با اموال خودتان، ایتم را رها کرده و از مسئولیت اداره آنها شانه خالی کنید، آنان برادران دینی شما هستند و مخلوط شدن اموال آنان با زندگی شما، در صورتی که هدف، حیف و میل اموال آنها نباشد مانعی ندارد و بدانید خداوند مفسد را از مصلح می شناسد.

221. با زنان مشرک تا زمانیکه ایمان نیاورده، ازدواج نکنید.^۱
کنیز با ایمان از زن مشرک بهتر است، هرچند زن مشرک مورد پسند شما باشد. با مردان مشرک هم تا زمانیکه ایمان نیاورده زن ندهید. برده با ایمان از مرد مشرک بهتر است هر چند مورد پسند شما باشد. آنها شما را به سمت آتش دعوت می‌کنند و خداوند به اذن خود شما را به سمت بهشت و مغفرت دعوت می‌کند. خداوند آیات خود را برای مردم بیان می‌کند، تا آنها پند بگیرند.

222. ای پیامبر! از تو درباره ی حیض می‌پرسند، بگو: آن باعث اذیت زنان است و از زنان در ایام حیض کناره بگیرد و با آنها تا پاک نشده آمیزش نکنید. هرگاه زنان از حیض پاک شدند، می‌توانید مطابق سفارش خدا با آنان هم‌بستر شوید. خداوند توبه‌کنندگان و پاکان را دوست دارد.^۲

1. شخصی به نام «مرثد» از طرف پیغمبر اکرم مأمور شد، که از مدینه به مکه برود، وی به قصد انجام فرمان رسول خدا وارد مکه شد، و در آنجا زن زیبایی به نام «عناق» را که در زمان جاهلیت او را می‌شناخت دید. آن زن او را مانند گذشته به گناه دعوت کرد، اما «مرثد» که مسلمان شده بود تسلیم خواسته او نشد آن زن تقاضای ازدواج کرد، «مرثد» جریان را به اطلاع پیغمبر رساند، این آیه نازل شد و بیان داشت که زنان مشرک و بت پرست شایسته همسری و ازدواج با مردان مسلمان نیستند.

2. زنان در هر ماه به مدت، حد اقل سه روز و حد اکثر ده روز، حیض می‌شوند، جمعی از یهود می‌گویند معاشرت مردان با این گونه زنان مطلقاً حرام است، و لو این که به صورت غذا خوردن سر یک سفره و یا زندگی در یک اتاق باشد. در مقابل این گروه، نصاری می‌گویند: هیچ گونه فرقی میان حالت حیض زن و غیر حیض نیست، همه گونه معاشرت حتی آمیزش جنسی با آنان بی‌مانع می‌باشد! مشرکین عرب، کم و بیش به خلق و خوی یهود انس گرفته بودند و با زنان حائض مانند یهود رفتار می‌کردند، همین اختلاف در آیین و افراط و تفریط‌های غیر

223. زنان شما مزرعه شمایند، پس هر زمان خواستید به مزرعه خود وارد شوید. برای خودتان خرجی از پیش بفرستید.^۱ از خداوند بترسید و بدانید که او را ملاقات می‌کنید و مومنان را بشارت بدهید.

احکام قسم و طلاق

224. خداوند را وسیله قسم‌های خود قرار ندهید تا به این بهانه از خوبی، تقوای الهی و اصلاح میان مردم دست بردارید. خداوند شنوا و دانا است.^۲

225. خداوند شما را به خاطر قسم‌های بیهوده و لغو^۳تان مواخذه نمی‌کند و اما به خاطر قسم‌های عمدی و نیت‌ی که در دل پنهان می‌دارید مواخذه می‌کند. خداوند آمرزنده ی حلیم و بردبار است.

→ قابل‌گذشت، سبب شد که بعضی از مسلمانان از پیغمبر اکرم در این باره سؤال کنند، در پاسخ آنان این آیه نازل گردید.

1. برخی آیه را یکپارچه دربارہ خانواده چنین معنا کرده است: بانوانتان باغبوستان شمایند؛ پس هر طور که می‌خواهید و از راه معمول، وارد باغبوستانتان شوید و با تربیت بچه‌های شایسته، برای آخرت خود کاری کنید! در حضور خدا، مراقب رفتارتان با اعضای خانواده باشید و بدانید که دست‌آخر، خدا را ملاقات می‌کنید. این ملاقات را به مومنان اهل رعایت مژده بده!

2. میان دختر و داماد عبدالله بن رواحه اختلافی روی داد. عبدالله به خداوند قسم خورد که در زندگی آنها مداخله نکند، آنگاه این آیه نازل شد که کار را برای رضای خداوند انجام دهید و این گونه قسم خوردن بهانه برای ترک کار خیر نگردد.

3. قسم لغو به قسم غیر جدی گفته می‌شود که بعضی عادت دارد مرتب قسم می‌خورد: نه والله، آری والله و...

226. مردانی که به رسم دوران جاهلیت قسم می‌خورند که هم بستری با زنانشان را ترک کنند، چهار ماه فرصت دارند: اگر برگشتند و با آن‌ها آشتی کردند، خدا آمرزندهٔ مهربان است،^۱

227. و اگر تصمیم بر طلاق گرفتند، خداوند شنوا و آگاه است.

228. زنان طلاق داده شده تا سه پاکی صبر کنند و عده نگهدارد. برای زنان طلاق داده شده جایز نیست، حامله بودن خود را پنهان کند، اگر به خداوند و روز آخرت ایمان دارند. شوهرانشان اگر تصمیم بر آشتی دارند، به برگرداندن زنان خود در این مدت سزاوارتر است. این زنان به طور شایسته دارای حقوق است همانگونه که وظایف و تکالیفی بر عهده دارند. مردان بر زنان مزیت دارد. خداوند عزیز و حکیم است.^۲

229. طلاق رجعی دوبار جایز است. پس از آن برای بار سوم باید شوهر یا به خوبی زن را در کنار خود نگهدارد و با او

¹. این یک نوع از قسم‌های لغو و باطل است که در زمان جاهلیت رسم بوده و شکستن آن گناه ندارد.

². مردی به نام اسماعیل بن عبدالله الغفاری زنی داشت به نام فتیله این مرد نمی‌دانست که زن او آبستن است لذا او را طلاق می‌دهد و وقتی که فهمید حامله است به او رجوع نموده و او را به خانه خویش می‌آورد. زن پس از زاینیدن با فرزندش می‌میرد و خدای تعالی این آیه را می‌نازل کرد.

آستی کند و یا به خوبی از او جدا شده و او را رها سازد.^۱ در این نوع طلاق برای شوی جایز و حلال نیست آنچه از نفقه و مهریه به زن خود داده است پس بگیرد. مگر اینکه زن و شوهر بترسند که در صورت زندگی با یکدیگر حدود خدا را مراعات نکنند؛ پس اگر بترسید که آن دو، حدود خدا را مراعات نکنند، در مورد آنچه زن برای آزادی خود به شوهرش میدهد مثلاً مهریه اش را ببخشد، گناهی بر آن دو نیست^۲ اینها قوانین و حدود خداست، پس، از آنها تجاوز نکنید و کسانی که از حدود خدا تجاوز کنند، آنان خود ستمکارند. اینها قوانین و حدود الهی است پس از این قوانین تعدی نکنید و کسی که از قوانین و حدود الهی تعدی کند، آنها ظالم است.

230. اگر شوهر بار سوم زنش را طلاق داد، دیگر آن زن برای او حلال نمی شود، مگر زمانی که زن با مردی دیگری ازدواج کند، و اگر شوهر دوم آن زن را طلاق داد، آن گاه

1. زنی خدمت یکی از همسران پیامبر رسید و از شوهرش شکایت کرد که او پیوسته وی را طلاق می‌دهد و سپس رجوع می‌کند تا با این کارش او را اذیت کند، و در جاهلیت چنین بود که مرد حق داشت همسرش را هزار بار طلاق بدهد و رجوع کند و حدی بر آن نبود، هنگامی که این شکایت به محضر پیغمبر اکرم رسید، آیه نازل شد و حد طلاق را سه بار قرار داد.
2. این بخش آیه درباره ثابت بن قیس با زوجه اش نازل گردید که با اجازه رسول خدا باغ خود را به شوهرش بخشید و از وی طلاق گرفت. این نوع طلاق را طلاق خلع می‌گویند که زن از شوهرش راضی نیست. اگر هر دو از هم راضی نباشند به آن مبارات می‌گویند.

آن دو در صورتی که مقررات الهی را رعایت کنند می توانند به همدیگر مراجعه کنند و دوباره ازدواج کنند. این ها قوانین الهی است که خداوند برای مردم دانا و فهیم بیان می کند.^۱

231. وقتی زنان را طلاق دادید و عده ی آنها به پایان رسید، یا به خوبی آنها را نگهدارید و یا به خوبی آنها را رها سازید. آنها را به قصد اذیت کردن نگه ندارید، تا به آنها تعدی و ظلم کنید.^۲ کسی که چنین کند، در واقع به خود ستم کرده است. آیات و قوانین الهی را به ریشخند نگیرید.^۳ نعمت خداوند، قرآن و حکمت را که بر شما نازل شده و با آن شما موعظه می شوید به یاد بیاورید و از خداوند بترسید و بدانید که خداوند به همه چیز آگاه است.

1. زنی خدمت پیغمبر رسید و عرض کرد: من همسر پسر عموم بودم او سه بار مرا طلاق داد، پس از او با مردی دیگری ازدواج کردم، اتفاقاً او هم مرا طلاق داد، آیا می توانم به شوهر اولم باز گردم؟ حضرت فرمود: نه، تنها در صورتی می توانی که با همسر دوم آمیزش جنسی کرده باشی، در این هنگام آیه نازل شد.

2. این قسمت آیه درباره ثابت بن یسار نازل گردید که زن خود را طلاق می داد سپس دو روز به پایان مدت عده به وی مراجعه می کرد و همچنین ادامه می داد و به این طریق آن زن را اذیت می کرد، خداوند با نزول این آیه، مسلمین را تهدید نمود و دستور داد که از این رفتار دست بردارند.

3. مسلمین زنان خویش را طلاق می دادند و می گفتند: منظور ما از این عمل تفریح و شوخی است و سپس رجوع می کردند و باز هم طلاق می دادند تا این که این آیه به منظور جلوگیری از این گونه اعمال نازل گردید.

232. هر زمانی زنان را طلاق دادید و عده آنها کامل شد، آنان را از ازدواج با شوهران سابق شان در صورتی که به خوبی از همدیگر رضایت دارند، ممانعت نکنید. هر کسی از شما به خداوند و روز آخرت ایمان دارد، به وی اینگونه توصیه می شود. این امر برای شما بهتر و پاکیزه تر است. خداوند می داند و شما نمی دانید.¹

احکام شیردادن طفل

233. مادرانی که می خواهند دوره ی شیردهی را کامل کنند حتی اگر مطلقه باشند، لازم است فرزندان خود را دو سال کامل شیر دهند. در مدت شیردهی خوراک و پوشاک مادران بر عهده ی پدر است. هیچ کسی به جز به اندازه توانش تکلیف نمی شود. مادر و پدر نباید به خاطر طفلش آسیب ببیند. و اگر پدر کودک بمیرد، مانند همان تکلیفی که بر عهده پدر بود، بر عهده وارث اوست. اگر پدر و مادر با رضایت و مشورت یکدیگر بخواهند طفل را پیش از دو سال از شیر بگیرند، اشکالی ندارد. اگر خواستید برای فرزند خود دایه بگیرید، اشکالی ندارد البته به شرط اینکه مزد آن

¹. یکی از اصحاب پیامبر به نام معقل بن سيار با ازدواج مجدد خواهرش با شوهر اول شان مخالفت می کرد و این آیه نازل شد.

را به خوبی پرداخت کنید و از خدا بترسید و بدانید که خداوند به آنچه شما انجام می‌دهید بینا است.

عده وفات و خواستگاری از زنان در عده

234. زنانی که شوهر شان فوت می‌کند، باید چهار ماه و ده روز عده نگه دارند. وقتی عده آنها کامل شد، دیگر اشکالی ندارد که به شایستگی درباره زندگی خود تصمیم بگیرند و ازدواج کنند. خداوند به آنچه انجام می‌دهید آگاه است.

235. خواستگاری کنایی از زنان در عده و یا تصمیم قلبی بر ازدواج با آنها، اشکال ندارد. خداوند می‌داند که شما از آنها یاد می‌کنید و لی با آنها قرار پنهانی نگذارید مگر اینکه سخن شایسته با آنها بگویید. تا زمانیکه عده آنها تمام نشده اقدام به عقد ازدواج نکنید. بدانید که خداوند از دل شما آگاه است پس از او بر حذر باشید و بدانید که خداوند آمرزنده و حلیم و بردبار است.

حکم طلاق و نحوه پرداخت مهریه

236. اگر زنان را پیش از همبستر شدن و پیش از تعیین مهر طلاق دادید، گناهی بر شما نیست، اما لازم است هدیه ی خوبی به آنها بدهید، سرمایه دار به اندازه توان خود و فقیر هم به اندازه توان خود هدیه بدهد، این وظیفه ی بر نیکوکاران است.

237. اگر زنان را پیش از همبستر شدن، طلاق دادید و مهری برای آنان تعیین کرده بودید، نصف آنچه معین کرده بودید بر عهده ی شماست، مگر اینکه آنان مهر خود را ببخشند و یا کسی که امر ازدواج به دست اوست آن مهر را ببخشد. گذشت شما به تقوا نزدیکتر است. فضل و بخشش را در میان خود فراموش نکنید که خداوند به آنچه می کنید بیناست.

پابندی به نماز

238. بر نمازها به خصوص نماز ظهر پای بند باشید و برای فرمانبرداری خداوند به پا خیزید.¹

239. پس اگر ترسی از دشمن داشتید، پیاده یا سواره نماز کنید و چون ترس برطرف و امنیت برقرار شد خدا را یاد کنید، همانگونه که خداوند به شما چیزهای یاد داد که شما نمی دانستید.

تتمه احکام طلاق

240. کسانی که از دنیا میروند و همسرانی به جا می گذارند، لازم است برای همسران شان وصیت کنند که تا یک سال هزینه زندگی آنها پرداخت گردد و آنها را از خانه

¹. پیامبر در گرمای هوای تابستان نماز را به جماعت می خواند اما عده ی کمی در آن شرکت می کرد و این آیه نازل شد.

اخراج نکنند. اما اگر خود آنها تصمیم شایسته گرفتند و از خانه بیرون شدند، اشکال ندارد و بر شما گناهی نیست. خداوند عزیز و حکیم است. (این آیه را آیه 234 همین سوره نسخ کرده است).

241. لازم است برای زنان مطلقه هدیه‌ی مناسبی از سوی پرهیزکاران تقدیم گردد.

242. خداوند به این صورت آیات خود را برای شما بیان می‌کند تا بیندیشید.

داستان بیماری طاعون در عصر حزقیل نبی

243. آیا کسانی را که هزاران نفر بودند، ندیدی که از خانه‌های خود بیرون شدند و از ترس مرگ فرار کردند، پس خدا به آنها گفت: بمیرید و آنها مردند، آنگاه آنها را زنده کرد، بدون شک خداوند نسبت به مردم، صاحب فضل و کرم است، اما بیشتر مردم ناسپاس اند.¹

1. طبق روایات اینان مردم شهری از شهرهای شام بودند که در آن شهر هفتاد هزار خانه بوده است. مردم آن شهر گرفتار مرض طاعون می‌گردند و همه از ترس مرگ ناشی از مرض طاعون از شهر خارج شدند تا به شهری دیگر رسیدند که مخروبه افتاده و عده زیادی از مرض طاعون جان سپرده بودند. به ناچار در آن شهر فرود آمدند و به فرمان خداوند همه به هلاکت رسیدند و سپس خاکستر شدند تا این که پیامبری از پیامبران بنی‌اسرائیل به نام حزقیل بر آن‌ها گذشت. وقتی که استخوان‌های پوسیده آن‌ها را دید، گریست و گفت: خدایا اگر آن‌ها را زنده گردانی به آبادانی شهرهای تو پردازند و فرزندان بوجود آورند که به عبادت تو مشغول گردند همچنان که خودشان نیز به عبادت تو خواهند پرداخت. خداوند دعای پیامبرش را قبول کرد و همه زنده شدند.

244. در راه خداوند جهاد کنید و بدانید که خداوند شنوا و آگاه است.

پاداش قرض الحسنه

245. کیست که به خداوند قرض الحسنه دهد، تا خداوند آن را چند برابر افزایش دهد؟ قبض و بسط نعمت ها بدست خداوند است و به سوی او بازگردانده می شود.

داستان بنی اسرائیل پس از حضرت موسی

246. آیا ندیدی بزرگان بنی اسرائیل را پس از موسی وقتی به پیامبر خویش (ساموئیل) گفتند: برای ما یک رهبر و فرمانده ی بفرست، تا در راه خداوند جهاد کنیم. آن پیامبر گفت: آیا احتمال نمی دهید که اگر جهاد بر شما واجب شد، جهاد نکنید؟ آنها گفتند: چرا در راه خداوند جهاد نکنیم در حالی که از خانه های خود اخراج و از فرزندان خود دور شدیم، اما هنگامی که جهاد بر آنها واجب شد و دستور جهاد صادر گردید، به جز تعداد اندکی بقیه عقب نشینی کردند و خداوند به حال ظالمان آگاه است.¹

¹ بعد از حضرت موسی و هارون بنی اسرائیل به ذلت افتادند و جالوت پادشاه ستمگری بود که بر بنی اسرائیل غالب بود و آنها را از خانه و سرزمین شان بیرون کردند. آنگاه مردم پیش ساموئیل پیامبر که جانشین موسی پس از یوشع بود، رفتند و درخواست تعیین فرمانده کردند، تا با دشمنان مبارزه و جهاد کنند، اما وقتی روز نبرد و جهاد فرا رسید اکثر شان عقب نشینی کردند.

246. پیامبرشان به آنها گفت: خداوند طالوت را به فرماندهی شما مبعوث کرده است. آنها با اعتراض گفتند: چگونه او بر ما فرمانروایی می‌کند در حالیکه ما در مقایسه با او برای این فرماندهی شایسته‌تریم، طالوت کسی است که گشایش مالی به او داده نشده و فقیر است. ساموئیل گفت: خداوند او را برای شما انتخاب کرده است و به او قدرت جسمی و علمی بخشیده است، خداوند فرمانروایی اش را به هر کسی بخواهد می‌دهد. خداوند واسع و آگاه است.^۱

247. پیامبرشان به آنها گفت: نشانه فرماندهی او این است که آن صندوق عهد به سوی شما می‌آید که در آن آرامش‌خاطری از جانب پروردگارتان، و یادگاری از میراث خاندان موسی و هارون در آن است که ملایکه‌ها آن را حمل می‌کنند. بدون شک این رویداد برای شما نشانه‌ی است اگر مومن باشید.^۲

1. طالوت از فرزندان بنی‌امین برادر حضرت یوسف و از معاصرین حضرت داوود بود. دنیال گوسفندان گمشده اش می‌گشت و خدمت ساموئیل رسید، با همدیگر صحبت کردند و وقتی ساموئیل دانایی و توانایی او را دید، برای قوم خود به عنوان فرمانده معرفی کرد و طالوت هم آن را پذیرفت.

2. صندوق، همان صندوق عهد بود که مادر موسی، او را داخل آن نهاد و به رود نیل انداخت و سالها در اختیار فرعون بود، حضرت موسی آن را تصاحب کرد و الواح، عصا، لباس و زره خود را در میان آن نهاد و به جانشین خود پوشع سپرد، بدین ترتیب آن صندوق در میان بنی اسرائیل جایگاه ویژه داشت، تا اینکه صندوق به دست دشمن افتاد و در جای خاص نگهداری می‌شد، اما با فرمانده شدن طالوت آن صندوق توسط فرشتگان دوباره به بنی اسرائیل برگشت.

248. وقتی طالوت همراه سربازان خود حرکت کرد گفت: خداوند شما را به نهر آبی امتحان می‌کند، هر کسی از آن بنوشد از من نیست و هر کسی از آن ننوشد، مگر به اندازه‌ی مستی، او از من است. همه سربازان به جز تعداد اندکی از آن آب نوشیدند. وقتی طالوت و سربازان مومن همراهش از نهر عبور کردند، نافرمانان گفتند: امروز ما توان مبارزه با جالوت و سربازان او را نداریم. اما آنها که می‌دانستند خداوند را ملاقات خواهند کرد گفتند: چه بسا یک گروه کوچک به خواست خداوند بر یک گروه بزرگ پیروز می‌گردد و خداوند همراه صابران است.

249. وقتی سربازان طالوت با سربازان جالوت رو به رو شدند گفتند: پروردگارا! بر ما صبر و بردباری عنایت کن، قدمهای ما را استوار و ما را بر گروه کافران پیروز گردان.

250. سربازان طالوت به اذن خداوند دشمنان را شکست دادند و داوود، جالوت را کشت و خداوند داوود را پادشاهی و حکمت داد و از آنچه می‌خواست به وی یاد داد. اگر خداوند برخی از مردم را به وسیله برخی دیگر دفع نمی-

کرد، بدون شک زمین تباه می شد و لکن خداوند به
جهانیان نظر لطف و فضل دارد.^۱

251. اینها آیات خداوند است که به درستی آنها را برای تو می-
خوانیم و بدون شک تو از جمله پیامبرانی.

جزء سوم

252. برخی از پیامبران را بر برخی دیگر آن برتری دادیم.
خداوند با برخی از پیامبران سخن گفت و درجات برخی از
آنها را بالا برد و به عیسی بن مریم معجزه ها و دلایل
روشن دادیم و او را با روح القدس تایید و یاری کردیم. اگر
خداوند می خواست کسانی که بعد از این پیامبران بودند با
وجود دلایل روشن که برایشان آمده بود، جنگ نمی کردند
ولی آنها اختلاف کردند، برخی از آنها ایمان آوردند و
برخی کافر شدند. اگر خدا می خواست جنگ نمی شد و
لیکن خدا آنچه اراده کند انجام می دهد.

253. ای مومنان! پیش از اینکه روزی فرا برسد که در آن نه
خرید و فروشی هست و نه دوستی و شفاعتی از نعمت

1. وقتی جنگ در گرفت، داوود نوجوان که بعدا پیامبر و صاحب کتاب شد، از فرمانده خود
طالوت اجازه طلبید و به مبارزه جالوت فرمانده دشمن شتافت. داوود با پلخو/ فلاخن پیشانه
جالوت را نشانه گرفت و با کشته شدن جالوت سپاه دشمن شکست خورد.

های که برای شما داده ایم، انفاق کنید و بدانید که کافران ستمکاراند.

آیت الکرسی

254. خداوند یگانه است و به جز او معبودی نیست. خداوند زنده و پاینده است. خداوند را خواب سبک و خواب سنگین نمی گیرد. هر چه در آسمان ها و زمین است از آن خداوند است. در پیشگاه خداوند کسی بدون اذن او نمی تواند شفاعت کند. خداوند از گذشته و آینده آگاه است. کسی به ذره ی از علم خدا دسترسی پیدا نمی کند، مگر اینکه خدا بخواهد. قلمرو فرمانروایی خداوند آسمان ها و زمین را فرا گرفته است. حفظ آسمان و زمین بر خداوند سخت نیست. خداوند بلند مرتبه و بزرگ است.¹

عدم اجبار در انتخاب دین

255. در دین اجباری نیست. خداوند راه درست را از راه نادرست روشن کرده است. پس هر کسی به طاغوت کفر ورزد و به

¹. یهود معتقد بودند که وقتی که خداوند آسمان ها و زمین را آفرید بر روی کرسی برای استراحت در حالتی که بر روی ران و زانوی خویش تکیه داده بود، نشست. تا رفع خستگی نماید سپس این آیه در رد عقاید آنان نازل گردید.

خداوند ایمان آورد، در واقع به محکمترین دستگیره چنگ

زده است که هرگز نمی شکند. خداوند شنوا و دانا است.^۱

256. خداوند سرپرست مومنان است و آنان را از تاریکی ها به

سمت نور بیرون می آورد. طاغوت، سرپرست کافران است

و آنان را از نور به سمت تاریکی ها می برند. آنها جهنمی

اند و در آن همیشه می مانند.^۲

مجادله نمرود با حضرت ابراهیم

257. آیا ندیدی نمرود^۳ را که چون خداوند به او ملک و ثروت

بخشیده بود، با ابراهیم مجادله می کرد؟ ابراهیم گفت:

پروردگار من کسی است که زنده می کند و میمیراند. نمرود

1. بعضی از پسران انصار یهودی بودند و پدرشان میخواست آن‌ها را به اجبار و اکراه در دین اسلام وارد کنند و مسلمان نمایند آنگاه این آیه نازل شد و یا گفته شده است که مردی از اهل مدینه به نام «ابو حصین» دو پسر داشت برخی از بازرگانانی که به مدینه کالا وارد می‌کردند هنگام برخورد با این دو پسر آنان را به عقیده و آیین مسیح دعوت کردند، آنها هم سخت تحت تأثیر قرار گرفتند. «ابو حصین» از این جریان سخت ناراحت شد و به پیامبر اطلاع داد و از حضرت خواست که آیا می‌تواند آنان را با اجبار به مذهب خویش باز گرداند؟ آیه نازل شد و این حقیقت را بیان داشت که: «در گرایش به مذهب اجبار و اکراهی نیست».

2. مقصود از تاریکی جهل و گمراهی است و مقصود از نور، ایمان و تقوا است. در زمان حضرت عیسی عده ای به او ایمان آورده بودند و عده ای دیگر کافر گردیدند. وقتی که رسول خدا ظهور کرد، کسانی که به عیسی ایمان آورده بودند به پیامبر کافر شدند و کسانی که به عیسی ایمان نیاورده و کافر شده بودند به پیامبر اسلام ایمان آوردند و خداوند این آیه را نازل فرمود.

3. نمرود بن کنعان بن کوش بن سام بن نوح، پادشاه بابل در دوران حضرت ابراهیم(ع) بوده است. نمرود بت پرست بوده است وقتی حضرت ابراهیم، بت‌ها را شکست، نمرود خشمگین شد، ابتدا مناظره و بعد ابراهیم را در میان آتش انداخت و سرانجام ایمان نیاورد و با پشه‌ای که به فرمان خدا وارد سرش شده بود و مغز او را می‌خورد، به هلاکت رسید.

گفت: من نیز زنده می‌کنم و می‌میرانم.^۱ ابراهیم گفت: خداوند خورشید را از سمت مشرق بیرون می‌کند و تو آن را از سمت مغرب بیرون بیاور. پس آن شخص کافر مات و میهوت ماند. خداوند ستمکاران را هدایت نمی‌کند.

داستان حضرت عزیر

258. یا مانند سرگذشت عزیر^۲ که بر قریه ی گذشت که سقف هایش خراب شده بود. گفت: خداوند چگونه اهل این قریه را پس از مرگشان زنده می‌کند؟ خداوند او را صد سال میراند. سپس زنده کرد و گفت: چند وقت است که اینجا بوده ای؟ پاسخ داد: یک روز و یا کمتر از آن. فرمود: شما صد سال است که این جا بوده ای، به غذا و نوشیدنی خود نگاه کن که هیچ تغییر نیافته است و به خرت نگاه کن که چگونه متلاشی شده است، تو را به عنوان معجزه برای مردم قرار می‌دهیم. به استخوان های خرت نگاه کن که چگونه آنها را پیوند می‌دهیم و آنگاه بر آنها گوشت می‌پوشانیم. وقتی حقیقت بر او روشن شد، گفت: می‌دانم که خداوند بر هر چیزی تواناست.

1. نمرود دو نفر زندانی را بیرون کشید، یکی را کشت و دیگری را آزاد کرد.

2. عزیر یکی از پیامبران بنی اسرائیل و از نسل هارون برادر موسی(ع) است. وی در جوانی از دنیا رفت و پس از صد سال به امر خداوند دوباره زنده شد.

داستان حضرت ابراهیم و پرندگان

259. حضرت ابراهیم گفت: پروردگارا! به من نشان بده چگونه مرده را زنده می‌کنی؟ فرمود: مگر باور نداری؟ گفت: باور دارم اما می‌خواهم دلم آرام شود. فرمود: چهار پرنده را بگیر و بکش و آن‌ها را تکه تکه و باهم مخلوط کن، آنگاه بر سر هر کوهی تکه‌ای از آنها را بگذار، بعد صدا بزن که به طرف تو دوان دوان می‌آیند، بدان که خداوند شکست ناپذیر حکیم است.

آداب و فواید انفاق

260. مثال کسانی که مالشان را در راه خداوند انفاق می‌کنند، چون دانه‌ای است که هفت خوشه از آن بروید که در هر خوشه‌ای صد دانه باشد و خداوند برای هر کسی بخواهد پاداشی چند برابر می‌دهد و خداوند وسعت بخش داناست.

261. کسانی که اموال خود را در راه خداوند انفاق می‌کنند و بعد از انفاق نه منت می‌دهند و نه اذیت می‌کنند، اجرشان نزد پروردگار شان است و نه ترسی بر آنها است و نه غمگین می‌شوند.

262. زبان خوش و برخورد خوب با نیازمندان و گذشت، از صدقه‌ای که همراه با آزار و اذیت و تحقیر باشد بهتر است و خداوند بی‌نیاز و بردبار است.

263. ای مومنان! صدقات خود را با منت و آزار و تحقیر باطل نکنید، مانند کسی که مال خود را به خاطر ریا و خودنمایی به مردم انفاق می‌کند و به خداوند و روز قیامت ایمان ندارد. پس مثال آن مانند تخته سنگی صافی است که بر آن خاکی نازکی باشد و آنگاه باران شدیدی بر آن بیارد و آن را صاف نماید که فقط سنگ سخت بماند که از آن چیزی حاصل نمی‌شود، خداوند گروه کافران را هدایت نمی‌کند.¹

264. مثال کسانی که اموال شان را به خاطر کسب رضایت خداوند و برای تثبیت ایمان خویش انفاق می‌کنند، مانند باغ و بوستانی است که بر تپه‌ی قرار گرفته و آنگاه باران شدیدی بر آن بیارد، میوه‌هایش دو برابر بار می‌کند و اگر باران شدیدی هم به آن نرسد باران سبک آن را بس است. خداوند به آنچه می‌کنید بیناست.

265. آیا کسی از شما دوست دارد که باغی از خرما و انگور داشته باشد، که نه‌رها از زیر درختانش جاری و در آن هر گونه میوه موجود باشد و صاحب باغ پیر گردد و فرزندان

¹. بنابراین انفاق همراه با ریا و تحقیر مانند بارانی روی تخته سنگ است که خاکی بر آن همراه با بذر پاشیده است و چون باران بیارد، آن خاک و بذر از بین می‌رود و ظاهر فریبنده ناپود می‌شود.

- ضعیف و ناتوان داشته باشد، یک باره چرخک بادی همراه با آتش به باغ اصابت کند و باغ بسوزد؟ خداوند اینگونه آیاتش را برای شما بیان می‌کند تا فکر کنید و بیندیشید.^۱
266. ای مومنان! از بهترین محصولات تان که از زمین برای شما بیرون آورده ایم انفاق کنید و از پسمانده های اموال تان که خودتان جز با چشم پوشی و بی میلی حاضر به پذیرش آن نیستید انفاق نکنید. بدانید که خداوند بی نیاز و ستوده است.^۲
267. شیطان شما را از فقر می ترساند و به زشتی و گناه دستور می‌دهد. خداوند وعده مغفرت و بخشش به شما می‌دهد. خداوند وسعت دهنده و داناست.^۳
268. خداوند به هر کسی بخواهد حکمت می‌بخشد و به کسی که حکمت داده شود، در واقع خیر کثیر داده شده است. این امر را فقط صاحبان فکر و خرد درک می‌کند و از آن پند می‌گیرد.

1. کسی که کمک‌های خود به دیگران را باریا و تحقیر همراه کند، در واقع، اعمالش را نابود ساخته است و دیگر راه جبرانی ندارد.

2. عده ای از اموال نامرغوب و اموال پسمانده و کهنه انفاق می‌کردند و صدقه می‌دادند، آنگاه این آیه نازل شد.

3. شیطان این وسوسه را برای انفاق کنندگان دارد که انفاق باعث فقر می‌شود، اما خداوند وعده مغفرت را به انفاق کننده می‌دهد.

269. هرچه انفاق کردید و یا هر نذری را که انجام دادید، خداوند آن را می‌داند، ستمکاران (کسانی که به نیازمندان ستم می‌کنند) یآوری ندارد.

270. اگر صدقه را علنی انجام دهید، خوب است و اگر سری و مخفیانه به فقرا کمک کنید این کار برای شما بهتر است و گناهان شما را از بین می‌برد. خداوند از کار شما آگاه است.¹

271. ای پیامبر! هدایت آنها بر عهده ی شما نیست، اما خداوند هر کسی را بخواهد هدایت می‌کند و هر چیزی را که انفاق کنید به نفع خود شماست، و شما به جز برای جلب رضای خداوند انفاق نکنید. هر چیزی را که انفاق کنید خیر و پاداش آن به صورت کامل به شما داده خواهد شد و بر شما ستم نمی‌شود.² (هدایت ارشادی و تبلیغی وظیفه پیامبر است و اما هدایت تکوینی وظیفه الهی است).

272. صدقه مال فقرای است که در راه خداوند از کسب و کار بازمانده و به تنگنا افتاده اند و نمی‌توانند برای کار مسافرت کنند، انسانهای بی‌خبر و ناآشنا وقتی حیا و

1. صدقات واجب به خاطر فرهنگ سازی علنی و صدقات مستحب به خاطر حفظ آبروی فقرا، مخفیانه انجام شود.

2. این آیه به دین سبب نازل گردید که مسلمین از صدقه دادن به غیر مسلمان امتناع می‌کردند.

عفاف آنها را می بینند، گمان می کنند که آنها ثروتمندند، اما آنها را می توان از چهره های شان شناخت که فقر از سر و صورت شان پیدا است. اینها از مردم به اصرار چیزی نمی خواهند و آنچه به اینها انفاق کنید خداوند به آن آگاه است.^۱

273. کسانی که اموال خود را شب و روز، سری و علنی انفاق می کنند، اجر آنها در نزد پروردگار شان است، نه ترسی بر آنها است و نه محزون و ناراحت می شوند.^۲

مذمت رباخواری

274. رباخواران وقتی از جا بر می خیزند مانند کسی است که شیطان او را دیوانه کرده و به شدت لت شده باشد. دلیل این امر این است که آنها گفتند: خرید و فروش مثل ربا است، خداوند ربا را حرام و خرید و فروش و تجارت را حلال کرده است. پس کسی که به او از جانب پروردگارش موعظه برسد و او آن را بپذیرد و ربا را ترک کند، ربای را که در گذشته گرفته است از آن او است و به خاطر آن

¹ آیه درباره اصحاب صفه نازل شدند که در حدود چهار صد نفر بودند که چون در مدینه خانه و آشنایی نداشتند لذا، در صفا مسجد پیامبر جا داده شده بود و تمام سرمایه و زندگی آنها در تصرف مشرکان مکه بود و برای آنها امکان مسافرت و تجارت نیز وجود نداشت، آنها همیشه برای جهاد آماده بودند و این آیه نازل شد و مردم را به انفاق برای آنها تشویق کرد.

² حضرت علی فقط چهار درم ذخیره داشت، یک درم را در روز، یک درم را در شب، سومین آنرا مخفیانه، و چهارمین درم را آشکارا در راه خدا انفاق کرد، بعد این آیه نازل شد.

عذاب نمی شود و عاقبت کارش با خداوند است. ولی هر کسی دوباره به ربا خواری باز گردد، پس آنها اهل دوزخند و همیشه در آن باقی می مانند.

275. خداوند ربا را از بین می برد و بی برکت می کند و صدقات را با برکت کرده، افزایش می دهد. خداوند هیچ کافر گنهکاری را دوست نمی دارد.

276. کسانی که ایمان آورده، کارهای خوب انجام داده، نماز برپا داشته و زکات پرداخت کرده اند، اجر و ثواب آنها نزد پروردگار شان است نه ترسی بر آنها است و نه غمگین و ناراحت گردند. (اینها در برابر رباخواران است).

277. ای مومنان! از خداوند بترسید و باقی مانده ربا را رها کنید و دنبال آن نگردید.¹

278. اگر این کار را نکنید و به خوردن ربا ادامه دهید، پس به جنگی با خدا و رسولش برخاسته اید. اگر توبه کردید، و دست از ربا خوردن کشیدید اصل سرمایه مال شماست که نه به کسی ستم می کنید و حقی را ضایع کرده اید و نه به شما ستم می شود و حقی شما ضایع می گردد.

مهلت دادن به قرضدار

1. خالد بن ولید درباره مطالبات ربوی پدرش از پیامبر پرسید و گفت: پدرم به من وصیت کرده که مبالغی از ربا را از طایفه ثقیف که هنوز وصول نشده، تحویل بگیرم، بعد این آیه نازل شد.

279. اگر قرضدار شما به خاطر تنگدستی توان پرداخت اصل سرمایه شما را نداشت، پس به وی مهلت بدهید، تا توان پرداخت قرض شما را پیدا کند. اگر قرض تان را ببخشید، برای شما بهتر است اگر می دانستید.

280. از آن روز بترسید که در آن به سوی خدا بازگردانده می شوید، آنگاه به هر شخص آنچه کرده است داده می شود و به آنها ستم نمی شود.¹

تنظیم سند در قراردادهای مدت دار (بزرگترین آیه)

281. ای مومنان! هرگاه خواستید به قرض و نسبه معامله کنید، آن را تا موعد پرداخت آن بنویسید. نویسنده، باید قرار داد شما را عادلانه و دقیق بنویسد. نویسنده نباید از نوشتن قرارداد امتناع ورزد، زیرا خداوند به وی سواد یاد داده است. نویسنده باید بنویسد و قرضدار لازم است املا و دیکته کند و از خداوند که پروردگارش است بترسد و چیزی را نباید کم کرده و جا بگذارد. اگر قرضدار سفیه یعنی بی عقل یا ضعیف² باشد و یا به خاطر لکنت زبان و امثال آن املا و دیکته نتواند، در این صورت سرپرست او عادلانه

1. این آیه به منزله‌ی جمع‌بندی و هشدار عمومی در پایان آیات ربا است. مفسران بر این باورند که این آیه، آخرین آیه‌ای بوده که در منی در سال حجه الوداع بر رسول خدا نازل شده، ولی به دستور پیامبر در اینجا قرار گرفته است.

2. مثل اینکه کم‌سن‌وسال باشد؛ یا پیر و یا مریض باشد و یا قدرت تکلم نداشته باشد.

دیگته و املا کند و دو مرد را شاهد بگیرد و اگر دو مرد نبود، یک مرد و دو زن را که طرفین به آن راضی است شاهد بگیرد، تا در صورتی که اگر یکی از آن دو شاهد فراموش کرد و از یادش رفت، دیگری به او یادآوری کند. وقتی شاهد‌ها، برای ادای شهادت دعوت می‌شوند، امتناع نوزند. نویسنده قرارداد از نوشتن امور کوچک و بزرگ قرض تا موعد پرداخت آن، خسته نشود (و همه امور لازم را اعم از خورد و بزرگ بنویسد). این کار در پیش خداوند عادلانه و برای شهادت دادن پایدارتر و برای شک و تردید نکردن مناسب تر است. بلکه اگر معامله و تجارت در میان شما بصورت نقدی باشد، در این صورت لازم نیست قرار داد بنویسید. هرگاه معامله می‌کنید لازم است برای آن شاهد بگیرید. به نویسنده قرارداد و شاهد آن نباید ضرر برسد و اگر به آنها ضرر برسانید، در واقع از فرمان خداوند بیرون شده اید و گناه انجام داده اید. از خداوند بترسید و خداوند این گونه به شما یاد می‌دهد. خداوند بر هر چیزی داناست.

282. اگر در سفر بودید و نویسنده ی برای تنظیم قرار داد نیافتید، چیزی را به عنوان گرو و رهن بگیرید. اگر به همدیگر اطمینان دارید و همدیگر را امین می‌دانید، کسی

که امین دانسته شده، امانتش را پس بدهید و لازم است از خداوند که پروردگارش است بترسد. نباید شهادت را کتمان کنید. کسی که شهادت را کتمان کند قلبش را به گناه آلوده کرده است. خداوند به آنچه انجام می‌دهید آگاه است. 283. آنچه در آسمان و زمین است از آن خداوند است. اگر آنچه را که در دل دارید آشکار کنید و یا پنهان نمایید، خداوند شما را به آن محاسبه می‌کند. خداوند هر کسی را بخواهد می‌بخشد و هر کسی را بخواهد عذاب می‌کند. خداوند بر هر چیزی تواناست.

ارکان ایمان

284. پیامبر به چیزی که از سوی پروردگارش برای او نازل شده، ایمان دارد. همه مومنان به خداوند، فرشتگان، کتاب‌ها و پیامبران او ایمان دارند و میان هیچ یک از پیامبران فرق نمی‌گذارند. مومنان می‌گویند: شنیدیم و اطاعت کردیم. پروردگارا! آمرزش تو را خواهیم و بازگشت به سوی توست.

دعای پایانی

285. خداوند هیچ کس را بیش از توانایی اش تکلیف نمی‌کند. انسان هر چه خوبی انجام دهد، به سود اوست و هر چه بدی انجام دهد به ضرر اوست. پروردگارا! اگر فراموش

کردیم و یا به خطا رفتیم ما را مواخذه نکن. پروردگارا! ما را سخت تکلیف نکن آن گونه که به کسانی پیش از ما سخت تکلیف کردی. پروردگارا! چیزی را که طاقتش نداریم بر دوش ما مگذار. پروردگارا ما را ببخش و بیامرز و بر ما رحم کن که تو مولای ما هستی پس ما را بر گروه کافران پیروز گردان.

سوره آل عمران (خاندان عمران) / طیبه

(سوره آل عمران سومین/هشتاد و نهمین سوره از قرآن کریم و دارای 200 آیه و مدنی می باشد. این سوره در سال چهارم هجری بعد از سوره انفال و قضایای جنگ «بدر» و «احد» و «حمرءالاسد» و پیش از سوره احزاب و جنگ احزاب که در سال پنجم اتفاق افتاد نازل شد. نزول سوره آل عمران در هنگامی بود که پیش از آن حکومت پیامبر ص به خاطر تشریح قوانین و مقررات جامعه اسلامی و پیروزی در جنگ بدر، تا حدودی استقرار یافته و مسلمانان را در موقعیت ممتازی قرار داده بود. همین امر هشدار جدی برای دشمنان اسلام به حساب می آمد. از سویی دیگر شکست مسلمانان در جنگ احد، دشمنان اسلام مانند یهودیان، مسیحیان و مشرکان را نسبت به مقابله با اسلام بی باک تر کرد و هر کدام به گونه ای در صدد خاموش کردن نور اسلام

برآمدند. پس از این شکست عبرت آموز، قریش و دیگر احزاب مشرک عرب باهم متحد شدند، تا ضربه نهایی را در جنگ خندق بر مسلمانان وارد کنند. اهل کتاب، از یهودیان متن جزیره گرفته تا مسیحیان حاشیه آن، هماهنگ شدند تا با احتجاج‌ها و جدال‌ها و تشکیک‌ها، ضربه‌ای فکری و روحی به مسلمانان بزنند، و از طرف دیگر دو امپراتوری بزرگ ایران و روم نیز نسبت به حکومت نوپای اسلام حساس شده بودند. این مطالب همگی بیانگر این معناست که این سوره در زمانی نازل شده است که مردم از یهودی و مسیحی و مشرک همه علیه اسلام قیام کرده بودند و مسلمانان به شدت در حال دفاع از حوزه دین بودند و لحظه‌ای امنیت نداشتند. از این رو باید همه توان خود را برای مقابله با آنان بسیج می‌کردند. در این هنگام سوره مبارکه آل عمران نازل شد و راه مقابله با دشمنان را به مؤمنان یادآور شد. با توجه به فضای نزول سوره آل عمران، می‌توان «بیان راهکارهای ایجاد و تقویت انسجام درونی جامعه دینی و کسب آمادگی لازم برای مقابله با دشمنان نظامی و فرهنگی» را مقصود و غرض اصلی سوره دانست.

منظور از عمران در این سوره پدر حضرت مریم علیهاالسلام می‌باشد زیرا که در این سوره از آیه سی و پنجم تا پنجاه و پنجم در

مورد قصه حضرت مریم علیها السلام و حضرت عیسی علیه السلام صحبت شده است و اسمی از حضرت موسی علیه السلام نیامده است. به همین خاطر این سوره آل عمران نامیده شده است. سیری در زندگی مریم و عیسی علیهما السلام؛ مبارزه ای منطقی با یهود و مسیحیت؛ حقایقی در مورد جهان و عوامل انحراف از حق و عبرت آموزی از شکست ها و پیروزی ها مهمترین مباحث این سوره را تشکیل می دهد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. الف، لام، میم.

داستان محاجه پیامبر با هیئت نجران

2. خداوند یگانه است و به جز او معبودی نیست. خداوند زنده و پاینده است.¹

3. ای پیامبر! خداوند این کتاب را به حق بر تو نازل کرد. این کتاب تصدیق کننده کتاب های است که در اختیار شماست.

1. از اول سوره آل عمران تا آیه هفتاد درباره هیئت نجران نازل گردیده، هنگامی که نزد رسول خدا آمده بودند و محاجه و مجادله می کردند. هیئت نجران شصت نفر سوار بودند که موقع عصر وارد مدینه شدند پیامبر نمازش را خوانده بود. هیئت نجران در مسجد به سوی مشرق نماز خواندند. اصحاب وقتی که آن ها را دیدند، گفتند: ما نظیر این افراد را ندیده ایم. پیامبر به آن ها فرمود: مسلمان شوید، گفتند: ما قبلا اسلام آورده ایم. پیامبر فرمود: دروغ می گوئید زیرا هنوز به صلیب معتقد می باشید و گوشت خوک می خورید پس از سخنان زیادی که از طرف پیامبر ایراد گردید و نتوانستند در مقام جواب برآیند، سکوت اختیار نمودند و خداوند این آیات را نازل فرمود.

خداوند قبل از قرآن، تورات و انجیل را برای هدایت مردم نازل کرده بود.

4. همچنین خداوند برای هدایت مردم فرقان^۱ را نازل کرد. هر کسی که به آیات قرآن کفر بورزد و آن را قبول نکند، برای آنها عذاب سخت است. خداوند مقتدر و انتقام گیرنده است.

5. بدون شک در زمین و آسمان هیچ چیزی از خداوند پوشیده نیست.

6. او کسی است که هر گونه بخواهد شما را در شکم مادانتان، به تصویر می کشد. خداوندی به جز او نیست که مقتدر و حکیم است.^۲

7. خداوند این کتاب را بر تو نازل کرد که بخشی از این کتاب محکم و روشن است که آنها اساس قرآن را تشکیل می دهد. و بخشی دیگر آن متشابه و چند پهلو است. کسانی که در دل شان انحراف هست، به دنبال آیه ای متشابه می روند که به میل خودشان تفسیرش کنند و فتنه به پا سازند. در حالیکه تاویل آن را جز خداوند کسی دیگری نمی داند. دانشمندان چیره دست یعنی همان راسخون فی العلم می گویند: ما به آیات متشابه ایمان داریم، همه آیات اعم از محکم و متشابه

¹. فرقان یکی از نام های قرآن است که به معنای جدا کننده حق از باطل است.

². تصویر گری روی یک قطره آب در رحم از اعجاز خلقت است.

- از جانب پروردگار ماست و جز خردمندان کسی دیگر آن را متوجه نمی شوند.¹
8. عالمان دعا می کنند: پروردگارا! دل های ما را پس از هدایت منحرف مفرما و ما را از نزد خودت رحمتی ببخش که تو بسیار بخشنده هستی.
9. پروردگارا! بدون شک تو در روزی که شکی در آمدن آن نیست همه مردم را جمع می کنی. بی تردید خداوند بر خلاف وعده اش عمل نمی کند.
10. اموال و فرزندان کافران، به هیچ وجه آنها را از عذاب خداوند باز نمی دارد و آنها خود هیزم و سوخت جهنم اند.
11. رفتار و عادت کافران و مشرکان زمان پیامبر مانند عادت قبلی هایشان و آل فرعون هستند: آیات ما را تکذیب کردند، آنگاه خداند آنها را به گناهانشان گرفت و خداوند سخت عقوبت است.

1. چند نفر از یهود به اتفاق «حی بن اخطب» و برادرش خدمت پیامبر آمدند و حروف مقطعه «الم» را دستاویز خود قرار داده گفتند: طبق حساب ابجد الف مساوی یک و لام مساوی 30 و میم مساوی 40 می باشد و به این ترتیب خبر داده ای که، دوران بقای امت تو بیش از هفتاد و یک سال نیست! پیامبر برای جلوگیری از سوء استفاده آنها فرمود: شما چرا تنها «الم» را محاسبه کرده اید مگر در قرآن «المص و الر» و سایر حروف مقطعه نیست، اگر این حروف اشاره به مدت بقاء امت من باشد چرا همه را محاسبه نمی کنید؟! (در صورتی که منظور از این حروف چیز دیگری است) سپس آیه مورد بحث نازل شد.

12. ای پیامبر! به کافران بگو: به زودی شکست می خورید و به جهنم محشور می گردید و جهنم جایگاه بد است.^۱
13. بدون شک، در داستان دو گروهی که در جنگ بدر باهم رو به رو شدند برای شما درس عبرتی بود. گروهی در راه خدا می جنگیدند و دیگری کافر بود که مومنان را دو برابر می دید. خداوند هر کسی را بخواهد با کمک خود یاری می دهد. بدون شک در این امر اهل بصیرت را عبرتی است.^۲
14. برای مردم خواستنی های چون زنان، فرزندان، ثروت های فراوان از طلا و نقره و اسب های تعلیم یافته و حیوانات و کشتزارها زینت داده شده است. اما در واقع این امکانات، امکانات برای زندگی زود گذر دنیا است و سرانجام نیکو در نزد خداوند است.

1. وقتی مسلمانان در سال دوم هجری در جنگ بدر پیروز شدند، گروهی از یهود گفتند: این پیروزی نشانه‌ی صداقت محمد است، چون در تورات آمده است: "او کسی است که بر دشمنانش پیروز می‌شود". گروهی دیگر از یهود گفتند: عجله نکنید! شاید در جنگ‌های دیگر شکست بخورد. وقتی در سال سوم، جنگ احد پیش آمد و مسلمانان شکست خوردند، این گروه از یهودیان خوشحال شدند. آیه نازل شد که زود قضاوت نکنید، در آینده‌ی نزدیک شما شکست می‌خورید. طولی نکشید که مسلمانان، یهود بنی‌قریظه و بنی‌نضیر مدینه را در هم شکستند و در فتح مکه نیز مشرکان را از بین بردند.

2. در این جنگ تعداد مسلمانان سیصد و سیزده نفر بود که هفتاد و هفت نفر آنها از مهاجران و دوصد و سی و شش نفر از انصار بودند. پرچمدار مهاجران حضرت علی و پرچمدار انصار سعد بن عباده بود. مسلمانان هفتاد شتر، دو اسب، شش زره و هشت شمشیر داشتند، ولی لشکر کفر بیش از هزار رزمنده و صد اسب‌سوار داشت. مسلمانان در آن جنگ با دادن بیست و دو شهید- چهارده نفر از مهاجران و هشت نفر از انصار- بر دشمن کافر که هفتاد کشته و هفتاد اسیر داده بود، پیروز شدند..

15. ای پیامبر! به مومنان بگو: آیا برای شما بهتر از اینها را معرفی کنم؟ برای افراد با تقوا در نزد پروردگار شان باغ هایی است که از زیر درختانش نهرها جاری است و در آن جاودانه میمانند و از همسران پاکیزه و رضایت خدا برخوردارند و خداوند از احوال بندگانش آگاه است.
16. افراد باتقوا کسانی اند که می گویند: پروردگارا ایمان آوردیم پس گناهان ما را بیامرز و ما را از عذاب آتش در امان نگاه دار.
17. آنها صابران، راستگویان، فرمانبران، انفاق کنندگان و استغفار کنندگان در سحرگاهانند.
18. خداوند، که برپا کننده عدالت است، فرشتگان و دانشمندان شهادت می دهند که غیر او معبودی نیست، و آن خداوند عزیز و حکیم است.
19. در حقیقت دین در نزد خداوند فقط اسلام است و اهل کتاب در آن اختلاف نکردند مگر پس از اینکه به حقیقت آن پی بردند و آن هم به خاطر حسادت و رقابت میان خودشان. کسی که به آیات خداوند کافر گردد، بداند که خداوند سریع الحساب است.
20. ای پیامبر! اگر هل کتاب و هیئت نجران با تو بحث و مشاجره کردند، بگو: من و پیروانم به خداوند تسلیم شده ایم. ای پیامبر! به اهل کتاب و بی سوادان مشرک بگو: آیا شما نیز

تسلیم شده اید؟ پس اگر تسلیم شدند، بدون شک هدایت یافته اند و اگر روی گردانند و تسلیم نشدند، تو تنها وظیفه ات پیام رسانی است و خداوند به بندگان خود آگاه است.

21. کسانی که آیات خداوند را انکار می کنند و به ناحق پیامبران را می کشند و همچنین کسانی را که به عدالت فرمان می - دهند به قتل می رسانند، به عذابی دردناک بشارت بدهید.

22. آنها کسانی هستند که در دنیا و آخرت اعمالشان نابود شده و برای آنها هیچ یابوری نخواهد بود.

23. آیا کسانی را که بهره ای از کتاب تورات داشتند، ندیدی که وقتی به کتاب خداوند دعوت می شوند تا میان آنها حکم کنند، گروهی از آنها روی خود را می گردانند و با آن مخالفت می کنند.¹

24. دلیل روگردانی یهود از حکم خداوند این بود که آنها گفتند: آتش جهنم به جز چند روزی به ما نخواهد رسید و ما را

1. زن و مردی از یهود، با داشتن همسر مرتکب زنا شدند. آنان می بایست طبق قانون تورات سنگسار می شدند، ولی چون از اشراف بودند سعی بر این داشتند تا از اجرای دستور تورات بگریزند. آنها نزد پیامبر اسلام آمدند تا ایشان حکم کنند، آن حضرت نیز فرمان سنگسار داده و فرمودند: حکم اسلام نیز همانند حکم تورات است. آنها منکر حکم تورات شدند. ابن صوری که از علمای یهود بود، از فدک به مدینه فراخوانده شد تا تورات را بخواند. ابن صوری چون از ماجرا با خبر بود، هنگام خواندن آیات تورات، دستش را روی جملاتی می گذاشت تا آیهی سنگسار دیده نشود. عبدالله بن سلام که در آن روز از علمای یهود بود و در آن جلسه حضور داشت، ماجرا را فهمید و موضوع را بر ملا کرد. این آیه هشدار به مسلمانان است که مبادا شما هم مثل یهود به هنگام اجرای قانون قرآن، از دستور الهی رویگردان باشید و میان مردم تبعیض قائل شوید.

نخواهد سوزاند. دروغ های که آنها می ساختند، آنها را در دینشان فریب داد.^۱

25. پس چگونه خواهد بود وقتی که آنها را در روزی که در آن تردیدی نیست جمع می کنیم و هر کس نتیجه ی دستاوردش را بصورت کامل می گیرند و بر آنها ستم نمی شود.

26. بگو ای پیامبر! بار الها! تو مالک پادشاهی هستی. به هر کسی بخواهی پادشاهی می دهی و از هر کسی بخواهی پادشاهی را می گیری، به هر کسی بخواهی عزت می بخشی و هر کسی را بخواهی خوار می کنی. همه خیرها به دست توست و تو بر هر کاری توانا هستی.^۲

27. پیوسته با کم کردن از ساعات روز، و افزودن آن بر شب، شب را در روز فرومی بری و با کم کردن از ساعات شب و افزودنش بر روز، روز را در شب فرومی بری، زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون می سازی^۳ و هر کسی را بخواهی بی حساب روزی می دهی.

لزوم تقیه به خاطر حفظ جان

1. دروغ و افتراء آنها عبارت بودند از: فرزند خدا بودن، ارتباط خاص با خدا داشتن، بهشت مخصوص یهود است، اما همه این امور نادرست است که در آیه بعد به آن پرداخته شده است.
2. وقتی مسلمانان مکه را فتح کرد پیامبر به مسلمانان مژده فتح ایران و روم را داد که منافقان به طعنه می گفتند پیامبر به فتح مکه قانع نیست و آنگاه این آیه نازل شد.
3. به وجود آمدن مومن از کافر و کافر از صلب مومن مقصود است.

28. مومنان نباید کافران را به جای مومنان دوست خود بگیرند و هر کسی چنین کند او با خدا هیچ رابطه ای ندارد مگر اینکه از آنان به نوعی تقیه کنید^۱ و خدا شما را از خود بر حذر می‌دارد، و بازگشت همه به سوی خداوند است.^۲

29. بگو: آنچه را در دل هایتان است، چه پنهان دارید و چه آشکارش کنید، خدا آن را می‌داند. خداوند، آنچه را در آسمان‌ها و زمین است، می‌داند. خدا بر هر چیزی توانا است.

30. روزی که هر کس هر آنچه را که از خوب و بد کرده است حاضر می‌یابد و آرزو می‌کند کاش بین او و کار بدش فاصله ای زیاد بود. خدا شما را از کیفر خود بر حذر می‌دارد. خداوند به بندگانش مهربان است.

31. بگو ای پیامبر! اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید، تا خدا شما را دوست بدارد و گناهانتان را ببامزد. خدا آمرزنده ی مهربان است.^۳

¹. و بخواهد خود را از شر دشمنان و کفار حفظ کند که به آن تقیه گفته می‌شود. در تقیه، باطن انسان خوب است و ظاهرش نه. برعکس «نفاق» که در آن، باطن انسان خراب است و ظاهرش پسندیده.

². آیه درباره عبدالله بن ابی و سایر منافقین نازل گردیده که قصد دوستی با مؤمنین را به خاطر فریب دادن آنان داشتند و نیز در شان نزول این آیه آمده است که این آیه درباره عبادۀ بن صامت نازل شد که مردی مؤمن و پرهیزکار بوده و دوستانی از منافقین و یهودیان داشته است.

³. جمعی در حضور پیغمبر ادعای محبت پروردگار کردند، در حالی که «عمل» به برنامه‌های الهی در آنها کمتر دیده می‌شد، آنگاه ابن آبه و آبه بعد نازل شد.

32. به مسیحیان بگو ای پیامبر! خدا و رسول را اطاعت کنید، پس اگر روی گردان شدند و خدا و رسول را اطاعت نکردند، بدانند که خدا کافران را دوست ندارد.¹

33. بدون شک خداوند آدم و نوح و خاندان ابراهیم و خاندان عمران را انتخاب کرد و بر مردم جهان برتری داد.

34. خداوند نسلی را برتری داد که در خوبی و پاکی مانند یکدیگر و مثل همنده، خداوند شنوای داناست.

داستان حضرت مریم، زکریا و عیسی

35. وقتی حنا، همسر عمران گفت: پروردگارا! کودکی که در شکم دارم برای تو نذر کردم تا برای خدمت به تو آزاد باشد، پس تو این نذر را از من بپذیر که تو شنوایی دانا هستی.

36. اما وقتی همسر عمران، فرزندش را به دنیا آورد، با افسوس گفت: پروردگارا من دختر به دنیا آوردم. البته خداوند بهتر می دانست که او چه فرزند مهمی به دنیا آورده است. پسری که او می خواست، به اندازه ی دختری نبود که به او دادیم. من نام او را مریم به معنای خادم و عابد می گذارم و او و فرزندان او را از شر شیطان رانده شده به تو می سپارم.

¹. این آیه درباره هیئت نجران نازل گردیده است.

37. پس خداوند مریم را به نیکی پذیرفت و به نیکی او را بزرگ کرد و زکریا¹ را سرپرست او قرار داد. هر وقت زکریا در محراب بر مریم وارد می شد، در کنار او رزق و روزی خاصی می دید، زکریا از مریم پرسید: این روزی از کجا برای تو می رسد؟ مریم در پاسخ گفت: این روزی از جانب خداوند است و خداوند هر که را بخواهد بی حساب به وی روزی می دهد.

38. اینجا بود که زکریا دست به دعا برداشت و به پروردگارش عرضه داشت: پروردگارا! از جانب خود برایم فرزندی پاک عنایت کن که تو دعا را می شنویی و به آن ترتیب اثر می دهی.

39. پس فرشتگان زکریا را درحالی که در محراب به نماز ایستاده بود، صدا کردند که: خدا تو را به یحیی که کلمه ای از خدا یعنی عیسی را تصدیق می کند و خیلی هم آقا و بزرگوار و پیامبری از صالحان است، مژده می دهد.

40. زکریا گفت: پروردگارا! چگونه من دارای فرزند می شوم در حالی که پیرم و همسرم نازا است؟ از جانب پروردگار پاسخ

1. حضرت زکریا(ع) شوهرخاله حضرت مریم بود. زکریا صاحب فرزند نمی شد و وقتی لطف الهی را که به مریم داده شده بود، دید، دلش از امید پر شد و دعا کرد تا صاحب فرزند شود.

داده شد، بله، اینگونه است اما خداوند هر کاری بخواهد، می-کند.

41. زکریا عرضه داشت: خدایا! برایم نشانه و علامتی قرار بده، خداوند گفت: نشانه و علامت تو این است که به مدت سه روز نمی توانی به جز با اشاره با مردم سخن بگویی، پروردگارت را بسیار یاد کن و شب و صبح خداوند را تسبیح گوی.

42. وقتی فرشتگان گفتند: ای مریم! خدوند تو را انتخاب و پاکیزه گردانید و تو را بر زنان جهان برتری داد.

43. ای مریم! فرمانبردار پروردگار خود باش، سجده کن و همراه رکوع کنندگان رکوع کن.

44. ای پیامبر! این از جمله اخبار غیب است که به تو وحی می-کنیم و الا زمانی که آنها قلم های قرعه خود را می انداختند تا چه کسی از آنها از مریم سرپرستی کند و زمانی که در آغاز درباره سرپرستی مریم، کارش به دعوا کشید، تو در نزد آنها نبودی.

45. وقتی فرشتگان گفتند: ای مریم خداوند تو را به کلمه ای¹ یعنی فرزندی از جانب خود که نامش مسیح¹ عیسی بن مریم

1. به حضرت عیسی به این سبب کلمه گفته شده است که تولد او بدون سببیت پدر و با اذن پروردگار بوده است.

است بشارت می‌دهد او در دنیا و آخرت آبرومند است و از
بندگان مقرب خدا می‌باشد.

46. عیسی در گهواره با اعجاز و در میانسالی با وحی با مردم
سخن می‌گوید و از صالحان است.

47. وقتی به مریم بشارت داده شد که شما دارای فرزند می
شوی، از روی تعجب پرسید: پروردگارا! چگونه من دارای
فرزند می‌شوم، در حالیکه هیچ بشری به من دست نزنده
است. جبرئیل فرمود: بله، این گونه است، اما خداوند آنچه را
بخواهد خلق می‌کند و هر گاه کاری را اراده کند، فقط به آن
می‌گوید: باش، پس موجود می‌شود.

48. خداوند به عیسی کتاب آسمانی، حکمت و تورات و انجیل یاد
می‌دهد.

49. و او را به عنوان پیامبر به سوی قوم بنی اسرائیل فرستاد. تا
به آنها بگوید: من با معجزه از سوی پروردگار تان، به سوی
شما آمده‌ام. من از گِل برای شما مجسمه پرنده می‌سازم و
بعد در آن پُف می‌کنم، آنگاه به اذن خداوند آن مجسمه
پرنده جاندار می‌شود. همچنین من با اذن پروردگار، کور
مادرزاد و پیس را شفا می‌دهم و مردگان را زنده می‌کنم. من

→
1. دلیل اینکه به حضرت عیسی، مسیح گفته می‌شود این است که وی دست خود را بر چشم
کور و افراد لا علاج می‌کشید و بیمار به اذن پروردگار شفا می‌یافت.

از آنچه شما می‌خورید و در خانه های تان ذخیره می‌کنید خبر می‌دهم. بدون شک در این امر برای شما معجزه و عبرت است اگر اهل ایمان باشید.

50. من تورات را که پیش از من برای شما نازل شده بود، تصدیق می‌کنم. من آمده‌ام تا برای شما برخی از چیزهای را که حرام شده بود، حلال کنم. من از جانب پروردگار شما برای تان معجزه آورده‌ام، پس از خداوند بترسید و از من اطاعت و پیروی کنید.

51. بدون شک، خداوند پروردگار من و شما است، پس او را عبادت کنید که راه درست همین است.

52. وقتی حضرت عیسی کفر آنها را حس کرد، گفت: چه کسانی یاور من است برای حفظ دین خدا؟ حواریون یعنی شاگردان و یاران خاص حضرت گفتند: ما یاوران دین خداوندیم، ما به خداوند ایمان آورده ایم و شما شاهد باشید که ما مسلمان و فرمانبرداریم.

53. حواریون گفتند: پروردگارا! ما به آنچه نازل کردی، ایمان آوردیم و از پیامبرت پیروی کردیم، پس ما را از شاهدتها قرار بده و در ردیف آنها بنویس. (مقام شاهدتها بالاتر از مقام حواریون و هم‌رتبه پیامبران است.)

54. مخالفان حضرت عیسی، برای کشتن وی نقشه کشیدند. خدا هم بر ضدشان نقشه کشید. البته خدا ماهرترین نقشه‌کشنده است.

55. (یهودیان نقشه قتل حضرت عیسی را ریخته بودند و خداوند وعده نجات حضرت عیسی و پیروان شان را بیان می‌کند) زمانی که خداوند فرمود: ای عیسی! من تو را گرفته به سوی خود بالا می‌برم و تو را از آلودگی کافران، پاک می‌سازم، و پیروان تو را تا روز قیامت بالاتر از کافران قرار می‌دهم، آنگاه بازگشت شما به سوی من خواهد بود و من درباره آنچه باهم اختلاف داشتید، در میان شما داوری خواهم کرد.

56. پس کافران را، به عذاب شدیدی در دنیا و آخرت گرفتار می‌کنم و هیچ یآوری برای آنها نخواهد بود.

57. اما مومنان را که عمل نیک و شایسته انجام دادند، خدا پاداش شان را کامل می‌دهد. خداوند ستمکاران را دوست نمی‌دارد.

58. ای پیامبر این‌های را که برای شما بیان کردیم از آیه‌ها و پندهای حکمت آمیز است.

59. داستان عیسی در نزد خداوند مانند داستان آدم است، که خداوند آدم را از خاک آفرید و آنگاه به او گفت: باش، پس آدم

بدون پدر خلق شد. (پس همان گونه که آدم فرزند خدا نبود، عیسی نیز فرزند خدا نیست).^۱

60. ای پیامبر! حق از جانب پروردگار تو است، پس از تردیدکنندگان نباش.

آیه مباحله

61. پس بعد از این اگر هر کسی درباره حضرت عیسی با تو بخواهد بحث کند، با وجود معلومات که درباره عیسی برای تو آمد، آنها را به مباحله فرا بخوان و بگو: بیایید پسران مان و پسران تان، زنان مان و زنان تان و نزدیکان مان و نزدیکان تان را فرا بخوانید و بیاورید، آنگاه تضرع و دعا کنیم و لعنت خداوند را بر دروغگویان بفرستیم.^۲

1. گروهی از مسیحیان وارد مدینه شده و به حضور پیامبر رسیدند. آنان در گفتگو با پیامبر ولادت عیسی را بدون داشتن پدر، نشانه و دلیل الوهیت او عنوان کردند. آنگاه این آیه نازل شد و جواب آنان را چنین بیان نمود: اگر تولد بدون پدر، دلیل خدا یا فرزند خدا بودن است، خلقت حضرت آدم که مهمتر است، چون نه پدر داشت و نه مادر. پس چرا شما حضرت آدم را خدا یا فرزند خدا نمی‌دانید؟!

2. در سال دهم هجری، افرادی از سوی رسول خدا مأمور تبلیغ اسلام در منطقه نجران شدند. مسیحیان نجران نیز نمایندگانی را برای گفتگو با پیامبر به مدینه فرستادند. با وجود گفتگوهایی که میان آنان و پیامبر رد و بدل شد، باز هم آنان بهانه‌جویی کرده و در حقانیت اسلام ابراز تردید می‌کردند. این آیه نازل شد و خطاب به پیامبر فرمود: به آنها بگو: بیایید با فراخواندن فرزندان و زنان و عزیزانمان، خدا را بخوانیم و با حالت تضرع و ابتهال بر دروغگویان نفرین کنیم و هر نفرینی که دامن گروه مقابل را گرفت، معلوم می‌شود که راه او باطل است و با این وسیله به این گفتگو و جدال پایان دهیم. هنگامی که نمایندگان مسیحیان نجران، پیشنهاد مباحله را از پیامبر شنیدند، مهلت خواستند. بزرگ نصارا به آنها گفت: شما پیشنهاد را بپذیرید و اگر دیدید که پیامبر با افراد معدودی به میدان آمد، از انجام مباحله صرف‌نظر و با او مصالحه کنید. در روز بیست و پنجم ذی الحجه، آنها دیدند که پیامبر همراه حسن و حسین و علی بن ابی‌طالب و دخترش فاطمه برای مباحله حاضر شدند، اسقف مسیحیان گفت: من

62. داستان واقعی مسیح همین است و معبودی جز خداوند نیست، که یقیناً خداوند عزیز و حکیم است.

63. اگر مسیحیان نجران روی گردان شدند و به مباحله حاضر نشدند، پس بدون شک خداوند به حال مفسدان آگاه است.

اتحاد با اهل کتاب

64. بگو: ای اهل کتاب! بیایید سخنی که میان ما و شما مشترک است بگیریم؛ فقط خداوند را عبادت کنیم و کسی دیگر را با او شریک نسازیم، و افرادی از خودمان را به جای خدا ارباب‌های خود ندانیم. پس اگر اهل کتاب با این پیشنهاد مخالفت کردند و آن را نپذیرفتند، بگوئید، شاهد باشید که ما مسلمان و فرمانبردار خداوندیم و به این اصل مشترک عمل می‌کنیم.

65. ای اهل کتاب! چرا درباره ابراهیم مشاجره و مجادله می‌کنید (یهودی‌ها، وی را یهودی و نصرانی‌ها وی را نصرانی می‌دانند)، در حالیکه تورات و انجیل بعد از ابراهیم نازل شده

→
چهره‌هایی را می‌بینم که اگر از خداوند بخواهند کوه از جا کنده شود، کنده می‌شود. اگر این افراد نفرین کنند، یک نفر مسیحی روی زمین باقی نمی‌ماند. لذا از مباحله انصراف داده، حاضر به مصالحه شدند. اکنون در محل مباحله، مسجدی به نام «مسجد الاجابیه» ساخته شده است. فاصله‌ی این مسجد تا مسجد النبی تقریباً حدود پانصد متر است.

است. آیا تعقل نمی‌کنید؟^۱ (چگونه معقول است که بگویید او یهودی و یا نصرانی بوده است، در حالیکه از لحاظ تاریخی یهود و مسیحیت بعد از حضرت ابراهیم به وجود آمده است).

66. آگاه باشید! شما همان کسانی هستید که درباره آنچه به آن علم داشتید با پیامبر بحث و مجادله کردید، و به اشتباه تان پی بردید، پس چرا درباره موضوعی که در مورد آن هیچ آگاهی ندارید، مجادله می‌کنید؟^۲ خداوند می‌داند و شما نمی‌دانید.

67. ابراهیم نه یهودی بود و نه نصرانی، بلکه موحدی فرمانبردار بود و از مشرکان نبود. (حضرت ابراهیم صدها سال پیش از به وجود آمدن یهود و نصارا می‌زیسته است).

مهم پیروی از مکتب و اهداف است

68. در حقیقت نزدیکترین شخص به ابراهیم کسانی هستند که از او پیروی کرده اند، این پیامبر یعنی محمد، و مومنان. خداوند سرپرست مومنان است.

¹ دانشمندان یهود و مسیحیان نجران نزد رسول خدا اجتماع کردند و درباره ابراهیم به نزاع پرداختند. یهودیان گفتند: ابراهیم از یهود بوده و مسیحیان گفتند: مسیحی بوده است سپس این آیه نازل گردید.

² مقصود از بخش اول یعنی مباحثه درباره چیزی که آنها از آن اطلاع داشتند، جر و بحث مسیحیان با پیامبر درباره حضرت عیسی مسیح بود که قبلاً گذشت. اما مقصود از بخش دوم جر و بحث درباره حضرت ابراهیم است که آنها از آن اطلاع نداشتند.

69. گروهی از اهل کتاب یعنی جمعی از یهودیان، دوست دارند که شما مسلمانان را گمراه کنید، اما در حقیقت آنها جز خودشان کسی دیگر را گمراه نمی‌کنند، در حالیکه نمی‌دانند.^۱

70. ای اهل کتاب! چرا آیات الهی را انکار می‌کنید با اینکه شما به حقیقت آن گواهی می‌دهید.

71. ای اهل کتاب! چرا شما حق را با باطل مخلوط می‌کنید و با اینکه حقیقت نبوت پیامبر را می‌دانید چرا آن را پنهان می‌کنید.

72. بعضی از یهودی‌ها به بعضی دیگر خود پیشنهاد کردند: در اول روز به دین و قرآنی که بر مومنان نازل شده است، ایمان بیاورید، اما در پایان روز، انکار کنید، تا شاید آنها هم از دین اسلام بازگردند.^۲

73. ای مسلمانان! جز به کسی که از دین شما پیروی کند، اعتماد نکنید. بگو ای پیامبر! هدایت واقعی هدایت خداوند است و به هیچ کسی مثل آنچه به شما داده شده است، داده

¹ جمعی از یهودیان تلاش داشتند تا افراد مهم از مسلمانان مانند معاذ و عمار را از اسلام بر گردانند، آنگاه این آیه نازل شد.

² دوازده نفر از علمای یهود با یکدیگر تیبانی کردند که صبحگاهان خدمت پیامبر اکرم برسند و ظاهراً ایمان بیاورند و مسلمان شوند، ولی در آخر روز از این دین برگردند و هنگامی که از آنها سؤال شود چرا چنین کرده‌اند بگویند: ما صفات محمد را از نزدیک مشاهده کردیم و دیدیم صفات و روش او با آنچه در کتب ما است تطبیق نمی‌کند و لذا برگشتیم، و به این وسیله بعضی از مؤمنان متزلزل می‌گردند.

نشده است. یهودیان نمی توانند در پیشگاه پروردگار تان با شما مجادله و گفتگو کنند. بگو ای پیامبر! فضل و بخشش در دست خداوند است و آن را به هر کسی که بخواهد، می دهد و خداوند گشایشگر دانا است.

74. خداوند رحمتش را به هر که بخواهد اختصاص می دهد، و خداوند دارای بخشش بزرگ است.

75. البته در بین اهل کتاب کسانی هستند که اگر او را بر مال فراوانی امین قرار دهید، آن را به شما پس می دهد و از آنان کسانی هم هستند، که اگر او را بر دیناری امین قرار دهید، آن را به شما پس نمی دهد، مگر اینکه پیوسته بالای سرش ایستاده شوید و با اصرار مطالبه کنید، دلیل این امر این است که یهودیان گفتند: ما در مورد کسانی که کتاب آسمانی ندارند مسول نیستیم و بر خداوند دروغ می بندند و خودشان هم می دانند.¹

76. بلی، هر کسی که به پیمان خود وفا کند و تقوا داشته باشد، بدون شک خداوند متقیان را دوست دارد.

1. این آیه در باره «عبد الله بن سلام» و «فنحاص» یهودی نازل گردیده که اولی امین و درستکار بود که مرد ثروتمندی 1200 اوقیه (هر اوقیه هفت مثقال)، طلا نزد او به امانت گذارد، عبد الله همه آن را به موقع به صاحبش رد کرد و به واسطه امانتداری خداوند او را در آیه مورد بحث می ستاید. اما نفر دوم که مردی از قریش یک دینار به او امانت سپرد در آن خیانت کرد خداوند او را بواسطه خیانت در امانت نکوهش می کند.

خرابکاری عالمان دین

77. بدون شک کسانی که پیمان خداوند و سوگندهای خود را به قیمت ناچیز می فروشند، در آخرت بهره ای ندارد و خداوند در روز قیامت با آنها سخن نمی گوید، به سوی شان نگاه نمی کند و آنها را پاکیزه نمی گرداند و برای آنها عذابی دردناکی است.^۱

78. بدون شک گروهی از عالمان یهود هستند، که به خواندن دست نوشته های خود، زبان خود را چنان می چرخانند، که گمان کنید از کتاب خدا است، در حالی که آن، از کتاب نیست و ادعا می کنند که آن از جانب خداوند است در حالی که از جانب خداوند نیست و آنها بر خداوند دروغ می بندند و خودشان هم می دانند.^۲

79. بشری را که خداوند به او کتاب، حکم و پیامبری بدهد، حق ندارد که بگوید به جای خداوند، بندگان من باشید، اما شما

1. اشعث نقل کرده که بین من و مردی یهودی درباره زمینی نزاع افتاد یهودی می خواست زمین مرا بدست آورد. لذا مالکیت مرا در آن زمین انکار نموده بود من شکایت نزد رسول خدا بردم. پیامبر فرمود: آیا دلیلی برای مالک بودن خود داری؟ گفتم: ندارم سپس به یهودی فرمود: اگر زمین مال تو است سوگند یاد کن. یهودی خواست سوگند یاد کند. من گفتم: یا رسول الله اگر او قسم بخورد زمین از دست من می رود سپس این آیه نازل گردید.

2. برخی از عالمان یهود مطالبی را درباره بعثت پیامبر و تغییر اوصاف او، با دست خود نوشتند و آن را به تورات نسبت دادند، آنگاه این آیه نازل شد.

مردان ربانی و خدایی باشید، و به تعلیم و فراگیری کتاب
پپردازید.^۱

80. پیامبر همچنین شما را دستور نمی‌دهد که فرشتگان و
پیامبران را به خدایی بگیرید آیا او شما را پس از آنکه
مسلمان شده اید به کفر می‌خواند؟

پیمان الهی

81. وقتی خداوند از پیامبران پیمان گرفت که چون به شما کتاب
و حکمت دادم، پس هرگاه پیامبری به سوی تان آمد که
تصدیق کننده ای کتاب شماست که آن را همراه دارید، باید
به او ایمان بیاورید و یاری اش کنید. آنگاه خداوند گفت: آیا
اقرار و اعتراف کردید و پیمانم را بر این امر پذیرفتید؟ آنها در
پاسخ گفتند: بلی اقرار کردیم و پذیرفتیم. خداوند گفت: پس
شاهد باشید و من نیز همراه شما از شاهدهایم. (همه پیامبران
یکی پس از دیگری از امت خود پیمان گرفتند که بعد از او از
پیامبر بعدی پیروی کنند.)

82. بنابراین هر کسی بعد از آن پیمان سرپیچی کند، فاسق و
منحرفند.

¹ کسی نزد پیامبر اسلام آمد و اظهار داشت ما به تو همانند دیگران «سلام» می‌کنیم در حالی
که به نظر ما چنین اعترافی کافی نیست تقاضا داریم به ما اجازه دهی امتیازی برایت قائل
شویم و تو را سجده کنیم! پیامبر فرمود: «سجده برای غیر خدا جایز نیست، پیامبر خود را تنها
به عنوان یک بشر احترام کنید ولی حق او را بشناسید و از او پیروی نمایید».

83. آیا آنها دینی غیر از دین الهی می جویند؟ حال آنکه هر کسی که در آسمان ها و زمین است خواسته و یا ناخواسته تسلیم فرمان او است و به سوی او بازگردانده می شود.

84. ای پیامبر! بگو: ما به خداوند و آنچه بر ما و آنچه بر ابراهیم، اسماعیل، اسحاق، یعقوب، و نوادگان او نازل شده و آنچه به موسی و عیسی و پیامبران از سوی پروردگارشان داده شده ایمان آورده ایم. میان هیچ یک از پیامبران فرق نمی گذاریم و ما مسلمان و فرمانبردار اویم.

85. هر کسی به دنبال دینی غیر از اسلام باشد، هرگز از او پذیرفته نمی شود و او در آخرت از زیانکاران است.

داستان حارث بن سوید انصاری

86. چگونه خداوند قومی را هدایت کند که بعد از ایمان، شهادت به حقانیت پیامبر و آمدن نشانه های روشن، کافر شدند؟ خداوند قوم ستمکار را هدایت نمی کند.¹

¹ حارث بن سوید از انصار مرتکب قتل شد و از ترس مجازات از اسلام برگشت و به مکه فرار کرد. وی از این کار خود پشیمان شد و شخصی را به مدینه خدمت پیامبر فرستاد تا درباره بازگشت او به اسلام سوال کند، آیات 86 تا 91 نازل شد و حارث خدمت پیامبر آمد و دوباره اسلام آورد ولی یازده نفر از یاران او که از اسلام برگشته بودند، به حال کفر باقی ماندند. (مرتد ملی به کسی گفته می شود که اول کافر بوده بعد مسلمان شده و آنگاه مرتد گردد، توبه این نوع مرتد پذیرفته می شود، اما مرتد فطری کسی است که والدین شان مسلمان بوده و وی نیز اول مسلمان بوده و بعد کافر شده باشد، توبه چنین شخصی پذیرفته نمی شود و اگر پذیرفته هم بشود، سزای وی مرگ است.)

87. جزای آنها این است که لعنت خداوند، فرشتگان و مردم همگی بر آنها است،
88. همیشه از رحمت خداوند دور و در دوزخ بمانند و نه عذاب از آنها کم و کاسته شود و نه به آنها مهلت داده شود،
89. مگر آنهایی که پس از اینکه کافر شدند، توبه کردند و به اصلاح خود پرداختند بدون شک خداوند آمرزنده مهربان است.^۱
90. بدون شک کسانی که بعد از ایمانشان، کافر شدند، آنگاه بر کفر خود افزودند، هرگز توبه آنها قبول نمی شود و آنها واقعا گمراهند.
91. کسانی که کافر شدند، و در حالی که کافر بودند، مردند، حتی اگر زمین را پر از طلا کنند و فدیة دهند، از هیچ کدام شان قبول نمی شود، برای آنها عذابی دردناکی است و هیچ یآوری برای آنها نیست.^۲

جزء چهارم

1. مقصود حارث بن سوید انصاری است که توبه کرد و یارانش توبه نکردند.
 2. درباره همان یازده نفر از یاران حارث بن سوید انصاری نازل شده است که در حال کفر مردند و توبه نکردند.

92. هرگز به نیکی نمی رسید مگر اینکه از چیزی که دوست دارید انفاق کنید. و هر چه انفاق کنید، بدون شک خداوند از آن آگاه است.

بهانه گیری های یهودیان

93. همه خوراکیها برای بنی اسرائیل^۱ حلال بود، مگر آنچه یعقوب پیش از نزول تورات بر خود حرام کرده بود، بگو: اگر شما راست می گوئید، تورات را بیاورید و آن را بخوانید.^۲

94. پس هر کسی بعد از این بر خداوند دروغ ببندد، آنها به یقین ستمکارند.

95. بگو ای پیامبر! خداوند راست گفته است پس از دین حق ابراهیم پیروی کنید، که وی حق گرا بود و از مشرکان نبود.

96. بدون شک نخستین خانه ی که برای عبادت مردم ساخته شد همان خانه ی است که در مکه است و آن خانه مایه برکت و هدایت برای جهانیان است.^۳

1. اسرائیل یعنی بنده خداوند که نام حضرت یعقوب است.

2. برخی اهل کتاب به پیامبر اسلام اشکال می کردند که اگر تعالیم او موافق تعالیم انبیای پیشین همچون ابراهیم، موسی و عیسی است، پس چرا گوشت و شیر شتر را حرام نمی دانند؟! این آیه در جواب آنها نازل شد که تمام غذاها برای بنی اسرائیل حلال بوده است و تنها حضرت یعقوب بعضی از غذاها را بر خود ممنوع و حرام کرده بود. و دلیل این تحریم نیز این بوده است که وقتی حضرت یعقوب گوشت شتر را استفاده می نمود، موجب ناراحتی جسمی او می شد، او از این غذا پرهیز می کرد و بنی اسرائیل گمان می بردند که این یک حکم شرعی و حرام ابدی است.

3. یهودیان همچنین بر مسلمانان اعتراض می کردند که چگونه شما پیرو آیین حضرت ابراهیم هستید در حالیکه قبله تان را از بیت المقدس به مکه تغییر دادید خداوند در پاسخ این آیه و آیه بعدی را نازل کرد.

وجوب حج برای افراد مستطیع

97. در آنجا نشانه‌های روشن از جمله مقام ابراهیم قرار دارد و هر که وارد حریم کعبه شود، در امان است. خدا زیارت این خانه را برای آن‌هایی که سلامت جسمی و توان مالی دارند، واجب کرده است؛ البته هر کسی با نرفتن به حج کفر بورزد، به خودش ضرر می‌زند؛ چون خدا از همه جهانیان بی‌نیاز است.^۱

کارشکنی‌های یهودیان

98. بگو: ای اهل کتاب چرا آیات الهی را انکار می‌کنید، در حالیکه خداوند شاهد رفتار شما است.

99. بگو: ای اهل کتاب چرا کسی را که ایمان آورده است از راه خدا باز می‌گردانید و آن را منحرف می‌خواهید، در حالیکه شما شاهد هستید و خداوند از رفتار شما غافل نیست.

100. ای مومنان! اگر از گروهی از اهل کتاب پیروی کنید، شما را بعد از ایمانتان به کفر بر می‌گردانند.^۲

1. حضرت علی می‌فرماید: خداوند تمام مردم را از آدم تا آخرین نفر با همین سنگ‌های کعبه آزمایش می‌کند. پس حج یک نوع آزمایش است مانند سایر امتحانات الهی.

2. در میان اوس و خزرج پیش از اسلام جنگ‌های صد ساله وجود داشت اما وقتی آنها مسلمان شدند به برکت اسلام باهمدیگر برادر گشتند، برخی از یهودی‌ها مانند «شاس بن قیس» که پیرمردی تاریک‌دل و در کفر و عناد کم‌نظیر بود شیطننت می‌کرد و تلاش داشت تا با یادآوری جنگ‌های گذشته، دوباره شعله جنگ و کینه را در میان مسلمانان روشن سازد، آنگاه این آیه و سه آیه بعد نازل شد.

101. چگونه کافر می شوید در حالیکه آیات الهی بر شما خوانده می شود و فرستاده ای خداوند در میان شماست؟ هر کسی به خداوند تمسک بجوید، بدون شک در راه راست هدایت شده است.

102. ای کسانی که ایمان آورده اید! چنان که شایسته خداوند است، تقوا پیشه کنید، مبادا بمیرید و مسلمان نباشید.

103. همه تان به ریسمان الهی یعنی قرآن و پیامبر چنگ بزنید و پراکنده نشوید. نعمت خداوند را یاد کنید که شما دشمن همدیگر بودید، پس خداوند بین دل های شما مهربانی ایجاد کرد و به نعمت او با هم برادر شدید. شما بر لبه ی پرتگاه آتش قرار داشتید، خداوند شما را از آن نجات داد. خداوند این گونه آیات خود را برای شما بیان می کند تا هدایت یابید.

104. باید در میان شما گروهی باشند که مردم را به خیر دعوت کنند و به نیکی امر کنند و از زشتی نهی کنند. این گروه رستگارند.

105. شما مسلمانان همانند یهود و نصارا نباشید که پس از آمدن دلایل روشن، متفرق شدند و با همدیگر اختلاف کردند (و هر دو گروه اسلام و پیامبر را قبول نکردند)، برای آنها عذابی بزرگ خواهند بود.

افراد رو سیاه و رو سفید در قیامت

106. روز قیامت برخی رو سفید و برخی رو سیاه اند، از روسیاهان می پرسند: آیا پس از ایمانتان کافر شدید؟ پس به سزای کفرتان این عذاب را بچشید.

107. اما، کسانی که روسفیدند، همیشه در سایه لطف و رحمت خدا زندگی خواهند کرد.

108. اینها (نتایج نفاق و اتحاد که تا کنون بیان کردیم همه اش) آیات الهی است که به درستی بر تو می خوانیم و خداوند هیچ ظلم و ستمی بر جهانیان نمی خواهد.

109. همه آنچه در آسمان ها و زمین است از آن خداوند است و همه کارها به سوی او باز گردانده می شود.

دلیل برتری مسلمانان

110. شما مسلمانان بهترین امتی هستید که برای مردم بیرون آورده شدید، شما مردم را امر به معروف و نهی از منکری می کنید و به خداوند ایمان دارید، اگر اهل کتاب ایمان می آوردند برای شان بهتر بود. برخی از اهل کتاب مومند و اکثر شان فاسقند.

111. آنها هر گز به شما ضرر نمی رسانند، به جز آزار و اذیت مختصر و اگر هم با شما درگیر گردند، عقب نشینی کرده و شکست می خورند و کسی هم آنها را یاری نمی کند.^۱
112. هر کجا که یهودیان یافت شود مهر خواری بر آنها زده می شود، مگر اینکه اسلام بیاورد، یا از جانب مردم امان نامه دریافت کند. یهودیان به خشم و غضب خداوند مبتلا شدند و مهر بیچارگی بر آنها زده شد، به خاطر اینکه آنها همیشه آیات الهی را انکار می کردند و پیامبران را به ناحق می کشتند، زیرا که نافرمان و تجاوزکار بودند.^۲
113. همه اهل کتاب و یهودیان یکسان نیستند، برخی از آنها گروهی هستند که مسلمان شده و به عبادت و اطاعت خداوند جدی هستند و آیات الهی را شب هنگام تلاوت می کنند و سر به سجده می گذارند.^۳

1. برخی از یهودیان مانند عبدالله بن سلام همراه با یاران خود مسلمان شدند، آنگاه بزرگان یهود آنها را تهدید کردند، بعد این آیه نازل شد و به آنها دلداری دادند.

2. یهودیان، کسانی مانند عبدالله بن سلام همراه یارانش را که تازه مسلمان شده بود، اذیت می کردند، آنگاه این آیه برای تکریم تازه مسلمانان و سرزنش یهودیان نازل شد.

3. «عبد الله بن سلام» که از دانشمندان یهود بود با جمع دیگری از آنها اسلام آوردند یهودیان از این حادثه بسیار ناراحت شدند، و در صدد برآمدند که آنها را متهم به شرارت سازند تا در انظار یهودیان، پست جلوه کنند، و عمل آنها سر مشقی برای دیگران نشود، لذا علمای یهود گفتند: تنها جمعی از اشرار ما به اسلام گرویده اند! اگر آنها افراد درستی بودند آیین نیاکان خود را ترک نمی گفتند و به ملت یهود خیانت نمی کردند، آنگاه این آیه و دو آیه بعد نازل شد و از این دسته دفاع کرد.

114. آنها به خداوند و روز آخرت ایمان دارند، امر به معروف و نهی از منکر انجام می‌دهند و در کارهای خیر پیش تازند و آنان از صالحانند.
115. آنها هر کار خیری که انجام دهند، هیچ وقت مورد ناسپاسی و بی‌مهری قرار نمی‌گیرند زیرا خداوند از حال پرهیزکاران آگاه است.
116. بدون شک کسانی از اهل کتاب که مسلمان نشده و کافر شدند اموال و فرزندان آنها، به هیچ وجه آنها را از عذاب الهی باز نمی‌دارد و آنها اهل جهنم و در آن جاویدان می‌باشند.¹
117. داستان یهودیان که در زندگی این دنیا انفاق و هزینه می‌کند مانند بادی است با سرمای سوزان که به کشتزار گروهی که در حق خود ستم کرده، می‌رسد، آنگاه آن را تباه می‌سازد. خداوند در حق آنها ستم نکرده، بلکه خود آنها بر خویشتن ستم می‌کنند.
- بیگانه را محرم اسرار خود قرار ندادن
118. ای مومنان بیگانگان را محرم اسرار و همراز خود مگیرید، که آنها از هیچ گونه آسیب رسانی در حق شما

¹. یهودیان برای تضعیف و خاموش کردن نور اسلام هزینه و مصرف می‌کردند و خداوند در این آیه و آیه بعد به این نکته اشاره می‌کند که مصارف آنها بی‌فایده است.

کوتاهی نمی‌کنند، دوست دارند شما در رنج و اذیت باشید، از گفتارشان کینه پیدا است و آنچه در دل هایشان پنهان می‌- دارد بزرگ تر است، ما نشانه های دشمن را برای شما بیان کردیم اگر شما فکر و تعقل کنید.¹

119. آگاه باشید که این شما هستید که یهودیان همسایه را دوست دارید اما آنها شما را دوست نمی‌دارند. شما به همه کتاب های آسمانی ایمان دارید اما آنها اینگونه نیست. وقتی یهودیان با شما ملاقات کنند، می گویند: ما ایمان آوردیم اما وقتی تنها شوند از شدت عصبانیت و خشم انگستان خود را دندان می گیرند. ای پیامبر! شما به آنها بگو: از این عصبانیت بمیرید، خداوند از سینه های شما آگاه است.

120. اگر به شما نیکی برسد، یهودیان ناراحت می شوند، و اگر به شما بدی برسد، یهودیان خوشحال می شوند. اگر شما صبر کنید و تقوا داشته باشید، فریب و نیرنگ آنها هیچ ضرری به شما نمی رساند. بدون شک خداوند به آنچه یهودیان انجام می دهند، احاطه دارد و به آن آگاه است.

¹ این آیه و دو آیه بعد هنگامی نازل شد که عده ای از مسلمانان با یهودیان، به سبب قرابت، با همسایگی، یا حقّ رضاع، و یا پیمانی که پیش از اسلام بسته بودند، دوستی داشتند و به قدری با آنها صمیمی بودند که اسرار مسلمانان را به آنان می‌گفتند، بدین وسیله قوم یهود از اسرار مسلمانان مطلع می‌شدند، آیه نازل شد و به آن عده از مسلمانان هشدار داد که، نباید آنان را محرم اسرار خود قرار دهید.

داستان جنگ احد در سال سوم هجرت

121. ای پیامبر! به یاد آر زمانی را که صبح گاهان از خانه ات بیرون شدی و مومنان را برای نبرد و مبارزه در سنگرهای شان مستقر کردی و خداوند شنوای داناست.¹
122. وقتی که دو گروه از شما خواستند تنبلی کنند و از جنگ و مبارزه در کوه احد منصرف شوند درحالی که خداوند یاورشان بود، ماندند، و مومنان باید تنها بر خدا توکل کنند.²
123. بدون شک خداوند شما را در جنگ بدر³ کمک کرد، در حالیکه شما ناتوان بودید، پس تقوای الهی پیشه کنید تا شما شکرگزار خداوند باشید.
124. ای پیامبر! به یاد بیاور زمانی را که به مومنان می گفتی: آیا شما را کافی نیست که پروردگار تان با سه هزار فرشته ی که از آسمان نازل کرده کمک تان کند.

1. جنگ احد روز شنبه هفتم شوال سال سوم هجرت 32 ماه پس از هجرت رسول خدا رخ داد. پیامبر در سال سوم هجری در نماز جمعه مردم را برای شرکت در جنگ احد فراخواند و همراه هزار نفر از مسلمانان از مدینه بیرون آمد و در دامنه کوه احد لشکر گاهی انتخاب کرد و جایگاه هر یک را معین کرد. از اینجا تا آیه 179 داستان جنگ احد را نقل کرده است.

2. دو گروه از مسلمانان به نام‌های «بنو سلمه» از قبیله‌ی اوس و «بنو حارثه» از قبیله‌ی خزرج، به خاطر ترس، یا به خاطر اینکه پیامبر به نظر آنها توجه نکرده بود، تصمیم گرفتند که از شرکت در جنگ احد خودداری کنند. ولی خداوند با لطف خود این دو گروه را از افتادن به دام گناه و فرار از میدان جنگ در امان نگه داشت و به جز عده اندکی، همگی از تصمیم خود برگشته و همراه سپاهیان اسلام به میدان احد آمدند.

3. بدر منطقه ای است در فاصله 156 کیلومتری جنوب غربی مدینه که جنگ تاریخی و سرنوشت ساز اسلام با کفار مکه در کنار آن واقع گردید و مشرکین شکست خوردند.

125. بلی، در همین جنگ احد نیز اگر صبر و تقوا پیشه کنی و دشمنان همین حالا به سراغ شما بیایند، پروردگار تان، شما را با پنج هزار فرشته نشاندار کمک خواهد کرد.
126. خداوند کمک غیبی را فقط بشارتی برای شما قرار داد تا دل های تان به آن آرام گیرد و پیروزی تنها از جانب خداوند شکست ناپذیر حکیم است.
127. تا بخشی از کافران را نابود کند و یا سرکوبشان کند تا ناامید بازگردند.
128. از این کار عذاب یا پذیرفتن توبه آنها چیزی به دست تو نیست، یا توبه آنان را بپذیرد یا عذابشان کند که آنها ستمکارند.¹
129. همه آن چه که در آسمان ها و زمین است از خداوند است. خداوند هر کسی را بخواهد می بخشد و هر کسی را بخواهد عذاب می کند. خدا آمرزنده و مهربان است.
- دستورهای دینی(نهی از ربا، اطاعت از خدا و پیامبر و...)**

¹ هنگامی که دندان پیامبر در جنگ احد توسط عتبه بن ابی وقاص شکست و لب پایین حضرت مجروح شد، و پیشانی حضرت توسط عبدالله بن شهاب ز هری شکافت، حضرت فرمود: چگونه این مردم رستگار خواهند شد که با پیامبر خود اینگونه رفتار می کنند؟ آیه نازل شد که تو مسئول رستگاری مردم نیستی، ممکن است در آینده مورد عفو قرار بگیرند و ممکن است به حال خود رها شده و مجازات شوند تو مأمور به تبلیغ هستی. برخی هم آیه را اینگونه ترجمه کرده است که پیروزی در جنگ بدر و شکست در جنگ احد هیچکدام در اختیار تو نیست.

130. ای کسانی که ایمان آورده اید، ربا را با سود چند

برابر نخورید و از خداوند بترسید تا شما رستگار شوید.^۱

131. و از آتشی که برای کافران آماده شده بترسید.

132. و از خداوند و پیامبر اطاعت کنید تا مورد رحمت قرار

گیرید.^۲

133. به سوی مغفرت و به سوی بهشتی که پهنای آن به

اندازه آسمان ها و زمین است و برای پرهیزکاران آماده شده

است، بشتابید.

صفات متعین

134. پرهیزکاران کسانی هستند که در هنگام توانگری و

تنگدستی انفاق می کنند و خشم خود را می خورند و از

خطاهای مردم می گذرند. خداوند نیکو کاران را دوست دارد.

¹ ربای در قرض دو نوع دارد که هر دو حرام است: یک) ربای عادی: محاسبه سود فقط از اصل پول. دو) ربای تصاعدی (ربای مرکب): محاسبه سود، هم از اصل و هم از سود! عرب در زمان جاهلیت آلودگی شدیدی به رباخواری داشت، به همین دلیل قرآن برای ریشه کن ساختن رباخواری حکم تحریم را تدریجا و در چهار مرحله بیان کرده است: 1- در آیه 39 سوره روم در باره «ربا» به یک پند اخلاقی قناعت شده. 2- در آیه 161 سوره نساء «ربا» به عنوان یک عادت زشت بهبود مورد سرزنش قرار گرفته است. 3- در آیات 275 تا 279 سوره بقره، نیز هر گونه رباخواری را ممنوع و در حکم جنگ با خدا ذکر نموده است. 4- و بالاخره در آیه مورد بحث، حکم تحریم ربا صریحا ذکر شده، و از نوع ربای تصاعدی منع شده است.

² این آیه در مقام سرزنش کسانی است که بر خلاف فرمان صریح رسول خدا و اصرار فرمانده خود عبدالله بن جبیر راه حمله دشمن را باز گذاشتند و برای جمع آوری غنیمت از کوه رمات پایین و به دیگران ملحق شدند.

135. پرهیزکاران کسانی هستند که هر گاه کار زشتی انجام دهند و یا بر خود ستم کنند خدا را یاد می‌کنند و برای گناهان خودش آمرزش می‌طلبند. غیر از خداوند چه کسی است که گناهان را ببامزد؟ پرهیزکاران کسانی هستند که دانسته بر خلاف‌هایی که کرده‌اند اصرار نمی‌کنند.¹

1. در زمان پیامبر جوانی گریه‌کنان خدمت پیامبر مشرف شد پیامبر پرسید، ای جوان چرا گریه می‌کنی؟ جوان گفت: یا رسول الله هفت سال است که کار من شکافتن قبور و نبش قبرهای مسلمین است. دختر یکی از انصار از دنیا رفت. شبانه قبر این دختر را شکافتم و کفن او را بیرون آوردم. من با وسوسه شیطان با آن دختر نزدیکی کردم خواستم بیرون بیایم که صدائی به گوش من رسید و می‌شنیدم که می‌گفت: ای جوان وای بر تو، جواب خدای خود را که مرا به این روز نشاندی و تن مرا عریان و برهنه کردی و کار زشتی با من انجام دادی، چه خواهی داد؟ وقتی جوان این اعتراف را نزد رسول خدا نمود پیامبر فرمود: دور شو، ای جوان می‌ترسم حرارت سوزان آتشی که به آن عذاب می‌شوی به من سرایت کند، جوان وقتی که این کلمات را از پیامبر شنید بر شدت گریه و زاری خویش افزود و سر به بیابان گذاشت و خود را در دامنه کوه‌ها قرار داد و کار او جز گریه و انابه و توبه و پشیمانی در حالتی که خود را مغلول در زنجیر کرده بود چیز دیگری نبود و چهل روز از این قضیه گذشت تا این که شبی جوان مزبور در آن بیابان در حالتی که به شدت می‌گریست، گفت: بار خدایا، اگر از گناه من نمی‌گذری مرا به آتش عقوبت خود بسوزان و از این رسوائی دنیائی مرا رهایی بخش. سپس این آیه را خداوند به رسول خویش نازل نمود که «وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاجِسَةً؛ کسانی که عمل زنا انجام بدهند»، «أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ؛ و یا بر خویش ظلم فاحشی روا بدارند» که بزرگتر از زنا و نبش قبر و دزدی کفن مرده باشد. «ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ؛ و از خداوند بترسند و در توبه خویش عجله کنند و نزد من که خدای آن‌ها هستم بیایند از گناه آن‌ها چشم‌پوشی خواهم کرد» زیرا اگر از نزد من بروند به کجا پناه ببرند و از چه کسی طلب عفو و بخشش نمایند. پس از نزول این آیه، رسول خدا تبسم فرمود و خوشحال گردید و در حالتی که این آیه را تلاوت می‌فرمود به اصحاب فرمود جستجو کنید و به بینید این جوان کجاست؟ پیامبر با اصحاب خود را به بیابان و کوهی که جوان مزبور خود را در آن پنهان کرده و به یکی از سنگ‌های کوه بسته بود رسانیدند. پیامبر نزد او رفت و زنجیری که به خود بسته بود از دست و پای او باز نمود و وی را در آغوش کشید و فرمود: ای جوان خداوند تو را مورد عفو و بخشش قرار داد و از گناهان تو چشم پوشید و این آیه را برای او تلاوت فرمود و او را به بهشت بشارت داد.

136. پاداش متقین آمرزشی از سوی پروردگارشان و باغ و بهشتی است که از زیر آن نهرها جاری است و متقیان در آن جاودانه اند و پاداش اهل عمل و متقین چه نیکوست.

ادامه داستان جنگ احد

137. بدون شک، پیش از شما سنت های در هلاک اقوام بوده که گذشته است، پس در زمین بگردید و ببینید که سرانجام تکذیب کنندگان چه گونه بوده است.^۱

138. این قرآن، آن سنت ها را برای مردم بیان می کند و هدایت و پندی برای پرهیزکاران و متقیان است.

139. از شکست در جنگ احد، سست و غمگین نگردید، شما برترید اگر مومن باشید.^۲

140. اگر در جنگ احد ضربه ای خوردید، در جنگ بدر دشمن همانند شما ضربه خورد. ما این روزهای شکست و پیروزی را در میان مردم دست به دست می کنیم، تا خداوند

1. شکست شما در جنگ احد، به خاطر یک سنت الهی و نافرمانی از رهبر و پیامبر است، که در گذشته نیز بوده است.

2. در جنگ احد، به خاطر عدم اطاعت از فرماندهی، بر قوای اسلام شکست وارد شد، مسلمانان روحیه خود را از دست دادند، این آیه نازل شد که مبادا با شکست خود را بیازید، بلکه با تقویت ایمان خود را تقویت کنید که در این صورت برتری با شماست.

مومنان واقعی را معلوم کند، و از شما شاهدانی^۱ بر کارهایتان بگیرد. خداوند ستمکاران را دوست نمی‌دارد.^۲

141. ... و تا خداوند مومنان را خالص گرداند و کافران را نابود کند.

142. آیا گمان کردید که بدون امتحان وارد بهشت می‌شوید، در حالی که هنوز خداوند کسانی از شما را که جهاد کردند و صبر پیشه کردند مشخص نکرده است.

143. پیش از جنگ احد شما آرزوی مرگ در راه خدا را می‌کردید، اما وقتی جنگ فرا رسید از دور آن را تماشا کردید و شما آن را فقط نگاه می‌کردید.^۳

144. محمد به جز پیامبر و فرستاده‌ی از جانب خداوند نیست که پیش از او هم پیامبرانی بودند. آیا اگر او بمیرد یا شهید شود، شما عقب نشینی می‌کنید و از اسلام بر می‌

1. این گونه نیز ترجمه شده است: و از شما شهیدانی بگیرید.

2. وقتی که رسول خدا از غزوه احد مراجعت نمود از صحابه او عده‌ای کشته و عده‌ای زخمی شده بودند زنان و کودکان مدینه نوحه و زاری می‌کردند پیامبر خیلی دلتنگ شد و گفت: بار خدایا با رسول تو چنین کردند سپس این آیه نازل گردید و به آن‌ها فهمانید که اگر شما را در روز احد جراحت و کشتار رسید. مشرکین را نیز در روز بدر جراحت‌ها و کشتارها رسیده بود.

3. پس از جنگ بدر که مسلمانان پیروز شدند و عده‌ای نیز به شهادت رسیدند، برخی می‌گفتند: ای کاش! ما نیز در جنگ بدر در راه خدا به شهادت می‌رسیدیم. ولی همانها در سال بعد در جنگ احد پا به فرار گذاشتند که در این آیه مورد انتقاد و سرزنش قرار گرفته‌اند.

گردید؟ هر کسی به عقب برگردد، هیچ ضرری به خداوند نمی رسد. خداوند شکرگزاران را پاداش خواهد داد.^۱

145. هیچ کس جز به اذن خداوند نمی میرد. این یک

سرنوشت معین است. هر کسی پاداش دنیا را بخواهد از آن به او می دهیم. هر کسی هم پاداش آخرت را بخواهد از آن به او می دهیم. شکر گزاران را به زودی پاداش خواهیم داد.

146. بسیاری از پیامبران در تاریخ بودند که خدا پرستان

بسیاری در کنار شان نبرد کردند، هر مشکلی که در راه خدا دیدند، سست، ضعیف، ذلیل و درمانده نشدند. خداوند صابران را دوست می دارد.^۲

147. گفتارشان جز این نبود که می گفتند: پروردگارا!

گناهان ما و اسراف و زیاده روی ما را در کارهای مان ببخش و قدم های ما را استوار و ثابت دار و ما را بر گروه کافران پیروز گردان.

148. پس خداوند به آنها ثواب دنیوی و اخروی داد و

خداوند نیکوکاران را دوست دارد.

1. در جنگ احد، شایعه شد که پیامبر کشته شده است، لذا عده ی عقب نشینی کردند و عده ی به فکر گرفتن امان نامه از ابوسفیان و برگشت از دین اسلام افتادند، عده ی فرار کردند، آنگاه این آیه نازل شد که اسلام و جهاد قائم به فرد نیست.

2. تعداد از مومنان در جنگ احد جانانه از پیامبر دفاع کردند و در کنار او ماندند. حضرت علی که تا آخرین نفس از پیامبر دفاع کرد، هشتاد جراحت بر بدن او وارد آمده بود.

149. ای مومنان! اگر شما از کافران پیروی کنید، آنها شما را از اسلام به عقب به دوران جاهلیت باز می گردانند و آن گاه زیانکار خواهید شد.^۱

150. آنها سرپرست و یاور شما نیستند، بلکه، خداوند سرپرست و یاور شماست و او بهترین یاری کننده است.

151. ما به زودی در دل کافران رعب و ترس خواهیم افکند، زیرا آنها با خداوند چیزی را شریک کردند که خداوند هیچ دلیلی بر آن نفرستاده است. جایگاه کافران در آتش است و جایگاه ستمگران بسیار بد جایگاه است.^۲

152. حقیقتا خداوند به وعده‌ی خود با شما وفا کرد، وقتی که به اذن خداوند آنها را می کشتید، تا وقتی که سست شدید و باهم اختلاف کردید، بعد از آنکه خداوند پیروزی را که شما دوست داشتید به شما نشان داد، نافرمانی و عصیان کردید، گروهی از شما دنیا را می خواهد و گروهی از شما آخرت را می خواهد. آنگاه خداوند شما را از پیروزی بر آنها بازداشت، تا

¹ وقتی مسلمانان در جنگ احد شکست خوردند، یهود و نصارا به آنها گفتند: اکنون به دین قبیله خود بازگردید، آنگاه این آیه نازل شد.

² پس از شکست مسلمانان در احد، ابوسفیان و لشکریانش که هنوز از اطراف مدینه خیلی دور نشده بودند، گفتند: مسلمان‌ها نابود شدند و باقیمانده آنان گریختند، خوب است بازگردیم و آنها را ریشه‌کن کنیم. ولی خداوند آنچنان ترس و وحشتی در دل آنان افکند که مانند شکست‌خوردگان به مگه بازگشتند، چون نگران حمله مسلمانان بودند.

شما را امتحان کند. با این همه تخلف خداوند شما را بخشید.

خداوند بر مومنان فضل و بخشش دارد.¹

153. به یاد آورید زمانی را که از میدان جنگ به سمت

کوه فرار می کردید و به کسی هم توجه نمی کردید و پیامبر از

پشت سر، شما را صدا می زد که برگردید. اینجا بود که خدا از

لطف خودش کاری کرد که برای همه سهل انگاری های تان

حسابی غمگین و پشیمان شوید تا دیگر به خاطر پیروزی و

غنیمتی که از دست داده اید و زخم هایی که برداشته اید،

ناراحت نشوید. خداوند به آنچه می کنید، آگاه است.

شام غریبان احد

154. آنگاه خداوند بعد از غم، امنیت و آرامشی بر شما

نازل کرد، گروه از شما مومنان ثابت قدم را خواب فراگرفت، و

گروهی دیگر منافقان نافرمان که تنها در فکر جان خود

بودند، گمان های نادرستی چون دوران جاهلی درباره ی خدا

داشتند، این گروه می گفتند: ما در جنگ احد اختیاری

1. در سال دوم هجرت که مسلمانان در جنگ بدر پیروز شدند خداوند وعده داده بود که در سایر جنگ ها هم پیروز می شوند. در جنگ احد، مسلمانان در ابتدا به پیروزی رسید، اما تنگه استراتژیک را که تیراندازان در آنجا مستقر بودند و دشمن را هلاک می کردند و پیروزی نزدیک بود، ترک کردند و برای جمع آوری غنیمت آمدند، آنگاه دشمن از همانجا به مسلمانان آسیب رساند. پس از پایان جنگ، مسلمانان از پیامبر انتقاد می کردند که مگر خدا به ما وعده ی پیروزی نداده بود، پس چرا شکست خوردیم؟ این آیه پاسخ می دهد که وعده ی خدا راست بود، ولی سستی و نزاع و نافرمانی عامل شکست شما شد.

نداشتیم؟ بگو: همه کارها بدست خدا است. آنها در دل خود چیزهایی را پنهان می‌کردند و برای تو آشکار نمی‌ساختند و می‌گفتند: اگر کار دست ما بود، در اینجا کشته نمی‌شدیم.^۱ بگو: اگر در خانه‌های خود هم بودید، کسانی که سرنوشت شان کشته شدن بود، مرگ در خانه و در خواب هم به سراغ شان می‌آمد، تا خداوند نیت‌های شما را امتحان کند و آنچه در دل دارید خالص گرداند. خداوند به راز دل‌ها آگاه است.^۲

155. البته عده‌ای که در روز درگیری دو طرف در جنگ اُحد فرار کردند، شیطان آنها را به خاطر انجام دادن برخی از گناهان، منحرف ساخت،^۳ خداوند از آنان درگذشت، زیرا خداوند آمرزنده و بردبار است.

156. ای مومنان مانند کافران نباشید که در مورد برادرانشان که در سفر و یا جنگ رفتند و برنگشتند، گفتند: اگر آنها نزد ما بودند، نمی‌مردند و کشته نمی‌شدند. شما از این رفتارها نداشته باشید تا خدا همین را داغ حسرتی بر

1. مثلاً می‌گفتند که اگر پیامبر به حرفشان گوش می‌داد و برای جنگ با دشمن، از شهر مدینه خارج نمی‌شدند، این همه تلفات بر ایشان در پی نداشت!

2. شب بعد از جنگ اُحد، شب پر اضطرابی بود، مسلمانان پیش بینی می‌کردند که سربازان فاتح قریش بار دیگر به مدینه باز گردند. در این میان مجاهدان راستین و توبه‌کنندگانی که از فرار اُحد پشیمان شده بودند، به لطف پروردگار اعتماد داشتند و به وعده‌های پیغمبر دلگرم بودند و آرام خوابیدند اما منافقان به خواب نمی‌رفتند.

3. اینها کسانی بودند که در تنگه اُحد قرار داشت و برخی دیگر، به خاطر جمع‌آوری غنایم سنگر را ترک کردند.

- دل‌هایشان قرار دهد. خداوند است که زنده می‌کند و می‌میراند و خداوند به آنچه انجام می‌دهید بینا است.
157. اگر در راه خدا شهید شوید یا بمیرید، آن آمرزش و لطف خدا که نصیبتان می‌شود، بهتر از تمام ثروتی است که کافران و منافق‌ها در زندگی جمع می‌کنند.
158. اگر بمیرید و یا کشته شوید، در واقع به سوی خداوند محشور می‌شوید.
159. پس تو ای پیامبر به لطف و رحمت الهی با فراریان جنگ احد با نرمی و خوش اخلاقی رفتار کردی، و اگر تند خو و سخت دل بودی، بدون شک آنها از اطراف تو پراکنده می‌شدند، پس از آنها درگذر و برایشان آمرزش طلب کن و با آنان مشورت کن و چون تصمیم گرفتی بر خداوند توکل کن که خداوند توکل‌کنندگان را دوست دارد.¹
160. اگر خداوند شما را کمک کند کسی بر شما غالب و پیروز نخواهد شد و اگر خداوند شما را خوار سازد، پس غیر از او کیست که به شما کمک کند؟ پس مومنان لازم است بر خداوند توکل کنند.

¹ بعد از بازگشت از جنگ احد، بسیاری از کسانی که کم‌کاری، بی‌وفایی و فرار کرده بودند، پشیمان شد، آن‌گاه این آیه نازل شد.

161. برای هیچ پیامبری شایسته نیست که خیانت کند.
هر کسی که خیانت کند در روز قیامت همراه خیانت خود می
آید، آنگاه به هر کسی پاداش هر چه کرده به صورت کامل
داده می شود و بر آنها ستم نمی شود.^۱
162. پس آیا کسی که در طلب رضایت خداوند است،
مانند کسی است که دچار خشم خداوند شده و جایگاهش
جهنم است؟ و بد جایگاه و سرانجامی است.^۲
163. آنهایی که در طلب رضایت خداوند است، در نزد
خداوند درجات و مقامات بالا دارند. خداوند به آنچه آنها انجام
می دهند آگاه است.
164. بدون شک خداوند بر مومنان منت گذاشته است که
برای آنها پیامبری را از جنس خودشان مبعوث کرده است تا
پیامبر برای آنها آیات خداوند را بخواند و آنها را پاک گرداند و
به آنها کتاب و حکمت یاد بدهند، در حالیکه بدون شک پیش
از این در گمراهی آشکاری بودند.

¹ تیراندازان تنگه احد وقتی احساس کردند، مسلمانان پیروز می شوند، سنگر خود را ترک و
به سوی جمع آوری غنائم شتافتند چون گمان کرده بودند، پیامبر غنائم را تقسیم نخواهد کرد و
هر کس هر چیزی را بدست آورد و جمع کند مال او خواهد شد، این آیه در این باره نازل شد.
² در جنگ احد، مومنان به فراخوان پیامبر لبیک گفتند و به جنگ شرکت کردند، اما منافقان و
افراد سست ایمان یا شرکت نکردند و یا از نیمه راه بازگشتند، روشن است که این دو گروه
باهم برابر نیست.

165. در جنگ احد شما تلفات دادید و شکست خوردید، بدون شک شما در جنگ بدر به دشمن دو برابر تلفات وارد کردید. گفتید این تلفات و شکست چگونه وارد شد؟ بگو: آن شکست از ناحیه خود شماست (که سنگر را خالی کردید) خداوند بر هر چیزی تواناست.^۱

166. صدماتی که در روز جنگ و برخورد دو گروه در جنگ احد به شما رسید، به اذن خداوند بود، تا مومنان واقعی را مشخص و معلوم نماید...

167. تا معلوم دارد کسانی را که دورویی و منافقت کردند و چون به آنان گفته شد، بیایید در راه خداوند بجنگید یا از خودتان دفاع کنید، گفتند: اگر می‌دانستیم جنگ و قتالی است، حتما از شما پیروی می‌کردیم. آنها در آن روز به کفر نزدیک تر بودند تا به ایمان، به زبان خود چیزی می‌گفتند که در دل هایشان نبود و خداوند به آن چه که آنها در دل خود کتمان می‌کنند آگاه تر است.^۲

1. در جنگ احد هفتاد نفر از مسلمانان شهید شدند و پیامبر از این بابت ناراحت گردید آنگاه خداوند این آیه را بر او نازل فرمود.

2. در این جنگ مومنان ثابت قدم که تا آخر با پیامبر ماندند و افراد سست ایمان و منافق مانند عبدالله بن ابی با سیصد نفر از یاران خود که برای فرار از جنگ دلیل تراشی می‌کردند، مشخص شد.

168. کسانی که در خانه نشستند و به برادرانشان گفتند:

اگر از ما اطاعت می‌کردند، کشته نمی‌شدند، بگو: اگر راست می‌گویید، مرگ را از خود دور سازید.^۱

169. گمان نکنید، کسانی که در راه خداوند شهید شده

اند، مرده‌اند، بلکه آنها زنده‌اند و در نزد پروردگارشان رزق می‌خورند.

170. آنها به آنچه خداوند از فضل خود به آنها داده‌اند،

خوشحالند و از کار هم‌زمان خود که هنوز به آنها ملحق نشده‌اند خوشحالند، نه ترسی بر آنها است و نه آنها ناراحت هستند.

171. آنها به نعمت و فضل خداوند و اینکه خداوند پاداش

مومنان را ضایع نمی‌کند، خوشحالند.

172. کسانی که دعوت خدا و پیامبر را بعد از زخمی شدن

در جنگ احد لیبیک گفتند و پذیرفتند. برای نیکوکاران و پرهیزکاران شان پاداشی بزرگ است.^۲

¹ منافقان علاوه بر اینکه در جنگ احد شرکت نکردند، وقتی مجاهدان برگشتند به آنها زخم زبانی می‌زدند.

² کفار قریش، پس از پیروزی در احد بسوی مکه بازگشتند. در بین راه در منطقه روحا به این فکر افتادند که چه بهتر است به مدینه بازگردیم و باقیمانده مسلمانان را نیز از بین ببریم، تا کار اسلام یکسره شود. این خبر به پیامبر رسید. آن حضرت فرمان بسیج داد و فرمود: شرکت کنندگان در احد حرکت نکنند. مسلمانان و حتی کسانی که زخمی هم شده بودند دوباره بسیج شدند. ابوسفیان وقتی از بسیج عمومی مسلمانان آگاه شد، از حمله‌ی مجدد منصرف شد و به سرعت به طرف مکه باز گشت.

173. همان کسانی که وقتی مردم به آنها گفتند: دشمنان برای مقابله با شما جمع شده اند، پس از آنها بترسید، (اما آنها نترسیدند بلکه) بر ایمانشان افزوده شد و گفتند خداوند ما را بس است و خداوند بهترین حمایت گر است.^۱
174. در نتیجه آنها بدون جنگ با نعمت و فضل خداوندی بازگشتند، بدون اینکه به آنها ضرری برسد. آنها در پی رضایت خداوند بودند و خداوند دارای بخشش و فضل فراوان است.^۲
175. همانا این شیطان است که دوستان و یاران خود را می ترساند. پس اگر مومنین از آنان نترسید و از من بترسید.^۳
176. ای پیامبر! کسانی که به سوی کفر می دوند، تو را ناراحت نسازند، آنها هرگز ضرری به خداوند نمی رسانند.

1. عوامل تبلیغاتی دشمن و برخی از مردمان ساده اندیش و ترسو، به رزمندگان و مجاهدان تلقین و نصیحت می کنند که دشمن قوی است و کسی نمی تواند حریف آنان بشود، پس بهتر است درگیر جنگ نشوید. اما مسلمانان واقعی، بدون هیچ ترس و هراسی، با آرامش خاطر و با توکل به خداوند، به آنان پاسخ می گویند.

2. پس از آنکه مجروحان جنگ احد، به فرمان رسول خدا بار دیگر برای دفاع از اسلام بسیج شده و تا منزلگاه «حمرء الاسد» در تعقیب دشمن رفتند، دشمنان از آمادگی و روحیه ی مسلمانان به هراس افتاده، از هجوم مجدد منصرف و بازگشتند. این آیه در تقدیر از رزمندگان مجروح و مخلص جنگ احد است.

3. ابوسفیان به عده ای که به قصد مدینه از کنار لشکر کفار می گذشتند گفت: به مسلمانان خبر دهید که ما با سپاهی بسیار به سوی آنها می آییم. آنها وقتی به سپاه اسلام رسیدند گفتند: قریش با جمع زیادی به سوی شما می آیند از آنها بترسید.

خداوند برای آنها در آخرت بهره ای قرار نمی‌دهند. برای آنها عذابی بزرگی است.^۱

177. بدون شک کسانی که کفر را با فروش ایمان شان خریدند هرگز به خداوند ضرری نمی‌رسانند و برای آنها عذابی دردناک است.

178. کافران گمان نکنند که این مهلتی که به آنها می‌-دهیم، به خیر آنهاست. ما فقط به آنها مهلت می‌دهیم تا گناه خود را زیاد کنند. برای آنها عذابی خفت باری است.

179. اینگونه نیست که خداوند مومنان را بر همین حالی که شما هستید که مومن و منافق باهمند، رها کند، (بلکه خداوند می‌خواهد با امتحان) پلید را از پاک جدا سازد. اینگونه هم نیست که خداوند شما را بر غیب آگاه سازد. اما خداوند از فرستادگان خود هر کسی را بخواهد، گزینش می‌کند. بنابراین به خداوند و پیامبرش ایمان بیاورید و اگر ایمان بیاورید و پرهیزکاری کنید پاداش بزرگی خواهید داشت.

مذمت ترک انفاق واجب

180. کسانی که در دادن آنچه خداوند از فضل خود به آنها داده بخل می‌ورزند، گمان نکنید که این کار به سود آنها

¹. در جنگ احد مردم به پیامبر آزار رساندند و خداوند پیامبر را دلداری می‌کند.

است، بلکه این کار به ضرر آنها است، به زودی آنچه را که بخل ورزیده اند در روز قیامت طوق گردنشان می شود. سرانجام خداوند وارث آسمان ها و زمین است و خداوند به آنچه می کنید آگاه است.

بهانه های یهود برای ایمان نیاوردن به پیامبر

181. البته خداوند سخن یهودیان را که گفتند: خدا فقیر است و ما ثروتمندیم، شنید. به زودی آنچه را گفتند و پیامبرانی را که به ناحق کشتند خواهیم نوشت و خواهیم گفت: عذاب سوزان را بچشید.¹

182. این عذاب به سبب چیزی است که شما از پیش با دست خود فرستاده اید و خداوند در حق بندگان هیچوقت ظلم نمی کند.

183. جمعی از یهود گفتند: خداوند برای ما بیان کرده است که به هیچ رسولی ایمان نیاوریم، مگر اینکه یک قربانی برای ما بیاورد، که آن قربانی طعمه آتش بشود. شما ای پیامبر به آنها بگو: پیش از من به سوی شما پیامبرانی همراه

¹ پیامبر، به یهود بنی قینقاع نامه ای نوشت و آنها را به اسلام و انفاق در راه خداوند دعوت کرد. فرستاده پیامبر نامه را به فنخاص عالم یهودی داد، اما او بعد از مطالعه به طعنه گفت: معلوم می شود خداوند فقیر است که از ما قرض می-خواهد آنگاه این آیه نازل شد.

با معجزه ها و با آنچه گفتید آمدند، پس چرا شما آنها را کشتید، اگر راست می گوید؟^۱

184. پس ای پیامبر! تو نگران نباش اگر یهودیان تو را تکذیب کردند، پیامبرانی پیش از تو نیز تکذیب شدند که معجزات، نوشته ها و کتاب های روشنگر راه همراه آورده بودند.

قانون کلی مرگ و حساب و کتاب

185. هرکسی مرگ را می چشد. بدون شک در روز قیامت اجر و پاداش تان بصورت کامل داده می شود. پس هر کسی که از آتش دور داشته و وارد بهشت شود، بدون تردید رستگار و کامیاب شده است. زندگی دنیا چیزی جز مایه ی فریب نیست.

امتحان الهی و آزار و اذیت پیامبر از سوی مشرکان و یهودیان

186. بدون شک شما با مال و جانتان امتحان می شوید و حتما از کسانی که پیش از شما به آنها کتاب داده شده اند و نیز از مشرکان آزار و اذیت بسیار می شنوید. اگر صبر پیشه

¹ جمعی از یهودیان، خدمت رسول خدا رسیدند و گفتند: شما ادعای پیامبری داری و در تورات، آمده است که یکی از نشانه های پیامبر این است که برای ما قربانی می کند و به نشانه قبولی صاعقه و آتشی از آسمان آن را می سوزاند، حال شما اگر این کار را انجام دهی بتو ایمان می آوریم، البته این یک بهانه بود.

کنید و تقوا داشته باشید این مقاومت از کارهای محکم و قابل اطمینان است.^۱

مذمت کتمان حقایق

187. خداوند از عالمان دینی پیمان گرفت، که مطالب کتاب آسمانی را حتماً برای مردم توضیح دهید و آن را کتمان نکنید. اما علمای یهود کتاب آسمانی را پشت سرشان انداختند و به قیمت ناچیزی فروختند، پس بد معامله ای کردند.

188. ای پیامبر! علمای یهود برای کارهای زشتشان خوشحالند و دوست دارند برای کارهای خوبی که نکرده اند، تعریف و تمجید بشنوند، خیال نکن، بلکه اصلاً خیال نکن که راه فراری از عذاب دارند؛ بلکه برعکس، عذابی زجرآور در انتظارشان است.^۲

جمع بندی و دعاهای پایانی

189. فرمان روایی آسمان ها و زمین از آن خداوند است و خداوند بر هر چیزی تواناست.

1. وقتی مسلمانان از مکه به مدینه مهاجرت کردند، مشرکان اموال آنها را تصرف کردند. مسلمانان مهاجر در مدینه نیز از سوی یهودیان مورد آزار، اذیت و زخم زبان قرار می گرفت، از جمله کعب بن اشرف به پیامبر و مسلمانان در اشعار خود ناسزا می گفت و این آیه پیامبر و مسلمانان را دلداری کرده است.

2. گروهی از یهود آیات الهی را کتمان و اوصاف پیامبر را مخفی کردند و از این کار خود خوشحال بودند و انتظار داشتند مردم آنها را تشویق و ستایش کنند، بعد این آیه خطاب به پیامبر نازل شد.

190. بدون شک در خلق آسمان ها و زمین و در آمدن و رفتن شب و روز برای خردمندان و صاحبان فکر عبرت هایی است.

191. صاحبان خرد کسانی هستند که خدا را ایستاده و نشسته و به پهلو خوابیده یاد می کنند و در آفرینش آسمان ها و زمین تفکر می کنند که پروردگارا! این جهان را بیهوده خلق نکرده ای، پاکی برای توست، پس ما را از عذاب آتش ننگه دار.

192. پروردگارا! بدون شک هر کسی را که تو به آتش بیندازی، در واقع او را خوار کرده ای و ستمگران را هیچ یآوری نخواهد بود.

193. پروردگارا! بدون شک ما شنیدیم که منادی مردم را به ایمان دعوت می کند، که به پروردگار خود ایمان بیاورید، آنگاه ما ایمان آوردیم. خداوندا! گناهان ما را ببخش و بدی هایمان را پوشیده دار و ما را با نیکان بمیران.

194. پروردگارا! آنچه را که به وسیله پیامبران به ما وعده کردی به ما عطا کن و ما را در روز قیامت رسوا نکن. بدون شک تو خلف وعده نمی کنی.

195. پس پروردگار این دعاها را قبول کرد و اینگونه جواب مثبت داد: بدون شک من عمل هیچ کسی از شما را،

اعم از مرد و زن تباه و ضایع نمی‌کنم، شما از یکدیگر بگریزید. بنابراین کسانی که مهاجرت کردند و از خانه های خود اخراج شدند و در راه من اذیت شدند و جنگیدند و کشته شدند، بدون شک گناهان آنها را می پوشانم و بدون تردید آنها را در باغ هایی داخل می‌کنم که از زیر درختانش نهرها جاری است. این پاداشی است از جانب خداوند و پاداش نیک تنها نزد خداوند است.

196. پیشرفت و تردد کافران در شهرها تو را تحت تاثیر قرار ندهد.^۱

197. این بهره ی اندکی است و آنگاه جایگاهشان جهنم است که بد جایگاهی است.

198. اما آنهای که تقوای الهی داشتند، برای آنها باغ هایی است که از زیر آن نهرها جاری است و برای همیشه در آن جا می ماند، این نعمت از جانب خداوند برای آنها نازل شده است. آنچه نزد خداوند است برای نیکان بهتر است.

199. بدون شک از اهل کتاب کسانی هستند که به خداوند و آنچه به شما و آنها نازل شده، ایمان دارند، در حالی

¹ مشرکان مکه از راه تجارت، ثروت زیادی به دست می آوردند و یهودیان مدینه هم که مهارت خاص در تجارت داشتند و زندگی خوبی داشتند اما مسلمانان از لحاظ اقتصادی زندگی خوب نداشتند لذا این آیه نازل شد.

که برای خداوند خاشع بوده و آیات الهی را به قیمت کم نمی فروشند. آنها پاداش شان در نزد خداوند محفوظ است، بدون شک خداوند حسابرس سریع است.¹

200. ای مومنان! صبر پیشه کنید، استقامت کنید، از مرزها مراقبت کنید و از خداوند بترسید و تقوای الهی داشته باشید، تا رستگار گردید.

سوره نساء / زنان

(سوره نساء چهارمین سوره از قرآن کریم و دارای 176 آیه و مدنی می باشد. علت نام گذاری این سوره به نساء به خاطر این است که بیشترین احکام زنان در این سوره آمده است. این سوره در ما بین صلح حدیبیه و جنگ تبوک (شش الی نه هجری) نازل شده است. پیامبر در مدینه در کار تاسیس حکومت اسلامی و ایجاد یک جامعه سالم انسانی بود، به همین دلیل بسیاری از قوانینی که در سالم سازی جامعه مؤثر است در این سوره نازل شده است. از طرفی چون افرادی که تار و پود این جامعه نو پا را تشکیل می دادند، افراد بت پرست دیروز با آن همه آلودگی های دوران جاهلیت بوده اند، لذا باید

1. این آیه درباره نجاشی پادشاه حبشه نازل گردیده که در سال نهم هجرت از دنیا رفت و به پاس خدمات او به مسلمانان، پیامبر همراه جمعی از مسلمانان آماده شدند و بر پیکر او از راه دور دعا کردند و نماز خواندند، منافقان اعتراض بلند شد که پیامبر بر جنازه یک کافر نماز خوانده است و آنگاه این آیه نازل شد.

قبل از هر چیز رسوبات گذشته را از مغز و روح آنها بیرون ساخت و به جای آن قوانین و برنامه هایی که برای نوسازی یک جامعه فرسوده لازم است قرار داد. اهداف کلی مد نظر در این سوره عبارت است از: بیان قوانین خانوادگی و اجتماعی اسلام به منظور قانونمند کردن جامعه ی نوپای مسلمانان؛ کنترل، نگه داری و به سازی نخستین واحد اجتماع، یعنی خانواده؛ حمایت از افراد کم توان جامعه؛ مثل یتیمان، کودکان و زنان؛ تثبیت حکومت اسلامی و بیان لزوم اطاعت از رهبران الهی؛ بیدارباش مسلمانان در مقابل دشمنان داخلی و خارجی؛ تشویق مسلمانان به هجرت از سرزمین کفر، به مرکز اسلام) به نام خداوند بخشنده و مهربان.

مسائل خانوادگی تا آیه 35

1. ای مردم! از پروردگار خود، بترسید که شما را از یک تن (حضرت آدم/انسان) خلق کرد و همسرش را از او آفرید و از آن دو(آدم و حوا) مردان و زنان زیادی را تکثیر کرد. از خدایی که با سوگند به او از یکدیگر درخواست می کنید و در مورد قطع ارتباط با خویشاوندان، بترسید، بدون شک خداوند مراقب شماست.

رفتار با یتیمان

2. اموال یتیمان را به آنها بدهید و مال خراب و نامرغوب خود را با مال مرغوب آنها عوض نکنید و اموال آنها را با اموال خودتان نخورید که این گناه بزرگی است.¹

3. اگر می ترسید که درباره ی ازدواج با دختران یتیم انصاف و عدالت نمی توانید، با آنها ازدواج نکنید، پس از زنان که برای شما پاک و حلال است دو یا سه و چهار زن را به عنوان همسر انتخاب کنید، و اگر می ترسید که بین آنها نمی توانید به عدالت رفتار کنید، پس به یک همسر و یا به آن کسی که مالک او هستید (کنیز) اکتفا کنید. این راه نزدیک تر است که ستم نکنید.²

1. شخصی از قبیله «بنی غطفان» برادر ثروتمندی داشت که از دنیا رفت، و او به عنوان سرپرستی از یتیمان برادر، اموال او را به تصرف در آورد، و هنگامی که برادرزاده به حدّ رشد رسید، از دادن حق او امتناع ورزید، موضوع را به خدمت پیامبر عرض کردند، آیه نازل گردید، و مرد غاصب بر اثر شنیدن آن توبه کرد و اموال را به صاحبش بازگرداند و گفت: «به خدا پناه می برم از این که آلوده به گناه بزرگی شوم».

2. پیش از اسلام معمول بود که بسیاری از مردم حجاز، دختران یتیم را سرپرستی و آنها را به خانه خود می بردند، و بعد با آنها ازدواج کرده و اموال آنها را هم تملک می کردند، و چون همه کار، دست آنها بود حتی مهریه آنها را کمتر از معمول قرار می دادند، و هنگامی که کمترین ناراحتی از آنها پیدا می کردند به آسانی آنها را رها می ساختند. در این هنگام آیه نازل شد و به سرپرستان ایتم دستور داد در صورتی با دختران یتیم ازدواج کنند که عدالت را بطور کامل در باره آنها رعایت کنند..

4. مهریه زنان را به عنوان هدیه به آنها پرداخت کنید. اگر زنان شما با رضا و رغبت چیزی از مهرش را به شما بخشید، آن را با کمال میل بخورید.¹

رفتار با سفیهان

5. اموالی را که خداوند آن را پایه و اساس زندگی شما قرار داده است به دست سفیهان ندهید. از اموال خود به سفیهان خوراک و پوشاک بدهید و با آنها نیکو سخن بگویید.

6. یتیمان را امتحان کنید اگر دیدید به بلوغ جسمی و رشد فکری و عقلی رسیده اند، اموال آنها را بپردازید. اموال یتیمان را از ترس اینکه بزرگ شوند و مال خود را پس بگیرند، به اسراف و شتاب نخورید. اگر فردِ سرپرست بی‌نیاز است، بهتر است حق زحمتش برای یتیمان را بر ندارد؛ اما اگر نیازمند است، عرفاً به اندازه کاری که می‌کند، حق زحمت خود را بردارد. وقتی اموال یتیمان را به خودشان برمی‌گردانید، بهتر است شاهد بگیرید؛ اگرچه همین بس که خدا حسابرس باشد.²

¹ در عصر جاهلیت برای زنان ارزشی قائل نبودند، لذا غالباً مهر را که حق مسلم زن بود در اختیار اولیای او قرار می‌دادند، گاهی نیز مهر یک زن را ازدواج زن دیگری قرار می‌دادند، اسلام آن را مردود شمرد و مهر را به عنوان یک حق مسلم به زن اختصاص داد.

² این آیه درباره ثابت بن رفاعه نازل گردید که پدرش رفاعه از دنیا رفت در حالی که ثابت طفل بود. عموی وی سرپرست و قیم او قرار گرفت و نزد رسول خدا آمد و گفت: یا رسول الله،

احکام میراث

7. همه فرزندان اعم از دختر و پسر، از اموالی که پدر و مادر و بستگان نزدیک، بعد از مرگ به عنوان میراث به جا می گذارند، سهمی از ارث می برند؛ چه آن مال کم باشد چه زیاد. این سهمیه ارث، فرض و واجب است.¹
8. وقتی در هنگام تقسیم ارث خویشاوندان، یتیمان و مساکین حاضر گردند، از آن ارث به آنها نیز بدهید و با آنها به نیکی سخن بگویید.
9. کسانی که بعد از خود از آینده فرزندان ناتوانی خود می ترسند، باید درباره ی یتیمان دیگران نیز بترسند، و تقوای الهی را پیشه کنند و محکم و سنجیده سخن بگویند.
10. بدون شک کسانی که مال یتیم را با زور و ستم می خورند، در واقع آتش می خورند و در قیامت در میان آتش افروخته وارد خواهند شد.

→

برادرزاده ام در تحت سرپرستی من است. تکلیف من با او چیست؟ و چه وقتی باید مال او را بدهم؟ سپس این آیه نازل شد.

1. در عصر جاهلیت عرب، رسم چنین بود که تنها مردان را وارث می شناختند، و زنان و کودکان را از ارث محروم می ساختند و ثروت میت را (در صورتی که مرد نزدیکی نبود) در میان مردان دورتر قسمت می کردند، تا این که یکی از انصار به نام «اوس بن ثابت» از دنیا رفت، عموزاده های وی اموال او را میان خود تقسیم کردند، و به همسر و فرزندان خردسال او چیزی ندادند، همسر او به پیامبر شکایت کرد. در این موقع آیه نازل شد و پیامبر آنها را خواست و دستور داد در اموال اوس، هیچ گونه دخالت نکنند و آن را برای بازماندگان درجه اول او بگذارند.

11. خداوند شما را درباره ی سهم ارث فرزندان این گونه سفارش می‌کند: سهم پسر از میراث به اندازه سهم دو دختر است. اگر وارثان بیش از دو دختر باشند، دو سوم میراث مال دختران است. اگر وارث تنها یک دختر باشد نیمی از میراث از وی است. اگر میت دارای فرزند باشد، پدر و مادر او هر یک وارث یک ششم میراث است. اگر میت فرزند نداشته باشد، پدر و مادر وارث او است و مادرش یک سوم ارث را می‌برد. اگر میت برادرانی داشته باشد، در این صورت مادر یک ششم ارث را می‌برد. این تقسیم ارث بعد از عمل به وصیت و پرداخت قرض میت است. شما نمی‌فهمید که پدران و فرزندان شما کدام یک برای شما سود بیشتری دارند. این تقسیم بندی یک حکمی واجب و مشخص از جانب خداوند است. خداوند بدون شک دانا و حکیم است.¹

12. اگر زنانان از دنیا رفت و فرزندی نداشت نیمی از میراث زنانان از آن شماست. اگر زن فرزندی داشته باشد، یک چهارم میراث آنها از آن شما است. البته پس از عمل به

1. در مورد نزول این آیه و آیه بعد، از «جابر بن عبد الله» نقل شده که می‌گوید: بیمار شده بودم، پیامبر از من عیادت کرد، من بی‌هوش بودم، پیامبر آبی خواست و با مقداری از آن وضو گرفت، و بقیه را بر من پاشید، من به هوش آمدم، عرض کردم ای رسول خدا! تکلیف اموال من بعد از من چه خواهد شد! پیامبر خاموش گشت، چیزی نگذشت که آیه نازل گردید و سهم وراثت در آن تعیین شد.

وصیت و پرداخت قرض. اگر شوهر از دنیا رفت، یک چهارم میراث از آن زنان است البته در صورتی که اگر مرد فرزندی نداشته باشد، اما اگر مرد فرزندی داشته باشد، یک هشتم میراث مرد، مال زن است. البته پس از عمل به وصیت و پرداخت قرض. اگر مرد یا زنی از دنیا برود که والدین و فرزندی ندارد و فقط یک برادرِ مادری یا یک خواهرِ مادری دارد، به هر یک از برادر و خواهر یک ششم از میراث متوفا می رسد. اگر متوفا بیش از یک خواهر و برادر داشته باشد، در این صورت همه در یک سوم میراث شریکند. البته پس از انجام دادن وصیت که آن وصیت به ورثه ضرر نداشته باشد و پس از پرداخت قرض. خدا این سهمها را تعیین کرده است و خدا دانای بردبار است.

13. اینها حدود و مقررات الهی است، هر کسی از خداوند و رسولش اطاعت کند او را خداوند وارد بهشت می کند که زیر درختان آن نهرها جاری است که آنها در آن همیشه ماندگارند. این همان کامیابی و پیروزی بزرگ است.

14. هر کسی که از خدا و رسولش نافرمانی کند و از حدود و مقررات خداوند تجاوز کند، خداوند وی را به آتشی داخل می کند که برای همیشه در آنجا می ماند و برای چنین شخصی عذاب خفت باری است.

حکم زنا

15. زنان شوهردار شما اگر مرتکب زنا می شوند، باید چهار مرد مسلمان علیه آنها شهادت بدهند. اگر شاهدها، شهادت دادند، آنگاه آنها را در خانه توقیف کنید تا مرگ شان فرا برسد و یا خداوند راهی برای آنها قرار دهد.

16. زن و مردی مجردی که مرتکب زنا شده اند، آنها را مجازات و اذیت یعنی تعزیر کنید. اگر آن دو توبه کردند و اصلاح شدند، دیگر متعرض آنها نشوید. بدون شک خداوند توبه پذیر مهربان است.

قبولی و عدم قبولی توبه

17. قبول توبه از جانب خداوند تنها برای کسانی است که از روی نادانی، کار بدی انجام دهند و آنگاه بلافاصله توبه کند و از کرده خود پشیمان گردد، خداوند توبه این گونه آدم ها را قبول می کند. خداوند دانای حکیم است.

18. کسانی که همیشه گناه می کنند تا زمانی که مرگ شان برسد و آن وقت بگویند: حالا توبه کردم، توبه شان قبول نمی شود. همچنین کسانی که به موقع توبه می کنند، اما در حال کفر می میرند، توبه شان قبول نمی شود. برای اینها عذابی دردناکی فراهم ساخته ایم.

19. ای مومنان! برای شما حلال نیست که زنان بیوه را بر خلاف میلشان به ارث ببرید، بر زنان خود سخت نگیرید تا بخشی از آنچه را که به عنوان مهریه و یا خرج زندگی به آنها داده اید پس بگیرید، مگر اینکه زنان تان مرتکب فحشای روشن گردد. با زنان تان به نیکی رفتار کنید. اگر از زنان تان راضی نیستید و آنها را خوش ندارید، بدانید چه بسا شما چیزی را خوش ندارید، اما خداوند در آن خیر و مصلحت زیادی مقدر کرده است.^۱

20. اگر خواستید همسری جدید جایگزین همسرتان کنید و به او مال زیادی به عنوان مهر داده اید، حق ندارید چیزی از او پس بگیرید، آیا آن مهر را با تهمت و با گناه روشن پس می گیرید؟^۲

21. چگونه شما آن مهر را از همسر تان پس می گیرید، در حالیکه با همدیگر خلوت کرده و لذت برده اید و با عقد ازدواج از شما پیمان محکم گرفته شده اند؟

1. بر خلاف سنت جاهلیت، که گاهی زن نیز به ارث برده می‌شد، ممکن است آیه اشاره به این باشد که تنها اموال قابل ارث است و همسر متوفی، ارث کسی نیست. او خودش می‌تواند بعد از فوت شوهرش، همسر دیگری انتخاب کند.

2. پیش از اسلام رسم بر این بود که اگر کسی می‌خواست، همسر جدید بگیرد، به همسر سابق خود تهمت زنا می‌زد و آنگاه مهرش را نمی‌پرداخت و با آن مهر، زن جدید می‌گرفت. در این آیه این کار مذمت شده است.

22. زنانی را که پدرانتان با او ازدواج کرده، با آنها ازدواج نکنید، مگر اینکه در دوران جاهلیت بوده و گذشته است. بدون شک این کار زشت و نفرت انگیز است و رواج و رسم بدی است.¹

محارم نسبی و رضاعی و کسانی که ازدواج با آنها حرام است

23. ازدواج با مادران، دختران، خواهران، عمه ها، خاله ها، دختران برادر، دختران خواهر، مادران رضاعی، خواهران رضاعی، مادر زنان حرام است و همچنین از دواج با دختران زنان که تحت سرپرستی و تربیت شما هستند از آن زنانی که با آنان همبستر شده اید حرام است اما اگر با آنان همبستر نشده اید، گناهی بر شما نیست و ازدواج با آنها حرام نیست. ازدواج با زنان پسران شما که از پشت شما هستند نیز حرام است و همچنین جمع بین دو خواهر حرام است مگر آنچه پیش از این در جاهلیت اتفاق افتاده باشد که خداوند آمرزنده ی مهربان است.

جزء پنجم

¹ در دوران جاهلیت هر گاه کسی از دنیا می رفت فرزند او، همسر پدر را مانند سایر اموال او به ارث می برد و خود و یا کسی دیگر با او ازدواج می کرد. ابوقبیس یکی از انصار از دنیا رفت و فرزندش به نامادری خود پیشنهاد ازدواج داد، اما نامادری قبول نکرد و جریان را با پیامبر در میان گذاشت و این آیه نازل شد.

آیه ازدواج موقت

24. ازدواج با زنان شوهر دار، جز کنیزانی شوهردار¹ که مالک آنها شده اید نیز حرام است. این حکم خداوند بر شماست. آنچه غیر این باشد برای شما حلال است که با پرداخت اموال خود بصورت پاکدامن و دور از زنا، زنی را انتخاب کرده با وی ازدواج کنید. به زنانی هم که با آنها ازدواج موقت می کنید، واجب است مهریه توافقی شده را بپردازید. در آنچه بعد از تعیین مهریه بر آن توافق کردید گناهی بر شما نیست. بدون شک خداوند دانا و حکیم است.

25. کسانی که از شما توان مالی ندارد تا با زنان آزاد مومن ازدواج کند، با کنیزان جوان و مومن که در اختیار دارید ازدواج کنید. خداوند به ایمان شما داناتر است و همه شما اعضا یک پیکرید. پس با آن زنان با اجازه‌ی ولی شان ازدواج کنید و مهریه شان را منصفانه و محترمانه به خودشان بدهید، مواظب باشید با کنیزان پاک دامنی ازدواج کنید که روابط نامشروع یا دوست‌پسر ندارند. وقتی کنیزان شوهردار، مرتکب زنا شوند مجازاتشان نصف زنان آزاد است. این پیشنهاد ازدواج با

1. اگر مسلمانی با خریدن یا اسیرگرفتن، صاحب کنیزی می‌شد، رابطه کنیز با شوهرش بدون خواندن طلاق قطع می‌شد و بدون خواندن عقد به مسلمان محرم می‌شد؛ اما تا عده‌اش تمام نمی‌شد، نمی‌توانستند نزدیکی کنند.

کنیزان برای کسی از شما است که از افتادن به فحشا می ترسد و تحت فشار جنسی است. اگر شما صبر کنید برای شما بهتر است. خداوند آمرزنده ی مهربان است.

26. خداوند می خواهد حکم خود را برای شما بیان کند و سنت و آداب پیشینیان را برای شما نشان دهد و بر شما لطف کند. خداوند دانای حکیم است.

27. بله، خداوند می خواهد بر شما لطف کند. کسانی که دنبال شهوتند می خواهند شما به انحراف بزرگی کشیده شوید.

28. خداوند می خواهد بر شما در امر ازدواج آسان بگیرد و انسان نوعا در برابر شهوت های جنسی، ناتوان آفریده شده است.

مذمت حرام خوری و تشویق تجارت

29. ای مومنان! اموال یکدیگر را به باطل و ناحق نخورید، مگر اینکه از طریق تجارت با رضا و رغبت یکدیگر باشد. خودکشی نکنید و یکدیگر را نکشید. بدون شک خداوند با شما مهربان است.¹

30. هر کسی از روی دشمنی و ستم اموال یکدیگر را بخورد، به زودی او را وارد آتش جهنم می کنیم. این کار برای خداوند آسان است.

¹ در روایات آمده است: کسی که قرض بگیرد و بداند که نمی تواند بازپرداخت کند، مال باطل خورده است. ربا، قمار، کمفروشی و ظلم از مصادیق باطل است.

31. اگر از گناهان کبیره که از آن نهی شده اید، اجتناب کنید، بدی ها و گناهان کوچک شما را می بخشیم و شما را وارد جایگاهی ارجمندی می کنیم.

دلیل تفاوت مردان با زنان

32. چیزی را که خداوند به وسیله آن برخی از شما را بر برخی دیگر برتری داده آرزو نکنید. مردان از آنچه کسب کرده اند بهره دارد و زنان از آنچه کسب می کنند بهره دارند. شما هر چه می خواهید از فضل خداوند بخواهید. بدون شک خداوند به هر چیزی آگاه است.¹

33. ما برای هر انسانی وارثانی قرار داده ایم: پس از آنچه که پدر و مادر و خویشاوندان نزدیکتر و همسران آن که با آنها پیمان زناشویی بسته اید، بر جای می گذارند، سهم وارثان را از میراث بدهید، بدون شک خداوند بر هر چیزی شاهد است.

راه حل اختلافات خانوادگی

34. مردان، سرپرست زنان هستند زیرا خداوند نوعاً مردان را از نظر توان و تصمیم گیری، بهتر از زنان قرار داده است، و به خاطر اینکه مردان از اموال خود برای زنان مصرف می کنند.

1. ام سلمه همسر پیامبر عرض کرد: چرا افتخار شرکت در جهاد فقط برای مردان است؟ چرا زنان نصف میراث برایشان مقرر شده است؟ ای کاش ما هم مثل مردان بودیم، آنگاه این آیه نازل شد.

پس زنان صالح، فرمانبردارند و حافظ اسرار همسر در غیاب او است که خداوند اسرار او را حفظ کرده است. زنانی را که از سرکشی و نافرمانی آنها می ترسید، آنها را نصیحت کنید و اگر اصلاح نشد، بستر خواب خود را از آنها جدا کنید و اگر بازهم فایده نداشت، آنها را تنبیه کنید، پس اگر در هر مرحله اصلاح شدند و از شما اطاعت کردند، دیگر دنبال بهانه نباشید، بدون شک خداوند عالی مرتبه و بزرگ است.

35. اگر از ناسازگاری و اختلاف میان زن و شوهر می ترسید، یک داور از اهالی مرد و یک داور از اهالی زن تعیین کنید. اگر زن و شوهر در صدد اصلاح باشند، خداوند در میانشان آشتی می دهد و همانا خداوند دانای آگاه است.

عاقبت عبادت کننده گان و متکبران

36. خداوند را عبادت کنید و کسی و چیزی را با او شریک نسازید. به پدر و مادر احسان کنید. همچنین به خویشان، یتیمان، مساکین، همسایه ی نزدیک، همسایه ی دور، دوست همنشین، ابن سبیل و بردگان خود نیکی کنید. بدون شک خداوند کسی را که متکبر، خودخواه و فخر فروش باشد دوست ندارد.

37. متکبران کسانی هستند که بخیلی می کنند و مردم را به بخیلی دستور می دهند و آنچه را که خداوند از فضل خود به

آنها داده اند، پنهان می کنند و برای کافران عذاب خفت بار آماده کرده ایم.

38. کسانی که اموال خود را به خاطر خودنمایی به مردم انفاق می کنند و به خداوند و قیامت ایمان ندارند، همنشین شیطانند و کسی که شیطان همنشین او باشد، شیطان بد همنشین است.

39. چه می شد اگر اینها به خداوند و روز آخرت ایمان می آوردند و از آنچه خداوند به آنها روزی داده است، انفاق می کردند؟ خداوند به کار آنها آگاه است.

40. خداوند به اندازه یک ذره هم به کسی ستم نمی کند. اگر کار نیکی باشد، خداوند پاداش آن را دو برابر می کند و از نزد خود پاداش بزرگی می دهد.

41. ای پیامبر! پس چگونه است در روز قیامت آن زمانی که از هر امتی شاهی برای کارهایشان بیاوریم و شما را هم بر آنها شاهد بیاوریم؟

42. وقتی در روز قیامت کسانی که کافر شدند و پیامبر را نافرمانی کردند، شاهدها را ببینند، آرزو کنند کاش با خاک یکسان می شدند. آنها هیچ سخنی را نمی توانند از خداوند پنهان کنند.

حکم نماز در حال مستی و جنابت و تیمم

43. ای مومنان! در حالی مستی به نماز نزدیک نشوید، تا بدانید چه می گوئید.^۱ همچنین در حال جنابت نزدیک نماز و مسجد نشوید، مگر اینکه صرفاً از مسجد عبور کنید، تا زمانی که غسل کنید. اگر بیمارید و آب برای شما ضرر دارد و یا مسافر هستید، یا کسی از شما از قضای حاجت بیاید و یا با زنان خود همبستر گردید، آن گاه آب نیابید، تیمم کنید به این صورت که دو کف دست خود را بر خاکی پاک بزنید، و آنگاه بر روی و پشت دست های خود بکشید. بدون شک خداوند بخشنده ی آمرزنده است.

رفتارهای آزار دهنده یهود

44. آیا یهودی ها را که بهره ی کمی از تورات برده اند، ندیدی که گمراهی را خریدند و می خواهند شما نیز گمراه شوید؟^۲

45. خداوند به حال دشمنان شما دانا تر است. خداوند برای سرپرستی و کمک کردن کافی است.

46. ای پیامبر! آن دشمنان، تعداد از یهودیانی هستند که کلمات را از جاهای اصلی شان تغییر می دهند و می گویند: از تو گفتن و از ما نشنیدن و سرپیچی کردن. بشنو که نشنوی و با

1. از اینجا استفاده می شود که در نماز، تنها اذکار و حرکات کافی نیست، بلکه توجه و درک لازم است.

2. این آیه درباره رفاعه بن زید از بزرگان یهود و مالک بن دحشم نازل شده در موقعی که رسول خدا سخن می گفت. رفاعه زبان خود را با صدا در دهن می چرخانید و مسخره می کرد.

زبان بازی و برای طعنه و مسخره کردن دین، از کلمات دو پهلو مانند "راعنا"¹ استفاده می کنند. و اگر می گفتند: شنیدیم و فرمانبرداری کردیم، و بشنو و به ما مهلت بده تا سخن خود را به روشنی بیان کنیم، برای آنان بهتر و منطقی تر بود، ولی چنین انتظاری از آنها به دور است، و خداوند آنها را به سبب کفرشان لعن کرده که به جز تعداد کمی از آنها ایمان نمی آورند.

47. ای اهل کتاب! به قرآنی که نازل کردیم که تایید کننده کتاب های است که در اختیار شما است، ایمان بیاورید، پیش از آنکه فهم آدم‌هایی مثل شما را کور کنیم و در نتیجه آنها را به دوران تاریکی و جهالت بازگردانیم، یا آنها را لعنت کنیم چنانکه "اهل شنبه"² را لعنت کردیم. امر خداوند حتمی و انجام پذیر است.³

1. راعنا از ماده رعی به معنای رعایت کردن و مهلت دادن است که همین معنا منظور قرآن بوده و اما از ماده رعونه به معنای کودنی و حماقت است که یهودیان این معنا را از باب تمسخر انتخاب کرده بود.

2. شرح سرگذشت «اهل شنبه یا اصحاب سبت» در سوره اعراف ذیل آیه 163 خواهد آمد اما آنها یهودیان متخلفی بودند که فرمان خدا را مبنی بر تحریم صید ماهی در روزهای شنبه نافرمانی کرده و با بگ نیرنگ، ماهیان را در روز شنبه حبس و روز یکشنبه صید می کردند. آنان به قهر الهی گرفتار شده و صورت‌هایشان به شکل میمون، مسخ شد.

3. رسول خدا با دانشمندان و رؤسای یهود از قبیل عبدالله بن صوریاء و کعب بن اسید و مالک بن الصنیف چنین فرمود: ای معشر یهود از خداوند بترسید و اسلام بیاورید در صورتی که می دانید من راست می گویم و از روی حق و حقیقت سخن می‌رانم. آن‌ها گفتند: یا محمد آنچه که می‌گویی، نمی‌دانیم چیست و با اظهار این کلمات بر کفر خویش اصرار می‌ورزیدند سپس این آیه نازل گردید.

امید بخش ترین آیه

48. بدون شک خداوند شرک به خود را بدون توبه نمی بخشد و کمتر از آن را برای هر کسی که بخواهد بدون توبه می بخشد. هر کسی برای خداوند شریک بگیرد، در واقع یک افترا و گناهی بزرگی را مرتکب شده است.

مذمت خودستایی

49. آیا ندیدی یهودیان را که خود را پاک و بی عیب جلوه می دهند؟ بلکه این خداوند است که هر کسی را بخواهد پاک می کند و به اندازه یک سر موی هم بر کسی ستم نمی کند.¹

50. ای پیامبر! نگاه کن چگونه یهودیان بر خداوند دروغ می بندند و این به تنهایی گناهی آشکار است.

51. آیا کسانی را که از کتاب بهره ای یافته اند ندیدی که به هر بت و طغیانگری ایمان می آورند و در حق کافران می گویند: آنها از مومنان هدایت یافته ترند،²

1. این آیه درباره جماعتی از یهودیان مانند بحر بن عمرو و نعمان بن اوفی و مرحب بن زید نازل شده که می گفتند: ما پسران خدا و دوستان او هستیم و اطفال خود را نزد پیامبر آوردند و گفتند: یا محمد آیا اینان دارای گناه می باشند؟ پیامبر فرمود: نه، سپس گفتند: ما نیز مانند اینها هیچ گناهی نداشته و پاک می باشیم زیرا هر گناهی که در روز مرتکب شویم در شب از طرف خداوند چشمپوشی می شود و هر گناهی که در شب مرتکب شویم. در روز چشمپوشی می گردد سپس این آیه نازل شد.

2. جمعی از یهودیان پس از جنگ احد، به مکه رفتند تا بر ضد مسلمانان، با مشرکان هم پیمان شوند و برای دلخوشی و اطمینان کفار، در برابر بت‌های آنان سجده کردند و گفتند: بت پرستی شما از اسلام مسلمانان بهتر است.

52. آنها را خداوند لعنت کرده است و هر کسی را که خداوند لعنت کند، هرگز یآوری برای او پیدا نخواهی کرد.^۱
53. یا مگر آن ها سهمی از قدرت و ثروت دارند؟! که اگر هم داشتند، به اندازه سر سوزنی به مردم نمی دادند!
54. یا مگر آنها به مردم نسبت به آنچه خداوند از فضل خود به آنها داده حسودی می کند؟ ما به خاندان ابراهیم هم کتاب و حکمت و هم حکومتی بزرگ دادیم.^۲
55. یک تعداد از آنها به پیامبر ایمان آوردند و یک تعداد دیگر شان از پیامبر روی برگرداندند. آنها را جهنم سوزان کافی است.
56. کسانی که به آیات ما کفر ورزیده اند، به زودی به آتش جهنم می فرستیم که هر بار پوستشان پخته شود، پوست دیگر به جای آن می گذاریم، تا عذاب را بچشد. بدون شک خداوند عزیز و حکیم است.

بهشتیان

1. حی بن اخطب و کعب بن اشرف و جمعی دیگر از یهودیان پس از جنگ احد به مشرکین مکه گفتند: که شما دارای هدایت بیشتر و نیکوتر از کسانی که به محمد ایمان آورده اند می باشید در صورتی که خود می دانستند که دروغ می گویند. خداوند این آیه را در مذمت آنان نازل فرمود.

2. طبق روایتی از امام صادق: مراد از «کتاب»، نبوت و مراد از «حکمت»، فهم و قضاوت و مراد از «ملک عظیم»، اطاعت مردم است.

57. کسانی که ایمان آورده اند و کار درست انجام داده اند، وارد بهشت می‌کنیم که از زیر درختان آن نهرها جاری است و همیشه در آن جا می‌مانند. برای آنها همسرانی پاکیزه است و آنها را در زیر سایه های دلپذیر جای می‌دهیم.

58. خداوند به شما دستور می‌دهد که امانت را به اهلش برگردانید^۱ و هر گاه میان مردم حکم کردید، به عدالت حکم کنید. بدون شک خداوند به شما خوب پند می‌دهد. خداوند شنوا و بینا است.

59. ای مومنان! خداوند را اطاعت کنید و از پیامبر و امامان معصوم اطاعت کنید.^۲ اگر در چیزی اختلاف کردید، اگر به خداوند و قیامت ایمان دارید، آن را به خداوند و پیامبر ارجاع دهید که این بهتر و سرانجامش نیکوتر است.

نهی از مراجعه به محکمه طاغوت

60. آیا ندیدی کسانی را که فکر می‌کنند به قرآنی که برای تو نازل گشته و به توراتی که پیش از تو نازل شده، ایمان دارند، اما در عین حال می‌خواهند برای داوری پیش طاغوت بروند،

1. امانت سه گونه است: الف: میان انسان و خدا. (وظایف و واجباتی که بر انسان تعیین شده است). ب: میان انسان و دیگران. (اموال یا اسرار دیگران نزد انسان)، ج: میان انسان و خودش. (مثل علم و عمر و قدرت که در دست ما امانتند).

2. اهل سنت مقصود از "اولی الامر" را امرا و علمای مسلمان معنا کرده اند.

- در حالیکه به آنها دستور اکید داده شده آن را نپذیرند، اما شیطان می‌خواهد آنها را به گمراهی دوری بکشاند.¹
61. وقتی به آنها گفته شود: برای داوری در حل اختلافات خود به سوی قرآن و پیامبر بیایید، منافق‌ها را می‌بینی که به شدت از تو روی می‌گردانند.
62. وقتی منافقان در نتیجه رفتن پیش طاغوت گرفتار مشکل و مصیبت می‌گردند، آنگاه پیش شما می‌آیند، و به خدا قسم می‌خورند که هدف ما از رفتن نزد دیگران جز نیکی کردن و ایجاد توافق چیزی دیگری نبوده است؟
63. آنها کسانی هستند که خداوند از آنچه در دل‌هایشان است آگاه است. پس از آنها روی برگردان و آنها را نصیحت کن و با آنها سخنی رسا و موثر بگو که در جان‌شان نفوذ کند.
64. ما هیچ پیامبری را نفرستادیم مگر اینکه به اذن خداوند اطاعت شوند. اگر منافق‌هایی که با مراجعه به طاغوت در حق خود ستم کردند، نزد شما می‌آمدند و از خداوند آمرزش

¹ یکی از یهودیان مدینه با یکی از منافقان اختلافی پیدا کرد. بنا شد کسی را حکم انتخاب کنند. یهودی پیامبر را حکم انتخاب کرد، اما منافق یکی از بزرگان یهودی به نام کعب بن اشرف را انتخاب کرد و با داوری پیامبر مخالفت کرد. طبق این آیه مراجعه به سران طاغوت و دادگاه‌های طاغوت حرام است.

می‌خواستند، و پیامبر نیز برای آنها طلب آمرزش می‌کرد. بدون شک خداوند را بسیار توبه پذیر و مهربان می‌یافتند.^۱

65. پس نه، به پروردگارت قسم، آنها ایمان نیاورده اند، مگر اینکه در اختلافی که دارند، فقط شما را حکم بگیرد و آنگاه در دلشان از قضاوتی که کرده ای ناراض نباشد و در عمل هم بصورت کامل تسلیم گردند.^۲

66. اگر بر آنها واجب می‌کردیم که همدیگر را بکشید و از خانه و وطن خود بیرون شوید، به جز اندکی از آنان عمل نمی‌کردند. اگر آنها نصیحتی را که می‌شوند به آن عمل می‌کردند، بدون شک برای آنها بهتر و استوار تر بود،

67. در آن صورت ما از نزد خود به آنها اجر بزرگی می‌دادیم،

68. و آنها را حتماً به راه راست هدایت می‌کردیم.

رفاقت و همنشینی با پیامبر

1. این آیه توسل و شفاعت را تأیید می‌کند: آمدن توبه‌کاران به محضر پیامبر و دست‌به‌دامان او شدن، توسل است و طلب آمرزش پیامبر برای آنان، شفاعت است.

2. زبیر بن عوام از مهاجرین با شخصی از انصار بر سر آبیاری نخلستان خود اختلافی پیدا کرد. هر دو خدمت رسول خداوند رسیدند. پیامبر فرمود: اول زبیر باغ خود را آبیاری کند سپس مرد انصاری. به خاطر اینکه باغ زبیر در مسیر نهر آب قرار داشت و جریان آن از باغ او صورت می‌گرفت. مسلمان انصاری از این قضاوت ناراحت شد و گفت: آیا این قضاوت به خاطر این بود که زبیر عموزاده تو است؟ پیامبر از این سخن ناراحت شد و آنگاه این آیه نازل شد.

69. کسی که از خداوند و پیامبر اطاعت کند، آنها با کسانی هستند که خداوند برای آنها نعمت داده مانند پیامبران، راست گویان، شهدا و صالحان و آنها چه خوب رفقای هستند.¹

70. این فضل همنشینی با نیکان از جانب خداوند است و همین کافی است که خداوند به حال بندگان خود آگاه است.

مبارزه در راه خداوند

71. ای مومنان! اسلحه خود را بگیرید و گروه گروه و یا همه با هم برای جهاد حرکت کنید.

72. بدون شک در میان شما کسانی هستند که تنبلی می‌کند و هر گاه مصیبتی به شما برسد می‌گوید: به راستی خداوند به من رحم کرد که همراه آنها نبودم،

73. اما اگر به شما از فضل خداوند غنیمت و پیروزی برسد، در حالی که انگار بین شما و آنها هیچ دوستی ای نبوده، حتما می‌گوید: کاش با آنها بودم تا به کامیابی بزرگی می‌رسیدم.

1. یکی از دوستان پیامبر به نام «ثویان» که نسبت به آن حضرت، علاقه شدیدی داشت، روزی با حال پریشان خدمتش رسید، پیامبر از سبب ناراحتی او سؤال نمود، در جواب عرض کرد: امروز در این فکر فرو رفته بودم که فردای قیامت اگر من اهل بهشت باشم، مسلماً در مقام جایگاه شما نخواهم بود، و اگر اهل بهشت نباشم که تکلیفم روشن است، بنابراین در هر حال از درک حضور شما محروم خواهم شد، با این حال چرا افسرده نباشم؟! این دو آیه نازل شد و به این گونه اشخاص بشارت داد که افراد مطیع پروردگار در بهشت نیز همنشین پیامبران و برگزیدگان خدا خواهند بود.

74. پس کسانی در راه خداوند مبارزه می‌کند که زندگی دنیا را به آخرت می‌فروشند. هر کسی در راه خداوند مبارزه کند، یا کشته میشود و یا پیروز میگردد، و به زودی به او پاداش بزرگی می‌دهیم.

75. چرا شما در راه خداوند و برای نجات مستضعفان اعم از زن، مرد و کودک مبارزه نمی‌کنید که می‌گویند: پروردگارا! ما را از این شهری که شهروندانش ظالم اند بیرون ببر و از جانب خود کسی را والی و سرپرست برای ما قرار بده و از جانب خود کسی را برای ما کمک گاری قرار بده.

76. مومنان، در راه خدا مبارزه می‌کنند و کافران در راه طاغوت مبارزه می‌کنند. پس با یاران شیطان مبارزه کنید که بدون شک نیرنگ و فریب شیطان ضعیف است.

77. ای پیامبر! آیا ندیدی کسانی را که به آنها گفته شد: فعلا نجنگید و نماز بر پا دارید و زکات بدهید ولی وقتی که جهاد و جنگ بر آنها واجب شد، گروهی از آنها از دشمنان می‌ترسیدند مانند ترسیدن از خداوند بلکه بالاتر از آن ترسیده بودند و گفتند: پروردگارا! چرا بر ما جنگ را واجب کردی؟ چرا ما را برای یک مدت کمی مهلت ندادی. شما ای پیامبر به

آنها بگو: خوشی های دنیا ناچیز است و برای کسی که تقوا پیشه کند آخرت بهتر است و ذره ی بر شما ستم نمی شود.^۱

78. این را بدانید، هر کجا باشید مرگ به سراغ شما می آید، هر چند در قصرهای مستحکم باشید. اگر خیری به مجاهدان برسند منافقان می گویند: این از جانب خدا است و اگر شکست و بدی به آنها برسد، می گویند: ای پیامبر! این از جانب توست. بگو: همه از جانب خداوند است. این قوم را چه شده است که خیلی دیر یک مطلب را می فهمند؟^۲

79. ای پیامبر! هر خیری به تو برسد از جانب خداوند است و هر بدی که به تو برسد از جانب خود توست. ای پیامبر! ما تو را پیامبر برای مردم فرستادیم. اینکه خداوند شاهد است، کافی است.

1. بعضی از مسلمانان زمانی که در مکه بودند از پیامبر اجازه جنگ می-خواستند ولی وقتی به مدینه آمدند و زمینه برای مبارزه مسلحانه آماده شد و فرمان جهاد نازل گردید، بعضی از همین ها در جهاد شرکت نکردند، آنگاه این آیه نازل شد.

2. برای این آیه دو شان نزول نقل شده اس: قومی از اعراب به یکدیگر گفتند: با محمد هجرت می کنیم اگر سرزمین او نسبت به ما و چارپایان ما سازگار افتاد او راست می گوید و دین او هم راست است و اگر با ما سازگار نیفتاد معلوم می-شود دین او درست نیست و خودش هم راستگو نمی باشد چون وارد مدینه شدند حال آن ها دگرگون شد و تب عارض آن ها گشت و این آیه نازل گردید. و نیز گویند: وقتی که پیامبر به مدینه هجرت فرمود اگر گرفتاری و بدبختی برای منافقین و یهودیان می-رسید و با احتیاج و نقصی در کارشان پدید می آمد، می گفتند: از اثر بدی قدم و شومی پیامبر است و اگر را حتی و فراوانی و نفعی بر آن ها عائد می گشت، می گفتند از ناحیه خداوند است سپس این آیه نازل شد.

80. هر کسی از پیامبر اطاعت کند در واقع از خداوند اطاعت کرده است و هر کسی سرپیچی کند، مسئولیتش با خودش است ما تو را نگهبان آنها نفرستاده ایم.^۱

81. آنها در حضور تو می گویند: فرمانبرداریم. اما وقتی از نزد تو بیرون بروند، گروهی از آنها شبانه بر خلاف آنچه تو می گویی تشکیل جلسه می دهند. خداوند نقشه های شب آن ها را می نویسد. از آنها دوری کن و بر خداوند توکل کن که پشتیبانی خداوند کافی است.^۲

82. آیا آنها درباره قرآن تدبیر نمی کنند؟ اگر قرآن از جانب غیر خداوند می بود، بدون شک در آن اختلاف زیادی پیدا می شد.

مذمت شایعه پراکنی

83. هرگاه به آنها خبری از امنیت یا ترس برسد آن را فوری پخش می کنند. اگر آن خبر را به پیامبر، امامان و افراد آگاه خود ارجاع می دادند، افراد آگاه راست و دروغ آن را تشخیص

^۱ وقتی پیامبر فرمود: هرکسی از من اطاعت کند از خداوند اطاعت کرده است. منافقان وقتی این سخن پیامبر را شنیدند، اظهار داشتند که این سخن پیامبر به شرک نزدیک است، آنگاه این آیه نازل شد.

^۲ این آیه درباره عده ای از منافقین مانند خلاس بن سوید نازل گردیده که وقتی که نزد رسول خدا می آمد اظهار اخلاص و فرمانبرداری می نمود و هنگامی که از نزد پیامبر بیرون می رفت به نفاق و دورویی می پرداخت.

می دادند. اگر فضل و رحمت خداوند نبود، جز تعداد اندکی بقیه از شیطان پیروی می کردید.

84. پس ای پیامبر! در راه خدا مبارزه کن: تو فقط مسئول ادای وظیفه خودت هستی. مومنان را هم به جهاد تشویق کن تا شاید خداوند توان و آزار دشمن را از شما بازدارد. قدرت خداوند بیشتر و مجازاتش سخت تر است.¹

پاداش واسطه کار نیک

85. هر کسی که واسطه ی کار نیک شود، برای او سهمی از آن کار نیک وجود دارد. و هر کسی که واسطه ی کار بدی شود، برای او سهمی از آن کار بد وجود دارد. خداوند بر هر چیزی مراقب و حسابگر است.

بهتر ادا کردن جواب سلام

86. هر گاه کسی بر شما درود و سلام فرستاد، شما آن را با درود و سلامی بهتر از آن یا حد اقل به اندازه آن پاسخ دهید. بدون شک خداوند حسابرس همه چیز است.

¹. وقتی ابوسفیان از جنگ احد پیروز برگشت، پیامبر را تهدید کرد که در موسم بدر صغری به سراغ شما خواهم آمد. پیامبر مردم را برای حرکت به محل مذکور فراخواند ولی جمعی از مسلمانان به خاطر شکست در احد از شرکت در آن خود داری کردند، آنگاه آیه نازل شد، و پیامبر باز هم مسلمانان را به مبارزه دعوت کرد و هفتاد نفر دعوت پیامبر را لبیک گفته و به محل مذکور آمدند و ابوسفیان وحشت کرد و از جنگ منصرف شد.

87. خداوندی که جز او معبودی نیست، بدون شک خداوند شما را در روز قیامت که در آن هیچ شکی وجود ندارد جمع می‌کند. چه کسی از خداوند راستگو تر است؟

منافقان

88. چرا شما در مورد منافق دچار دو دستگی شده اید؟ در حالیکه خداوند آنها را به خاطر کاری که کرده اند، سرنگون کرده اند. آیا می‌خواهید کسی را که خداوند او را گمراه کرده، هدایت کنید؟ هر کسی را که خداوند گمراه کند هر گز راهی برای هدایت شان پیدا نمی‌توانی.¹

89. منافقان دوست دارند شما هم مانند آنها کافر شوید تا با آنها مساوی گردید. پس از آنها کسی را دوست نگیرید، تا اینکه در راه خداوند هجرت کنند پس اگر رو گردان شدند هر کجا آنها را پیدا کردید بگیرید و بکشید و از آنها کسی را دوست و یاور نگیرید.

90. مگر کسانی که به قومی پناهنده شوند که بین شما و آنها پیمان صلح بسته شده باشد یا درحالی پیش شما بیایند که دل

¹ منافقان به دو گروه تقسیم می‌شدند، منافقان که در دارالکفر زندگی می‌کردند و به خاطر جاسوسی اظهار اسلام می‌کردند و منافقانی که در دارالاسلام زندگی می‌کردند و از ته دل ایمان نیاورده بودند و جاسوسی هم نمی‌کردند، با گروه دوم مسلمانان دستور داشتند به نیکی رفتار کنند، اما در باره گروه اول مسلمانان اختلاف داشتند، برخی می‌گفتند با آنها باید شبیه رفتار با کفار را داشت و برخی می‌گفتند باید با آنها مثل منافقان دارالاسلام رفتار کرد، آنگاه این آیه نازل شد.

هایشان از مبارزه با شما یا با قوم خودش به تنگ آمده باشد. اگر خداوند می‌خواست قطعا آنها را بر شما مسلط می‌کرد و آنها با شما می‌جنگیدند. پس اگر آنها از شما کناره گرفتند و با شما سر جنگ نداشتند و به شما پیشنهاد صلح دادند، پس خداوند برای شما راهی برای مبارزه برضد آنان قرار نداده است.^۱

91. شما به زودی گروهی دیگر را می‌بینید که می‌خواهند از سوی شما و قوم خود در امان باشند، ولی زمانیکه به فتنه دعوت شوند، با سر به سمت آن می‌دوند، آنها اگر از اذیت و آزار شما کنار نکشیدند و با شما صلح نکردند و از شما دست برنداشتند، آنها را هر کجا یافتید دستگیر کنید و بکشید. اینها همان کسانی هستند که دست شما را در مبارزه با آنها باز گذاشته ایم.^۲

مذمت قتل مومن

92. هیچ مومنی حق ندارد مومنی را بکشد، مگر اینکه به صورت خطایی باشد. هر کسی به صورت خطایی مومنی را بکشد،

¹ این آیه بعد از پیمان عدم تعرض میان مسلمانان و طایفه اشجع نازل شد؛ زیرا بعضی از مسلمانان قصد داشتند به آنان حمله کنند و این آیه بر خلاف دستور شدت عملی که در باره منافقان داده بود دو دسته را استثنا کرد.

² گروهی از مردم مکه خدمت پیامبر می‌رسیدند و از روی ریا تظاهر به اسلام می‌کردند، اما وقتی در مقابل قریش و بت‌های آنها قرار می‌گرفتند به پرستش بت‌ها می‌پرداختند. آنها می‌خواستند هم از سوی مسلمانان و هم از سوی مشرکان در امان باشند.

لازم است یک بنده‌ی مومن را آزاد کند و به خانواده مقتول دیه پردازد. مگر اینکه آنها دیه را ببخشند. اگر مقتول از گروه دشمن شما باشد، اما مومن باشد، در این صورت لازم است فقط یک بنده‌ی مومن را آزاد کند. اگر مقتول از گروهی باشد که میان شما و آنها پیمانی وجود دارد، در این صورت باید به خانواده مقتول دیه پردازد و یک بنده‌ی مومنی را نیز آزاد کند. هر کسی برده‌ای نیافت، به جای آن دو ماه پشت سر هم روزه بگیرد که این کار بخشایشی از جانب خداوند است و خداوند دانای حکیم است.^۱

93. کسی که مومنی را به صورت عمد بکشد، سزایش جهنم است که برای همیشه در آنجا ماندنی است و خداوند بر او غضب و او را لعنت می‌کند و برای او عذابی بزرگ آماده می‌کند.

کفایت اسلام ظاهری

94. ای مومنان! هنگامی که در راه خداوند برای جهاد می‌روید، لازم است خوب بررسی کنید و کسی را که اظهار اسلام می‌کند، و به شما سلام می‌کند، نگوئید که شما مومن نیستی تا

¹ حارث بن یزید از بت پرستان با همکاری ابوجهل، در مکه مسلمانی را به نام عیاش بن ابی ربیع به جرم گرایش به اسلام، شکنجه کرد. پس از هجرت مسلمانان به مدینه، عیاش نیز به مدینه مهاجرت کرد. روزی عیاش بصورت اتفاقی حارث را دید و او را به قتل رسانید، غافل از اینکه حارث توبه کرده و مسلمان شده است، آنگاه این آیه نازل شد.

به این بهانه او را بکشید و به غنیمت و زندگی دنیا برسید، به خاطر اینکه غنیمت های بسیاری نزد خداوند است. قبلا خود شما نیز همین گونه بودید (مومن واقعی نبودید) و خداوند بر شما منت نهاد و مومن واقعی شدید، پس دقیق بررسی کنید تا به افراد بی گناه آسیب نرسد. بدون شک خداوند به آن چه که می کنید آگاه است.^۱

جهاد و هجرت

95. مومنانی که بدون عذر در جهاد شرکت نمی کنند با مجاهدان که با مال و جان در راه خداوند جهاد می کنند برابر نیستند، خداوند مجاهدان را که با مال و جان خود در راه خداوند جهاد می کنند بر نشستگان از لحاظ رتبه و درجه برتری داده اند. خداوند همه را وعده ی نیکو داده است. خداوند مجاهدان را بر نشستگان به پاداشی بزرگ برتری داده است،

¹ در رمضان سال هفتم هجرت، پیامبر، اسامه بن زید را همراه با جمعی برای ماموریتی به سوی بنی عوال و بنی عبد بن ثعلبه در ناحیه نجد فرستاد. آنها به مردی به نام عامر بن اضبط اشجعی برخوردند که اموال و گوسفندان خود را در کوهی پناه داده بود و از سپاه اسلام استقبال کرد و اظهار اسلام کرد. یکی از افراد اسامه به نام مُحَلَم به خیال آن که او به دروغ اظهار اسلام می-کند و یا طبق برخی گزارش ها به خاطر اینکه در دوران جاهلیت بین آن دو کدورت وجود داشت، او را کشت و اموال او را به غنیمت گرفت. وقتی پیامبر از این ماجرا اطلاع یافت بسیار ناراحت شد و اسامه را سرزنش کرد و از راه اعتراض و توبیخ به او گفت: چرا دلش را نشکافتی تا بدانی که او راستگوست یا دروغ گو؟ یعنی همان اقرار زبانی کافی بود. آنگاه این آیه نازل گردید.

96. به درجات و آمرزش و رحمتی از جانب خداوند و خداوند
آمرزنده مهربان است.

هجرت به خاطر حفظ دین

97. وقتی فرشتگان جان کسانی را می گیرند که با ماندن در دیار
کفر به خود ظلم کردند، از آنها می پرسند: شما در چه کاری
بودید و وضع دینداری تان چطور بود؟ آنها می گویند: ما در
آن سرزمین مستضعف و تحت فشار بودیم. فرشتگان می
گویند: مگر زمین خداوند فراخ نبود که هجرت کنید؟ آنها
جایشان در جهنم است و بد سرنوشتی دارد،¹

98. مگر مردان، زنان و کودکان مستضعفی که چاره‌ی ندارند و
به جایی دیگر هم نمی توانند بروند.

99. پس امید است که خداوند اینها را ببخشد و خداوند بخشنده و
آمرزنده است.

پاداش هجرت و نماز مسافر

100. هر کسی برای حفظ دینشان در راه خدا هجرت کند،
سرزمین های بسیاری برای زندگی سالم و راحت پیدا خواهند

¹ پیامبر پس از هجرت به مدینه دستور داد تا همه مسلمانان به مدینه مهاجرت کنند، عده زیادی به مدینه آمدند اما تعدادی از مسلمانان از دستور پیامبر سرپیچی کردند و در مکه ماندند و سرانجام به همکاری مشرکان کشیده شدند و در جنگ بدر در سال دوم هجرت شرکت کردند و در برابر مسلمانان جنگیدند تا کشته شدند. در زمانی که فرشتگان جان این گونه افراد را می گرفتند گفتگوی بین آنها صورت گرفت که در آیه آمده است.

کرد. هر کسی به قصد مهاجرت به دیاری که دین خدا و رسولش در آن برقرار است، از خانه اش خارج شود و بعد، در بین راه، مرگ به سراغش بیاید، پاداشش با خداست، خدا آمرزندهٔ مهربان است.

101. وقتی به مسافرت می روید و می ترسید که کفار آسیبی به شما برسانند، اشکالی ندارد که نمازهای چهاررکعتی را شکسته بخوانید؛ زیرا کفار دشمن آشکار شما هستند.¹

نماز خوف

102. هر گاه در میدان نبرد در میان مجاهدان بودی و برایشان نماز جماعت بر پا کردی، یک گروه از مجاهدان با شما به نماز بایستند و سلاح های خود را با خود بگیرند. و زمانی که سجده را تمام کردند، رکعت دوم نماز خود را به صورت فرادا تمام کنند. آنگاه پشت سرتان قرار گیرند و گروه دیگری که همراهی شما نماز نخوانده اند بیایند و در رکعت دوم با شما نماز بخوانند و باید احتیاط کرده و اسلحه خود را به همراه بگیرند، زیرا کافران دوست دارند شما از وسایل و

¹. قومی از بنی نجار از پیامبر سؤال کردند: وقتی که سفر نمودیم نماز را چگونه به جای آوریم؟ سپس این آیه که دلالت بر نماز قصر دارد، نازل گردید و یک سال از این جریان گذشت و جنگی پیش آمد. پیامبر نماز ظهر را ادا نمود، مشرکین گفتند: بهترین وقت برای حمله به لشکر اسلام هنگام نماز گذاردن مسلمین است زیرا هیچ وقت از گذاردن نماز دست برنمی دارند سپس آیه «إِنْ حَقَّتْ أُنْ بَقُوتِكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا» میان دو نماز ظهر و عصر نازل گردید.

اسلحه های تان غافل شوید تا یک باره بر شما حمله کنند. و مانعی بر شما نیست که اگر از آزار باران در زحمتید یا بیمارید، اسلحه خود را بر زمین بگذارید اما مواظب خود باشید. بدون شک خداوند برای کافران عذابی خفت بار آماده کرده است.^۱

103. وقتی نماز را تمام کردید، خداوند را ایستاده، نشسته و خوابیده یاد کنید. هرگاه از شر دشمن خاطر جمع بودید نماز را به صورت معمول تمام بخوانید، زیرا نماز بر مومنان واجب و دارای وقت معین می باشد.

104. در تعقیب دشمن تنبلی نکنید، زیرا اگر شما درد می کشید، آنها نیز مثل شما درد می کشد. اما شما امیدی از خداوند دارید که آنها ندارند و خداوند دانای حکیم است.^۲

تلاش برای متهم کردن بیگناه

105. ای پیامبر! ما این کتاب را به حق بر تو نازل کردیم تا میان مردم طبق آنچه خداوند به تو نشان داده حکم کنی. مبدا که مدافع خیانتکاران باشی.^۱

1. در سال ششم هجری، پیامبر با گروهی از مسلمانان به سوی مکه عزیمت کردند. در منطقه‌ی حدیبیه، با خالد بن ولید و دوصد نفر همراهان او مواجه شدند که برای جلوگیری از ورود آن حضرت، سنگر گرفته بودند. پس از اذانِ بلال و برپایی نماز جماعت، خالد بن ولید فرصت را مناسب دید که هنگام نماز عصر یکباره حمله کند. آیه نازل شد و از توطئه خیرداد و شیوه نماز خوف را هم آموزش داد. خالد پس از دیدن این معجزه، مسلمان شد.

2. پس از حوادث دردناک جنگ احد میان پیامبر و ابوسفیان سخنانی رد و بدل شد و سرانجام ابوسفیان مسلمانان را تهدید کرد و گفت: وعده ما در سرزمین بدر صغری، آنگاه این آیه نازل شد.

106. از خداوند آمرزش بخواه که خداوند آمرزنده ی مهربان است.
107. درباره ی کسانی که به خود خیانت می کنند بحث نکن. بدون شک خداوند خیانتگر گناه کار را دوست ندارد.
108. آن ها از مردم خجالت می کشند و خیانت هایشان را مخفی می کنند؛ اما از خدا خجالت نمی کشند! درحالی که وقتی در جلسه های مخفی شبانه برای اثبات بی گناهی شان نقشه می کشند، خدا حاضر و ناظر است بله، خدا به کارهایشان احاطه دارد.^۲
109. بله شما حالا در زندگی دنیا از خیانت کاران دفاع و حمایت کردید، اما چه کسی در روز قیامت در برابر خداوند از آنها حمایت می کند و یا چه کسی حامی و مدافع آنها می شود؟^۳

→

1. عده ای با ظاهر سازی و شهادت دروغ پیامبر را متقاعد ساختند که قتاده را ملامت و سرزنش کند. قتاده وقتی از جریان اطلاع پیدا کرد گفت: کاش مرده بودم و ملامت پیامبر را نشنیده بودم. آنگاه این آیه نازل شد.

2. دزد زمانی که دید رسوا می شود جنس دزدی را در خانه یک یهودی انداخت و پیامبر طبق این ظواهر سارق را تبرئه و یهودی را محکوم کرد.

3. روی سخن با بنی ابیرق طایفه سارق است که سعی کردند با صحنه سازی و آوردن شاهدها دروغین سارق را تبرئه کنند.

110. هر کسی که کار بدی کند یا به خود ستم کند، آنگاه از خداوند آمرزش بخواهد، خداوند را آمرزنده و مهربان خواهد یافت.

111. هر کسی گناهی کند، تنها به ضرر خود می‌کند و خداوند دانای حکیم است.

112. هر کسی خلافی مرتکب شود یا گناهی کند آنگاه آن را به بی‌گناهی نسبت دهد، تهمت و گناهی آشکاری را متحمل گردیده است.

113. اگر فضل و رحمت خداوند بر تو نبود، گروهی از آنها قصد داشتند تو را از قضاوت عادلانه منحرف کنند، اما آنها در حقیقت فقط خود را گمراه و منحرف می‌کنند و به تو هیچ ضرری نمی‌رسانند. خداوند بر تو کتاب و حکمت را نازل کرد و چیزی به تو آموخت که نمی‌دانستی. فضل و بخشش خداوند بر تو بزرگ است.¹

114. (مخالفان جلسات مخفیانه تشکیل می‌دادند و برضد پیامبر و مسلمانان توطئه می‌کردند) در بسیاری از سخنان که بصورت مخفیانه در گوشه‌ی کسی گفته می‌شود، خیری

¹ این آیه در دنبال ماجرای بنی ابیرق است که یکی از آنها دزدی کرده بود و دیگری را متهم کرد، اگر خداوند خیانت این طایفه را افشا نکرده بود، پیامبر، بی‌گناهی را طبق شواهد ظاهری محکوم می‌کرد. جمعی از منافقان با شهادت دروغ بر تیرئه سارق واقعی خواستند پیامبر را به حکم ناصواب وادارند، ولی خداوند او را از ماجرا مطلع ساخت.

نیست، مگر کسی که به صدقه یا کار نیک یا اصلاح میان مردم امر کند. هر کسی برای کسب رضایت خداوند این کار را انجام دهد، به او پاداش بزرگی خواهیم داد.

115. هر کسی، پس از اینکه راه هدایت و حقیقت برای وی روشن شده باشد، با پیامبر مخالفت کند و راهی غیر از راه مومنان را در پیش گیرد، او را به همان راه اشتباهی که انتخاب کرده، رهایش می‌سازیم و او را به جهنم می‌فرستیم که بد جایگاه و سرنوشتی است.^۱

116. بدون شک خداوند شرک به خود را بدون توبه نمی‌بخشد و کمتر از آن را برای هر کسی که بخواهد بدون توبه می‌بخشد. هر کسی به خداوند شرک بورزد، دچار گمراهی زیادی شده است.^۲

دام‌ها و تهدیدهای شیطان

1. عده‌ی همانگونه که بیان شد، سرقتی را به بی‌گناهی نسبت دادند و فامیل‌های سارق با صحنه‌سازی و شاهد‌های دروغ در حضور پیامبر خود را تبرئه کردند اما با نزول آیات که حقایق را بیان کردند، آنها رسوا شدند و پس از رسوایی بشیر بن ابیرق به مکه فرار کرد، آنگاه این آیه نازل شد.

2. پیرمردی نزد پیامبر آمد و گفت: یا رسول الله پیری هستم که به گناه آلوده‌ام ولی تا به حال به خداوند شرک نیاورده‌ام و تا ایمان دارم به کفر باز نخواهم گشت و جز خدا یار و یاورى انتخاب نکرده‌ام و در نافرمانی هم دلیری نکرده‌ام و از کرده‌های خویش پشیمان و از درگاه خدا عذر و آمرزش می‌خواهم با این همه وضع من با خدای من چگونه خواهد بود؟ سپس این آیه نازل گردید.

117. مشرکان به جای خداوند جز بت های بی اثر را نمی خوانند و در واقع آنها شیطان سرکش را می خوانند و عبادت می کنند.

118. خداوند شیطان را لعنت کرد. شیطان گفت: حتما از میان بندگان سهم معینی می گیرم.

119. و حتما بندگان را گمراه می کنم و آنها را به دام آرزو ها می اندازم و به آنها دستور می دهم تا گوش چهارپایان را برای بتها بشکافند، و خلقت خداوند را تغییر دهند.¹ هر کسی که شیطان را به جای خداوند سرپرست بگیرد، بدون شک دچار زیان آشکاری شده است.

120. شیطان به آنها وعده می دهد و آنها را آرزومند می سازد، و در واقع شیطان به آنها جز فریب وعده نمی دهد.

121. آنها جایگاه شان جهنم است و هیچ راه فراری از آن نمی یابند.

ایمان و عمل صالح باعث نجات بشر

122. کسانی که ایمان آورده و عمل صالح انجام دهند، آنها را وارد بهشت می کنیم که از زیر درختانش نهرها جاری

¹. مانند تغییر جنسیت.

- است و همیشه در آنجا خواهند بود. وعده ی خداوند راست است و چه کسی از خداوند راستگو تر است؟
123. اجر و کیفر به دلخواه شما و یا اهل کتاب نیست. هر کسی بدی کند به خاطر کار بد خود مجازات می شود و برای او غیر از خداوند یار و یآوری نیست.^۱
124. هر کسی از مرد و زن کار درست انجام دهد، در حالی که مومن است، آنها وارد بهشت می شوند و ذره ی به آنها ستم نمی شود.
125. چه کسی در دینداری بهتر از آن کسی است که خود را تسلیم خدا کرده است، در حالیکه نیکوکار بوده و از دین حنیف و حق ابراهیم پیروی کرده است؟ خداوند ابراهیم را دوست خود گرفت.
126. هر چه در آسمان ها و زمین است، مال خداوند است. خداوند به همه چیز احاطه دارد.

احکام زنان و همسررداری

127. ای پیامبر! مردم از تو درباره زنان فتوا می خواهند بگو: خدا درباره آنان و درباره آنچه در قرآن در مورد دختران

1. مسلمانان و اهل کتاب بر یکدیگر فخر می فروختند. اهل کتاب به سابقه خود فخر می کردند و مسلمانان به خاتمیت پیامبر اسلام. یهودیان می گفتند: ما ملت برگزیده ایم و آتش ما را نمی سوزاند. مسلمانان می گفتند: ما بهترین امت هستیم.

یتیم بر شما تلاوت می شود، برای شما فتوا می دهد؛ همان یتیمانی که آنچه برایشان مقرر شده است به آنان نمی دهید^۱ و رغبت دارید با آنان ازدواج کنید تا حق شان را بخورید؛ و دربارهٔ کودکان ناتوان^۲ هم به شما سفارش می کند، و اینکه در حق یتیمان با عدالت رفتار کنید و هر کار خوبی که انجام دهید بدون شک خداوند به آن آگاه است.^۳

128. اگر زنی نشانه‌های ناسازگاری یا بی‌مهتری در شوهرش ببیند، بد نیست که با کوتاه آمدن از بعضی حقوق خود، با شوهرش سازش کند؛ چون که به هر حال، صلح بهتر از اختلاف و جدایی است. خودخواهی و بخل در وجود انسان‌ها، مانع گذشت و بزرگواری‌شان می‌شود. البته شما اگر با همسرانتان خوش رفتاری کنید و مراقب رفتارتان باشید، کارپسندیده است. بدون شک خدا از رفتارتان آگاه است.^۴

1. مردم آن زمان به دختران یتیم ارث نمی‌دادند و به آنها اجازه ازدواج هم نمی‌دادند.
 2. مردم زمان جاهلیت ارث فرزندان کم‌سن‌وسال را نمی‌دادند و می‌گفتند: «ما به کسی ارث می‌دهیم که به جنگ رفته و با دشمن جنگیده و از حریم خانواده و طایفه دفاع کرده باشد»
 3. در زمان جاهلی و در دوران صدر اسلام تنها مردان که قدرت حمل سلاح و دفاع داشتند ارث می‌بردند و زنان و کودکان از ارث محروم بودند. اعراب با زنان سرپرست یتیم اگر دارای مال و جمال بود، ازدواج می‌کردند و مالش را تصاحب می‌نمودند و اگر جمال کافی نداشتند مانع ازدواج آنها با دیگران می‌شدند تا بمیرد و مالش را تصاحب کنند، آنگاه این آیه نازل شد و مسائل را روشن ساخت.
 4. رابع بن خدیج دو همسر داشت. یکی مسن و دیگری جوان. به خاطر اختلافی، وی همسر سالخورده خود را طلاق داد و هنوز مدت عده تمام نشده بود که با او آشتی و کرد و گفت: اگر همسر دیگر را بر تو مقدم داشتم باید صبر و تحمل کنی و اگر این شرط را نمی‌پذیری، پس از پایان عده از هم جدا شویم. زن پیشنهاد اول را پذیرفت و این آیه نازل شد.

129. شما مردانی که چند همسر دارید، هرگز نمی توانید در میان زنان خود به عدالت رفتار کنید، هر چند تلاش کنید و برای برقراری عدالت حریص باشید. پس به یکی از زنان خود به صورت کامل تمایل نشان ندهید، به گونه ی که زن دیگر خود را بلا تکلیف، رها سازید. اگر صلح و سازش کنید و تقوای الهی را پیشه کنید، بدون شک خداوند آمرزنده ی مهربان است.

130. اگر زن و شوهر از همدیگر جدا شوند، خداوند هر دو را با پیدا کردن همسری مناسب برای هر کدامشان، در سایه رحمت گسترده خودش بی نیاز می کند؛ و او گشایش دهنده و حکیم است.

131. هر چیزی که در آسمانها و زمین است، مال خداوند است. ما به اهل کتاب پیش از شما و همچنین به شما سفارش می کنیم که تقوای الهی را پیشه کنید و از خداوند بترسید. اگر شما کافر شوید (به خداوند ضرری نمی رسد) زیرا آنچه در آسمانها و زمین است، مال خداوند است و خداوند بی نیاز و ستوده است.

132. هر چیزی که در آسمانها و زمین است، مال خداوند است. خداوند در اینکه وکیل و متولی امر باشد، کافی است.

133. ای مردم! اگر خداوند بخواهد شما را از میان می برد و کسانی دیگر را می آورد. خداوند بر این کار تواناست.
134. هر کسی که پاداش دنیا را بخواهد، در نزد خداوند پاداش دنیا و آخرت وجود دارد. خداوند شنوای بیناست.
135. ای مومنان! بر پا کننده عدالت باشید و برای خداوند شهادت بدهید، هر چند به ضرر شما یا والدین و نزدیکان شما باشد و هر چند طرف غنی یا فقیر باشد، بهر صورت شما برای رضای خداوند شهادت دهید. خداوند به رعایت آنها سزاوارتر است پس از هوای نفس پیروی نکنید که منحرف شوید و اگر با زبانبازی شهادت ناحق دهید یا از دادن شهادت روگردانید، خداوند به آنچه می کنید آگاه است.
136. ای مومنان! به خداوند و پیامبر او و قرآنی که بر پیامبرش نازل کرده و کتابهایی که قبلا نازل کرده ایمان بیاورید. هر کسی که به خداوند، فرشتگان، کتابهای آسمانی، پیامبران و روز قیامت کافر شود، بدون شک به گمراهی شدیدی دچار گردیده است.¹

ریشخند بازی منافقان

1. عده از مسلمانان مانند عبدالله بن سلام و اسدین کعب و... خدمت پیامبر رسیدند و گفتند: ما به تو، کتاب آسمانی تو و موسی و تورات و عزیر ایمان می آوریم ولی به سایر کتابهای آسمانی و سایر پیامبران ایمان نمی آوریم، آنگاه این آیه نازل شد.

137. کسانیکه ایمان آورده اند، آنگاه کافر شدند، بعد دوباره ایمان آوردند و باز هم کافر شدند و بر کفر خود افزودند، خداوند آنها را نمی بخشد و آنها را هدایت نمی کند.

138. به منافقان بشارت بده که برای آنها عذاب دردناکی آماده شده است.

139. کسانی که کافران را به جای مومنان دوست خود می گیرند، آیا عزت را نزد آنها می پالند؟ همه عزت از آن خداوند است.

140. خداوند این مسئله را در قرآن برای شما بیان کرده است که هر وقت در مجلسی شنیدید که کسانی آیه های قرآن را انکار و ریشخند می کنند، با آنها همنشینی نکنید، مگر زمانی که آنها وارد صحبت دیگر بشود؛ وگرنه شما هم مثل آنها خواهید بود! بله، خدا همه منافق ها و کافر ها را در جهنم جمع خواهد کرد.¹

141. منافقان منتظر گرفتاری شمایند؛ پس اگر برای شما از جانب خداوند پیروزی حاصل گردد، می گویند: مگر ما با شما نبودیم؟ اگر پیروزی نصیب کافران گردد، می گویند مگر ما مراقب شما نبودیم و از گزند مومنان شما را باز نداشتیم.

¹. جمعی از منافقان در جلسات یهودیان می نشستند که در این جلسات آیات قرآن مورد تمسخر قرار می گرفت.

پس خداوند در روز قیامت میان شما داوری می‌کند. خداوند هرگز برای کافران راهی برای تسلط بر مومنان قرار نداده است.¹

142. منافقان به گمان خود، می‌خواهند خداوند را فریب بدهند. در حالیکه خداوند فریب دهنده‌ی منافقان است. منافقان وقتی برای نماز بلند می‌شوند، با تنبلی بلند می‌شوند، نماز را از روی ریا و نشان دادن به مردم می‌خوانند و خداوند را خیلی کم یاد می‌کنند.

143. منافقان میان مومنان و کافران مذبذب است، نه با این گروهند و نه با آن گروه. کسی را که خداوند گمراه کند، دیگر هرگز برای او راهی نیست.

144. ای مومنان! کافران را به جای مومنان دوست خود نگیرید. آیا می‌خواهید در پیشگاه خداوند بر ضد خود حجت روشنی تهیه کنید؟

145. بدون شک منافقان در پایین‌ترین طبقه از آتش می‌باشند و برای آنها هرگز یآوری نمی‌یابی.

146. مگر آنهایی که توبه کردند، راه اصلاح را در پیش گرفتند، به خداوند تمسک جستند و دین و بندگی خود را

1. طبق این بخش از آیه مسلمانان باید دارای عزت و استقلال باشد و هر پیمان‌نامه، عهد‌نامه و قراردادی که راه نفوذ کفار بر مسلمانان را باز کند جایز نیست.

برای خداوند خالص کردند. پس آنها همراه مومنان هستند.
 خداوند مومنان را پاداش بزرگ خواهد داد.
 147. خداوند در صدد عذاب شما نیست اگر شما شکر گذار
 باشید و ایمان بیاورید. خداوند شاکر و علیم است.

جزء ششم

148. خداوند دوست ندارد بدی کسی بصورت علنی گفته
 شود، مگر کسی که بر او ستم شده است. خداوند شنوای
 داناست.

149. اگر نیکی کسی را اظهار کنید و یا آن را پنهان کنید
 و یا از بدی دیگران گذشت کنید، اشکال ندارد بدون شک
 خداوند بخشاینده‌ی تواناست.

150. کسانی که به خداوند و پیامبرش کافر می شوند و
 می‌خواهند میان خدا و رسولانش تفاوت قائل شوند، به این
 صورت که می‌گویند: "ما به برخی از پیامبران ایمان داریم و

به برخی نداریم" و می‌خواهند بین این دو، راهی جدا بگیرند،
 151. اینها به راستی کافرنند. ما برای کافران عذابی خفت
 بار آماده کرده ایم.

152. کسانی که به خداوند و پیامبران او ایمان آوردند و میان هیچ یک از آنها فرقی نگذاشتند، پاداش آنها را خداوند خواهد داد. خداوند آمرزنده‌ی مهربان است.

بخش دیگر از ماجرای یهود

153. اهل کتاب (یهودی ها و مسیحی ها) از شما می-خواهند کتابی از آسمان برای آنها نازل کنی. البته آنها از موسی بزرگتر از این را خواستند و گفتند: خداوند را آشکارا به ما نشان بده. پس به خاطر ستم شان صاعقه ی آنها را گرفت. بعد از آن همه معجزات روشن که برای آنها آمد، یهودیان به گوساله پرستی رو آوردند. ما آن ها را بخشیدیم و به موسی حجت روشنی عطا کردیم.¹

154. ما کوه طور را به خاطر پیمان یهودی ها بالای سر آنها نگه داشتیم. به آنها گفتیم: از این دروازه بزرگ شهر آریحا سجده کنان وارد شوید. به آنها گفتیم: در روز شنبه ماهیگیری نکنید و حرمت آن را نشکنید. ما از آنها پیمان محکم گرفتیم. (اما یهودیان به هیچ یک از این پیمان ها وفا نکردند)

¹ جمعی از یهود از پیامبر تقاضا کردند که اگر تو پیامبر خدایی، از خداوند بخواه که کتاب آسمانی را یک جا بر ما نازل کند.

155. یهودیان به خاطر پیمان شکنی، انکار آیات خداوند، کشتن به ناحق پیامبران (مانند زکریا و یحیی) و به خاطر گفته های شان که گفتند: دل های ما از درک حق ناتوان و در غلاف است (و نمی خواهیم حق را بپذیریم) خداوند به خاطر کفرشان بر دل های شان مهر زد و جز اندکی ایمان نیاوردند؛

156. و نیز به خاطر کفرشان و آن تهمت بزرگی که به مریم زدند؛

157. و ادعایشان که می گفتند: ما مسیح عیسی بن مریم پیامبر خداوند را کشته ایم. در حالیکه یهودیان نه او را کشتند و نه دار زدند، بلکه شخصی را که شبیه عیسی بود دار زدند و امر بر آنها مشتبه شد. البته کسانی که در چگونگی کشته شدن عیسی اختلاف دارند، در اصل کشته شدنش هم مرددند و از سرنوشتش اطلاع درستی ندارند و فقط به حدس و گمان تکیه کرده اند. آنها یقیناً او را نکشته اند؛

158. خداوند عیسی را به سوی خود بالا برد و خداوند توانای حکیم است.

159. هیچ کس از اهل کتاب نیست مگر اینکه پیش از مرگ عیسی حتما به او ایمان می آورد و روز قیامت بر آنها شاهد خواهد بود.¹
160. به خاطر این همه ستمی که از یهودیان سرزد، و همچنین به خاطر اینکه یهودیان بسیاری از مردم را از راه خدا بازداشتند. ما هم چیزهای پاکیزه و حلال را بر آنها حرام کردیم،
161. یهودیان به خاطر رباخواری شان که از آن نهی شده بودند و به خاطر اینکه اموال مردم را به ناحق می خوردند (به کیفر دنیوی و اخروی مبتلا شدند) و ما برای کافرانشان عذابی دردناک آماده کره ایم.
162. اما از میان آنها عالمان ثابت قدم و مومنانی که به آنچه بر تو نازل شده و آنچه پیش از تو نازل گردیده ایمان آورده اند، نمازگزاران، زکات دهندگان و مومنان به خداوند و روز آخرت، همه ی آنها را پاداشی بزرگ خواهیم داد.
163. ای پیامبر! ما به تو وحی کردیم، همانگونه که به نوح و پیامبران پس از او وحی کردیم، و به ابراهیم، اسماعیل،

¹ طبق روایات ایمان همه اهل کتاب به حضرت عیسی در زمان ظهور وی همراه حضرت حجت اتفاق می افتد.

اسحاق، یعقوب و فرزندان او، عیسی، ایوب، یونس، هارون و سلیمان وحی فرستادیم و به داوود کتاب زبور دادیم.

164. پیامبرانی را که نام بردیم و داستان شان را برای شما بیان داشتیم و پیامبرانی را که نام نبردیم (همه پیامبر و دارای ماموریت از جانب خداوند است). خداوند با حضرت موسی به گونه خاص، سخن گفت.

165. پیامبرانی که بشارت دهنده و هشدار دهنده است، تا مردم را پس از فرستادن پیامبران در مقابل خداوند هیچگونه حجت و عذر و بهانه نباشد. خداوند عزیز و حکیم است.

166. بلی، خداوند به حقانیت آنچه به تو نازل کرده شهادت می‌دهد که به علم خود برایت نازل کرده است. فرشتگان نیز به درستی آن شهادت می‌دهند. شهادت خداوند کافی است.

167. بدون شک، کسانی که کافر شدند و مردم را از راه خداوند بازداشتند، بسیار شدید گمراه شدند.

168. همانا کسانی که کافر شدند و ستم کردند، خداوند هرگز آنها را نمی‌بخشد و به هیچ راهی هدایت نمی‌کند،

169. مگر به راه جهنم که همیشه در آن خواهند ماند. این کار برای خداوند آسان است.

170. ای مردم! پیامبری که انتظارش را می کشیدید از سوی پروردگار، حق را برای شما آورده است. پس ایمان بیاورید که به خیر و صلاح شما است. اگر کافر شوید، خود ضرر می کنید، چون آن چه در آسمان ها و زمین است مال خداوند است. خداوند دانای حکیم است.

171. ای اهل کتاب! در دین خود غلو نکنید. درباره ی خداوند جز حق نگوئید. بدون شک، عیسی مسیح، پسر مریم فقط رسول خداوند و کلمه او است که آن را به مریم داد. عیسی روحی از طرف خداوند بود. پس به خداوند و پیامبر او ایمان بیاورید. نگوئید خداوند سه تا است. این حرف ها را بس کنید که این کار برای شما بهتر است. بدون شک خداوند فقط معبودی یگانه است. خداوند منزّه است از اینکه دارای فرزند باشد. آن چه که در آسمان ها و زمین است مال خداوند است. متولی و همه کاره عالم فقط خداوند است.

172. مسیح و فرشتگان مقرب، هرگز ابا ندارند که بنده ی خداوند باشد. هر کسی از بندگی خداوند روی گردان شود و تکبر به خرج دهد، همه را در روز قیامت به حضور خود جمع می کنم.

173. کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند، خداوند پاداش آنها را بصورت کامل خواهد داد و از فضل خود

برای آنها اضافه خواهد کرد. اما کسانی که ابا کردند و تکبر به خرج دادند، آنها را عذاب دردناکی خواهد بود. آنها برای خود غیر از خداوند سرپرست و یآوری نخواهند یافت.

174. ای مردم! برای شما از جانب پروردگار تان دلیل روشن و قرآن آمده است. ما نور روشنگری برای شما نازل کرده ایم.

175. اما کسانی که به خداوند ایمان آوردند و به او تمسک جستند، خداوند همه را در جوار رحمت و فضل خود در خواهد آورد و آنها را به سوی خودش به صراط مستقیم هدایت خواهد کرد.

ارث خواهر و برادر

176. ای پیامبر! از تو درباره ارث خواهر و برادر می پرسند. بگو خداوند درباره ی ارث خواهر و برادر به شما پاسخ می-دهد. اگر مردی بمیرد و فرزندی نداشته باشد و خواهری دارد، نصف آنچه به جا گذاشته از آن او است و او نیز از خواهر خویش اگر فرزندی نداشته باشد ارث می برد. پس اگر ورثه دو خواهر باشند دو سوم میراث برای آن دو است. اگر ورثه چند خواهر و برادر باشند، برای هر مرد دو برابر سهم زن

است. خداوند احکام را برای شما بیان می کند تا گمراه نشوید.

خداوند به همه چیز داناست.¹

سوره مائده (سفره)

(سوره مائده پنجمین / صد و دوازدهمین سوره از قرآن کریم و دارای 120 آیه و مدنی می باشد. علت نام گذاری این سوره به "مائده" به خاطر داستانی است که در آن حواریون از عیسی درخواست کردند تا وی از خدا برای آنها غذایی آسمانی بخواهد. این سوره بعد از صلح حدیبیه و جنگ تبوک پس از سوره فتح بین سال هفتم تا دهم هجری نازل شده است. در آن سال پیامبر و اصحابش قصد انجام عمره کرده بودند ولی قریش مانع آنها شد و اتفاقاتی افتاد که منجر به صلح حدیبیه شد. پیامبر هم به صلح راضی بود اما بسیاری از اصحاب این صلح را به ضرر مسلمین می دانستند زیرا که مفادی در صلح نامه بود که خواسته های مشرکین را در بر داشت. همانند ترک جنگ چهار ساله و اینکه اگر کسی از قریش پیش مسلمانان برود او را باز می گردانند ولی مشرکین

¹ جابر بن عبدالله انصاری نقل کرده که می گوید: من بیمار بودم، پیامبر به عیادت من آمد و در آن جا وضو گرفت و از آب وضوی خود بر من پاشید، شفا یافتم. من که از مرگ خود اندیشناک بودم عرض کردم. وارث من فقط خواهران من هستند، میراث آنها چگونه است؟ این آیه در پاسخ آن نازل شد.

همچین الزامی نداشتند و اینکه در آن سال مسلمانها نمی توانستند عمره به جا بیاورند و انجام عمره به سال بعد موکول شد. این سوره در چنین فضایی نازل شد و در ابتدای آن نیز امر به وفای به عهد آمده است تا مسلمانان به مفاد توافق نامه عمل کنند. عقود در این آیات مطلق آورده شده تا شامل همه عهد و پیمانها بشود خواه بین مسلمانها و مشرکین یا بین خود مسلمانان و یا بین خداوند متعال و بندگانش. حتی خداوند داستانهایی از نقض عهد اهل کتاب برای عبرت گیری آورده است و کلام را به نقض عهد منافقین و یهود با پیامبر کشانده است. در بخش دیگر از این سوره آیات الاحکام آمده است و به تناسب اینکه مسلمانان در سال آینده می خواهند عمره انجام بدهند احکام و مناسک مربوط به حج و عمره و حرم بیان شده است تا مسلمانان فرق احکام اسلام و دوران جاهلیت را متوجه بشوند. البته احکام عمومی دیگری هم که مورد ابتلا بوده در لابه لای آیات آمده است. دست آخر هم این سوره با ذکر احوال روز قیامت به پایان رسیده تا باز مسلمانها بدانند که خداوند برای این وفای به عهد برای آنها چه پاداشی آماده نموده است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

وفای به عهد

1. ای مومنان! به تمام قراردادهای خود وفا کنید. گوشت چهارپایان برای شما حلال شده است. مگر حیوانات که حکمش برای شما در دوآیه بعد بیان می شود. در حال احرام شکار نکنید. خداوند هر کاری که بخواهد به آن حکم می کند.

احکام حج

2. ای مومنان! به شعائر الهی (اعمال و آداب حج)، بی احترامی نکنید. همچنین احترام ماه حرام، قربانی های بی نشان و نشاندار¹ و حرمت زائران بیت الحرام - که دنبال فضل و خوشنودی خداوند هستند، - را نگهدارید. وقتی از احرام بیرون آمدید می توانید شکار کنید. دشمنی گروهی از مردم که شما را از ورود به مسجد الحرام بازداشتند و ادارتان نکنند که بر آنان تعدی کنید. در کار خوب و تقوا با همدیگر همکاری کنید و در گناه و تعدی با همدیگر همکاری نکنید. از خداوند بترسید. مجازات خداوند شدید است.

¹ یعنی چهارپایانی که علامت گذاری شان می کنند تا همه بدانند آن ها برای مراسم قربانی حج در نظر گرفته شده اند و نباید کسی مزاحمت کند.

گوشت های حرام و اکمال دین

3. گوشت مردار، خون، گوشت خوک، حیوانی حلال گوشتی که به غیر نام خدا سربریده شده، حیوانی که خفه شده یا با زدن، یا پرت شدن از بلندی یا با شاخ زدن حیوان دیگری تلف شده باشد، و نیز نیم خورده درندگان؛ مگر آنکه تا نمرده اند، سرشان را ببرید، حیوانی هم که در برابر بت ها قربانی شده و گوشتی که با قماربازی تقسیم کرده اید، همه اینها برای شما حرام است. همه این اعمال فسق و انحراف از دستوره های خداست، البته هر کسی در حال قحطی و گرسنگی شدید، بدون قصد گناه ناچار شود تا از گوشت های حرام بخورد، اشکال ندارد. بدون شک خداوند آمرزنده ی مهربان است. امروز¹ کافران از شکست دین شما ناامید شدند. پس از آنها نترسید و از من بترسید. امروز دین شما را برای شما کامل کردم و نعمت خود را بر شما تمام کردم و دین اسلام را برای شما پسندیدم.

¹ منظور روز هجدهم ذی حجه سال دهم هجری است که حضرت محمد در منطقه غدیر خم و به دستور خدای حکیم، حضرت علی را به ولایت و جانشینی خود و به امامت و حکومت مسلمانان معرفی کرد.

4. ای پیامبر! از تو می پرسند چه خوردنی‌هایی برای آنها حلال شده است؟ بگو: «همه چیزهای پاک و پاکیزه برایتان حلال است از شکاری بخورید که حیوانات شکاری دست آموزتان می گیرند این شکار کردن را از آموخته‌های خدادادی‌تان به آنها یاد داده‌اید وقت فرستادن حیوان شکاری نام خدا را ببرید. از خداوند بترسید¹ که خداوند سریع الحساب است.»

حلال بودن طعام و ازدواج اهل کتاب و نکوهش دوست دختر و دوست پسر

5. امروز چیزهای پاکیزه برای شما حلال شد. طعام اهل کتاب برای شما حلال است. طعام شما برای اهل کتاب حلال است. با پرداخت مهریه و رعایت پاک دامنی و خودداری از رابطه نامشروع و دوست دختربازی² می توانید با بانوان پاک دامن مومن و بانوان پاک دامن اهل کتاب ازدواج کنید. هر کسی که به اسلام کافر گردد، بدون شک عمل او نابود است. چنین شخصی در آخرت از زیانکاران است.

احکام وضو، غسل و تیمم

¹ در کشتن حیوانات زیاده روی نکنید و به خاطر سرگرمی و تفریح آنها را نکشید.

² دوست دختر و دوست پسر داشتن از نظر شریعت اسلامی حرام است.

6. ای مومنان! هرگاه برای نماز برخواستید، اول وضو بگیرید به این صورت که اول روی و دست های خود را تا آرنج بشوید. بعد سر و پاهای خود را تا برآمدگی روی پا مسح کنید. اگر جنب بودید، خود را پاک و غسل کنید. اگر مریض یا مسافر بودید، یا یکی از شما از دست شویی آمدید، یا با زنان تان تماس جنسی داشتید و آب نیافتید، پس بر خاک پاک تیمم کنید. تیمم این طور است: دو کف دست را روی خاک بزنید و به پیشانی و پشت دست هایتان بکشید خدا که نمی خواهد به شما سخت بگیرد؛ بلکه می خواهد پاکتان سازد و نعمتش را بر شما تمام کند تا شکر کنید.

7. نعمت خداوند را که به شما داده است و پیمانی را که با شما بسته است به یاد بیاورید زمانی که گفتید: شنیدیم و اطاعت کردیم. تقوای الهی پیشه کنید و از خداوند بترسید. خداوند به راز دلها آگاه است.

اهتمام به عدالت

8. ای مومنان! همیشه برای خداوند قیام کنید و به عدالت شهادت دهید. به هیچ وجه دشمنی با گروهی شما را وادار نکند که به عدالت رفتار نکنید. با عدالت رفتار کنید که به

تقوا نزدیک تر است. از خداوند بترسید. خداوند به آن چه انجام می‌دهید آگاه است.

9. خداوند کسانی را که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند، وعده ی مغفرت و پاداش بزرگ داده است.

10. کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند، آنها اهل جهنم اند.

11. ای اهل ایمان! نعمت خداوند را یاد کنید زمانیکه قومی تلاش کردند بر شما دست درازی کنند، خداوند دست آنها را از شما کوتاه کرد. از خداوند بترسید. مومنان باید فقط بر خداوند توکل کنند.¹

پیمان اهل کتاب(یهود و نصارا)

12. خداوند از بنی اسرائیل پیمان محکم گرفت. ما برای گروه‌های دوازده‌گانه‌شان، دوازده نفر از خودشان را سرپرست و رهبر انتخاب کردیم. خداوند فرمود: من همراه شما هستم اما به شرط اینکه شما نماز برپادارید، زکات بدهید، به رسولان من ایمان بیاورید، آنها را حمایت

¹. در سال چهارم هجری شخصی به نام غورث از بنی محارب خواست پیامبر را غافلگیر کند و او را بکشد، لذا در حالیکه پیامبر را دید که در زیر درخت استراحت کرده و شمشیر خود را به درخت آویزان کرده غورث شمشیر را گرفت و از غلاف بیرون کرد تا پیامبر را بکشد که اصحاب پیامبر رسیدند. همچنین گفته شده است که یهودیان بنی نضیر/ جمعی از مشرکان در سال ششم هجری تصمیم بر قتل پیامبر گرفتند تا این نعمت بزرگ را از جامعه بگیرند، اما خداوند پیامبر را از توطئه آنها آگاه ساخت.

کنید و صدقه پرداخت کنید و به همدیگر به خاطر خدا قرض الحسنه^۱ بدهید، بدون شک با این کارها، بدی ها و گناهان کوچک شما را نادیده می گیرم و می پوشانم و شما را به بهشت وارد می کنم که از زیر درختان آن نهرها جاری است. هر کسی از شما که بعد از این کافر شود، از راه راست منحرف شده است.

13. به خاطر اینکه بنی اسرائیل پیمان شکنی کردند، آنها را لعنت و از رحمت خود دور ساختیم و دل های شان را سخت گردانیدیم. بنی اسرائیل مطالب تورات را تحریف می کردند. آنها بخشی از آن چه را که برای شان یادآوری شده بودند، مثل نشانه های پیامبر خاتم، فراموش کردند. تو ای پیامبر! همیشه به خیانت آنها اطلاع پیدا می کنی، مگر عده ی کمی از آنها که اهل خیانت نبود. پس تو ای پیامبر آنها را ببخش و از خیانت های آنها چشم پوشی کن. بدون شک خداوند نیکو کاران را دوست دارد.

14. از مسیحی ها هم، پیمان محکم گرفتیم. آنها نیز بخشی از آن چه را که برای شان یادآوری شده بودند، (مثل نشانه های پیامبر خاتم) فراموش کردند. ما تا

1. «قرض الحسنه» در فرهنگ قرآنی هر کار خیری را در بر می گیرد: قرض دادن به دیگران، عبادت کردن مانند نماز و روزه، کارهای خدماتی مثل ساختن مدرسه و مسجد و شفاخانه و...

روز قیامت بین آنها کینه و دشمنی انداختیم. خداوند به زودی آنها را از آنچه انجام می‌دادند، آگاه می‌کند.

15. ای اهل کتاب! پیامبر ما به سوی شما آمده است، که بسیاری از چیزهای کتاب آسمانی را که شما پنهان می‌کردید، روشن سازد. البته پیامبر ما از بسیاری از چیزها می‌گذرد و آن را می‌بخشد. برای شما از جانب خداوند نور و کتاب روشنگری آمده است.

16. خداوند به وسیله این کتاب هر کسی را که در پی رضایت او است به راه‌های سلامت و خوشبختی راهنمایی می‌کند. خداوند به خواست خود آنها را از تاریکی‌ها به سمت نور می‌برد و به راهی راست هدایت می‌کند.

17. کسانی که عقیده دارند: "خداوند، همان مسیح پسر مریم است"، بدون شک کافر شده‌اند. ای پیامبر! به آنها بگو: اگر خداوند بخواهد، مسیح، مادرش و همه کسانی را که در روی زمین‌اند، از بین ببرد، چه کسی می‌تواند در برابر اراده او بایستد؟ خداوند مالک آسمانها و زمین و آنچه میان آن دو قرار دارد، می‌باشد. خداوند هر چیزی را بخواهد خلق می‌کند. خداوند بر هر کاری تواناست.

18. یهود و نصارا می گفتند: ما فرزندان خداوند و دوستان او هستیم. ای پیامبر! به آنها بگو: اگر اینگونه است پس چرا خداوند شما را به خاطر گناهان تان عذاب می کند؟ شما هم مانند سایر مخلوقات خداوند، بشر هستید. خداوند هر کسی را بخواهد می بخشد و هر کسی را بخواهد عذاب می کند. خداوند مالک آسمانها و زمین و آنچه میان آن دو قرار دارد می باشد. بازگشت همه به سوی اوست.

19. ای اهل کتاب! رسول ما زمانی به سوی شما آمد که مدتی طولانی پیامبری نیامده بود.¹ پیامبر خیلی از مطالب تورات و انجیل را که شما مخفی می کردید، برایتان آشکار کرد تا روز قیامت نگویید: «برای ما مژده رسان و هشداردهنده ای نیامد» حالا دیگر مژده دهنده و هشداردهنده ای برایتان آمده است. خدا از عهده هر کاری برمی آید و بر هر چیزی تواناست.

داستان موسی و قومش

¹ از زمان حضرت عیسی تا زمان حضرت محمد، یعنی حدود ششصد سال، حداکثر سه چهار پیامبر آمد این دوران به «دوران فترت» معروف است. در حالیکه قبل از دوران فترت پیامبران زیادی از سوی خداوند فرستاده شد.

20. موسی به قوم خود گفت: ای قوم من! نعمت خداوند را به یاد بیاورید: خداوند پیامبرانی برای شما فرستاد و شما را حاکم و صاحب اختیار قرار داد (شما برده فرعون بودید). خداوند به شما چیزهایی داد که به هیچ یک از مردم جهان نداده بود.
21. ای قوم من! به سرزمین مقدسی¹ که خداوند برای شما مقرر کرده، داخل شوید. به عقب برنگردید که زیان کار می گردید.
22. قوم موسی گفتند: ای موسی! در سرزمین مقدس قومی زورمند و زورگو قرار دارند. تا آنها از آنجا بیرون نشوند ما هرگز وارد آنجا نمی شویم. اگر آنها آنجا را ترک کنند آنگاه ما وارد خواهیم شد.
23. دو نفر از مردانی خدا ترس که خداوند نعمت عقل، ایمان و شجاعت به آنها داده بود، گفتند: از آن دروازه بر آنها وارد شوید، که اگر از آنجا وارد شوید، بدون شک پیروز می شوید. بر خداوند توکل کنید اگر مومن هستید.
24. قوم موسی دوباره گفت: ای موسی! تا زمانی که آنها در آن سرزمین باشند، ما هرگز وارد آنجا نمی شویم. پس

1. مقصود منطقه حاصلخیز شامات است که شامل کشورهای فلسطین، لبنان، سوریه و اردن می شود. گسترش ادیان ابراهیمی از همین نقطه صورت گرفته است.

خودت همراه پروردگارت آنجا بروید و بجنگید. ما همین

جا می نشینیم.

25. موسی گفت: پروردگارا! من و برادرم فقط اختیار

خودمان را داریم. پس تو میان من و این قوم فاسق

جدایی بیانداز.

26. خداوند فرمود: این سرزمین مقدس تا چهل سال بر

آنها ممنوع و حرام شد. آنها در این سرزمین سرگردان

خواهند ماند. ای موسی! تو به حال این قوم فاسق

افسوس نخور.

داستان اولین قتل روی زمین

27. ای پیامبر! داستان واقعی فرزندان آدم را برای

یهودی ها و مسیحی ها بخوان. زمانیکه هابیل و قابیل

قربانی کردند (هابیل بهترین گوسفند خود را و قابیل

پسمانده حبوبات خود را در راه خدا داد). قربانی هابیل

قبول شد و اما از قابیل قبول نشد. قابیل از روی حسادت

برادرش را تهدید کرد و گفت: حتما تو را می کشم. هابیل

گفت: من گناهی ندارم، خداوند فقط از متقین را قبول

می کند.

28. ای قایل! اگر تو برای کشتن من دست درازی کنی، من هر گز برای کشتن تو اقدام نمی‌کنم. من از پروردگار عالمیان می‌ترسم.

29. من می‌خواهم تو بار گناه من و گناه خودت را بر داری تا از جهنمیان گردی. سزای ستمکاران همین است.

30. هوای نفس قایل وی را به کشتن برادرش تشویق کرد. قایل برادرش را کشت و از زیانکاران گردید.

31. بعد از مدتی، خداوند کلاغی را فرستاد که زمین را برای مخفی کردن چیزی بکند، تا به قایل نشان دهد که چگونه جسد برادرش را در خاک پنهان کند. قایل گفت: وای بر من! آیا مثل این کلاغ هم نبودم تا جسد برادرم را پنهان کنم؟ آنگاه سخت پشیمان شد.

نجات یک فرد، نجات همه

32. برای پیشگیری از چنین جنایت‌هایی، برای بنی اسرائیل بیان کردیم که هرکس انسانی را بکشد، بی‌آنکه مقتول، کسی را کشته یا در جامعه فساد کرده باشد، انگار همهٔ مردم را کشته است! در مقابل، هرکس انسانی را از مرگ نجات بدهد، انگار به همهٔ مردم زندگی بخشیده است. البته پیامبران ما دلیل‌های روشن برای

آنها آوردند، اما در عین حال بسیاری از آنها در زمین اقدام به اسراف و زیاده روی کردند.

حکم محارب، مفسد و سارق

33. مجازات کسانی که با خدا و رسولش محاربه^۱ و در زمین فساد برپا می‌کند، قتل است، یا اینکه دار زده شود، یا دست و پای شان بر خلاف یکدیگر قطع گردد و یا از منطقه تبعید گردد. این رسوایی و جزایی دنیوی آنها است، اما در آخرت برای آنها عذاب بزرگ است.^۲

34. مگر کسانی که پیش از اینکه آنها را دستگیر کنید، توبه کنند. پس بدانید که خداوند بخشنده ی مهربان است.

35. ای اهل ایمان! از خدا بترسید و تقوا داشته باشید، و دنبال راه‌های نزدیک شدن به خدا باشید و در راه خداوند جهاد کنید، تا رستگار گردید.

1. محاربه، به معنای سلاح کشیدن به روی مردم، به قصد ترساندن آنان.

2. جمعی از مشرکان به مدینه نزد پیامبر آمدند و اسلام آوردند، اما آب و هوای مدینه برای آنها سازگار نبود، لذا پیامبر آنها را در بیرون از مدینه در یک منطقه خوش آب و هوا فرستاد که در آنجا شتران زکات نگهداری می‌شدند. تازه مسلمانها مجاز بودند از شیر و گوشت شتران استفاده کنند. بعد از مدتی تازه مسلمانها چوپانها را کشتند و دست و پای آنها را بریدند و چشمان شان را در آوردند و شتران را به غارت بردند و از اسلام نیز بیرون شدند. پیامبر دستور داد آنها را دستگیر و همان کاری را که با چوپانها کرده بودند با آنها انجام دهند تا مایه عبرت دیگران شود، آنگاه این آیه نازل شد.

36. بدون شک کسانی که کافر شدند اگر دو برابر تمام آنچه در روی زمین است، مال آنها باشد و همه ی آن را برای نجات از عذاب روز قیامت بدهند، از آنها قبول نمی شوند. برای آنها عذاب دردناکی است.

37. آنها همیشه می خواهند از آتش جهنم بیرون شوند، اما نمی توانند. برای آنها عذابی همیشگی است.

مجازات دزد

38. دستان مرد و زن دزد را به خاطر کار بدشان به عنوان مجازات الهی قطع کنید.^۱ خداوند توانای حکیم است.

39. اما کسی که بعد از دزدی و قبل از دستگیری، توبه کند و مال دزدی را به صاحبش برگرداند، خداوند توبه ی او را قبول می کند. خداوند آمرزنده ی مهربان است.^۲

40. آیا نمی دانی که خداوند فرمانروایی آسمان ها و زمین است؟ خداوند هر کسی را بخواهد عذاب می کند و

¹ دزد وقتی دستش قطع می شود که چند شرط داشته باشد: کالای سرقت شده، باید حداقل به ارزش یک مثقال شرعی طلای مسکوک که سه چهارم مثقال معمولی است باشد؛ دزدی از حرز و جای محفوظی صورت گیرد؛ دزد عاقل، بالغ و مختار باشد.

² زنی در زمان رسول خدا به خاطر دزدی دستش بریده شد و او از کار خود پشیمان گردید و از پیامبر پرسید، من توبه کردم آیا توبه من پذیرفته شد؟ آنگاه این آیه نازل شد.

هر کسی را هم که بخواهد می بخشد. خداوند بر هر چیزی تواناست.

قضاوت مطابق کتاب های آسمانی

41. ای پیامبر! کسانی که در کفر شتاب می ورزند تو را ناراحت نکند چه منافقانی که با زبان خود می گفتند ایمان آوردیم ولی قلبا ایمان نیاوردند و چه یهودیانی ساده لوحی که به سخنان دروغ عالمان خود گوش می دادند، و برای عالمان خود که نزد تو نیامده اند، جاسوسی می کردند. آن عالمان یهودی مطالب تورات را تحریف می کنند و از موضع اصلی شان تغییر می دهند و به یهودیان ساده لوح می گویند: «محمد اگر همانی را به شما گفت که ما گفتیم، از او قبول کنید؛ وگرنه از او دوری کنید!». البته کسی را که خداوند فتنه و عذابش را بخواهد، تو هرگز نمی توانی چیزی از آن عذاب خداوند را برطرف کنی. آنها کسانی هستند که خداوند نخواست است دل آنها را پاک گرداند. برای آنها در دنیا رسوایی و در آخرت عذاب بزرگی خواهد بود.¹

1. یکی از اشراف یهود مرتکب گناهی شد و به خاطر اینکه از مجازات سنگین آیین خودش فرار کند، برای داوری پیش پیامبر آمد، اما پیامبر مجازات سنگین را برای او در نظر گرفت و آنگاه این آیه نازل شد.

42. این یهودیان بسیار به سخنان دروغ گوش می دهند و بسیار مال حرام می خورند. اگر آنها برای داوری پیش شما آمدند، بین شان داوری کن و اگر صلاح نمی دانی از آنها روی بگردان، اگر از آنها روی بگردانی، به شما هیچ ضرری نمی رسانند. اگر در میان آنها قضاوت کردی، عادلانه در میان آنها قضاوت کن. خداوند افراد عادل و منصف را دوست دارد.

43. چگونه و با چه رویی آنها شما را داور می گیرند، در حالیکه تورات در نزد آنها است و در آن حکم خداوند آمده است؟ یهودیان حکم الهی را در تورات می یابند و چون نمی پسندند از آن روی برمی گردانند، در حقیقت آنها به تورات و احکام آن ایمان ندارند.

44. ما تورات را نازل کردیم که در آن نور و هدایت است. پیامبران که مطیع فرمان خداوند اند، مطابق تورات برای یهود حکم می کنند. همچنین مردان الهی و دانشمندان یهود که محافظت از کتاب از آنها خواسته شده و بر آن شاهد بودند، براساس تورات برای یهودی ها قضاوت می کردند. شما ای عالمان یهودی برای اجرای احکام الهی از مردم نترسید، از من بترسید. آیات مرا ارزان نفروشید. هر کسی مطابق آیات الهی حکم نکند، کافرند.

45. در کتاب تورات قصاص را برای جرم های عمدی برای یهودی ها واجب کردیم به این صورت که: جان در برابر جان، چشم در برابر چشم، بینی در برابر بینی، گوش در برابر گوش، دندان در برابر دندان و در کل زخم ها و ضربه های عمدی قصاص دارند. هر کسی که از حق قصاص خود بگذرد، و آن را صدقه به شمار آورد باعث آرمزش گناهان او می شود. هر کسی که مطابق آیات الهی قضاوت نکند، واقعا ستمکارند.¹

46. بعد از پیامبران قبلی، عیسی بن مریم را فرستادیم که تورات او را تصدیق می کرد. به عیسی کتاب انجیل را دادیم. انجیل کتاب هدایت و نور بود که کتاب پیش از خود، تورات را تصدیق می کرد و کتاب هدایت و موعظه برای متقیان بود.

47. لازم است اهل انجیل طبق آنچه خداوند در آن نازل کرده حکم کنند. هر کسی که مطابق آیات الهی حکم نکند، بدون شک آنها فاسق اند.

¹ در میان عرب و یهودیان در قصاص تبعیض وجود داشت، مثلا اگر قاتل از طایفه بنی نضیر و مقتول از طایفه بنی قریظه بود قصاص نمی شد، اما در صورت عکس قضیه، قاتل کشته می شد. وقتی پیامبر به مدینه آمد، طایفه بنی قریظه جریان قصاص را از پیامبر پرسید و حضرت پاسخ داد: خون ها باهم فرقی ندارد، آنگاه طایفه بنی نضیر اعتراض کردند که تو موقعیت اجتماعی ما را پایین آوردی. بعد این آیه نازل شد که قصاص بصورت مساوی واجب است.

48. ما قرآن را به حق بر تو نازل کردیم. قرآن تصدیق کننده و نگهبان کتاب های پیش از خود است. پس میان مردم مطابق آنچه از جانب خداوند به حق نازل شده است حکم کن. از هواهای نفسانی آنها پیروی نکن. ما برای هر یک از شما (یهود، نصارا، مسلمان) شریعت و روشی قرار دادیم. اگر خدا می خواست همه شما را یک امت واحد قرار می داد. اما خداوند می خواهد تا شما را در آنچه به شما داده است امتحان کند. پس به کارهای خیر سبقت بگیرید. همه ی شما به سوی خدا باز می گردید. آن وقت خداوند شما را به حقیقت آنچه در آن اختلاف داشتید آگاه خواهد کرد.

49. ای پیامبر! میان آنها مطابق آنچه خداوند نازل کرده است حکم کن. از هواهای نفسانی آنها پیروی مکن. از آنها دوری کن که مبادا تو را از برخی چیزهای که خداوند بر تو نازل کرده است منحرف سازند. اگر آنها از دعوت و داوری ات روگردانند، بدان که خداوند می خواهد آنها را به کیفر بعضی از گناهانشان مجازات کند. بدون شک بسیاری از این مردم فاسق اند.¹

1. جمعی از بزرگان یهود توطئه کردند تا به گمان خود پیامبر را منحرف کنند. آنها با یک تبنانی از قبل، خدمت پیامبر آمدند و اظهار داشتند ما اشراف یهود هستیم که اگر از شما پیروی

50. آیا یهودیان خواهان قانون دوران جاهلیت اند؟ برای اهل یقین، چه قانونی بهتر از قانون خداوند است.

منع از دوستی با یهود و نصارا

51. ای مومنان! یهود و نصارا را دوست تان نگیرید. آنها دوستان یکدیگرند. هر کسی از شما اگر یکی از آنها را دوست خود می گیرد، وی از جمله آنهاست. خداوند ظالمان را هدایت نمی کند.¹

52. کسانی که در دل شان بیماری دارد، می بینی که به سمت آنها می دوند و می گویند: می ترسیم حادثه ی بدی برای ما پیش بیاید و به کمکشان نیاز پیدا کنیم. اما شاید خداوند پیروزی و یا گشایشی نصیب مسلمانان کند، تا این بیماردلان از آنچه در دل پنهان کرده پشیمان شوند.

53. آن وقت مومنان به آنها می گویند: آیا این منافقان همانهایی اند که با تاکید به خداوند قسم می خوردند که

کنیم بقیه به ما اقتدا کرده و مسلمان می شوند. اما میان ما و عده ی دیگر نزاعی است که اگر به نفع ما قضاوت کنی به تو ایمان می آوریم. پیامبر از این پیشنهاد ناراحت شد و آنگاه این آیه نازل گردید.

¹ عباده بن صامت یکی از صحابه رسول خداوند، از دوستی و هم پیمانی با یهود برائت جست، اما عبدالله بن ابی، سرکرده منافقان خود را وفادار به پیمان یهود نشان داد و آنگاه این آیه نازل شد.

همیشه با شما هستند؟ با این کارشان اعمال خوب آنها نیز تباه شد. آنها زیانکار گردیدند.

54. ای مومنان! هر کسی از شما مرتد شود و از دین شان برگردد، خداوند به جای آنها قومی را می آورد که آنها خداوند را دوست بدارند و خداوند هم آنها را دوست می دارد، با مومنان مهربان و متواضع و با کافران سر سخت و قاطع اند، در راه خداوند جهاد می کنند و از ملامت هیچ ملامت گری نمی ترسند. این فضل خداوند است که به هر کسی بخواهد می دهد. خداوند وسعت بخش داناست.

آیه ولایت

55. بدون شک، ولی و سرپرست شما تنها خداوند است و رسول او و مومنانی که نماز را برپا می دارند و در حال رکوع زکات و صدقه می دهند.¹

¹ فقیری در مسجد پیامبر آمد و از مردم تقاضای کمک کرد. کسی به او چیزی نداد. فقیر سرش را به سمت آسمان بلند کرد و گفت: خدایا! شاهد باش که از مسجد پیامبر دست خالی بر می گردم. در این زمان حضرت علی به رکوع رفته بود و با انگشت کوچک دست راست خود اشاره کرد. فقیر به سمت وی آمد و انگشترش را گرفت و رفت. پیامبر هم در حال نماز بود و این جریان را مشاهده کرد. پس از نماز از خداوند خواست که همانگونه که هارون را وزیر و مددکار موسی قرار دادی علی را وزیر من قرار بده، آنگاه این آیه نازل شد.

56. کسی که ولایت خداوند، رسول او و این طور مومنان را قبول کند، در حزب خداوند است و حزب خداوند پیروز است.

ماجراهای اهل کتاب

57. ای مومنان! کسانی که دین شما را به ریشخند و بازیچه گرفته اند، اعم از اهل کتاب و کفار، دوست خود نگیرید. از خداوند بترسید اگر مومن هستید.¹

58. وقتی شما با اذان، مردم را به نماز فرا می‌خوانید، آنها آن را به ریشخند و بازیچه می‌گیرند. دلیل این امر بی عقلی آنها است.

59. بگو: ای اهل کتاب! آیا کینه ورزی و انتقاد شما نسبت به ما، جز برای این است که ما به خداوند و قرآنی که برای ما نازل شده و کتاب‌های آسمانی که پیش از ما نازل شده است ایمان آورده ایم؟ بدون شک اکثر شما فاسق هستید.²

60. بگو: ای اهل کتاب! آیا شما را از کسی که عقوبتش نزد خداوند بدتر از این است خبر دهم؟ کسی که خدا او را

¹ دو نفر از مشرکان به نام‌های رفاعه و شوید اظهار اسلام کردند و آنگاه به گروه منافقان پیوستند. برخی از مسلمانان با آن دو رفت و آمد داشتند، آنگاه این آیه نازل شد.

² جمعی از یهود از پیامبر خواستند تا عقاید خود را برای آنها شرح دهد. وقتی پیامبر عقایدش را شرح داد، آنها گفتند: ما دینی بدتر از دین تو نمی‌شناسیم.

لعنت کرده و بر او غضب کرده است. برخی از آنها را مسخ کرده و بصورت میمون و خوک درآورده، و طاغوت را عبادت کرده است. بلی، اینها جایگاه شان بدتر و از راه مستقیم گمراه تر است.

61. ای پیامبر! وقتی منافقان اهل کتاب نزد شما می آیند، می گویند: "ما ایمان آوردیم". در حالیکه آنها با کفر وارد شده و با کفر از نزد شما بیرون شده اند. خداوند به آنچه آنها کتمان می کنند، آگاه تر است.

62. شما بسیاری از آن منافقان را می بینید که به سوی گناه، تجاوز و حرام خوری می شتابند. بدون شک آنها کار بد انجام می دهند.

63. چرا عالمان و دانشمندان یهود، مردم خود را از سخنان گناه آلود و خوردن مال حرام نهی نمی کنند؟ به راستی آنچه انجام می دادند بسیار زشت است.

64. یهود گفتند: دست خداوند تنگ و بسته است. دست های آنها تنگ و بسته باد. آنها به خاطر این سخنان شان، از رحمت خداوند دور شده و مورد لعن قرار گرفتند. دست های خداوند باز است و هر گونه بخواهد انفاق می کند. آنچه از جانب خداوند بر تو نازل شده است، بر کفر و طغیان بسیاری از آنها می افزاید. ما تا روز قیامت میان

آنها دشمنی و کینه انداختیم. آنها هر زمان آتش جنگی را روشن کردند، خداوند آن را خاموش کرد. آنها در زمین خراب کاری می‌کنند. خداوند خرابکاران را دوست ندارد.¹

65. اگر اهل کتاب ایمان آورده و تقوا پیشه می‌کردند، بدون شک گناهان آنها را می‌بخشیدیم و آنها را در بهشت پرنعمت داخل می‌کردیم.

66. اگر اهل کتاب به تورات و انجیل و آنچه از جانب پروردگارشان بر آنها نازل شده، عمل می‌کردند، بدون شک، برکات آسمان و زمین را به آنها می‌دادیم تا بخورند. برخی از اهل کتاب افراد معتدل هستند. اما بسیاری از اهل کتاب بدکردارند.

آیه تبلیغ / معرفی جانشین

67. ای پیامبر! فرمان پروردگارت را به مردم، ابلاغ کن و بگو که جانشینت کیست. اگر این کار را نکنی ماموریت

¹. با شنیدن آیه‌هایی که کمک به نیازمندان را قرض‌دادن به خدا می‌داند، مانند آیه 245 سوره بقره، یهودی‌ها به‌طعن می‌گفتند: «این چه خدای فقیر و بخیلی است که برای روزی‌رساندن به بعضی بندگان، از بعضی دیگرشان کمک می‌خواهد؟!» و همچنین یهودی‌ها می‌گفتند: «دستان خداوند بسته است در اینکه شریعتی را نسخ و شریعتی دیگری را جایگزین کند.»

پیامبری ات را ابلاغ نکرده ای. خداوند تو را حفظ میکند.
بدون شک خداوند گروه کافران را هدایت نمی کند.¹

اعتقادات یهود و نصارا

68. بگو: "ای اهل کتاب! تا زمانی که تورات، انجیل و آنچه را که خداوند بر تو نازل کرده، برپا نکرده و بدان عمل نکنید، هیچ ارزش و اعتباری ندارید." البته قرآن که از جانب خداوند بر تو نازل شده است، بر کفر و طغیان بسیاری از آنها می افزاید. پس بر قوم کافر افسوس نخور و ناراحت نباش.

69. بدون شک مومنان، یهودیان، صابئیان و مسیحیان هر کدام از آنها اگر به خداوند و روز قیامت ایمان واقعی بیاورد و عمل صالح انجام دهد، نه ترسی بر آنهاست و نه غمگین می شوند.

گرفتن تعهد از بنی اسرائیل

70. ما از بنی اسرائیل تعهد گرفتیم و پیامبرانی برای آنها فرستادیم. هر زمانی که پیامبران چیزی می آوردند که

¹ پیش از این، خداوند مطلب مهم را که عبارت بود از مساله جانشینی پیامبر و امامت، به پیامبر گفته بود. در اینجا از پیامبر می-خواهد که امامت و وصایت علی بن ابی طالب را بیان کند و از چیزی نترسد.

مطابق دلخواه آنها نبود، آنها عده از پیامبران را دروغگو می شمردند و عده ی دیگری را به شهادت می رساندند.

71. یهودیان گمان کردند که چون نژاد برتر اند، به خاطر گناهان شان عقوبتی در کار نیست، لذا از درک واقعیت کور و کر شدند. آنگاه خداوند به آنها توجه کرد و توبه آنها را پذیرفت. اما باز بسیاری از آنها کور و کر شدند. خداوند به آنچه آنها انجام می دهند آگاه است.

باور مسیحیان

72. کسانی که گفتند: "خداوند همان عیسی پسر مریم است"، کافر شدند. مسیح می گفت: "ای بنی اسرائیل! خداوند را که پروردگار من و شما است عبادت کنید. کسی که برای خداوند شریک قائل گردد، بدون شک خداوند بهشت را برای او حرام کرده و جایگاه او جهنم است. برای ظالمان یار و یآوری نیست".

73. کسانی که به تثلیث قائل شدند و گفتند: خداوند یکی از سه معبود است، کافر شدند. هیچ معبود و خدایی جز خداوند یکتا نیست. اگر آنها از آنچه می گویند دست بر ندارند، حتما عذاب دردناکی به کسانی از آنها که کافر شدند می رسد.

74. چرا توبه نمی‌کنید و از خداوند آمرزش نمی‌خواهید؟
خداوند آمرزنده ی مهربان است.
75. مسیح پسر مریم فقط پیامبر بود. پیش از او نیز پیامبرانی آمده بودند. مادرش زن بسیار درست کاری بود. آن دو مانند سایر انسان ها، غذا می‌خوردند. نگاه کن ما چگونه آیات را برای آنها توضیح می‌دهیم. آنگاه ببین آنها چگونه دروغ می‌گویند و از حقیقت منحرف می‌شوند.
76. بگو: آیا غیر از خدا کسی را که مالک سود و زیان شما نیست، عبادت می‌کنید؟ خداوند شنوا و داناست.
77. بگو: ای اهل کتاب! در دین خود به ناحق غلو نکنید. از هوا و هوس قومی که پیش از این، خودشان گمراه بودند و بسیاری را گمراه کردند و از راه مستقیم هم گمراه شدند، پیروی نکنید.¹
78. کافران بنی اسرائیل بر زبان داوود و عیسی بن مریم لعنت شدند. دلیلش این بود که آنها سرکشی کردند و پیوسته تجاوز می‌کردند.
79. آنها همدیگر را از اعمال زشتی که انجام می‌دادند، نهی نمی‌کردند. واقعا آنها بسیار کار زشت انجام می‌دادند.

1. باور مسیحی‌ها در سه‌گانه‌پرستی، شاید از سه‌گانه‌پرستی آیین بودایی و برهمنی هند و چین ریشه گرفته است بوداییان به سه خدا، یعنی برهما و ویشنو و شیوا، اعتقاد دارند.

80. بسیاری از آنها را می بینی که با کافران دوستی می کنند. چه زشت است آنچه خودشان برای خود از پیش فرستادند، در نتیجه گرفتار خشم خداوند می گردند و در عذاب جهنم، جاودانه خواهند ماند.

81. اگر آنها به خداوند، پیامبر و آنچه بر پیامبر نازل شده، ایمان می آوردند، با کافران دوست نمی شدند. اما بسیاری از آنها فاسق هستند.

82. بدون شک، یهودیان و مشرکان را سرسخت ترین دشمن، نسبت با مومنان خواهی یافت. و مسیحیان را نزدیک ترین دوستان نسبت با مومنان خواهی یافت. به خاطر اینکه در میان مسیحیان، کشیشان و راهبان هستند که در برابر حق تکبر نمی کنند.

جزء، هفتم

83. وقتی مسیحی ها، آیاتی را که بر پیامبر نازل شده است می شنوند، بر اثر شناختی که از حقیقت پیدا می کنند، چشمان شان پر اشک می گردد. آنها می گویند:

"پروردگارا! ایمان آوردیم، پس ما را همراه کسانی ثبت کن که بر حقانیت پیامبر گواهی داده اند."¹

84. چرا ما به خداوند و دین حق که به سوی ما آمده است ایمان نیاوریم، در حالیکه آرزو داریم پروردگار ما، ما را با گروه صالحان محشور گرداند.

85. خداوند به خاطر آنچه آنها گفتند: باغهای بهشتی را به آنها پاداش داد. از زیر درختان بهشتی نهرها جاری است. آنها در آنجا همیشه می مانند. این پاداش نیکوکاران است.

86. کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند، آنها جهنمی اند.

نکوهش رهبانیت

87. (اشاره به رهبانیت عثمان بن مظعون) ای مومنان! چیزهای پاکیزه را که خداوند بر شما حلال کرده، حرام

1. برای این آیه دو شان نزول نقل شده است: در سال پنجم هجرت تعداد از مسلمانان به خاطر ستم مشرکان به سرکردگی جعفر بن ابی طالب مکه را به مقصد حبشه ترک کرد. در حبشه، مسیحی ها زندگی می کردند. پادشاه حبشه سخنان مسلمانان را شنید و آیات که بر وی خوانده شد، بسیار بر دل او اثر کرد و اشکش جاری گشت و آنگاه اسلام را پذیرفت و این آیات نازل شد. / پیامبر آیات عذاب و روز قیامت را خواند، بعد تعداد از صحابه از جمله عثمان بن مظعون روزها روزه می گرفت و شب ها نماز می خواند و از همسر خود کناره گیری کرد و رهبانیت اختیار کرد، آنگاه وقتی پیامبر باخبر شد، همه را در مسجد خواست و مردم را از رهبانیت منع کرد و این آیات نازل شد.

نکنید و از حد تجاوز نکنید. خداوند متجاوزان را دوست نمی‌دارد.

88. از چیزهای که خداوند بصورت حلال و پاکیزه به شما بخشیده، بخورید. از خداوندی که شما به وی ایمان دارید، بترسید.

شکستن قسم

89. خداوند شما را به خاطر قسم‌های بیهوده و غیر جدی تان مواخذه نمی‌کند. اما خداوند شما را به خاطر قسم‌های جدی تان مواخذه می‌کند. کفاره شکستن قسم، اطعام ده مسکین از غذاهای متوسطی است که در خانه می‌خورید، یا دادن یک جوهر لباس و یا آزاد کردن یک بنده است. اگر هیچ یک از اینها ممکن نبود، سه روز روزه بگیرید. این کفاره قسم‌های شماست وقتی قسم می‌خورید و می‌شکنید. قسم‌های خود را حفظ کنید. خداوند این گونه، آیات خود را برای شما روشن می‌سازد، تا شاید شما سپاس گزار گردید.

حرمت شراب

90. ای مومنان! شراب خواری، قماربازی، بت پرستی و بخت آزمایی، زشت و از عمل شیطان است. پس از این کارهای پلید دوری کنید تا رستگار شوید.¹

91. شیطان فقط می‌خواهد با شراب و قمار در میان شما دشمنی و کینه ایجاد کند، و شما را از یاد خداوند و از نماز بازدارد. پس آیا دست بر می‌دارید؟

92. از خداوند و پیامبر اطاعت کنید. از گناه بترسید. اگر رو گردانید، بدانید که پیامبر ما فقط عهده دار این است که پیام الهی را بصورت روشن برای مردم برساند.

93. کسانی که ایمان آورده و عمل صالح انجام داده‌اند، اگر پیش از ممنوعیت، لب به شراب زده‌اند، گناه و اشکال ندارد. البته به شرط اینکه متقی و مومن باشد و عمل صالح انجام داده باشند و آنگاه به مرحله بالاتر از تقوا رسیده و مومن باشند و سپس بازهم تقوا پیشه کرده و کار نیک انجام دهند. خداوند نیکو کاران را دوست دارد.

احکام شکار در حال احرام

¹. سعد بن وقاص نقل کرده است که هنوز شراب بصورت قطعی حرام نشده بود، روزی مردی از انصار غذایی تهیه کرده بود و تعدادی را در آن دعوت کرده بود. مهمانان با شراب هم پذیرایی شد. بعد شروع کردند به فخر فروشی و بحث داغ شد و یکی از مهمانان استخوان شتری را برداشت و بر بینی من کوبید و بینی ام شکافت. این داستان را خدمت پیامبر عرض کردم و آنگاه این آیه نازل شد و شراب را بصورت قطعی حرام کرد.

94. ای مومنان! خدا شما را در حال احرام به شکار حیوانی که در دسترس و تیررستان باشد، امتحان می کند تا معلوم کند چه کسی در پنهانی از او می ترسد. هر کسی بعد از این دستور، تعدی کند، برای او عذابی دردناکی خواهد بود.¹

95. ای مومنان! وقتی در حال احرام هستی شکار نکنید. کسی که عمداً شکار کند و حیوانی را بکشد باید کفاره ی همانند آن حیوانی که کشته است، از جنس چهارپایان گوسفند، گاو و یا شتر بدهد، که همانندی آن را دو نفر عادل از خودتان داوری کنند و قربانی باید به کعبه انجام شود. اگر قربانی ممکن نشد، مساکین را غذا بدهد و اگر اطعام مساکین هم ممکن نشد، معادل آن روزه بگیرد تا گناه و تاوان کار خود را بچشد. خداوند شکارهای قبل از این قانون را عفو کرده است. هر کسی بعد از این قانون شکار کند خداوند از او انتقام می گیرد. خداوند عزیز و انتقام گیر است.

¹ بعد از صلح حدیبیه در سال ششم هجری، مسلمانان احرام بسته و به سمت مکه حرکت کردند، در مسیر راه حیوانات زیادی بودند که گاه می شد آنها را با دست و پا با نیزه شکار کرد. این آیه نازل شد و شکار حیوانات را در حال احرام ممنوع اعلام کرد و این امر یک آزمایش الهی بود تا معلوم شود چه کسی اطاعت می کند و چه کسی نافرمانی.

96. برای شما شکار حیوانات دریایی و خوراک آن حلال است تا شما و مسافرین از آن استفاده کنید. اما شکار حیوانات صحرایی تا زمانی که شما در حال احرام هستید، برای شما حرام است. از خداوندی که به سوی او محشور می شوید بترسید.

97. خداوند خانه محترم کعبه، ماه های حرام و قربانی های بی نشان و نشاندار را مایه ی قوام کار مردم قرار داده است. دلیل این کار آن است که شما بدانید، خداوند هر چه را که در آسمان ها و زمین است می داند. خداوند به همه امور داناست.

98. بدانید که خداوند هم سخت سزا می دهد و هم بسیار آمرزنده و مهربان است.

99. پیامبر به جز رساندن پیام الهی به مردم، وظیفه دیگری ندارد. شما آنچه را که بصورت علنی یا پنهانی انجام می دهید، خداوند آن را می داند.

100. ای پیامبر! بگو: ناپاک و پاک باهم مساوی نیستند، هرچند فراوانی ناپاک تو را شگفت زده و متعجب سازد. پس ای کسانی که عقل دارید، از خداوند بترسید و تحت تاثیر اکثریت قرار نگیرید، تا رستگار گردید.

101. ای مومنان! از چیزهای نپرسید که اگر برای شما روشن گردد، موجب ناراحتی شما شود. اگر از آنها هنگام نزول قرآن پرسید، جواب شما داده می شود و برای شما روشن می گردد. خداوند از آن چه نگفته در گذشته است و شما را به آن تکلیف نکرده است. خداوند آمرزنده بردبار است.^۱

102. قبل از شما نیز برخی از اقوام این گونه بیجا سوال کردند و آنگاه به آن عمل نکردند و کافر شدند.

103. خداوند هیچ حکمی برای بحیره، سائبه، وصیله و حام قرار ندادند اما کفار بر خداوند دروغ بستند و بیشتر شان تعقل نمی کنند.^۲

104. وقتی به آنها گفته شود: "به سوی آنچه خداوند نازل کرده است و به سوی پیامبران بیایید"، آنها می گویند: "دین و روش پدران ما، برای ما کافی است". آیا اگر

¹ روزی پیامبر سخنرانی کرد و درباره حج مطالبی بیان داشت، آنگاه شخصی پرسید، آیا لازم است هر سال حج را به جا بیاوریم؟ پیامبر چیزی نفرمود، اما آن مرد سوال خود را چند بار تکرار کرد. آنگاه پیامبر فرمود: چرا خود را با سوالهای بی جا به مشقت میندازید، امت های قبل سوال های بیهوده کردند و مطابق آن عمل نکردند و کافر شدند.

² در دوران جاهلیت مردم برخود حیوانات چون شتر چارزیده(بحیره)، شتر ده زیده(سائبه)، گوسفند هفت زیده که هفت بار پشت سر هم زایده باشد(وصیله) و شتری نری که ده بار برای آبستن از آن استفاده شده باشد (حام) را حرام می دانستند.

پدران آنها چیزی نمی دانستند و هدایت نیافته بودند،
بازهم باید دنباله رو آنها باشند؟

105. ای مومنان! بر شما باد به خود سازی که اگر هدایت
یافتید، گمراهی دیگران به شما ضرر نمی رساند. برگشت
همه شما به سوی خدا است. خداوند از کارهایتان، شما را
باخبر می سازد.

اهمیت وصیت و شاهد

106. ای مومنان! وقتی مرگ هر یک از شما نزدیک شد،
و خواستید وصیت کنید، دو نفر عادل و آشنا را شاهد
بگیرید. اگر در سفر بودید و مرگ به سراغ شما آمد و دو
شاهد آشنا نیافتید، دو نفر بیگانه را شاهد بگیرید. اگر در
صداقت شاهد‌ها شک کردید آنها را تا بعد از نماز نگه
دارید، آنگاه به خدا قسم بخورند: "ما حق را به هیچ
قیمتی نمی فروشیم هرچند شخص خویشاوند ما باشد.
ما شهادت را کتمان نمی کنیم، در غیر این صورت ما از
گنهکاران می باشیم".¹

¹ مسلمانانی به نام ابن ابی ماریه با دو مسیحی که باهم برادر بودند به قصد تجارت از مدینه
بیرون شدند. در میان راه ابن ابی ماریه بیمار شد و وصیت نامه ی نوشت و در میان اثاث خود
جاسازی کرد. وی اموال خود را به همسفران خود تحویل داد تا آنها را به ورثه او برسانند و
خود از دنیا رفت. همسفران اشیاء ارزشمند را برداشتند و بقیه را به ورثه تحویل داد. ورثه
چشمشان به وصیت نامه افتاد، دید صورت اموال با اثاثیه نمی خواند. موضوع را با دو همسفر

107. اگر معلوم شد که آن دو نفر شاهد دروغ گفته اند، دو نفر از وارثان میت که آن دو شاهد به ضررشان حرف زده‌اند، به جایشان قرار بگیرند و شهادت دهند و به خداوند سوگند بخورند که: "شهادت ما از شهادت آن دو نفر درست تر است و ما از حق تجاوز نکرده ایم در غیر این صورت از ظالمان خواهیم بود."

108. این کار بهتر است تا آن دو شاهد، شهادتشان را درست تر ادا کنند یا بیشتر بترسند که مبادا بعد از قسم خوردنشان، پای قسم وارثان میت در میان بیاید، از خداوند بترسید و این پندها را بشنوید که خداوند گروه فاسقان را هدایت نمی‌کند.

نعمت های خداوند بر عیسی

109. روزی که خداوند همه پیامبران را جمع میکند و می‌پرسد: "امت شما چه پاسخی به دعوت شما داد؟" پیامبران جواب می‌دهند: "ما نمی‌دانیم و خودت از رازهای مخفی آگاهی".

110. به یاد بیاور زمانی را که خداوند گفت: ای عیسی بن مریم! نعمت های که من به تو و مادرت دادم به یاد بیاور،

→ مسیحی در میان گذاشت اما آنها انکار کرد که چیزی از اموال بر نداشته اند. بعد آنها پیش پیامبر شکایت کردند و این آیه نازل شد.

زمانی که تو را به روح القدس یاری دادم و تو در نوزادی از میان گهواره مثل دوران بزرگسالی ات با مردم سخن می گفتی. همچنین به یاد بیاور زمانی که به تو کتاب، حکمت، تورات و انجیل را یاد دادم، زمانی که به اذن من از گِل به شکل پرنده می ساختی و در آن می دمیدی و آن گِل به اذن من پرنده می شد، تو به اذن من کور مادرزاد و پیس را شفا می دادی، مردگان را به اذن من زنده از گور بیرون می آوردی، زمانی که چون برای بنی اسرائیل معجزه آوردی، خطر آنها را از تو بازداشتیم. کسانی از آنها که کافر شدند گفتند: این چیزی جز جادوی آشکار نیست.

111. و یاد کن زمانی را که به حواریون وحی کردم که: "به من و پیامبرم ایمان بیاورید" گفتند: "ایمان آوردیم و تو شاهد باش که ما همگی مسلمان و تسلیم تو هستیم".
112. زمانی که حواریون گفتند: "ای عیسی بن مریم! آیا پروردگات می تواند برای ما غذای از آسمان بفرستد؟" او گفت: "از خداوند بترسید و مراقب درخواست های خود باشید، اگر شما مومن هستید".

113. آنها گفتند: "می‌خواهیم از آن غذای آسمانی بخوریم و دل هایمان مطمئن گردد و بدانیم که به ما واقعا راست گفته ای و خود از شاهدهای آن معجزه باشیم".

114. عیسی گفت: "خداوندا! پروردگارا! از آسمان غذایی برای ما بفرست که هم برای ما و آیندگان ما عیدی باشد و هم معجزه ی از جانب تو برای ما باشد. به ما روزی عنایت کن که تو بهترین روزی رسانی".

115. خداوند فرمود: "من برای شما غذای آسمانی می فرستم، اما بعد از آن هرکسی از شما کافر شود، من او را چنان عذاب کنم که هیچ یکی از جهانیان را عذاب نکرده باشم".

116. در قیامت خداوند از عیسی بن مریم می پرسد: "آیا تو به مردم گفתי من و مادرم را به جای خداوند، معبود خود بگیری؟" عیسی جواب می دهد: "خدایا تو پاک و منزهی. برای من شایسته نیست که چیزی که حق من نیست بگویم. اگر من چنین سخنی گفته باشم، بدون شک شما آن را می دانستی. تو از باطن و نفس من با خبری، اما من از نفس و ذات تو خبر ندارم. فقط تو هستی که از غیب آگاهی داری".

117. من به آنها همان چیزی را گفتم که تو امر کرده بودی: یعنی ای مردم! خداوند را که پروردگار من و شما است عبادت کنید. تا زمانی که من در میان آنها بودم بر آنها شاهد و ناظر بودم. اما زمانی که مرا از آنها گرفتی و به سمت خودت بالابردی، تو خودت مراقب آنها بودی. تو بر همه چیز شاهد هستی.

118. حال اگر آنها را عذاب می کنی، آنها بندگان شماست. اگر آنها را ببخشی، بدون شک تو شکست ناپذیر حکیم هستی.

119. خداوند فرمود: "امروز روزی است که راست گویی، راستگویان برای آنها منفعت بخش است. برای آنها باغ های است که از زیر درختهای آن، نهرها جاری است. آنها در آن باغها جاودانه است. خداوند از آنها راضی است و آنها از خداوند راضی اند. این کامیابی و پیروزی بزرگ است.

120. فرمان روایی آسمان ها و زمین و آن چه که در میان آنها است از آن خداوند است. خداوند بر همه چیز تواناست."

سوره انعام (چهارپایان)

(سوره انعام ششمین / پنجاه و پنجمین سوره از قرآن کریم و دارای 165 آیه و مکی می باشد. علت نام گذاری این سوره به انعام یعنی چهارپایان به خاطر این است که ذکر انعام و احکام آن در این سوره آمده است. این سوره در سال چهارم یا پنجم بعثت، ما بین اسراء و هجرت پیامبر به مدینه، بعد از سوره حجر نازل شده است. این سوره که یک یا دو سال پس از آنکه پیامبر، مأمور به آشکار کردن دعوت خود شد نازل شد. مشرکان که با سخنان و تعالیم جدیدی مواجه شده بودند و تأثیر شگرف آن را بر مردم مشاهده می کردند تلاش گسترده ای را برای تخریب شخصیت پیامبر سامان دادند و با شبهه افکنی درباره آموزه های قرآنی مانع از ایمان آوردن عموم مردم و گسترش دین اسلام در جامعه خود شدند. آیات نخست (اول تا هفتم) سوره انعام به حمد و ستایش پروردگار و اثبات یگانگی خداوند اختصاص دارد. سایر آیات از آیه هشتم تا یک صد و سی و پنجم این سوره به بیان انحرافات فکری و رفتاری مشرکان و پاسخگویی به شبهات آنان می پردازد و به مناسبت، اصولی از توحید و هدایت را مطرح می کند. آیات یکصدوسی و ششم تا یکصدوپنجاه و دوم رفتارهای ناشایست و بدعتهایی را که

در آیین ابراهیم پدید آورده بودند بیان و احکام الهی را تشریح می کند و در انتها با جمع بندی این مطالب در آیات یکصد و پنجاه و سوم تا یکصد و شصت و پنجم سوره به پایان می رسد.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. حمد و سپاس خدای را که آسمان ها و زمین را خلق کرد و تاریکی ها و نور را قرار داد. آنگاه کافران برای پروردگارشان شریک و همتا قرار می دهند.

2. او کسی است که شما را از گل خلق کرد. بعد یک اجل (عمر) معین برای شما قرار داد. اجل حتمی نزد خداوند است. آنگاه شما در قدرت خداوند شک می کنید.

3. او در آسمان ها و زمین خداوند است. خداوند اسرار و عیان شما و آنچه را بدست می آورید می داند.

لجبازی کافران در برابر حق

4. هیچ آیه ی از آیات پروردگارشان نمی آمد مگر اینکه آنها از آن روی گردان بودند.

5. وقتی حق به سوی آنها آمد، آنها آن را تکذیب کردند. به زودی اخبار آنچه بدان استهزا می کردند به سوی شان خواهد آمد.

6. آیا آنها ندیدند که پیش از آنها اقوامی زیادی را هلاک کردیم که در روی زمین به آنها قدرتی داده بودیم که به شما نداده ایم. از آسمان بر آنها باران زیادی فرستادیم. نهرها را از زیر پای آنها جاری ساختیم؟ آنگاه آنها را به خاطر گناه شان نابود کردیم. بعد از آن قوم، قومی دیگر را به وجود آوردیم.
7. اگر نوشته ی را در یک کاغذی بر تو نازل می کردیم و آنها، آن را با دست خود لمس می کردند، کافران می گفتند: این نوشته فقط یک جادوی آشکار است.
8. آنها گفتند: چرا فرشته ی بر او نازل نشده است؟ اگر فرشته ی نازل می کردیم، بدون شک کار آنها به آخر می رسیدند و دیگر به آنها مهلتی داده نمی شدند.
9. اگر فرستاده ی خود را ملک قرار می دادیم، حتما وی را بصورت مرد قرار می دادیم، و آنچه را مشتبه می سازند بر آنها مشتبه می ساختیم. (یعنی مشکل همچنان به حال خود باقی می ماند)
10. آنها پیش از تو پیامبرانی را ریشخند کردند، آنگاه کیفر این ریشخندی، یخن ریشخند کنندگان را گرفت.

11. بگو: در زمین بگردید، آنگاه نگاه کنید که سرانجام تکذیب کنندگان چگونه بوده است.
12. بگو: آنچه در آسمان ها و زمین است، از کیست؟ بگو: از خدا است. خداوند رحمت را بر خود واجب گردانیده است. بدون شک خداوند شما را در روز قیامت که در آن هیچ گونه شکی وجود ندارد، جمع می کند. کسانی که خود را در خسران قرار دادند ایمان نمی آورند.
13. آنچه در شب و روز ساکن شده است از خداست. خداوند شنوای داناست.
14. بگو: آیا غیر خداوند را که خالق آسمان ها و زمین است سرپرست خود بگیرم، در حالی که خداوند ما را غذا می دهد و خود غذا نمی خورد؟ بگو: من ماموریت دارم که اولین مسلمان باشم، خداوند گفته است هرگز از مشرکان مباش.
15. بگو: من اگر معصیت پروردگارم را نمایم، از عذاب روزی بزرگ می ترسم.
16. از هر کسی در آن روز عذاب برطرف شود، خداوند به او رحم کرده است. این پیروزی روشن است.

17. اگر خداوند بر تو ضرری برساند، به غیر از او برطرف کننده ی آن نیست. اگر خداوند بر تو خیری برساند، او بر هر چیزی تواناست.

18. او بر بندگان خود مسلط است و او حکیم و آگاه است.

19. (عده ای از مشرکان نزد پیامبر آمدند و پرسیدند: شما چگونه پیامبری هستی که هیچکس به حقانیت شما شهادت ندادند، لاقلاً کسی را نشان بده که شاهد رسالت تو باشد) بگو: کدام چیز شهادتش بزرگ تر است؟ بگو: خداوند میان ما و شما شاهد است. این قرآن به من وحی شده است، با این قرآن به همه کسانی که پیام قرآن به آنها برسد، هشدار می‌دهم. آیا شما شهادت می‌دهید که همراه خداوند، خدایان دیگری هست؟ بگو: من این گونه شهادت نمی‌دهم. بگو: فقط او معبود یگانه است. من از آنچه شریک خدا می‌سازید بیزارم.

20. کسانی را که کتاب دادیم، پیامبر را مانند فرزندان خود می‌شناسند. کسانی که خود را در خسران قرار دادند ایمان نمی‌آورند.

21. چه کسی ظالم تر از آن کسی است که بر خداوند دروغ ببندد و یا آیات او را تکذیب کند؟ بدون شک ظالمان رستگار نمی شوند.

22. روزی که همه آن ها را یک جا جمع کنیم، آنگاه به مشرکان بگوییم: کجا هستید شریکان شما که آنها را شریک خداوند می دانستید؟

23. آنگاه پاسخ و امتحان آنها جز این نیست که بگویند: قسم به خدا که پروردگار ماست، ما مشرک نبودیم.

24. نگاه کن! که چگونه آنها به خود دروغ گفتند و آنچه بافته بودند، نابود شد.

25. گروهی (از مشرکان به ظاهر) به تو گوش می دهند، ما بر دل‌هایشان سرپوش قرار دادیم که آن را نفهمند و در گوش‌هایشان سنگینی نهادیم. آنها اگر همه نشانه‌های حق را ببینند باز به آن ایمان نمی آورند. تا جاییکه وقتی نزد شما می آیند، با شما مجادله می کنند. کافران می گویند: این کتاب جز افسانه‌های پیشینیان نیست.

26. آنها مردم را از آن کتاب باز می دارند و خود نیز از آن دور می شوند، اما آنها جز خود را هلاک نمی کنند، اما نمی دانند.

27. اگر هنگامی که آنها در آتش ننگه داشته می شوند می دیدی که می گویند: ای کاش به دنیا بازگردانده می شدیم و در آنجا آیات پروردگار ما را تکذیب نمی کردیم و از مومنان می شدیم.

28. اینگونه نیست بلکه آنچه را که در گذشته مخفی کرده بودند، برای آنها آشکار گردیده است. اگر آنها به دنیا هم بازگردانده شوند، به همان چیزی که از آن نهی شده بودند، باز می گردند. بدون شک آنها دروغگویند.

29. گفتند: جز این زندگی دنیوی ما، زندگی دیگری نیست. ما دوباره زنده نمی شویم.

30. اگر هنگامی که آنها در پیش پروردگار شان، ننگه داشته می شوند می دیدی که به آنها گفته شود: آیا این دوباره زنده شدن حق نیست؟ آنها در جواب می گویند: بلی، سوگند به پروردگار ما که حق است. به آنها گفته شود: پس به خاطر انکار و کفرتان عذاب را بچشید.

31. کسانی که ملاقات با خداوند را دروغ پنداشتند، بدون شک دچار زیان شدند، تا زمانیکه قیامت بصورت ناگهانی فرارسد، آنها گویند: ای وای بر ما که ما

نسبت به ادای وظایف خود کوتاهی کردیم. آنها بار گناهان خود را بر دوش می‌کشند. آگاه باشید که بد باری را بر دوش می‌کشند.

32. زندگی دنیا چیزی جز بازی و سرگرمی نیست. بدون شک سرای آخرت برای کسانی که تقوا پیشه کنند بهتر است. آیا نمی‌اندیشید؟

33. ما خوب می‌دانیم که آنچه را که آنها (مشرکان، کافران و ستمکاران) می‌گویند تو را ناراحت می‌کند. اما آنها در واقع تو را تکذیب نمی‌کنند، بلکه ستمکاران آیات خدا را تکذیب و انکار می‌کنند.

34. بدون شک پیش از تو هم پیامبران تکذیب شدند، اما آنها بر تکذیب و آزاری که دیدند صبر کردند، تا کمک ما بر آنها رسید. سخنان (سنت) خداوند را چیزی تغییر نمی‌دهد. بدون شک خبر پیامبران به تو رسیده است.

35. اگر روی گردانی آنها بر تو سخت تمام می‌شود، اگر بتوانی سوراخی در زمین یا شاتوی/زینه ی در آسمان بجویی تا معجزه دیگر برای آنها بیاوری (آنها ایمان نمی‌آورند). اگر خداوند می‌خواست همه آنها هدایت پیدا می‌کرد. پس هرگز از جاهلان نباش.

36. فقط کسانی دعوت شما را قبول می کنند، که گوش می دهند. خداوند مردگان را در قیامت مبعوث می کند و آنگاه آنها برای حسابرسی به سوی خداوند بازگردانده می شوند.

37. (جمعی از سران قریش به پیامبر گفتند: اگر راست می گویی معجزاتی همانند عصای موسی، ناقه صالح و... برای ما بیاور.) آنها گفتند: چرا از سوی پروردگارش معجزه ی (مثل معجزه پیامبران پیشین) بر او نازل نمی شود؟ بگو: بدون شک خداوند قدرت دارد تا (مثل آن معجزه) نازل کند. اما اکثر آنها نمی دانند.

38. هیچ جنبنده ی در زمین نیست و هیچ پرنده ی که با دو بال خود پرواز می کند، مگر اینکه امت های مانند شمایند. ما در این کتاب از (توضیح) چیزی کوتاهی نکرده ایم. پس همه به سوی پروردگار شان محشور می شوند.

39. کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، کر و لال های فرورفته در تاریکی اند. خداوند هر کسی را بخواهد گمراه می کند و هر کسی را بخواهد در راه مستقیم قرار می دهد.

40. بگو: اگر شما راست گو هستید به من خبر دهید، زمانی که عذاب خداوند بر شما نازل شود و یا قیامت برپا گردد، آیا شما در آن زمان غیر از خدا کسی دیگر را فرا می‌خوانید؟

41. بلکه شما در آن زمان فقط خداوند را فرا می‌خوانید. آنگاه خداوند اگر بخواهد آسیب و عذاب را به خاطر اینکه او را فراخوانده اید بر طرف می‌کند. در آن زمان شما بت‌های را که شریک خدا قرار داده بودید، فراموش می‌کنید.

42. بدون شک ما پیامبرانی را به سوی جوامعی پیش از تو فرستادیم. آنگاه افراد آن جوامع را به تنگدستی و بیماری گرفتار کردیم تا شاید به تضرع و زاری روی آورند.

43. پس چرا وقتی عذاب ما به آنها رسید، تضرع و زاری نکردند؟ دل‌های آنها سخت شده بود و شیطان اعمال بد آنها را به نظر آنها زیبا جلوه داده بود.

44. پس چون تذکراتی که به آنها داده شده بود، فراموش کردند، ما هم درهای همه نعمت‌ها را (برای امتحان) برای آنها باز کردیم. آنها بابت نعمت‌های که

- به آنها داده شد، خوشحال و سرمست گردید، آنگاه یک باره آنها را گرفتار کردیم و آنها نیز نومید شدند.
45. در نتیجه ریشه ظالمان قطع شد. همه ستایش‌ها مخصوص خداوند است که پروردگار جهانیان است.
46. بگو: به من خبر دهید اگر خداوند گوش و چشم تان را بگیرد و بر دل تان مهر بزند، کدام معبودی به جز خداست که آنها را برای شما بیاورد؟ نگاه کن چگونه آیات خود را برای اینها به صورت‌های مختلف بیان می‌کنیم، اما آنها روی گردان می‌شوند.
47. بگو: به من خبر دهید اگر عذاب خداوند بصورت ناگهانی و یا آشکارا به سوی شما بیاید، آیا به جز گروه ظالمان کسی دیگر هلاک می‌شوند؟
48. ما پیامبران را به جز مژده دهنده و بیم دهنده نمی‌فرستیم. پس کسی که ایمان بیاورند و خود را اصلاح کنند، نه ترسی دارند و نه ناراحت می‌شوند.
49. کسانی که آیات ما را تکذیب کنند، به خاطر فسق و گناه شان به آنها عذاب خواهد رسید.
50. بگو: من نمی‌گویم که گنج‌های خداوند در نزد من است، من غیب هم نمی‌دانم و نمی‌گویم که فرشته هستم. من فقط از آنچه بر من وحی شده است پیروی

می کنم. بگو: آیا کور و بینا باهم مساوی است؟ پس چرا فکر نمی کنید؟.

51. به وسیله این قرآن کسانی را که از محشور شدن به سوی پروردگارشان می ترسند، هشدار بده، که غیر از او برای آنها هیچ یاور و شفיעی نیست، تا شاید از خداوند بترسد و تقوا پیشه کند.

52. (در آغاز اسلام تعداد از فقرا و افراد که پشتوانه قبیله و قوم خود را نداشتند مانند بلال، ابوذر، عمار و... مسلمان شدند. سران قبایل عرب وقتی نزد پیامبر آمدند به حضرت پیشنهاد کردند که آنها را از اطراف خود طرد کند، اما پیامبر نپذیرفت و این آیه نازل شد.) کسانی را که صبح و شام پروردگار خود را می خوانند و رضای او را می طلبند، از خود دور نکن. نه از حساب آنها چیزی برتوست و نه چیزی از حساب تو بر آنهاست که آنها را از خود دور سازی و از ستمکاران شوی.

53. ما این گونه برخی (سرمایه داران) را به برخی (مومنان فقیر) که در کنار تو هستند امتحان کردیم، تا (سرمایه داران با تمسخر) بگویند: آیا اینها کسانی

هستند که خداوند از میان ما بر آنها منت نهاده است.؟

آیا خداوند به شاکران داناتر نیست؟

54. هر وقتی کسانی که به آیات ما ایمان می آورند به

نزد تو بیایند، بگو: سلام علیکم. پروردگار تان رحمت

را بر خودش واجب گردانیده است. بنابراین هر کسی

از شما از روی نادانی کار زشتی انجام دهد، بعد توبه

کند و خود را اصلاح نماید (بخشیده می شود) زیرا

خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است.

55. ما اینگونه آیات را بیان می کنیم تا راه مجرمان

آشکار گردد.

56. بگو: من از عبادت کسانی که شما آن را به جای خدا

عبادت می کنید، نهی شده ام. بگو: من از هوای نفس

شما پیروی نمی کنم، که در آن صورت گمراه می

شوم و از هدایت شدگان نخواهم بود.

57. بگو: من بر دلیل روشنی (قرآن) از جانب پروردگام

هستم، در حالی که شما آن را تکذیب کردید. چیزی

(عذابی) را که شما برای بدست آوردن آن عجله دارید

در نزد من نیست. حکم فقط به دست خداوند است.

خداوند همیشه حق را بیان می کند. او بهترین داور و

جداکننده حق از باطل است.

58. بگو: اگر چیزی را که برای دریافت آن شما عجله دارید در نزد من بود، بدون شک کار میان من و شما تمام شده بود. خداوند به ظالمان داناتر است.
59. کلیدهای غیب نزد خداوند است که جز او کسی دیگر آن را نمی داند. خداوند آنچه را که در خشکی و ریاست می داند. هیچ برگی نمی افتد مگر اینکه خداوند آن را می داند. هیچ دانه ای در تاریکی های زمین و هیچ تر و خشکی نیست مگر اینکه در کتاب روشن، ثبت است (و خداوند از آن آگاه است).
60. او کسی است که شب روح شما را در خواب می گیرد و آنچه را که در روز انجام می دهید می داند. آنگاه روح شما را در روز به جسم تان بر می گرداند، تا وقت اجل معین فرا برسد؛ آنگاه بازگشت شما به سوی اوست. بعد او شما را به آنچه انجام می دادید آگاه می کند.
61. خداوند بر بندگان خود غالب است. خداوند نگهبانانی را برای شما می فرستد، تا زمانی که یکی از شما را مرگ فرا رسد، آنگاه فرستادگان ما جانشان را می گیرند. آنها در مأموریت خود کوتاهی نمی کنند.

62. بعد همه به سوی خداوند مولای به حق شان بازگردانده می شود. آگاه باشید که حکومت مطلق از آن خداوند است. و او سریع ترین حساب گر است.

63. بگو چه کسی شما را از تاریکی های صحرا و دریا نجات می دهد؟ در حالی که شما او را با تضرع و زاری بصورت مخفیانه به کمک می خواهید که اگر خداوند ما را از این سختی نجات دهد، بدون شک از شاکران خواهیم بود.

64. بگو: خداوند شما را از این سختی و از هر اندوهی نجات می دهد، اما شما باز به او شرک می ورزید.

65. بگو: او تواناست که از بالای سر و یا از زیرپاهایتان، عذابی بر شما بفرستد. یا شما را گروه گروه قرار دهد و مزه تلخ اختلاف را به هر گروه شما به وسیله گروه دیگر بچشاند. نگاه کن چگونه آیات خود را به صورت های گوناگون بیان می کنیم تا بفهمند.

66. قوم تو قرآن را در حالی که حق است، تکذیب کردند. بگو: من وکیل و صاحب اختیار شما نیستم.

67. هر خبری، دارای زمانی خاصی است، به زودی خواهید دانست.

68. (کفار قریش در جاهای مختلف می نشستند و درباره قرآن بیهوده سخن می گفتند) هر گاه کسانی را دیدی که در باره آیات قرآن بیهوده وارد سخن می شوند، از آنها دوری کن، تا زمانی که وارد سخن دیگری گردد. اگر شیطان از یاد شما برد، پس از یادآوردن، با گروه ستمکاران منشین.

69. چیزی از حساب آنان (ستمکاران) بر ذمه‌ی پرهیزکاران نیست و لیکن یادآوری لازم است تا شاید پرهیز کنند. (یعنی افراد متقی و عالم وقتی در جلسه آنها شرکت می کنند، باید به آنها تذکر بدهند)

70. از کسانی که دین شان را به بازی و سرگرمی گرفتند و زندگی دنیوی آنها را مغرور ساختند، فاصله بگیر. مردم را با قرآن پند بده، تا مبادا کسی به خاطر کاری که کرده است (به عذاب) گرفتار شود که او را غیر از خدا یاور و شفاعتگری نباشد و هرگونه عوضی به (خاطر رهایی از عذاب) بدهد از او قبول نشود. آنها کسانی هستند که به خاطر اعمال بد خود درمانده اند. آنها به خاطر اینکه کافر شده اند آبی جوشان و عذاب‌ی دردناک در پیش دارند.

71. بگو: آیا به جای خداوند کسی را بپرستیم که نه سودی برای ما داشته باشد و نه ضرری؟ پس از اینکه خداوند ما را هدایت کرد، ما به عقب بازگردیم. مانند کسی که شیطان عقلش را ربوده است و در زمین سرگردان است، در حالی که وی دوستانی دارد که وی را به سوی هدایت دعوت می کنند که به سوی ما بیا. بگو: هدایت خداوند، هدایت واقعی است. ما ماموریت داریم که تسلیم پروردگار جهانیان باشیم.

72. همچنین ما ماموریت داریم که نماز را برپا داریم و تقوای الهی پیشه کنیم. او است که به سویش محشور می شوید.

73. اوست که آسمانها و زمین را به حق آفرید. روزی که می گوید: باش، پس می باشد. گفتارش حق است. روزی که در صور دمیده شود، حاکمیت مطلق از آن اوست. خداوند دانای نهان و آشکار است و او حکیم و آگاه است.

مناظره حضرت ابراهیم با بت پرستان

74. زمانی که ابراهیم به پدرش (عمو/پدرخوانده اش) آزر گفت: آیا بتها را خدای خود انتخاب می کنی؟ بدون شک من تو و قومت را در گمراهی آشکار می بینم.

75. ما این گونه ملکوت آسمانها و زمین را به ابراهیم نشان می دادیم تا از اهل یقین شود.
76. وقتی شب شد، ابراهیم ستاره ی را دید گفت: این پروردگار من است. اما زمانی که ستاره غروب کرد گفت: من غروب کنندگان را دوست ندارم.
77. هنگامی که ابراهیم ماه را در حال طلوع دید گفت: این پروردگار من است. اما زمانی که ماه غروب کرد گفت: اگر پروردگارم مرا هدایت نکند، بدون شک از گروه گمراهان خوام بود.
78. هنگامی که ابراهیم خورشید را در حال طلوع دید گفت: این پروردگار من است، این بزرگتر است. اما زمانی که خورشید غروب کرد گفت: ای قوم من! من از آنچه شما شریک خدا قرار می دهید بی زارم.
79. من خالصانه و بدون انحراف روی دلم را به سوی کسی قرار داده ام که او آسمان ها و زمین را خلق کرده است و من از مشرکان نیستم.
80. قوم ابراهیم با او به جدل و ستیز برخاستند. ابراهیم گفت: آیا در باره خداوند با من جدل می کنید، در حالیکه او مرا هدایت کرده است؟ من از آنچه شما شریک خداوند قرار می دهید نمی ترسم، مگر اینکه

پروردگارم چیزی را بخواهد. علم پروردگارم همه چیز را فراگرفته است. آیا شما متذکر نمی شوید (تا توحید را بفهمید)؟.

81. من چگونه از آنچه شما شریک خداوند قرار داده اید بترسم؟ در حالیکه شما نمی ترسید از اینکه برای خداوند چیزی را شریک قرار داده اید که خداوند درباره ی آن حجتی برای شما نازل نکرده است. پس کدام یک از ما دو گروه به ایمنی سزاوارتر است اگر شما می دانید؟

82. مومنانی که ایمانشان را به ستم آلوده نکردند، امنیت مخصوص آنها ست و آنها هدایت یافته هستند.

83. آن حجت ماست که ما آن را به ابراهیم در برابر قومش دادیم. ما هر کسی را بخواهیم درجاتش را بالا می بریم. بدون شک پروردگار تو حکیم و داناست.

84. اسحاق و یعقوب را به ابراهیم بخشیدیم. همه آنها را هدایت کردیم. نوح را قبلا هدایت کرده بودیم. از نسل او داوود، سلیمان، ایوب، یوسف، موسی و هارون را هدایت کردیم. ما اینگونه نیکوکاران را پاداش می دهیم.

85. زکریا، یحیا، عیسی و الیاس را هدایت کردیم که همگی از صالحان بودند.
86. اسماعیل، یسع، یونس و لوط را هدایت کردیم و همه آنها را بر جهانیان برتری دادیم.
87. از پدران، فرزندان و برادرانشان (نیز مشمول برتری قرار دادیم) و آنها را برگزیدیم و به راهی راست هدایت کردیم.
88. این هدایت خداوند است که هر یک از بندگانش را بخواهد هدایت می کند. اگر آنها شرک می ورزیدند، همه اعمال شان نابود و تباه می شد.
89. آنها کسانی هستند که ما به آنها کتاب، حکمت و نبوت دادیم، اگر آنها (مشرکان) به این حقایق کفر ورزند، بدون شک ما گروهی دیگر را ننگهبان آن قرار می دهیم که بر آن کافر نباشند.
90. آنها (پیامبران) کسانی هستند که خداوند آنها را هدایت کرده است. پس به هدایت آنها اقتدا کن. بگو: من در قبال رسالتم از شما پاداشی نمی خواهم. این قرآن به جز تذکر و پندی برای جهانیان نیست.
91. آنها (یهودیان) خداوند را آنگونه که سزاوار است نشناختند، زمانی که گفتند: خداوند بر هیچ بشری

چیزی نازل نکرده است. بگو: کتابی را که موسی آورد، چه کسی نازل کرد؟ کتابی که برای مردم نور و هدایت بود. اما شما آن کتاب را در کاغذ پاره ها قرار می دهید، بخش آن را آشکار می کنید و بخش زیاد آن را پنهان می کنید. در حالیکه چیزهای را که شما و پدرانتان نمی دانستید به وسیله همان کتاب دانستید. بگو: خداوند، آنگاه آنها را رها کن که در باطل گویی خود بازی کنند.

92. این قرآن کتابی است پربرکت و پر فایده که ما آن را نازل کردیم، تصدیق کننده کتاب های آسمانی پیش از خود است. هدف از نزول قرآن این است که به مردم مکه و اطرافیان آن هشدار دهد. کسانی که به آخرت ایمان دارند به این کتاب ایمان بیاورند. آنها همیشه بر نمازشان محافظت و مواظبت می کنند.

93. (شخصی به نام عبدالله بن سعد که از کاتبان وحی بود خیانت کرد و پیامبر او را طرد کرد. وی ادعا کرد که من می توانم مانند آیات قرآن بیاورم آنگاه این آیه نازل شد) چه کسی ظالمتر از کسی است که به خداوند دروغ می بندد، یا می گوید: به من وحی شده است در حالیکه چیزی به او وحی نشده است. و یا

کسی که می گوید: من به زودی مانند آنچه خداوند نازل کرده است، نازل می کنم؟. کاش ظالمان را هنگامی که در سختی جان کندن و مرگ است ببینی، که فرشتگان دست های خود را به سمت آنها دراز کرده و جانشان را می گیرد. امروز به خاطر اینکه سخن ناحق درباره خدا می گفتید و با تکبر آیات الهی را نمی پذیرفتید، به عذاب خوارکننده ی مجازات می شوید.

94. (در قیامت از جانب خداوند به مشرکان گفته می شود) شما تنها در نزد ما آمدید، همانگونه که اولین بار شما را خلق کردیم. آنچه را که در دنیا به شما داده بودیم به جا گذاشته اید. شفیعانتان را که شریک می پنداشتید، همراه شما نمی بینیم. بدون شک ارتباط شما با همدیگر قطع شده است و کسانی را که شریک خدا گمان می کردید گم شده است و از دست داده اید.

توجه به آفرینش و نعمت های الهی برای خدا شناسی

95. بدون شک خداوند شکافنده ی دانه ها و هسته ها است. زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون می

آورد. این است خدای شما. پس کجا منحرف می شوید؟

96. (خداوند) شکافنده صبح است. خداوند شب را برای آرامش قرار داد و خورشید و ماه را وسیله ی برای محاسبه مقرر فرمود. این نظم و اندازه گیری خداوند توانای داناست.

97. خداوند ستاره ها را برای شما قرار داد تا به وسیله آنها در تاریکی های خشکی و دریا راه را پیدا کنید. ما آیات خود را برای اهل علم به تفصیل بیان کردیم.

98. خداوند شما را از یک تن آفرید. برخی از آدم ها در دنیا مستقر است و برخی دیگر مستودع (در رحم و اصلا ب به ودیعت نهاده شده) است. ما آیات خود را برای اهل فهم به تفصیل بیان کردیم.

99. خداوند کسی است که از آسمان آب نازل کرد و به وسیله آن گیاهان گوناگون را رویانیدیم، آنگاه از آن شاخه های سبز درآوردیم و از آن دانه های متراکم را بیرون می کنیم و از شکوفه های نخل خوشه های نزدیک به هم و باغ های از انگور و زیتون و انار مشابه و غیر مشابه به بارآوردیم. به میوه هایشان زمانی که میوه می دهد و می رسد نگاه کنید. بدون

شک در این برای مومنان نشانه هایی است(از قدرت و ربوبیت خداوند).

لجاجت و بهانه جویی مشرکان

100. مشرکان، برای خداوند شریکانی از جن قرار دادند، در حالیکه خداوند جن را خلق کرده است. مشرکان ناآگاهانه برای خداوند پسران و دخترانی تراشیدند. خداوند منزّه و بالاتر است از آنچه آنها توصیف می کنند.

101. خداوند ابداع کننده آسمان ها و زمین است. چگونه او دارای فرزند است؟ در حالیکه او همسری ندارد و همه چیز را او آفریده است و او به همه چیز داناست.

102. این است خداوند، پروردگار شما. جز او معبودی نیست. او خالق همه چیز است. پس او را عبادت کنید که او حافظ همه چیز است.

103. چشم ها او را درک نمی کند، اما او چشم ها را درک می کند. او لطیف و آگاه است.

104. بدون شک از جانب پروردگار شما دلایل روشن آمد. پس هر کسی که نیک به آن دلایل نگاه کند به نفع خود اوست. هر کسی هم آن را نبیند و

چشم خود را ببندد به ضرر خود اوست. من حافظ و نگهبان بر شما نیستم. (من فقط مامور ابلاغ پیام هستم).

105. ما اینگونه آیات را بصورت گوناگون بیان می کنیم. بگذار تا مشرکان بگویند، تو این کتاب را از دیگران درس گرفته ای و تا آن را برای قومی دانا بیان کنیم.

106. چیزی که از سوی پروردگارت به تو وحی شده است پیروی کن. معبودی جز او نیست. از مشرکان اعراض کن.

107. اگر خداوند می خواست، آنها شرک نمی آوردند. ما تو را بر آنها حافظ و نگهبان قرار ندادیم. و تو بر آنها حافظ نیستی.

نهی از اهانت به مقدسات دیگران

108. شما خدایانی را که کافران به جای خداوند عبادت می کنند، دشنام ندهید، که آنها از روی نادانی و دشمنی خدا را دشنام می دهند. اینگونه برای هر امتی عمل شان را نیکو گردانیدیم، سپس بازگشت همه آنها بسوی پروردگارشان خواهد بود، آنگاه خداوند آنها را از اعمال همیشگی شان آگاه می کند.

109. آنها به خداوند قسم های جدی خوردند که اگر برای آنها معجزه بیاید، حتما به آن ایمان می آورند. بگو: معجزات فقط در اختیار خداوند است. شما چه می دانید که اگر معجزه ای هم بیاید باز ایمان نمی آورند؟

110. ما دل ها و چشم های شان را بر می گردانیم، همانگونه که نخستین بار هم به آن ایمان نیاوردند و آنها را در طغیان شان رها می کنیم تا سرگردان بمانند.

جزء ششم

111. اگر ما فرشتگان را به سوی آنها می فرستادیم و مردگان با آنها سخن می گفتند و همه چیز را گروه گروه در برابر آنها جمع می کردیم، باز هم آنها ایمان نمی آوردند، مگر اینکه خداوند می خواست، اما اکثر آنها نمی دانند.

112. اینگونه برای هر پیامبری دشمنانی از شیاطین انس و جن قرار دادیم که برای فریب همدیگر سخنان فریبنده و در ظاهر زیبا بیان می

کردند. اگر پروردگار تو می خواست، چنین نمی کردند.
پس آنها را با افترايي که می بندگان رها کن.

113. (ما از باب آزمایش مانع وسوسه های

شیاطین نشدیم) تا دل های کسانی که به آخرت ایمان ندارند، به آن وسوسه ها متمایل شود و آن را بپسندد و هر عمل زشتی را که بخواهند انجام دهند.

114. آیا جز خداوند داوری کسی دیگر را بجویم؟

در حالی که اوست که این کتاب آسمانی را که به تفصیل بیان شده، به سوی شما نازل کرده است. اهل کتاب می دانند که این کتاب از جانب پروردگار به حق نازل شده است. پس شک نکن.

115. سخن پروردگار از روی صداقت و عدالت

کامل شد. برای سخنان پروردگار تغییر دهنده ی نیست. او شنوا و داناست.

116. اگر از بسیاری از مردم روی زمین پیروی

کنی، تو را از راه خداوند گمراه می کنند. آنها فقط از حدس و گمان پیروی می کنند. همچنین آنها فقط به حدس و تخمین تکیه می کنند.

117. بدون شک پروردگارت به کسی که از راه او
گمراه می شود و کسی که هدایت می یابند، داناتر
است.

ذبیحه حلال و حرام

118. پس از حیوانی که نام خدا بر آن برده شده
است، اگر به آیات خداوند ایمان دارید، بخورید.

119. شما را چه شده است که از گوشت حیوانی
که در هنگام ذبح نام خداوند بر آن برده شده است
نمی خورید، در حالیکه خداوند حیوانات را که بر شما
حرام شده است بیان کرده است. مگر چیزی که به
خوردن آن ناچار شوید. بدون شک بسیاری از مردم از
روی جهالت، دیگران را با هواهای نفسانی خود گمراه
می کنند. یقیناً پروردگارت به تجاوزکاران داناتر است.

120. گناه آشکار و پنهان را ترک کنید. بدون
شک کسانی که مرتکب گناه می شوند، به خاطر
گناهش مجازات می شوند.

121. از آنچه هنگام ذبح نام خداوند بر آن برده
نشده است، نخورید. مسلماً خوردن آن فسق و گناه
است. شیاطین به دوستانشان شبیه القا می کنند تا

آنها با شما مجادله کنند. اگر شما از آنها پیروی کنید، بدون شک شما هم مشرکاید.

هدایت و ضلالت

122. آیا کسی که مرده بود و ما او را (با هدایت) زنده کردیم و برای او نوری قرار دادیم تا در روشنایی آن در میان مردم راه برود، مانند کسی است که در تاریکی (گمراهی) قرار دارد و از آن تاریکی بیرون آمدنی نیست؟ اینگونه برای کافران اعمال (بد) شان آراسته و مزین شد.

123. این گونه در هر منطقه ی رهبران مجرم را قرار دادیم تا در آنجا فریب کاری کنند، اما آنها فقط خود را فریب می دهند و این را درک نمی کنند.

124. هرگاه معجزه ی به سوی آنان بیاید، می گویند: ما هرگز به آن ایمان نمی آوریم تا مثل آنچه به پیامبران خداوند داده شده است به ما هم داده شود. خداوند داناتر است که مقام رسالتش را در کجا قرار دهد. به زودی به کسانی که گناه کردند به خاطر فریبکاری شان، در پیش گاه خداوند ذلت و عذابی سخت خواهد رسید.

125. پس هرکسی را که خداوند بخواهد هدایت کند، سینه اش را برای پذیرفتن اسلام فراخ می کند. و هر کسی را که خداوند بخواهد گمراه کند، سینه اش را تنگ می کند مانند کسی که به سختی به سمت آسمان بالا می رود (امروزه ثابت شده است که هر چه به سمت آسمان بالاتر برویم اکسیژن کمتر می گردد و نفس انسان قید می شود). خداوند اینگونه پلیدی را برای کسانی که ایمان نمی آورند قرار می دهد.

126. این راه مستقیم پروردگارت است. ما آیات را برای کسانی که متذکر می شوند به تفصیل بیان کردیم.

پاداش هدایت و ضلالت

127. برای آنها در نزد پروردگارشان خانه آسوده و آرامش بخش است. به خاطر اعمال نیکی که آنها انجام می دادند، خداوند یار و سرپرست آنها است.

128. روزی که همه جمع می شوند، به گروه جن گفته می شود: ای گروه جن! از میان انسان ها پیروان زیادی پیدا کردید. دوستان آنها از گروه انسان گویند: پروردگارا! برخی از ما از برخی دیگر بهره گرفت و به اجلی که برای ما مقرر کرده بودی رسیدیم. خداوند

- می گوید: جایگاه شما در آتش است در آنجا همیشه می مانید مگر اینکه خداوند بخواهد (شما را از آنجا بیرون کند). بدون شک پروردگارت حکیم و داناست.
129. اینگونه برخی از ظالمان را به خاطر اعمال شان بر برخی دیگرشان مسلط می کنیم.
130. ای گروه جن و انس! آیا پیامبرانی از میان خود شما نیامدند که آیات مرا برای شما بخواند و شما را از دیدار امروزتان هشدار دهند؟ گویند: ما به ضرر خود شهادت می دهیم. آنها را زندگی دنیا فریب داد. اکنون آنها به زیان خود شهادت می دهند که در دنیا کافر بودند.
131. این (اتمام حجت و فرستادن پیامبر) به این خاطر بود که پروردگار تو هیچ گاه اهل دیاری را از روی ستم هلاک نمی کنند، در حالی که اهل شان بی خبر باشند. (یعنی پیامبری برای آنها نفرستاده باشد و اتمام حجت نکرده باشد)
132. برای هر یک از بندگان مطابق اعمال شان رتبه هایی است. پروردگار تو از آنچه آنها انجام می دهند غافل نیست.

133. پروردگارت بی نیاز و صاحب رحمت است.

اگر خداوند بخواهد شما را هلاک می کند و پس از شما هر که را بخواهد جانشین می کند. همانگونه که خداوند شما را از نسل گروهی دیگر به وجود آورد.

134. بدون شک آنچه به شما وعده داده می

شود (از ثواب و عقاب) آمدنی است. شما عاجز کننده خداوند نیستید.

135. بگو: ای قوم من تا جایکه در توان دارید با

من مبارزه کنید. من هم تلاش می کنم. به زودی متوجه می شوید که عاقبت آن سرا از آن کیست؟ بدون شک خداوند ظالمان را رستگار نمی کند.

آداب و رسوم و اعتقادات مشرکان عصر پیامبر

136. مشرکان از زراعت و چهارپایانی که خدا آنها

را خلق کرده بود، سهمی برای خداوند قرار دادند. آنها به گمان خود گفتند: این سهم خدا و این سهم بت های ما است. سهمی که برای بت های ما است به خداوند نمی رسد. اما سهمی که برای خدا است به بت ها می رسد. مشرکان بد داوری می کنند.

137. مانند این سهم بندی بی اساس بت های

آنها برای بسیاری از مشرکان کشتن فرزندانشان را

زیبا جلوه می داد تا هلاکشان کنند و دین شان را بر آنها مشتبه سازند. اگر خداوند می خواست، آنها این گونه رفتار نمی کردند. پس آنها را با دروغ های که می بافند رها کن.

138. مشرکان طبق اعتقادات خود گفتند: این

چهارپایان و زراعتی که (سهم خدا و بت ها است خوردن شان) ممنوع هستند. از آنها فقط کسانی که ما بخواهیم می توانند بخورند. حیواناتی است که سوار شدن بر آنان حرام است. چهارپایانی دیگری وجود داشت که هنگام ذبح، نام خدا را بر آنها نمی بردند. آنها (این آداب) را به دروغ به خداوند نسبت می دادند. خداوند به زودی آنها را به خاطر دروغی که بسته بودند مجازات خواهد کرد.

139. مشرکان گفتند: آنچه در شکم این

چهارپایان است، (در صورتی که زنده بیرون بیاید) فقط مال مردان ماست و بر زنان ما حرام است. اما اگر مرده بیرون بیاید در این صورت همه در آن شریکند. خداوند به خاطر این توصیف و تفسیر باطل آنها را جزا خواهد داد. خداوند حکیم و داناست.

140. بدون شک کسانی که فرزندان خود را از روی بی عقلی و نادانی کشته اند و آنچه را که خداوند روزی آنها کرده بود از روی افتراء به خداوند بر خود حرام کرده بودند، سخت زیان کردند. بدون شک آنها گمراه شده بودند و هدایت نیافته بودند.

نعمت های الهی از گیاهان و حیوانات

141. خداوند همان کسی است که باغ های دارای تاک و مانه مانند انگور و باغ های بدون تاک و مانه مانند خرما و زراعت با میوه های گوناگون و زیتون و انار مشابه و غیر مشابه را به وجود آورد. شما از میوه های آن به هنگامی که بار می دهد بخورید و هنگام چیدن آن حق نیازمندان را بدهید. اسراف نکنید که خداوند اسراف کنندگان را دوست ندارد.

142. خداوند از چهارپایان، حیوانات بزرگ باربر و حیوانات کوچک دارای پشم و گوشت آفرید. از آنچه خداوند روزیتان کرده است بخورید و از گام های شیطان پیروی نکنید. شیطان دشمن آشکار شما است.

143. هشت جفتی (از حیوانات ذیل بر شما حلال است) جفتی (نر و ماده) از گوسفند و بز. بگو آیا خداوند نرهای آنها را حرام کرده یا ماده های آنها را و یا

آنچه را که رحم ماده ها آن را در بر گرفته است؟ اگر راست می گوئید مرا از روی علم خبر دهید.

144. جفتی از شتر و گاو. بگو: آیا نرهای آنها را

حرام کرده، یا ماده های آنها را و یا آنچه را که رحم ماده ها آن را در بر گرفته است؟ یا زمانی که خداوند این حکم را بیان داشت و به شما توصیه می کرد شما در آنجا حاضر بودید؟ پس چه کسی ستمکار تر از آن کسی است که بر خداوند دروغ ببندد تا مردم را بدون دلیل و علم گمراه کند؟ بدون شک خداوند گروه ظالمین را هدایت نمی کند.

145. بگو: در آنچه به من وحی شده است حرامی

را که بر خورنده ی که میل به خوردن دارد نمی یابم مگر اینکه مردار یا خون ریخته شده از رگ های حیوان و یا گوشت خوک باشد که بدون شک همه (اینها) نجس و پلید اند و یا حیوانی که نام غیر خدا بر آن برده شده باشد. پس کسی که ناچار به خوردن آن گردد در حالی که از روی سرکشی و زیاده خواهی نباشد (خوردن آن) اشکال ندارد. بدون شک پروردگارت بسیار آمرزنده و مهربان است.

146. ما بر یهودیان هر حیوان ناخن داری را حرام گردانیدیم. همچنین بر آنها چربی های گاو و گوسفند را به جز چربی های که بر پشت و روده های آنها است و یا آمیخته با استخوان است حرام گردانیدیم. این تحریم را به جرم زیاده خواهی آنها به آنان کیفر دادیم. بدون شک ما راستگو هستیم.
147. پس اگر آنها تو را تکذیب کردند بگو: پروردگارتان دارای رحمتی وسیع است ولی عذاب او از گروه گناهکاران برگردانده نمی شود.
148. مشرکان به زودی خواهند گفت: اگر خدا می خواست نه ما شرک می ورزیدیم و نه پدران ما و نه چیزی را حرام می کردیم. کسانی که پیش از اینها بودند اینگونه تکذیب کردند تا عذاب ما را چشیدند. بگو: آیا در نزد شما دانشی هست تا آن را برای ما بیان کنید؟ شما فقط از ظن و گمان پیروی می کنید و فقط به حدس و گمان تکیه می زنید.
149. بگو: حجت رسا و روشن مخصوص خداوند است. اگر خداوند می خواست همه شما را هدایت می کرد.

150. بگو: شاهد‌های خود را که شهادت می دهند

که خداوند اینها را حرام کرده است بیاورید. پس اگر شاهد‌ها بر این امر شهادت بدهند تو همراهی آنها شهادت نده. از هواهای نفسانی آنها که آیات ما را تکذیب کردند، به آخرت ایمان نیاوردند و برای پروردگار شان شریک و هم‌تا قرار دادند، پیروی مکن.

دستورهای اساسی اسلام (ده فرمان)

151. بگو: بیایید تا آنچه را که پروردگارتان بر

شما حرام کرده است بیان کنم: چیزی را با خداوند شریک قرار ندهید. با پدر و مادر نیکی کنید. فرزندان‌تان را به خاطر فقر نکشید که ما شما و آنها را روزی می دهیم. به کارهای زشت چه آشکار و چه پنهانش نزدیک نشوید (مشرکان عصر پیامبر کارهای زشت آشکار را حرام و پنهان را جایز می دانستند). هیچ انسانی را که خداوند ریختن خونش را حرام کرده جز به حق نکشید. اینهاست که خداوند به شما سفارش کرده است تا شاید بیندیشید.

152. به مال یتیم نزدیک نشوید مگر بصورت

نیکوتر که به مصلحت وی باشد تا او به مرحله رشد خود برسد. حق پیمان‌ه و وزن را به عدالت و انصاف ادا

کنید. ما هیچ کس را جز به اندازه توانش تکلیف نمی کنیم. وقتی سخن می گوئید، باید عدالت را رعایت کنید هر چند درباره نزدیکان و خویشان تان باشد. به پیمان خداوند وفادار باشید. اینهاست که خداوند به شما سفارش کرده است تا شاید پند گیرید.

153. بدون شک این دستوره‌های اساسی راه

راست من است، پس از آن پیروی کنید. از راه‌های متفرقه پیروی نکنید که شما را از راه او پراکنده می کند. اینهاست که خداوند به شما سفارش کرده است تا شاید پرهیزکار شوید.

154. آنگاه به موسی کتاب دادیم، برای اینکه

نعمت خود را بر کسی که نیکی کرده کامل کنیم، و برای اینکه حکم هر چیزی را بیان کنم و برای اینکه هدایت و رحمت باشد. تا شاید آنها به ملاقات پروردگارشان ایمان بیاورند.

155. این کتاب مبارکی است که ما آن را نازل

کردیم. پس از این کتاب پیروی کنید و تقوا پیشه کنید، تا شاید شما مشمول رحمت خداوند قرار بگیرید.

156. ما قرآن را نازل کردیم تا شما نگوئید: کتاب

آسمانی فقط بر دو گروه پیش از ما (یهود و نصارا)

نازل شد و ما از یادگرفتن و آموزش آن بی خبر و غافل ماندیم.

157. و یا نگوئید: اگر کتاب آسمانی بر ما نازل

می شد، بدون شک ما از آن دو گروه هدایت یافته تر بودیم. اکنون از جانب پروردگار تان حجت، هدایت و رحمت برای شما آمده است. پس ظالم تر از کسی که آیات الهی را تکذیب کند و از آن روی بر گرداند کیست؟ ما به زودی کسانی را که از آیات ما روی می گردانند، به خاطر روی برگرداندنشان به عذاب سخت مجازات خواهیم کرد.

158. آیا آنها انتظاری غیر از این را دارند که

فرشتگان عذاب به سوی شان بیایند، یا (در قیامت) پروردگارت بیاید و یا برخی از آیات پروردگارت بیاید؟ روزی که برخی از آیات پروردگارت بیاید، دیگر ایمان آوردن کسی که پیش از این ایمان نیاورده و یا ایمان آورده اما کار درست انجام نداده است، سودی نخواهد داشت. بگو: منتظر باشید ما نیز منتظریم.

159. یقیناً کسانی که دینشان را دستخوش تفرقه

کردند و فرقه فرقه شدند، تو را هیچ کاری با آنها نیست، سر و کار آنها فقط با خداوند است. آن گاه

خداوند آنها را نسبت به کاری که همیشه انجام می دادند، آگاه خواهد ساخت.

160. هر کس کار نیک بیاورد، پاداشش ده برابر است. هر کسی که کار بد بیاورد، جز مانند آن مجازات نمی شود و بر آنها ستم نمی شود.

161. بگو: بدون شک پروردگارم مرا به راه مستقیم هدایت کرد. مرا به دینی استوار و پایدار، دین ابراهیم یکتاپرست حق گرا که از مشرکان نبود هدایت کرد.

162. بگو: مسلما نماز، عبادت، زندگی و مرگم برای خداوند پروردگار جهانیان است،

163. که شریکی ندارد و به همین امر دستور یافته ام و من نخستین مسلمان هستم.

164. بگو: آیا غیر از خداوند پروردگاری بجویم در حالی که او پروردگار همه چیز است. هیچ کس جز به زیان خودش گناهی مرتکب نمی شود. هیچ صاحب باری، بار گناه دیگری را بر دوش نمی گیرد. آنگاه بازگشت همه شما به سوی پروردگاتان خواهد بود. پس خداوند شما را به آنچه شما درباره آن اختلاف می کردید آگاه می کند.

165. خداوند کسی است که شما را در زمین جانشین نسل گذشته قرار داد. خداوند برخی از شما را بر برخی دیگر به مراتبی (استعداد، مال و قدرت) برتری داد تا شما را در آنچه به شما عطا کرده امتحان کند. یقیناً پروردگارت زود کیفر است و بسیار آمرزنده و مهربان است.

سوره اعراف/میتاق

(سوره اعراف هفتمین / سی و نهمین سوره قرآن کریم، دارای 206 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "اعراف" از آیه چهل و هشتم این سوره است. هدف اساسی سوره، بیان اصول و مبانی دعوت الهی است، که عبارت اند از: توحید، نبوت و معاد. این سوره قبل از سوره جن و پس از بازگشت رسول اکرم از سفر تبلیغی طائف در سال دهم بعثت نازل شده است. در این دوران مشرکان مکه سخت ترین مخالفتها را با پیامبر روا داشته و از هیچ کوششی برای جلوگیری از انتشار دعوت توحیدی رسول خدا کوتاهی نمی کردند که یک نمونه آن محاصره اقتصادی سه ساله در شعب ابی طالب بود. در چنین شرایطی سوره مبارک اعراف نازل شد تا بار دیگر عهدی را که خداوند از آدمیان گرفته است تا او را

بپرستند و چیزی را شریک او قرار ندهند به آنان یادآور شود و سرنوشت امتهای عهد شکن پیشین و مکذبان پیامبران را خاطرنشان سازد، از این رو باید گفت سوره اعراف برای تبیین اهمیت پایبندی انسانها به عهدی که با خدا بسته بودند فرود آمد.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. المص.

2. کتابی است که به سوی تو نازل شده است. پس نباید در سینه تو از ناحیه تبلیغ آن مشقت و سختی وجود داشته باشد. این کتاب برای تو نازل شده تا مردم را به وسیله آن هشدار بدهی و برای مردم تذکر و پند است.

3. آنچه را از جانب پروردگارتان برای شما نازل شده پیروی کنید. شما از معبودهای غیر از او پیروی نکنید. تعداد کسانی که پند می گیرند خیلی کم اند.

مجازات دنیوی و اخروی

4. ما اهالی شهرها و آبادی های زیادی را نابود کردیم. عذاب ما شب هنگام و نیمه روز که آنها استراحت بودند به آنها رسید.

5. زمانی که عذاب ما به سوی آنها آمد، آنها اعتراف کردند و گفتند: بدون شک ما ظالم بودیم.
6. در روز قیامت ما از مردمی که برای آنها پیامبرانی فرستادیم و از خود پیامبران یقینا سوالاتی خواهیم پرسید.
7. بدون شک ما (از عقاید و رفتار شان) برای آنها از روی علم بیان خواهیم کرد. ما هیچ گاه از آنها غائب نبوده ایم.
8. میزان سنجش اعمال در آن روز حق است. پس کسی که وزن اعمال نیک آنها سنگین باشد، آنها رستگارند.
9. و کسی که وزن اعمال نیک آنها سبک باشد، آنها به خاطر اینکه به آیات ما ستم کرده، زیان کارند.
10. ما شما را در زمین جای دادیم و در آن برای شما وسائل زندگی فراهم کردیم. اما تعداد کمی سپاس گزاری می کنید.

خدا، آدم و شیطان

11. ما شما را خلق کردیم، بعد به شما شکل و صورت دادیم، آن گاه به فرشتگان گفتیم: بر آدم سجده کنید. همه به جز ابلیس سجده کردند.

12. خداوند فرمود: هنگامی که تو را امر کردم، چه چیز تو را از سجده کردن بازداشت؟ شیطان جواب داد: من از آدم بهترم، مرا از آتش خلق کردی و او را از گِل.
13. خداوند فرمود: از این جایگاه پائین بیا؛ زیرا تو را نرسد که در این جایگاه، تکبر کنی. پس بیرون شو که تو از افراد کوچک و خوار هستی.
14. شیطان گفت: مرا تا روزی که مردگان برانگیخته می شوند مهلت بده.
15. خداوند گفت: همانا تو تا آن روز از مهلت یافتگانی.
16. گفت: به سبب اینکه مرا به گمراهی انداختی، یقیناً بر سر راه راست تو در کمین آنها خواهم نشست.
17. سپس از پیش رو، پشت سر، از طرف راست و از طرف چپشان به سراغ آنها می آیم. و بیشترشان را شکر گزار نخواهی یافت.
18. خدا فرمود: از این جایگاه نکوهیده و مطرود بیرون شو. بدون شک هر کسی از آنها از تو

پیروی کند، بی تردید جهنم را از همه شما پُر
خواهم کرد.

19. ای آدم! تو و همسرت در این باغ ساکن شو،
و از هر جا که خواستید بخورید. و به این درخت
نزدیک نشوید که ازستمکاران خواهید شد.

20. پس شیطان، آن دو را وسوسه کرد تا زشتی
های پوشیده‌ی آنان را برایشان نمایان کند.
(وسوسه اش این بود که به هر دو) گفت:
پروردگارتان شما را از این درخت نهی نکرده مگر
از این جهت که مبدا شما هم فرشته گردید، یا از
جاودانان شوید.

21. و برای هر دو قسم یاد کرد که یقیناً من از
خیر خواهان شما هستم.

22. پس آن دو را با فریب از مقام شان پائین
آورد. وقتی که آدم و حوا از آن درخت چشیدند،
عورت شان بر آنها نمودار شد. آنگاه هر دو شروع
کردند تا با برگ درختان خود را بپوشانند.
پروردگارشان آنها را صدا کرد: آیا من شما را از آن
درخت نهی نکردم، و به شما نگفتم: که شیطان
دشمن آشکار شما است؟

23. گفتند: پروردگارا! ما بر خود ستم کردیم، و اگر ما را نیامرزی و به ما رحم نکنی بدون شک از زیانکاران خواهیم بود.
24. خدا فرمود: از این جا پائین بروید، که شما دشمن یکدیگرید، و برای شما در زمین تا مدتی معین محل استقرار و محل استفاده شما است.
25. خداوند فرمود: در زمین زندگی می کنید، و در آن میرید، و از آن بیرون می آید.
26. ای فرزندان آدم! ما لباسی که اندام و زشتی های تان را می پوشاند، و لباسی فاخر که باعث زینت است، برای شما نازل کردیم؛ و لباس تقوا بهتر است، و این (لباس) از نشانه های خداست، باشد که متذکر شوند.
27. ای فرزندان آدم! شیطان، شما را نفریبد چنان که پدر و مادرتان را (بافریب) از بهشت بیرون کرد. شیطان لباس آدم و حوا را از اندامشان کشید تا شرمگاهشان را به آنان نشان دهد. شیطان و همکارانش شما را از آنجا که شما آنان را نمی بینید، می بینند، ما شیاطین را سرپرست و یاران کسانی قرار دادیم که ایمان نمی آورند.

28. (بشر) هرگاه کار زشتی مرتکب می شوند، می گویند: پدرانمان را بر آن یافتیم. و خدا ما را به آن فرمان داده است. ای پیامبر به آنها بگو: بدون شک خداوند به کار زشت فرمان نمی دهد. آیا چیزی را که نمی دانید به خدا نسبت می دهید؟!

دستورهای خداوند

29. بگو: پروردگرم به میانه روی فرمان داده است. در هر مسجدی (به هنگام عبادت) روی خود را متوجه خدا کنید. و او را بخوانید؛ و دین و آئین خود را صرفاً برای او قرار دهید. خداوند همان گونه که شما را آفرید، (در قیامت به سوی او) باز می گردید.

30. (مردم نسبت به دعوت پیامبر دو گروه شدند) گروهی هدایت شد، و گروهی دیگر گمراهی بر آنان ثابت و قطعی شد. بدون شک اینها شیاطین را به جای خدا سرپرست و دوست خود گرفتند. آنها گمان می کنند که هدایت یافته گانند.

31. (این آیه درباره قوم بنی عامر نازل شده زیرا عادت داشتند با وضع برهنه گرد خانه خدا طواف

نمایند و چون به مسجدی از مساجد می‌رسیدند جامه را می‌انداختند و برهنه می‌شدند و اگر کسی با جامه می‌آمد، او را می‌زدند تا جامه اش را بیرون آورد سپس خدای تعالی این آیه را فرستاد و نیز درباره این قسمت آیه «كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا.» «بنی‌عمر در ایام حج طعام و غذا نمی‌خوردند مگر به اندازه ای که ایجاد رمق بنماید و نیزه برای تعظیم شعائر حج چربی هم نمی‌خوردند. مسلمین به پیامبر گفتند: یا رسول الله ما در انجام این گونه امساک در صورتی که روا باشد، نسبت به آن‌ها اولی بوده و برتر می‌باشیم. لذا این آیه نازل گردید و به آن‌ها فهمانید که این گونه عادات در حج لزومی ندارد فقط باید از اسراف و زیاده‌روی دوری نمایند) ای فرزندان آدم! زینت خود را به هنگام رفتن به مسجد همراه خود بردارید. بخورید و بیاشامید اما اسراف نکنید؛ زیرا خداوند اسراف کنندگان را دوست ندارد.

32. (زنان در دوران جاهلیت با حالت برهنه دور خانه کعبه طواف می‌کردند و فقط پارچه کهنه ای جلو عورت خویش می‌گذاشتند سپس آیه 31 و

این آیه نازل گردید) بگو: زینت های خدا و روزی های پاکیزه ای را که خداوند برای بندگانش آفریده است، چه کسی آنها را بر شما حرام کرده است؟! بگو: این زینتها و روزی های پاکیزه در زندگی دنیا برای مومنان است(هرچند غیر مومنان هم از آن استفاده می کنند) اما در قیامت فقط مخصوص مؤمنان است؛ ما این گونه آیات خود را برای گروهی که می دانند بیان می کنیم.

33. بگو: پروردگرم کارهای زشت را چه آشکار و چه پنهان، گناه و ستم ناحق، چیزی را که خدا بر حقانیت آن دلیلی نازل نکرده شما آن را شریک او قرار دهید و اینکه اموری را از روی نادانی و جهالت به خدا نسبت دهید، حرام کرده است.
34. برای هر امتی اجل یعنی زمانی معین و محدود است. هنگامی که اجلشان فرا برسد، لحظه ی هم پس و پیش نمی شود.

بهشتیان و دوزخیان

35. ای فرزندان آدم! چون پیامبرانی از جنس خودتان به سوی شما بیایند که آیاتم را بر شما

بخوانند (به آن عمل کنید) پس کسی که تقوا
پیشه کند و خود را اصلاح کند، نه ترسی بر آنان
است و نه اندوهگین شوند.

36. اما کسانی که آیات ما را تکذیب کنند، و
تکبر ورزند، آنها اهل آتش جهنم و در آن جاودانه
اند.

37. پس ظالم تر از کسانی که بر خدا دروغ می
بندند، یا آیات او را تکذیب می کنند، کیست؟! آنها
کسانی هستند که سهمشان از کتاب به آنان می
رسد. تا هنگامی که فرستادگان ما برای گرفتن
جانشان به سویشان می آیند، می گویند: بت ها و
معبودهایی که به جای خدا می پرستیدید،
کجایند؟ می گویند: آنها گم شدند؛ و بر ضد خود
شهادت می دهند که آنها کافر بوده اند.

38. خدا می فرماید: شما هم در میان گروه
هایی از جن و انس که پیش از شما بودند، در
آتش جهنم داخل گردید. هرگاه گروهی وارد آتش
جهنم شوند، هم مسلکان خود را لعنت کنند، تا
زمانی که همه آنها در آتش جهنم جمع شوند، آن
گاه پیروان درباره پیشوایانشان گویند: پروردگارا!

اینها ما را گمراه کردند، پس عذاب آنها را از آتش
جهنم، دو برابر گردان. خدا می فرماید: برای هر
کدام شما دو برابر است، ولی شما نمی دانید.

39. پیشوایان به پیروانشان گویند: شما هیچ
برتری نسبت به ما ندارید، پس به کیفر آن اعمالی
که مرتکب می شدید، عذاب را بچشید.

40. بدون شک کسانی که آیات ما را تکذیب
کردند، و از پذیرفتن آنها تکبر ورزیدند، درهای
آسمان بر آنها باز نخواهد شد، و وارد بهشت هم
نمی شوند مگر زمانی که شتر از سوراخ سوزن
بگذرد. این گونه ما گنهکاران را مجازات می
کنیم.

41. برای آنها بستری از جهنم و بر روی شان،
پوشش هایی از آتش است، و ما این گونه ظالمان
را مجازات می کنیم.

42. کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته
انجام دادند، اهل بهشت اند و در آن جاودانه می
مانند. ما هیچ کس را جز به اندازه توانش تکلیف
نمی کنیم.

43. کینه و دشمنی که در سینه های آنان است، می کنیم. از زیر آنها، نهرها جاری است. بهشتیان می گویند: همه ستایش ها مخصوص خداست که ما را هدایت کرد، و اگر خدا ما را هدایت نمی کرد، هدایت نمی یافتیم. بدون شک پیامبران پروردگار ما، حق را به سوی ما آوردند و راست می گفتند. در این زمان ندائی بلند می شود که شما به خاطر اعمال شایسته ای که انجام می دادید، این بهشت را به ارث بردید.
44. بهشتیان با صدای بلند به دوزخیان می گویند که ما وعده پروردگار خویش را حق یافتیم. آیا شما هم آنچه را که پروردگارتان وعده داده بود، حق یافتید؟ گویند: بلی؛ پس آواز دهنده ای در میان آنها صدا کند که لعنت خدا بر ظالمان باد.
45. آنهاى که مردم را همیشه از راه خدا بازمی دارند و می خواهند آن را کج نشان دهند، و همانها به روز قیامت کافرنند.
46. میان آن دو گروه (اهل بهشت و دوزخ) پرده ی قرار دارد. بر اعراف، مردانی هستند که

هر کدام از آن دو را از چهره شان می شناسند، و بهشتیان را که وارد بهشت نشده اند، ولی ورود به آن را امید دارند، صدا می کنند که "سلام علیکم".

47. هر زمانی که بهشتیان و اهل اعراف، چشم

شان به سوی دوزخیان می افتند، می گویند:

پروردگارا! ما را با گروه ظالمان قرار مده.

48. اهل اعراف، مردانی را که از چهره های

شان می شناسند، صدا می کنند و می گویند:

جمعیت شما و تکبری که می ورزیدید، برای شما

سودی نکرد.

49. (سپس اهل اعراف خطاب به اهل دوزخ می

گویند:) آیا اینها کسانی نبودند که در دنیا قسم می

خوردید که خداوند آنها را به رحمتی نمی رساند؟

(اما رحمت شامل حال آنها شد پس ای مومنان)

به بهشت داخل شوید که نه ترسی بر شماست و

نه اندوهگین می شوید.

50. اهل دوزخ از اهل بهشت تقاضای آب و

نعمت های بهشتی می نمایند. اما اهل بهشت می

گویند: خداوند آب و نعمت های بهشتی را بر کافران حرام کرده است.

51. آنها (کافران) کسانی هستند که دینشان را به سرگرمی و بازی گرفتند و زندگی دنیا آنها را فریب داد. پس ما امروز آنها را از یاد می بریم، همان گونه که آنها دیدار امروزشان را از یاد بردند و همیشه آیات ما را انکار می کردند.

52. ما برای آنها کتابی آوردیم که آن را بر اساس علم، تفصیل دادیم تا هدایت و رحمتی برای مومنان باشد.

53. آیا (کافران) جز تأویل کتاب، انتظار دیگری دارند؟ روزی که تأویل کتاب فرارسد (در قیامت)، کسانی که آن روز را از پیش (در دنیا) فراموش کرده بودند، خواهند گفت: همانا رسولان پروردگار ما برای ما حق را آوردند، (ولی ما نپذیرفتیم). پس آیا (امروز) برای ما شفیعی هست تا ما را شفاعت کنند یا (ممکن است) ما به دنیا بازگردانده شویم تا کاری جز آنچه می کردیم انجام دهیم؟ بدون شک آنها ضرر کرده است و آنچه به دروغ می ساختند از دست دادند.

54. در حقیقت پروردگار شما آن خدایی است که آسمانها و زمین را در شش روز خلق کرد. آنگاه خداوند به اداره جهان پرداخت. روز را به شب که با سرعت آن را می طلبد می پوشاند. و همچنین خداوند خورشید، ماه و ستارگان را که به فرمان او رام شده اند(خلق کرد). آگاه باشید که خلق و امر از آن اوست. همیشه سودمند و با برکت است، پروردگار جهانیان.

55. پروردگار خود را در حال تضرع و پنهانی بخوانید زیرا او یقیناً افراد تجاوزگر را دوست ندارد.

56. و در زمین پس از اصلاح آن فساد نکنید. خداوند را از روی بیم و امید بخوانید، که رحمت خداوند به نیکوکاران نزدیک است.

57. و اوست که بادها را پیشاپیش (باران) رحمتش به عنوان مژده دهنده می فرستد تا هنگامی که ابرهای سنگین بار را بردارند، آن را به سوی سرزمینی مرده می رانیم، پس به وسیله آن باران نازل می کنیم و به وسیله باران از (خاک) هر نوع میوه بیرون می آوریم. به همین صورت

(در روز قیامت) مردگان را بیرون می آوریم، (این)
مثل را آوردیم) تا شما آگاه شوید.

58. زمین مرغوب، گیاهش به اذن پروردگارش

می روید، ولی زمین نامرغوب (گیاهش) جز به
سختی و اندک نمی روید این گونه، آیات را برای
مردمی که سپاسگزاری می کنند، گوناگون بیان
می کنیم.

داستان قوم نوح

59. بدون شک، ما نوح را به سوی قومش

فرستادیم. او به قومش گفت: ای قوم من! خداوند
را عبادت کنید، که برای شما معبودی جز او
نیست. بدون شک من از عذاب روز بزرگ بر شما
بیمناکم.

60. سران قوم به او گفتند: بدون شک ما تو را

در گمراهی آشکاری می بینیم.

61. گفت: ای قوم من، هیچ گونه گمراهی در

من نیست، بلکه من پیامبری از جانب پروردگار
جهانیانم.

62. پیام های پروردگارم را به شما می رسانم و شما را نصیحت می کنم، و از خدا چیزهایی می دانم که شما نمی دانید.

63. آیا تعجب می کنید از اینکه به وسیله مردی از شما، پیامی بیدارکننده از جانب پروردگارتان برای شما آمده است تا شما را انذار و بیم دهد، تا تقوا پیشه کنید، و شاید مورد رحمت خدا قرار گیرید؟

64. پس او را تکذیب کردند. ما او و کسانی را که با او در کشتی بودند نجات دادیم. و کسانی را که آیات ما را دروغ شمردند غرق کردیم. به راستی آنان قومی کوردل بودند.

داستان قوم عاد

65. و به سوی قوم عاد، برادرشان هود را فرستادیم. گفت: ای قوم من، خدا را پرستید که برای شما معبودی جز او نیست. پس آیا تقوا پیشه نمی کنید؟

66. کسانی از سران قومش که کافر بودند، گفتند: به راستی ما تو را در سفاهتی می بینیم، و قطعاً تو را از دروغ گویان می دانیم.
67. گفت: ای قوم من، هیچ گونه سفاهتی در من نیست، بلکه من پیامبری از جانب پروردگار جهانیانم.
68. پیام های پروردگارم را به شما می رسانم، و برای شما خیرخواهی امینم.
69. آیا تعجب می کنید از اینکه به وسیله مردی از شما، پیامی بیدارکننده از جانب پروردگارتان برای شما آمده است تا شما را بیم دهد؟ و بیاد بیاورید زمانی را که خداوند شما را پس از قوم نوح جانشین آنها کرد و در خلقت بر تنومندی شما افزود. پس نعمت های خدا را یاد کنید، تا رستگار شوید.
70. گفتند: آیا به سوی ما آمده ای که تنها خدا را عبادت کنیم و آنچه را پدرانمان عبادت می کردند، رها کنیم؟ اگر راست می گویی، آنچه را که ما را بدان تهدید می کنی برای ما بیاور.

71. گفت: قطعاً پلیدی و خشمی از پروردگارتان

بر شما واقع شده است آیا دربارهٔ اسم هایی که شما و پدرانتان (برای بت ها) نهاده اید، و خدا هیچ دلیلی (بر حقانیت) آنها نازل نکرده است با من مجادله می کنید؟ پس منتظر(عذاب) باشید که من هم با شما از منتظرانم.

72. پس او و کسانی را که همراه او بودند، به رحمتی از جانب خود نجات دادیم، و نسل کسانی را که آیات ما را تکذیب کردند و مؤمن نبودند قطع کردیم.

داستان قوم ثمود

73. و به سوی قوم ثمود، برادرشان صالح را فرستادیم. گفت: ای قوم من، خدا را بپرستید که برای شما معبودی جز او نیست. بی تردید، برای شما از جانب پروردگارتان دلیلی روشن آمده است. این ناقهٔ خداست که معجزه ای برای شماست. آن را بگذارید در زمین خدا بچرد، و هیچ گونه آزاری به آن نرسانید که عذابی دردناک شما را فرا می گیرد.

74. و به یاد بیاورید که خدا شما را جانشینانی
پس از قوم عاد قرار داد، و در این سرزمین به شما
جای داد، که از مکان های هموارش برای خود
قصرها بنا می کنید، و از کوه ها خانه هایی می
تراشید، پس نعمت های خدا را یاد کنید و در
زمین فساد برپا نکنید.
75. سران مستکبر قوم او، به آن گروه از
مستضعفان که ایمان آورده بودند، گفتند: آیا شما
یقین دارید که صالح از سوی پروردگارش فرستاده
شده است؟ گفتند: بدون شک ما به آنچه او بدان
فرستاده شده است ایمان داریم.
76. مستکبران گفتند، ما آنچه را که شما به آن
ایمان آورده اید منکریم.
77. پس ناقه را کشتند، و از فرمان پروردگار
خود سرپیچی کردند و گفتند: ای صالح، اگر تو از
پیامبرانی، آنچه را که ما را بدان تهدید می کنی
برای ما بیاور.
78. پس زلزله آنان را فراگرفت؛ و در خانه های
خود مردند.

79. پس صالح از آنان روی برگرداند و گفت: ای قوم من، به راستی، من پیام پروردگارم را به شما رساندم و شما را نصیحت کردم، ولی شما نصیحت کنندگان را دوست نمی دارید.

داستان قوم لوط

80. و لوط را [نیز فرستادیم]؛ آن گاه که به قوم خود گفت: آیا شما این عمل بسیار زشت را انجام می دهید، که هیچ یک از جهانیان آن را پیش از شما انجام نداده است؟!

81. شما از روی شهوت، به جای زنان به سراغ مردان می روید؛ بلکه شما مردمی (منحرف و) اسراف کارید.

82. و پاسخ قومش جز این نبود که گفتند: آنها را از شهر خود بیرون کنید؛ زیرا آنها مردمی هستند که خود را پاک نشان می دهند.

83. پس لوط را همراه با خانواده اش نجات دادیم، جز زنش را که از باقی ماندگان (هلاک شدگان) بود.

84. و بارانی (از سنگ های آتشین) بر آنها
بارانندیم؛ پس نگاه کن که عاقبت مجرمان چگونه
بود.

داستان قوم شعیب

85. و به سوی مدین برادرشان شعیب را
(فرستادیم). گفت: ای قوم من، خدا را عبادت کنید
که برای شما معبودی جز او نیست. بی تردید،
دلیلی روشن از جانب پروردگارتان برای شما آمده
است؛ پس پیمانۀ و وزن را کامل بدهید. و
چیزهای مردم را کم نکنید. و در زمین پس از
اصلاح آن به فساد نکوشید. این برای شما بهتر
است اگر شما مؤمنید.

86. بر سر هر راهی ننشینید تا کسانی را که به
خدا ایمان آورده اند، تهدید کنید و از راه خدا
بازدارید و راه وی را کج خواهید. و به یاد بیاورید
زمانی را که کم بودید، پس خداوند شما را زیاد
کرد. و نگاه کنید که عاقبت مفسدان چگونه بود.

87. اگر گروهی از شما به آنچه من بدان
فرستاده شده ام ایمان آورده و گروهی ایمان

نیاورده اند، صبر کنید تا خدا میان ما داوری کند،
که او بهترین داور است.

جزء نهم

88. سران مستکبر قومش گفتند: ای شعیب، ما
بدون شک تو و کسانی را که با تو ایمان آورده اند
از شهر خود بیرون می کنیم، یا اینکه شما حتما
به آیین ما باز می گردید. گفت: آیا اگر چه دوست
نداشته باشیم؟

89. اگر پس از آن که خدا ما را از آیین شما
نجات داده است، به آن بازگردیم، قطعاً بر خدا
دروغ بسته ایم؛ بنابراین امکان ندارد به آیین شما
بازگردیم، مگر آنکه خدا، که پروردگار ماست،
بخواهد. پروردگار ما علمش همه چیز را فرا گرفته
است. ما فقط بر خدا توکل کرده ایم. پروردگارا،
میان ما و قوم ما به حق داوری کن و گشایشی در
مشکل ما قرار بده که تو بهترین گره کشا و داور
هستی.

90. سران کافر قومش گفتند: اگر از شعيب
پيروى كنيد، در آن صورت قطعاً زيانكار خواهيد
بود.
91. پس زلزله‌ى آنها را فراگرفت و در خانه
هاى خود مردند.
92. كسانى كه شعيب را تكذيب كردند، (چنان
نابود شدند) انگار اصلاً در آن شهر نبوده اند
آنهايى كه شعيب را تكذيب كردند، خود زيانكار
شدند.
93. پس شعيب از آنها روى گردانيد و گفت: اى
قوم من! يقيناً من پيام هاى پروردگارم را به شما
رساندم، و شما را نصيحت كردم، با اين حال
چگونه بر حال شما مردم كافر تأسف بخورم؟
94. ما در هيچ شهرى پيامبرى نفرستاديم مگر
اينكه اهل آن را به تنگدستى و سختى مبتلا
كرديم، تا شايد آنها تضرع و زارى كنند.
95. سپس (چون تضرع نكردند) راحتى را
جايگزين سختى كرديم تا آنكه فزونى گرفتند، و
گفتند: در واقع به پدران ما (نيز) سختى و راحتى رسيده
است پس ناگهان آنان را گرفتار (مجازات) ساختيم، و حال
آنكه آنان متوجه نبودند.

96. اگر اهل آن شهرها و قریه ها ایمان آورده و

تقوا پیشه کرده بودند، برکاتی از آسمان و زمین
بر آنها می گشودیم، ولی آنها (پیامبران را) تکذیب
کردند، و ما آنها را به کیفر آنچه مرتکب می
شدند، گرفتیم.

97. پس آیا اهل این شهرها، در امان اند از
اینکه عذاب ما شبانه، درحالی که آنها به خواب
فرورفته اند، به سراغشان بیاید؟

98. و آیا اهل این شهرها در امان اند از اینکه
عذاب ما در روشنی روز، درحالی که آنها به بازی
مشغولند، به سراغشان بیاید؟

99. آیا پس آنها خود را از مکر خدا در امان می
دانند؟ پس (بدانند که) جز مردم زیانکار کسی خود
را از مکر خدا در امان نمی داند.

100. آیا (سرگذشت پیشینیان) برای کسانی که
زمین را پس از (هلاک) مردمش به ارث می برند
روشن ساخت که اگر بخواهیم آنها را به
گناهانشان گرفتار می سازیم و بر دلهایشان مهر
می زنیم پس (حق را) نمی شنوند؟

101. این ها شهرهایی است که از اخبار آنها برای

تو نقل می کنیم؛ و در حقیقت پیامبران شان
دلایل روشن برای آنها آوردند؛ ولی آنها برآن
نبودند که به چیزی که قبلا آن را تکذیب کرده
بودند ایمان بیاورند این گونه، خداوند بر دل
کافران مهر می زند.

102. و ما برای بیشتر آنها هیچ تعهدی نیافتیم، و
بدون شک بیشتر آنها را نافرمان و فاسق یافتیم.

داستان قوم موسی

103. سپس، بعد از پیامبران گذشته، موسی را با
معجزات خود به سوی فرعون و سران قومش
فرستادیم. ولی آنها به معجزات و آیات ستم
کردند. پس نگاه کن که عاقبت مفسدان چگونه
بود.

104. و موسی گفت: ای فرعون! من فرستاده ای
از طرف پروردگار جهانیانم.

105. سزاوار آنم که درباره خدا جز حق سخنی
دیگری نگویم. من معجزه ای از جانب

پروردگارتان برای شما آورده ام. پس بنی اسرائیل
را (آزاد کن و) همراه من بفرست.

106. (فرعون) گفت: اگر معجزه ای آورده ای،

چنانچه راست می گویی آن را بیار.

107. پس (موسی) عصایش را انداخت و آن عصا

ناگهان اژدهای آشکار شد.

108. و دستش را بیرون آورد، در نظر آنها که می

دیدند سفید و درخشان بود.

109. سران قوم فرعون گفتند: بی شک، این

جادوگری داناست.

110. موسی می خواهد شما را از سرزمینتان

بیرون کند؛ پس چه دستور می دهید؟

111. (سران قوم به فرعون) گفتند: کار او و

برادرش را به تأخیر انداز، و گردآورندگان به

شهرها بفرست،

112. تا هر جادوگر دانایی را نزد تو بیاورند.

113. و جادوگران نزد فرعون آمدند و گفتند: آیا

اگر ما پیروز شویم، حتماً برای ما پاداش مهمی

خواهد بود؟

114. گفت: بلی، و شما حتما از مقربان خواهید بود.
115. جادوگران گفتند: ای موسی! یا تو بینداز، یا اینکه ما می اندازیم.
116. موسی گفت: شما بیندازید. هنگامی که آنها انداختند، چشم های مردم را جادو کردند و آنها را سخت ترساندند. و جادویی بزرگ به میان آوردند.
117. و ما به موسی وحی کردیم که عصایت را بینداز. ناگهان آنچه را جادوگران به دروغ بافته بودند، بلعید.
118. پس حق به اثبات رسید و آنچه آنها می کردند باطل گشت.
119. پس فرعونیان در آنجا مغلوب شدند و به خواری و ذلت بازگشتند.
120. جادوگران، بی اختیار به سجده افتادند.
121. گفتند: ما به پروردگار جهانیان ایمان آوردیم،
122. به پروردگار موسی و هارون.
123. فرعون گفت: آیا پیش از اینکه من اجازه دهم شما به او، ایمان آوردید؟ بی شک، این فریبی است که در شهر به کار برده اید تا مردمش

را از آن بیرون کنید؛ پس به زودی خواهید دانست.

124. حتما دست و پای شما را برخلاف یکدیگر قطع خواهیم کرد، سپس همه شما را دار خواهیم زد.

125. گفتند: ما به سوی پروردگار خود بازمی گردیم.

126. و تو از ما انتقام نمی گیری، جز به خاطر اینکه وقتی نشانه های پروردگاران برای ما آمد، ما ایمان آوردیم. پروردگارا! صبر را بر ما فروریز، و ما را مسلمان بمیران.

127. و سران قوم فرعون گفتند: آیا موسی و قومش را رها می کنی تا در این سرزمین فساد کنند و موسی تو و معبودانت را رها کند؟ فرعون گفت: به زودی کشتار پسرانشان را آغاز می کنیم و دخترانشان را زنده می گذاریم، و قطعا ما بر آنها مسلط می شویم.

128. موسی به قومش گفت: از خدا کمک بخواهید و صبر پیشه کنید. زمین ملک خداست،

- آن را به هر کس از بندگانش که بخواهد واگذار می کند. و عاقبت خوب برای تقوای پیشگان است.
129. قوم موسی به او گفتند: هم پیش از آن که به سوی ما بیایی و هم پس از آن که به سوی ما آمدی، ما آزار دیدیم. گفت: امید است پروردگارتان دشمن شما را هلاک کند و شما را در این سرزمین جانشین آنها قرار دهد، و نگاه کند که چگونه شما عمل می کنید.
130. و ما فرعونیان را به خشک سالی ها و کاهش محصولات گرفتار کردیم، تا شاید پند گیرند.
131. پس هر زمانی که رفاه و نعمت به سوی آنها روی می کرد، می گفتند: این به سبب (شایستگی و زحمت) خود ماست، و هر زمانی بدی و آسیبی به آنها می رسید، به موسی و همراهانش فال بد می زدند. آگاه باشید که همانا سرنوشت نیک و بدشان نزد خداست ولی بیشترشان نمی دانند.
132. فرعونیان گفتند: (ای موسی)، هر معجزه ای که برای ما بیاوری تا ما را به آن جادو کنی، ما به تو ایمان نمی آوریم.

133. پس ما بر آنها طوفان، ملخ، شپش، بَقّه و خون را که عذاب های جدا جدا بودند فرستادیم، ولی آنها تکبر ورزیدند و مردمی مجرم بودند.
134. و هنگامی که عذاب بر آنها واقع شد، گفتند: ای موسی! به خاطر ما، پروردگارت را به آن عهده‌ی که نزد تو دارد بخوان، اگر این عذاب را از ما برداری، حتماً به تو ایمان می‌آوریم و بنی اسرائیل را همراه تو می‌فرستیم.
135. پس هنگامی که آن عذاب را تا مدتی که باید بدان می‌رسیدند از آنها برداشتیم، ناگهان پیمان شکنی کردند.
136. پس، از آنها انتقام گرفتیم و آنها را در دریا غرق کردیم، به دلیل اینکه آیات ما را تکذیب کردند و از آنها غافل بودند.
137. و آن قومی را که همیشه تضعیف می‌شدند، وارث شرق و غرب آن سرزمینی ساختیم که در آن برکت نهاده بودیم؛ و آن سخن نیکوی پروردگارت درباره‌ی بنی اسرائیل، به سبب صبری که کردند تحقق یافت، و آنچه را که فرعون و

قوم او می ساختند و سایه بان های خوش نشین
می افراشتند، ویران ساختیم.

138. بنی اسرائیل را از دریا عبور دادیم. آنها بر

قومی گذشتند که بت هایی خود را عبادت می
کردند. بنی اسرائیل گفتند: ای موسی! همان گونه
که اینها معبودانی دارند، برای ما نیز معبودی قرار
بده. موسی گفت: به راستی شما قومی نادانی
هستید.

139. بدون شک آنچه اینها در آنند تباه و آنچه

انجام می دهند باطل است.

140. (موسی به قومش) گفت: «آیا غیر از خدا

معبودی برای شما بجویم، با اینکه او شما را بر

جهانیان برتری داده است؟»

141. و (به یادآور) زمانی را که شما را از فرعونیان

نجات دادیم. آنها شما را سخت شکنجه می

کردند: پسرانتان را می کشتند و زنانتان را زنده

می گذاشتند. و در این امر، برای شما آزمایش

بزرگی از جانب پروردگارتان بود.

142. و با موسی، سی شب وعده گذاشتیم و آن را

با ده شب دیگر کامل کردیم. تا آنکه وقت معین

- پروردگارش در چهل شب به سر آمد. و موسی
 (هنگام رفتن به کوه طور) به برادرش هارون
 گفت: در میان قوم من جانشینم باش، و به اصلاح
 بپرداز، و از راه مفسدان پیروی مکن.
143. و چون موسی به محل وعده و ملاقات ما
 آمد و پروردگارش با او سخن گفت، عرض کرد:
 «پروردگارا، خود را به من نشان بده تا تو را نگاه
 کنم» خداوند فرمود: «هرگز مرا نخواهی دید،
 لیکن به کوه نگاه کن؛ پس اگر بر جای خود
 پابرجا باقی ماند، به زودی مرا خواهی دید». پس
 چون پروردگارش به کوه جلوه کرد، آن را ریز ریز
 و متلاشی ساخت. و موسی بیهوش بر زمین افتاد.
 و چون موسی به هوش آمد، گفت: «تو منزه‌ی! به
 درگاهت توبه کردم و من نخستین مؤمنانم».
144. خداوند فرمود: «ای موسی، تو را با رسالتها
 و با سخن گفتنم با تو، بر مردم برگزیدم؛ پس
 آنچه را به تو دادم بگیر و از سپاسگزاران باش».
145. و در الواح تورات برای او در هر موردی
 پندی، و برای هر چیزی تفصیلی نوشتیم. پس
 گفتیم: «آن را محکم بگیر و قوم خود را وادار کن

که بهترین آن را یادگیرند. به زودی سرای
نافرمانان را به شما نشان می دهیم».

146. به زودی کسانی را که در زمین، به ناحق

تکبر می ورزند، از آیاتم روی گردان می سازم به
طوری که اگر هر نشانه ای را از قدرت من ببینند،
به آن ایمان نیاورند. و اگر راه حق را ببینند آن را
انتخاب نکنند، و اگر راه گمراهی را ببینند آن را
راه خود قرار دهند. دلیلش این است که آنها آیات
ما را تکذیب کردند و از آن غفلت ورزیدند.

147. کسانی که آیات ما و دیدار آخرت را تکذیب

می کردند، اعمالشان تباه شده است. آیا جز در
برابر آنچه می کردند جزا داده می شوند؟

148. قوم موسی پس از (رفتن) او، از زیورهای

خود مجسمه گوساله ای برای خود ساختند که
صدای گاو داشت. آیا ندیدند که آن گوساله با آنها
سخن نمی گوید و آنها را به راهی هدایت نمی
کند؟ آن را (برای عبادت) گرفتند و ستمکار بودند.

149. و چون پشیمان شدند و دیدند که واقعا

گمراه شده اند، گفتند: اگر پروردگار ما به ما رحم

نکند و ما را نیامرزد، قطعا از زیانکاران خواهیم بود.

150. و زمانی که موسی، خشمناک و اندوهگین به سوی قوم خود بازگشت، گفت: «پس از من چه بد جانشینی برای من بودید! آیا بر فرمان پروردگارتان پیشی گرفتید؟ موسی الواح را انداخت و (از موی) سر برادرش گرفت و او را به طرف خود کشید. هارون گفت: «ای فرزند مادرم، این قوم، مرا ناتوان یافتند و چیزی نمانده بود که مرا بکشند؛ پس مرا دشمن شاد مکن و مرا در شمار گروه ستمکاران قرار مده.»

151. موسی گفت: «پروردگارا، من و برادرم را بیامرزد و ما را مشمول رحمت خود قرار بده. و تو مهربان ترین مهربانانی.»

152. بدون شک کسانی که گوساله را (برای عبادت) گرفتند، به زودی خشمی از پروردگارشان و ذلّتی در زندگی دنیا به آنها خواهد رسید. ما این گونه، دروغ پردازان را کیفر می دهیم.

153. کسانی که کارهای بد کردند و پس از آن توبه کرده و ایمان آوردند، بدون شک پروردگار تو بعد از آن بسیار آمرزنده و مهربان است.
154. و چون خشم موسی فرو نشست، الواح را برداشت؛ و در نسخه آن، برای کسانی که از پروردگارشان بیمناک بودند، هدایت و رحمتی بود.
155. و موسی از میان قوم خود هفتاد نفر را برای وعده ما انتخاب کرد. زمانی که زلزله، آنها را فرا گرفت، گفت: «پروردگارا، اگر می خواستی، آنها را و مرا پیش از این هلاک می کردی آیا ما را به خاطر آنچه کم خردان ما کرده اند هلاک می کنی؟ این جز آزمایش تو نیست؛ هر که را بخواهی به وسیله آن گمراه و هر که را بخواهی هدایت می کنی. تو سرپرست و یاور مایی. پس ما را بیامرز و به ما رحم کن، و تو بهترین آمرزنده و بخشنده ای»
156. برای ما در این دنیا و در آخرت خوبی مقرر فرما، که ما به سوی تو بازگشته ایم. خدا گفت: من عذابم را به هرکسی بخواهم می رسانم، و رحمتم همه چیز را فراگرفته است. پس به زودی

رحمتم را برای کسانی که تقوا پیشه می کنند،
 زکات می دهند و کسانی که به آیات ما ایمان می
 آورند، مقرر خواهم داشت.

157. کسانی که از این فرستاده و پیامبر درس
 نخوانده، - که اوصاف او را نزد خود در تورات و
 انجیل نوشته می یابند، - پیروی می کنند؛
 پیامبری که آنها را به کارهای پسندیده امر و از
 کارهای ناپسند نهی می کند، و چیزهای مطبوع و
 پاک را برایشان حلال و چیزهای نامطبوع و
 ناپاک را بر آنها حرام می سازد، و تکلیف های
 سنگین و قید و بندهایی را که بر آنها بوده است از
 ایشان بر می دارد. پس کسانی که به او ایمان
 آوردند و از وی دفاع کردند و یاریش کردند و از
 نوری که با او نازل شده است پیروی کردند، اینها
 رستگار خواهند بود.

158. بگو ای پیامبر! ای مردم، من پیامبر خدا به
 سوی همه شما هستم. همان خداوندی که
 فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست. هیچ
 معبودی جز او نیست؛ که او زنده می کند و می
 میراند. پس به خدا و فرستاده او که پیامبر درس

نخوانده ای است که به خدا و کلمات او ایمان دارد، ایمان بیاورید و او را پیروی کنید، امید که هدایت شوید.

159. و از قوم موسی گروهی بودند که بحق هدایت و بر اساس حق داوری و رفتار می کردند.
160. و ما بنی اسرائیل را به دوازده قبیله که هر یک امتی بودند، تقسیم کردیم. ما به موسی هنگامی که قومش از او درخواست آب کردند، وحی کردیم که: عصایت را بر این سنگ بزن. در نتیجه دوازده چشمه از آن سنگ جوشید. هر گروهی چشمه خود را شناخت. و ما ابر را بر سر آنها سایبان قرار دادیم، و برای آنها منّ و سلوی نازل کردیم. (به آنها گفتیم) از روزی های پاکیزه ای که به شما دادیم، بخورید. (آنها با سرپیچی از ما) بر ما ستم نکردند، بلکه بر خود ستم کردند.
161. و (به یاد بیاور) زمانی را که به آنها گفته شد: در این شهر (بیت المقدس) ساکن شوید، و از (نعمت های) آن هرجا که خواستید بخورید، و بگویید: «خدایا، گناهان ما را فروریز» و از این در، سجده کنان (خاضعانه) داخل شوید، تا

خطاهای شما را بر شما ببخشیم. به زودی بر پاداش نیکوکاران خواهیم افزود.

162. پس کسانی از آنها که ستم کردند، آن سخن را به سخنی غیر از آنچه به ایشان گفته شده بود تبدیل کردند. در نتیجه بر اثر ستمی که مرتکب می شدند، عذابی از آسمان بر آنها فرستادیم.

163. و از (یهودیان) درباره اهالی آن شهری که کنار دریا بود، پرس: زمانی که به حکم روز شنبه تجاوز می کردند. چون روز شنبه ماهیان آنها روی آب ظاهر می شدند و روزهای غیر شنبه به طرف آنها نمی آمدند به این ترتیب ما آنها را به خاطر آن که نافرمانی می کردند آزمایش و گرفتار می کردیم.

164. و (به یاد بیاورید) زمانی را که گروهی از بنی اسرائیل گفتند: چرا قومی را موعظه می کنید که خدا هلاکشان خواهد کرد و یا به عذابی سخت گرفتارشان خواهد ساخت؟ گفتند: تا عذری باشد به درگاه پروردگارتان، و شاید آنها تقوا پیشه کنند.

165. و چون تذکراتی را که به آنها داده شده بود، فراموش کردند، ما هم آن جماعت را که نهی از منکر می کردند، نجاتشان دادیم و آنهايي را که ستم می کردند، به خاطر نافرمانی شان، به عذابی سخت گرفتار ساختیم.

166. و چون از آنچه از آن نهی شده بودند سرپیچی کردند، به آنها گفتیم: به شکل شادی های رانده شده در آید.

167. (این آیه درباره یهود نازل گردیده است) و آن گاه پروردگار تو اعلام کرد: تا روز قیامت کسانی را بر آنها (بنی اسرائیل) مسلط خواهد ساخت که آنها را شکنجه کند. در حقیقت مجازات پروردگارت سریع است و او آمرزندهٔ مهربانست.

168. و آنها را در زمین به گروه هایی مختلف تقسیم کردیم. بعضی از آنها شایسته اند و بعضی دیگر (ناشایسته) پایین تر از آنها و آنها را به وسیلهٔ خوبی ها و بدی ها آزمودیم، باشد که (آنها از کج روی) بازگردند.

169. آن گاه پس از آنها نسلی جانشینشان شدند که کتاب (تورات) را به ارث بردند. آنها در حالی

که متاع ناپایدار دنیا را می گرفتند و می گفتند: به زودی بخشیده خواهیم شد. و اگر دوباره متاع ناپایداری مانند آن به آنها می رسید آن را می گرفتند. آیا پیمان این کتاب از آنان گرفته نشده بود که درباره خدا جز حق نگویند با اینکه آنچه را که در آن کتاب بود آموخته بودند؟ و سرای آخرت برای کسانی که تقوا پیشه می کنند بهتر است.

پس آیا آنها عقل خود را به کار نمی گیرند.
170. و کسانی که به کتاب (آسمانی) تمسک می جویند و نماز را برپا می دارند، ما اجر مصلحان را ضایع نمی کنیم.

171. و (به یاد بیاورید) زمانی را که کوه طور را از جای شان کندیم و آن را بالای سرشان مانند سایبان قرار دادیم. آنها گمان کردند که آن کوه بر سرشان فرو خواهد افتاد. (ما به آنها گفتیم:) کتابی را که به شما داده ایم محکم بگیرید، و آنچه را که در آن است به یاد داشته باشید، تا شاید با تقوا گردید.

172. و (به یاد بیاور) زمانی را که پروردگارت از پشت فرزندان آدم، ذریه آنها را گرفت؛ و آنها را شاهد بر خود شان ساخت؛ (و فرمود:) «آیا من پروردگار شما نیستم؟» گفتند: «آری، شهادت می دهیم!» (چنین کرد تا در) روز قیامت نگویند: «ما از این، غافل بودیم.

173. یا نگویند: که پدران ما پیش از این شرک ورزیدند، و ما نسلی بعد از آنها بودیم، پس آیا ما را به سبب آنچه اهل باطل انجام داده اند هلاک می کنی؟

174. ما آیات را اینگونه با تفصیل بیان می کنیم، تا شاید آنها به سوی حق بازگردند.

داستان بلعم باعور

175. (این آیه درباره مردی از بنی اسرائیل به نام بلعم بن باعور نازل گردیده است.) و خبر آن کسی را برای آنها بخوان که آیات خود را به وی (بلعم باعور) دادیم و او از آنها جدا شد، پس شیطان او را دنبال کرد و سرانجام از گمراهان گردید.

176. و اگر می خواستیم، مقام او را به وسیله آن آیات بالا می بردیم. ولی او به زمین(دنیا و مادیات) گرایش یافت و از هوس های خود پیروی کرد. پس مثال او مانند سگ است که اگر به آن حمله کنی زبان خود را از دهان بیرون می کند، و اگر رهایش کنی باز زبان خود را بیرون می کند. این است نمونه قومی که آیات ما را تکذیب کردند. پس این قصه را بیان کن، تا شاید آنها فکر کنند.
177. چه زشت است داستان گروهی که آیات ما را تکذیب و به خود ستم می کردند.
178. هرکسی را خداوند هدایت کند، هدایت شده اوست؛ و هر که را خدا گمراه کند، چنین کسانی خود زیانکارند.
179. ما، بدون شک بسیاری از جنّ و انس را برای جهنّم آفریده ایم. آنها دل هایی دارند که با آن نمی فهمند، و چشم هایی دارند که با آنها نمی بینند، و گوش هایی دارند که با آنها نمی شنوند. اینها همچون چهارپایان هستند، بلکه گمراه ترند. اینها خود غافلند.

180. (مردی مشغول خواندن نماز بود و در میان نماز اسم خدا را به (الله) و به (الرحمن) می آورد. یکی از مشرکین مکه که ناظر خواندن نماز او بود وقتی که نام خدا را به دو نام الله و رحمن از زبان وی شنید، گفت: مگر نه این است که محمد مردم را به خدای یگانه دعوت می نماید پس چگونه است که این مرد مسلمان نام دو خدا را در نماز خود می برد. سپس جبرئیل این آیه را بر پیامبر وحی فرستاد) نیکوترین نام ها به خداوند اختصاص دارد. پس خداوند را با آن نام ها بخوانید. و کسانی را که درباره نام های خداوند کج روی می کنند به حال خود شان وابگذارید. به زودی آنها در برابر آنچه می کردند جزا داده می شوند.

181. و از میان کسانی که آفریده ایم، گروهی هستند که مردم را به وسیله حق هدایت می کنند، و به وسیله آن به عدالت رفتار می نمایند.

182. کسانی که آیات ما را تکذیب کرده اند، به تدریج آنها را از جایی که نمی دانند گرفتار خواهیم کرد.

183. به آنها مهلت می‌دهم که تدبیر من محکم

و استوار است.

184. (رسول خدا بر کوه صفا رفت و قریش را

خواند و گفت: ای بنوفلان و بنوفلان، منظور وی

از این ندا و خواندن، ترسانیدن آنها از عذاب و

عقاب خداوند بوده است یکی از آن میان گفت:

این، هم‌سخن شما دیوانه است که صبح مردم را

ندا می‌کند و می‌خواند، سپس این آیه نازل

گردید.) آیا آنها فکر نکرده‌اند که در همنشین آنها

هیچ گونه جنونی نیست؟ او جز بیم دهنده و

اخطار کننده ای آشکار نیست.

185. آیا آنها در ملکوت آسمانها و زمین و هر

چیزی که خدا آفریده است نگاه نکرده‌اند؛ و

اینکه شاید آنها هنگام مرگشان نزدیک شده

باشد؟ پس به کدام سخن، بعد از قرآن ایمان می

آورند؟

186. هر کسی را خدا گمراه کند، رهبر و هدایت

کننده ای نخواهد داشت. خداوند چنین کسانی را

در طغیان شان، در حال کوردلی، رها می‌سازد.

187. (عده‌ای از یهودیان نزد رسول خدا آمدند و گفتند: یا محمد ما را از ساعت یعنی از روز قیامت خبر بده که چه وقتی برپا خواهد شد. سپس این آیه نازل گردید.) ای پیامبر! از تو درباره قیامت می پرسند که چه وقت تحقق می یابد؟ بگو: علم آن، تنها نزد پروردگار من است؛ جز او هیچ کس آن را در وقتش پدیدار نمی سازد. (حادثه روز قیامت) در آسمان ها و زمین سنگین خواهد بود. این حادثه به صورت ناگهانی بر شما می آید. آنها از تو چنان می پرسند که گویا از آن خبر داری. بگو: علم آن، تنها نزد خداست، ولی بیشتر مردم نمی دانند.

188. (اهل مکه به رسول خدا گفتند: آیا می توانی قیمت و بهاء اشیا ارزان را پیش از آن که گران بشود به ما بگوئی تا بتوانیم سود و بهره خوبی بدست آوریم سپس این آیه نازل گردید) بگو: من اختیار هیچ سود و زیانی را برای خود ندارم، مگر آنچه را که خدا بخواهد و اگر غیب می دانستم، خیر بیشتری به دست می آوردم و به من آسیبی نمی رسید. من جز بیم دهنده و بشارت دهنده ای برای مؤمنان نیستم.

189. او کسی است که شما را از یک تن آفرید، و

همسرش را از جنس او قرار داد تا در کنارش آرامش بیابد. پس هنگامی که با او آمیزش کرد، باری سبک پیدا کرد. وی (مدتی) آن را با خود داشت پس چون بارش سنگین شد، پدر و مادر، پروردگار خود را خواندند که اگر فرزندی صالح به ما عطا کنی، قطعا از سپاسگزاران خواهیم بود.

190. اما هنگامی که خداوند فرزندی صالح برای

آنها عطا کرد، برای او در آنچه به ایشان داده بود شریکانی قرار دادند. خداوند بالاتر از آن است که برای او شریک قرار دهند.

191. آیا موجوداتی را شریک خداوند قرار می

دهند که چیزی را خلق نمی کنند و خود مخلوقند؟

192. و نه می توانند آنها را یاری کنند و نه خود

را یاری می دهند؟

193. و اگر آنها را به سوی هدایت بخوانید، از

شما پیروی نمی کنند برای شما یکسان است، چه آنها را بخوانید یا ساکت باشید.

194. بدون شک آنهایی را که شما به جای خدا می خوانید، بندگانمانند شما هستند؛ پس اگر راست می گوئید، آنها را بخوانید، (و آنها) باید به شما پاسخ دهند.
195. آیا آنها (شریکان) پاهایی دارند که با آنها راه بروند، یا دست هایی دارند که با آنها بگیرند، یا چشم هایی دارند که با آنها بشنوند؟ بگو: شریکان خود را بخوانید، سپس با من هر نیرنگی که می توانید بکار برید و مرا مهلت ندهید.
196. بدون شک، یاور من آن خدایی است که این کتاب را نازل کرده است، و او شایستگان را کمک می کند.
197. کسانی را که به جای خدا می خوانید، نه می توانند شما را یاری دهند و نه خود را یاری رسانند.
198. و اگر آنها را به سوی هدایت بخوانید، نمی شنوند. آنها را می بینی که گویا به سوی تو نگاه می کنند درحالی که نمی بینند.

تشویق به آسان گیری و اجتناب از انتقام جویی

199. (ای پیامبر!) گذشت را پیشه کن، و به کارهای پسندیده فرمان بده، و از جاهلان روی بگردان.
200. و اگر از شیطان وسوسه ای به تو رسید، به خداوند پناه ببر؛ همانا او شنوا و داناست.
201. همانا کسانی که تقوا دارند، هرگاه وسوسه ای از شیطان به آنها برسد، متذکر می شوند و یکباره بینا می گردند.
202. و برادران مشرکان (شیاطین) آنها را در گمراهی می کشانند و کوتاه نمی آیند.
203. و هرگاه آیه ی را (که می خواهند) برای آنها نیاوری، می گویند: چرا آن را خود انتخاب نکردی؟ بگو: من فقط آنچه را که از جانب پروردگارم به من وحی می شود پیروی می کنم. این (قرآن) رهنمودی از جانب پروردگارتان است، و هدایت و رحمتی است برای مردمی که ایمان می آورند.
204. هنگامی که قرآن خوانده می شود، به آن گوش دهید و سکوت کنید. باشد که مورد رحمت قرار گیرید.

205. و پروردگارت را صبح و شام در دل خود، از روی تضرع و ترس به صدایی آرام و آهسته یاد کن و از غافلان مباش.

206. بدون شک، آنهایی که نزد پروردگار تو هستند، از پرستش او تکبر نمی ورزند، او را منزّه می شمارند و برای او سجده می کنند.

سوره انفال (ثروت های عمومی)

(سوره انفال هشتمین / هشتاد و هشتمین سوره قرآن کریم، دارای 75 آیه و مدنی می باشد. نام گذاری سوره به "انفال" از آیه اول این سوره است، که کلمه ی «انفال» در آن آمده است و همچنین به دلیل بیان کردن احکام انفال و ثروت های عمومی، به «انفال» نام گذاری شده است. سوره انفال که در مدینه و در زمان اولین جنگ مسلمانان، یعنی بدر، نازل شده است، دارای چندین هدف از قبیل بیان مسائل و قوانین مربوط به جنگ؛ بیان مسائل و قوانین اقتصادی اسلام در مورد اموال عمومی که پشتوانه ی بیت المال به شمار می آید؛ بازسازی اخلاقی مسلمانان؛ سامان دادن و نظام بخشیدن به جامعه ی نوین مسلمانان در مدینه می باشد. سوره انفال نوزده ماه پس از هجرت در سال دوم هجرت پس از جنگ بدر در مدینه نازل شد.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. (درباره غنائم جنگ بدر نازل شده زیرا رسول خدا فرمود هر که در جنگ زحمات زیادی را متحمل شود، دارای نفل خواهد بود و روی همین اصل عده ای جانفشانی کرده و بلیاتی را متحمل گشتند و عده ای نیز از پیامبر حفاظت می کردند ولی مانند دیگران با بلیات زیادی روبرو نشده بودند.) ای پیامبر! از تو درباره غنیمت های جنگی (انفال) می پرسند، بگو: انفال/غنیمت های جنگی مال خدا و پیامبر است، پس اگر مؤمن هستید (نسبت به انفال) از خدا پروا کنید و روابط خود را اصلاح نمایید، و از خدا و پیامبرش اطاعت کنید.

صفات مومنان

2. مؤمنان، تنها کسانی هستند که هرگاه یاد خدا شود، دل هایشان ترسان می شود، و هنگامی که آیات او بر آنان خوانده شود بر ایمانشان می افزاید، و بر پروردگارشان توکل می کنند.
3. هم آنان که نماز را برپا می دارند و از آنچه به آنان روزی داده ایم، انفاق می کنند.
4. مؤمنان واقعی فقط اینها هستند، برای اینها نزد پروردگارشان منزلت بالا، آمرزش و رزق کریمانه است.

جنگ بدر و تقسیم غنایم جنگی¹

5. همان گونه که پروردگارت تو را به درستی از خانه ات [به سوی جنگ بدر] بیرون آورد و گروهی از مؤمنان [از رفتن به جنگ] ناخشنود بودند [همان گونه گروهی از آنان از کیفیت تقسیم غنایم جنگی ناخشنودند].
6. پس از آنکه حق [بودن انگیزه های رفتن به جنگ بدر] روشن شد با تو در این حق مجادله می کنند. که گویا به سوی مرگ رانده می شوند و آن را با چشم خود می بینند!!
7. و [به یادآورید] زمانی را که خدا پیروزی بر یکی از دو گروه [سپاه دشمن یا کاروان تجارتی قریش] را به شما

¹ نخستین جنگ با فرماندهی پیامبر(ص)، میان مسلمانان و مشرکان قریش پس از هجرت پیامبر به مدینه، در هفدهم رمضان سال دوم هجری در منطقه بدر روی داد. بدر در ۱۳۰ کیلومتری جنوب غربی مدینه موقعیت دارد. در این جنگ، مسلمانان علی رغم تعداد اندک (313 نفر) به پیروزی رسیدند و چند تن از بزرگان مشرکان کشته یا اسیر شدند. این پیروزی جایگاه مسلمانان در مدینه را تثبیت کرد. بنابر منابع تاریخی، از علل پیروزی مسلمانان، جانفشانی و دلاوری مسلمانان به ویژه علی (ع) و حمزه سیدالشهداء، بود.

² قافله قریش برای تجارت عازم شام می شد و با مال فراوان به عزم سفر از مکه بیرون می آمدند. پیامبر اسلام به اصحاب دستور داد که برای مقابله با آنان آماده گردند و به آنها فرمود: خداوند به ما وعده پیروزی یکی از دو طائفه یا کاروان ابوسفیان و یا کاروان تجارتی قریش را داده است و لذا با سیصد و سیزده نفر از مدینه بیرون آمدند. وقتی که نزدیکی بدر رسیدند، کاروان ابوسفیان متوجه عزیمت پیامبر با اصحاب او گردیدند و فوق العاده ترسیدند، لذا راه خود را کج کرده به طرف شام عازم گردیدند. در عین حال ابوسفیان به شخصی به نام ضمضم خزاعی ده دینار با یک شتر ماده داد و از او خواست که به طرف کاروان قریش برود و آن ها را از بیرون آمدن محمد با یاران خود خبر بدهد و نیز به او سفارش کرد که با وضع خاصی خبر مزبور را به قریش بدهد. لذا ضمضم گوش یا بینی شتر مزبور را برید و در حالتی که خون از او می ریخت و خود هم با جامه که آن را پارهماره کرده بود وارد مکه شد و با

وعده داد، و شما دوست داشتید بر گروه بدون سلاح
قریش (کاروان تجارتي) دست يابيد، ولي خدا مي خواست
که با سخنان خویش حق را پايدار سازد و ريشه کافران را
قطع کند.

8. تا حق را تثبيت، و باطل را نابود سازد، هر چند مجرمان
خوش نداشته باشند.

9. [به ياد بياوريد] زماني را که (در جنگ بدر) از خدای خود
کمک مي خواستيد، پس او دعای شما را اجابت کرد که:
«من شما را با هزار فرشته پيايي، ياری خواهم کرد.»

10. خداوند آن وعده را جز بشارتي برای شما قرار نداد،
تا دلهاي شما بدان اطمینان يابد. پيروزی جز از نزد
خداوند نيست. بدون شک خداوند شکست ناپذير و حکيم
است.

11. و [به ياد بياوريد] زماني را که به سبب امنيت که
ازسوی خدا يافتيد، خواب سبکی را به همه شما مسلط
کرد. خداوند برای شما آبی از آسمان نازل کرد تا شما را
به وسيله آن پاک کند و وسوسه شيطان را از شما

→
صدای بلند با فریاد زدن و گفتن یا آل غالب مردم را به خود متوجه ساخت و آنان را از حرکت
قافله پیامبر اسلام خير داد و آنها را از واقعه مهمی آگاه ساخت.

- برطرف نماید، و دل هایتان را استحکام، و گام هایتان را به آن استوار کند.
12. و [به یاد بیاورید] زمانی را که پروردگارت به فرشتگان وحی کرد که من با شمایم. پس مؤمنان را [برای نبرد با دشمن] ثابت قدم دارید. به زودی در دل کافران ترس می اندازم. پس سرهایشان را بزنید و انگشتانشان را قطع کنید.
13. این کیفر به این خاطر است که آنها با خدا و پیامبرش مخالفت کردند، و هر کس با خدا و پیامبرش مخالفت کند، پس [بداند که] یقیناً خداوند سخت کیفر است.
14. این [عذاب شما در دنیا است]، پس آن را بچشید، و [بدانید] برای کافران در قیامت، عذاب آتش است.
15. ای مومنان! زمانی که با انبوهی از کافران روبرو شدید، به آنها پشت نکنید و نگریزید.
16. و هر کس در آن زمان به آنها پشت کند و بگریزد سزوار خشمی از سوی خداوند است و جایگاهش دوزخ است و دوزخ بازگشت گاه بدی است مگر اینکه گریزش برای انتخاب محلی دیگر برای ادامه نبرد بادشمن، یا

پیوستن به گروهی تازه نفس از مجاهدان برای حمله به دشمن باشد.

17. (بسیار مغرور نشوید در جنگ بدر) شما آنها را نکشتید، بلکه خداوند آنها را کشت. [ای پیامبر!] زمانی که به سوی دشمنان تیر انداختی، تو نینداختی، بلکه خداوند انداخت. تا مؤمنان را از سوی خود به امتحان نیکو بیازماید. خداوند شنوا و داناست.

18. (این کمک خداوند بود) و قطعاً خداوند سست کننده نقشه ی کافران است.

19. (وقتی که مشرکین در جنگ بدر از مکه بیرون می آمدند پیش از آمدن به خانه کعبه رفتند و چنین گفتند: بار خدایا از این دو دسته که با یکدیگر جنگ می کنند آن را که در نزد تو محبوبتر و فاضل تر و راه یافته ترند، پیروز گردان و خداوند رسول خویش را در این جنگ پیروز گردانید). (ای مشرکان!) اگر پیروزی می خواهید، اکنون پیروزی آمده است) و اسلام و حق پیروز شده است). اگر (از کفر) بازایستید، برای شما بهتر است. و اگر (به کفر) بازگردید، ما هم باز می گردیم. هرگز جمعیت شما هر چند بسیار باشد، چیزی را از شما برطرف نخواهد کرد. بدون شک خداوند با مؤمنان است.

20. ای مومنان! از خدا و پیامبرش اطاعت کنید. و در حالی که [سخن و فرمان او را] می شنوید، از او روی نگردانید.
21. و مانند کسانی نباشید که گفتند: شنیدیم در حالی که (در واقع) نمی شنیدند.
22. بدون شک، بدترین جُنبدگان نزد خداوند، کر و لال های هستند که تعقل و فکر نمی کنند.
23. اگر خداوند خیری در آنها می دید، یقیناً آنها را شنوا می کرد. و اگر آنها را شنوا هم می کرد، باز اعراض کنان، روی (از حق) بر می گرداندند.
24. ای مومنان! هنگامی که خدا و پیامبرش شما را به پیامی حیات بخش می خواند، اجابت کنید، و بدانید که خدا میان انسان و دلش حایل و مانع می شود (تا باطل در دل او نفوذ نکند) و بدون شک همه شما در محضر او جمع خواهید شد.
25. و از فتنه ای بترسید که تنها دامن ستمگران شما را نمی گیرد. بدانید که خداوند سخت کیفر است.
26. (این آیه درباره قریش نازل گردیده است) و یاد کنید هنگامی را که شما در این سرزمین گروهی اندک و ناتوان بودید، و همیشه می ترسیدید که مردم شما را

بربایند. پس خداوند شما را [در شهر مدینه] پناه داد و با نصرت خود شما را یاری کرد و از نعمت های پاکیزه اش به شما روزی داد تا سپاس گزاری کنید.

27. (این آیه درباره بعضی از منافقان نازل شده که ابوسفیان را از آمدن رسول خدا برای گرفتن و غارت شتران او ترسانیده بودند) ای مومنان آگاهانه به خداوند، پیامبر و در امانات خود خیانت نکنید.

28. بدانید که اموال و فرزندان شما (وسیله) آزمایش است. بدون شک پاداش بزرگ نزد خداوند است.

29. ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر تقوای الهی داشته باشید، برای شما توانایی تشخیص حق از باطل قرار می دهد، گناهانتان را از بین می برد و شما را می آمرزد. خداوند دارای فضل بزرگ است.

توطئه برای قتل پیامبر

30. (سبب نزول آیه چنین بوده است: مشرکان در دارالندوة اجتماع کردند و درباره این که چگونه رسول خدا را از بین ببرند به مشورت پرداختند. عمرو بن هشام گفت: او را زندانی کنیم. ابوالبختری گفت: او را از مکه بیرون کنیم. ابوجهل گفت: او را بکشیم و درباره کشتن او از هر طایفه ای چند نفر با شمشیرهای خود در کشتن او

شریک گردیم و بعد با دادن دیه به بهای ریختن خون او بنی هاشم را راضی کنیم. خداوند به وسیله وحی به رسول خدا خبر داد و امر کرد که از مکه بیرون رود. سپس پیامبر به طرف غار بیرون رفت و آیه «وَأَيُّكُمْ كَفَرٌ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ» نازل گردید. و بعد به علی بن ابی طالب علیه السلام دستور فرمود: که به جای او بخوابد وقتی که هنگام صبح حمله کردند و به خانه رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم ریختند بجای پیامبر علی را یافتند. (ای پیامبر! به یاد بیاور) زمانی را که کافران در باره تو نیرنگ می کردند تا تو را به زندان بیندازند، یا بکشند یا (از مکه) بیرون کنند. آنها نیرنگ می کردند، و خدا تدبیر می کرد، و خدا بهترین تدبیرکنندگان است.

31. (در روز جنگ بدر پیامبر دستور قتل عقبه بن

ابی معیط و طعیمه بن عدی و نضر بن حرث را صادر فرمود، مقداد از کسانی بود که نضر بن حرث را به اسیری گرفته بود. خواست دستور قتل را درباره او اجرا نکند لذا به رسول خدا گفت: یا رسول الله، نضر اسیر من است. پیامبر فرمود: اوست که درباره کتاب خدا آنچه نباید بگوید گفته است و این آیه درباره گفتار او نازل شد) و هر زمانی آیات ما بر آنها خوانده شود، می گویند: به خوبی شنیدیم.

اگر می خواستیم، ما نیز مانند این را می گفتیم این جز
افسانه های پیشینیان نیست

32. (طالب و خواستار متن آیه نصر بن الحرث بن کلدۀ

بوده است) (ای پیامبر! به یاد بیاور) زمانی را که گفتند:
خدایا، اگر این قرآن همان حقّ از جانب توست، از آسمان
بر ما سنگ بباران، یا عذابی دردناک برای ما بیاور.

33. ولی تا زمانی که تو در میان آنها هستی، خداوند آنها

را عذاب نمی کند. و خداوند همچنین آنها را عذاب نمی
کند، در حالی که آنها آمرزش می طلبند.

34. چرا خداوند آنها را (در آخرت) عذاب نکند، و حال

آنکه آنها از (عبادت مردم در) مسجد الحرام جلوگیری می
کنند، باینکه متولیان آن نیستند؟! متولیان آن جز
تقواییشان نخواهند بود، ولی بیشتر آنها نمی دانند.

35. (کفار در خانه خدا به طواف می پرداختند در حالی

که کف می زدند و صدا بلند می کردند و جیغ می کشیدند،
سپس این آیه نازل شد) (کفار می گویند ما هم نماز می
خواندیم اما) نماز آنها کنار خانه خدا جز سوت کشیدن و
کف زدن نبود. پس بچشید عذاب را به سبب آن کفری
که می ورزیدید.

36. (این آیه درباره ابوسفیان و ابوجهل و برخی دیگر از منافقان آمده است که در جنگ احد برای مشرکان خرج بسیار می کردند و به آنها غذا می دادند تا با مسلمانان بجنگند) بدون شک، کسانی که کفر ورزیده اند، اموال خود را مصرف می کنند تا (مردم را) از راه خداوند بازدارند. آنها اموالشان را مصرف می کنند، آنگاه مایه حسرتشان می شود و سرانجام مغلوب می گردند. کسانی که کفر ورزیده اند، به سوی جهنم محسور می شوند.
37. تا خداوند ناپاکان را از پاکان جدا کند، و ناپاکان را روی یکدیگر بگذارد، پس همه را متراکم و انباشته سازد و یکجا در جهنم قرار دهد. اینها زیانکارند.
38. (ای پیامبر!) به کسانی که کفر ورزیده اند، بگو: اگر (از مخالفت) دست بردارند، آنچه گذشته است بر آنها بخشیده می شود. و اگر (به مخالفت) بازگردند، سنت پیشینیان (که سرکوب شدند) گذشت (آنان نیز سرکوب خواهند شد)
39. و با آنهایمی (که اهل مخالفت و ستیزند) بجنگید تا فتنه ای در کار نباشد و حاکمیت و دین یکسره مختص خدا گردد. پس اگر (از مخالفت و ستیز) دست برداشتند، قطعاً خدا به آنچه می کنند بیناست.

40. و اگر آنها روی برگردانند، (اشکال ندارد) بدانید که خداوند سرپرست و یار شماست. خداوند نیکو سرپرست و نیکو یاور است.

جزء دهم

آیه خمس از غنیمت و موارد مصرف آن

41. (وقتی که در جنگ بدر کفار پا به فرار نهادند مسلمین سه دسته شدند عده ای از رسول خدا محافظت می کردند. عده ای به غارت کردن اموال پرداختند و عده ای هم در تعقیب دشمن پرداخته و اسیر می گرفتند. وقتی که تمام غنائم و اسیران را جمع آوری کردند انصار چشم طمع به اسیران دوخته و طالب آنان گردیدند و از این رو آیه 67 این سوره «مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أُسْرَى» نازل گردید. وقتی که اسیران و غنائم را خداوند از برای آنان مباح گردانید سعد بن عبادۀ که از محافظین پیامبر در جنگ بود به سخن درآمد و گفت: یا رسول الله ما قدرت آن را داشتیم که در جبهه جنگ رفته و دشمن را بکشیم و اسیر بگیریم و غنیمت بگیریم ولی به خاطر حراست از وجود شما در اطراف خیمه شما بودیم و ادای وظیفه می کردیم. پیامبر وقتی که خواستاران غنائم را زیاد

و غنائم را کم یافت به فکر فرورفت تا این که آیه انفال نازل گردید. بعد از نزول آیه مردم که چشم طمع به غنائم بسته بودند، پراکنده شدند و چشم فرو بستند و بعد این آیه نازل شد.) بدانید که هر چیزی را به غنیمت گرفتید، یک پنجم آن برای خداوند، پیامبر، خویشاوندان پیامبر، یتیمان، مساکین و درراه ماندگان است، اگر به خدا و آنچه بر بنده خود در روز جدایی حق از باطل روزی که آن دو گروه کافر و مسلمان در جنگ بدر با یکدیگر روبه رو شدند نازل کردیم، ایمان آورده اید. خدا بر هر چیزی تواناست. (اهل سنت می گوید: خمس فقط به غنیمت جنگی تعلق می گیرد)

42. به یاد بیاورید زمانی را که در جنگ بدر شما بر دامنه نزدیکتر (پایین دست کوه) بودید و آنها در دامنه دورتر (بالادست کوه)، و سواران دشمن پایین تر از شما موضع گرفته بودند. و اگر با یکدیگر وعده گذاشته بودید، قطعاً در وعده گاه خود اختلاف می کردید. ولی چنین شد تا خداوند کاری را که انجام شدنی بود به انجام رساند. تا کسی که هلاک شود، با دلیلی روشن هلاک گردد، و کسی که زنده بماند، با دلیلی واضح زنده بماند. خداست که در حقیقت شنوای داناست.

43. ای پیامبر! به یاد بیاور زمانی را که خداوند سپاه دشمن را در خوابت به تو کم نشان می داد. و اگر آنها را به تو زیاد نشان می داد، سست می شدید و در کار جنگ نزاع می کردید، ولی خداوند شما را سالم نگاه داشت. بدون شک، خداوند به آنچه در درون سینه هاست داناست.

44. زمانی که با هم برخورد کردید، آنها را در پیش چشم شما اندک جلوه داد و شما را نیز در پیش چشم آنها کم نشان داد تا خداوند کاری را که انجام شدنی بود تحقق بخشد، و کارها به سوی خدا ارجاع داده می شود.

45. ای کسانی که ایمان آورده اید، چون با گروهی از دشمن رودر رو می شوید ثابت قدم و استوار باشید و خدا را زیاد یاد کنید، تا رستگار و پیروز شوید.

46. (این آیه در موقعی نازل گردید که خباب بن منذر به رسول خدا پیشنهاد کرد که از جایگاه خویش حرکت کرده و به جایی که آب در آن وجود داشته، نزول فرمایند و سپس خود و عده زیادی به وی ملحق گردند. بعضی در این مورد به اختلاف پرداخته و مخالفت ورزیدند و نزدیک بود نزاعی بیفتد سپس این آیه نازل گردید و رسول خدا پیشنهاد خباب را پذیرفت) از خداوند و پیامبرش اطاعت

کنید. با هم دیگر نزاع نکنید که سست شوید و وقار و اقتدار شما از بین برود. صبر کنید که خداوند با صابران است.

47. (وقتی که قریش از مکه برای جنگ بدر بیرون آمده بودند با دف و ساز و آواز بیرون شدند و خداوند این آیه را نازل فرمود) مانند کسانی (سپاه دشمن در جنگ بدر) نباشید که از خانه های خود با حالت غرور و برای نمایش به مردم بیرون شدند و مردم را از راه خدا باز می داشتند (سرانجام شکست خوردند). و خدا به آنچه آنها انجام می دهند احاطه دارد.

48. (ای پیامبر! به یاد بیاور) زمانی را که شیطان اعمال آنها را برایشان زیبا جلوه داد و گفت: «امروز هیچ کس از مردم بر شما پیروز نخواهد شد، و من پناه شما هستم». پس زمانی که دو گروه، یکدیگر را دیدند (شیطان) عقب نشینی کرد و گفت: «من از شما بیزارم، من چیزی را می بینم که شما نمی بینید، من از خدا بیمناکم» و خداوند سخت کیفر است.

49. (شان نزول این آیه این است که عتبۀ بن ربیعۀ و گروهی از مشرکان در جنگ بدر گفتند: مسلمانان به آئین و دین خود مغرور گشته اند و اسلام آنها را فریفته است)

زمانی که منافقان و کسانی که در دلشان بیماری است، می گفتند: این مسلمانان را با تعداد و امکانات کم که دارد) دینشان فریب داده است. (آنها غافل بودند از اینکه) هرکس بر خدا توکل کند (او برایش کافی است)، بدون شک خداوند عزّتمند و حکیم است.

50. و اگر ببینی آن زمانی که فرشتگان جان کافران را می گیرند، درحالی که بر روی و پشت آنها می زنند و می گویند: عذاب سوزان را بچشید.

51. این (مجازات) به سبب گناهی است که مرتکب شده اند و گرنه خداوند نسبت به بندگانش ستمکار نیست.

52. (عادت اینها) مانند عادت فرعونیان و پیشینیان آنها است. که آنها به آیات خداوند کافر شدند، پس خداوند آنها را به کیفر گناهایشان گرفت. بدون شک، خداوند نیرومند و سخت کیفر است.

53. این (کیفر) به این خاطر است که خداوند نعمتی را که بر قومی بدهد، تغییر نمی دهد، مگر اینکه آنها خود را تغییر دهند، و خداوند شنوای داناست.

54. (عادت اینها) مانند عادت فرعونیان و پیشینیان آنها است. که آیات پروردگار خود را تکذیب کردند، در نتیجه

- آنها را به کیفر گناهانشان هلاک کردیم، و فرعونیان را غرق کردیم. همه آنها ظالم بودند.
55. بدون شک، بدترین جنبندها پیش خداوند کسانی اند که کفر ورزیدند و ایمان نمی آورند.
56. (این آیه درباره بنی قریظه نازل گردید، موقعی که عهد خود را با پیامبر شکست، زیرا عهد کرده بودند که با رسول خدا جنگ نکنند و با دشمنان اسلام متفق نشوند ولی در جنگ خندق با قریش بر ضد مسلمین کمک کرد.) همان کسانی که از آنها پیمان گرفتی ولی هر بار پیمان خود را می شکنند و (از خداوند) پروا نمی دارند.
57. (این آیه و آیه بعدی با هم درباره بنی قریظه نازل گردیده است.) پس اگر آنها را در جنگ بیای پراکنده‌شان ساز تا پیروانشان نیز پراکنده شوند، باشد که عبرت گیرند.
58. اگر بیم داری که گروهی در پیمان خیانت می‌ورزند، (شما هم پیمان را) به سویشان بینداز (تا طرفین) به طور یکسان (بدانند که پیمان شکسته است). زیرا خدا خائنان را دوست ندارد.
59. کسانی که کافر شده اند گمان نکنند که پیشی جسته‌اند، زیرا آنها نمی‌توانند ما را عاجز و درمانده کنند.

60. و هر چه در توان دارید از نیرو و اسب آماده کنید، تا با این (امکانات و تدارکات)، دشمن خدا و دشمن خودتان و (دشمنان) دیگری را که شما آنها را نمی شناسید و خداوند آنها را می شناسد بترسانید. و هر چیزی در راه خدا خرج کنید پاداشش به خود شما بازگردانیده می شود و بر شما ستم نمی گردد.

61. و اگر (دشمنان) به صلح تمایل داشتند تو نیز مایل به صلح باش به خداوند توکل کن. بدون شک خداوند شنوا و داناست.

62. و اگر (دشمنان) بخواهند که تو را فریب دهند، خدا برای تو کافی است. اوست که تو را به یاری خویش و یاری مؤمنان تأیید کرده است.

63. (این آیه درباره اوس و خزرج نازل گردیده که از انصار بودند و میان ایشان در جاهلیت دشمنی بود و خداوند به نعمت اسلام میان آن ها الفت و دوستی برقرار کرد) خداوند میان دل‌های آنها (مومنان) اُلفت انداخت. (تو ای پیامبر!) اگر آنچه در روی زمین است همه را خرج می‌کردی، نمی‌توانستی میان دل‌های آنها اُلفت برقرار کنی، ولی خدا بود که میان آنها اُلفت انداخت، چرا که او توانای حکیم است.

64. (این آیه درباره طوایف بنی قریظه و بنی نضیر نازل گردید هنگامی که به پیامبر گفت: ما تسلیم می شویم و از تو پیروی می نمائیم) ای پیامبر، خدا و کسانی از مؤمنان که پیرو تو را بس است.

65. (در ابتدای نبوت از برای اصحاب رسول خدا از طرف خداوند چنین مقرر شد که یک نفر مرد مسلمان در مقابل ده نفر از کفار مقابله نماید و صد نفر مسلمان باید در مقابل هزار نفر از کفار ایستادگی کنند) ای پیامبر! مؤمنان را بر جنگ تشویق کن که اگر بیست نفر از شما صبور و پایدار باشند بر دوصد نفر غالب خواهند شد و اگر صد نفر باشد بر هزار نفر از کافران غلبه خواهند کرد، زیرا آنها گروهی بی دانشند.

66. (همانگونه که در آیه پیش بیان شد در ابتدای نبوت از برای اصحاب رسول خدا یک نفر مرد مسلمان وظیفه داشت در مقابل ده نفر از کفار مقابله نماید، اما چون چنین قدرتی در جنگ‌ها برای مسلمین در پاره ای از موارد یافت نمی شد این آیه نازل گردید.) اکنون (پس از جنگ بدر) خدا بر شما تخفیف داد و معلوم کرد که در شما ضعفی است. پس اگر صد نفر از شما پایدار باشند بر

دو صد نفر و اگر هزار، بر دو هزار آنها به اذن خدا غالب خواهند شد. خداوند همراه صابران است.

67. (این آیه درباره اسیران بدر نازل گردیده است پیش

از آن که عده مسلمین رو به فزونی رفته و زیاد بشود. ولی وقتی که عده آنان زیاد شد خداوند طی نزول آیه «فَأَمَّا مَنَّا بَعْدُ وَإِنَّمَا فِدَاءٌ» آزاد کردن و یا فدیة گرفتن را مقرر فرمود) برای هیچ پیامبری سزاوار نیست که اسیرانی بگیرد، تا در زمین به طور کامل از آنها کشتار کند. شما متاع دنیا را می‌خواهید و خدا آخرت را می‌خواهد. خدا شکست‌ناپذیر حکیم است.

68. (رسول خدا درباره اسیران بدر با اصحاب مشورت

کرد و فرمود: خداوند شما را درباره آنها مخیر قرار داده است، برخی از صحابه گفت: یا رسول الله آنها را گردن بزن. برخی دیگر گفت: یا رسول الله آنها را عفو کن و از آنها فدیة قبول نما، پیامبر چنین کرد و آنها را بخشید و از آنها فدیة قبول کرد و آنگاه این آیه نازل گردید) اگر در آنچه گرفته‌اید، از جانب خدا حکم و نوشته‌ای نبود، قطعاً به شما عذابی بزرگ می‌رسید.

69. پس، از آنچه غنیمت گرفتید، که حلال و پاکیزه است، مصرف کنید و تقوای الهی پیشه کنید. بدون شک خداوند، آمرزنده و مهربان است.

70. (عباس عموی پیامبر، عقیل و نوفل در جنگ بدر اسیر شدند، پیامبر با گرفتن فدیة آنها را آزاد کرد، آنان هم مسلمان شدند. پول فدیة هایشان هم بعداً به آنان برگردانده شد) ای پیامبر، به کسانی که در دست شما اسیرند بگو: «اگر خدا در دل‌های شما خیری (ایمان) سراغ داشته باشد، بهتر از آنچه از شما گرفته شده (فدیة) به شما عطا می‌کند و شما را می‌بخشد و خداوند آمرزنده مهربان است.»

71. و اگر (اسیران) بخواهند به تو خیانت کنند، پیش از این (نیز) به خدا خیانت کردند؛ (و خدا تو را) بر آنها مسلط ساخت. خداوند دانای حکیم است.

72. (این آیه درباره ارث بردن و میراث نازل گردیده زیرا قبلاً مسلمین به کسانی که هجرت کرده بودند، ارث می‌دادند و قانون وراثت بر بنای هجرت گذاشته شده بود و بر مبنای خویشاوندی و ارحام ارث داده نمی‌شد و در واقع خداوند میراث را به مهاجرین و انصار مربوط گردانیده بود و اگر کسی ایمان آورده ولی هجرت نکرده

بود به خاطر این که مهاجرت نکرده و یا به مهاجرین کمک و یاری نکرده است، ارث نمی برد تا این که آیه «وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ» نازل گردید و میراث از روی هجرت نسخ گردید و از آن به بعد به صاحبان خویشاوند از مؤمنین و مؤمنات ارث می رسید و نیز اهل دو ملت که قبلاً از روی مهاجرت و انصار بودن ارث می بردند، نسخ گردید. بدون شک کسانی که ایمان آورده، هجرت کرده اند و در راه خدا با مال و جان خود جهاد کرده اند و کسانی که (مهاجران را) پناه داده و یاری کرده اند، آنها دوستان یکدیگرند. کسانی که ایمان آورده ولی مهاجرت نکرده اند هیچ گونه خویشاوندی با شما ندارند مگر آنکه (در راه خدا) هجرت کنند. اگر آنها در امر دین از شما کمک بخواهند، کمک آنها بر شما واجب است، مگر بر علیه گروهی باشد که میان شما و آنها پیمانی است. خداوند به آنچه انجام می دهید بیناست.

73. (مردی از مسلمین می گفت: ما به خویشاوندان و ارحام مشرکان خود ارث خواهیم داد، سپس این آیه نازل گردید) و کسانی که کفر ورزیدند یاران یکدیگرند. اگر شما (فرمان پیوند با اهل ایمان و قطع رابطه با کافران را)

به کار نبندید، در زمین فتنه و فساد بزرگ پدید خواهد آمد.

74. کسانی که ایمان آورده، هجرت کرده، در راه خدا به جهاد پرداخته، و کسانی که مهاجران را پناه داده و یاری کرده‌اند، آنها همان مؤمنان واقعی‌اند. برای آنها بخشایش و روزی شایسته‌ای خواهد بود.

75. و کسانی که بعداً ایمان آورده و هجرت کرده و همراه شما جهاد کرده‌اند، اینها از شما هستند. و خویشاوندان نسبت به یکدیگر (مطابق قانون ارث) در کتاب خدا سزاوارترند. بدون شک، خداوند به هر چیزی داناست.¹

سوره توبه/ برائت

(سوره توبه نهمین/ صد و سیزدهمین سوره قرآن کریم، دارای 128 آیه و مدنی می باشد. و تنها سوره ای است که بی بسم الله شروع شده است. نام گذاری سوره به "توبه" به خاطر این است که در این سوره از توبه زیاد سخن به میان آمده است. و چون با کلمه برائت شروع شده است، این سوره به برائت هم شهرت دارد. بیان

¹ در سال اول هجرت هشت ماه بعد از آمدن پیامبر به مدینه حضرت میان مهاجر و انصار قرار برادری نهاد که در راه حق یکدیگر را یاری دهند و پس از مرگ از یکدیگر ارث ببرند. آن زمان مسلمانان که عقد برادری بستند در حدود صد نفر بودند و با نزول این آیه حکم توارث به اخوت بعد از جنگ بدر منسوخ گردید.

قوانین اساسی ارتباطات مسلمانان با مشرکان که شالوده حکومت اسلامی بر آن نهاده شده است و افشاگری در مورد حالات روانی و درونی منافقان و پیروان سست عنصری که در لابه لای صفوف مؤمنان رخنه کرده بودند از اهداف اساسی این سوره است. آغاز نزول سوره توبه در سال نهم هجری بوده است، و مطالعه آیات آن نشان می دهد که قسمتی از آن پیش از جنگ تبوک و قسمتی پس از مراجعت از جنگ نازل شده است، و بیست و هشت آیه آغاز این سوره که به وسیله علی علیه السلام در مراسم حج به مردم ابلاغ شد پس از فتح مکه در سال هشتم هجری و از بین رفتن قدرت قریش و در پی شکست سپاه هوازن و ثقیف که از قبایل قدرتمند جزیره العرب در آن زمان به شمار می آمدند، نازل شد. اسلام در آن زمان یگانه قدرت حاکم جزیره العرب گردید و حکومت قدرتمند اسلامی در سراسر شبه جزیره تشکیل شد. به همین خاطر در این سوره احکام نهایی اسلام و نحوه تعامل مسلمانان با کفار و منافقین و احکام مربوط به مجتمع های اسلامی ذکر شده است.)

رفتار با مشرکان

1. این اعلام بیزاری و عدم تعهدی است از جانب خداوند و پیامبرش نسبت به مشرکانی که شما با آنها پیمان بسته اید.

2. ای مشرکان! اکنون به مدت چهار ماه در این سرزمین بگردید. بدانید که شما نمی توانید خدا را عاجز کنید. خداوند خوارکننده کافران است.

3. و این اعلامی است از جانب خداوند و پیامبرش به عموم مردم در روز حج اکبر که خدا و پیامبرش نسبت به مشرکان تعهدی ندارند. پس اگر توبه کردید برای شما بهتر است. و اگر روی گردانیدید، بدانید که شما نمی توانید خداوند را عاجز کنید. کافران را، به عذابی دردناک بشارت بده.

4. مگر آن مشرکانی که با آنها پیمان بسته اید، سپس از پیمان شما چیزی کم نکرده است و از هیچ کسی (هم) بر ضدّ شما پشتیبانی نکرده اند؛ پس پیمانشان را برای آنها تا پایان مدّتشان تمام کنید. به یقین، خداوند متقین را دوست می دارد.

5. پس هنگامی که آن چهار ماه حرام به پایان رسید، مشرکان پیمان شکن را هر جا یافتید بکشید، دستگیر کنید و آنها را به محاصره درآورید، و در هر کمینگاهی برای کمین کردن آنها بنشینید. پس اگر مشرکان توبه کردند، نماز را برپاداشتند و زکات دادند آنگاه کاری به آنها

نداشته باشید و آنها را آزاد بگذارید. بدون شک، خداوند بسیار آمرزنده و مهربان است.

6. اگر یکی از این مشرکان به تو پناه آورد به او پناه بده، تا کلام خدا را بشنود؛ آن گاه او را به مکان امن برسان. این به این خاطر است که آنها قومی نادانند.

7. چگونه مشرکان را نزد خدا و نزد پیامبر او عهدی می تواند باشد؟ مگر با کسانی که کنار مسجد الحرام با آنها پیمان بسته اید پس (تا زمانی) که آنها با شما در عهد خود پایبندند، با آنها پایدار باشید. بدون شک خداوند پرهیزگاران را دوست می دارد.

8. چگونه (اعتباری برای پیمان مشرکین) باشد در حالی که اگر بر شما دست یابند، هیچ گونه حق خویشاوندی و پیمان با شما را رعایت نمی کنند. شما را با زبانشان راضی می کنند و حال آنکه دلهایشان امتناع می ورزد و بیشترشان فاسقند.

9. (آیه درباره ابوسفیان نازل گردیده که به کفار و به و هم سوگندان قریش اطعام می کرد ولی به هم سوگندان پیامبر اطعام نمی کرد.) آنها آیات خداوند را به بهای ناچیزی فروختند و (مردم را) از راه خدا باز داشتند. به راستی آنها چه بد کاری انجام می دادند.

10. آنها در باره هیچ مومنی حق خویشاوندی و پیمان را رعایت نمی کنند. و آنها همان تجاوزکارانند.
11. پس اگر آنها توبه کردند، نماز را برپاداشتند و زکات دادند، برادران دینی شما هستند. ما این آیات را برای مردمی که دانایند توضیح می دهیم.
12. و اگر (مشرکان) پس از عهد خود، پیمان های خود را شکستند و به دین شما طعنه زدند، با رهبران کفر بجنگید، زیرا آنها هیچ پیمانی ندارند، باشد که دست بردارند.
13. آیا با جماعتی که پیمانهای خود را شکستند و تصمیم به اخراج پیامبر گرفتند، جنگ نمی کنید؟ در حالی که نخست آنها (جنگ با شما را) شروع کردند. آیا از آنها می ترسید؟ شایسته است که از خدا بترسید اگر شما حقیقتاً ایمان دارید.
14. با آنها بجنگید تا خدا آنها را به دست شما عذاب و رسوا نماید و شما را بر آنها پیروز گرداند و دلهای مردم مؤمن را خنک کند.
15. و خشم دل‌هایشان را ببرد. خدا توبه هر که را بخواهد می پذیرد. خداوند دانای حکیم است.

16. آیا گمان کردید که شما به حال خودتان واگذار می شوید، و خداوند کسانی را که از میان شما جهاد کرده و غیر از خدا و فرستاده او و مؤمنان، محرم اسراری نگرفته اند، معلوم نمی دارد؟ خداوند به آنچه انجام می دهید آگاه است.

17. (وقتی که عباس در روز بدر اسیر گردید به مسلمین چنین گفت: اگر شما با اسلام آوردن و هجرت و جهاد بر ما سبقت بسته اید، بدانید که ما کسانی بودیم که مسجدالحرام را تعمیر کردیم و ساقی حجاج بوده ایم، سپس این آیه و آیه 19 نازل گردید) مشرکان حق ندارند درحالی که به کفر خود گواهی می دهند مساجد خدا را آباد کنند. آنها اعمالشان تباه است. مشرکان برای همیشه در آتش خواهند بود.

18. مساجد خدا را تنها کسانی آباد می کنند که به خدا و روز آخرت ایمان دارند، نماز برپا می دارند، زکات می دهند و جز از خدا نمی ترسند. پس امید است که اینها از هدایت یافتگان باشند.

19. آیا سیراب ساختن حاجیان و آباد کردن مسجد الحرام را مانند کار کسی قرار داده اید که به خدا و روز آخرت ایمان آورده و در راه خدا جهاد می کند؟ (نه، این

- دو) نزد خداوند یکسان نیستند. خدا ظالمان را هدایت نخواهد کرد.
20. کسانی که ایمان آورده، هجرت کرده و در راه خدا با مال و جانشان به جهاد پرداخته اند نزد خدا منزلت بالاتر دارند. اینها همان رستگارانند.
21. پروردگارشان آنها را از جانب خود، به رحمت، رضوان (خشنودی) و باغهایی که در آنها نعمتهایی پایدار دارند، مژده می دهد.
22. آنها جاودانه در آنجا خواهند بود. بدون شک، نزد خداوند پاداشی بزرگ است.
23. (این آیه درباره حاطب بن ابی بلتعنه نازل گردید. موقعی که به قریش نامه نوشت و آن ها را از اراده فتح مکه از طرف رسول خدا خبر داد.) ای مومنان، پدران و برادران خود را در صورتی که کفر را بر ایمان ترجیح دهند دوست خود نگیرید. و کسی که از میان شما آنها را دوست بگیرند، آنها در واقع ظالم اند.
24. (چیزی که باعث نزول این آیه شد، محبت مسلمین نسبت به خویشاوندان و پدران و فرزندان بوده که آنان را از هجرت بازداشته بود) بگو: «اگر پدران، پسران، برادران، زنان، خاندان شما، اموالی که جمع کرده اید، تجارتی که

از کسادیش ترس دارید و خانه های را که خوش می دارید، نزد شما از خدا، پیامبر و جهاد در راه او دوست داشتنی تر است، پس منتظر آمدن فرمان الهی باشید». خداوند گروه فاسقان را هدایت نمی کند.

جنگ حنین هشتم هجرت¹

25. (با وجود این که لشکر مسلمین در جنگ حنین دوازده هزار نفر بودند، از ترس فرار کردند و می پنداشتند که به خاطر کم بودن لشکر شکست خواهند خورد) بدون شک، خداوند شما را در جاهای زیادی، یاری کرده است. و (نیز) در روز «حُنین»؛ آن زمانی که تعدادِ زیادتان شما را شگفت زده کرده بود، ولی به هیچ وجه از شما چیزی را دفع نکرد و زمین با همهٔ فراخی شان بر شما تنگ گردید، سپس در حالی که پشت (به دشمن) کرده بودید فرار کردید.

26. آن گاه خداوند آرامش خود را بر پیامبر خود و بر مؤمنان نازل کرد. و لشکریانی فرستاد که شما آنها را نمی

¹ جنگ حُنین، جنگی بود که پس از فتح مکه در سال هشتم هجری در منطقه حنین بین مسلمانان به فرماندهی پیامبر اکرم(ص) و قبیله های هوازن و ثقیف رخ داد. در ابتدای جنگ، بر اثر شیبخون مشرکان و نیز حضور تازه مسلمانان مکی، لشکر اسلام متزلزل بود تا جایی که جان پیامبر(ص) هم به خطر افتاد، اما مسلمانان سرانجام به پیروزی رسیدند و به غنائم بسیاری دست یافتند.

دیدید. خداوند کسانی را که کفر ورزیدند عذاب کرد.
سزای کافران همین بود.

27. سپس خداوند بعد از آن (واقعه) توبه هر کس را که
بخواهد می پذیرد. خداوند آمرزنده ی مهربان است.

28. (مشرکان از راههای دور انواع کالا و طعام می
آوردند. وقتی که آیه نجس بودن مشرکان و ممنوع
گردیدن ورود آن ها به مسجدالحرام نازل گردید مسلمین
گفتند: یا رسول الله اگر اینها به مسجدالحرام نیایند
تجارت ما قطع شده و طعام و روزی بر ما تنگ، بازار ما
کساد و منافع و دوستی ما با آن ها بریده خواهد شد.
خداوند این آیه را نازل فرمود و خاطرنشان ساخت اگر
شما از فقر و تنگدستی می ترسید خداوند شما را از فضل
خویش بی نیاز خواهد گردانید.) ای مومنان! حقیقت این
است که مشرکان ناپاکند. پس نباید از سال آینده به
مسجد الحرام نزدیک شوند. و اگر (به خاطر این قطع
رابطه) از فقر می ترسید، پس به زودی خداوند اگر
بخواهد شما را به فضل خودش بی نیاز می کند. خداوند
دانای حکیم است.

جنگ تبوک در سال نهم هجرت^۱

29. (این آیه در موقعی که رسول خدا دستور جنگ با دولت روم را صادر فرمود، نازل گردید و بعد از نزول این آیه غزوه تبوک شروع شد.) با کسانی (از اهل کتاب) که به خدا و روز قیامت ایمان نمی آورند، و آنچه را که خدا و پیامبرش حرام کرده اند، حرام نمی شمارند، و دین حق را نمی پذیرند، بجنگید تا با دست خود فروتانه، جزیه پردازند.

30. و یهود گفتند: «عُزَیر، پسر خداست» و نصاری گفتند: «مسیح، پسر خداست». این سخنی است (باطل) که به زبان می آورند، و به گفتار کسانی که پیش از این کافر شده اند شباهت دارد. خدا آنان را بکشد. چگونه (از حق) بازگردانده می شوند؟

31. اینها دانشمندان و راهبان خود و مسیح پسر مریم را به جای خدا به الوهیت گرفتند با آنکه مأمور نبودند جز اینکه خدایی یگانه را پرستند که هیچ معبودی جز او

1. جنگ تبوک آخرین جنگ رسول اکرم(ص) در رجب و شعبان سال نهم هجری در منطقه تبوک بود. در این جنگ پیامبر اسلام(ص) به قصد نبرد با رومیان به منطقه تبوک رهسپار شد؛ ولی برخی از اصحاب از حضور در سپاه سرباز زدند یا کوشیدند در دل مسلمانان هراس بیفکنند. سپاه اسلام پس از اقامت چند روزه در تبوک، بدون درگیری با رومیان به مدینه بازگشت.

نیست. منزّه است خداوند از آنچه (با وی) شریک می گردانند.

32. کافران می خواهند نور خدا را با سخنان خود خاموش کنند، ولی خداوند، تا نور خود را کامل نکند، نمی گذارد، هر چند کافران خوششان نیایند.

33. او کسی است که پیامبرش را با هدایت و دین حق، فرستاد تا آن را بر همه ادیان پیروز گرداند، هر چند مشرکان خوششان نیایند.

34. ای مومنان! بسیاری از دانشمندان یهود و راهبان، اموال مردم را به ناحق می خورند، و آنها را از راه خداوند باز می دارند. کسانی که طلا و نقره را ذخیره می کنند و آن را در راه خدا انفاق نمی کنند، آنها را از عذابی دردناک خبر بده.

35. روزی که آن پول ها را در آتش دوزخ گرم، و پیشانی و پهلو و پشت آنان را با آنها داغ کنند و بگویند: «این است آنچه برای خود جمع کردید، پس کیفر آنچه را جمع کردید، بچشید».

چهار ماه حرام

36. بدون شک، تعداد ماه ها نزد خدا، از روزی که آسمانها و زمین را آفریده، در کتاب خدا، دوازده ماه است.

از این (دوازده ماه)، چهار ماه آن، ماهِ حرام است. این است دین استوار. پس در این چهار ماه بر خود ستم نکنید. همه شما با مشرکان بجنگید، همانگونه که آنها همه شان با شما می جنگند. بدانید که خداوند با متقیان است.

37. بدون شک جایجا کردن ماههای حرام، باعث افزایش در کفر است که کافران به وسیله آن گمراه می شوند؛ آن را یک سال حلال می شمارند، و یک سال دیگر، آن را حرام می دانند، تا با شماره ماههایی که خدا حرام کرده است موافق سازند و در نتیجه آنچه را خدا حرام کرده بر خود حلال کنند. زشتی اعمالشان برای آنها آراسته شده است. خداوند کافران را هدایت نمی کند.

38. (وقتی رسول خدا از طائف برگشت، در فصل برداشت میوه و محصول دستور جهاد و جنگ با دولت روم را صادر فرمود. مردم مایل بودند در جنگ شرکت نکنند و به جمع آوری محصول خود پردازد. از سوی دیگر، روم هم دشمن بسیار توانمند بود. خداوند، پیامبر خود را از این گران آمدن مسلمین در جنگ خبر داد و این آیه را نازل فرمود) ای مومنان! شما را چه شده است که چون به شما گفته می شود: «در راه خدا برای جهاد

حرکت کنید» تنبلی می کنید؟ آیا به جای آخرت به زندگی دنیا دل خوش کرده اید؟ متاع زندگی دنیا در برابر آخرت، بسیار ناچیز است.

39. (رسول خدا برای جنگ به چند طائفه از طوائف عرب دستور کوچ دادن داد. آنها تنبلی کردند خداوند این آیه را نازل فرمود و آنها را به عذاب نیامدن باران معذب ساخت) اگر به سوی جهاد حرکت نکنید، خداوند شما را به عذابی دردناک عذاب می کند، و گروهی دیگری را جایگزین شما می کند. شما به خدا نمی توانید ضرر برسانید. خداوند بر هر چیزی تواناست.

40. اگر شما پیامبر را کمک نکنید، قطعاً خدا او را کمک می کند: هنگامی که کفار، او (پیامبر) را از مکه بیرون کردند، او نفر دوم از دو تن بود، زمانی که در غار (ثور) بودند. وقتی به شخص همراه خود گفت: «دِق نباش، خداوند با ماست». پس خداوند آرامش خود را بر او (پیامبر) فرستاد. و او را با لشکری که شما، آنها را نمی دیدید تأیید کرد، و کلمه کافران را پست تر گردانید. کلمه خداست که برتر است. خداوند شکست ناپذیر حکیم است.

41. (عده ای به علت بیماری یا پیری نمی توانستند در جنگ شرکت کنند لذا خود را گناه کار تصور می کردند و

خداوند این آیه را نازل فرمود(سبکبار و گرانبار حرکت کنید و با مال و جان خود در راه خدا جهاد کنید. اگر بدانید، این برای شما بهتر است.

42. (این آیه درباره منافقان آمده که بدون عذر در جنگ‌ها شرکت نمی‌کردند. خداوند نفاق آن‌ها را آشکار فرمود که آنها اگر کاری از کارهای دنیوی بوده و منافی نیز از آن می‌بود، استقبال می‌کردند) اگر مالی در دسترس و سفری کوتاه بود، بدون شک آنها از دنبال تو می‌آمدند، ولی آن راه پر مشقت(تبوک) برای آنها دور می‌باشد. آنها به زودی به خدا قسم خواهند خورد که اگر می‌توانستیم حتماً با شما بیرون می‌آمدیم، (آنها با قسم دروغ)، خود را به هلاکت می‌رسانند. خداوند می‌داند که آنها دروغگو هستند.

43. (خداوند به عنوان عتاب به پیامبر خود فرمود که چرا به منافقان اجازه شرکت در جنگ‌ها را دادی، بلکه بهتر آن بود که به آنها اجازه نمی‌دادی) ای پیامبر! خدا از تو بگذرد، چرا پیش از آن که حال راستگویان برای تو آشکار شود و دروغ‌گویان را بشناسی، به آنها اجازه (جهاد) دادی؟

44. (ای پیامبر!) کسانی که به خدا و روز آخرت ایمان دارند، برای جهاد با مال و جانشان از تو اجازه نمی‌خواهند. خداوند به حال متقیان داناست.

45. فقط کسانی از تو اجازه می‌خواهند (که جهاد را ترک کند) که به خدا و روز آخرت ایمان ندارند و دل‌هایشان به شک افتاده و در شک خود سرگردانند.

46. و اگر منافقان اراده بیرون رفتن داشتند، بدون شک برای آن وسائل آماده می‌کردند. ولی خداوند راه‌افتادن آنها را دوست نداشت. پس آنها را از رفتن منصرف کرد. به آنها گفته شد: «با ماندگان بمانید.»

47. اگر آنها با شما بیرون آمده بودند جز فساد برای شما نمی‌افزودند. آنها به سرعت خود را میان شما جا کرده و در حق شما فتنه‌جویی می‌کردند، و در میان شما جاسوسانی دارند. خداوند به حال ظالمان داناست.

48. بدون شک، منافقان پیش از این نیز در صدد فتنه‌جویی برآمدند و کارها را بر تو سرچپه ساختند، تا حق آمد و امر خدا آشکار شد، در حالی که آنان ناخشنود بودند.

49. و از آن منافقان کسی است که می‌گوید: «مرا (در ماندن) اجازه بده و مرا به فتنه مینداز». آگاه باش، که آنها

خود به فتنه افتاده اند. بدون شک جهنم بر کافران احاطه دارد.¹

50. (منافقان که از رفتن به جنگ به بهانه هائی امتناع می ورزیدند در مدینه شایعات دروغ و خبرهای بدی را پخش می کردند و مثلاً می گفتند: محمد و یارانش در جنگ نابود شدند وقتی که خبر پیروزی مسلمین در جنگ و سلامت رسول خدا به آن ها رسید بدحال شدند و از دروغ بافتن خود شرمنده گشتند و این آیه نازل گردید) اگر نیکی به تو برسد آنها ناراحت می شود، و اگر بدی و مصیبت به تو برسد می گویند: «ما پیش از این تصمیم خود را گرفته ایم» و خوشحال روی بر می گرداند.

51. بگو: «جز آنچه خدا برای ما مقرر داشته هرگز به ما نمی رسد. او مولای ماست، و مؤمنان باید تنها بر خدا توکل کنند.»

52. بگو: «آیا برای ما جز یکی از این دو نیکی (شهادت یا پیروزی) را انتظار دارید؟ در حالی که ما انتظار

¹. در ماه رجب سال نهم هجرت پیامبر پس از فتح مکه مسلمانان را برای جنگ با رومیان فراخواند. در یکی از روزها پیامبر جد بن قیس را دید و به وی گفت برای جنگ با رومیان آماده شود و به سوی غزوه تبوک حرکت کند. جد بن قیس گفت: یا رسول الله مردی هستم که مفتون و دلباخته زنان رومی می شوم مرا به فتنه زنان زرد فام رومی مبتلا نکن. خواهش می کنم اجازه بده تا بمانم و مرا به فتنه مینداز. رسول خدا از وی روگردانید و گفت: تو را اذن دادم که بمانی. این آیه در باره وی نازل شد.

می کشیم که خدا از جانب خود یا به دست ما عذایی به شما برساند. پس انتظار بکشید که ما هم با شما منتظریم.»

53. (جد بن قیس گفت وقتی که من زنان را بینم نمی توانم صبر کنم، بلکه دلباخته آنها می گردم و به رسول خدا می گفت حاضرم تو را با مال خودم کمک کنم ولی در جنگ حاضر نشوم، سپس این آیه نازل گردید) بگو: «چه با رضا و رغبت و چه با بی میلی انفاق کنید، هرگز از شما قبول نمی شود، چرا که شما گروهی فاسق بوده اید.»

54. و هیچ چیز مانع قبول شدن انفاق آنها نشد، جز اینکه آنها (کسانی بودند که) به خدا و پیامبرش کفر ورزیدند، و جز با کسالت نماز نمی خواندند، و جز با کراهت انفاق نمی کردند.

55. اموال و فرزندان آنها تو را شگفت زده نکند. خداوند می خواهد آنها را در زندگی دنیا به وسیله اموال و فرزندان شان، عذاب کند و در حال کفر بمیرند.

56. آنها به خدا قسم می خورند که آنها از شما هستند، در حالی که آنها از شما نیستند، لیکن آنها گروهی هستند که به شدت می ترسند.

57. اگر آنها پناهگاه یا غارها یا سوراخی (برای فرار) می‌یافتند، با عجله به سوی آن روی می‌آوردند.
58. آیه درباره بلتعہ بن حاطب نازل شد که بر پیامبر در تقسیم غنائم و صدقات اعتراض داشت و می‌گفت: محمد به هر کسی که دلش بخواهد صدقات می‌دهد) و برخی از آنها در (تقسیم) صدقات بر تو اعتراض می‌کند، پس اگر از آن (صدقات و غنائم) به آنها داده شود خشنود می‌گردند، و اگر داده نشود ناگهان به خشم می‌آیند.
59. (زمانی که آیه صدقات نازل گردید و صدقات را نزد پیامبر آوردند، سرمایه داران هم برای گرفتن صدقات و غنائم نزد رسول خدا آمدند. اما پیامبر صدقات را بین فقیران و مستمندان تقسیم فرمود. این کار برای سرمایه داران گران تمام شد و از پیامبر عیب‌جوئی کردند و گفتند ما کسانی بودیم که در جنگ‌ها شرکت کردیم و صدقات به ما نیز باید برسد. نه این که فقط به فقیران برسد که از وجود آن‌ها فائده‌ای بر نمی‌خیزد. آنگاه این آیه نازل گردید) و اگر آنها به آنچه خدا و پیامبرش به آنها داده‌اند خشنود می‌شدند و می‌گفتند: «خدا ما را کافی است به زودی خدا و پیامبرش از فضل و کرم خود به ما می‌دهند و ما به خدا علاقه مندیم» (برای آنها بهتر بود).

موارد مصرف صدقات و زکات

60. صدقات، تنها به فقرا، مساکین، کارگزاران آن (کسانی که صدقات را جمع آوری و توزیع می کند)، کسانی که دلشان به دست آورده می شود، و در (راه آزادی) بردگان، و قرضداران، و در راه خدا، و به ابن سیل، اختصاص دارد. این به عنوان فریضه از جانب خداست. خداوند دانای حکیم است.

61. (عهده ای از منافقان درباره رسول خدا حرف هائی که می خواستند، می زدند و می گفتند: اگر سخنان ما به گوش پیامبر برسد، از او عذرخواهی می نمائیم زیرا او گوش محض بوده و زودباور است آنچه به او بگوئیم از ما قبول می کند، سپس این آیه نازل گردید.) و از ایشان کسانی هستند که پیامبر را اذیت می کند و می گویند: «او زودباور است.» بگو: «(پیامبر) گوش خوبی برای شماست، به خدا ایمان دارد و سخن مؤمنان را باور می کند، و برای کسانی از شما که ایمان آورده اند رحمتی است.» و کسانی که پیامبر خدا را اذیت می کند، عذابی دردناک در پیش خواهند داشت.

62. (گروهی از منافقان از رفتن به جنگ تبوک بدون عذری تخلف ورزیدند و هنگامی که رسول خدا از جنگ

تبوک برگشت، اطلاع یافت که منافقان نزد مؤمنین می آمدند و عذرهای دروغ می آوردند و بر عذر خود سوگند یاد می کردند. آنگاه این آیه نازل شد. برای (فریب) شما به خدا قسم می خورند تا شما را راضی گردانند، در صورتی که اگر مؤمن باشند سزاوارتر است که خدا و فرستاده او را راضی سازند.

63. آیا (منافقان) ندانسته اند که هر کس با خدا و پیامبر او مخالفت کند برای او آتش جهنم است که در آن جاودانه خواهد بود. این همان رسوایی بزرگ است.

64. (منافقان در غیاب پیامبر، از روی استهزا می گفتند: او می خواهد کاخهای شام را تسخیر کند! این آیه نازل شد) منافقان می ترسند از اینکه سوره‌ای در باره آنها نازل شود که ایشان را از آنچه در دل‌هایشان هست خبر دهد. بگو: «ریشخند کنید، بی شک خدا آنچه را که از آن می ترسید بر ملا خواهد کرد.»

65. و اگر از آنها بپرسی، مسلماً خواهند گفت: «ما فقط شوخی و بازی می کردیم.» بگو: «آیا خدا و آیات او و پیامبرش را ریشخند می کردید؟»

صفات و فعالیت های منافقان

66. (این آیه درباره سه نفر نازل گردیده که دو نفر از آن‌ها به ریشخند و استهزاء می پرداختند و یک نفر از آن‌ها می خندید، و کسی که در آن میان مورد عفو قرار گرفت، مخشی بن حصین الاشجعی هم سوگند بنی سلمه بوده زیرا وی از بعضی از چیزهایی که از سایر منافقان شنیده بود، ابراز تنفر کرده بود) عذر خواهی نکنید! شما بعد از اینکه ایمان آوردید کافر شدید. اگر گروهی از شما را عفو کنیم گروه دیگری را به علت جرمی که کردند عذاب خواهیم کرد.

67. مردان و زنان منافق، همه از یکدیگرند. به کارهای بد امر می کنند، از کارهای خوب نهی می کنند و دست خود را (از انفاق و صدقه) می بندند. آنها خدا را فراموش کرده اند، و خدا آنها را فراموش کرده است. بدون شک، منافقان، فاسق هستند.

68. خداوند به مردان و زنان منافق و کافران، آتش جهنم را وعده داده است، که جاودانه در آن خواهند بود. همان برایشان کافی است. خداوند آنها را لعنت کرده است و عذابی پایدار دارند.

69. (شما منافقان) مانند کسانی هستید که پیش از شما بودند، آنها از شما نیرومندتر بودند و اموال و اولاد بیشتر

داشتند. آنها از نصیب خود (در دنیا) بهره مند شدند، و شما نیز از نصیب خود بهره مند شده اید، چنان که کسانی که پیش از شما بودند از نصیب خود بهره مند شدند. شما در باطل فرورفته اید، چنان که آنها فرورفتند. آنها اعمالشان در دنیا و آخرت تباه شد، و آنان خود زیانکارند.

70. آیا خبر کسانی که پیش از آنها بودند: قوم نوح، عاد، ثمود، قوم ابراهیم، اصحاب مدین و شهرهای زیر و رو شده، (قوم لوط) به آنها نرسیده است؟ پیامبران آنها دلایل روشن برای آنها آوردند. خدا بر آن نبود که به آنها ستم کند ولی آنها بر خود ستم روا می داشتند.

71. مردان و زنان مومن، دوستان و همکاران یکدیگرند، که به کارهای خوب امر و از کارهای بد نهی می کنند، نماز را بر پا می دارند، زکات می دهند و از خدا و پیامبرش اطاعت می کند. خداوند آنها را به زودی مشمول رحمتشان قرار خواهد داد. خداوند توانا و حکیم است.

72. خداوند به مردان و زنان مومن باغهایی وعده داده است که از زیر آن جوی ها (نهرها) جاری است. در آن جاودانه خواهند بود. و خانه هایی پاکیزه در بهشتهای

جاودان (به آنها وعده داده است) و خشنودی خدا بزرگتر است. این است همان کامیابی بزرگ.

73. (در آغاز پیامبر اسلام فقط با کفار با شمشیر به جهاد می پرداخت و با منافقان رفتار کریمانه داشت. این آیه نازل گردید که رسول خدا از آن به بعد علاوه بر کفار با منافقان نیز با شمشیر جهاد و مبارزه کند) ای پیامبر، با کافران و منافقان جهاد کن و بر آنها سخت بگیر، و جایگاه آنها جهنم است، و چه بد سرانجامی است.

74. (این آیه درباره جماعتی از منافقان نازل گردید که آنها) به خدا سوگند می خورند که (سخن بد) نگفته اند، در حالی که قطعاً سخن کفر گفته و پس از اسلام آوردنشان کافر شده اند، و بر آنچه موفق به انجام آن نشدند همّت گماشتند، و به عیبجویی برخاستند مگر (بعد از) آنکه خدا و پیامبرش از فضل خود آنها را بی نیاز گردانیدند. پس اگر توبه کنند برای آنها بهتر است، و اگر روی برگردانند، خدا آنها را در دنیا و آخرت عذابی دردناک می کند، و در روی زمین یار و یابوری نخواهند داشت.

75. (آیه درباره بلتعۀ بن حاطب نازل شده که شخصی فقیر بود؛ نذر کرده بود که اگر ثروتمند شود، صدقه بدهد. ثروت وی به دوازده هزار درهم رسید اما وی صدقه نداد

- و از جمله صالحین قرار نگرفت) و از آنها کسانی‌اند که با خدا عهد کرده‌اند که اگر از فضل خویش به ما عطا کند، قطعاً صدقه خواهیم داد و از شایستگان خواهیم شد.
76. پس چون (خداوند) از فضل خود به آنها بخشید، بخل ورزیدند، و به حال اعراض روی برگرداندند.
77. در نتیجه، به خاطر آنکه با خدا خلف وعده کردند و از آن روی که دروغ می‌گفتند، در دل‌هایشان - تا روزی که او را دیدار می‌کنند - پیامدهای نفاق را باقی گذارد.
78. آیا (آنها) ندانسته‌اند که خدا اسرار و نجوای آنها را می‌داند و خدا علام الغیوب (دانای رازهای نهانی) است؟
79. (این آیه درباره علیّه بن زید الحارثی و زید بن اسلم العجلانی نازل گردید که هر کدام یک صاع خرما صدقه آورده بودند. یا رسول الله نخلستان من دو صاع خرما آورده، یک صاع آن را برای اهل خود و یک صاع دیگر را به قرض خدای خود داده‌ام. و نیز زید بن اسلم هم صدقه داده بود. در این میان معتب بن قشیر گفت: این مرد از دادن صدقه قصد ریاکاری داشته است.) کسانی که بر مؤمنانی که (علاوه بر صدقه واجب)، از روی میل، صدقات (مستحبّ نیز) می‌دهند، عیب می‌گیرند، و (همچنین) از کسانی که (در انفاق) جز به

اندازه توانشان نمی یابند، (عیبجویی می کنند) و آنها را به ریشخند می گیرند، (بدانند که) خداوند آنها را به ریشخند می گیرد و برای آنها عذابی پر درد خواهد بود.

80. (در صدر اسلام هر وقت کسی فوت می کرد، رسول خدا بر او نماز می خواند و طلب آمرزش می کرد. سپس خداوند به پیامبر اعلام فرمود که کسانی که می میرند، منافق نیز میان آنها وجود دارد. بنابراین استغفار او درباره منافقان فایده ندارد چه به اندازه کم استغفار نماید و یا به مقدار زیاد. سپس خداوند رسول خود را از نماز خواندن بر میت منافق طی آیه 84 همین سوره نهی فرمود) چه برای آنها آمرزش بخواهی یا نخواهی (یکسان است، حتی) اگر هفتاد بار برایشان آمرزش طلب کنی هرگز خدا آنها را نمی بخشد، به خاطر اینکه آنها به خدا و پیامبرش کفر ورزیدند، و خداوند گروه فاسقان را هدایت نمی کند.

81. (رسول خدا در گرمای شدید تابستان دستور جنگ با دولت روم (تبوک) را صادر فرمود و خود نیز کوچ کرد مردی از طائفه بنی سلمه گفت: در اوقات گرما کوچ نکنید و بیرون نروید سپس این آیه نازل گردید) آنها می که در خانه نشسته اند و از همراهی با رسول خدا (در جنگ تبوک) تخلف ورزیده اند خوشحالند. و از اینکه با مال و

جان خود در راه خدا جهاد کنند، کراهت داشتند، و گفتند: «در این گرما بیرون نروید.» بگو: «آتش جهنم سوزان تر است اگر آنها بفهمند.»

82. پس (منافقان) به کیفر گناهایی که همیشه مرتکب می شدند باید کمتر بخندند و بسیار گریه کنند.

83. و اگر خدا تو را به سوی طایفه ای از آنها بازگردانید، و آنها برای بیرون آمدن (برای شرکت در جنگ دیگری) از تو اجازه خواستند، بگو: «شما هرگز با من بیرون نخواهید شد، و هرگز همراه من با هیچ دشمنی جنگ نخواهید کرد، زیرا شما نخستین بار به نشستن علاقه مند بودید. پس اکنون هم با جاماندگان بنشینید.»

84. (وقتی که عبدالله بن ابی سلول از منافقان وفات یافت رسول خدا خواست بر او نماز بگذارد. جبرئیل آمد و دامن پیامبر را گرفت و این آیه را نازل کرد که ای پیامبر) هرگز بر هیچ مرده ای از آنها (منافقان) نماز نخوان و بر سر قبرش نایست، چرا که آنها به خدا و پیامبر او کافر شدند و در حال فسق مردند.

85. اموال و اولاد آنها تو را به تعجب نیندازد. جز این نیست که خدا می خواهد آنها را در دنیا به وسیله آن عذاب کند و جانشان در حال کفر بیرون برود.

86. و چون سوره ای نازل شود که به خدا ایمان بیاورید و همراه پیامبرش جهاد کنید. ثروتمندان آنها از تو اجازه می خواهند و می گویند: بگذار ما با جاماندگان (از جهاد) باشیم.

87. آنها راضی شده اند که با بازماندگان (از جهاد) باشند. بر دل های آنها مهر نهاده شده است، به همین خاطر آنها نمی فهمند.

88. ولی پیامبر و کسانی که با او ایمان آورده اند، با مال و جان خود جهاد کرده اند. همه خوبی ها فقط برای اینها است. و اینها رستگار و پیروزند.

89. خداوند برای آنها باغ هایی را آماده کرده است که از زیر آن جوی های (پر آب) جاری است. آنها در آنجا جاودانه اند. این است پیروزی بزرگ.

90. و عذر خواهان از عرب های صحرائشین (نزد تو) آمدند، تا به آنها اجازه (ترک جهاد) داده شود؛ و کسانی که به خدا و پیامبرش دروغ گفتند، (بدون هیچ عذری در خانه) نشستند؛ بزودی به کسانی از آنها که کفر ورزیدند، عذاب دردناکی خواهد رسید.

91. (پیرومردی نابینا خدمت پیامبر آمد و عرض کرد: کسی را ندارم که دستم را گرفته و به جبهه ببرد. ناتوان و

سالمندم. آیا عذرم پذیرفته است؟ پیامبر سکوت کرد، تا آنکه این آیه نازل شد.) بر کسانی که ضعیف، مریض و کسانی که چیزی ندارند (تا در راه جهاد) خرج کنند در صورتی که برای خدا و پیامبرش خیرخواهی نمایند، هیچ گناهی نیست، (و نیز) بر نیکوکاران ایرادی نیست. خداوند آمرزنده مهربان است.

92. و نیز گناهی نیست بر کسانی که وقتی نزد تو آمدند تا آنها را (برای جهاد بر مرکبی) سوار کنی، گفتی: مرکبی ندارم تا شما را بر آن سوار کنم و آنها برگشتند درحالی که از غصه اینکه چیزی نمی یابند تا (در راه جهاد) خرج کنند، چشمانشان از اشک پر شد.

93. گناه فقط بر کسانی است که با اینکه توانمندند از تو اجازه (ترک جهاد) می خواهند. آنها راضی شده اند که با خانه نشینان باشند. خداوند بر دل‌هایشان مهر زد، در نتیجه آنها نمی فهمند.

جزء یازدهم

94. (حدود هشتاد نفر از منافقان، در جنگ تبوک شرکت نکردند، و هنگامی که پیامبر و مسلمانان از جنگ بازگشتند، برای توجیه کار خود، بهانه های مختلفی را بیان

کردند. آیه نازل شد که آنچه می گویند باور نکنید و آنها را به خدا واگذارید.) هنگامی که به سوی آنان بازگردید برای شما عذر می آورند. بگو: «عذر نیاورید، هرگز شما را باور نخواهیم داشت. خدا ما را از خبرهای شما آگاه گردانیده است. به زودی خدا و رسولش عمل شما را خواهند دید. آنگاه به سوی عالم به غیب و آشکار، بازگردانیده می شوید، و از آنچه انجام می دادید به شما خبر می دهد.»

95. (زمانی که رسول خدا از جنگ تبوک برگشت، مؤمنین بر منافقان اعتراض کردند و آن ها را آزار و اذیت کردند. منافقان در مقام دفاع از خود به مؤمنین می گفتند: ما منافق نیستیم بلکه دارای ایمان می باشیم و با این گفتار می خواستند خود را از اعتراض و اذیت مؤمنین حفظ کنند، سپس این آیات نازل گردید) وقتی به سوی آنها بازگشتید، برای شما به خدا سوگند می خورند تا از آنها صرف نظر کنید. پس، از آنها روی برگردانید، چرا که آنها پلیدند، و به (سزای) آنچه به دست آورده اند جایگاهشان دوزخ خواهد بود.

96. برای شما سوگند یاد می کنند تا از آنها راضی گردید. پس اگر شما هم از آنها راضی شوید بدون شک خداوند از گروه فاسقان راضی نخواهد شد.

97. (این آیه درباره عربهایی که در اطراف مدینه بودند، از طوایف اسد و غطفان که کفر آن ها شدیدتر و نیز دورتر از اهل شهر و تمدن بودند و همچنین دورتر از شنیدن آیات قرآن و هم نشینی با اهل علم و فضل بوده اند، نازل گردیده است.) صحرا نشینان عرب، در کفر و نفاق از دیگران سخت تر، و به اینکه احکام و حدود آنچه را که خدا بر فرستاده اش نازل کرده، ندانند، سزاوارترند. و خدا دانای حکیم است.

98. (این آیه درباره منافقان کوچی عرب نازل شده که زکات اموال خود را پرداخته و نفقه و بخشش می کردند اما درباره این کار امید ثواب نداشتند و از عقاب خدا هم نمی ترسیدند و اعتقاد آن را نیز بر خود واجب نمی دیدند) و برخی از آن کوچی ها کسانی هستند که آنچه را در راه خدا هزینه می کنند، خسارتی (برای خود) می دانند، و برای شما پیشامدهای بد انتظار دارند. پیشامد بد برای آنها خواهد بود، و خداوند شنوای داناست.

99. و برخی دیگر از کوچی ها کسانی هستند که به خدا و روز آخرت ایمان دارند و آنچه را انفاق می کنند مایه تقرب نزد خدا و دعاهای پیامبر می دانند. بدانید که این انفاق مایه تقرب آنها است. به زودی خداوند آنها را در جوار رحمت خویش در میآورد. خداوند آمرزنده و مهربان است.

100. (این آیه درباره کسانی که پیش از هجرت مسلمان شده اند نازل شده است، البته اقوالی دیگر نیز وجود دارد که گفته این آیه درباره کسانی نازل گردیده که به هر دو قبله نماز خوانده اند. و یا درباره کسانی است که در بیعة الرضوان که عبارت از بیعة الحدییه است، بیعت کرده اند) و پیشگامان نخستین از مهاجران و انصار، و کسانی که با نیکوکاری از آنها پیروی کردند، خدا از آنها راضی و آنها نیز از خدا راضی هستند. و برای آنها باغهایی آماده کرده که از زیر درختان آن نهرها روان است. آنها همیشه در آن جاودانه اند. این است همان کامیابی بزرگ.

101. و برخی از صحرانشینانی که در اطراف شما هستند، منافقند، و از ساکنان مدینه (نیز برخی) بر نفاق عادت کرده اند. تو آنها را نمی شناسی، ما آنها را می شناسیم. به

زودی آنها را دو بار عذاب می کنیم؛ سپس به عذابی بزرگ بازگردانیده می شوند.

102. (این آیه درباره ده نفر که از رفتن به جنگ تبوک

تخلف ورزیدند، نازل گردیده است که ابولبابه از جمله آنها بوده است. هفت نفر آن ها خود را به ستون مسجد بستند و تا پذیرفته شدن توبه آن ها آیه فوق نازل شد) و دیگرانی هستند که به گناهان خود اعتراف کرده و کار خوب را با کاری بد مخلوط کردند. امید است خدا توبه آنها را بپذیرد، که خدا آمرزنده مهربان است.

103. (تو ای پیامبر) از اموال آنها صدقه بگیر تا به وسیله

آن، آنها را پاک و پاکیزه سازی، و برای آنها دعا کن، زیرا دعای تو برای آنها آرامشی است، و خدا شنوای داناست.

104. آیا مومنان ندانسته اند که تنها خداوند از بندگانش

توبه را می پذیرد و صدقات را می گیرد، و خداست که خود توبه پذیر مهربان است؟

105. و بگو: هرکاری می خواهید بکنید، اما به زودی خدا

و پیامبرش و مؤمنان اعمال شما را می بینند، و به زودی به سوی دانای غیب و آشکار بازگردانده می شوید، پس شما را به آنچه همیشه انجام می دادید، آگاه می کند.

106. (این آیه درباره هلال بن امیه و فرارۀ بن ربیع و کعب بن مالک از طوایف اوس و خزرج نازل شده، کعب بن مالک مرد راستگوئی بود که مورد سرزنش قرار گرفت و تخلف او از جنگ به خاطر مستعد نبودن بوده لذا پیامبر از او چشم پوشید و او را به دروغ متهم نکرد، ولی به او فرمود صبر کن تا خداوند درباره تو قضاوت کند و دو مرد دیگر نیز مانند او راست می گفتند ولی پیامبر مردم را از سخن گفتن با آن ها نهی فرمود. بعد از آن که حيله منافقان و سایر متخلفین از جنگ تبوک، آشکار گردید، این سه نفر پنجاه شب دور ماندند به قسمی که زن و فرزندشان هم از آن ها دوری کرده بودند زیرا فرمان پیامبر را اطاعت نکردند. کعب خیمه ای بنا کرد و به تنهائی زندگی می کرد و نازل شدن قبول توبه آن ها در شب به آن ها رسید. صبح آن روز مسلمین به آن ها بشارت دادند و آنها خوشحال گردیدند) و عده ای دیگر (کارشان) موقوف به فرمان خداست: یا آنها را عذاب می کند و یا توبه آنها را می پذیرد، و خدا دانای حکیم است.

107. (این آیه درباره دوازده یا پانزده نفر از منافقان نازل گردیده است که آنها از بنی عمرو بن عوف از انصار و یا از بنی غنم بن عوف بودند که مسجدی که بنای آن روی نیت پاک نبود، ساختند. اهل مسجد ضرار نزد رسول خدا آمدند. گفتند: یا رسول الله ما مسجدی مخصوص ضعفاء ساختیم از تو درخواست می کنیم که در آنجا نماز بگذاری و آن را افتتاح کنی. این درخواست موقعی بود که پیامبر متوجه جنگ تبوک بود و به آنان وعده داد که اگر مراجعت نماید در آنجا نماز بگذارد. هنگامی که پیامبر مراجعت فرمود خداوند او را از رفتن به آن مسجد بازداشت. آنگاه پیامبر فرمان داد تا آن مسجد را آتش بزنند و ویران کنند و محل آن را زباله‌دان درست کند.) و آنهایی که مسجدی اختیار کردند که باعث زیان، کفر و پراکندگی میان مؤمنان است، و نیز کمینگاهی است برای کسی که قبلاً با خدا و پیامبر او به جنگ برخاسته بود، و سخت سوگند یاد می کنند که جز نیکی قصدی نداشتیم. ولی خدا شهادت می دهد که آنها قطعاً دروغگو هستند.

108. ای پیامبر هرگز در آن جا نماز اقامه نکن، چرا که مسجدی که از روز نخستین بر پایه تقوا بنا شده، (مسجد قبا) سزاوارتر است که در آن (به نماز) بایستی. در آن،

مردانی هستند که دوست دارند خود را پاک سازند، و خدا

کسانی را که خواهان پاکی اند دوست می‌دارد.

109. آیا کسی که بنای خود را بر پایه تقوا و رضایت

خداونده نهاده بهتر است یا کسی که بنای خود را بر لب

پرتگاهی مُشرف به سقوط پی‌ریزی کرده است که با آن

در آتش دوزخ می‌افتد؟ و خدا گروه ظالمان را هدایت

نمی‌کند.

110. همیشه آن بنای که آنها بنا نهاده اند در دل هایشان

مایه شک و تردید است تا دل هایشان (به سبب مرگ)

پاره پاره شود، و خدا دانا و حکیم است.

111. (عبدالله بن رواحه به رسول خدا گفت: اگر بخواهیم

شرطی و عهدی با خدای خود و شما داشته باشیم آن

شرط و عهد چه باید باشد؟ پیامبر فرمود: اگر شرط و عهد

با خداوند باشد، باید متعهد شویم که غیر خدا دیگری را

نپرستیم و کسی را در پرستش او شریک قرار ندهیم، و

اما اگر شرط و عهد با من باشد باید متعهد شوید به آن

قسمی که از جان و مال خود حمایت و پشتیبانی می

کنید از من و دین من نیز به همان کیفیت حمایت و

پشتیبانی نمائید. سپس گفت: یا رسول الله نتیجه عمل به

این دو شرط و عهد چه چیز خواهد بود؟ فرمود: نتیجه آن

بهشت است. گفت: نیکو بهره و سودی است که ما را بخشیده ای که هرگز از آن پشیمان نخواهیم شد. (در حقیقت، خدا از مؤمنان، جان و مالشان را در برابر اینکه بهشت برای آنها باشد، خریده است. همان کسانی که در راه خدا می‌جنگند و می‌کشند و کشته می‌شوند. این وعده حقی در تورات و انجیل و قرآن بر عهده خداست. و چه کسی از خدا به عهد خویش وفادارتر است؟ پس به این معامله‌ای که با او کرده‌اید خوشحال باشید. این همان کامیابی بزرگ است.

112. [آن مؤمنان،] همان توبه‌کنندگان، عابدان، سپاسگزاران، روزه‌داران، رکوع‌کنندگان، سجده‌کنندگان، آمران به معروف، ناهیان از منکر و پاسداران مقررات خدایند. و مؤمنان را بشارت بده.

113. برای پیامبر و مومنان شایسته نیست که برای مشرکان، هرچند از نزدیکان شان باشند، پس از آنکه روشن شد که آنها اهل دوزخند، درخواست آمرزش کنند.

114. و طلب آمرزش ابراهیم برای پدرش جز برای وعده‌ای که به او داده بود، نبود. [ولی] هنگامی که برای ابراهیم روشن شد که پدرش دشمن خداست، از او بیزارى جست. بدون شک، ابراهیم، دلسوز و بردبار بود.

115. خدا قومی را که هدایت کرده است گمراه نمی‌کند، تا برایشان روشن کند که از چه چیز باید پرهیز کند. خدا بر هر چیزی داناست.

116. در حقیقت، حکومت آسمانها و زمین تنها از آن خداست، زنده می‌کند و می‌میراند، و برای شما جز خدا یار و یآوری نیست.

117. (این آیه درباره جنگ تبوک در شأن مهاجر و انصار نازل گردید که پیروی از رسول خدا را در ساعات دشوار و سخت از دست ندادند. مخصوصاً در موقعی که طعام و آب و سواری نایاب شده بود و آنان تشنه و گرسنه و پیاده مانده بودند به قسمی که هر ده نفر یک شتر را به نوبه سوار می‌شدند. از سوی دیگر بعضی‌ها که از منافقان نبودند، سایه بان منزل و آب خنک و همسر را بر جبهه و مشقات راه ترجیح دادند و نرفتند، مثل ابوخیثمه که چون متنبه شد، تلاش کرد و پس از چند روز تأخیر، خود را به پیامبر و مسلمانان رساند.) به یقین، خداوند بر پیامبر و مهاجران و انصار که در آن ساعت دشوار از او پیروی کردند لطف کرد، بعد از آنکه چیزی نمانده بود که دل‌های دسته‌ای از آنها منحرف شود. باز آنها را مورد لطف خود

قرار داد، چرا که خداوند نسبت به آنها مهربان و رحیم است.

118. (سه نفر از انصار به نام های کعب بن مالک، هلال بن امیه و فزاره بن ربیعہ از جمله کسانی بودند که در جنگ تبوک شرکت نکردند، آنها پشیمان شده و برای عذرخواهی نزد پیامبر آمدند. اما حضرت با آنها سخن نگفت و دستور داد کسی با آنها حرف نزند و همسرانشان هم به آنها نزدیک نشوند. آن سه نفر به کوههای اطراف مدینه رفتند و برای استغفار، جدا از یکدیگر به تضرع و گریه پرداختند تا پس از پنجاه روز، خداوند توبه ی آنها را پذیرفت.) و نیز بر آن سه نفر که (از شرکت در جنگ تبوک) باز مانده بودند، (و قبول توبه آنها به تاخیر افتاد) تا آنجا که زمین با همه فراخی اش بر آنها تنگ گردید، و آنها از خود هم به تنگ آمدند و دانستند که پناهی از خدا جز به سوی او نیست. پس خدا به آنها توفیق توبه داد، تا توبه کنند. بی تردید خدا همان توبه‌پذیر مهربان است.

119. ای مومنان، از خدا بترسید و همراه با راستگویان باشید.

120. برای مردم مدینه و صحرائشینان اطرافشان شایسته نیست که از دستور پیامبر خدا سر پیچی کنند و جان خود

را عزیزتر از جان پیامبر بدانند، چرا که هیچ تشنگی و رنج و گرسنگی در راه خدا به آنها نمی رسد؛ و در هیچ مکانی که کافران را به خشم می آورد قدم نمی گذارند و از دشمنی غنیمتی به دست نمی آورند مگر اینکه به سبب آن، عمل صالحی برای آنها (در پرونده شان) نوشته می شود، زیرا خدا پاداش نیکوکاران را ضایع نمی کند.

121. (مجاهدان و مومنان) هیچ مالی کم یا زیاد را انفاق نمی کنند و هیچ وادی را نمی پیمایند مگر اینکه در نامه اعمال آنها نوشته می شود، تا خدا آنها را به بهتر از آنچه می کردند پاداش دهد.

122. (هنگامی که عده ای از بیرون رفتن در رکاب رسول خدا در جنگ تبوک تعلق ورزیده و مورد سرزنش قرار گرفتند. از آن به بعد و در جنگ های بعدی، همه ی مسلمانان برای جهاد آماده می شدند و پیامبر را در مدینه تنها می گذاشتند. آنگاه این آیه نازل شد که کنترلی برای کوچ آنها به جبهه بود.) و شایسته نیست مؤمنان همگی (برای جهاد) کوچ کنند. پس چرا از هر فرقه ای از آنها، دسته ای کوچ نمی کنند تا [دسته ای بمانند و] در دین آگاهی پیدا کنند و قوم خود را وقتی به سوی آنها بازگشتند تبلیغ کند باشد که آنها [از کیفر الهی] بترسند؟

123. ای مومنان، با کافرانی که مجاور شما هستند مبارزه کنید، و آنها باید در شما خشونت بیابند. بدانید که خدا همراه متقین است.

124. و هر زمانی سوره‌ای نازل شود، از میان آنها کسانی(منافقانی) است که می‌گویند: «این سوره ایمان کدام یک از شما را زیاد کرد؟» اما کسانی که ایمان آورده‌اند بر ایمانشان افزوده می‌شود و آنها خوشحالی می‌کنند.

125. اما کسانی که در دل‌هایشان بیماری است، پلیدی بر پلیدی‌شان اضافه می‌شود و در حال کفر می‌میرند.

126. آیا (منافقان) نمی‌بینند که آنها در هر سال، یک یا دو بار امتحان می‌شوند، اما آنها باز هم توبه نمی‌کنند و عبرت نمی‌گیرند؟

127. و چون سوره‌ای نازل شود، بعضی (از منافقان) به بعضی دیگر نگاه می‌کنند و می‌گویند: آیا کسی شما را می‌بیند؟ و (آنگاه آنها مخفیانه از نزد پیامبر) باز می‌گردند. خدا دل‌هایشان را از ایمان منصرف ساخته، زیرا مردمی نافرمانند.

128. بدون شک، پیامبری از جنس خود شما بر شما مبعوث شد، هر چیزی که شما را رنج می‌دهد بر او گران

می آید. سخت به شما دلبسته است و با مؤمنان رئوف و
مهربان است.

129. پس ای پیامبر! اگر آنها (منافقان) از حق روی
گرداندند، بگو: خدا مرا بس است، هیچ معبودی جز او
نیست، فقط بر او توکل کردم، و او پروردگار و اداره کننده
جهان بزرگ است.

سوره یونس

(سوره یونس، دهمین / پنجاه و یکمین سوره‌ی قرآن کریم و
دارای 109 آیه و مکی است. علت نام گذاری این سوره به یونس به
خاطر این است که داستان یونس در آیه نود و هشت این سوره آمده
است. هدف کلی این سوره مانند سایر سوره های مکی بیان اصول
دین از قبیل توحید، نبوت و معاد است. این سوره بعد از سوره اسراء و
قبل از سوره هود، یا سوره معارج حدود یک سال قبل از هجرت نازل
شده است. از آنجا که مشکلات مردم مکه مشکلات اعتقادی بود، لذا
عمده‌ی مطالب این سوره، پیرامون توحید و حقاقت قرآن، پاسخ به
منکران وحی، بیم دادن مشرکان، بیان عظمت آفرینش و آفریدگار،
ناپایداری دنیا و توجه دادن به آخرت است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. الف، لام، راء. این است آیات کتاب حکمت آموز.

2. (عرب و قریش در تعجب مانده بودند که خداوند پیامبری از میان آن‌ها برگزیده است و خداوند این آیه را نازل کرد) آیا برای مردم تعجب آور است که به مردی از خودشان وحی کردیم که: مردم را بیم ده و به کسانی که ایمان آورده اند مژده ده که برای آنها نزد پروردگارشان جایگاه ارجمند است؟ کافران گفتند: «این مرد قطعاً جادوگری آشکار است.»
3. پروردگار شما آن خدایی است که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید. سپس بر تخت قدرت قرار گرفت. خداوند کار آفرینش را تدبیر می کند. شفاعتگری جز پس از اذن او نیست. این است خدا، پروردگار شما، پس او را عبادت کنید. آیا پند نمی گیرید؟
4. بازگشت همه شما به سوی اوست. وعده خداوند حق است. بدون شک اوست که آفرینش را آغاز می کند سپس آن را باز می گرداند تا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند عادلانه پاداش دهد. و کسانی که کافر شده اند به خاطر کفرشان شربتی از آب جوش و عذابی دردناک خواهند داشت.
5. اوست کسی که خورشید را روشنایی بخشید و ماه را نور قرار داد، و برای آن منزلهایی مشخص کرد تا شمار سالها و حساب را بدانید. خدا اینها را جز به حق نیافریده است. خداوند

آیات خود را برای گروهی که می دانند به روشنی بیان می کند.

6. بدون شک، در رفت و برگشت شب و روز و آنچه خدا در آسمانها و زمین آفریده، برای گروه باتقوا نشانه هایی است.

7. (این آیه درباره منکرین قیامت نازل گردید است) کسانی که امید به ملاقات ما ندارند، و به زندگی دنیا راضی هستند و به آن اطمینان دارند، و کسانی که از آیات ما غافلند،

8. آنها به خاطر مجازات آنچه به دست می آورند، جایگاهشان آتش است.

9. بدون شک، کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند، پروردگارشان آنها را به سبب ایمانشان، در باغ های پر نعمت که از زیر آنها نهرها جاری است، راهنمایی می کند.

10. دعای آنها در آنجا «سبحانک اللهم» و درودشان در آنجا «سلام» و پایان دعایشان «الحمد لله رب العالمین» است.

11. و اگر خدا برای مردم به همان شتاب که آنها در کار خیر دارند، در رساندن بلا به آنها شتاب می کرد، بدون شک اجلشان فرا می رسید. پس کسانی را که به دیدار ما امید ندارند، در طغیانشان رها می کنیم تا همچنان سرگردان بمانند.

12. (این آیه درباره هشام بن مغیره المخزومی نازل شد، زمانی که آسیبی به او می‌رسید، خدا را برای رفع آن می‌خواند و دعا و زاری می‌کرد اما زمانی که خداوند بدی‌ها را از او دور می‌کرد مانند کسی بود که به خدائی اعتقاد نداشت.) هر زمانی به انسان آسیبی برسد، ما را به پهلو خوابیده یا نشسته یا ایستاده می‌خواند. اما زمانی که گرفتاریش را برطرف کنیم چنان می‌رود که گویا ما را برای گرفتاری که به او رسیده، نخوانده است. این گونه برای اسرافکاران آنچه انجام می‌دادند زینت داده شده است.

13. بدون شک، نسل‌های پیش از شما را هنگامی که ستم کردند به هلاکت رساندیم، و پیامبران‌شان دلایل روشن برای آنها آوردند اما آنها ایمان نیاوردند. ما این گونه مجرمان را مجازات می‌کنیم.

14. آنگاه پس از آنها، شما را در زمین جانشین قرار دادیم تا نگاه کنیم شما چگونه رفتار می‌کنید.

15. (این آیه درباره عبدالله ابن امیه المخزومی، ولید بن مغیره، مکرز بن حفص، عمرو بن عبدالله بن ابی قیس العامری و عاص بن عامر بن هاشم نازل شده است. این پنج نفر به پیامبر گفتند: از برای ما کتابی بیاور که در آن ما را از عبادت بت‌های ما؛ لات و عزّی و مناة و هبل منع نکند و نیز

- بت پرستی را بر ما عیب نگیرد) هر زمانی آیات روشن ما بر آنها خوانده شود، کسانی که به دیدار ما امید ندارند می گویند: «قرآن دیگری غیر از این قرآن بیاور، یا آن را عوض کن.» بگو: «من نمی توانم که آن را از پیش خود عوض کنم. من به جز آنچه را که به من وحی می شود پیروی نمی کنم. اگر پروردگارم را نافرمانی کنم، از عذاب روزی بزرگ می ترسم.»
16. بگو: «اگر خداوند می خواست آن را بر شما نمی خواندم، و خداوند شما را به آن آگاه نمی کرد. بدون شک پیش از این، روزگاری در میان شما بودم آیا فکر نمی کنید؟»
17. پس ستمکارتر از کسی که بر خدا دروغ ببندد یا آیتش را تکذیب کند، کیست؟ بدون شک گنهکاران، رستگار نخواهند شد.
18. آنها به جای خداوند، چیزهایی را عبادت می کنند که به آنها ضرر و نفع نمی رساند و می گویند: «اینها شفاعتگران ما در نزد خداوند هستند» بگو: «آیا خدا را به چیزی که در آسمانها و در زمین نمی داند، آگاه می گردانید؟» او پاک و برتر است از آنچه با وی شریک قرار می دهند.
19. و مردم جز یک امت نبودند پس اختلاف پیدا کردند. و اگر وعده ای از جانب پروردگارت مقرر نگشته بود، بدون شک در

آنچه بر سر آن با هم اختلاف می کنند، میانشان داوری می شد.

20. (مشرکان) می گویند: «چرا معجزه ای از جانب پروردگارش بر او نازل نمی شود؟» بگو: «غیب فقط به خدا اختصاص دارد پس منتظر باشید که من هم با شما انتظار می کشم».

21. و چون بر مردم پس از رنج و ضرری که به آنها رسیده، رحمت و آسایشی بچشانیم آن گاه در آیات ما مکر و حيله بکار می برند. به آنها بگو، مکر و تدبیر خدا سریع تر است. بدون شک فرستادگان ما، مکر و حيله ی را که شما بکار می برید، می نویسند.

22. او کسی است که شما را در خشکی و دریا می گرداند؛ تا وقتی که در کشتیها باشید و آنها با بادی موافق و خوش، آنها را ببرند و خوشحال می شوند، ناگهان طوفان شدیدی می وزد؛ و امواج از هر سو به سراغ آنها می آید؛ و گمان می کنند هلاک خواهند شد؛ در آن هنگام، خدا را از روی اخلاص می خوانند که: «اگر ما را از این گرفتاری نجات دهی، حتماً از سپاسگزاران خواهیم بود!»

23. پس هنگامی که خداوند آنها را نجات می دهد، ناگهان در زمین به ناحق ستم می کنند. ای مردم، ستمکاری شما تنها به زیان خود شماست. از زندگی دنیا بهره ای می برید، آن

گاه بازگشت شما فقط به سوی ماست، و ما شما را از آنچه می کردید آگاه می کنیم.

24. مثل زندگی دنیا، همانند آبی است که از آسمان نازل کرده ایم؛ که در پی آن، گیاهان (گوناگون) زمین که مردم و چهارپایان از آن می خورند می روید؛ تا زمانی که زمین، زیبایی خود را یافته و آراسته می گردد، و اهل آن مطمئن می شوند که می توانند از آن بهره مند گردند، (ناگهان) فرمان ما، شب یا روز، فرامی رسد؛ و آن چنان آن را درو می کنیم که گویا دیروز هرگز وجود نداشته است. این گونه، آیات خود را برای گروهی که می اندیشند، شرح می دهیم.

25. و خداوند (شما را) به سرای سلامت فرامی خواند؛ و هرکس را بخواهد، به راهی راست هدایت می کند.

26. برای کسانی که کار نیک انجام داده اند، نیکویی (بهشت) و زیاده بر آن است. چهره هایشان را غباری و ذلتی نمی پوشاند. اینها اهل بهشتند و در آن جاودانه خواهند بود.

27. و کسانی که کار بد انجام دادند، جزای هر بدی مانند آن است و خواری آنها را فرا می گیرد. در مقابل خدا، هیچ حمایتگری برای آنها نیست. گویا چهره هایشان با پاره ای از شب تاریک پوشیده شده است. آنها اهل آتش جهنم اند، که در آن جاودانه خواهند بود.

28. (به خاطر بیاورید) روزی را که همه آنها را جمع می کنیم، سپس به مشرکان می گوییم: «شما و شریکان تان در جای خودتان باشید» سپس آنها را از هم جدا می سازیم. شریکان آنها می گویند: «شما ما را عبادت نمی کردید!»
29. «و شهادتِ خدا میان ما و شما کافی است به راستی ما از عبادت شما بی خبر بودیم»
30. آنجاست که هر کسی آنچه را از پیش فرستاده است امتحان می کند. و به سوی خدا مولای حقیقی خود بازگردانده می شوند، و آنچه به دروغ می ساختند از دست می دهد.
31. بگو: «چه کسی از آسمان و زمین به شما روزی می دهد؟ یا چه کسی مالک گوش و چشم شما است؟ و چه کسی زنده را از مرده بیرون می آورد و مرده را از زنده بیرون می کند؟ و چه کسی کارها را تدبیر می کند؟» خواهند گفت: «خدا». پس بگو: «آیا تقوا پیشه نمی کنید؟»
32. این خدا، پروردگار حقیقی شما است. و آیا بعد از حقیقت جز گمراهی چیزی دیگری است؟ پس چگونه از حق بازگردانیده می شوید؟
33. این گونه سخن پروردگارت بر کسانی که فسق ورزیدند به حقیقت پیوست، چرا که آنها ایمان نمی آورند.

34. بگو: آیا از شریکان (معبودان) شما کسی هست که خلقت را آغاز کند و سپس آن را بازگرداند؟ بگو: خدا خلقت را آغاز می کند و سپس آن را بازمی گرداند پس چگونه از حق منحرف می شوید؟

35. بگو: آیا از شریکان شما کسی هست که به سوی حق هدایت کند؟ بگو: خدا به سوی حق هدایت می کند پس آیا کسی که به سوی حق هدایت می کند سزاوارتر است از او پیروی شود یا کسی که راه نمی یابد مگر اینکه راهنمایی شود؟ شما را چه شده است، چگونه حکم می کنید؟

36. و بیشتر آنها جز از ظن و گمان پیروی نمی کنند اما ظن و گمان به هیچ وجه انسان را از حقیقت بی نیاز نمی کند. بدون شک، خداوند به آنچه آنها انجام می دهند آگاه است.

37. این گونه نیست که این قرآن از جانب غیر خداوند و به دروغ ساخته شده باشد. بلکه این قرآن تصدیق کننده آنچه پیش از آن است می باشد، و توضیحی از آن کتاب است. بدون شک، این کتاب از سوی پروردگار جهانیان است.

38. یا می گویند: «(پیامبر) آن قرآن را به دروغ ساخته است؟» بگو: «اگر راست می گویند، سوره ای مانند آن بیاورید، و هر کسی را جز خدا می توانید، به کمک خود بطلبید.»

39. بلکه آنها چیزی را دروغ شمردند که به علم آن احاطه نداشتند و هنوز تأویل آن برایشان نیامده است. کسانی هم که پیش از آنها بودند، همین گونه پیامبران خود را تکذیب کردند. پس نگاه کن که سرانجام ظالمان چگونه بوده است.
40. گروهی از مردم به قرآن ایمان می آوردند و گروهی ایمان نمی آوردند. پروردگارت به حال مفسدان، داناتر است.
41. اگر آنها تو را تکذیب کردند، بگو: "عمل من برای من و عمل شما برای شماست، شما از آنچه من انجام می دهم، بیزارید، و من از آنچه شما انجام می دهید، بیزارم."
42. و برخی از آنها به تو (به ظاهر) گوش می دهند، آیا تو می توانی افراد کر را که عقل خود را به کار نمیگیرند، بشنوانی؟
43. و برخی از آنها به تو (به ظاهر) نگاه می کند، آیا تو می توانی افراد کور را که از بینایی خود استفاده نمی کند، راهنمایی کنی؟
44. خداوند به هیچ وجه به مردم ستم نمی کند، لیکن مردم خود بر خودش ستم می کنند.
45. روزی که آنها را جمع می کند، گویا جز به اندازه ساعتی از روز توقف نکرده اند با هم اظهار آشنایی می کنند. بدون شک کسانی که دیدار خدا را دروغ شمردند ضرر کردند و هدایت نشدند.

46. و اگر بخشی از عذاب هایی را که به آنها وعده می دهیم به تو نشان دهیم، یا جان تو را بگیریم، بهر صورت بازگشت آنها به سوی ماست. آنگاه خداوند بر آنچه آنها انجام می دهند شاهد است.

47. هر امتی پیامبری دارد. پس هر زمانی پیامبر آنها بیاید، میانشان به عدالت قضاوت شود و بر آنها ستم نگردهد.

48. آنها می گویند: «اگر راست می گوئید، این وعده (عذاب) چه وقت است؟»

49. بگو: «من اختیار زیان و سود خودم را هم ندارم، به جز آن مقداری که خدا بخواهد. هر ملتی برای مدتی در دنیا زندگی می کنند و وقتی اجل شان برسد، نمی توانند لحظه ای آن را پس و پیش کند.»

50. بگو: مرا خبر دهید که اگر عذاب خداوند شب یا روز به سراغ شما بیاید، گنهکاران از او چه چیزی را به شتاب می خواهند؟

51. پس، آیا هنگامی که عذاب بر شما واقع شد، به آن ایمان آوردید؟ حالا؟ در حالیکه شما در طلب عذاب عجله داشتید.

52. آن گاه به کسانی که ستم کرده اند، گفته می شود: "عذاب جاودانه را بچشید، آیا جز به خاطر آنچه همیشه مرتکب می شدید، جزا داده می شوید؟"

53. آنها از تو می پرسند: آیا آن عذاب حق است؟ بگو: آری، به پروردگرم قسم که آن عذاب حق است، و شما هرگز نمی توانید جلو آن را بگیرید.

54. و اگر، انسان ظالم، مالک همه آنچه در زمین است می بود، بدون شک، آن را برای نجات خود می داد. آنها وقتی عذاب را ببینند پشیمانی خود را پنهان می کنند. میان آنها به عدالت قضاوت شود و بر آنها ستم نگردد.

55. بدانید که آنچه در آسمان ها و زمین است فقط مال خداوند است. بدانید که وعده خداوند حق است اما اکثر آنها نمی دانند.

56. او زنده می کند و می میراند و به سوی او بازگردانیده می شوید.

57. ای مردم، بدون شک، برای شما از سوی پروردگارتان موعظه، و درمانی برای آنچه در سینه هاست، و هدایت و رحمتی برای مؤمنان آمده است.

58. بگو: «به فضل و رحمت خدا باید خوشحال شوند؛ که این، از تمام آنچه جمع کرده اند، بهتر است!»

59. بگو: به من خبر دهید، روزی هایی را که خدا برای شما نازل کرده و شما بعضی از آنها را حرام و بعضی را حلال کرده اید، بگو: آیا خدا به شما اجازه داده است یا بر خدا دروغ می بندید؟

60. در روز قیامت کسانی که بر خدا دروغ می بندند، چه فکر می کنند؟ بدون شک، خدا دارای فضل و بخشش بر مردم است، ولی بیشتر آنها سپاسگزاری نمی کنند.

61. و تو ای پیامبر! در هیچ کاری نیستی و از سوی او هیچ بخشی از قرآن را نمی خوانی و هیچ کاری نمی کنی مگر اینکه وقتی وارد آن می شوید ما بر شما شاهد و ناظریم؛ و به اندازه یک ذره ای، نه در زمین و نه در آسمان از پروردگار تو پنهان نیست، و نه کوچک تر از آن و نه بزرگ تر از آن چیزی نیست، مگر اینکه در کتابی روشن (لوح محفوظ) ثبت شده است.

62. آگاه باشید که "اولیاء الله" نه ترسی بر آنها است و نه غمگین می شوند.

63. همان کسانی که ایمان آورده و تقوا پیشه کرده اند.

64. در زندگی دنیا و آخرت برای آنها مژده است. وعده و سخن خداوند تغییر ناپذیر است. این همان کامیابی بزرگ است.

65. سخن آنها تو را غمگین نکند، زیرا عزت، همه از آن خداوند است. او شنوای داناست.

66. آگاه باش، که هر چه در آسمانها و زمین است مال خداوند است. کسانی که غیر از خداوند شریکانی را می خوانند، از

آنها پیروی نمی کنند. اینها در واقع از ظن و گمان پیروی می کنند و آنها فقط دروغ می گویند.

67. او کسی است که شب را برای شما مایه آرامش، و روز را روشن ساخت. بدون شک، در این (دو امر) برای گروهی که می شنوند نشانه هایی (از قدرت خدا) است.

68. (مشرکان) گفتند: «خداوند فرزندی برای خود انتخاب کرده است» خداوند پاک و منزّه است. او بی نیاز است. آنچه در آسمانها و زمین است مال خداوند است. شما هیچ دلیلی بر این ادّعا خود ندارید، آیا درباره خداوند چیزی را می گویند که نمی دانید؟

69. بگو: « بدون شک، کسانی که بر خدا دروغ می بندند، رستگار نمی شوند»

70. در دنیا بهره ای کم دارند، سپس بازگشت آنها فقط به سوی ماست؛ آنگاه به سبب آن که کفر می ورزیدند، آن عذاب سخت را به آنها می چشائیم.

داستان نوح

71. و داستان نوح را برای آنها بخوان. زمانی که به قوم خود گفت: «ای قوم من، اگر مانند من در میان شما و پند دادن من به آیات خدا، بر شما گران آمده است. (اشکال ندارد) من بر خدا توکل کرده ام پس در کارتان با شریکان خود همدست

شوید، تا کارت‌ان بر شما میبهم نماند سپس در بارهٔ من تصمیم بگیرید و مهلتم ندهید».

72. «و اگر شما از من روی گردانیدید، من مُزدی از شما نمی‌خواهم. مزد من فقط بر عهدهٔ خدا است. من مأمورم که از فرمان برداران و مسلمانان باشم».

73. پس نوح را تکذیب کردند آن گاه او را با کسانی که در کشتی همراه او بودند نجات دادیم، و آنها را جانشین تبه‌کاران قرار دادیم. ما کسانی را که آیات ما را تکذیب کردند غرق کردیم. پس نگاه کن که سرانجام بیم داده شدگان چگونه بود.

74. آن گاه، پس از نوح، پیامبرانی را به سوی قومشان فرستادیم، و آنها دلایل روشن برای مردم آوردند. اما آن قوم نخواستند به چیزی که قبلاً آن را دروغ شمرده بودند ایمان بیاورند. این گونه ما بر دلهای تجاوزکاران مُهر می‌زنیم.

داستان موسی و هارون

75. آن گاه پس از آنها موسی و هارون را با آیات خود به سوی فرعون و اشراف و سران قومش فرستادیم. اما آنها تکبر ورزیدند و گروهی گنه‌کار بودند.

76. پس زمانی که حق از نزد ما به سویشان آمد، آنها گفتند: بدون شک، این جادویی آشکار است.

77. موسی گفت: «آیا وقتی حقّ به سوی شما آمد، می گوئید: (این جادو است؟) آیا این جادو است؟ و حال آنکه جادوگران رستگار و پیروز نمی شوند».

78. فرعونیان گفتند: «آیا به سوی ما آمده ای تا ما را از آنچه که پدرانمان را بر آن یافته ایم منصرف کنی، و بزرگی در این سرزمین برای شما دو نفر باشد؟ ما به شما دو نفر ایمان نداریم»

79. و فرعون گفت: هر جادوگر ماهری را نزد من آورید.

80. پس هنگامی که جادوگران آمدند، موسی به آنها گفت: «آنچه را می اندازید بیندازید»

81. پس وقتی جادوگران انداختند، موسی گفت: «آنچه را شما آورده اید جادو است. خداوند به زودی آن را باطل خواهد کرد. بدون شک، خداوند کار مفسدان را تأیید نمی کند»

82. خداوند حق را با کلمات خود تثبیت و پابرجا می کند، هرچند گناهکاران خوش نداشته باشند.

83. بنابراین، به جز تعداد از فرزندان قوم موسی کسی دیگری به او ایمان نیاورد، (آن هم) با ترس از فرعون و اطرافیانش، که مبادا آنها را شکنجه کنند. زیرا فرعون، برتری جویی در زمین داشت؛ و از اسرافکاران بود.

84. و موسی گفت: ای قوم من، اگر به خدا ایمان آورده اید، فقط بر او توکل کنید اگر تسلیم شدگان در برابر او هستید.
85. پیروان موسی گفتند: «تنها بر خدا توکل می کنیم؛ پروردگارا! ما را مورد شکنجه گروه ستمگر قرار مده!
86. و ما را به رحمت خودت از(شر)گروه کافران نجات بده.
87. و به موسی و برادرش وحی کردیم که برای قوم خود در مصر خانه هایی آماده کنید، و خانه هایتان را روبه روی هم قرار دهید، و نماز را به پا دارید، و مؤمنان را (به نجات از ستم فرعون) نوید ده.
88. و موسی گفت: «پروردگارا، تو به فرعون و سرانش در زندگی دنیا زیور و اموال داده ای، تا مردم را از راه تو گمراه کنند. پروردگارا، اموال آنها را نابود کن و آنها را سخت دل گردان که ایمان نیاورند تا عذاب دردناک را ببینند».
89. خداوند فرمود: «دعای هر دوی شما پذیرفته شد پس ایستادگی و مقاومت کنید و راه کسانی را که نمی دانند پیروی نکنید»
90. و بنی اسرائیل را از دریا عبور دادیم. آنگاه فرعون و سربازانش از روی ستم و تجاوز به دنبال آنها رفتند؛ تا وقتی که در معرض غرق شدن قرار گرفت، گفت: «ایمان آوردم که

- جز آن کس که بنی اسرائیل به او ایمان آورده اند معبودی نیست، و من از تسلیم شدگانم.
91. به او گفته شد: آیا حالا (ایمان می آوری)، درحالی که پیش از این عصیان کردی و از مفسدان بودی؟!
92. ولی امروز، بدنت را (از آب) نجات می دهیم، تا عبرتی برای آیندگان باشی! و بسیاری از مردم، از آیات ما غافلند!
93. ما بنی اسرائیل را در جای بسیار خوب جای دادیم، و از چیزهای پاکیزه به آنها روزی بخشیدیم؛ پس آنها اختلاف نکردند مگر پس از آن که آگاهی برایشان حاصل شد. بدون شک، پروردگار تو در روز قیامت درباره آنچه آنها بر سرش اختلاف می کردند میانشان قضاوت خواهد کرد.
94. و اگر در مورد آنچه به سوی تو فرستادیم، شک داری، پس از کسانی بپرس، که پیش از تو کتاب خداوند را می خواندند. بدون شک حق از سوی پروردگارت به تو رسیده است. پس هرگز از تردیدکنندگان نباش.
95. و هرگز از کسانی که نشانه های خدا را تکذیب کردند نباش، که از زیانکاران خواهی بود.
96. بدون شک، کسانی که سخن پروردگارت که همان وعده عذاب باشد درباره آنها حتمی شده است، آنها ایمان نمی آورند.

97. اگرچه هرگونه نشانه ای برایشان بیاید، تا اینکه آن عذاب دردناک را ببینند، آنگاه ممکن است ایمان بیاورد اما بدرد نمی خورد.

داستان یونس

98. پس چرا هیچ شهری نبود که اهل آن ایمان بیاورد و ایمانش به حال آن سودمند باشد؟ مگر قوم یونس که وقتی ایمان آوردند عذاب رسواکننده را در زندگی دنیا از آنها برداشتیم و تا مدت معینی آنها را از زندگی بهره مند کردیم.

99. و اگر پروردگار تو می خواست، تمام کسانی که روی زمین هستند، همگی به (اجبار) ایمان می آوردند؛ پس آیا تو مردم را مجبور می کنی که مؤمن شوند؟!

100. و هیچ کس نمی تواند جز به اذن خدا ایمان بیاورد. خداوند پلیدی (کفر) را بر کسانی قرار می دهد که عقل خود را به کار نمی گیرند.

101. بگو: «نگاه کنید چه چیز (از آیات خداوند) در آسمانها و زمین است!» اما این آیات و اندازها به حال کسانی که ایمان نمی آورند مفید نخواهد بود!

102. پس آیا آنها جز مانند روزهای کسانی را که پیش از آنها درگذشتند، انتظار می کشند؟ بگو: پس منتظر باشید که من نیز با شما منتظرم.

103. آنگاه فرستادگان خود و کسانی را که ایمان آورده اند (در هنگام نزول بلا) نجات می دهیم. این گونه، مؤمنان را نجات می دهیم، که نجات آنها برگردن ما واجب است.
104. بگو: ای مردم، اگر در دین من شک دارید، بدانید که من کسانی را که غیر از خدا می پرستید نمی پرستم، بلکه خدایی را می پرستم که جان شما را می گیرد. من مامورم که از جمله مؤمنان باشم.
105. و (به من دستور داده شده است) که به دین حنیف روی آور، و هرگز از مشرکان نباش.
106. و غیر از خدا، چیزی را که سود و زیانی به تو نمی رساند، نخوان؛ که اگر چنین کاری انجام دهی، در آن صورت بدون شک، شما از جمله ظالمان خواهی بود.
107. و اگر خداوند، ضرر و زیانی به تو برساند، هیچ کس جز او آن را برطرف نمی سازد؛ و اگر اراده خیری برای تو کند، هیچ کس مانع فضل او نخواهد شد! آن را به هر کس از بندگانش بخواهد می رساند. او آمرزنده و مهربان است!»
108. بگو: «ای مردم، حق از جانب پروردگارتان برای شما آمده است پس هر کسی هدایت یابد به سود خویش هدایت می یابد، و هر کسی گمراه گردد به زیان خود گمراه می شود، و من بر شما نگهبان نیستم.»

109. و از آنچه بر تو وحی می شود پیروی کن و صبور باش تا خدا حکم کند، و او بهترین حاکم است.

سوره هود

(سوره هود یازدهمین / پنجاه و دومین سوره، دارای 123 آیه و مکی است. وجود داستان حضرت هود در آیات 50 تا 60 دلیل نام گذاری این سوره به نام هود است. قصص انبیاء، مبارزه با فساد و انحراف، حرکت در راه مستقیم حق، اثبات حقانیت وحی و قرآن، اعجاز و تحدی قرآن، مسئله علم خدا و ابتلا و آزمایش انسان در مسیر تکامل و انتخاب احسن از مضامین اصلی و مطالب مهم این سوره است. سوره هود، پس از سوره یونس در اواخر سالهای حضور پیامبر در مکه و بعد از مرگ ابوطالب و خدیجه، در یکی از سختترین دورانهای زندگانی پیامبر نازل شد. فشار دشمن و تبلیغات خشن و زهرآگینش بیش از هر زمان دیگر احساس می شد. به همین جهت در آغاز این سوره، تعبیراتی که جنبه دلداری و تسلی نسبت به پیامبر و مؤمنان دارد دیده می شود. قسمت عمده آیات سوره را سرگذشت پیامبران پیشین مخصوصاً نوح علیه السلام که با وجود نفرت کم بر دشمنان بسیار پیروز شدند تشکیل می دهد. ذکر این سرگذشتها هم وسیله آرامش خاطر برای پیامبر و مؤمنان در برابر آن انبوه دشمنان بوده، و هم درس عبرتی برای مخالفان.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. الف، لام، راء. کتابی است که آیات آن استحکام یافته، سپس از جانب حکیمی آگاه، به روشنی بیان شده است.
2. جز خدا کسی دیگر را عبادت نکنید. بدون شک، من از جانب او برای شما هشداردهنده و بشارتگرم،
3. و از پروردگارتان آمرزش بخواهید، سپس به درگاه او توبه کنید، تا شما را تا زمانی معین به خوبی بهره مند سازد، و به هر صاحب امتیازی امتیازش را بدهد، و اگر روی بگردانید من از عذاب روزی بزرگ بر شما می ترسم.
4. بازگشت شما به سوی خداست، و او بر هر چیزی تواناست.
5. (هر زمانی مشرکان به رسول خدا می رسیدند، پشت خود را به طرف رسول خدا می چرخاند و سر خود را پائین می انداختند و روی خود را با لباس می پوشانیدند تا رسول خدا آن ها را نبیند سپس این آیه نازل گردید) آگاه باشید که مشرکان (هر زمانی پیامبر را ببینند، سر به زیر انداخته و) سینه هایشان را خم می کنند تا از او مخفی شوند. آگاه باشید، زمانی که آنها لباس هایشان را بر سر می کشند، خداوند آنچه را که آنها پنهان می دارند و آنچه را آشکار می کنند، می داند. بدون شک، او به آنچه در درون سینه هاست داناست.

6. هیچ جنبنده ای در زمین نیست مگر اینکه روزی او بر عهده خداست. خداوند قرارگاه و محل نقل و انتقال جنبنده را می داند. همه اینها در کتاب آشکاری (لوح محفوظ) ثبت است.
7. و او کسی است که آسمان ها و زمین را در شش روز آفرید، درحالی که عرش او بر آب بود، تا شما را امتحان کند که کدام یک نیکوکارترید. اگر بگویی: شما پس از مرگ مبعوث می شوید، کسانی که کفر ورزیده اند، حتما خواهند گفت: این جز جادوی آشکار نیست.
8. زمانی که آیه اول سوره انبیاء «اقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ» نازل گردید. عده ای از مردم گفتند: اکنون که روز حساب و قیامت نزدیک است بهتر است که از کارهای بد دست برداریم. سپس برای مدت کمی از کارهای بد خود دست برداشتند و بعد دوباره کارهای زشت خود را از سر گرفتند و این آیه به خاطر آن ها نازل شد) و اگر ما عذاب را تا زمان محدودی از آنها به تأخیر اندازیم، می گویند: «چه چیز مانع آن شده است؟!» آگاه باشید، آن روز که (عذاب) به سراغشان آید، از آنها بازگردانده نخواهد شد؛ و آنچه را ریشخند می کردند، دامانشان را می گیرد!
9. و اگر از جانب خود، نعمتی به انسان بپوشانیم، سپس آن را از او پس بگیریم، بسیار نومید و ناسپاس خواهد شد!

10. و اگر پس از رنجی که به او رسیده است نعمتی به وی بچشانیم، حتما خواهد گفت: رنج ها از من دور شد! راستی که او شادمان و فخر فروش است،

11. مگر کسانی که صبر پیشه کرده و کارهای شایسته انجام داده اند که برای آنها آمرزش و اجری بزرگ خواهد بود.

12. (سران و کفار مکه که از جمله آن ها عبدالله بن امیه مخزومی بوده نزد رسول خدا آمدند و گفتند: از برای ما کتابی بیاور که در آن از بت های ما عیب جوئی نکند و بد نگوید و نیز گفتند: اگر تو رسول خدا و پیامبر او هستی کوه های مکه را از برای ما مبدل به طلا کن و یا فرشتگان را بیاور که در حضور ما شهادت به پیامبری و نبوت تو بدهند، سپس این آیه نازل گردید) مبادا تو برخی از آنچه را که به سویت وحی می شود ترک کنی و سینه ات بدان تنگ گردد که می گویند: «چرا گنجی بر او نازل نشده یا فرشته ای همراه او نیامده است؟» تو فقط هشداردهنده ای، و خدا بر هر چیزی نگهبان است.

13. آیا می گویند: "قرآن را به دروغ به خدا نسبت داده است"؟ بگو: "اگر راست می گویند، ده سوره ساختگی مانند آن بیاورید و جز خدا هر که را می توانید به کمک خود دعوت کنید".

14. پس اگر آنها به دعوت شما پاسخ مثبت ندادند، بدانید که [قرآن] فقط به علم خدا نازل شده است، و اینکه معبودی جز او نیست. پس آیا شما تسلیم می شوید؟
15. کسانی که زندگی دنیا و زینت آن را بخواهند، (مزد) اعمالشان را در همین دنیا به طور کامل به آنها می دهیم و در دنیا به آنها کم داده نخواهد شد.
16. اینها کسانی هستند که در آخرت جز آتش سهمی نخواهند داشت، و آنچه در دنیا ساخته، برباد رفته، و آنچه انجام می داده اند باطل گردیده است.
17. پس آیا کسی که از جانب پروردگارش دلیلی روشن دارد، و شاهی از وی در پی اوست (که بر حقانیتش شهادت می دهد)، و پیش از آن نیز کتاب موسی که پیشوا و رحمت بود (برحق بودنش شهادت داده، مانند کسی است که چنین نباشد)؟ اینها (حق جوینان) به آن ایمان می آورند. و هرکس از احزاب به آن کفر ورزد، جایگاهش آتش است. پس درباره آن هیچ گونه شک مکن، که آن حق است و از جانب پروردگار توست، ولی بیشتر مردم ایمان نمی آورند.
18. و ظالمتر از کسانی که به خدا دروغ ببندند چه کسی است؟ اینها (در قیامت) بر پروردگارشان عرضه خواهند شد، و

- شاهدها می گویند: اینها کسانی هستند که بر پروردگارشان دروغ بستند؛ آگاه باشید! لعنت خدا بر ظالمان باد.
19. همان کسانی که مردم را از راه خدا باز می دارند، و آن را کج می شمارند؛ و آخرت را قبول ندارند.
20. آنها در زمین نمی توانند مانع (عذاب الهی) گردد. جز خداوند دوستانی برای آنها نیست. عذاب برای آنها دو چندان می شود. آنها توان شنیدن (حق را) نداشتند و (حق را) نمی دیدند.
21. اینها کسانی هستند که به خود زیان رسانده، و آنچه به دروغ می ساختند از دستشان رفته است.
22. بدون شک، آنها در آخرت زیانکارترند.
23. بدون شک، کسانی که ایمان آوردند، کارهای شایسته انجام دادند و در برابر پروردگارشان تواضع کردند، آنها اهل بهشتند؛ و جاودانه در آن خواهند ماند.
24. مثل این دو گروه (کافر و مؤمن) همچون کور و کر و بینا و شنواست آیا در مثل یکسان است؟ پس چرا متذکر نمی شوید؟
- داستان نوح
25. و به راستی نوح را به سوی قومش فرستادیم، گفت: من برای شما هشداردهنده ای آشکارم،

26. که جز خدا را کسی دیگر را عبادت نکنید، زیرا من از عذاب روزی دردناک بر شما می ترسم.
27. سران کافر قومش گفتند: «ما تو را جز بشری مثل خود نمی بینیم، و کسانی را که از تو پیروی کرده اند، جز گروهی اراذل ساده لوح، مشاهده نمی کنیم؛ و برای شما فضیلتی نسبت به خود نمی بینیم؛ بلکه شما را دروغگو می دانیم.»
28. گفت: «ای قوم من، به من بگویید، اگر از طرف پروردگارم دلیل روشن داشته باشم، و مرا از نزد خود رحمتی بخشیده باشد که بر شما پوشیده است، آیا ما می توانیم شما را به پذیرش آن دلیل روشن مجبور سازیم، با اینکه شما کراهت دارید؟
29. «و ای قوم من، من برای این رسالتم، مالی از شما درخواست نمی کنم مُزد من بر عهده خدا است. من، کسانی را که ایمان آورده اند دور نمی کنم. بدون شک، آنها پروردگارشان را ملاقات خواهند کرد، ولی شما را قومی نادان می بینم.»
30. و ای قوم من، اگر آنها را از خود دور کنم، چه کسی در برابر (مجازات) خدا مرا کمک خواهد کرد؟ آیا متذکر نمی شوید؟
31. و من به شما نمی گویم که خزانه های خدا نزد من است، و غیب هم نمی دانم، و نمی گویم که من فرشته ام، و درباره کسانی که به چشم شما خوار می آیند نمی گویم که خدا

هرگز به آنها خیری نخواهد داد؛ خدا به آنچه در دل آنها است داناتر است (اگر چنین بگویم) من در آن صورت بدون شک از ظالمان خواهم بود.

32. گفتند: ای نوح، راستی که تو با ما جدال کردی و بسیار هم جدال کردی؛ پس اگر از راستگویانی آنچه را که به آن ما را تهدید می کنی برای ما بیاور.

33. نوح گفت: «تنها خداست که اگر بخواهد، آن را برای شما می آورد و شما عاجز کننده [او] نخواهید بود»

34. اگر من بخواهم که شما را نصیحت کنم، در صورتی که خدا بخواهد شما را (بخاطر گناهانتان) گمراه سازد؛ نصیحت من سودی برای شما نخواهد داشت، [زیرا] او پروردگار شماست؛ و فقط به سوی او بازگردانده می شوید.

35. (مشرکان) می گویند: «او [محمد (ص)] این سخنان را بدروغ به خدا نسبت داده است! «بگو: «اگر من اینها را از پیش خود ساخته باشم و به او نسبت دهم، گناهِش بر عهده من است؛ ولی من از گناهان شما بیزارم!»

36. و به نوح وحی شد که از قوم تو، جز کسانی که تاکنون ایمان آورده اند کسی ایمان نخواهد آورد، پس به سبب آنچه انجام می دهند ناراحت نباش.

37. «و زیر نظر ما و مطابق وحی ما کشتی بساز، و در باره کسانی که ستم کرده اند با من سخن مگو، چرا که آنها غرق شدنی اند»

38. نوح مشغول ساختن آن کشتی بود. و هربار که گروهی از سران قومش بر او می گذشتند مسخره اش می کردند. نوح می گفت: "اگر ما را ریشخند می کنید، ما نیز شما را همان گونه که ریشخند می کنید، ریشخند خواهیم کرد."

39. به زودی خواهید دانست چه کسی عذاب خوارکننده به سراغش خواهد آمد، و مجازات پایدار بر او وارد خواهد شد.

40. تا آن گاه که فرمان ما رسید و تنور فوران کرد، گفتیم: «در آن کشتی از هر حیوانی یک جفت، با خانواده ات مگر کسی که قبلاً در باره او سخن گفته شده است(همسر و یکی از فرزندان) و کسانی که ایمان آورده اند، سوار کن» و با او جز تعداد اندکی ایمان نیاورده بودند.

41. و نوح گفت: «در کشتی سوار شوید که حرکت و توقف آن به نام خداست. بدون شک پروردگار من آمرزنده مهربان است»

42. کشتی، آنها را از میان امواجی همچون کوه ها حرکت میداد؛ (در این هنگام،) نوح فرزندش را که در کناری دور از کشتی بود صدا زد: «پسرم! همراه ما سوار شو، و با کافران نباش.»

43. گفت: "به زودی به کوهی پناه می برم که مرا از آب حفظ می کند: گفت: "امروز در برابر فرمان خدا هیچ نگاهدارنده ای نیست، مگر کسی که خدا بر او رحم کند". موج میان آن دو حایل شد و او از غرق شدگان گردید.
44. و گفته شد: «ای زمین! آب خود را فرو ببر، و ای آسمان، از باریدن خودداری کن» آب نشست و کار پایان یافت. و کشتی بر جودی قرار گرفت» و گفته شد: «مرده باد گروه ظالم»
45. نوح به پروردگارش عرض کرد: «پروردگارا! پسر من از خاندان من است؛ و وعده تو (در مورد نجات خاندانم) حق است؛ و تو بهترین حاکم و داوری.»
46. (خدا) فرمود: "ای نوح! در حقیقت او از خانواده تو نیست؛ او عمل غیر صالح است. پس، آنچه را از آن آگاه نیستی، از من مخواه. در واقع من به تو پند می دهم که از نادانان نباشی.
47. گفت: "پروردگارا، من به تو پناه می برم از اینکه چیزی را از تو بخواهم که هیچ علمی به آن ندارم، و اگر مرا نیامرزی و مورد رحمت قرار ندهی از زیانکاران خواهم بود."
48. گفته شد: «ای نوح، با درودی از ما و برکتهایی بر تو و بر امت هایی که با تواند، فرود آی و امت هایی هستند که به زودی آنها را از نعمت ها برخوردارشان می کنیم، سپس از جانب ما عذابی دردناک به آنها می رسد»

49. اینها از خبرهای غیب است که به تو (ای پیامبر) وحی می کنیم؛ نه تو، و نه قومت، اینها را پیش از این نمی دانستید. بنا بر این، صبر کن، که عاقبت از آن پرهیزگاران است.

داستان عاد

50. و به سوی قوم عاد، برادرشان هود را فرستادیم. هود گفت: «ای قوم من، خدا را عبادت کنید جز او هیچ معبودی برای شما نیست. شما فقط تهمت می زنید»

51. «ای قوم من، من برای این رسالت پاداشی از شما درخواست نمی کنم. پاداش من جز بر عهده کسی که مرا آفریده است، نیست. پس آیا نمی اندیشید؟»

52. «و ای قوم من، از پروردگارتان طلب آمرزش کنید، سپس به درگاه او توبه کنید تا از آسمان بر شما بارش فراوان نازل کند و نیرویی بر نیروی شما بیفزاید، و گنهکارانه روی بر نگردانید»

53. گفتند: "ای هود، تو برای ما دلیل روشنی نیاوردی، و ما خدایان خود را بخاطر سخن تو، رها نمی کنیم. و ما به تو ایمان نمی آوریم."

54. ما (درباره تو) فقط می گوییم: بعضی از خدایان ما، به تو زیان رسانده (و عقلت را از بین برده) اند. هود گفت: «من خدا

را شاهد می گیرم، و شاهد باشید که من از آنچه جز او شریک وی می گیرید بیزارم.

55. پس همگی شما بر ضد من نیرنگ کنید و مهلتم ندهید.

56. من، بر «الله» که پروردگار من و شماست، توکل کرده ام. هیچ جنبنده ای نیست مگر اینکه او مهار هستی اش را در دست دارد. بدون شک، پروردگار من بر راه راست است.

57. پس اگر روی برگردانید، من رسالتی را که مأمور بودم به شما رساندم. پروردگارم گروه دیگری را جانشین شما می کند؛ و شما کمترین ضرری به او نمی رسانید. پروردگارم حافظ و نگهبان هر چیز است.

58. زمانی که فرمان ما فرا رسید، «هود» و کسانی را که با او ایمان آورده بودند، به رحمت خود نجات دادیم؛ و آنها را از عذاب شدید، رهایی بخشیدیم.

59. و این قوم «عاد» بود که آیات پروردگارشان را انکار کردند، پیامبران او را معصیت کردند و به دنبال فرمان هر زورگویی ستیزه جوی رفتند.

60. آنها، در این دنیا و روز قیامت، لعنت (و نام ننگینی) بدنبال دارند. بدانید «عاد» نسبت به پروردگارشان کفر ورزیدند. آگاه باشید که بر عاد، قوم (حضرت) هود لعنت باد.

61. و به سوی قوم نمود، برادرشان صالح را فرستادیم گفت: «ای قوم من! خدا را عبادت کنید، برای شما هیچ معبودی جز او نیست. او شما را از زمین آفرید و آبادی آن را از شما خواست. پس، از او آمرزش بخواهید، آن گاه به درگاه او توبه کنید، که پروردگارم نزدیک و اجابت کننده است»

62. گفتند: «ای صالح! تو پیش از این، مایهٔ امید ما بودی. آیا ما را از عبادت آنچه پدرانمان عبادت می کردند، نهی می کنی؟! در حالی که ما، در مورد آنچه به سوی آن دعوتمان می کنی، در شک و تردید هستیم.»

63. گفت: «ای قوم من، چه نظر دارید، اگر من (در این دعوا) دلیل روشن از سوی پروردگار خود داشته باشم و او از جانب خود رحمتی به من داده باشد؟ پس اگر او را نافرمانی کنم چه کسی در برابر خدا مرا کمک می کند؟ در نتیجه، شما جز بر زیان من نمی افزایید»

64. " ای قوم من، این ناقه (ماده شتر) خداست که معجزه ای برای شماست. آن را بگذارید تا در زمین خدا بچرد و به آن آسیبی نرسانید که عذابی نزدیک شما را خواهد گرفت."

65. پس آنها، آن ناقه را کشتند، و صالح گفت: «سه روز در خانه هایتان از زندگی برخوردار شوید این وعده ای راست است.»

66. زمانی که فرمان (مجازات) ما فرا رسید، صالح و کسانی را که با او ایمان آورده بودند، (از هلاکت) و رسوایی آن روز، به رحمتی از جانب خود نجات دادیم؛ چرا که پروردگارت قوی و شکست ناپذیر است.

67. و کسانی را که ستم کرده بودند فریاد (مرگبار) فراگرفت، و در خانه های خود مردند.

68. گویا هرگز قوم ثمود در آن خانه ها نبوده اند آگاه باشید که ثمودیان به پروردگارشان کفر ورزیدند. پس، مرده باد قوم ثمود.

داستان ابراهیم

69. فرستادگان ما با بشارت نزد ابراهیم آمدند و سلام کردند. ابراهیم پاسخ سلام آنها را داد. طولی نکشید که برای آنها کباب گوشت گوساله آورد.

70. و چون دید دست های آنها به سوی غذا دراز نمی شود، این را زشت دانست و ترسی از آنها در خود احساس کرد. آنها گفتند: «نترس، ما به سوی قوم لوط فرستاده شده ایم»

71. و زن او ایستاده بود خندید. پس او را به اسحاق و بعد از اسحاق به یعقوب مژده دادیم.

72. (ساره زن ابراهیم) گفت: «ای وای بر من، آیا من فرزند می آورم با آنکه من پیر زنم، و این شوهرم پیر مرد است؟ بدون شک، این چیز بسیار عجیبی است.»

73. (فرشتگان) گفتند: "آیا از کار خدا تعجب می کنی؟ این رحمت خدا و برکاتش بر شما خانواده است. همانا خداوند ستوده و بزرگوار است."

74. پس هنگامی که ترس ابراهیم رفت و مژده داشتن فرزند به او رسید، دربارهٔ نجات قوم لوط با ما مجادله می کرد؛

75. زیرا ابراهیم مردی بردبار، دلسوز و توبه کننده بود.

76. ای ابراهیم! از این (درخواست) صرف نظر کن، که فرمان پروردگارت فرا رسیده است. و برای آنها عذابی که بی بازگشت است خواهد آمد.

77. و چون فرستادگان ما نزد لوط آمدند، لوط از آمدن آنها ناراحت شد و دستش از حمایت آنها کوتاه شد، و گفت: "امروز، روزی سخت است"

78. و قوم لوط شتابان به سوی او آمدند، و پیش تر کارهای بد انجام می دادند. لوط گفت: «ای قوم من، اینها دختران منند آنها برای شما پاکیزه ترند پس از خدا بترسید و مرا در مورد مهمانانم رسوا نکنید. آیا در میان شما آدمی فهمیده پیدا نمی شود؟

79. گفتند: «تو که می دانی ما حق (تمایلی) به دختران تو نداریم؛ و خوب می دانی ما چه می خواهیم.»
80. [لوط] گفت: «کاش در برابر شما قدرتی داشتم یا به تکیه گاهی استوار پناه می بردم.»
81. (فرشتگان عذاب) گفتند: «ای لوط! ما فرستادگان پروردگار توایم، آنها هرگز دسترسی به تو پیدا نخواهند کرد. در دل شب، خانواده ات را (از این شهر) حرکت بده، و هیچ یک از شما پشت سرش را نگاه نکند؛ مگر زنت، که او هم به همان بلایی که آنها گرفتار می شوند، گرفتار خواهد شد. موعد آنها صبح است؛ آیا صبح نزدیک نیست؟»
82. زمانی که فرمان (عذاب) ما فرارسید، آن (شهر) را زیر و زبر گردانیدیم. و با گل‌هایی سفت، سنگ‌بارانش کردیم.
83. (سنگ‌هایی) که نزد پروردگارت نشانی شده بود و آن سنگ‌ها از ظالمان دور نیست.

داستان شعیب

84. و به سوی اهل مَدَیْن، برادرشان شعیب را فرستادیم. گفت: «ای قوم من، خدا را عبادت کنید که برای شما جز او معبودی نیست. پیمان‌ه و ترازو را کم نکنید. به راستی شما را در نیکی و نعمت می بینم و لی از عذاب روزی فراگیر بر شما بیمناکم»

85. ای قوم من! پیمانۀ و ترازو را عادلانه کامل و تمام بدهید، و از اشیاء (حقوق) مردم کم نکنید، و در زمین به فساد نکوشید.
86. "اگر مؤمن باشید، سود باقی مانده از جانب خدا، برای شما بهتر (از سود حرام) است. و من بر شما نگهبان نیستم."
87. گفتند: «ای شعیب! آیا نمازت به تو دستور می دهد که آنچه را پدرانمان عبادت می کردند، ترک کنیم؛ یا از اینکه در اموالمان به هر نحوی که می خواهیم تصرف کنیم دست برداریم؟ تو که مرد بردبار و فهمیده ای هستی!»
88. شعیب گفت: ای قوم من، به من خبر دهید، اگر از جانب پروردگارم دلیلی روشن (معجزه) داشته باشم، و او از جانب خود عطایی نیکو [همچون نبوت] به من داده باشد [آیا باز هم از پرستش او دست بردارم]؟ من نمی خواهم آنچه را که شما را از آن نهی می کنم خود مرتکب شوم. من جز اصلاح تا آنجا که بتوانم، قصدی ندارم. و توفیق من جز به یاری خدا نیست. فقط بر او توکل کرده ام و فقط به سوی او بازمی گردم.
89. و ای قوم من! مخالفت با من، باعث نشود که شما به همان سرنوشتی که قوم نوح، هود و یا قوم صالح گرفتار شدند، گرفتار شوید! و قوم لوط از شما بسیار دور نیست.

90. و از پروردگارتان آمرزش بخواهید، سپس به درگاهش توبه کنید. بدون شک، پروردگار من دارای مهر و مودت بسیار است.

91. گفتند: ای شعیب، ما بسیاری از آنچه را که تو می گویی نمی فهمیم. بدون شک ما تو را در میان خود ضعیف می بینیم. و اگر قبیله ات نبود سنگسارت می کردیم. و تو هرگز نزد ما گرامی و محترم نیستی.

92. گفت: ای قوم من، آیا قبیله من نزد شما از خدا گرامی تر است که او را پشت سر انداخته اید؟ در حقیقت پروردگار من به آنچه می کنید آگاه است.

93. ای قوم من! هر کاری از دستتان می آید، انجام دهید، من هم کار خود را خواهم کرد. بزودی خواهید دانست چه کسی عذاب خوارکننده به سراغش می آید، و چه کسی دروغگوست! شما انتظار بکشید، من هم با شما انتظار می کشم!»

94. و چون فرمان (عذاب) ما آمد، شعیب و کسانی را که با او ایمان آورده بودند، به رحمتی از جانب خویش نجات دادیم. و کسانی را که ستم کرده بودند، فریاد (مرگبار) فراگرفت، و در خانه های خود مردند.

95. چنان نابود شدند که گویا هرگز در آنجا نبودند، پس مرگ بر اهل مدین، چنانکه ثمود نابود شدند.

تتمه داستان موسی

96. ما، موسی را همراه با آیات خود و دلیل روشن،

97. به سوی فرعون و سران قومش فرستادیم. اما آنها، از فرمان فرعون پیروی کردند. در حالی که فرمان فرعون مایهٔ رشد و هدایت نبود.

98. (فرعون) روز قیامت پیشاپیش قومش می رود و آنها را در آتش وارد می کند، و (آتش و جهنم) چه جایی بدی برای واردشدگان است.

99. آنها در این دنیا و روز قیامت همراه با لعنت استقبال شدند، و چه بد هدیه ی نصیب آنها می شود.

100. این، از خبرهای آن شهرهاست که آن را برای تو نقل می کنیم. بعضی از آنها هنوز پا برجا هستند و برخی از بین رفته اند.

101. و ما بر آنها ستم نکردیم، ولی آنها به خودشان ستم کردند. پس چون فرمان پروردگارت آمد، خدایانی را که آنها به جای خدای حقیقی می خواندند هیچ به کارشان نیامد، و جز بر هلاکت آنها نیفزود.

102. و این چنین است مجازات پروردگار تو، هنگامی که شهرها و آبادیهای ظالم را مجازات می کند. مجازات او، دردناک و شدید است.

103. بدون شک در این (داستانها) برای کسی که از عذاب آخرت می ترسد عبرتی است. آن روز، روزی است که مردم را برای آن جمع می کنند، و آن روز، روزی است که همه حاضر می شوند.

104. و ما آن را جز تا زمان معینی به تأخیر نمی اندازیم.

105. روزی که قیامت فرا برسد، هیچ کس جز به اجازه او سخن نمی گوید. پس بعضی از مردم بدبختند و بعضی خوشبخت.

106. اما بدبختها در آتش خواهند بود و در آن ناله و فریاد می زنند.

107. در آن تا آسمان ها و زمین پابرجاست جاودانه اند، مگر آنچه پروردگارت بخواهد. پروردگارت هر چه را بخواهد انجام می دهد.

108. اما نیک بختها، تا آسمان ها و زمین پابرجاست، در بهشت جاودانه اند مگر آنچه را پروردگارت بخواهد، (بهشت) بخششی قطع ناشدنی و بی پایان است.

109. پس در باطل بودن معبودانی که مشرکان می پرستند، شک نداشته باش. آنها نمی پرستند مگر به همان صورت که پدرانشان پیش از این می پرستیدند. و ما سهمشان را [از عذاب] به طور کامل و بی کم و کاست خواهیم داد.
110. ما کتاب تورات را به موسی دادیم آن گاه در آن اختلاف کردند. و اگر کلمه پروردگارت مقدم بر این نبود، هر آینه میان آنها حکم عذاب صادر می شد. یقیناً آنها درباره کتاب در شک و تردید بسر می برند.
111. بدون شک، پروردگارت اعمال هر یک را بصورت کامل به آنها خواهد داد. او به آنچه عمل می کنند آگاه است.
112. پس، همان گونه که دستور یافته ای ایستادگی کن، و هر که با تو توبه کرده (نیز باید ایستادگی کند). طغیان نکنید که خداوند به آنچه انجام می دهید بیناست.
113. و به کسانی که ستم کرده اند اعتماد نکنید که آتش به شما خواهد رسید. جز خدا هیچ یآوری نخواهید داشت. و سرانجام یاری نخواهید شد.
114. (ابوالیسر یکی از اصحاب پیامبر از زنی خوشش آمد و او را بوسید، بعد وی از کار خود پشیمان شد و جریان را به پیامبر عرض کرد، پیامبر فرمود: منتظر دستور خداوند باش. سپس پیامبر برای ادای نماز عصر به مسجد رفت پس از

فراغت از نماز عصر جبرئیل آمد و این آیه را نازل کرد. پیامبر فرمود: ابوالیسر کجاست؟ ابوالیسر که در نماز جماعت حاضر بود نزدیک رسول خدا آمد، پیامبر به او فرمود: آیا نماز عصر را با ما بجا آورده ای یا نه؟ گفت: بلی یا رسول الله، فرمود: برو، همین نماز، کفاره رفتار بدی بود که انجام داده ای. و نماز را در دو طرف روز و اوایل شب برپادار. بدون شک، نیکی ها بدی ها را از بین می برد. این تذکری است برای پندپذیران.

115. و صبور باش، که خداوند اجر نیکوکاران را ضایع نمی کند.

116. پس چرا از نسل های پیش از شما جز اندکی که نجاتشان دادیم صاحبان خیر و فضیلتی نبودند که از فساد در زمین جلوگیری کنند؟ و ستمکاران در پی خوشگذرانی و کامرانی خود بودند، و آنان مجرم بودند.

117. و پروردگار تو چنین نبوده است که شهرهایی را که مردم آن اصلاح کردند، از روی ستم هلاک کند.

118. و اگر پروردگار تو می خواست، همه مردم را امت واحد قرار می داد، ولی آنها پیوسته در اختلافند.

119. مگر کسانی که پروردگار تو به آنها رحم کرده، و برای همین آنها را آفریده است. و وعده پروردگارت (اینگونه)

محقق شده است که: «بدون شک، جهنم را از جن و انس

یکسره پر خواهیم کرد»

فلسفه آوردن داستان پیامبران

120. و هر داستانی از داستانهای پیامبران را که برای تو

نقل می کنیم، با آن دلت را استوار می سازیم. در این داستانها برای تو حق و برای مؤمنان پند و تذکری آمده است.

121. و به کسانی که ایمان نمی آورند بگو: "شما به اندازه

امکانات خود عمل کنید، ما نیز (به وظیفه و اندازه امکانات خود) عمل می کنیم،

122. و منتظر باشید که ما هم منتظریم.

123. و غیب آسمان ها و زمین مخصوص خداوند است. و

همه امور فقط به او بازگردانده می شود. پس او را عبادت کن و بر او توکل نما. پروردگار تو به آنچه انجام می دهی، غافل نیست.

سوره یوسف

(سوره یوسف دوازدهمین / پنجاه و سومین سوره از قرآن کریم، دارای ۱۱۱ آیه و مکی می باشد. سبب نام گذاری آن به یوسف، آیه چهارم بعد است که داستان حضرت یوسف را به تصویر کشیده است. بیان داستان حضرت یوسف و آموزه های تربیتی آن از اهداف اساسی این سوره است. محتوای سوره یوسف بر خلاف سوره های

دیگر قرآن همگی به هم پیوسته و بیان فرازهای مختلف یک داستان است، که در بیش از ده بخش با بیان فوق العاده گویا، جذاب، فشرده، عمیق و مهیج آمده است. در لابلای این داستان عالیتیرین درسهای عفت و خویشتن داری و تقوی و ایمان و تسلط بر نفس انعکاس داده شده است. سوره یوسف در سال یازدهم بعثت پس از سوره هود در مکه نازل شده است. یهود از رسول اکرم درباره پیامبری پرسیدند که در شام بود و پسرش به مصر رفت و او آنقدر گریه کرد که کور شد، خداوند در جواب آنها سوره یوسف را یکجا نازل کرد.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

مقدمه، معرفی قرآن کریم

1. (مردم از رسول خدا خواستند: یا رسول الله چه خوب بود اگر برای ما در قرآن داستانی هم می آوردی سپس این آیات و سوره نازل گردید.) الف، لام، راء. این است آیات کتاب روشنگر.

2. ما آن را قرآنی عربی نازل کردیم، شاید شما درک کنید.

3. ما با این قرآن که به تو وحی کردیم زیباترین داستان را برای تو نقل می کنیم و تو پیش از آن از این داستان خبر نداشتی.

داستان یوسف

4. زمانی که یوسف به پدرش گفت: "ای پدر، من در خواب دیدم که یازده ستاره همراه خورشید و ماه برایم سجده می کنند"
5. (یعقوب) گفت: « پسر عزیزم، خوابت را برای برادرانت نقل نکن که برای تو نیرنگی می اندیشند، زیرا شیطان دشمن آشکار انسان است.
6. این گونه پروردگارت تو را انتخاب می کند، از تعبیر خواب به تو یاد می دهد، نعمتش را بر تو و بر خاندان یعقوب تمام می کند، چنان که قبلا آن را بر پدران ابراهیم و اسحاق تمام کرد. بدون شک پروردگار تو دانا و حکیم است.
7. بدون شک در(قصه)یوسف و برادرانش، عبرت هایی برای پرسشگران است.
8. هنگامی که (برادران او باهم) گفتند: «یوسف و برادرش(بنیامین) نزد پدر ما از ما که جمعی نیرومند هستیم محبوب ترند، بدون شک، پدر ما در گمراهی آشکاری است»
9. یوسف را بکشید یا او را به سرزمینی بیندازید، تا توجه پدرتان فقط به شما باشد، و پس از او قومی شایسته گردید.
10. گوینده ای از میان آنها گفت: «یوسف را نکشید، او را در ته چاه بیندازید، تا برخی از مسافران او را بردارند»

11. گفتند: ای پدر! تو را چه شده که ما را نسبت به یوسف امین نمی دانی در حالیکه ما بدون شک خیرخواه اویسیم.
12. فردا او را همراه ما روان کن، تا بگردد و بازی کند، و ما به خوبی نگهبان او خواهیم بود.
13. یعقوب گفت: بردن او مرا ناراحت می کند، و می ترسم شما از او غفلت کنید و گرگ، او را بخورد.
14. گفتند: اگر باوجودیکه ما گروهی توانمند هستیم، گرگ او را بخورد، در آن صورت ما بدون شک زیانکار خواهیم بود.
15. پس هنگامی که یوسف را بردند و همدست شدند تا او را در ته چاه بیندازند، و ما به او وحی کردیم که تو حتما آنها را از این کارشان باخبر خواهی ساخت درحالی که آنها بی خبرند.
16. و شب گریه کنان نزد پدر آمدند.
17. گفتند: ای پدر، ما رفتیم مسابقه بدهیم، و یوسف را نزد اثاث خود گذاشتیم، پس گرگ او را خورد. و تو سخن ما را اگرچه راستگو باشیم باور نخواهی کرد.
18. و خونی دروغین را که بر پیراهنش بود نشان دادند. یعقوب گفت: نه، بلکه نفس شما کارتان را برایتان زیبا جلوه داده است اکنون من صبری نیکو می کنم، و خداست که در آنچه وصف می کنید از او یاری خواسته می شود.

19. و کاروانی آمدند، پس آب آورشان را فرستادند. او دلوش را به چاه انداخت، و چون دلو را بالا کشید نوجوانی را در آن دید گفت: ای مژده! این نوجوانی است، و او را به عنوان کالایی تجارتي پنهان داشتند و خدا به آنچه می کردند دانا بود.

20. و او را به بهایی ناچیز، درهمی چند، فروختند و در او بی رغبت بودند.

21. و آن مرد مصری که یوسف را خریده بود به همسرش گفت: «جایگاه او را گرمی بدار، شاید به حال ما مفید باشد یا او را به عنوان فرزند بگیریم» و بدین گونه ما یوسف را در آن سرزمین قدرت می‌دهیم و به او تعبیر خواب می‌آموزیم. خداوند بر کار خود مسلط است ولی بیشتر مردم نمی‌دانند.

22. و هنگامی که یوسف به سن رشد رسید، به او حکمت و علم دادیم. نیکوکاران را این گونه پاداش می‌دهیم.

23. و آن زنی که یوسف در خانه او رفت و آمد می‌کرد، یوسف را پیش خود خواست و درها را بست و گفت: من در اختیار تو هستم. یوسف گفت: پناه می‌برم بر خدایی که پروردگار من است و مقام مرا نیکو گردانید. خدا هرگز ستمکاران را رستگار نمی‌سازد.

24. آن زن قصد او کرد؛ و او نیز اگر برهان پروردگار را نمی دید
 قصد وی می کرد. اینچنین کردیم تا بدی و فحشا را از او دور
 سازیم؛ چرا که او از بندگان مخلص ما بود.
25. و هر دو به سوی دروازه دویدند. زن پیراهن یوسف را از
 پشت پاره کرد و نزدیک دروازه، شوهرش را دیدند. زن گفت:
 مجازات کسی که نظر بد به خانواده تو داشته باشد، آیا غیر از
 زندان یا عذابی دردناک است؟
26. یوسف گفت: او از من خواست پیشش باشم. شاهی از
 خاندان زلیخا اینگونه قضاوت کرد: اگر پیراهن یوسف از جلو
 پاره شده باشد، بانو راست می گوید و یوسف دروغگوست.
27. و اگر پیراهنش از پشت پاره شده باشد، بانو دروغ می گوید و
 یوسف راستگوست.
28. پس همسر بانو دید که پیراهن یوسف از پشت پاره شده
 است، گفت: این از نیرنگ شما زنان است، بدون شک نیرنگ
 شما زنان بزرگ است.
29. «ای یوسف، از این (مساله) صرف نظر کن و تو ای خانم
 برای گناه خود آمرزش بخواه که تو از خطاکاران بوده ای»
30. و زنان در شهر گفتند: زن عزیز(مصر) با غلام جوانش خلوت
 کرده است، و محبت(یوسف) در دلش جای گرفته است. بدون
 شک ما او را در گمراهی آشکاری می بینیم.

31. پس هنگامی که زن عزیز مصر، مکر زنان را شنید، به سراغشان فرستاد و تکیه‌هایی برایشان آماده کرد، و به هریک از آنها کاردی (برای صرف میوه) داد، و به یوسف گفت: بر آنها وارد گردد، پس چون او را دیدند، بزرگش شمردند و (متوجه جمالش شدند، و بی اختیار) دست خود را بریدند و گفتند: حاشا که این بشر باشد. این جز فرشته‌ای گرامی نیست.

32. زلیخا گفت: این همان کسی است که مرا در عشق او سرزنش کردید. آری، من از او خواستم با من خلوت کند ولی او خود داری کرد. و اگر آنچه را به وی فرمان می‌دهم انجام ندهد بدون شک زندانی خواهد شد و خوار و بی‌مقدار خواهد گشت.

33. (یوسف) گفت: «پروردگارا! زندان نزد من محبوبتر است از آنچه اینها مرا به سوی آن می‌خوانند. و اگر مکر و نیرنگ آنها را از من باز نگردانی، به سوی آنها متمایل خواهم شد و از جاهلان خواهم بود!»

34. پروردگارش دعای او را قبول کرد؛ و مکر آنها را از او برگردانید؛ چرا که او شنوا و داناست.

35. آن گاه پس از دیدن آن نشانه‌ها، به نظرشان آمد که او را تا چندی به زندان بیندازند.

36. و دو جوان دیگر نیز با او زندانی شدند. [روزی] یکی از آن دو گفت: «من خود را در خواب دیدم که (انگور برای) شراب می فشارم»؛ و دیگری گفت: «من خود را در خواب دیدم که بر روی سرم نان می برم و پرندگان از آن می خورند، به ما از تعبیرش خبر بده، که ما تو را از نیکوکاران می بینیم»
37. یوسف گفت: پیش از آنکه غذایتان را بیاورند و آن را بخورید، شما را از تعبیر خوابتان آگاه می کنم. این علمی است که پروردگارم به من یاد داده است به خاطر اینکه من دین جماعتی را که بر خدا ایمان ندارند و به آخرتشان کافرند، ترک کرده ام.
38. من از دین پدرانم ابراهیم، اسحاق و یعقوب پیروی کرده ام. برای ما سزاوار نیست که چیزی را شریک خدا سازیم. این از فضل خدا بر ما و بر مردم است، ولی بیشتر مردم تشکری نمی کنند.
39. ای دو رفیق زندانی من، آیا خدایان پراکنده بهترند یا آن خدای یگانه مقتدر و قهار؟
40. شما به جای او جز نام هایی را که شما و پدرانتان (بر معبودان) نهاده اید و خدا هیچ دلیلی بر (حقانیت) آنها نازل نکرده است نمی پرستید. حکم جز برای خدا نیست که او

- فرمان داده است که جز او را نپرستید. این است آن دین استوار، ولی بیشتر مردم نمی دانند.
41. ای دو رفیق زندانیم، اما یکی از شما به آقای خود شراب می نوشاند، و اما دیگری به دار آویزان می شود و پرنندگان از سرش می خورند. امری که شما دو تن از من جویا شدید حتما تحقق خواهد یافت.
42. و یوسف به آن یکی از آن دو رفیقش که گمان می کرد نجات پیدا می کند، گفت: «مرا نزد اربابت یادآوری کن» و [لی] شیطان، یادآوری به اربابش را از یاد او برد؛ در نتیجه، یوسف چند سالی در زندان ماند.
43. [روزی] پادشاه گفت: من در خواب دیدم که هفت گاو چاق را هفت گاو لاغر می خورند، و هفت خوشه سبز و هفت خوشه دیگر خشک [دیدم]؛ ای بزرگان! اگر تعبیر خواب بلدید، درباره خوابم نظر بدهید.
44. گفتند: اینها خواب هایی آشفته است، و ما تعبیر خواب های آشفته را نمی دانیم.
45. و آن شخص از آن دو تن که نجات یافته بود، پس از مدت‌ها یوسف به یادش آمد، گفت: من شما را از تعبیر این خواب باخبر می کنم، پس مرا (نزد یوسف) بفرستید.

46. (آن شخص در زندان خدمت یوسف آمد و گفت: «ای یوسف، ای مرد راستگوی، در بارهٔ (این خواب که) هفت گاو چاق، هفت گاو لاغر را می خورند، و هفت خوشهٔ سبز و هفت خوشهٔ خشکیدهٔ دیگر؛ به ما نظر بده، تا به سوی مردم برگردم، شاید آنها (نیز) تعبیرش را بدانند».

47. یوسف گفت: "هفت سال پی در پی کشت کنید؛ پس هرچه را درو کردید جز اندکی را که می خورید، در خوشه اش بگذارید.

48. آن گاه، پس از آن، هفت سال سخت می آید که هرچه برای آنها ذخیره کرده اید به مصرف می رسد، جز اندکی که (برای تخم) نگه می دارید.

49. آن گاه، پس از آن، سالی فرامی رسد که در آن باران فراوان نصیب مردم می شود، و مردم در آن سال آب میوه می گیرند.

50. و پادشاه گفت: «او را نزد من بیاورید» پس وقتی آن فرستاده نزد وی آمد، (یوسف) گفت: «نزد ارباب و رئیس خود برگرد و از او بپرس که حقیقت ماجرای آن زنهای که دستهای خود را بریدند چه بود؟ زیرا پروردگار من به نیرنگ آنها آگاه است»

51. (پادشاه آن زنها را نزد خود خواست و) گفت: «زمانی که یوسف را به سوی خود در خلوت دعوت کردید، جریان کار

شما چه بود؟» گفتند: «منزه است خداوند، ما هیچ عیبی در او نیافتیم!» همسر عزیز گفت: «حالا حق روش شد. من بودم که او را به سوی خود در خلوت دعوت کردم؛ و او از راستگویان است.

52. این سخن را بخاطر آن گفتم تا (عزیز مصر) بداند من در غیاب، به او خیانت نکردم؛ و خداوند مکر خائنان را به جایی نمی رساند.

جزء سیزدهم

53. و من نفس خود را تبرئه نمی کنم، زیرا بدون شک نفس، به بدی دستور می دهد، مگر کسی را که خدا رحم کند، زیرا پروردگار من آمرزندهٔ مهربان است.

54. و پادشاه گفت: «او را نزد من بیاورید، تا وی را مشاور خاص خود قرار دهم» پس چون با او سخن زد، گفت: «تو امروز نزد ما با منزلت و امین هستی»

55. یوسف گفت: مرا سرپرست خزانه های این سرزمین قرار بده؛ زیرا من نگهبان دانایی هستم.

56. ما این گونه در آن سرزمین به یوسف منزلت دادیم، که در هر نقطهٔ آن می خواست جای می گرفت. ما هر که را

بخواهیم به رحمت خود نایل می کنیم، و اجر نیکوکاران را ضایع نمی کنیم.

57. بدون شک، پاداش آخرت برای کسانی که ایمان آورده اند و همیشه پرهیزکاری می کردند، بهتر است.

58. پس از آمدن قحطی در کنعان برادران یوسف آمدند و بر او وارد شدند. یوسف، آنها را شناخت ولی آنها یوسف را نشناختند.

59. زمانی که یوسف بارهایشان را برای آنها آماده ساخت، گفت: برادری را که از پدرتان دارید در سفر بعدی نزد من بیاورید. آیا نمی بینید که من پیمانہ را تمام می دهم و بهترین میزبانم؟

60. و اگر او را نزد من بیاورید پیمانہ ای نزد من نخواهید داشت و نزدیک من نیاید.

61. گفتند: تلاش می کنیم رضایت پدرش را به آوردن او جلب کنیم، و بدون شک، این کار را انجام می دهیم.

62. یوسف به خادمان خود گفت: کالای آنها را (مخفیانه) در میان بارهایشان بگذارید، شاید آنها وقتی نزد خانواده خود بازگشتند کالای خود را بشناسند، و امید است (برای خرید غله) بازگردند.

63. پس هنگامی که نزد پدرشان بازگشتند، گفتند: "ای پدر، بدون بنیامین سهم مواد غذایی به ما داده نمی شود؛ پس برادرمان را با ما بفرست تا بتوانیم سهمیه مواد غذایی بگیریم، و ما حتماً از او مراقبت خواهیم کرد.

64. یعقوب گفت: «آیا نسبت به او به شما اطمینان کنم همان گونه که نسبت به برادرش یوسف اطمینان کردم؟! و در هر

حال، خداوند بهترین حافظ، و مهربانترین مهربانان است»

65. وقتی که بارهای خود را باز کردند، دیدند که سرمایه شان به آنها بازگردانده شده است. گفتند: «ای پدر، دیگر چه می خواهیم؟¹ این سرمایه ماست که به ما بازگردانده شده است. غله خانواده خود را فراهم، و برادرمان را نگهبانی می کنیم، و با بردن او یک بار شتر بیشتر می آوریم، و این بار اضافی نزد عزیز مصر پیمانۀ ای ناچیز است.»

66. (یعقوب) گفت: «هرگز او را با شما نمی فرستم تا با من با نام خدا پیمان محکمی ببندید که حتماً او را نزد من برمی گردانید، مگر آنکه گرفتار (حادثه ای) شوید» پس چون آنها پیمان محکم به او دادند (یعقوب) گفت: «خدا بر آنچه می گوئیم وکیل و ناظر است»

¹ . ما نیغی: ما در اینجا استفهامیه است و در برخی ترجمه ها ما نافیۀ گرفته شده و این گونه ترجمه شده است: ای پدر ما دروغ نمی گوئیم.

67. یعقوب گفت: ای فرزندان من، از یک دروازه وارد شهر نشوید، بلکه از دروازه های مختلف وارد شوید. و من به هیچ وجه نمی توانم آنچه را خداوند برای شما مقرر کرده است از شما بازدارم. حکم و فرمان فقط برای خداوند است. تنها بر او توکل کرده ام، و توکل کنندگان باید فقط بر او توکل کنند.
68. هنگامی که (فرزندان) به همان صورت که پدر به آنها دستور داده بود، وارد (شهر) شدند، این کار هیچ حادثه حتمی الهی را نمی توانست از آنها دور سازد، جز حاجتی در دل یعقوب (که از این طریق) انجام شد. و او به خاطر تعلیمی که ما به او دادیم، علم فراوانی داشت؛ ولی بیشتر مردم نمی دانند.
69. هنگامی که (برادران) بر یوسف وارد شدند، (یوسف) برادرش را نزد خود جای داد و گفت: «من برادر تو هستم، از آنچه آنها انجام می دادند، غمگین و ناراحت نباش!»
70. زمانی که بارهایشان را آماده کرد، جام پادشاه را (مخفیانه) در بار برادرش (بنیامین) گذاشت، سپس نداکننده ای صدا کرد: ای کاروانیان، بدون شک شما دزد هستید.
71. (برادران یوسف) درحالی که روی به آنها کرده بودند، گفتند: چه گم کرده اید؟
72. گفتند: جام آبخوری پادشاه را گم کرده ایم؛ و هرکس آن را بیاورد، بار شتری جایزه خواهد داشت؛ و من ضامن آن هستم.

73. گفتند: به خدا قسم، شما خوب می دانید که ما نیامده ایم تا در این سرزمین فساد کنیم، و ما دزد نیستیم.
74. (مأموران) گفتند: "اگر دروغگو باشید، پس سزایش چیست؟"
75. (برادران) گفتند: سزای آن (دزدی، گرفتن) کسی است که جام در بار او یافت شود. ما ستمکاران را این گونه سزا می دهیم.
76. پس (یوسف) به (تلاشی) بارهای آنها، پیش از بار برادرش، پرداخت. آن گاه، آن جام را از بار برادرش (بنیامین) در آورد. این گونه به یوسف شیوه (گرفتن برادرش را) آموختیم، زیرا او مطابق قانون دین پادشاه نمی توانست برادرش را بازداشت کند، مگر اینکه خدا بخواهد. ما درجات کسانی را که بخواهیم بالا می بریم. و فوق هر صاحب دانشی دانشوری است.
77. (برادران) گفتند: "اگر او دزدی کرده، پیش از این برادرش (نیز) دزدی کرده است «یوسف این (سخن) را در دل خود پنهان داشت و آن را برایشان آشکار نکرد، ولی گفت: «موقعیت شما بدتر از او است، و خدا به آنچه وصف می کنید داناتر است»"
78. (برادران یوسف) گفتند: «ای عزیز (مصر)، او پدری پیر و سالخورده دارد؛ بنا بر این یکی از ما را به جای او بگیر. ما تو را از نیکوکاران می بینیم»

79. (یوسف) گفت: پناه بر خدا، که ما جز کسی را که متاع(جام
آبخوری) خود را نزد او یافته ایم بگیریم، چرا که در آن
صورت بدون شک، ستمکار خواهیم بود.

80. پس چون از او (یوسف، برای نجات بنیامین) نومید شدند،
کناری رفتند و باهم به نجوا پرداختند، بزرگشان گفت: «مگر
نمی دانید که پدر شما با نام خدا پیمانی محکم از شما گرفته
است و قبلا (هم) در باره یوسف کم کاری کردید؟ هرگز از
این سرزمین تکان نمی خورم تا پدرم به من اجازه دهد یا
خداوند در حق من داوری کند، و او بهترین داوران است.

81. به سوی پدر برگردید و بگویید: ای پدر، پسرت (بنیامین)
دزدی کرد. و ما جز به آنچه می دانیم شهادت نمی دهیم، و
از غیب خبر نداریم،

82. و از (مردم) شهری که در آن بودیم و از کاروانی که با آن
آمدیم (حقیقت را) بپرس، و ما بدون شک راست می گوییم.

83. (یعقوب) گفت: " بلکه نفس های شما کاری(بد)را برای شما
آراسته است؛ و (صبر من) صبری نیکوست؛ امید است که
خداوند همه آنها را برای من برساند. تنها او دانا و حکیم
است "

84. (يعقوب) از آنها روی گرداند و گفت: وای از دوری یوسف! و چشمانش از غم و غصه سفید شد، و خود خشمش را فرو می برد (غم کوله می کرد)
85. گفتند: به خدا سوگند، تو پیوسته از یوسف یاد می کنی تا سرانجام سخت بیمار شوی یا هلاک گردی.
86. گفت: «من شکایت غم و اندوه خود را پیش خدا می برم، و از خدا چیزی می دانم که شما نمی دانید.
87. ای پسرانم! بروید از یوسف و برادرش جستجو کنید و از رحمت خدا نومید نباشید؛ زیرا جز مردم کافر از رحمت خدا نومید نمی شوند.
88. هنگامی که آنها بر او (یوسف) وارد شدند، گفتند: "ای عزیز! به ما و خانواده ما آسیب رسیده است و سرمایه ای ناچیز آورده ایم بنا بر این پیمانۀ ما را کامل بده و بر ما تصدق و بخشش کن که خدا بخشندهگان را پاداش می دهد."
89. گفت: آیا می دانید که به یوسف و برادرش آنگاه که نادان بودید چه کردید؟
90. گفتند: آیا راستی تو یوسفی؟ گفت: من یوسفم و این برادر من است. خداوند بر ما نعمت داده است. بی شک هر که پرهیزگاری و شکیبایی کند پس (بداند که) خداوند اجر نیکوکاران را تباه نمی کند.

91. گفتند: به خدا قسم، خدا تو را بر ما برتری داده است، و بی شک ما خطاکار بودیم.
92. (یوسف) گفت: "امروز بر شما هیچ ملامت و سرزنشی نیست. خداوند شما را می آمرزد. او مهربان ترین مهربانان است."
93. این پیراهنم را ببرید، و روی صورت پدرم بیندازید، او بینا می شود و همه خانواده خود را نزد من بیاورید.
94. و هنگامی که کاروان (از مصر) بیرون شد، پدرشان (یعقوب) گفت: اگر مرا متهم به بی عقلی نکنید، من بوی پیراهن یوسف را احساس می کنم.
95. گفتند: «به خدا قسم، تو هنوز دچار همان اشتباه سابق هستی!»
96. پس هنگامی که مژده رسان آمد، پیراهن را بر صورت یعقوب انداخت و او بینا شد، گفت: آیا به شما نگفتم که من چیزهایی از خدا می دانم که شما نمی دانید؟
97. گفتند: ای پدر، برای گناهان ما آمرزش بخواه، بی شک، ما خطاکار بودیم.
98. گفت: به زودی برای شما از پروردگارم آمرزش می خواهم، که او بسیار آمرزنده و مهربان است.

99. و هنگامی که (همه اعضاء خانواده) بر یوسف وارد شدند، او پدر و مادر خود را در آغوش گرفت، و گفت: «همگی داخل مصر شوید، که انشاء الله در امن و امان خواهید بود!»
100. و پدر و مادر خود را بر تخت نشاند؛ و همگی بخاطر او به سجده افتادند؛ و گفت: «پدر! این تعبیر خوابی است که قبلاً دیدم؛ پروردگارم آن را تحقق داد. و او به من نیکی کرد هنگامی که مرا از زندان بیرون آورد، و شما را از آن بیابان (به اینجا) آورد بعد از آنکه شیطان، میان من و برادرانم فتنه انداخت. پروردگارم نسبت به آنچه می خواهد (و شایسته می داند)، صاحب لطف است؛ چرا که او دانا و حکیم است.
101. پروردگارا، تو به من از فرمانروایی بهره ای دادی و از تعبیر خواب ها به من آموختی. ای خالق آسمان ها و زمین، تو در دنیا و آخرت صاحب اختیار منی مرا مسلمان بمیران، و به شایستگان ملحق کن.
102. این از خبرهای غیب است که آن را به تو وحی می کنیم. زمانی که (برادران یوسف) همدست شدند و نیرنگ می کردند تو نزدشان نبودی.
103. و بیشتر مردم مؤمن نخواهند شد هر چند (بر ایمان آوردنشان) بسیار آرزو داشته باشی و حرص بورزی.

104. و تو در برابر این (تبلیغت) هیچ مزدی از آنها درخواست نمی کنی این (قرآن) جز وسیله تذکری برای جهانیان نیست.
105. (برای هدایت مردم) چه بسیار نشانه های در آسمانها و زمین است که بر آنها می گذرند، در حالی که از آنها روی برمی گردانند.
106. و بیشترشان به خداوند ایمان نمی آورند مگر آنکه (برای او) شریک قرار می دهند.
107. پس مگر آنها در امان اند از اینکه عذابی فراگیر از سوی خدا به آنها برسد، یا در حالی که آگاهی ندارند ناگهان قیامت فرارسد؟
108. بگو: این راه من است که من و هر کسی از من پیروی کند با بصیرت و بینایی به خدا دعوت می کنیم. خدا منزّه است و من از مشرکان نیستم.
109. و ما نفرستادیم پیش از تو، جز مردانی از اهل آبادیها که به آنها وحی می کردیم. آیا (مخالفان دعوت تو)، در زمین سیر نکردند تا ببینند عاقبت کسانی که پیش از آنها بودند چه شد؟! و سرای آخرت برای پرهیزکاران بهتر است. آیا فکر نمی کنید؟!

110. (ما هلاکت تکذیب کنندگان را به تأخیر انداختیم، تا زمانیکه پیامبران (از ایمان مردم) کاملاً ناامید شدند و (مردم) گمان کردند که به آنان دروغ گفته شده است، یاری ما برای آنها آمد؛ پس کسانی که ما می خواستیم نجات یافتند، ولی مجازات ما از گروه مجرمان بازگردانده نمی شود.

111. بدون شک در سرگذشت این پیامبران برای خردمندان عبرتی است. قرآن سخنی نیست که آن را به دروغ ساخته باشند، بلکه تصدیق کننده کتاب های پیش از آن است و بیانگر هر چیزی است، و برای مردمی که ایمان می آورند مایه هدایت و رحمت است.

سوره رعد

(سوره رعد سیزدهمین / نودوششمین سوره از قرآن کریم، دارای 43 آیه و مدنی می باشد. رعد به معنای غرش آسمان است و از آیه سیزدهم این سوره گرفته شده است. این سوره درباره توحید و قدرت خداوند، حقانیت قرآن و نبوت پیامبر اسلام، رستاخیز و وصف بهشت و جهنم سخن گفته است. سوره رعد پس از سوره محمد در سال ششم هجری در مدینه نازل شد. این سوره در جواب کافرانی نازل شد، که قرآن را به عنوان آیه و معجزه قبول نداشتند و از پیامبر آیه و معجزه طلب می کردند و خلاصه بیان خداوند متعال در این سوره این است که رسول خدا را مخاطب قرار می دهد به اینکه این قرآن که

بر تو نازل شده حق است، حقی که مخلوط به باطل نیست، زیرا آنچه که این قرآن بدان دعوت می کند توحیدی است که آیات تکوینی از قبیل به پاداشتن آسمانها، گستردن زمین، تسخیر آفتاب و ماه، و سایر عجایبی که خدا در تدبیر آسمانها و زمین و غرابی که در تقدیر آنها بکار برده، همه بر آن دلالت دارند.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. الف، لام، میم، راء. اینها آیات این کتاب (آسمانی) است، و آنچه از جانب پروردگارت به سوی تو نازل شده حق است، ولی بیشتر مردم ایمان نمی آورند.

قدرت خداوند

2. خداوند کسی است که آسمانها را بدون ستونهایی که آنها را ببینید برپا کرد. آن وقت، بر مقام فرمانروایی جهان تکیه زد و خورشید و ماه را آرام گردانید؛ هر کدام برای مدتی معین به حرکت خود ادامه می دهند. خداوند کار جهان را اداره، و آیات خود را به روشنی بیان می کند، امید که شما به لقای پروردگارتان یقین حاصل کنید.
3. و او کسی است که زمین را گسترش داد و در آن، کوه ها و رودها قرار داد. و از هر گونه میوه ای در آن، جُفت جُفت قرار داد. روز را به شب می پوشاند. بی شک در این امور برای مردمی که تفکر می کنند نشانه هایی وجود دارد.

4. و در زمین قطعه هایی گوناگون در کنار یکدیگر است. و باغ هایی از انگور و کشتزارها و درختان خرما که بعضی از آنها چند تا از یک ریشه روئیده و بعضی چنین نیستند و همه با یک آب، آبیاری می گردد، و با این وصف، ما محصول بعضی از آنها را بر بعضی دیگر برتری می دهیم. بی گمان، در این امور برای مردمی که عقل خود را به کار می گیرند نشانه هایی از قدرت خدا است.

5. و اگر تعجب می کنی، تعجب آور گفتار آنهاست که می گویند: «آیا هنگامی که ما خاک شدیم، (بار دیگر زنده می شویم و) به خلقت جدیدی بازمی گردیم؟!» آنها کسانی هستند که به پروردگارشان کافر شده اند؛ و آنها غل و زنجیر در گردنشان است؛ و آنها اهل دوزخند، و جاودانه در آن خواهند ماند.

6. آنها پیش از رحمت و نیکی، به شتاب از تو عذاب و بدی می خواهند در حالی که پیش از آنها عذاب ها بوده است. بی شک، پروردگارت نسبت به مردم با همه ستمشان دارای آمرزش است. و به یقین پروردگارت سخت کیفر است.

7. (وقتی که این آیه نازل گردید، پیامبر دست خود را بر روی سینه خود نهاد و فرمود من منذر من دست اشاره به شانه علی کرد و فرمود یا علی تو هادی می باشی که به

وسيله تو اين امت راهنمائی می شود) کافران می گویند: چرا بر او معجزه ای از پروردگارش نازل نشده است؟ تو فقط هشدار دهنده ای، و برای هر قومی هدایت گری است.

بهانه گیری و توطئه مخالفان پیامبر

8. (شان نزول آیه های هشت تا سیزده اربد بن قیس و عامر بن طفیل است، عامر پیامبر را به صحبت گرفته بود و به اربد اشاره داشت که از پشت سر بر پیامبر حمله کند، آنگاه صاعقه ی آمد و اربد را نابود کرد و عامر هم بعد از مدتی به بیماری طاعون مبتلا شد و از بین رفت.) خدا می داند که هر ماده ای چه بار دارد، و آنچه را که رحم ها می کاهند یا می افزایشند نیز می داند، و هر چیزی نزد او به اندازه است.

9. (خداوند) دانای نهان و آشکار، و بزرگ و بلندمرتبه است.

10. (برای او) یکسان است که از شما کسی سخن را به پنهانی بگوید و یا آن را آشکارا بگوید و کسی که خود را به شب مخفی کند و کسی که در روز آشکارا حرکت کند.

11. برای انسان فرشتگانی است که پی درپی او را از پیش رو و از پشت سر از فرمان خداوند حفاظت می کنند. بی شک خداوند حال قومی را تغییر نمی دهد تا آنکه آنها (خود) حال خود را تغییر دهند. و هرگاه خداوند برای قومی آسیبی بخواهد

- پس هیچ برگشتی برای آن نیست و در برابر او هیچ دوست و حمایت کننده ای برای آنها نیست.
12. او کسی است که برق را، برای ترس و امید به شما نشان می دهد، و ابرهای گران بار را ایجاد می کند.
13. و رعد، به ستایش او، و فرشتگان از ترسش، تسبیح می گویند. و رعد و برق ها را می فرستد، و با آن هرکس را بخواهد مورد اصابت قرار می دهد، در حالی که آنها درباره خدا مجادله می کنند؛ و او مجازاتی شدید دارد.
14. دعوت حق مخصوص خداوند است. و معبودهایی را که به جای خداوند می خوانند هیچ جوابی به آنها نمی دهند، مگر مانند کسی که دو دستش را به سوی آب دراز و باز کرده که آب به دهانش برسد، اما نمی رسد. و دعوت کافران جز در گمراهی نیست.
15. هر کسی که در آسمان ها و زمین است، با سایه هایشان، صبح و شام، خواه و ناخواه فقط برای خدا سجده می کنند.
16. (ای پیامبر) بگو: "چه کسی پروردگار آسمان ها و زمین است؟ بگو: خدا بگو: "پس آیا غیر از او سرپرستانی گرفته اید که برای خودشان مالک هیچ سود و زیانی نیستند؟! «بگو:» آیا نابینا و بینا مساویند؟! یا آیا تاریکی ها و نور برابرند؟! یا همتیانی برای خدا قرار دادند که مانند آفرینش او آفریده اند،

و(این دو) آفرینش بر آنها مشتبه شده است؟ «بگو:» خدا آفریننده هر چیزی است؛ و او است آن یگانه قهار".

مثال حق و باطل مثال آب و کف

17. خداوند از آسمان آبی فرستاد؛ و از هر درّه ای به اندازه آن، سیلابی جاری شد؛ سپس سیل بر روی خود کفی حمل کرد. و از آنچه (در کوره ها،) برای به دست آوردن زینت آلات یا وسایل زندگی، آتش روی آن روشن می کنند نیز کفهایی مانند آن به وجود می آید. خداوند، حق و باطل را چنین مثل می زند. اما کفها کنار می رود، ولی آنچه به مردم سود می رساند (آب یا فلز خالص) در زمین می ماند؛ خداوند این چنین مثال می زند.

18. کسانی که دعوت پروردگارشان را اجابت کرده اند نیکوترین پاداش را دارند. کسانی که دعوت او را اجابت نکرده اند اگر همه آنچه در زمین است و مانند آن را با آن داشته باشند، (در قیامت) آن را برای رهایی خود از عذاب خواهند داد. اینها حسابی سخت خواهند داشت و جایگاهشان جهنم است و چه بد جایگاهی است.

19. (این آیه درباره حمزه عموی پیامبر و ابوجهل نازل گردیده است. روزی حمزه برای شکار رفت و ابوجهل از موقعیت استفاده کرده بر پیامبر حمله کرد و حضرت را زخمی کرد،

وقتی حمزه مطلع شد شدید ناراحت شد و ابوجهل را تنبیه کرد و خدمت پیامبر رسید، پیامبر از حمزه خواست اسلام را بپذیرد و شهادتین را به زبان جاری کند، حمزه چنین کرد و مسلمانان بسیار خوشحال شدند. پس آیا کسی که می داند آنچه از جانب پروردگارت بر تو نازل شده حق است، مانند کسی است که کور است؟ تنها خردمندان متذکر می شوند.

صفات و پاداش خردمندان

20. همان کسانی که به عهد خدا وفا می کنند و پیمانشان را نمی شکنند.

21. و کسانی که پیوندهایی را که خدا دستور به برقراری آن داده، برقرار میدارند؛ و از پروردگارشان می ترسند؛ و از بدی حساب (روز قیامت) می ترسند.

22. و کسانی که برای طلب خشنودی پروردگارشان صبر پیشه ساختند، نماز برپاداشتند، از آنچه به آنها عطا کردیم، در نهان و آشکار انفاق کردند، و بدی را با نیکی دفع می کنند، پایان نیک سرای دیگر، از آن آنهاست.

23. بهشت های جاویدی که هریک از آنها، پدران، همسران و فرزندان شان که صالح و شایسته باشند در آن وارد می شوند، و فرشتگان از هر دری بر آنها وارد می گردند،

24. (و می گویند) سلام بر شما به پاداش اینکه صبر کردید پس چه خوب است عاقبت این سرای!
25. کسانی که عهد الهی را پس از محکم کردن می شکنند، و پیوندهایی را که خدا دستور به برقراری آن داده قطع می کنند، و در روی زمین فساد می نمایند، لعنت و بدی (و مجازات) سرای آخرت برای آنهاست.
26. خداوند روزی را برای هر کسی بخواهد زیاد یا کم می گرداند، و آنها به زندگی دنیا شاد شده اند، و زندگی دنیا در برابر آخرت بسیار ناچیز است.
27. کافران می گویند: چرا معجزه ای (غیر قرآن) از سوی پروردگارش بر او نازل نشده؟ بگو: مسلماً خدا هر کسی را بخواهد (پس از اتمام حجت) گمراه می کند و هر کسی را که به سوی او بازگردد، هدایت می کند.
28. همان کسانی که ایمان آورده اند و دل هایشان با یاد خدا آرام می گیرد آگاه باشید که دل ها فقط با یاد خداوند آرامش می یابد.
29. کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، دارای پاکیزه ترین (زندگی)، و بازگشت نیکو است.
30. (این آیه درباره صلح حدیبیه نازل شده که کفار قریش به نوشتن بسم الله الرحمن الرحیم و نوشتن این جمله که این

صلح نامه ایست که با آن محمد رسول خدا صلی الله علیه و آله صلح کرده است، مخالفت کردند و آنگاه پیامبر فرمود ما کوتاه میاییم و بنویسید هر چه میل آن‌ها است نوشته شود سپس این آیه نازل گردید. / همچنین روایت شده که این آیه درباره کفار قریش نازل شده موقعی که رسول خدا صلی الله علیه و آله گفته بود، «اسجدوا للرحمن» آن‌ها گفتند: رحمن چه کسی است؟) به این صورت تو را در میان اُمتی فرستادیم که پیش از آن، اُمت‌های (دیگری) سپری شدند، تا آنچه را به سوی تو وحی کرده ایم بر آنها بخوانی، در حالی که آنها به (خدای) رحمان کفر می‌ورزند؛ بگو: "او پروردگار من است؛ هیچ معبودی جز او نیست؛ تنها بر او توکل کرده‌ام؛ و بازگشت من فقط به سوی اوست".

31. و اگر قرآنی بود که به وسیله آن کوه‌ها به حرکت در می‌آمدند، یا زمین پاره پاره می‌گشت، یا به وسیله آن با مردگان سخن گفته می‌شد (باز هم آنها، ایمان نمی‌آورند). بلکه کارها همه به دست خداست. آیا کسانی که ایمان آورده‌اند (از ایمان آوردن کافران) ناامید نشده‌اند، (و نمی‌دانند) که اگر (بفرض) خدا بخواهد مسلماً همه مردم را هدایت می‌کند؟! و کسانی که کفر ورزیده‌اند، همیشه به سزای آنچه کرده‌اند مصیبتی کوبنده بر آنان وارد می‌شود یا نزدیک خانه

هایشان فرود می آید، تا اینکه وعده خدا برسد. بی شک، خداوند از وعده خود تخلف نمی کند.

32. و بدون شک، پیامبرانی هم که پیش از تو بودند مورد تمسخر قرار گرفتند؛ پس به آنها که کفر ورزیدند مهلت دادم، سپس آنها را مواخذه کردم پس مواخذه من چگونه بود؟

33. (آیه برای آن عده افرادی نازل شده که جلو راه‌ها می نشستند و مردم را از رفتن نزد رسول خدا بازمی داشتند.) پس آیا آن (خدایی) که بر هر کس و عملکرد او نظارت دارد، (با بُت یکی است؟) آنها برای خدا شریکانی قرار داده اند بگو: آنها را نام ببرید. آیا خدا را از شریکانی در زمین خبر می دهید که او نمی شناسد؟ یا سخنی سطحی و بیهوده می گویند؟ بلکه در نظر کافران مکرشان زینت یافته و از راه خدا بازداشته شده اند، و هر که را خدا گمراه کند هیچ هدایت‌گری نخواهد داشت.

34. برای آنها در زندگی دنیا، عذابی است؛ و عذاب آخرت سخت‌تر است؛ و در برابر (عذاب) خدا، هیچ کس نمی تواند آنها را ننگه دارد.

35. توصیف بهستی که به پرهیزگاران وعده داده شده، (این است که) نهرهای آب از زیر درختانش جاری، میوه و سایه آن

- همیشگی است. این سرانجام کسانی است که پرهیزگاری پیشه کردند. سرانجام کافران، آتش است.
36. و کسانی که کتاب آسمانی به آنها عطا کردیم از آنچه بر تو نازل شده است، خوشحالند. و برخی از گروه‌ها (ی‌اهل کتاب) بخشی از آن را منکرند، بگو: من فرمان یافته‌ام که خدای یکتا را بپرستم و شریکی برای او قرار ندهم، تنها به سوی او دعوت می‌کنم و بازگشتم فقط به سوی اوست.
37. ما این گونه قرآن را قانونی به زبان عرب نازل کردیم، اگر با وجود این دانشی که به سوی تو آمده، هوسهای آنها را پیروی کنی، در قبال خدا دوست و نگهداری نخواهی داشت.
38. (مخالفان به رسول خدا به خاطر ازدواج زیاد اشکال می‌گرفت و می‌گفتند اگر او پیامبر است، سرگرمی نبوت او وی را از ازدواج زیاد مانع می‌گردید. سپس این آیه نازل گردید) و همانا ما پیامبرانی را پیش از تو فرستادیم، و برای آنها همسران و فرزندان قرار دادیم. هیچ پیامبری نمی‌تواند جز به اذن خدا معجزه‌ای بیاورد. برای هر زمانی کتابی است.
39. خدا هر چه را بخواهد محو یا اثبات می‌کند، و اصل نوشته‌ها فقط نزد اوست.
40. و اگر بخشی از عذاب‌ها را که به منکران وعده می‌دهیم به تو نشان دهیم (می‌بینی که بسیار سخت و دردناک است) یا

اگر تو را (پیش از فرا رسیدن آن عذاب ها) قبض روح کنیم
 (در قیامت عذابشان را خواهی دید؛ در هر صورت) تنها وظیفه
 تو ابلاغ (وحی) است و حسابرسی، فقط بر عهده ماست.

41. و آیا اطلاع نیافته اند که ما پیوسته به سراغ زمین می آییم و
 از اطرافش کم می کنیم؟ (باگرفتن جان انسان ها) خدا حکم
 می کند، و هیچ بازدارنده ای برای حکمش نیست، و او در
 حسابرسی سریع است.

42. بی شک، کسانی هم که پیش از آنها بودند مکر کردند، ولی
 همه تئیرها از آن خداوند است. آنچه را که هرکسی به دست
 می آورد می داند و کافران به زودی خواهند دانست که سرای
 آخرت از آن کیست.

43. کافران می گویند: تو فرستاده (خدا) نیستی بگو: کافی است
 که خدا و آن کس که علم کتاب نزد اوست، میان من و شما
 شاهد باشد.

سوره ابراهیم

(سوره ابراهیم چهاردهمین / هفتاد و دومین سوره از قرآن کریم،
 دارای 52 آیه و مکی می باشد. نامگذاری این سوره به خاطر آن
 است که وقایع زندگی و دعاهای حضرت ابراهیم در آیه های 35 تا
 41 یاد شده است. موضوع اصلی سوره ابراهیم توحید، توصیف
 قیامت، داستان حضرت ابراهیم است. در این سوره همچنین به

داستان موسی و قوم بنی اسرائیل و حضرت نوح و قوم عاد و ثمود پرداخته شده است. آیه هفتم سوره ابراهیم از آیات مشهور این سوره است که می‌گوید شکر نعمت‌های خدا، باعث افزون شدن آنها و کفران آنها موجب عذاب الهی است. سوره ابراهیم بعد از سوره نوح و پیش از هجرت پیامبر در سالهای دهم و یازدهم بعثت در مکه نازل شده است. در این سالها صف آرای بی‌مشرکان و پیامبر اسلام به اوج خود رسیده بود. خداوند متعال در این برهه با نازل کردن سوره ابراهیم به بیان غرض نزول قرآن پرداخته است و قرآن را کتاب هدایت و ترغیب کننده به ثواب و هشداردهنده به عقاب معرفی می‌کند و قرآن را از این جهت مؤید کتب نازل قبل از خودش می‌داند سپس به مشرکان هشدار می‌دهد که عقابی همانند عقاب تکذیب کنندگان کتب آسمانی گذشته در انتظار آنهاست. سپس نمونه‌هایی از سرگذشت گذشتگان را نیز بیان می‌دارد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. الف، لام، راء. (این) کتابی است که بر تو نازل کردیم، تا مردم را از تاریکیها، به سوی روشنایی به اذن پروردگارشان در آوری، بسوی راه خداوند عزیز و حمید.
2. خدایی که آنچه در آسمان‌ها و زمین است از آن او است، و وای بر کافران از عذابی سخت.

3. همانهای که زندگی دنیا را بر آخرت ترجیح می دهند، و (مردم را) از راه خدا باز می دارند؛ و می خواهند راه حق را منحرف سازند؛ آنها در گمراهی دوری هستند.
4. ما هیچ پیامبری را، جز به زبان قومش، نفرستادیم؛ تا [حقایق را] برای آنها بیان کند پس خدا هر کسی را بخواهد بی راه می گذارد و هر کسی را بخواهد هدایت می کند، و اوست ارجمند حکیم.

داستان موسی

5. بی شک ما موسی را با معجزات خود فرستادیم (و به او گفتیم) که قوم خود را از تاریکی ها به سوی نور بیرون بیاور، و روزهای خدا را به آنها یادآوری کن. بی شک، در آنها برای هر صبر کننده شکرگزار نشانه هایی است.
6. ای پیامبر یادکن زمانی را که موسی به قومش گفت: نعمت خدا را بر خود به یاد بیاورید، آن زمانی که (خداوند) شما را از دست فرعونیان نجات داد؛ همانهای که عذاب سختی بر شما تحمیل می کردند، و پسران شما را سر می بریدند و زنان شما را زنده می گذاشتند، و در این کار از جانب پروردگارتان آزمایشی بزرگ بود.

7. و بیاد بیاور زمانی را که پروردگارتان اعلام کرد که اگر شکر به جای آورید، بدون شک برای شما افزون خواهیم کرد، و اگر ناسپاسی کنید، بی شک عذاب من سخت خواهد بود.
8. موسی گفت: اگر شما و همه کسانی که در روی زمین است، کافر شوید، (زیانی به خدا نمی رسد)، زیرا به یقین خدا بی نیاز و ستوده است.
9. آیا خبر کسانی که پیش از شما بودند، قوم نوح و عاد و ثمود، و کسانی که پس از آنها آمدند، که جز خدا کسی از آنها آگاهی [کامل] ندارد، به شما نرسیده است؟ پیامبرانشان با دلایل روشن به سوی شان آمدند، ولی آنها دست خود را به دهانشان بردند و گفتند: ما آنچه را که شما به آن فرستاده شده اید منکریم، و نسبت به آنچه ما را به آن فرامی خوانید شک داریم.
10. پیامبرانشان گفتند: آیا در خداوند که آفریننده آسمان ها و زمین است، شکی هست؟ او شما را دعوت (به ایمان) می کند تا گناهان شما را بیامرزد، و شما را تا زمانی معین (عمرتان) مهلت بدهد. (آنها) پاسخ دادند: شما بشرهایی مانند ما هستید که می خواهید ما را از معبودهایی که پدران ما می پرستیدند باز دارید؛ پس شما دلیل روشنی برای ما بیاورید.

11. پیامبران به آنها گفتند: «ما جز بشری مثل شما نیستیم ولی خداوند بر هر یک از بندگان که بخواهد منت می نهد، و برای ما جایز نیست که جز به اجازه خداوند برای شما حجتی بیاوریم، و مؤمنان باید تنها بر خداوند توکل کنند».
12. چرا ما بر خدا توکل نکنیم، در حالی که ما را به راه های (سعادت) هدایت کرده است؟! و بدون شک ما بر آزاری که به ما می رسانید صبر می کنیم، پس توکل کنندگان باید تنها بر خدا توکل کنند.
13. کافران به پیامبران خود گفتند: «حتما ما شما را از سرزمین خود بیرون می کنیم، مگر اینکه به دین ما بازگردید!» در این حال، پروردگارشان به آنها وحی فرستاد که: "ما حتما ظالمان را هلاک می کنیم".
14. و شما را پس از آنها در آن سرزمین جای خواهیم داد. این از آن کسی است که از ایستادن در پیشگاه من و از وعده عذاب من بترسد.
15. (پیامبران) پیروزی خواستند، و (سرانجام) هر زورگوی ستیزه گری نومید شد.
16. جهنم پیش روی اوست، و از آب چرک و جراحت به وی نوشانده می شود،

17. آن را جرعه جرعه می نوشد. ولی فروبردنش را به هیچ وجه آسان و گوارا نمی یابد. مرگ از هر طرف به سوی او روی می آورد درحالی که مردنی نیست، و عذابی سهمگین پیش روی اوست.

18. مثال (اعمال) کسانی که به پروردگارشان کافر شدند، همچون خاکستری است در برابر تندباد در یک روز طوفانی. آنها توانایی ندارند ذره ی از آنچه را انجام داده اند، به دست آورند. و این همان گمراهی دور و دراز است.

19. آیا ندیدی خداوند، آسمانها و زمین را به حق آفریده است؟ اگر (خداوند) بخواهد، شما را می برد و خلق تازه ای می آورد،
20. و این کار برای خداوند سخت نیست.

گفتگوی مستضعفان با مستکبران در قیامت

21. و همگی در پیشگاه خداوند حاضر می شوند. پس ضعیفان به مستکبران می گویند: ما پیرو شما بودیم، آیا چیزی از عذاب خدا را از ما بر می دارید؟ (مستکبران) می گویند: اگر خداوند ما را هدایت کرده بود، ما هم شما را هدایت می کردیم. حال چه بی صبوری کنیم و چه صبر نماییم بر ما یکسان است و راه چاره و خلاصی برای ما نیست.

گفتگوی شیطان با فریب خوردگان در قیامت

22. زمانی که کار تمام می شود، شیطان می گوید: «خداوند به شما وعده حق داد؛ و من به شما وعده (باطل) دادم، و تخلف کردم. من بر شما تسلطی نداشتم، جز اینکه دعوتتان کردم و شما دعوتم را پذیرفتید. بنا بر این، مرا سرزنش نکنید؛ خود را سرزنش کنید. نه من فریادرس شما هستم، و نه شما فریادرس من. من نسبت به شرک شما درباره خود، که از پیش داشتید، (و اطاعت مرا همردیف اطاعت خدا قرار دادید) بیزار و کافر!» بدون شک، ستمکاران عذاب دردناکی دارند.

23. (خداوند) کسانی را که ایمان آوردند و کار درست انجام دادند، به باغهای بهشت وارد می کنند. باغهایی که جوی ها از زیر درختانش جاری است؛ به اذن پروردگارشان، جاودانه در آن می مانند؛ و تحیت آنها در آن جا، «سلام» است.

24. آیا ندیدی چگونه خداوند «کلمه طیبه» (گفتار پاکیزه) را به درخت پاکیزه ای تشبیه کرده که ریشه آن (در زمین) ثابت، و شاخه آن در آسمان است؟

25. میوه اش را در هر زمانی به اجازه پروردگارش می دهد. خداوند مثل ها را برای مردم می زند تا متذکر حقایق شوند.

مثال سخن پاک و ناپاک

26. و مثل «کلمه خبیثه» سخنی ناپاک چون درختی ناپاک است که از روی زمین کنده شده و قراری ندارد.

27. خداوند مومنان را، در زندگی دنیا و در آخرت با سخن استوار ثابت می گرداند، و ستمگران را بی راه می گذارد، و خداوند هر چه بخواهد انجام می دهد.

کفران و لجابت کفار قریش

28. (این آیه درباره بنی مغیره و بنی امیه از کفار قریش نازل شده است. خداوند به آنها نعمت نبوت رسول خدا را عطا کرده بود ولی آنها نه تنها خود به پیامبر کافر گردیدند بلکه افراد طائفه خود را نیز به کافر شدن نسبت به رسول خدا وادار کردند) آیا ندیدی کسانی را که [شکر] نعمت خدا را به کفران و ناسپاسی تبدیل کردند و قوم خود را به سرای نابودی و هلاکت درآوردند؟

29. [سرای نابودی و هلاکت، همان] دوزخی است که در آن وارد می شوند، و بد جایگاهی است.

30. آنها برای خداوند همتیانی قرار داده اند، تا (مردم را) از راه او گمراه سازند. بگو: «(از زندگی دنیا) بهره گیرید؛ اما بازگشت شما به سوی آتش است.»

31. به بندگان مؤمنم بگو: نماز را بر پا دارند، و از آنچه روزی آنان کرده ایم، پنهان و آشکار انفاق کنند، پیش از آنکه روزی فرا برسد که در آن نه داد و ستدی است و نه پیوند رفاقتی

32. خداوند کسی است که آسمان ها و زمین را آفرید، از آسمان، آب نازل کرد و به وسیله آن، از محصولات برای شما روزی بیرون آورد. (خداوند) کشتی ها را برای شما رام گردانید، تا در دریا به فرمان او روان شوند. خداوند نهرها را (نیز) برای شما رام کرد.

33. (خداوند) همچنین خورشید و ماه را که پیوسته در کارند، برای شما رام گردانید و شب و روز را [نیز] برای شما مسخر ساخت.

34. هر چیزی که از او خواستید، به شما داد؛ و اگر نعمتهای خدا را بشمارید، هرگز آنها را نمی توانید بشمارید. انسان، بسیار ستمگر و ناسپاس است.

دعاهای ابراهیم

35. (به یاد بیاورید) زمانی را که ابراهیم گفت: «پروردگارا! این شهر (مکه) را منطقه ی امن قرار بده! و من و فرزندانم را از پرستش بتها دور نگاه دار.

36. پروردگارا، آن بت ها بسیاری از مردم را گمراه کردند؛ پس هرکس از من پیروی کند، بدون شک او از من است، و هرکس مرا نافرمانی کند، به یقین، تو بسیار آمرزنده و مهربانی.

37. پروردگارا! من بعضی از فرزندانم را در سرزمین بدون زراعت، در کنار خانه ای شکوهمند تو، ساکن ساختم تا نماز را برپا دارند؛ تو دلهای گروهی از مردم را متوجه آنها ساز؛ و از ثمرات به آنها روزی ده؛ شاید آنها شکر تو را بجای بیاورند.

38. پروردگارا! به یقین تو هر چیزی را که ما پنهان می داریم و هر چیزی را که آشکار می کنیم، می دانی و هیچ چیز در زمین و آسمان بر خداوند پنهان نیست.

39. همه حمد و ستایش مخصوص خدایی است که در پیری، اسماعیل و اسحاق را به من بخشید؛ بدون شک، پروردگار من، شنونده دعاست.

40. پروردگارا، من و فرزندانم را از برپا کنندگان نماز قرار بده. پروردگارا، دعای مرا قبول کن.

41. پروردگارا! من و پدر و مادرم و همه مؤمنان را، در آن روز که حساب برپا می شود، بیامرزد.

عذاب گنهکاران

42. هرگز فکر نکن که خدا از آنچه ستمکاران انجام می دهند، غافل است. (خداوند عذاب) آنها را تا آن روز که چشمها در آن خیره می ماند، به تاخیر می اندازد،

43. در حالی که شتابان، سر بلند کرده، و چشمانشان بر هم نمی خورد؛ و(از ترس) دل هایشان خالی است.

44. (ای پیامبر!) مردم را از روزی که عذاب الهی به سراغشان می آید، بترسان. آن روز که ظالمان می گویند: «پروردگارا! برای مدّت کوتاهی ما را مهلت بده، تا دعوت تو را قبول کنیم و از پیامبران پیروی نماییم.» (جواب داده می شود) مگر پیش از این قسم نمی خوردید که هیچ زوالی برای شما نیست؟
45. شما در خانه های کسانی که به خودشان ستم کردند، سکونت کردید، و برای شما روشن گردید که با آنها چه گونه رفتار کردیم؟ و برای شما مثل ها (از سرگذشت پیشینیان) زدیم.
46. و بی شک، آنها فریب و نیرنگ خود را به کار بردند، و فریب و نیرنگشان نزد خدا [آشکار] است، هرچند از فریب و نیرنگشان کوه ها از جا کنده شود.
47. پس گمان مبر که خداوند وعده ای را که به پیامبرانش داده، تخلف کند. چرا که خداوند قادر و انتقام گیرنده است.
48. در آن روز که این زمین به زمین دیگر، و آسمانها (به آسمانهای دیگری) مبدل می شود، و آنها در پیشگاه خداوند واحد قهار ظاهر می گردند.
49. و گناهکاران را در آن روز ببینی که در غل و زنجیر به هم بسته شده اند،

50. پیراهن هایشان از قطران (ماده ای متعفن، قابل اشتعال و بدبو) است، و آتش چهره هایشان را می پوشاند.
51. تا خداوند به هرکس آنچه را که کسب کرده جزا دهد. خداوند حسابرسی سریع است.
52. این (قرآن)، پیامی برای همه مردم است؛ تا همه به وسیله آن انذار شوند، و بدانند او خداوند یکتاست؛ و تا صاحبان اندیشه پند بگیرند.

سوره حجر

(سوره حجر پانزدهمین / پنجاه و چهارمین سوره از قرآن کریم، و دارای 99 آیه و مکی می باشد. نامگذاری این سوره به خاطر آن است که قوم صالح یا ثمود در سرزمین به نام حجر که در بین جزیره العرب و منطقه شامات و در نزدیکی وادی القری بوده است، می زیسته است. سوره حجر درباره مبدأ عالم هستی و نشانه‌های معاد، ایمان به خدا، اهمیت و عظمت قرآن و کیفر بدکاران سخن می گوید. در این سوره به داستان خلقت حضرت آدم(ع)، سجده ملائکه بر او به جز ابلیس، داستان حضور ملائکه نزد حضرت ابراهیم و بشارت آنان به او، عذاب قوم لوط و داستان قوم ثمود اشاره شده است. آیه نهم از جمله آیات مشهور سوره حجر است که خداوند بر نزول ذکر (قرآن) و نگرهبانی از آن تأکید می کند. سوره حجر بعد از سوره یوسف در سالهای هفتم و هشتم بعثت نازل شده است. در این سالها عناد و

لجاجت مشرکان نسبت به پیامبر و قرآن بیشتر از قبل شده بود و مشرکان در آن زمان از جانب پیامبر و معجزه همراهش شدیداً احساس خطر می کردند. آنها سعی داشتند با آوردن کلماتی شبیه به کلمات قرآن از اعتبار و اتقان قرآن بکاهند. مشرکان هر موقع فرصت می یافتند پیامبر و آیات نازل را مسخره می کردند و تمام سعی شان بر این بود که با هر وسیله ای که بتوانند توجه ها را از سمت آن حضرت برگردانند. سوره حجر در چنین فضایی نازل شده است و با توجه دادن به مسئله خلقت و معاد انسان و اهمیت قرآن و حفظ آن از هرگونه تحریف و تعرض متجاوزان، به امت های گذشته و سرنوشت آنان نیز اشاره ای دارد تا مایه تسکین و دلداری حضرت باشد.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. الف، لام، راء. اینها آیات کتاب (خداوند) و قرآنی روشنگر است.

جزء چهارم

2. چه بسا، کسانی که کافر شدند، آرزو کنند که ای کاش مسلمان بودند،
3. بگذار آنها بخورند، و بهره گیرند، و آرزو آنها را سرگرم سازد؛ ولی بزودی خواهند فهمید.

4. ما هیچ شهری را نابود نکردیم مگر اینکه برای آن
سرنوشتی معین بود.
5. اجل هیچ امتی پیش و پس نمی شود.
6. گفتند: «ای کسی که قرآن بر او نازل شده است، به
یقین تو دیوانه ای.
7. اگر راست می گویی، چرا فرشتگان را نزد ما نمی آوری؟
8. ما فرشتگان را، جز به حق، نازل نمی کنیم، و هر گاه
نازل شوند، دیگر به اینها (کفار) مهلت داده نمی شود.
9. ما قرآن را نازل کردیم؛ و ما بدون شک آن را حفظ می
کنیم.
10. و به یقین، پیش از تو (پیامبرانی را) در میان امت
های پیشین فرستادیم.
11. و هیچ پیامبری به سوی آنها نمی آمد مگر آنکه او را
ریشخند می کردند.
12. ما اینگونه قرآن را به درون دلهای مجرمان راه می
دهیم،
13. درحالی که به این قرآن ایمان نمی آورند، و بدون
شک روش پیشینیان [نیز در تمسخر و ایمان نیاوردن]
اینگونه بوده است.

14. و اگر دری از آسمان به روی آنها باز می کردیم و پیوسته از آن بالا می رفتند،
15. یقیناً می گفتند: ما چشم بندی شده ایم؛ بلکه ما مردمی هستیم که جادو شده ایم.
- خلقت آسمان، زمین، آدم و شیطان
16. بی شک ما در آسمان برج هایی قرار دادیم و آن را برای بینندگان مزین کردیم،
17. و آن را از هر شیطان رانده شده ای حفظ کردیم،
18. مگر آن کس که بخواهد دزدکی چیزی بشنود، که شهابی(شعله) آشکار او را دنبال می کند.
19. زمین را گسترانیدیم و در آن کوه های استوار افکنیدیم(قرار دادیم) و از هر چیز سنجیده ای در آن رویانیدیم.
20. و برای شما و هرکسی که شما روزی دهنده او نیستید، در آن(زمین) وسایل زندگی قرار دادیم.
21. و هیچ چیزی نیست مگر اینکه خزانه های آن نزد ماست، و ما آن را جز به اندازه ای معین نازل نمی کنیم.
22. ما بادهای باردار کننده(ابر و گیاه) فرستادیم و از آسمان، آب نازل کردیم، پس شما را به آن سیراب کردیم، و شما خزانه دار آن نیستید.

23. بدون شک، ما، زنده می کنیم و می میرانیم؛ و ما وارث(همه)هستیم.
24. (هنگامی که رسول خدا فرمود: خداوند به نمازگزاران صف اول نماز جماعت درود می فرستد. بعضی از مسلمین در صدد شدند که خانه خود را بفروشند تا نزدیک مسجد باشند و در صف اول نماز جماعت قرار گیرند. سپس این آیه نازل گردید و فرمود: خداوند به نمازگزاران مطابق نیت آنها پاداش می دهد) بدون شک ما، از پیشینیان و آیندگان شما آگاهیم.
25. بدون شک، پروردگار تو، آنها را (در قیامت) محشور می کند. یقیناً، پروردگار تو حکیم و داناست.
26. بی شک، ما، انسان را از گلی خشک، برگرفته از لجنی بدبوی آفریدیم.
27. و جن را پیش از آن، از آتش گرم و سوزان خلق کردیم.
28. (ای پیامبر! یادآوری کن) زمانی را که پروردگارت به فرشتگان گفت: من بشری را از گلی خشک، برگرفته از لجنی بدبوی خلق می کنم،
29. پس وقتی او را کامل کردم و از روح خود در او دمیدم، در برابر او سجده کنید.

30. پس همه فرشتگان سجده کردند،
31. مگر ابلیس که از اینکه با سجده کنندگان باشد، امتناع کرد.
32. (خدا) گفت: ای ابلیس! تو را چه شده که با سجده کنندگان نیستی؟
33. گفت: من برای بشری سجده نمی کنم که او را از گلی خشک، برگرفته از لجنی بدبوی آفریده ای.
34. (خدا) گفت: پس، از اینجا بیرون برو که تو رانده شده ای.
35. و لعنت (دوری از رحمت) تا روز قیامت بر تو خواهد بود.
36. گفت: "پروردگارا! مرا تا روز قیامت مهلت بده".
37. گفت: پس تو از مهلت داده شدگانی،
38. تا روز و وقت معلوم.
39. گفت: «پروردگارا! چون مرا گمراه ساختی، من (نعمتهای مادّی را) در زمین در نظر آنها زینت می دهم، و همگی را گمراه خواهم ساخت،
40. مگر بندگان مخلصت را.
41. [خدا] گفت: این راهی است مستقیم که بر عهده من است.

42. بدون شک تو بر بندگان من هیچ تسلط نداری، مگر بر آن گمراهانی که از تو پیروی کنند.

43. و قطعا وعده گاه همه آنها جهنم است، (وقتی که این آیه نازل گردید، سلمان فارسی از ترس سراسیمه رو به فرار نهاد و تا سه روز پیدا نبود. سپس او را یافته نزد رسول خدا آوردند. پیامبر سبب ترس و فرار او را سؤال کرد، عرض کرد یا رسول الله وقتی که آیه «وَإِنَّ جَهَنَّمَ» نازل شد، فوق العاده ترسیدم و قلبم فروریخت، سپس آیه چهل و پنج این سوره نازل گردید که در آن آمده است: بی شک، پرهیزگاران در باغها و در کنار چشمه هاست.)

44. که برای آن هفت در است، و از هر دری بخشی معین از آنها (وارد می شوند)

45. بی شک، پرهیزگاران در باغها و در کنار چشمه هاست.

46. (فرشتگان به آنها می گویند:) با سلامت و امنیت وارد این باغها شوید.

47. هر گونه بدی و کینه را از سینه آنها دور می کنیم، آنها برادروار، روی تختها رو به روی یکدیگر می نشینند.

48. در آنجا رنجی به آنها نمی رسد و هیچ گاه از آنجا

اخراج نمی شوند.

49. (مردی از اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله

گوید: پیامبر بر ما وارد گردید در حالی که می خندیدیم،

فرمود: نینم شما را که می خندید، سپس برگشت. پس

از اندکی دوباره به طرف ما آمد و فرمود: موقعی که از

نزد شما برگشتم چند قدمی نرفته بودم که جبرئیل آمد و

به من گفت: یا محمد خداوند می فرماید چرا بندگان ما را

مأیوس می کنی؟ سپس این آیات را نازل کرد) به

بندگانم خبر بده که: بی شک من بسیار آمرزنده و

مهربانم.

50. و اینکه عذابم، عذاب دردناک است.

داستان ابراهیم و مهمانان

51. و آنها را از مهمانان ابراهیم خبر بده.

52. زمانی که بر او وارد شدند و سلام کردند؛ (ابراهیم)

گفت: «ما از شما می ترسیم!»

53. گفتند: نترس ما تو را به پسر دانا مژده می دهیم.

54. گفت: آیا باینکه مرا پیری فرارسیده است به من

مژده می دهید؟ با این وضع به چه مژده می دهید؟

55. گفتند: تو را به حق مژده دادیم؛ پس از ناامیدان
مباش.
56. گفت: جز گمراهان چه کسی از رحمت پروردگارش
ناامید می شود؟
57. گفت: ای فرستادگان، پس ماموریت اصلی شما
چیست؟
58. گفتند: ما به سوی گروهی گنهکار فرستاده شده ایم،
59. مگر خاندان لوط که بدون شک همه آنها را نجات
می دهیم،
60. جز زنش را که مقدر کرده ایم، او از بازماندگان(در
شهر و از هلاک شوندهگان) باشد،
61. پس هنگامی که فرستادگان خداوند نزد خاندان لوط
آمدند،
62. لوط گفت: «شما گروه ناشناسی هستید»
63. گفتند: «ما چیزی را برای تو آورده ایم که کافران در
آن تردید داشتند؛ ما مأمور عذابیم.
64. ما برای تو حق را آورده ایم و بدون شک ما
راستگوییم.
65. پس، پاسی از شب گذشته، خانواده ات را کوچ بده و
خودت پشت سر آنها حرکت کن، و هیچ یک از شما

- روی خود را برنگرداند، و هر جا به شما دستور داده می شود، بروید.
66. و لوط را از این امر آگاه کردیم که هنگام صبح ریشه همه آنها کنده خواهد شد.
67. و مردم شهر شادی کنان به سوی خانه لوط آمدند.
68. لوط گفت: اینها مهمان های منند، پس مرا رسوا و آبروریزی نکنید.
69. از خدا بترسید و مرا خوار نکنید.
70. گفتند: مگر ما تو را از مهمان کردن مردمان نهی نکردیم؟
71. لوط گفت: اگر می خواهید کاری بکنید، اینها دختران من هستند که برای ازدواج مناسب اند.
72. ای پیامبر! به جان تو سوگند، که آنها در مستی خود سرگردان بودند.
73. پس هنگام طلوع آفتاب، غریو وحشتناک آنها را فرا گرفت.
74. و آن شهر را زیر و زبر کردیم، و سنگ هایی از «سجیل» بر آنها بارانندیم.
75. بی گمان، در این داستان برای هوشمندان عبرت هاست.

76. و آن شهر ویران شده بر سر راهی است که اکنون پابرجاست.
77. بدون شک در این داستان و شهر ویران برای مؤمنان عبرتی است.
78. بدون شک اهل «ایکه» یعنی قوم شعیب ستمگر بودند.
79. پس، از آنها انتقام گرفتیم، و ویرانه های آن دو شهر، یعنی شهر لوط و شهر شعیب بر سر راهی آشکار قرار دارد.
80. بدون شک، اهل «حجر» یعنی قوم صالح نیز پیامبران را تکذیب کردند.
81. ما آیات و معجزات خود را به آنها دادیم؛ ولی آنها از آن روی گردان شدند.
82. آنها برای خود از کوه ها خانه هایی می تراشیدند و (از آسیب ها) در امان بودند.
83. پس هنگام صبح، غریو وحشتناک آنها را فرا گرفت.
84. آنها آنچه را به دست می آوردند، به کارشان نیامد (و عذاب را از آنها بر نداشت)
85. ما آسمانها و زمین و آنچه را که میان آن دو است جز به حق نیافریده ایم، بدون شک قیامت فرا خواهد

رسید پس (در برابر بدرفتاری مردم) گذشتی نیکو داشته باش.

86. بدون شک، پروردگارت همان آفریننده داناست.
87. ما به تو سبع المثانی (سوره حمد) و قرآن عظیم دادیم.
88. ای پیامبر! به نعمتهای (مادی)، که به گروه‌هایی از آنها (کفار) دادیم، چشم مدوز. و به خاطر آنچه آنها دارند، غمگین مباش. و بال (عطوفت و تواضع) خود را برای مؤمنین پهن کن.
89. و بگو: من همان اخطاردهنده آشکار هستم.
90. همان گونه که بر تفرقه اندازان (عذاب) فرستادیم.
91. همانهای که قرآن را بخش بخش کردند. (بخشی را پذیرفتند).
92. به پروردگارت قسم، بدون شک از همه آنها بازخواست می‌کنیم،
93. از آنچه انجام می‌دادند.

دستور به تبلیغ علنی

94. (این آیات بعد از سه سال از بعثت رسول خدا صلی الله علیه و آله در مکه نازل گردید) پس آنچه را به آن مأموری اظهار کن و از مشرکان روی بگردان.

95. ما شرّ استهزاکنندگان را از تو دفع خواهیم کرد؛
96. همانهای که معبود دیگری با خدا قرار دادند؛ بزودی (حقیقت را) می فهمند.
97. ما می دانیم که تو از آنچه (مشرکان) می گویند، دلتنگ می شوی.
98. پس (برای دفع دلتنگی) پروردگارت را همراه با سپاس و ستایش تسبیح گوی و از سجده کنان باش.
99. و پروردگارت را عبادت کن تا زمانی که یقین (مرگ) به سراغ تو بیاید.

سوره نحل/زنبور عسل

(سوره نحل شانزدهمین/هفتادمین سوره از قرآن کریم، دارای 128 آیه و مکی می باشد. نامگذاری این سوره به خاطر آیات شصت و هشتم و شصت و نهم این سوره است که در آن به نحل (زنبور عسل) اشاره کرده است. مباحث اعتقادی هدف اصلی سوره است. در این سوره سخن از نعمت های خداوند، اشاره به معاد و دلایل توحید و عظمت خدا آمده است. سوره نحل به عدل و احسان و هجرت و جهاد توصیه می کند و از ظلم و ستم و پیمان شکنی نهی می کند. حرام بودن خوردن شراب، گوشت مردار، گوشت خوک و خون، از جمله احکام عملی مطرح شده در این سوره است. چهل آیه اول سوره نحل پس از سوره کهف در بین سال های دهم و یازدهم بعثت در

مکه نازل شده است. پیامبر در این دوره در فضای مسموم تبلیغات منفی و القاء شبهات مشرکان قرار داشتند خداوند متعال در این سوره در صدد ابطال شرک مشرکان و جواب به شبهه های مطرح شده از سوی آنان می‌پردازد و ضمن یادآوری به مشرکان در مورد سکونتشان در حرم الهی متذکر می‌شود که با کفران این نعمت مستحق عذاب الهی خواهند شد. به احتمال زیاد از آیه چهل به بعد سوره نحل در سال اول هجرت در مدینه نازل شده باشد.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. (این آیه زمانی نازل شد که قریش از پیامبر درخواست نزول عذاب کرد.) فرمان خدا(برای عذاب مشرکان) آمده است، پس خواهان شتاب در آن نباشید. خداوند پاک و منزّه است، و برتر از اینکه به وی شرک بورزند.
2. خداوند، فرشتگان را با «روح»، به فرمان خود، بر هر کس از بندگان که بخواهد نازل می‌کند، که هشدار دهید که معبودی جز من نیست پس، تقوای الهی را پیشه کنید.

قدرت آفرینش و نعمت های خداوند

3. (خداوند) آسمان ها و زمین را به حق آفریده است او برتر است از اینکه (چیزی را) همراه وی شریک قرار دهند.

4. (ابی بن خلف الجمحی استخوان خورد شده ای را نزد رسول خدا آورد و گفت: چه کسی آن را زنده خواهد کرد؟ بعد این آیه نازل شد) (خداوند) انسان را از نطفه ای آفریده است، پس او دشمن آشکار می گردد.
5. (خداوند) چارپایان را برای شما آفرید: در آنها برای شما (وسیله) گرمی و منفعت ها است، و از آنها می خورید.
6. و در آنها برای شما زینت و شکوه است هنگامی که آنها را از چراگاه بازمی گردانید، و هنگامی که به چراگاه می فرستید.
7. آنها بارهای سنگین شما را به شهری حمل می کنند که جز با مشقت زیاد، به آن نمی رسیدید؛ پروردگارتان رؤوف و رحیم است.
8. (خداوند) اسب، قاطر و خر را (آفرید) تا بر آنها سوار شوید و زینتی (برای شما) باشد. (خداوند) چیزهایی خلق کند که شما نمی دانید.
9. نشان دادن راه راست بر عهده خداست، و برخی از آن راهها کج است، و اگر خداوند می خواست مسلماً همه شما را هدایت می کرد.
10. خداوند کسی است که از آسمان، آب فرستاد، که نوشیدن شما از آن است؛ و (همچنین) گیاهان و

درختانی که حیوانات خود را در آن به چرا می برید، نیز از آن است.

11. برای شما به وسیله آن آب، زراعت و زیتون و خرما و انگور و از همه محصولات می رویاند؛ بدون شک در آن نشانه ای است برای گروهی که می اندیشند.

12. (خداوند) شب، روز، خورشید و ماه را مسخر شما ساخت؛ و ستارگان نیز به دستور او مسخر شمايند. در این، نشانه هایی است (از عظمت خدا،) برای گروهی که عقل خود را به کار می گیرند.

13. و (نیز) آنچه را در زمین به رنگهای گوناگون برای شما پدید آورد (مسخر شما ساخت) بی شک، در این (امور) برای مردمی که پند می گیرند نشانه ای است.

14. و اوست کسی که دریا را در اختیار شما قرار داد تا گوشتی تازه از آن بخورید و زیوری که می پوشید از آن بیرون آورید. کشتی ها را در آن می بینی که آب را می شکافند تا [شما به اهداف خود برسید و] از فضل او بجوید، و شاید سپاسگزاری کنید.

15. (خداوند) در زمین کوه هایی استوار افکند(قرار داد) تا شما را نجنباند، و رودها و راهها [قرار داد] تا شما راه خود را پیدا کنید.

16. و (نیز خداوند) علاماتی قرار داد؛ و (مردم شب هنگام) به وسیله ستارگان هدایت می شوند.
17. پس آیا کسی که می آفریند مانند کسی است که نمی آفریند؟ آیا پند نمی گیرید؟
18. و اگر (بخواهید) نعمت های خداوند را بشمارید، نمی توانید آنها را شمارش کنید؛ بی شک خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.
19. خدا آنچه را پنهان می دارید و آنچه را آشکار می سازید، می داند.

سرانجام مشرکان

20. معبودهایی را که غیر از خدا می پرستند، چیزی را خلق نمی کنند؛ بلکه خودشان مخلوقند،
21. (آن معبودها) مرده اند و زنده نیستند، و نمی دانند چه زمانی برانگیخته می شوند.
22. معبود شما معبودی یگانه است پس کسانی که به آخرت ایمان ندارند، دل هایشان منکر (آن) است و خود مستکبر اند.
23. بدون شک، خداوند آنچه را پنهان می دارند و آنچه را آشکار می سازند، می داند. او مستکبران را دوست نمی دارد.

24. و هرگاه به آنها گفته شود: پروردگارتان چه چیزی نازل کرده است؟ آنها می گویند: افسانه های پیشینیان.
25. سرانجام (آنها) در روز قیامت بار گناهانشان را به طور کامل و بخشی از بار گناهان کسانی را که از روی جهالت گمراه می کنند، به دوش می کشند. آگاه باشید! (آنها) بد باری را به دوش می کشند.
26. بی تردید، کسانی هم که پیش از آنها بودند مکر و نیرنگ کردند، پس خداوند بنیانشان را از بیخ ویران کرد، و سقف از بالایشان بر آنها فروریخت، آنها از جایی که تصور نمی کردند عذاب به سراغ شان آمدند.
27. سپس در روز قیامت (خداوند) آنها را رسوا می کند و می گوید: «کجایند آن شریکان من که در باره آنها (با پیامبران) مخالفت می کردید؟» کسانی که به آنها علم داده شده است می گویند: «در حقیقت، امروز رسوایی و بدی بر کافران است»
28. (این آیه درباره قومی نازل گردید که در مکه اسلام آوردند ولی به مدینه هجرت نکردند و در جنگ بدر قریش آنها را به زور به جنگ با مسلمین وادار کردند و همه کشته شدند و خداوند درباره آنها فرمود که آنها به خود ستم کردند و به مدینه هجرت نکردند) همان های

که فرشتگان جانشان را می گیرند در حالی که (آنها) بر خود ستم کرده بودند. پس، به ناچار سر تسلیم فرود می آورند [و می گویند: «ما هیچ کار بدی نمی کردیم» بلی، خداوند به آنچه می کردید آگاه است.

29. پس، از درهای جهنم داخل شوید که در آن جاودانه خواهید بود، و به راستی جایگاه متکبران چه جایگاه بدی است.

سرانجام متقین

30. و هرگاه به کسانی که تقوا پیشه کردند، گفته شود: «پروردگارتان چه نازل کرد؟» می گویند: «خوبی» برای کسانی که در این دنیا نیکی کردند پاداش نیکویی است، و بدون شک سرای آخرت بهتر است، و جای متقیان چقدر جایی نیکویی است،

31. باغهایی از بهشت جاویدانه ای که همگی وارد آن می شوند؛ نهرها از زیر درختانش می گذرد؛ هر چه بخواهند در آنجا هست؛ خداوند متقیان را چنین پاداش می دهد.

32. همان های که فرشتگان جانشان را در حالی که پاکند می گیرند [و به آنها] می گویند: «سلام علیکم

(دروود بر شما باد)، به [پاداش] آنچه انجام می دادید به
بهشت وارد شوید»

مشرکان و معاد

33. آیا (مشرکان و کافران) انتظاری غیر از این دارند که فرشتگان (مرگ) به سراغشان بیایند، یا فرمان پروردگارت (برای عذاب) فرابرسد؟ کسانی که پیش از آنها بودند [نیز] این گونه رفتار کردند، خدا به آنها ستم نکرد و لیکن آنها همیشه بر خودشان ستم می کردند.
34. سرانجام بدیهای اعمالشان به آنها رسید؛ و آنچه را (عذاب) ریشخند می کردند، بر آنها وارد شد.
35. مشرکان گفتند: «اگر خدا می خواست، نه ما و نه پدران ما، غیر او را عبادت نمی کردیم؛ و چیزی را بدون اجازه او حرام نمی ساختیم» (آری،) کسانی که پیش از آنها بودند نیز همین کارها را انجام دادند؛ ولی آیا پیامبران وظیفه ای جز ابلاغ آشکار دارند؟!
36. ما در میان هر امتی رسولی برانگیختیم که (بگوید): «خدا را عبادت کنید؛ و از طاغوت اجتناب کنید!» خداوند گروهی را هدایت کرد؛ و گروهی ضلالت و گمراهی دامانشان را گرفت؛ پس در روی زمین بگردید و ببینید عاقبت تکذیب کنندگان چگونه بود.

37. ای پیامبر! اگر بر هدایت آنها حرص می ورزی، [بدان که] خداوند کسانی را که گمراه ساخته است هدایت نمی کند، و هیچ یآوری برای آنها نیست.
38. (برخی از امت پیامبر) قسم های شدید به خداوند خوردند که: «هرگز خداوند کسی را که می میرد، بر نمی انگیزد!» بلی، (دوباره زنده کردن مردگان) وعده حقی برعهده اوست؛ اما بیشتر مردم نمی دانند.
39. [خداوند مردگان را زنده می کند] تا آنچه را که در آن اختلاف دارند برای آنها روشن کند، و تا کسانی که کفر ورزیده اند بدانند که [در انکار معاد] دروغ می گفتند.
40. (زنده کردن مردگان برای ما سخت نیست زیرا) وقتی چیزی را اراده می کنیم، فقط به آن می گوییم: «موجود باش!» بلافاصله موجود می شود.
41. (این آیه درباره عمار و صهیب و امثال آن ها نازل شده، هنگامی که آنها را مشرکان در مکه شکنجه کردند) کسانی که پس از ستم دیدن در راه خدا هجرت کردند، قطعاً آنها را در دنیا جایگاه و مقام نیکویی خواهیم داد و البته اگر آنها بدانند پاداش آخرت بزرگ تر است.

42. مهاجران کسانی هستند که صبر کردند، و تنها بر پروردگارشان توکل می کنند.
43. ما پیش از تو نیز هیچ کس جز مردانی را که به آنها وحی می کردیم، [پیامبر] نفرستادیم، پس اگر نمی دانید، از اهل ذکر [عالمان به کتاب های آسمانی] بپرسید.
44. (پیامبران را) با دلایل روشن و کتاب های آسمانی (فرستادیم)، و این قرآن را به سوی تو نازل کردیم تا برای مردم آنچه را که به سويشان نازل شده است بیان کنی، و شاید آنها بیندیشند.
45. آیا کسانی که تدبیرهای بد می اندیشند از این ایمن گشتند که ممکن است خدا آنها را در زمین فروبرد، و یا مجازات (الهی)، از آن جایی که انتظارش را ندارند، به سراغشان آید؟!
46. یا به هنگامی حرکت شان، (عذاب) دامانشان را بگیرد در حالی که قادر به فرار نیستند؟!
47. یا آنها را در حالی که وحشت زده اند (عذاب) دامانشان را بگیرد؟ بدون شک، پروردگار شما رؤوف و مهربان است.

48. آیا آنها به آنچه خدا آفریده است نگاه نکرده اند که سایه هایشان از راست و چپ برمی گردد و خاضعانه برای خدا سجده می کنند؟!
49. همه آنچه در آسمانها و آنچه در زمین از جنندگان و فرشتگان است، فقط برای خداوند سجده می کنند و تکبر نمی ورزند.
50. از پروردگارشان که فوق آنهاست می ترسند، و آنچه را که به آن مأمورند انجام می دهند.
51. و خدا فرمود: «دو معبود برای خود نگیرید. فقط او خدایی یگانه است پس تنها از من بترسید»
52. همه آنچه در آسمانها و زمین است، از آن خداوند است. دین ماندگار (نیز) از آن او می باشد؛ پس آیا از غیر او می ترسید؟!
53. همه نعمتی که دارید از خداست، سپس چون زیان و آسیبی به شما برسد به سوی او روی می آورید و می نالید.
54. و زمانی که آن زیان و آسیب را از شما برطرف کرد، آن گاه گروهی از شما به پروردگارشان شرک می ورزند.

55. تا آنچه را که به آنها عطا کرده ایم کفران و ناسپاسی کنند اکنون برخوردار شوید، و به زودی می فهمید.

56. (مشرکان) از آنچه به آنها روزی دادیم، نصیبی برای آن (خدایانی) که نمی دانند و درک ندارند قرار می دهند. به خدا قسم که از آنچه به دروغ بافتید، حتماً سؤال خواهید شد.

جایگاه دختران در دوران جاهلیت

57. (مشرکان) دختران را برای خدا قرار می دهند در حالی که خداوند منزّه است و برای خودشان آنچه را که میل دارند (یعنی پسر را قرار می دهند).

58. هر گاه به یکی از آنها بشارت دهند دختر نصیب تو شده، صورتش (از ناراحتی) سیاه می شود؛ و به شدت خشمگین می گردد.

59. از بدی آنچه به او بشارت داده شده، از قوم خود را پنهان می کند (و نمی داند) آیا نوزاد دخترش را با خواری نگه دارد، یا در خاک پنهانش کند؟ آگاه باشید چه بد داوری می کنند.

60. مثال بد، برای کسانی است که به آخرت ایمان نمی آورند، و مثال والاتر فقط مخصوص خداست؛ و او شکست ناپذیر فرزانه است.

61. اگر خداوند مردم را به خاطر ستمشان مجازات می کرد، هیچ جنبنده ای را در زمین باقی نمی گذاشت؛ ولی آنها را تا زمان معینی به تأخیر می اندازد. هنگامی که اجل آنها فرا برسد، لحظه ی پس و پیش نمی کنند.

62. (مشرکان) چیزی را که از آن کراهت دارند(مثل داشتن دختر)، برای خدا قرار می دهند، و زبانشان این دروغ را بازگو می کند که بهترین عاقبت را آنها خواهند داشت. بدون شک آتش برای آنها است و به سوی آن پیش رانده می شوند.

63. به خدا قسم که به سوی امت های پیش از تو (نیز پیامبرانی) فرستادیم، اما شیطان کارهای بد آنها را برایشان زینت داد؛ در نتیجه امروز شیطان دوست آنها است و برایشان عذابی دردناک است.

64. ما این کتاب را بر تو نازل نکردیم مگر برای اینکه آنچه را در آن اختلاف کرده اند برایشان بیان کنی، و هدایت و رحمتی باشد برای مردمی که به آن ایمان می آورند.

نعمت آب، شیر، میوه، عسل و زن و فرزند

65. خداوند از آسمان، آبی فرستاد؛ و زمین را، پس از آنکه مرده بود، زنده کرد. در این، نشانهٔ روشنی است برای قومی که گوش شنوا دارند.

66. بدون شک در حیوانات (گاو، شتر و گوسفند) برای شما عبرتی است که از آنچه در شکم آنهاست، از میان غذای هضم شده و خون، شیری خالص به شما می‌نوشانیم که برای نوشندگان گواراست.

67. و از میوه‌های درختان خرما و انگور، شراب مست‌کننده و خوراکی نیکو برای خود می‌گیرید قطعاً در اینها برای مردمی که تعقل می‌کنند نشانه‌ای است.

68. پروردگار تو به زنبور عسل وحی (الهام‌گریزی) کرد که از کوه‌ها و از درختان و از آنچه خوازه (چوب‌بند/داربست) می‌کند، خانه‌هایی برای خود درست کنید.

69. سپس از (گل) همه میوه‌ها بخور و راه‌هایی را که پروردگارت برای تو تعیین کرده است، براحتی طی کن. «از درون شکم آنها، نوشیدنی با رنگهای مختلف بیرون می‌شود که در آن، شفا برای مردم است؛ به یقین در این امر، نشانهٔ روشنی است برای قومی که می‌اندیشند.

70. خداوند شما را آفرید؛ سپس شما را می میراند؛ بعضی از شما به نامطلوب ترین سنین بالای عمر می رسند، تا بعد از علم و آگاهی، چیزی ندانند (و همه چیز را فراموش کنند)؛ خداوند دانا و تواناست.

71. خداوند بعضی از شما را در روزی بر بعضی دیگر برتری داده است (چرا که استعدادها و تلاشها متفاوت است)؛ اما آنها که برتری داده شده اند، حاضر نیستند از روزی خود به بردگانشان بدهند و همگی در آن مساوی گردند؛ آیا آنها نعمت خدا را انکار می کنند؟!

72. خداوند برای شما از جنس خودتان همسرانی قرار داد، و از همسرانتان برای شما پسران و نوادگانی قرار داد و از چیزهای پاکیزه به شما روزی بخشید آیا (باز هم) به باطل ایمان می آورند و به نعمت خدا کفر می ورزند؟

73. (آنها) به جای خداوند چیزهایی را می پرستند که برای آنها اختیار هیچ گونه رزقی از آسمان ها و زمین ندارند و قادر بر انجام دادن هیچ کاری نیستند.

74. پس برای خداوند مثل نزنید، که خدا می داند و شما نمی دانید.

75. خداوند مثالی زده: بنده ی زرخیدی را که قادر بر هیچ چیز نیست؛ و انسان (آزاد و با ایمانی) را که از جانب

خود، رزقی نیکو به او بخشیده ایم، و او پنهان و آشکار از آنچه خدا به او داده، انفاق می کند؛ آیا این دو نفر یکسانند؟! شکر مخصوص خداست، ولی اکثر آنها نمی دانند.

76. و خدا مثالی [دیگر] می زند: دو مردند که یکی از آنها لال است و هیچ کاری از او بر نمی آید و او سربار سرپرستش می باشد هر جا که او را می فرستند خیری به همراه نمی آورد آیا او با کسی که (گویا و شنوا است و) به عدالت فرمان می دهد و خود بر راه راست است یکسان است؟

77. غیب آسمانها و زمین، مخصوص خداست، و کار قیامت جز مانند یک چشم بر هم زدن یا نزدیکتر [از آن] نیست، زیرا خدا بر هر چیزی تواناست.

78. خداوند شما را از شکم مادرانتان درحالی که چیزی نمی دانستید بیرون آورد، و برای شما گوش، چشم و دل قرار داد، شاید سپاسگزاری کنید.

79. آیا آنها به پرندگان که در فضای آسمان، مسخر هستند نگاه نکرده اند؟ جز خدا کسی آنها را نگاه نمی دارد به راستی در این امر برای مردمی که ایمان می آورند نشانه هایی است.

80. خداوند برای شما خانه هایتان را مایه آرامش قرار داد، و از پوست حیوانات برای شما خانه هایی قرار داد که آنها را در روز کوچ کردن و هنگام ماندنتان سبک می یابید، و از پشمها و کرکها و موهای آنها وسایل زندگی که برای مدتی مورد استفاده است قرار داد.
81. خداوند برای شما از آنچه آفریده سایه هایی قرار داد، و از کوه ها برای شما پناهگاه هایی قرار داده و لباس هایی برایتان قرار داد که شما را از گرما [و سرما] نگه می دارد و لباس هایی (زره) که شما را از آسیب های یکدیگر حفظ می نماید این گونه (خداوند) نعمت خود را بر شما تمام می کند، تا شاید خود را تسلیم او کنید.
82. پس اگر (آنها با این همه دلایل) روی گردان شوند، (اشکال ندارد زیرا) وظیفه تو فقط رساندن آشکار (پیام) است.
83. (آنها) نعمت خدا را می شناسند، اما بازهم آن را انکار می کنند، و بیشترشان کافرند.
84. و (به یاد بیاور) روزی را که از هر اُمّتی شاهدی را انتخاب می کنیم، سپس به آنها که کافر شده اند، اجازه (سخن گفتن) داده نمی شود و عذرخواهی شان هم پذیرفته نمی گردد.

85. و زمانی که ظالمان عذاب را ببینند، نه عذابشان تخفیف داده می شود و نه مهلت داده می شوند.
86. زمانی که مشرکان، شریکان خود را ببینند می گویند: «پروردگارا، اینها بودند آن شریکانی که ما به جای تو می خواندیم(عبادت می کردیم)» (اما شریکان) پاسخ می دهند که: «شما دروغ گوید»
87. و در آن روز، همگی در پیشگاه خداوند تسلیم می شوند؛ و تمام آنچه را (نسبت به خدا) دروغ می بستند، گم و نابود می شود.
88. کافرانی که (مردم را) از راه خدا بازداشتند، به خاطر فسادی که می کردند، عذابی بر عذابشان می افزاییم.
89. (به یاد بیاورید) روزی را که از هر امتی، شاهدی از خودشان بر آنها انتخاب می کنیم؛ و تو را شاهد بر آنها قرار می دهیم و این کتاب را که روشنگر هر چیزی است و برای مسلمانان رهنمود و رحمت و بشارتگری است، بر تو نازل کردیم.

دستورهای مهم اجتماعی

90. بدون شک خداوند به عدالت، نیکوکاری و انفاق بر خویشاوندان فرمان می دهد، و از فحشا، کار ناپسند و

ستمگری نهی می کند. خداوند به شما پند می دهد، شاید متذکر شوید.

91. زمانی که با خداوند پیمان می بندید، به پیمان خود وفا کنید و قسم های خود را پس از محکم بستن آنها نشکنید، در حالی که، خدا را بر خودتان ضامن قرار داده اید؛ زیرا خدا آنچه را انجام می دهید، می داند.

92. همانند آن زن نباشید که پشمهای تابیده خود را، پس از محکم تابیدن، باز می کرد، در حالی که سوگند و پیمان خود را وسیله خیانت و فساد قرار می دهید؛ به خاطر اینکه گروهی، جمعیتشان از گروه دیگر بیشتر است. خدا فقط شما را با این وسیله آزمایش می کند؛ و به یقین روز قیامت، آنچه را در آن اختلاف داشتید، برای شما روشن می سازد.

93. و اگر خدا می خواست شما را یک امت قرار می داد، ولی هر که را بخواهد گمراه و هر که را بخواهد هدایت می کند، و مسلماً از آنچه می انجام دادید سؤال خواهید شد.

94. (این آیه درباره کسانی نازل گردیده که با رسول خدا بیعت کردند که وی را یاری کنند اما نکردند) قسم های خود را وسیله فریب و خیانت میان خود قرار ندهید، که

در نتیجه، قدمی پس از استواریش بلغزد، و به سبب آنکه مردم را از راه خدا بازداشتید [در این دنیا] سختی و ناگواری بچشید، و برای شما [در آخرت] عذابی بزرگ باشد.

95. عهد و پیمان خدا را به قیمت ناچیز نفروشید؛ زیرا

آنچه نزد خداست، اگر بدانید همان برای شما بهتر است.

96. آنچه نزد شماست از بین می رود؛ اما آنچه نزد

خداست باقی می ماند؛ و قطعاً کسانی را که صبر کردند

به بهتر از آنچه عمل می کردند، پاداش خواهیم داد.

97. (جماعتی از یهودیان و مسیحیان و بت پرستان در

مکانی نشسته بودند و هر یک از آن‌ها خود را برتر از

دیگری می دانست. خداوند این آیه را نازل کرد) هرکس

از مرد یا زن کار شایسته انجام دهد و مؤمن باشد، بدون

شک زندگی پاکیزه‌ی (حیات طیبه) برای او فراهم می

کنیم و مسلماً به آنها بهتر از آنچه انجام می دادند

پاداش خواهیم داد.

98. پس هنگامی که قرآن می خوانی، از شیطان رانده

شده به خداوند پناه ببر.

99. بدون شک او بر مومنان و بر کسانی که فقط بر

پروردگارشان توکل می کنند، هیچ گونه تسلطی ندارد.

100. تسلط او تنها بر کسانی است که او را دوست و سرپرست خود گرفته اند و نیز بر کسانی که آنها به او (خدا) شرک می ورزند.

101. و چون حکمی را به جای حکم دیگر بیاوریم (نسخ) در حالی که خدا به آنچه نازل می کند داناتر است، (مخالفان) می گویند: جز این نیست که تو ای پیامبر، دروغ می بافی، نه بلکه بیشتر آنان نمی دانند.

102. ای پیامبر! به آنها بگو: آن حکم و آیه را روح القدس از جانب پروردگارت به حق نازل کرده است، تا کسانی را که ایمان آورده اند ثابت [قدم] بدارد، و برای مسلمانان هدایت و مژده ای باشد.

103. ما می دانیم که آنها (مخالفان) می گویند: «این آیات را انسانی به او (پیامبر) یاد می دهد!» در حالی که زبان کسی که اینها را به او نسبت می دهند غیر عربی است؛ ولی این (قرآن)، به زبان عربی روشن است.

104. بدون شک، کسانی که به آیات الهی ایمان نیاورند، خدا آنها را هدایت نمی کند؛ و برای آنها عذاب دردناکی است.

105. تنها کسانی که به آیات خدا ایمان ندارند، دروغ پردازی می کنند و آنها خود دروغگوهستند.

106. (این آیه درباره عمار یاسر نازل شده. هنگامی که مشرکان در مکه او را شکنجه کرد که از دین رسول خدا برگردد، اما او قلبش پُر از ایمان بود.) کسانی که بعد از ایمان کافر شوند، بجز آنهایی که تحت فشار واقع شده اند در حالی که قلبشان با ایمان آرام یافته است، اما آنهایی که سینه خود را برای پذیرش کفر گشوده اند، غضب خدا بر آنهاست؛ و عذاب عظیمی در انتظارشان می باشد.

107. این به خاطر آن است که آنها زندگی دنیا را بر آخرت برتری داده اند، و به این سبب است که خدا گروه کافران را هدایت نمی کند.

108. آنها کسانی هستند که خداوند بر دل، گوش و چشمانشان مهر زده است؛ و آنها غافل هستند،

109. و بدون شک آنها در آخرت زیانکارند.

110. (این آیه درباره عمار و بلال و صهیب که از شکنجه دیدگان بودند، نازل گردیده و کفار شایع کرده بودند که اینها از دین برگشته اند، ولی آنان تقیه انجام داده بودند و عمار پس از این حالت به مهاجرت پرداخته بود) سپس، بدون شک پروردگار تو نسبت به کسانی که پس از امتحان شدن و ناکام ماندن در امتحان، هجرت

- کردند، سپس جهاد کردند و صبر پیشه ساختند، بی گمان، (آنها را مشمول رحمت خود قرار می دهد زیرا) پروردگار تو پس از آن بسیار آمرزنده و مهربان است.
111. (به یاد بیاور) روزی را که هر کسی می آید، از خود دفاع می کند، و هر کس آنچه را انجام داده است، به صورت کامل پاداش دریافت می کند و بر آنها ستم نمی گردد.
112. (این شهر در کنار نهر ثرثار بود که مردم با نان گندم استنجا می کردند و بعد بر اثر قحطی و خشکسالی مردم فقیر و خوار شدند) خداوند شهری را مثل زده است که امن و امان بود و روزی آنها از هر سو فراوان می رسید. (اما ساکنان آن شهر) نعمتهای خداوند را کفران کردند، و خدا هم به سزای آنچه انجام می دادند، طعم گرسنگی و ترس را به آنها چشانید.
113. برای آنها پیامبری از خودشان آمد، اما آنها او را تکذیب کردند؛ از این رو عذاب الهی آنها را فراگرفت در حالی که ظالم بودند.
114. پس، از آن چیزهای پاکیزه که خداوند روزیتان کرده بخورید، و سپاس گزار نعمت خداوند باشید، اگر فقط او را می پرستید.

115. خداوند مردار، خون، گوشت خوک و حیوانی که نام غیر خدا در حال ذبح بر آن برده شده است را بر شما حرام کرده است. پس کسی که ناچار به خوردن آنها می‌گردد، بدون زیاده خواهی و به اندازه ضرورت از آنها می‌خورد (گناه ندارد)، خداوند بخشنده و مهربان است.

116. با دروغی که بر زبان شما جاری می‌شود نگوئید: این حلال است و این حرام، تا به خدا دروغ ببندید بی شک، کسانی که به خداوند دروغ می‌بندند رستگار نمی‌گردند.

117. بهره کمی است (که در این دنیا نصیب آنها می‌گردد)؛ و عذاب دردناکی در انتظار آنها است.

118. ای پیامبر! آنچه را پیش از این برای تو شرح دادیم، بر یهود حرام کردیم. ما بر آنها ستم نکردیم، بلکه آنها خودشان بر خود ستم می‌کردند.

119. اما پروردگارت نسبت به آنهاست که از روی نادانی، بدی کرده اند، سپس توبه کرده و در مقام جبران برآمده اند، پروردگارت بعد از آن آمرزنده و مهربان است.

صفات برجسته ابراهیم

120. ابراهیم (به تنهایی) یک امت بود، مطیع فرمان خدا، خالی از انحراف، و از مشرکان نبود،

121. سپاس گزار نعمت های او بود، خدا او را برگزید و به راهی راست راهنمایی اش کرد.
122. ما به او در دنیا (زندگی) نیکویی دادیم، و بی شک او در آخرت از شایستگان است.
123. سپس به تو وحی کردیم که از آیین ابراهیم پیروی کن، که حق گرا بود و از مشرکان نبود.
124. (تحریمهای) روز شنبه (برای یهود) فقط بعنوان یک مجازات بود، که در آن هم اختلاف کردند؛ و پروردگارت روز قیامت، در باره آنچه آنها اختلاف داشتند، میان آنها داوری می کند.

بهترین شیوه تبلیغ دین

125. (ای پیامبر) با حکمت و اندرز نیکو، مردم را به سوی پروردگارت دعوت کن و با آن شیوه ای که بهترین شیوه است، با آنها بحث و جدل کن؛ زیرا پروردگارت به حال کسانی که از راهش گمراه شده اند، داناتر است و او به حال هدایت شدگان نیز داناتر است.
126. و اگر خواستید مجازات کنید، به مانند آنچه با شما کرده اند مجازات کنید، و اگر صبر پیشه کنید این برای صابران بهتر است.

127. ای پیامبر! صبر پیشه کن، و صبر تو جز به کمک از جانب خدا نیست، و بر (گمراهی) آنها غم مخور، و از نیرنگی که به کار می برند، دلتنگ مباش.
128. خداوند با کسانی است که تقوا پیشه کرده اند، و نیکوکارند.

سوره اسراء

(سوره اسراء هفدهمین / پنجاهمین سوره از قرآن کریم، دارای 111 آیه و مکی می باشد. نامگذاری این سوره به به اسراء (سفر شبانه)، از آیه اول سوره گرفته شده است که به مناسبت سخن گفتن از سفر شبانه پیامبر، از مسجدالحرام به بیت المقدس است. همچنین بنی اسرائیل نام دیگر سوره است چراکه به داستان هایی از قوم بنی اسرائیل پرداخته است. در این سوره از موضوعاتی چون توحید، معاد، نفی شرک، معراج پیامبر، دلائل نبوت، اعجاز قرآن، نیکی به پدر و مادر، تأثیر گناه بر باورهای انسان، تحریم برخی گناهان و برتری انسان بر دیگر موجودات سخن به میان آمده است. سوره اسراء در سال یازدهم بعثت، پس از سوره قصص، یک سال و دو ماه قبل از هجرت در مکه بر پیامبر اسلام نازل شد. در زمان نزول سوره و در سال یازدهم بعثت مشرکان مکه به شدت با پیامبر مخالفت می کردند و حضرت را مورد آزار و اذیت قرار می دادند.)

جزء پانزدهم

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

سفر پیامبر به معراج

1. (پیامبر یک سال پیش از هجرت، پس از نماز مغرب در مسجدالحرام، از طریق مسجدالاقصی به وسیله‌ی «بُرّاق» به آسمان‌ها رفت و چون بازگشت، نماز صبح را در مسجدالحرام خواند.) پاک و منزّه است خداوندی که بنده اش را در یک شب، از مسجد الحرام به مسجدالاقصی که اطرافش را پربرکت ساخته ایم برد، تا برخی از آیات خود را به او نشان دهیم؛ چرا که او شنوا و بیناست.

موسی، تورات و بنی اسرائیل

2. ما به موسی کتاب آسمانی دادیم؛ و آن را وسیله‌ی هدایت بنی اسرائیل قرار دادیم؛ (و گفتیم:) غیر ما را تکیه گاه خود قرار ندهید.

3. ای فرزندان کسانی که با نوح سوار کردیم. او بنده‌ی شکرگزاری بود.

4. ما در آن کتاب(تورات) به بنی اسرائیل خبر دادیم که حتماً شما دو بار در زمین فساد خواهید کرد؛ و بی شک به سرکشی بزرگی خواهید پرداخت.
5. هنگامی که نخستین وعده فرا برسد، گروهی از بندگان جنگجوی خود را علیه شما می فرستیم، (آنها برای یافتن شما) خانه ها را جستجو می کنند؛ و این وعده ای است قطعی.
6. آنگاه شما را بر آنها پیروز می کنیم. شما را به وسیلهٔ اموال و فرزندان تان تقویت می کنیم، و نفرات شما را بیشتر می گردانیم.
7. اگر نیکی کنید، به خودتان نیکی می کنید؛ و اگر بدی کنید باز هم به خود می کنید. زمانی که وعدهٔ دوم فرا برسد، (آن چنان دشمن بر شما سخت می گیرد که) آثار غم و اندوه در صورتهایتان ظاهر می شود؛ و (دشمنان) وارد مسجد (الاقصی) می شوند همان گونه که بار اول وارد شدند؛ و آنچه را زیر سلطهٔ خود می گیرند، در هم می کوبند.
8. امید است که پروردگارتان به شما رحم کند؛ و اگر(به فساد) برگردید،(ما نیز برای مجازات شما) برمی گردیم؛ و جهنم را برای کافران زندان قرار دادیم.
9. این قرآن، به راهی که استوارترین راه هاست، هدایت می کند؛ و به مؤمنانی که اعمال صالح انجام می دهند، بشارت می دهد که برای آنها پاداش بزرگی است.

10. و برای کسانی که به قیامت ایمان نمی آورند، عذابی دردناک آماده کرده ایم.

11. انسان شرّ خود را، همانند خواسته خیر خود (با سراسیمه گی) می‌خواهد و انسان همیشه سراسیمه و عجول است.

12. ما شب و روز را دو نشانه قرار دادیم. نشانه شب را تیره گون و نشانه روز را روشنی بخش گردانیدیم تا در آن، فضلی (روزی) از پروردگارتان بجوید، و تا شماره سالها و حساب را بدانید و هر چیزی را با تفصیل بیان کردیم.

نامه اعمال انسان

13. نامه اعمال هر انسانی را به گردنش انداخته ایم و در روز قیامت، نامه اعمال او را برایش بیرون می آوریم که همه آن را به صورت باز، می‌بیند.

14. (به او می‌گوییم) نامه اعمالت را بخوان که کافی است امروز خود حسابرس خودت باشی.

15. هر کس هدایت شود، برای خود هدایت یافته؛ و هر کس گمراه گردد، به زیان خود گمراه شده است. هیچ کس بار گناه دیگری را به دوش نمی‌کشد. ما هرگز کسی را مجازات نخواهیم کرد، مگر آنکه پیامبری مبعوث کرده باشیم.

16. هر زمانی بخوایم شهری را نابود کنیم، عیاشان آن را دستور می‌دهیم تا در آن شهر به انحراف و فساد بپردازند، و در

نتیجه عذاب بر آن (شهر) لازم گردد، پس آن شهر را نابود می کنیم.

17. و چه بسیار نسل هایی را که پس از نوح (براساس همین سنت) هلاک کردیم و همان بس که خدا به گناهان بندگان آگاه و بینا باشد.

18. هر کس خواهان (دنیای) زودگذر است، هر چه بخواهیم و برای هر که اراده کنیم، به زودی به او خواهیم داد؛ سپس جهنم را برای او مقرر می داریم که نکوهیده و رانده شده، در آن خواهد سوخت.

19. و هر کس که آخرت را بخواهد، و برای آن کوشش کند در حالی که ایمان داشته باشد تلاش او، (از سوی خدا) پاداش داده خواهد شد.

20. هر یک از دو گروه دنیا طلب و آخرت خواه را (در این دنیا) از عطای پروردگارت یاری می دهیم، و عطای پروردگارت (از کسی) منع نشده است.

21. نگاه کن چگونه بعضی از آنها را بر بعضی دیگر برتری دادیم؛ و حتماً رتبه های آخرت بزرگ تر و برتری آن بیشتر است.

22. هرگز خدای دیگری را همراه با خدای یگانه قرار نده که نکوهیده و بی یاور خواهی نشست.

احترام به والدین همراه با دوازده فرمان مهم

23. و پروردگارت فرمان داده: غیر او کسی دیگر را نپرستید، و به پدر و مادر نیکی کنید، هر گاه یکی از آن دو، یا هر دوی آنها، نزد تو به سن پیری برسند، به آنها حتی «اوف» نگو و بر آنها فریاد مزن و با آنها سخن شایسته بگو.
24. و از روی مهربانی، بال فروتنی بر آنها پهن کن و بگو: «پروردگارا، آن دو را رحمت کن چنان که مرا در خردی تربیت و بزرگ کردند».
25. پروردگارتان به آنچه در ضمیرتان است آگاه تر است. اگر شما شایسته باشید، قطعا او آمرزنده توبه کنندگان است.
26. (وقتی این آیه نازل شد، پیامبر فدک را به فاطمه بخشید) و حق خویشاوند را به او بده و مستمند و در راه مانده را دستگیری کن، و ولخرجی و اسراف مکن.
27. چرا که اسرافکاران برادران شیطان اند، و شیطان همیشه نسبت به پروردگارش ناسپاس بوده است.
28. و اگر از نیازمندان روی می گردانی که امید گشایشی از پروردگارت داری (اشکال ندارد) پس با آنها به نرمی سخن بگو.
29. (زنی پسر خود را نزد پیامبر فرستاد و از آن حضرت پیراهنش را به عنوان تبرک درخواست کرد. پیامبر تنها پیراهن خود را داد و چون لباس دیگری نداشت، برای نماز از خانه بیرون نیامد آنگاه این آیه نازل شد) (در انفاق) دستت را به گردنت زنجیر مکن و

بسیار هم گشاده دستی نکن تا ملامت شده و حسرت زده بر جای بمانی.

30. بدون شک، پروردگارت روزی را برای هر کسی که بخواهد، گشاده یا تنگ می دارد؛ او نسبت به بندگانش، آگاه و بیناست.

31. و فرزندان خود را از ترس فقر، نکشید؛ ما آنها و شما را روزی می دهیم. کشتن آنها گناه بزرگی است.

32. و به زنا نزدیک نشوید که آن کاری بسیار زشت و راهی بد است.

33. (آیه درباره امام حسین ع نازل شده است و یکی از مصادیق «ولی»، حضرت مهدی ع شمرده شده که انتقام جدش امام حسین ع را خواهد گرفت) کسی را که خداوند خونش را حرام شمرده، جز به حق نکشید، و آن کس که مظلوم کشته شده، برای ولیش سلطه (و حق قصاص) قرار دادیم، اما در قتل (قصاص) اسراف نکند، چرا که او مورد حمایت است.

34. و به مال یتیم جز به بهترین وجه نزدیک نشوید تا به بلوغ برسد، و به پیمان (خود) وفا کنید، زیرا که از پیمان پسران خواهد شد.

35. و هنگامی که چیزی را پیمانہ (چغله) می کنید، آن را به صورت کامل پیمانہ کنید و با ترازوی دقیق وزن کنید، چنین کاری بهتر و فرجامش نیکوتر است.

36. از آنچه به آن آگاهی نداری، پیروی نکن، چرا که از گوش، چشم و دل، همه پرسیان می شود.
37. روی زمین، با تکبر راه نرو، تو نمی توانی زمین را بشکافی، و طول قامتت هرگز به کوه ها نمی رسد.
38. همه این کارها (که در آیات قبل بیان شد) گناهِش نزد پروردگارت ناپسند است.
39. این (مطالب) از حکمت هایی است که پروردگارت به تو وحی کرده است، و با خدا معبودی دیگر قرار نده که ملامت و رانده (شده از رحمت) در دوزخ انداخته می شوی.
- خداوند، پیامبر، انسان و معاد**
40. آیا (فکر می کنید) پروردگارتان فرزندان پسر را مخصوص شما ساخته، و خودش دخترانی از فرشتگان برگزیده است؟! شما سخن بزرگ (و بسیار زشتی) می گوئید.
41. بدون شک، ما در این قرآن حقایق را به طور گوناگون بیان کردیم تا آنها پند گیرند، ولی این جز بر نفرت آنها نمی افزاید.
42. بگو: «اگر آن طوری که می گویند با او خدایانی دیگری بود، در آن صورت حتماً در صدد جستن راهی به سوی خداوند، صاحب اقتدار، برمی آمدند تا قدرتش را بگیرند»
43. او از آنچه می گویند، منزّه و بسیار برتر و والاتر است.

44. آسمانهای هفتگانه و زمین و هر کس که در آنهاست او را تسبیح می گویند، و هیچ چیز نیست مگر اینکه در حال ستایش، تسبیح او می گوید، ولی شما تسبیح آنها را درک نمی کنید. بدون شک که او همیشه بردبار و آمرزنده است.

45. ای پیامبر! هنگامی که قرآن می خوانی، بین تو و بین کسانی که به آخرت ایمان نمی آورند، حجاب نامرئی قرار می دهیم.

46. (پیامبر هنگامی که به نماز می ایستاد، بسم الله را بلند ادا می کرد. منافقان از صفوف جماعت بیرون می شدند تا پیامبر سوره را به پایان برساند سپس به صف جماعت برمی گشتند و به یکدیگر می گفتند چون محمد خدای خود را دوست می دارد، نام او را به صدای بلند می خواند، سپس این آیه نازل گردید) و بر دل‌های آنها پوشش‌های قرار می دهیم تا آن را نفهمند و در گوش‌های آنها سنگینی قرار می دهیم. زمانی که در قرآن پروردگار خود را به یگانگی یاد کنی آنها با نفرت فرار می کنند.

47. ای پیامبر! زمانی که (مشرکان) به سخنان تو گوش می دهند، ما بهتر می دانیم (که آنها) برای چه گوش می دهند؛ (و همچنین) زمانی که آنها با هم نجوا می کنند؛ آن گاه که ستمگران می گویند: «شما جز از انسانی که افسون شده، پیروی نمی کنید!»

48. بینای پیامبر! چگونه (مشرکان) برای تو مثلها زدند، در نتیجه گمراه شدند، و نمی توانند راه (حق) را پیدا کنند.
49. (کفار و مشرکان) گفتند: «آیا وقتی استخوان و خاک شدیم باز به صورت آفرینشی جدید برانگیخته می شویم؟»
50. (به آنها) بگو ای پیامبر: (استخوان که آسان است)، شما سنگ شوید یا آهن،
51. یا آفریده ای از آنچه در خاطر شما بزرگ و سخت می نماید (باز هم برانگیخته خواهید شد)» پس (آنها) خواهند گفت: «چه کسی ما را باز می گرداند؟» بگو: «همان کس که نخستین بار شما را خلق کرد» (باز) سرهای خود را به طرف تو تکان می دهند و می گویند: «آن کی خواهد بود؟» بگو: «شاید که نزدیک باشد»
52. روزی که شما را (از گور) فرا می خواند، پس در حالی که او را ستایش می کنید اجابتش می نماید. شما فکر میکنید که جز اندکی (در عالم برزخ) نمانده اید.
53. به بندگانم بگو: «آنچه را که بهتر است بگویند» چرا که شیطان میان آنها فتنه و فساد می کند؛ همیشه شیطان دشمن آشکاری برای انسان بوده است.

54. پروردگار شما به شما آگاه تر است؛ اگر بخواهد بر شما رحمت می فرستد، یا اگر بخواهد شما را عذاب می کند و ما تو را نگهبان آنها نفرستاده ایم.

55. پروردگار تو به هر چه در آسمانها و زمین است داناتر است. ما در حقیقت، بعضی از انبیا را بر بعضی برتری دادیم. ما به داوود زبور دادیم.

56. (ای پیامبر به مشرکان) بگو: «کسانی را که غیر از خدا (معبود خود) می دانید، بخوانید، آنها نه می توانند مشکلی را از شما برطرف سازند، و نه تغییری در آن ایجاد کنند»

57. آنها (مشرکان) که (بت را) به جای خدا می خوانند، خود به سوی پروردگارشان در جستجوی وسیله می باشند که (بدانند) کدام یک (به خدا) نزدیک ترند و امید رحمت او را دارند و از عذاب او می ترسند؛ که عذاب پروردگارت، همیشه حذر کردنی است.

58. هیچ شهری نیست مگر اینکه ما آن را (در صورت نافرمانی)، پیش از روز قیامت، به هلاکت می رسانیم یا آن را سخت عذاب می کنیم این (عقوبت) در کتاب (الهی) نوشته شده است.

59. و چیزی ما را از اینکه معجزات را بفرستیم، باز نداشت، جز همین که پیشینیان، آن معجزات را تکذیب کردند. به قوم ثمود آن ماده شتر را معجزه ای روشنگر دادیم اما آنها به آن ستم

کردند(و ناقه را کشتند). ما این گونه معجزات را، جز برای ترساندن (از عذاب) نفرستادیم.

60. (ای پیامبر به یاد آور) زمانی را که به تو گفتیم: "پروردگارت احاطه کامل به مردم دارد؛ و ما خوابی را که به تو نشان دادیم، و (همچنین) آن درخت لعنت شده در قرآن را، جز برای آزمایش مردم قرار ندادیم؛ و آنها را می ترسانیم، و(لی)جز بر طغیان بیشتر شان نمی افزاید"

خدا، آدم و شیطان

61. (به یاد بیاورید) زمانی را که به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده کنید!» آنها همگی سجده کردند، به غیر از ابلیس که گفت: «آیا برای کسی سجده کنم که او را از خاک آفریده ای؟!»

62. (سپس) گفت: «به من بگو: این کسی را که بر من برتری دادی (برای چه بود)؟ اگر تا روز قیامت مهلتم دهی قطعاً فرزندانش را جز اندکی (از آنها) لجام زده و گمراه و ریشه کن خواهم کرد»

63. خدا فرمود: «برو که هر کس از آنها از تو پیروی کند بدون شک جهنم سزایتان خواهد بود که مجازات کامل است.

64. و از آنها هر کسی را توانستی با صدای خود تحریک کن و با سواران و پیادگان بر آنها حمله کن و با آنها در اموال و اولاد

شان شرکت کن و به آنها وعده بده»، و شیطان جز فریب به آنها وعده نمی دهد.

65. (اما بدان) تو هرگز سلطه ای بر بندگان (مخلص) من، نخواهی یافت همین قدر کافی است که پروردگارت حامی آنها باشد.

66. پروردگار شما کسی است که کشتی را در دریا برای شما به حرکت درمی آورد، تا از نعمت او بهره مند شوید؛ او نسبت به شما مهربان است.

67. هرگاه در دریا به شما خطری برسد به جز خدا همه را فراموش می کنید. ولی همین که خداوند شما را نجات داد باز از خدا روی می گردانید. انسان همیشه ناسپاس است.

68. پس آیا شما مصون شده اید از اینکه (بعد از نجات از دریا، خدا) شما را در قسمت خشکی به زمین فرو ببرد یا ریگ بر شما بفرستد و آنگاه برای خود حمایت گری نیابید؟

69. یا مگر در امان شده اید از اینکه (خداوند) شما را بار دیگر به آن دریا برگرداند (و) آنگاه تندبادی شکننده ی بر شما روان کند تا شما را به خاطر آن که کفر ورزیدید، غرق نماید (و) آنگاه به سبب آن برای خود در برابر ما هیچ پیگیری کننده ای نیابید؟

کرامت بنی آدم

70. ما بنی آدم را گرمی داشتیم؛ و آنها را در خشکی و دریا، حمل کردیم؛ و از انواع روزیهای پاکیزه به آنها روزی دادیم؛ و آنها را بر بسیاری از موجوداتی که خلق کرده ایم، برتری بخشیدیم.
71. (به یاد بیاور) روزی را که هر گروهی از مردم را همراه با پیشوای آنها دعوت می کنیم. پس هر کس، کارنامه او به دست راستش داده شود، پس چنین کسانی، کارنامه شان را می خوانند، در حالی که به اندازه ذره ی (رشته میان هسته خرمایی) (هم) مورد ستم واقع نمی شوند.
72. هر کسی که در این جهان کور(گمراه) باشد، در آخرت نیز کور و گمراهتر است.
73. و به راستی نزدیک بود تو را از آنچه به سوی تو وحی کرده ایم منحرف کنند تا غیر از آن را به دروغ بر ما ببندی، و آن گاه تو را به دوستی می گرفتند.
74. و اگر تو را ثابت (قدم) نمی داشتیم، به راستی نزدیک بود اندکی به سوی آنها متمایل گردی.
75. اگر چنین می کردی، ما دو برابر مجازات (مشرکان را) در دنیا، و دو برابر آنها را بعد از مرگ، به تو می چساندیم؛ سپس در برابر ما، یاوری برای خود نمی یافتی.

76. و نزدیک بود (مشرکان) تو را از این سرزمین حرکت دهند تا از آن بیرون کنند، و در آن صورت پس از تو جز مدتی اندک توقف نمی کردند.

77. این سنت و روش فرستادگان ماست که پیش از تو فرستادیم؛ و هیچ تغییری برای روش (و قانون) ما نخواهی یافت.

78. ای پیامبر! نماز را از زوال آفتاب تا نهایت تاریکی شب (نیمه شب) برپادار، و (نیز) نماز صبح را، زیرا نماز صبح همیشه (همراه با) حضور (فرشتگان) است.

79. ای پیامبر! بخشی از شب را زنده بدار، تا برای تو (به منزله) نافله ای باشد، امید که پروردگارت تو را به مقامی مقبول برساند.

80. (رسول خدا هنگامی که در مکه بودند از طرف خداوند مأموریت یافتند به مدینه مهاجرت کنند، سپس این آیه نازل گردید) و بگو: «پروردگارا، مرا (در هر کاری) به شیوه درست داخل کن و به شیوه درست بیرون ساز، و از جانب خود برای من تسلطی یاری بخش قرار ده»

81. (سال هشتم هجرت که پیامبر مکه را فتح کرد و بت ها را شکست این آیه نازل شد) و بگو: حق آمد و باطل نابود شد. بدون شک باطل نابود شدنی است.

82. («وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا» درباره ظلم و ستم کنندگان به آل محمد نازل گردیده است) و ما از قرآن آنچه را برای

- مؤمنان مایهٔ شفا و رحمت است نازل می کنیم، و برای ستمکاران (چیزی) جز زیانکاری نخواهد افزود.
83. زمانی که به انسان نعمت ارزانی داریم روی می گرداند و متکبرانه دوری می کند، و زمانی که بدی به او برسد ناامید می گردد.
84. بگو: «هر کس طبق روش (و خلق و خوی) خود عمل می کند. پروردگارتان کسانی را که راهشان نیکوتر است، بهتر می شناسد»
85. (عده از مشرکان قریش) و از تو دربارهٔ روح می پرسند، بگو: روح از امر پروردگار من است، و به شما از دانش جز اندکی داده نشده است.
86. و اگر بخواهیم، آنچه را بر تو وحی کرده ایم، از تو می گیریم؛ سپس کسی را نمی یابی که در برابر ما، از تو دفاع کند.
87. ولی این رحمتی است از جانب پروردگارت (که قرآن را از یاد تو نمی برد) بدون شک، بخشش او بر تو، فراوان بوده است.
88. بگو: قطعاً اگر انسان و جن باهم جمع شوند تا مانند این قرآن را بیاورند، نمی توانند مانند آن را بیاورند، هر چند یکدیگر را در این کار کمک کنند.
89. و به راستی در این قرآن (برای هدایت) از هر مثلی به شیوه های گوناگون آوردیم، ولی بیشتر مردم هدفی جز انکار ندارند.

درخواست های مادی مشرکان قریش از پیامبر

90. (مشرکان قریش) گفتند: ما به تو ایمان نمی آوریم، مگر آنکه از این سرزمین (مکه) چشمه ای روان سازی.
91. یا برای تو باغی از درختان خرما و انگور باشد که از میان آنها نهرها جاری سازی.
92. یا آسمان را آنگونه که گمان می کنی پاره پاره بر سر ما بیندازی، یا خدا را با فرشتگان روبه روی ما بیاوری.
93. یا خانه ای از جنس طلا برای تو باشد، یا در آسمان بالا بروی، و بالا رفتن تو را باور نمی کنیم تا اینکه نوشته ای بر ما نازل کنی که آن را بخوانیم بگو: منزّه است پروردگار من! آیا من جز بشری هستم که فرستاده شده ام؟
94. و چیزی مردم را زمانی که هدایت به سویشان آمد از ایمان آوردن باز نداشت، جز اینکه گفتند: آیا خدا بشری را به پیامبری برانگیخته است؟
95. بگو: «اگر در روی زمین فرشتگانی بودند که با آرامش راه می رفتند، بدون شک ما برای آنها فرشته ای را (از جنس خودشان و برای هدایت شان) به عنوان پیامبر از آسمان نازل می کردیم»
96. بگو: کافی است که خداوند میان من و شما شاهد باشد، زیرا او به بندگانش آگاه و بیناست.

97. هر کسی را خداوند هدایت کند، پس او هدایت یافته است؛ و هر کسی را که گمراه کند، هرگز برای آنها در برابر خداوند دوستانی نمی یابی (که هدایتشان کنند)، و روز قیامت آنها را کور، لال، کر و به رو افتاده محشور می کنیم. جایگاه آنها جهنم است. هرگاه شعله آن فروبشیند، شعله ای (تازه) برایشان می افزاییم.

98. جزای آنها این است، چرا که آیات ما را انکار کردند و گفتند: «آیا وقتی ما استخوان و خاک شدیم (باز) در آفرینشی جدید برانگیخته خواهیم شد؟»

99. آیا آنها ندیده اند که آن خدایی که آسمانها و زمین را آفریده است، قادر است که همانند آنها را خلق کند؟ و برای آنها مدّت معینی قرار داده که هیچ تردیدی در آن نیست اما ستمکاران ناسپاسی کردند.

100. بگو: اگر شما مالک خزانه های رحمت پروردگرم بودید، باز هم از ترس فقر (از بخشش آن) خودداری می کردید، و انسان همیشه بخیل است.

101. ما به موسی نه معجزه روشن دادیم؛ پس از بنی اسرائیل سؤال کن آن زمان که این (معجزات نه گانه) به سراغ آنها آمد (چگونه بودند؟! فرعون به او گفت: «ای موسی! گمان می کنم تو جادو شده ای!»)

102. موسی گفت: (ای فرعون) بدون شک تو می دانی این معجزه ها را که بصیرت آور هستند، جز پروردگار آسمان ها و زمین نازل نکرده است، و ای فرعون! قطعاً من تو را هلاک شده می پندارم.

103. پس (فرعون) تصمیم گرفت آنها را از آن سرزمین ریشه کن سازد؛ ولی ما، فرعون و تمام کسانی را که با او بودند، غرق کردیم.

104. و پس از فرعون به بنی اسرائیل گفتیم: در این سرزمین ساکن شوید، زمانی که وعده آخرت برسد، همه شما را با هم (به صحرای قیامت) می آوریم.

105. ما قرآن را به حق نازل کردیم و به حق نازل شد، و تو را جز مژده رسان و بیم دهنده نفرستادیم.

106. ای پیامبر! ما قرآن را بخش بخش (بر تو) نازل کردیم تا آن را به آرامی بر مردم بخوانی، و آن را به تدریج نازل کردیم.

107. بگو: «چه به آن ایمان بیاورید، و چه ایمان نیاورید، کسانی که پیش از آن به آنها دانش داده شده، هنگامی که (این آیات) بر آنها خوانده می شود، سجده کنان به خاک می افتند.

108. و می گویند: پاک و منزّه است پروردگار ما، حتماً وعده پروردگارمان انجام شدنی است.

109. آنها گریه کنان به زمین می افتند؛ و تلاوت این آیات، همیشه بر خشوعشان می افزاید.

کیفیت بلند و آهسته خواندن نماز

110. بگو: خواه او را «الله» بخوانید یا «رحمان» بخوانید، هر کدام را بخوانید جایز است، که نیکوترین نام ها فقط از آن اوست. نمازت را با صدای بلند نخوان و بسیار آهسته نیز نخوان، و میان این دو، راهی انتخاب کن.

111. (این آیه برای رد ادعای یهود، نصاری، صابئی و مجوس نازل شده است که می گفتند، خداوند از برای خویش فرزند انتخاب کرده است) بگو: «ستایش برای خداوندی است که نه فرزندی برای خود انتخاب کرده، و نه شریکی در حکومت دارد، و نه بخاطر ضعف و ذلت، (حامی و) سرپرستی برای اوست!» و او را بسیار بزرگ بشمار.

سوره کهف/غار کهف

(سوره کهف هجدهمین/شصت و نهمین سوره از قرآن کریم است و دارای 110 آیه و مکی می باشد. کهف به معنای غار است و دلیل نام گذاری این سوره به کهف وجود داستان اصحاب کهف در آن است. اعتقاد به حق و انجام دادن عمل صالح از توصیه های این سوره به مردم است. داستان اصحاب کهف، داستان موسی و خضر، حکایت ذوالقرنین و داستان باغستان دو نفر، از مهمترین حکایاتی

است که در این سوره بیان شده است. گفته شده سوره کهف بعد از سوره غاشیة، در حدود سالهای هشت تا دوازده بعثت نازل شده است. این سوره هنگامی نازل شد که عده‌ای از قریش قصد آموختن مسائلی از یهودیان برای آزمودن پیامبر(ص) را داشتند. از آیات مشهور سوره کهف، آیه ۵۰ است که داستان سجده ملائکه بر آدم و سرپیچی ابلیس را بیان می‌کند.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. (مشرکان قریش افرادی را از مکه به مدینه فرستادند تا ماجرای بعثت حضرت محمد ص و نشانه‌ی صداقت او را از علمای یهود بپرسند. علمای یهود به فرستادگان مشرکان گفتند: از او سه چیز سؤال کنید؛ اگر دو چیز را جواب داد و یکی را بی‌پاسخ گذاشت، او صادق است. درباره‌ی اصحاب کهف، ذوالقرنین و روح بپرسید. اگر از اصحاب کهف و ذوالقرنین جواب داد، ولی از روح جواب نداد، او پیامبر است.) حمد مخصوص خدایی است که این کتاب را بدون هیچ گونه کجی بر بنده اش نازل کرد،

2. [کتابی] راست و درست، تا [گناهکاران را] از جانب خود به عذابی سخت هشدار دهد، و مؤمنانی را که کارهای شایسته انجام می‌دهند مژده بدهد که برای آنها پاداشی نیکوست،

3. که همیشه در آن ماندگار خواهند بود.

4. و [نیز] کسانی را که گفتند: خدا [برای خود] فرزندی گرفته است، [به آتش دوزخ] بیم دهد.
5. نه آنها به این ادعا علم دارند، و نه پدرانشان! سخن بزرگی از دهانشان بیرون می شود! آنها فقط دروغ می گویند.
6. (سران قریش بر مخالفت با پیامبر اجتماع کرده بودند، و هر قدر از جانب پیامبر به آنها نصیحت و پند و اندرز داده می شد، تأثیری نمی کرد و این امر بر رسول خدا ص فوق العاده گران می آمد و سخت ناراحت گردید، سپس این آیه نازل شد) شاید، اگر (مشرکان) به این سخن ایمان نیاورند، تو جان خود را از اندوه، در پیگیری [کار] شان از دست بدهی.
7. بدون شک، ما هر چه را بر روی زمین است زینت آن قرار دادیم تا آنها (مردم) را امتحان کنیم که کدام یکشان در عمل بهترند.
8. و ما آنچه را که بر روی زمین است، قطعاً بیابانی بی گیاه خواهیم کرد.
- داستان اصحاب کهف
9. آیا گمان کردی که اصحاب کهف و رقیم از آیات عجیب ما بودند؟

10. زمانی که آن جوانان در آن غار پناه بردند و گفتند:
 پروردگارا، از نزد خود رحمتی به ما عنایت کن، و برای ما در
 کارمان وسیلهٔ هدایتی فراهم ساز.
11. ما پردهٔ خواب را در غار بر گوش آنها زدیم، و سالها
 در خواب رفتند.
12. آن گاه آنها را بیدار کردیم، تا بدانیم کدام یک از آن
 دو گروه، مدت توقفشان را بهتر حساب کرده اند.
13. ما داستان آنها را به درستی برای تو نقل می کنیم:
 آنها جوانانی بودند که به پروردگارشان ایمان آوردند و ما بر
 هدایتشان افزودیم.
14. و دلپیشان را استوار گردانیدیم زمانی که برخاستند
 و گفتند: «پروردگار ما پروردگار آسمانها و زمین است جز او
 کسی را عبادت نمی کنیم، که در این صورت قطعاً بیهوده
 گفته ایم»
15. اینها قوم ما هستند که معبودهایی جز خدا انتخاب
 کرده اند؛ چرا دلیل آشکاری (بر این کار) نمی آورند؟! و چه
 کسی ظالمتر از آن کسی است که بر خدا دروغ ببندد؟!»
16. و اکنون که شما از آنها و آنچه جز خدا می پرستند
 کناره گیری کرده اید، در این غار جای بگیریید تا پروردگارتان

برای شما از رحمت خود عطا کند و در کارتان آسانی و آسایشی برای شما فراهم سازد.

17. و (اگر در آنجا بودی) خورشید را می دیدی که به هنگام طلوع، به سمت راست غارشان متمایل می گردد؛ و به هنگام غروب، به سمت چپ؛ و آنها در محل وسیعی از آن (غار) قرار داشتند. این از آیات خداست. هر کس را خدا هدایت کند، هدایت یافته واقعی اوست؛ و هر کس را گمراه نماید، هرگز ولی و راهنمایی برای او نخواهی یافت.

18. و (اگر به آنها نگاه می کردی) گمان می کردی بیدارند (چون چشمان شان باز بودند)؛ در حالی که خواب بودند! و ما آنها را به سمت راست و چپ (سال دوبار) میگرداندیم (تا زخم بستر پیدا نکند) و سگ آنها دستهای خود را در دهانه غار دراز کرده بود که اگر نگاهشان می کردی، از آنان فرار می کردی؛ و سر تا پای تو از ترس و وحشت پر می شد.

19. این گونه آن ها را از خواب بیدا کردیم تا از یکدیگر سؤال کنند؛ یکی از آن ها به نام تملیخا رئیس گروه گفت: «چه مدت در خواب بوده اید؟» گفتند: «یک روز، یا بخشی از یک روز». سرانجام گفتند: «پروردگارتان از مدت خوابتان آگاه تر است. اکنون یک نفر از خودتان را با این پول که دارید

به شهر اُفسُوس بفرستید، تا ببیند کدام یک از غذاهای آن پاکیزه تر است و از آن، غذا برایتان بیاورد، و باید زیرکی به خرج دهد و هیچ کس را از حال شما آگاه نگرداند.

20. چرا که اگر آنها بر شما دست یابند، سنگسارتان می کنند یا شما را به کیش خود برمی گردانند، و در آن صورت هرگز روی رستگاری نخواهید دید»

21. به این صورت (مردم آن شهر را) بر حال آنها آگاه ساختیم تا بدانند که وعده خداوند راست است و (در فرا رسیدن) قیامت هیچ شکی نیست، هنگامی که آنها در میان خود در کارشان با یکدیگر نزاع می کردند، پس [عده ای] گفتند: «بر روی آنها ساختمانی بنا کنید، پروردگارشان به [حال] آنها داناتر است» [سرانجام] کسانی که بر کارشان غلبه یافتند گفتند: «حتماً در کنار آن مسجدی بنا خواهیم کرد»

22. به زودی گروهی خواهند گفت: «آن‌ها(اصحاب کهف) سه نفر بودند، که چهارمین آن‌ها سگشان بود». و گروهی می گویند: «پنج نفر بودند، که ششمین آن‌ها سگشان بود». در حالی که این‌ها سخنانی بی دلیل است و گروهی می گویند: «آن‌ها هفت نفر بودند، و هشتمین آن‌ها سگشان بود». بگو: «پروردگار من از تعدادشان آگاه تر است». جز

- گروه کمی، تعداد آن‌ها را نمی‌دانند. پس درباره‌ی آنها جز با دلیل سخن مگو؛ و از هیچ‌کس درباره‌ی آن‌ها سؤال مکن.
23. (وقتی که قریش نزد رسول خدا ص آمدند و از قصه اصحاب کهف و داستان ذوالقرنین سؤال کردند، پیامبر فرمود: فردا برای جواب حاضر شوید. فردای آن روز جبرئیل نیامد و ایامی به تأخیر افتاد سپس جبرئیل آمد و این آیات را نازل کرد) و هرگز درباره‌ی چیزی نگو که من آن را فردا انجام می‌دهم،
24. مگر اینکه [بگویی] اگر خدا بخواهد و هنگامی که [ان شاءالله را] فراموش کردی، [پس از آن که یادت آمد] پروردگارت را یاد کن [و] بگو: امید است پروردگارم مرا به راهی [که] به رشد و صواب نزدیکتر از این [باشد] هدایت نماید.
25. آن‌ها در غارشان سید و نه سال (قمری) توقف کردند.
26. بگو: «خداوند از مدّت توقف آن‌ها آگاه‌تر است. غیب آسمان‌ها و زمین تنها از آن اوست. خداوند چه بینا و شنواست. آن‌ها هیچ ولیّ و سرپرستی جز او ندارند. و او هیچ‌کس را در حکومت خود شریک نمی‌کند».

27. آنچه را از کتاب پروردگارت به تو وحی شده تلاوت کن؛ هیچ چیزی سخنان او را تغییر نمی دهد؛ و هرگز پناهگاهی جز او نمی یابی.

28. (این آیه درباره سلمان فارسی و امثال او از فقرا مسلمین مانند ابوذر و مقداد و عمار و خباب و صهیب نازل گردیده و این قسمت از آیه «وَلَا تُطْعُ مَنْ أَغْلْنَا قَلْبَهُ» درباره مؤلفه قلوب و یاران آن ها از اهل دنیا نازل شده است) و با کسانی که پروردگارشان را صبح و شام می خوانند [و] خشنودی او را می خواهند، صبور باش. و هرگز به خاطر زینت دنیا، چشمان خود را از آن ها مگیر. و از آن کس که دلش را از یاد خود غافل ساخته ایم و از هوای نفس خود پیروی کرده و [اساس] کارش بر افراطیت است، اطاعت نکن.

29. بگو: «حق از سوی پروردگارتان برای شما آمده است. هر کس می خواهد ایمان بیاورد، و هر کس می خواهد کافر گردد». ما برای ستمکاران آتشی آماده کرده ایم که دیوارهایش آنها را از هر سو احاطه کرده است. و اگر تقاضای آب کنند، آبی برای آنها می آورند که همچون فلز گداخته صورت ها را بریان می کند. چه نوشیدنی بدی، و چه اجتماع ناپسندی.

30. کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند [بدانند که] ما پاداش کسی را که نیکوکاری کرده است ضایع نمی کنیم.

31. آن ها کسانی هستند که برای آنها باغ های جاویدان بهشتی است؛ که نهرها از زیر درختان و قصرهایش جاری است. (آنها) در آنجا با دستبندهایی از طلا آراسته می شوند؛ و لباس هایی [فاخر] به رنگ سبز، از ابریشم نازک و ضخیم، می پوشند؛ درحالی که در آنجا بر تخت ها تکیه کرده اند. چه پاداش خوبی، و چه جمع نیکویی است.

مثال باغهای مرد کافر و نصیحت مومن

32. ای پیامبر! برای آنها (مشرکان)، آن دو مردی را مثال بزن که به یکی از آنها دو باغ انگور دادیم، و اطراف آن دو [باغ] را با درختان خرما احاطه کردیم، و میان آن دو، کشتزاری قرار دادیم.

33. هر دو باغ، محصولات خود را می دهد و هیچ چیزی از آن کم نگذاشته است و در میان باغ جوی آبی روان ساخته بودیم.

34. صاحب باغ، درآمد فراوانی داشت؛ به همین جهت، به همراهش در حالی که با او گفتگو می کرد چنین گفت: «من از نظر ثروت از تو برتر، و از نظر نفرت نیرومندترم»

35. او داخل باغش شد، در حالی که به خودش ستمکار بود (به همراهش) گفت: گمان نمی‌کنم این باغ هیچ‌گاه نابود شود.
36. و گمان نمی‌کنم که قیامت بر پا شود، و اگر هم به سوی پروردگرم بازگردانده شوم بدون شک بهتر از این را در بازگشت، خواهم یافت.
37. همراهش در حالی که با او گفت و گو می‌کرد به او گفت: «آیا به آن کسی که تو را از خاک، سپس از نطفه آفریدی، آن گاه تو را (به صورت) مردی درآورد، کافر شدی؟»
38. ولی من براین باورم که الله، پروردگار من است و هیچ‌کس را با پروردگرم شریک نمی‌سازم.
39. چرا وقتی داخل باغ خود شدی، نگفتی ماشاءالله، لا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ؟ (هرچه خدا خواهد، هیچ نیرویی جز به دست خدا نیست) [و] اگر مرا می‌بینی که در مال و فرزند از تو کمترم.
40. امید است که پروردگرم بهتر از باغ تو به من بدهد و برآن [باغ تو] عذابی از آسمان نازل کند تا تبدیل به زمینی صاف و بی گیاه گردد.
41. یا آب آن در زمین فرو برود که هرگز نتوانی آن را به دست بیاوری.

42. و میوه هایش نابود شد، پس برای [از دست دادن] آنچه در آن [باغ] هزینہ کرده بود، دستهایش را بر هم می زد (دست های خود را بله می کرد) در حالی که خوازه های (داریسته های) آن فرو ریخته بود و [به حسرت] می گفت: «ای کاش هیچ کس را شریک پروردگارم نمی ساختم»
43. و او را جز خدا گروهی نبود که یاریش کنند و نه خود یاری کننده خویش بود.
44. در آنجا ثابت شد که، یاری مخصوص خدای به حق است و اوست که پاداشش از همه بهتر و فرجام طاعتش از همه نیکوتر است.
45. [ای پیامبر] برای آنها زندگی این دنیا را مثال بزن که مانند آبی است که آن را از آسمان نازل می کنیم، پس گیاهان زمین با آن مخلوط می گردد، سپس خشک می شود به طوری که بادهای آن را پراکنده می کند و خدا بر هر چیزی توانمند است.
46. مال و فرزند، زینت زندگی دنیا است؛ و ارزشهای پایدار و شایسته (باقیات صالحات) ثوابش نزد پروردگارت بهتر و امیدبخش تر است.
47. و روزی را به خاطر بیاور که کوه ها را به حرکت درمیآوریم؛ و زمین را آشکار (و هموار) می بینی؛ و همه آنها

[انسانها] را محشور می کنیم، و هیچ یک از آنها را جا نمی گذاریم.

48. آنها همه در یک صف به (پیشگاه) پروردگارت عرضه می شوند؛ (و به آنها گفته می شود:) همگی نزد ما آمدید، همان گونه که نخستین بار شما را آفریدیم. اما شما گمان می کردید ما هرگز موعدی برای حسابتان قرار نخواهیم داد.

49. و کتاب نامه اعمال در آن جا گذاشته می شود، پس گنهکاران را می بینی که از آنچه در آن است، می ترسند؛ و می گویند: «ای وای بر ما! این چه کتابی است که هیچ عمل کوچک و بزرگی را جانگذاشته مگر اینکه آن را به شمار آورده است؟! و (این در حالی است که) همه اعمال خود را حاضر می بینند؛ و پروردگارت به هیچ کس ستم نمی کند.

50. و [یاد کن] زمانی را که به فرشتگان گفتیم: «آدم را سجده کنید،» پس [همه] سجده کردند، به جز ابلیس که از (طایفه) جن بود، و از دستور پروردگارش سرپیچی کرد. پس آیا او و نسلش را به جای من دوستان خود می گیرید، و حال آنکه آنها دشمن شما هستند؟ و چه بد جانشینانی برای ستمگرانند.

51. (مردم معتقد بودند که شیاطین و ابلیس از غیب اطلاعی دارند و از اخبار آسمان چیزهایی می دانند. خداوند با نزول این آیه به انسان فهمانید که اینان از علم آسمان و زمین اطلاع ندارند و از اصول اشیاء باخبر نمی باشند زیرا من که خدا هستم در اوقات خلق زمین و آسمان و نیز آفرینش خودشان، شیاطین و ابلیس را حاضر نکرده بودم) من (ابلیس و فرزندان آن) را بر آفرینش آسمان ها و زمین، و آفرینش خودشان، شاهد قرار نداده ام؛ و گمراه کنندگان را دستیار(خود)نگرفتم.
52. [و به یاد بیاور] روزی را که [خدا به مشرکان] می گوید: به گمان خودتان شریکان مرا که می پرستیدید، صدا بزنید، پس آنها شریکان را صدا می زنند اما شریکان به آنها جوابی نمی دهند و [دوزخ را] میان آنها و شریکانشان هلاکت گاهی قرار می دهیم.
53. و گناهکاران آتش [دوزخ] را می بینند و یقین می کنند که در آن خواهند افتاد، و هیچ راه فراری از آن نمی یابند.
54. و به راستی در این قرآن برای مردم از هرگونه مثلی آورده ایم، و انسان بیش از هر چیز، اهل جدل است.

55. هیچ چیزی مانع مردم نشد از اینکه وقتی هدایت به سوی آنها آمد ایمان بیاورند، و از پروردگارشان آمرزش بخواهند، جز اینکه [مستحق شوند] تا سنت [خدا در مورد عذاب] پیشینیان، در باره آنها [نیز] جاری شود، یا عذاب پیش روی آنها بیاید (و مجبور شوند ایمان بیاورند).

56. ما پیامبران را، جز به عنوان بشارت دهنده و انذار کننده، نمی فرستیم؛ اما کافران همیشه به باطل مجادله می کنند، تا (به گمان خود)، حق را به وسیله آن پایمال کنند. آنها آیات ما، و مجازاتهایی را که به آنها وعده داده شده است، به ریشخند گرفتند.

57. و کیست ستمکارتر از آن کسی که به آیات پروردگارش پند داده شده، و از آن روی گردانده است، و آن چه را که با دستان خود پیش فرستاده بود فراموش کرده است؟ ما بر دل‌های آنها پوششهایی قرار دادیم تا آن را درنیابند و در گوشه‌هایشان سنگینی [نهادیم] و اگر آنها را به سوی هدایت فراخوانی باز هرگز هدایت نخواهد شد.

58. و پروردگارت بسیار آمرزنده و صاحب رحمت است اگر می خواست آنها را به خاطر اعمال شان، مؤاخذه کند، قطعاً در عذابشان عجله می کرد، ولی برای آنها موعدی است که هرگز از آن راه فراری نخواهند داشت.

59. و(مردم) این شهرها را چون ستم کردند، هلاکشان کردیم؛ و برای هلاکتشان وعده گاهی قرار دادیم(که در قیامت به جهنم می روند).

داستان موسی، خضر و یوشع

60. (چون رسول خدا ص اخبار اصحاب کهف را که قریش از وی سؤال کرده بودند، بیان داشت، به او گفتند: یا محمد به ما خبر بده از شخص عالم و دانشمندی که موسی دستور داشت از او متابعت کند چه کسی بوده است؟ سپس این آیات نازل گردید) به خاطر بیاور هنگامی را که موسی به شاگرد خود(یوشع) گفت: دست از جستجو بر نمی دارم تا به محل تلاقی دو دریا برسم؛ هر چند مدت طولانی به راه خود ادامه دهم.

61. اما (آن دو) چون به محل برخورد دو [دریا] رسیدند، ماهی خودشان را فراموش کردند، و ماهی در دریا راه خود را در پیش گرفت [و رفت].

62. زمانی که آن دو از آن جا گذشتند، (موسی) به شاگردش گفت: «صبحانه ما را بیاور، که سخت از این سفر خسته شده ایم»

63. (یوشع) گفت: «دیدنی زمانی که ما (برای استراحت) به کنار آن صخره پناه بردیم، من (در آن جا) فراموش کردم

جریان ماهی را نقل کنم و فقط شیطان بود که آن را از
خاطر من برد و ماهی به گونه ی عجیب راه خود را در دریا
پیش گرفت»

64. (موسی) گفت: «آن همان چیزی بود که ما دنبالش
بودیم» سپس از همان راه بازگشتند، در حالی که ردیابی می
کردند.

65. (وقتی آن دو به آنجا رسیدند) بنده ای از بندگان
ما(خضر) را یافتند که از جانب خود به او رحمتی عطا کرده و
از نزد خود به او دانشی آموخته بودیم.

66. موسی به خضر گفت: آیا اجازه می دهی که تو را
همراهی کنم تا از آنچه به تو آموزش داده شده، به من یاد
دهی؟

67. گفت: تو نمی توانی بر همراهی با من صبر کنی
(تاب بیاوری).

68. و چگونه بر چیزی که به شناخت آن احاطه نداری
صبر می توانی؟

69. موسی گفت: ان شاءالله مرا صبور خواهی یافت و در
هیچ فرمانی با تو مخالفت نمی کنم.

70. خضر گفت: پس اگر دنبال من می آیی، درباره ی هیچ
چیز از من نپرس، تا خودم از آن برای تو سخن بگویم.

71. پس هر دو راه افتادند تا در کشتی سوار شدند، او سوراخی در کشتی ایجاد کرد موسی گفت: آیا آن را سوراخ کردی تا سرنشینانش را غرق کنی؟ به راستی که کاری بسیار عجیبی انجام دادی.
72. [خضر به موسی] گفت: آیا نگفتم که تو نمی توانی همراه من صبر کنی؟
73. موسی گفت: مرا به سبب این که فراموش کردم، بازخواست نکن و در این کارم بر من سخت نگیر.
74. پس هر دو راه افتادند، تا به پسر بچه ای رسیدند، [خضر] او را کشت [موسی] گفت: آیا شخصی بی گناه را بی آنکه کسی را کشته باشد کشتی؟ راستی که کاری ناپسند مرتکب شدی.

جزء شانزدهم

75. (خضر به موسی) گفت: آیا نگفتم که تو نمی توانی همراه من صبر کنی؟
76. گفت: اگر پس از این، چیزی از تو پرسیدم، دیگر با من همراهی نکن، زیرا از جانب من معذور خواهی بود.
77. پس هر دو (باز هم) راه افتادند، تا وقتی که به اهل شهری رسیدند. آنها از مردم آنجا غذا خواستند، ولی آنها از

مهمان کردن (و غذا دادن به) آن دو خودداری کردند.
 پس (آنها) در آنجا دیواری یافتند که در شرف فرو ریختن بود،
 [خضر] آن را درست کرد. [موسی] گفت: اگر می خواستی،
 در برابر آن مزدی می گرفتی.

78. گفت: حالا [وقت] جدایی میان من و توست به
 زودی تو را از حقیقت آنچه که نتوانستی بر آن صبر کنی آگاه
 می کنم.

79. اما آن کشتی مال گروهی از مستمندان بود که با آن
 در دریا کار می کردند. من خواستم آن را معیوب کنم؛ (چرا
 که) پشت سرشان پادشاهی (ظالمی) بود که هر کشتی
 (سالمی) را به زور می گرفت.

80. و اما آن پسر بچه [که او را کشتم] پدر و مادرش
 مؤمن بودند، ما ترسیدیم آن دو را به طغیان و کفر بکشاند.
 81. پس خواستیم که پروردگارشان، پاک تر و مهربان تر
 از او را به آن دو عوض دهد.

82. و اما آن دیوار، از آن دو نوجوان یتیم در آن شهر
 بود؛ و زیر آن، گنجی متعلق به آن دو وجود داشت؛ و
 پدرشان مرد صالحی بود؛ و پروردگار تو می خواست آنها به
 حد بلوغ برسند و گنجشان را استخراج کنند؛ این رحمتی از

پروردگارت بود؛ و من آن (کارها) را خودسرانه انجام ندادم؛
این بود راز کارهایی که نتوانستی در برابر آنها صبر کنی»

داستان ذوالقرنین

83. (زمانی که رسول خدا ص اخبار موسی و دوست وی یوشع و نیز خضر را به مردم از روی آیات قرآن گفت، به وی گفتند: به ما خبر بده از مردی که به مشرق و مغرب زمین مسافرت کرده بود، آنگاه این آیه نازل گردید) و از تو درباره «ذو القرنین» می پرسند؛ بگو: «بزودی بخشی از سرگذشت او را برای شما بیان می کنم»
84. ما به او در روی زمین، امکانات دادیم؛ و اسباب هر چیز را در اختیارش گذاشتیم.
85. آنگاه [برای رسیدن به مقصد خود] راهی را دنبال کرد.
86. تا آن گاه که به غروبگاه خورشید رسید، به نظرش آمد که [خورشید] در چشمه ای گل آلود و سیاه غروب می کند، و نزدیک آن قومی را یافتیم: «ای ذو القرنین، [اختیار با توست] یا عذاب می کنی یا در میانشان [روش] نیکویی پیش می گیری»
87. گفت: اما کسی را که ستم کرده است، مجازات خواهیم کرد؛ سپس به سوی پروردگارش باز گردانده می شود، و خدا او را مجازات شدیدی خواهد کرد.

88. و اما کسی که ایمان بیاورد و عمل صالحی انجام بدهد، پاداشی نیکوتر خواهد داشت؛ و ما دستور آسانی به او خواهیم داد.
89. آنگاه بازهم [برای رسیدن به مقصد خود] راهی را دنبال کرد.
90. تا به محل طلوع خورشید رسید؛ [خورشید] را [چنین] یافت که بر قومی طلوع می کرد که برای ایشان در برابر آن پوششی قرار نداده بودیم.
91. (کار ذو القرنین) این چنین بود، و بدون شک به آنچه نزد او بود، آگاه بودیم.
92. آنگاه بازهم [برای رسیدن به مقصد خود] راهی را دنبال کرد.
93. [و همچنان به راه خود ادامه داد] تا هنگامی که به میان دو کوه رسید؛ و در کنار آن دو [کوه] قومی را یافت که هیچ سخنی را نمی فهمیدند [و زبانشان مخصوص خودشان بود].
94. [آن گروه با اشاره به او] گفتند: «ای ذوالقرنین! [قوم] یا جوج و مأجوج در این سرزمین فساد می کنند؛ آیا ممکن است ما هزینه‌ای برای تو قرار دهیم، که میان ما و آن‌هابندی ایجاد کنی»؟

95. ذوالقرنین گفت: «آنچه پروردگارم در اختیار من گذاشته، بهتر است؛ [از آنچه شما پیشنهاد می‌کنید؛ کافی است] مرا با نیرویی یاری دهید، تا میان شما و آن‌ها بند محکمی قرار دهم.
96. (ذوالقرنین گفت) برای من قطعات آهن بیاورید، تا زمانی که میان دو کوه برابر شد، گفت: «بدمید» تا وقتی که آن [قطعات] را آتش گردانید، گفت: «مس گذاخته برایم بیاورید تا روی آن بریزم»
97. [بندی محکمی ساخته شد و قوم یاجوج و ماجوج] نتوانستند از آن بند بالا روند و نتوانستند آن را سوراخ کنند.
98. [ذوالقرنین] گفت: این [کار] رحمتی از جانب پروردگار من است، ولی زمانی که وعدهٔ پروردگارم فرا برسد آن را با خاک یکسان خواهد کرد و وعدهٔ پروردگارم حقّ است.
99. و در آن روز (قیامت)، ما آنها را رها می‌کنیم که درهم موج می‌زنند؛ و در صور دمیده می‌شود؛ و ما همه را جمع می‌کنیم.
100. و آن روز، جهنم را آشکارا به کافران عرضه می‌کنیم،

101. همان کسانی که چشمان [بصیرت] شان از یاد من در پرده بود، و توانایی شنیدن [حق] نداشتند.
102. آیا کافران گمان کردند می توانند بندگانم را به جای من اولیای خود انتخاب کنند؟ ما جهنم را برای پذیرایی کافران آماده کرده ایم.
103. (مصدق آیه، اهل کتاب، منکران امیرالمؤمنان، یهود و خوارج می باشند.) بگو: «آیا شما را از زیانکارترین مردم خبر دهیم؟»
104. کسانی که کوشششان در زندگانی دنیا بر باد رفت و آنها گمان می برند که در عمل خودشان نیکی می کنند.
105. آنها کسانی هستند که به آیات پروردگارشان و لقای او کافر شدند؛ به همین جهت، اعمالشان نابود شد! از این رو روز قیامت، ترازویی برای آنها قرار نخواهیم داد.
106. این است [توصیف زیانکارترین مردم] سزایشان به سبب اینکه کفر ورزیدند و آیات من و پیامبرانم را به ریشخند گرفتند جهنم است.
107. اما کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، باغهای بهشت برین محل پذیرایی آنان خواهد بود.
108. در آن جاودانه اند و از آن درخواست انتقال به جای دیگر نمی کنند.

109. بگو: «اگر دریاها برای (نوشتن) کلمات پروردگار مرگب شود، دریاها پایان می گیرد پیش از آنکه کلمات پروردگارم پایان یابد؛ هر چند همانند آن (دریاها) را کمک آن قرار دهیم!»
110. (مردی به پیامبر گفت: یا رسول الله می خواهم خدا را ببینم و نیز مایلم جایگاه خود را در آخرت مشاهده کنم. پیامبر به وی چیزی نگفت تا این که این آیه نازل گردید) بگو: «من فقط بشری هستم مثل شما؛ (امتیازم این است که) به من وحی می شود که تنها معبودتان معبود یگانه است؛ پس هر که به لقای پروردگارش امید دارد، باید کاری شایسته انجام دهد، و هیچ کس را در عبادت پروردگارش شریک نکند.

سوره مریم

(سوره مریم نوزدهمین/چهل و چهارمین سوره از قرآن کریم است و دارای 98 آیه و مکی می باشد. نام گذاری آن به نام مریم از آن جهت است که در آیات 16-35 این سوره داستان مریم دختر عمران و مادر عیسی علیه السلام و تولد عیسی علیه السلام مطرح شده است. محتوای سوره را همچون سایر سوره های مکی، مسائل مربوط به قیامت و سرنوشت مجرمان و پاداش نیکوکاران و قسمتی از سرگذشت زکریا و مریم و عیسی بن مریم و یحیی و ابراهیم و

اسماعیل و ادريس عليهم السلام تشکیل داده است. نام مریم 34 بار در قرآن آمده است و خداوند نام هیچ زنی را با اسم خاص در قرآن ذکر نکرده، جز مریم و تنها سوره ای که به نام یک زن در قرآن نامیده شده، همین سوره مریم است.)
 به نام خداوند بخشنده و مهربان.
 1. کاف، هاء، یاء، عین، صاد.

داستان زکریا و یحیی

2. [آیاتی که بر تو خوانده می شود] یاد رحمت پروردگارت بر بنده اش زکریاست.
3. آن زمانی که [زکریا] پروردگارش را آهسته صدا کرد.
4. گفت: «پروردگارا، من استخوانم سست گردیده و [موی] سرم از پیری سفید گشته است. پروردگارا! من هرگز در دعای تو ناامید نبوده ام»
5. و من پس از خود از وابستگانم می ترسم و زخم نازاست، پس از جانب خود ولیّ [و جانشینی] به من ببخش،
6. که از من (مال) و خاندان یعقوب (نبوت) ارث ببرد. پروردگارا، او را مورد رضایت قرار بده.
7. ای زکریا! ما تو را به فرزندی بشارت می دهیم که نامش «یحیی» است؛ و پیش از این، همانمی برای او قرار نداده ایم.

8. گفت: «پروردگارا! چگونه برای من فرزندی خواهد بود؟! در حالی که همسرم نازا است، و من نیز از شدت پیری افتاده شده ام!»
9. [فرشته] گفت: چنین است [ولی] پروردگارت فرمود: این [کار] بر من آسان است، و همانا تو را پیش از این در حالی که چیزی نبودى آفریدم.
10. گفت: پروردگارا! برای من نشانه ای قرار بده گفت: نشانه تو این است که سه شبانه روز در حالی که سالم هستی، قدرت سخن گفتن با مردم نخواهی داشت.
11. پس، از عبادتگاهش بر قوم خود بیرون آمد و به آنها اشاره کرد که صبح و شام خدا را تسبیح بگوئید و او را به پاکی یاد کنید.
12. ای یحیی، کتاب را محکم بگیر؛ و در کودکی به او حکمت (نبوت) دادیم،
13. و از سوی خود مهربانی، پاکی و شایستگی [به او عطا کردیم] و او همیشه با تقوا بود،
14. و به پدر و مادر خود نیکوکار بود و سرکش و نافرمان نبود،
15. سلام بر او، آن روز که متولد شد، و آن روز که می میرد، و آن روز که زنده بر می خیزد.

16. ای پیامبر! در این کتاب، مریم را یاد کن، آن هنگام که از خانواده اش جدا شد، و در ناحیه شرقی (بیت المقدس) رفت.

17. و در برابر آنها پرده ای بر خود گرفت پس روح خود (جبرئیل) را به سوی او فرستادیم تا به [شکل] بشری خوش اندام بر او ظاهر شد.

18. مریم [به جبرئیل] گفت: همانا من از تو، به [خدای] رحمان پناه می‌برم، اگر پرهیزگاری [از من دور شو].

19. (جبرئیل) گفت: «من فرستاده پروردگار توام؛ آمده‌ام (م) تا پسر پاکیزه ای به تو ببخشم»

20. مریم با تعجب پرسید: «آخر، چطور ممکن است پسردار شوم؟! با اینکه نه مردی با من ازدواج کرده و نه بدکاره بوده‌ام!»

21. (جبرئیل) گفت: پروردگار تو این چنین گفته است: این برای من آسان است ما آن پسر را برای مردم آیتی قرار می‌دهیم و این کار حتمی است.

22. پس مریم به او (عیسی) باردار شد و او را با خود به مکانی دورافتاده برد.

23. درد زاییدن او را به کنار درخت خرمایی کشاند
(مریم) گفت: ای کاش پیش از این مرده بودم و به کلی
فراموش می شدم.
24. پس عیسی/فرشته از زیر پایش، صدا زد که ناراحت
نباش، همانا پروردگارت در زیر پایت جویی روان، قرار داده
است.
25. (ای مریم) شاخهٔ درخت خرما را تکان بده تا
خرمایی تازه فروبریزد.
26. پس، بخور (از خرما) و بنوش (از آب) و چشم خود را
(با عیسی) روشن کن و هرگاه انسانی را دیدی، با اشاره به او
بگو: من برای خدا روزه ای نذر کرده ام و امروز با هیچ
بشری سخن نمی گویم.
27. سرانجام (مریم) کودک را برداشت و نزد قوم خود
آورد. گفتند: ای مریم، کاری عجیب کرده ای (فرزند بدون
شوهر آورده ای)
28. ای خواهر هارون! نه پدرت آدم بدی بود و نه مادرت
بدکاره بود.
29. مریم به نوزادش اشاره کرد. (آنها) گفتند: چگونه با
بچه ای که در گهواره است سخن بگوییم؟!

30. (طفل به زبان آمد و) گفت: به درستی من بندهٔ
خدايم که به من کتاب داده و مرا پیامبر قرار داده است،
31. (خداوند) مرا هر کجا که باشم وجود پربرکتی ساخته،
و تا زنده هستم، به نماز و زکات سفارشم فرموده است،
32. و همچنین نیکی کردن به مادرم و مرا جبار و شقی
قرار نداده است.
33. درود بر من روزی که متولد شدم و روزی که می
میرم و روزی که زنده برانگیخته می شوم.
34. این، عیسی پسر مریم است کلام حقی است که
دربارهٔ آن شک می کنند.
35. برای خداوند شایسته نیست تا برای خود فرزندی
انتخاب کند؛ هرگاه اگر چیزی را اراده کند، فقط به آن
بگوید: باش، وجود می یابد.
36. بدون شک، خداوند، پروردگار من و پروردگار
شماست؛ پس او را عبادت کنید که این راه راست است.
37. پس گروه های(درباره نوزاد) با هم اختلاف کردند،
پس وای بر کافران به هنگام حضور در آن روز
بزرگ(قیامت).

38. (آنها) روزی که نزد ما می آیند، چه خوب می شنوند و خوب می بینند؛ و لیکن ستمکاران امروز در گمراهی آشکارند.

39. ای پیامبر! آنها را از روز حسرت بترسان؛ آن هنگام که کار تمام شود و آنها در غفلت مانده و ایمان نمی آورند.

40. بدون شک، ما زمین و تمام آنهایی را که در آن هستند به ارث می بریم و همگی به سوی ما خواهند آمد.

داستان ابراهیم

41. ای پیامبر! در کتاب خود داستان ابراهیم را یاد کن که او راستگو و پیامبر بود.

42. آن زمانی که (ابراهیم) به پدرش گفت: ای پدر! چرا چیزی را که نمی شنود و نمی بیند و هیچ سودی برای شما ندارد، عبادت می کنی؟!

43. ای پدر، دانشی به من داده شده که به تو داده نشده است؛ پس از من پیروی کن تا تو را به راه راست هدایت کنم.

44. ای پدر، شیطان را عبادت نکن؛ زیرا شیطان نسبت به خدای رحمان همیشه نافرمان است.

45. ای پدر، من می ترسم که عذابی از سوی خدای رحمان به تو برسد، در نتیجه دوست و یاور شیطان شوی.

46. [پدر ابراهیم] گفت: ای ابراهیم، آیا تو از خدایان من روی گردان شده‌ای؟ بی‌گمان اگر از این کارت دست برداری تو را سنگسار می‌کنم، حالا از من دور شو.

47. (ابراهیم) گفت: سلام بر تو، از پروردگرم برای تو طلب آمرزش می‌کنم؛ زیرا که او به من مهربان است.

48. از شما و آنچه غیر از خداوند می‌خوانید، کناره می‌گیرم و خدایم را می‌خوانم، به این امید که دعای من در پیشگاه پروردگرم بدون جواب نماند.

49. پس چون [ابراهیم] از آنها و از آنچه به جای خدا عبادت می‌کردند، کناره‌گیری کرد و به شام رفت، ما اسحاق و نواسه اش یعقوب را به او بخشیدیم و همه را به مقام نبوت رساندیم.

50. از رحمت خود به آنها عطا کردیم و برای آنها نام بلندآوازه و نیک قرار دادیم.

داستان موسی

51. ای پیامبر! یاد کن در کتاب خود داستان موسی را که او بنده ای مخلص و رسول و پیامبر بود.

52. و ما او را از جانب راست (کوه) طور صدا زدیم و با راز گفتن با او، او را مقرب خود قرار دادیم.

53. و از رحمت خود برادرش هارون پیامبر را به او

بخشیدیم.

داستان اسماعیل و ادريس

54. ای پیامبر! یاد کن در کتاب خود داستان اسماعیل را

که در وعده هایش صادق بود و رسول و پیامبر بود.

55. و همیشه خانواده خود را به نماز و زکات امر می کرد

و نزد پروردگارش شایسته و پسندیده بود.

56. ای پیامبر! یاد کن در کتاب خود ادريس را که

راستگو و پیامبر بود.

57. و ما او را به مقام بلندی رساندیم.

58. آنها کسانی از پیامبران بودند که خداوند برای آنها

نعمت ارزانی داشت: (آنها) از فرزندان آدم بودند و از کسانی

که همراه نوح [بر کشتی] سوار کردیم؛ و از فرزندان ابراهیم

و اسرائیل و از کسانی که [آنها را] هدایت کردیم و

برگزیدیم؛ [و] هر زمانی آیات [خدای] رحمان برای آنها

خوانده می شد، سجده کنان و گریان به خاک می افتادند.

59. بعد از آنها کسانی جایگزین شدند که نماز را ضایع

کرده و از شهوتها پیروی کردند که به زودی مجازات

گمراهی خود را خواهند دید،

60. مگر کسی که توبه کند و ایمان بیاورد و کار نیک انجام دهد که اینها وارد بهشت می شوند و هیچ ستمی بر آنها نخواهد شد.

61. بهشت های جاویدی که خدای رحمان در غیب به بندگان خود وعده داده است و بدون شک وعده او فرا خواهد رسید.

62. (مومنان) در آن بهشت سخن لغوی به جز سلام نخواهند شنید؛ و روزی آنها صبح و شام آمده است.

63. این همان بهشتی است که از میان بندگان خود به کسی که با تقوا باشد، عطا می کنیم.

64. (مدتی در حدود چهل روز وحی قطع شد، وقتی جبرئیل آمد، پیامبر فرمود چرا دیر کردی، آنگاه این آیه نازل شد) ما (فرشتگان) جز به دستور پروردگارت فرود نمی آییم، آنچه در پیش روی و پشت سر ما و میان این دو قرار دارد از آن اوست و پروردگار تو فراموشکار نیست.

65. پروردگار آسمانها و زمین و آنچه میان آن دوست را عبادت کن و در عبادت او صبور باش آیا همنامی برای او می شناسی؟

معاد و امکان خلقت دوباره

66. (این آیه درباره ابی بن خلف الجمحی/ولید بن مغیره نازل شده است. آنها استخوان پوسیده ای را در دست گرفتند و آن را خرد کرده و به باد دادند و گفتند: محمد می گوید: خداوند ما را بعد از مرگ زنده می کند یعنی این استخوان های پوسیده دوباره زنده خواهد گردید) انسان می گوید: آیا زمانی که بمیرم، زنده از گور بیرون آورده خواهم شد؟
67. و آیا انسان بیاد نمی آورد که ما او را از پیش آفریدیم، در حالی که چیزی نبود؟
68. به پروردگارت قسم که آنها (منکران معاد) با شیطانها را در روز قیامت محشور می کنیم آنگاه همه را در اطراف جهنم در حالی که با زانو نشسته اند حاضر می کنیم.
69. آن گاه از هر گروه کسانی را که در برابر خدای رحمان بیشتر سرکشی کرده اند جدا می کنیم.
70. آن گاه ما کسانی را که برای سوختن در آتش سزاوارترند بهتر می شناسیم.
71. و همه شما وارد جهنم می شوید؛ این امری است حتمی بر پروردگارت.
72. آنگاه اهل تقوا را نجات می دهیم و ستمگران را در حالی که به زانو در آمده اند در آن (جهنم) رها می سازیم.

73. زمانی که آیات روشن ما برای آنها تلاوت می شود، کافران به اهل ایمان می گویند: کدام یک از دو گروه، مقام بهتر و مجلس نیکوتر دارد؟

74. و چه بسیار نسل هایی را پیش از آنها نابود کردیم که اثاث و منظری نیکوتر داشتند.

75. بگو: هر که در گمراهی باشد، خدای رحمان حتما او را تا زمانی مهلت میدهد، تا وقتی که آنچه را به آنها وعده داده می شود با چشم خود ببینند، یا عذاب [این دنیا] یا قیامت را، و آن روز خواهند دانست چه کسی جایش بدتر و لشکرش ناتوان تر است.

76. خداوند بر هدایت، هدایت یافتگان می افزاید و آن کارهای شایسته که باقی ماندنی است، از نظر پاداش نزد پروردگارت بهتر و نتیجه آن نیکوتر است.

77. (درباره عاص بن وائل السهمی با خیاب بن الارت / ولید بن مغیره نازل شده که از روی ریشخند می گفت: من مال و فرزند خود را می دهم که داخل بهشت شوم) آیا دیدی آن کسی را که به آیات ما کفر ورزید و گفت: قطعا به من مال و فرزند بسیار داده خواهد شد؟

78. آیا (آن کس) از غیب خبر دارد و یا از نزد خدای رحمان پیمانی گرفته است؟

79. هرگز (چنین نیست)، به زودی هرچه می گوید می نویسیم و به عذاب او خواهیم افزود.
80. و آنچه را می گوید [از اولاد و امکانات] از او می گیریم و او نزد ما تنها می آید.
81. (آنها) به جای الله، خدایانی گرفتند تا برای آنها مایهٔ عزت باشند.
82. هرگز چنین نیست، به زودی [آن معبودها] عبادت ایشان را انکار می کنند و بر ضدشان خواهند بود.
83. (این آیه درباره مانعین خمس و زکات نازل شده است و معروف است که خداوند سلطانی را بر آن ها مسلط خواهد کرد و یا شیطان را بر آن ها چیره خواهد کرد که مجبور شوند مال و ثروت خود را در غیر رضای حق و طاعت خداوند خرج نمایند و سپس آن ها را به همین سبب شکنجه و عذاب خواهد کرد) آیا ندیدی که ما شیطانها را برای کافران فرستادیم تا آنها را به سختی تحریک کنند؟
84. پس بر [عذاب] آنها شتاب نکن، ما برای آنها دقیقا روز شماری می کنیم.
85. (یاد کن) روزی که اهل تقوا را به ضیافت [خدای] رحمان جمع می کنیم.

86. و گنهکاران را در حالی که تشنه اند، به سوی جهنم می رانیم.
87. آنها مالک شفاعت نیستند، جز آن کس که نزد خدای رحمان پیمانی گرفته باشد.
88. و (کفار) گفتند: خدای رحمان فرزندی انتخاب کرده است.
89. بدون شک، چیز زشتی بر زبان آوردید.
90. نزدیک است از این سخن شما، آسمان متلاشی، زمین شکافته و کوه ها به شدت فروریزد،
91. به خاطر اینکه برای خدای رحمان، فرزندی ادعا کردید.
92. در حالی که برای خداوند رحمان، سزاوار نیست که فرزند بگیرد.
93. در آسمانها و زمین، هیچ کس نیست مگر آنکه بنده اوست.
94. خداوند همه موجودات را شمرده و تعداد آنها را خوب می داند.
95. و همهٔ بندگان در روز قیامت، به تنهایی در محضر خدا می آیند.

96. (این آیه درباره علی بن ابی طالب ع نازل شده و مؤمنی نیست که در دل او دوستی و حب علی ع نباشد) بدون شک کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام می دهند، به زودی محبوب دلها خواهند شد.
97. ما قرآن را به زبان تو آسان ساختیم تا با آن اهل تقوا را بشارت بدهی، و دشمنان لجباز را بترسانی.
98. چه بسیار ملت های را پیش از آنها هلاک کرده ایم آیا وجود یکی از آنها را احساس می کنی و یا صدایی از آنها می شنوی؟

سوره طه

(سوره طه بیستمین/چهل و پنجمین سوره از قرآن کریم و دارای 132 آیه و مکی می باشد. شروع این سوره با حروف مقطعه «طا» و «هاء» دلیل نام گذاری آن است. دستور به ابلاغ وحی توسط پیامبر(ص) بدون به سختی انداختن خود، اشاره به عظمت قرآن و همچنین تأکید بر اعتدال و میانه روی در همه چیز حتی در دعا و عبادت از موضوعات این سوره است. در این سوره به قصه آدم و ماجرای هیبوط وی از بهشت و داستان حضرت موسی(ع) به صورت مفصل پرداخته شده است. در این سوره همچنین بیشتر سخن از مبدا

و معاد گفته شده و نتایج توحید و بدبختی‌های شرک بیان گردیده است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. طاء، هاء.

2. (رسول خدا ص زیاد به خود سخت می گرفت و شب‌ها به نماز شب می پرداخت و به حدی گریه می کرد که بیهوش می شد، آنگاه این آیه نازل شد که ای پیامبر) ما قرآن را بر تو نازل نکردیم تا به مشقت بیفتی،

3. بلکه (آن را نازل کردیم) تا برای کسی که [از خدا] می ترسد وسیلهٔ پندی باشد.

4. از طرف کسی نازل شده که خالق زمین و آسمانهای بلند است؛

5. خداوند رحمان بر اداره جهان مسلط است.

6. آنچه در آسمانها و زمین و بین آنهاست و هر چه زیر خاک است، از آن اوست.

7. و اگر بلند سخن بگویی، خداوند از سرّ و آنچه پنهان تر است، آگاه می باشد.

8. الله است، هیچ خدایی جز او نیست. نیکوترین نام‌ها از آن اوست.

داستان موسی

9. آیا داستان موسی به تو رسیده است؟
10. آن زمان که آتشی را دید و به خانواده خود گفت:
 کمی صبر کنید. من آتشی دیده ام شاید بتوانم شعله ای از
 آن را برای شما بیاورم و یا به وسیله آن راهی پیدا کنیم.
11. پس وقتی به آن آتش رسید، ندا داده شد: ای
 موسی!
12. من پروردگار تو هستم پس کفش خود را درآور که
 تو در وادی مقدس «طوی» هستی،
13. من تو را برگزیده ام؛ پس به آنچه وحی می کنم
 گوش بده.
14. بی شک من خداوند هستم، معبود جز من نیست،
 پس مرا عبادت کن و به یاد من نماز بر پا دار.
15. بدون شک، قیامت آمدنی است. من می خواهم
 زمان آن را پنهان دارم تا هر کس در مقابل سعی و تلاش
 خود پاداش ببیند.
16. پس هرگز نباید کسی که به آن (قیامت) ایمان ندارد
 و از هوای خویش پیروی میکند، تو را از [ایمان به]
 آن (قیامت) باز دارد، که هلاک می شوی.
17. ای موسی! آن چیست به دست راست تو؟

18. (موسی) گفت: این تیاغ (عصا) من است که بر آن تکیه می کنم و با آن برای گوسفندانم برگ درختان را می ریزم و سایر نیازهایم را (با آن) برطرف می سازم.
19. (خدا) فرمود: ای موسی! آن (تیاغ) را بینداز.
20. آنگاه (موسی) آن (تیاغ) را انداخت و ناگهان ماری شد که می دوید.
21. (خدا) فرمود: آن را بگیر و نترس ما آن را به همان حالت اولش باز می گردانیم.
22. و دست خود را به زیر بَغَلت ببر، تا بدون هیچ آسیبی به صورت سفید و درخشان بیرون آید که معجزه دیگری است.
23. تا بعضی از معجزات بزرگ خود را به تو نشان دهیم.
24. ای موسی! به سوی فرعون برو که او واقعا طغیان کرده است.
25. موسی گفت: پروردگارا! سینه ام را گشاده گردان،
26. کارم را برایم آسان گردان،
27. گره را از زبانم باز کن،
28. تا آنها سخنم را بفهمند،
29. و از خانواده ام یک نفر را کمک گار برایم قرار بده،
30. یعنی هارون برادرم را،

31. به وسیله او پشتم را محکم و قوی کن،
32. و او را در کارم شریک بساز،
33. تا تو را زیاد تسبیح بگوییم،
34. و زیاد تو را یاد کنیم،
35. زیرا تو به حال ما آگاه و بینایی،
36. خداوند فرمود: ای موسی! خواسته هایت برآورده شد.
37. و به تحقیق ما بار دیگر بر تو منت گذاشتیم.
38. آن زمانی که بر مادرت آنچه وحی کردنی بود وحی کردیم،
39. که او را در صندوقچه ای بگذار، سپس در دریا بینداز تا دریای نیل او را به ساحل برساند. دشمن من و دشمن وی، او را می گیرد و محبتی از خودم بر تو افکندم تا زیر نظر من تربیت شوی.
40. آن زمانی که خواهرت به سوی کاخ فرعون می رفت و می گفت: می خواهید شما را به کسی که نگهداریش کند راهنمایی کنم؟ ای موسی! ما تو را نزد مادرت باز گردانیدیم تا چشمانش روشن گردد و غم نخورد. تو کسی را کُشتی و ما از غم آزادت کردیم. بارها تو را آزمودیم و سالها میان مردم مَدین زندگی کردی و اکنون، ای موسی، در آن هنگام که مقدر کرده بودیم اینجا آمده ای،

41. من تو را برای خودم تربیت کردم،
42. تو به همراه برادرت با معجزه های من برو، و در یاد کردن من سستی نکنید.
43. هر دو به سوی فرعون بروید؛ که او طغیان کرده است،
44. با فرعون به نرمی سخن بگویید؛ شاید به خود آید و پند بگیرد و یا بترسد،
45. موسی و هارون گفتند: پروردگارا! می ترسیم که فرعون در آزار دادن ما پیش دستی کند و یا طغیان نماید.
46. خدا فرمود: نترسید بدون شک من با شما هستم می شنوم و می بینم.
47. هر دو به نزد او بروید و بگویید: ما فرستاده پروردگارت هستیم، پس بنی اسرائیل را، همراه ما بفرست و آنها را اذیت نکن. بدون شک ما با معجزه ای از جانب پروردگارت نزد تو آمده ایم و سلام بر کسی باد که از راه هدایت پیروی کند.
48. و بگویید: به ما وحی شده که عذاب الهی گریبان کسی را می گیرد که آیاتش را تکذیب کند و از او روی بگرداند،

49. فرعون گفت: ای موسی! پروردگار شما دو نفر کیست؟
50. گفت: پروردگار ما کسی است که آفرینش هر چیزی را به او عطا کرده سپس هدایتش کرده است،
51. گفت: پس حال امت های پیشین چگونه است؟
52. موسی گفت: علم آن در کتاب نزد پروردگار من است خدای من نه خطا می کند و نه چیزی را فراموش می کند،
53. همان که زمین را برای شما محل آسایش قرار داد و راههایی در آن ایجاد کرد و از آسمان آب نازل کرد و با آن اقسام مختلف از گیاهان را بیرون کردیم،
54. از آنها بخورید و حیوانات خود را در آن به چرا ببرید که در این کار برای اندیشمندان نشانه هایی است،
55. شما را از آن زمین آفریدیم و شما را در آن بازمی گردانیم و بار دیگر شما را از همان جا بیرون خواهیم آورد.
56. بدون شک، ما همه آیات خود را به فرعون نشان دادیم؛ ولی او تکذیب کرد و نپذیرفت،
57. گفت: ای موسی! آیا آمده ای با جادو کردنت ما را از سرزمین مان بیرون کنی؟

58. بدون شک، ما هم برای تو جادوی مانند آن می آوریم؛ پس میان ما و خودت زمانی را در جایی هموار، معین کن که نه ما از آن تخلف کنیم و نه تو،
59. موسی گفت: «وعده شما روز جشن باشد که مردم هنگام چاشت جمع می شوند»
60. پس فرعون برگشت و همه نقشه و پلان خود را آماده کرد و آنگاه سرورعه آمد،
61. موسی به آنها گفت: وای بر شما، به خدا دروغ بندید که شما را به عذابی نابود می کند، و هرکس دروغ ببندد، بدون شک، ناامید شده است،
62. پس جادوگران در بین خود در باره ی کارشان اختلاف پیدا کردند و به پیچ و پیچ و نجوا پرداختند،
63. گفتند: مسلماً این دو نفر جادوگرند، می خواهند شما را با جادویشان از سرزمینتان بیرون کنند و دین برتر شما را از بین ببرند،
64. پس تمام نقشه های خود را به کار ببرید، سپس همه در یک صف درآیید. بدون شک، امروز کسی که برتری پیدا کند، پیروز است.
65. جادوگران گفتند: ای موسی! تو اول می اندازی یا ما اولین کسی باشیم که ببندازیم؟

66. موسی گفت: اول شما بیندازید، پس ناگهان ریسمانها و تیغ ها بر اثر جادویشان چنان به نظر موسی آمد که حرکت می کنند.
67. پس موسی در دلش ترسی احساس کرد،
68. گفتیم: نترس که تو حتما برتری،
69. و آنچه را در دست راست داری بینداز که تمام آنچه را که آنها ساخته اند می بلعد؛ زیرا که کار آنها فقط نیرنگ جادوگری است و جادوگر هیچ گاه پیروز نخواهد شد،
70. پس جادوگران همگی به سجده افتادند و گفتند: به پروردگار هارون و موسی ایمان آوردیم،
71. فرعون گفت: «آیا پیش از آنکه به شما اجازه دهم، به او ایمان آوردید؟ قطعاً او بزرگ شماست که به شما جادو یاد داده است، پس بی شک دستهای شما و پاهایتان را یکی از راست و یکی از چپ قطع می کنم و شما را بر تنه های درخت خرما به دار می آویزم، تا خوب بدانید عذاب کدام یک از ما سخت تر و پایدارتر است»
72. گفتند: «ما هرگز تو را بر معجزاتی که به سوی ما آمده و بر آن کسی که ما را آفریده است، ترجیح نخواهیم داد؛ پس هر حکمی می خواهی بکن که تو تنها در این زندگی دنیا می توانی حکم کنی،

73. ما به پروردگار خود ایمان آوردیم، تا اشتباهات ما و آن جادوگری که تو ما را به آن وادار کردی ببخشد، و خدا بهتر و پایدارتر است،
74. بدون شک، هر کس نزد پروردگارش بیاید، در حالی که گناهکار باشد، در آن صورت قطعاً جهنم برای اوست؛ که در آن نه می‌میرد و نه زنده می‌ماند.
75. و هر کسی که در محضر پروردگار با ایمان و اعمال شایسته وارد شود، برای آنها عالی‌ترین درجات خواهد بود،
76. برای آنها بهشت‌های ابدی است که از زیر درختان آن آب روان است، و آنها برای همیشه در آن می‌مانند و این پاداش کسی است که خود را پاکیزه کرده است.
77. به موسی وحی کردیم که بندگان مرا شبانه از شهر مصر بیرون ببر و برای آنها از میان دریا راهی خشک ایجاد کن و از تعقیب دشمن و غرق شدن در دریا ترسی به خود راه نده.
78. پس فرعون با لشکریانش به دنبال آنها رفتند و موجی از دریا، آنها را بصورت کامل غرق کرد.
79. فرعون قوم خود را گمراه کرد و هدایت نکرد

80. ای بنی اسرائیل، بدون شک، ما شما را از دست دشمنان نجات دادیم، و با شما در جانب راست کوه طور وعده گذاشتیم، و «من» و «سلوی» برای شما نازل کردیم،
81. از روزیهای پاکیزه ای که به شما داده ایم بخورید؛ و در آن طغیان نکنید، که غضب من بر شما وارد شود و هر کس غضبم بر او وارد شود، سقوط می کند.
82. بی شک من همیشه برای کسی که توبه کرده، ایمان آورده و به شایستگی عمل کند، سپس هدایت یابد، بسیار آمرزنده ام.
83. ای موسی! چه چیز باعث شد تو زودتر از قومت [به وعده گاه] بشتابی؟
84. گفت: آنها به دنبال من هستند، و من پروردگارا به سوی تو شتافتم تا تو خشنود شوی،
85. خداوند فرمود: بدون شک، ما بعد از تو قومت را امتحان کردیم و سامری آنها را گمراه کرد،
86. پس موسی خشمگین و با تأسف [از کوه طور] به سوی قومش بازگشت [و] گفت: ای قوم من، آیا پروردگارتان شما را به وعده نیکویی، وعده نداده بود؟ آیا زمان آن وعده بر شما طولانی آمد یا خواستید که خشمی از پروردگارتان بر شما نازل گردد که با وعده من مخالفت کردید؟!]

87. گفتند: ما با اختیار خود با وعده تو مخالفت نکردیم؛ بلکه وادار شدیم که بارهایی از زیورآلات این قوم را حمل کنیم؛ پس آنها را [در آتش] پرتاب کردیم و سامری نیز همین گونه [آنچه با خود داشت در آتش] انداخت.
88. آنگاه سامری برای آنها (با آن زیورهای ذوب شده) مجسمه گوساله ای که صدایی چون صدای گوساله در می آورد ساخت، گفتند: این خدای شما و خدای موسی است و (سامری پیمان با خدا و موسی را) فراموش کرد.
89. آیا آنها (گوساله پرستان) نمی بینند که این گوساله پاسخ آنها را نمی دهد و ضرر و نفعی برای آنها ندارد؟
90. البته هارون از پیش به آنها گفته بود که ای مردم! شما به وسیله این (گوساله) مورد امتحان قرار گرفته اید، و بدون شک، پروردگارتان [خدای] رحمان است، بنابراین از من پیروی و از فرمان من اطاعت کنید.
91. (اما آنها) گفتند: ما هم چنان به پرستش آن ادامه می دهیم تا موسی به سوی ما بازگردد،
92. موسی گفت: ای هارون! چه چیز مانع کار تو بود، وقتی دیدی آنها گمراه شدند،
93. که از من پیروی نکردی؟ آیا از فرمان من سرپیچی کردی؟

94. هارون گفت: ای فرزند مادرم! ریش و سر مرا نگیر
من ترس آن داشتم که بگویی میان بنی اسرائیل تفرقه
انداختی و سخنم را رعایت نکردی،
95. گفت: ای سامری! این چه کاری بود که تو کردی؟
96. گفت: چیزی که آنها ندیدند من دیدم، و از جای پای
رسول الهی کفی برداشتم و در آن (گوساله) ریختم و این
گونه نفس من قضیه را برای من جلوه داد،
97. گفت: «پس برو که بهره‌تو در زندگی این (دنیا) این
باشد که بگویی: [به من] دست نزید و تو را موعدی خواهد
بود که هرگز از آن درباره‌تو تخلف نخواهد شد، و به آن
خدایی که پیوسته ملازمش بودی نگاه کن، ما آن را حتما
می سوزانیم و خاکسترش را به دریا می ریزیم»
98. خدای شما فقط خدایی است که جز او خدایی نیست
علم او همه چیز را فراگرفته است،
نتیجه گیری از داستان و جریان قیامت
99. ای پیامبر! این گونه ما اخبار گذشته را برای تو نقل
می کنیم و ما از جانب خود قرآن را به تو عطا کردیم،
100. هر کسی که از آن روی خود را برگرداند، روز قیامت
بار سنگینی بر دوش خواهد کشید،

101. (آنها در عذاب) بار سنگین خود، جاودانه اند و چه بد باری برای آنها در روز قیامت است؛
102. روزی که در صور دمیده می شود و مجرمین را با چشمی سبز رنگ (کور) محشور خواهیم کرد،
103. آنها در میان خودشان آهسته می گویند: بیش از ده روز توقف نکرده اید.
104. ما به آنچه می گویند آگاهتریم؛ هنگامی که بهترین آنها می گوید: شما فقط یک روز توقف کرده اید.
105. (قریش از پیامبر پرسید: خداوند در روز قیامت با این کوه ها چه کاری خواهد کرد، سپس این آیه نازل شد) از تو درباره کوه ها می پرسند بگو: پروردگارم آنها را به طور کامل متلاشی خواهد کرد،
106. پس آنها را به صورت دشتی هموار و صاف قرار می دهد،
107. به گونه ای که در آن هیچ کجی و بلندی نمی بینی،
108. در آن روز همه از آن دعوت کننده ای که هیچ انحرافی در او نیست پیروی می کنند، و همه صداهای برابر خدای رحمان، آرام شده و جز صدای آهسته چیزی نمی شنوی

109. در آن روز شفاعت بی فایده است، مگر آن کس که
 خدای رحمان به او اجازه دهد و از گفتار او راضی باشد.
 110. خداوند آینده و گذشته شان را می داند و آنها به او
 احاطه علمی ندارند.

111. و (در آن روز) همه چهره ها در برابر خداوند حیّ
 قیوم، خاضع می شود؛ و بدون شک کسی که بار ستمی بر
 دوش داشته باشد، ناامید و زیانکار است.

112. هر کسی کارهای شایسته انجام دهد، و مؤمن باشد،
 از هیچ ستم و کم شدن حقش نمی ترسد.

113. و این گونه قرآن را به زبان عربی نازل کردیم و در
 آن از انواع هشدارها سخن آوردیم، شاید تقوا پیش گیرند یا
 پندی جدید برای آنها بیاورد،

114. پس خدا آن فرمانروای حق از همه بالاتر است. ای
 پیامبر! در خواندن قرآن، پیش از آن که وحی آن بر تو به
 پایان برسد، عجله نکن، و بگو: پروردگارا، بر دانش من بیفزا.

داستان آدم

115. ما با آدم از قبل پیمان بستیم؛ ولی او فراموش کرد و
 او را صبور نیافتیم،

116. و هنگامی که به فرشتگان گفتیم: بر آدم سجده
 کنید همه سجده کردند، به جز ابلیس که امتناع کرد،

117. به آدم گفتیم که این شیطان، دشمن تو و همسرت می باشد؛ مبادا شما را از بهشت بیرون کند که در نتیجه بدبخت و گرفتار شوید،
118. تو در اینجا نه گرسنه می شوی و نه بدون لباس می مانی؛
119. و تو در این جا نه تشنه می شوی و نه آفتاب زده،
120. شیطان آدم را وسوسه کرد و گفت: ای آدم! آیا تو را به درخت جاودانه و حکومت همیشگی راهنمایی کنم؟
121. آدم و حوا از آن درخت خوردند، آنگاه عورتشان آشکار شد، بلافاصله از برگهای بهستی خود را پوشاندند. آدم نافرمانی پروردگارش را کرد؛ و به بیراهه رفت.
122. آنگاه پروردگارش او را برگزید و توبه اش را پذیرفت و هدایتش کرد،
123. خداوند به آدم و حوا فرمود: از بهشت به زمین فرود بیاید، در حالی که دشمن یکدیگر خواهید بود. هرزمانی هدایت من به سراغ شما بیاید، هر کسی از آن پیروی کند نه گمراه می شود و نه بدبخت،
124. و هر کسی از یاد من اعراض کند، زندگی سخت و تنگی خواهد داشت و روز قیامت کور محشورش خواهیم کرد،

125. می گوید: چرا مرا کور محشور کرده ای، در حالی که
من بینا بوده ام؟
126. خداوند پاسخ می دهد: برای آنکه آیات ما برای تو
آمد و تو آنها را فراموش کردی و امروز تو فراموش شده ای،
127. و به همین ترتیب کسی را که اسراف می کند و به
آیات پروردگارش ایمان نمی آورد، مجازات می کنیم. البته
عذاب آخرت سخت تر و پاینده تر است،
128. پس آیا این حقیقت سبب هدایتشان نشده است که
چه بسیار امت ها را پیش از آنها هلاک کردیم که اکنون
آنها در محل سکونت شان در رفت و آمد می باشند؟ که
بدون شک در این امر برای اندیشمندان عبرت‌هاست،
129. و اگر سنت پروردگارت نبود که در زمان معین و
قیامت عذاب شوند، عذاب در دنیا برای آنها لازم می شد،
130. ای پیامبر! به آنچه می گویند، صبور باش و پیش از
طلوع خورشید و پیش از غروب آن و در هنگام شب و اطراف
روز تسبیح و حمد پروردگارت را به جابیاور؛ شاید راضی
شوی،
131. (رسول خدا ص از یک نفر یهودی طعمی به قرض
خواست، یهودی بدون گرو به پیامبر نان نداد. پیامبر از این
جریان ناراحت شد آنگاه خداوند این آیه را برای دلجوئی وی

نازل کرد) اگر گروهی از آنها را از یک زندگی خوب بهره مند ساخته ایم، تو به آنها چشم ندوز، این برای آن است که امتحانشان کنیم، رزق پروردگارت بهتر و پایدارتر است.

132. خانواده ات را به نماز فرمان بده و (خود نیز) در انجام دادن آن سخت پابند باش. ما از تو روزی نمی خواهیم؛ بلکه به تو روزی می دهیم و عاقبت از آن اهل تقواست،

133. (کفار و مشرکان) گفتند: چرا پیامبر معجزه ای از جانب پروردگارش نمی آورد؟ آیا شرح آن چیزها که در کتابهای گذشته هست، نزد آنها نیامده است؟

134. اگر پیش از نازل شدن قرآن (آنها را) به عذاب الهی نابودشان کرده بودیم می گفتند: پروردگارا! چرا پیامبری برای ما نفرستادی تا پیش از آنکه ذلیل و رسوا شویم، از او پیروی می کردیم؟

135. بگو: همه منتظریم؛ پس منتظر بمانید و به زودی خواهید دانست چه کسانی اهل راه راست و هدایت یافته هستند.

سوره انبیاء/پیامبران

(سوره انبیاء بیست و یکمین سوره از قرآن کریم و دارای 112 آیه و مکی می باشد. این سوره در حدود سال دوازدهم

بعثت نازل شده است. چون در این سوره داستان شانزده پیامبر از مجموع بیست و شش پیامبری که نامشان در قرآن آمده است، آورده شده، لذا نام آن انبیاء گذاشته شده است. هدف اساسی سوره توحید، نبوت و معاد است.)

جزء هفدهم

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. هنگام حساب مردم (قیامت) نزدیک شده در حالی که آنها در غفلت و روگردانند.
2. هیچ پند تازه ای از پروردگارشان نیامد، مگر اینکه همراه با بازی و مزاح آن را شنیدند،
3. دل‌هایشان مشغول است، و ستمگران آهسته باهمدیگر حرف می زنند که آیا این پیامبر جز بشری مثل شماست؟ آیا در حالیکه به چشم خود می بینید، باز هم دنبال جادو می روید؟
4. فرمود: پروردگارم همه سخنها را در آسمانها و زمین می داند و او شنوا و آگاه است.
5. بلکه (مشرکان) گفتند: (قرآن) خوابهای آشفته است. (پیامبر) به او (خدا)، نسبت دروغ داده بلکه او شاعر است؛ بنا

بر این باید برای ما معجزه ای بیاورد همان گونه که پیامبران پیشین با معجزات فرستاده شدند.

6. پیش از آنها(مشرکان مکه) مردم شهری را که

هلاک کردیم ایمان نیاورده بودند آیا اینها ایمان می آورند؟

7. (ای پیامبر ما) پیش از تو نیز، مردانی که به سوی

آنها وحی می کردیم، فرستادیم. پس اگر نمی دانید، از آگاهان(اهل کتاب) بپرسید.

8. ما پیامبران را این گونه قرار ندادیم که غذا نخورند و

برای همیشه زنده بمانند.

9. ما سرانجام به وعده های خود به آنها وفا کردیم و

آنها را با هر که خواستیم نجات دادیم و اسراف کنندگان را نابود ساختیم.

10. برای شما کتابی فرستادیم که در آن وسیله بیداری

شماست آیا تعقل نمی کنید؟!

11. چه شهرهایی را که به خاطر ستم اهل آن، نابود

کردیم و مردم دیگری را جایگزین آنها کردیم.

12. و همین که عذاب ما را احساس کردند، از آن

سرزمین فرار کردند.

13. (به آنها گفته شد) فرار نکنید؛ به زندگی خوش و به

خانه های خود برگردید، تا شاید شما مورد سؤال قرار گیرید.

14. گفتند: وای بر ما که ما واقعا ستمکار بودیم!
15. و هم چنان سخنانش همین بود تا آنکه همه را درو کرده و خاموش ساختیم.
16. ما آسمان و زمین و آنچه در آنهاست را بازیچه خلق نکردیم.
17. و اگر می خواستیم کاری بیهوده انجام دهیم، آن را از ناحیه خود انجام می دادیم؛
18. بلکه ما حق را بر سر باطل می کوبیم تا آن را در هم شکنند و یکباره نابود کند، پس وای بر شما از این توصیفی که می کنید!
19. آنچه در آسمانها و زمین است از خداوند است و آنهايي که در پیشگاه او میباشند، هیچ گاه از عبادتش کبر نمی ورزند و هرگز خسته نمی شوند.
20. آنها صبح و شام مشغول تسبیح پروردگارند و سستی نمی کنند.
21. آیا آنها خدایانی از زمین برگزیده اند که (می توانند مردگان را) زنده کنند؟!
22. اگر در آسمان و زمین خدایانی غیر از الله وجود داشت، زمین و آسمان هر دو فاسد می شدند؛ پس منزه است پروردگاری جهان از آنچه توصیف او می کنند.

23. خداوند از آنچه انجام می دهد بازخواست نمی شود؛ ولی آنها بازخواست می شوند.

24. آیا آنها غیر از پروردگار برای خود خدایانی برگزیده اند؟ بگو: دلیل خود را بیاورید. این سخن آنهايي است که با من هستند و سخن آنهايي که پیش از من بوده اند؛ بلکه بسیاری از آنها (مشرکان) حق را نمی دانند و از حق روی گردانند.

25. ما پیش از تو هیچ پیامبری را نفرستادیم، مگر آنکه به او وحی می کردیم که هیچ خدایی جز من نیست، پس تنها مرا عبادت کنید.

26. (مشرکان) گفتند: خداوند برای خود فرزند انتخاب کرده است، منزّه است او؛ بلکه آنها (فرشتگان) بندگان گرامی خدایند.

27. آنها در سخن گفتن از خداوند سبقت نمی گیرند و به دستور او کار می کنند.

28. (خداوند) آینده و گذشته آنها را می داند، و جز برای کسی که خدا بپسندد شفاعت نمی کند و آنها (فرشتگان) از ترس خدا نگرانند.

29. هر کسی از آنها (فرشتگان) ادعای خدایی کند، پاداش او را جهنّم قرار می دهیم و به همین ترتیب ستمکاران را پاداش خواهیم داد.
30. آیا کافران ندیدند که آسمانها و زمین به هم پیوسته بودند؟! آنگاه ما آنها را باز کردیم. ما هر چیزی را از آب زنده کردیم. آیا ایمان نمی آورند؟!
31. ما در زمین کوه های استوار پدید آوردیم تا زمین آنها را نلرزاند، و در آن راه هایی فراخ و گشاده قرار دادیم تا به مقصد برسند.
32. ما آسمان را سقفی محفوظ قرار دادیم، ولی آنها (مشرکان از مطالعه) نشانه های آن روی گردانند.
33. او خدایی است که شب و روز و خورشید و ماه را آفرید و هر کدام در مداری در حرکتند.
34. (کفار انتظار مرگ پیامبر را می کشیدند، آنگاه این آیه نازل شد که همه روزی می میرند) پیش از تو ما برای هیچ یک از انسانها زندگی دایمی قرار نداده ایم آیا اگر تو بمیری، آنها زندگی دایمی خواهند یافت؟
35. همگی طعم مرگ را خواهند چشید. ما شما را به وسیله بدی و خوبی امتحان می کنیم و به سوی ما باز خواهید گشت.

36. (ابوجهل، پیامبر را دید و از روی ریشخند به ابوسفیان گفت: پیامبر طائفه عبدمناف می آید. ابوسفیان از روی خشم گفت: اگر عبدمناف دارای پیامبری باشند، چه عیبی دارد. رسول خدا ص به ابوجهل فرمود: تو از این کار دست بر نخواهی داشت تا این که چیزی که باید بر سر تو آید، نازل شود و به ابوسفیان فرمود: سخنان تو که به ابوجهل گفתי از روی غیرت قبيله ای بود، سپس این آیه نازل شد) و هرگاه کافران تو را می بینند، کاری جز ریشخند کردن ندارند (و می گویند): آیا این همان کس است که خدایانتان را (به بدی) یاد می کند؟ در حالی که آنها خود یاد خدای رحمان را منکرند.

37. انسان از عجله آفریده شده و به زودی آیات خود را به شما نشان می دهیم؛ بنا بر این عجله نکنید.

38. می گویند: اگر راست می گوئید، پس کی این وعده (قیامت) خواهد رسید؟

39. اگر کافران می دانستند زمانی را که نه می توانند آتش را از چهره و پشت خود دور کنند و نه یاری می شوند (در آمدن قیامت این قدر عجله نمی کردند).

40. ولی بدانند که (قیامت و عذاب) ناگهان به سراغ آنها خواهد آمد؛ به طوری که مبهوت می شوند پس نه توان دفع آن را دارند و نه به آنها مهلت داده می شوند.

41. یقیناً، پیامبرانی پیش از تو (نیز) ریشخندی شدند؛ پس عذابی را که همیشه ریشخند می کردند، ریشخند کنندگان را فرا گرفت.

42. بگو: چه کسی شما را شب و روز از (عذاب) خدای رحمان حفظ می کند؟ (اما باز) آنها از یاد پروردگارشان روی گردانند.

43. آیا آنها خدایانی دارند که می توانند از آنها محافظت کنند در حالی خدایان آنها قادر نیستند از خود دفاع کنند و نه از جانب ما یاری می شوند.

44. ما به اینها و پدرانشان نعمت دادیم تا اینکه عمر طولانی پیدا کردند. آیا مشاهده نمی کنند که ما داریم از اطراف زمین می کاهیم؟ آیا آنها (کافران قریش بازهم) پیروزند؟!

45. بگو: من فقط از طریق وحی به شما هشدار می دهم و لی افراد کر وقتی هشدار (هم) داده شوند، دعوت حق را نمی شنوند.

46. و اگر اندکی از عذاب پروردگارت به آنها برسد، خواهند گفت: ای وای بر ما که به یقین ما ستمکار بودیم!
47. ما در روز قیامت، ترازوهای عدالت را می گذاریم، و به هیچ کس ذره ی ستم نمی شود. و اگر اعمال به اندازه یک دانه خردل هم باشد، آن را حاضر می کنیم. کافی است ما حسابگر مردم باشیم.
48. بدون شک ما به موسی و هارون، فرقان و نور و تذکری برای متقین عطا کردیم،
49. همان کسانی که از پروردگارشان در پنهانی می ترسند، در حالی که نگران قیامت اند.
50. و این قرآن کتاب پربرکتی است که ما نازل کردیم آیا شما آن را انکار می کنید؟!

داستان بت شکنی ابراهیم

51. ما از پیش وسیله رشد را به ابراهیم دادیم؛ و از (شایستگی) او آگاه بودیم.
52. زمانی که (ابراهیم) به پدرش و قوم خود گفت: این مجسمه ها چیست که به عبادت آنها مشغول هستید؟
53. گفتند: ما پدران خود را دیدیم که اینها را عبادت می کنند.

54. گفت: بدون شک، شما و پدرانتان در گمراهی آشکاری بوده اید.
55. گفتند: آیا حق را برای ما آورده ای یا شوخی می کنی؟!
56. گفت: پروردگار شما خدای آسمانها و زمین است؛ همان که آنها را آفریده و من بر این حقیقت شاهد هستم.
57. به خدا قسم که در غیبت شما نقشه ای برای نابودی بت‌هایتان می کشم.
58. (ابراهیم)، به جز بت بزرگ، همه بتها را قطعه قطعه کرد؛ شاید (مردم) به سراغ آن (بت بزرگ) بیایند.
59. گفتند: چه کسی با خدایانمان این کار را کرده است؟ بدون شک، او از ستمگران است.
60. گفتند: شنیده ایم که جوانی به نام ابراهیم، از آنها (به بدی) یاد می کرد.
61. گفتند: او را جلو چشم مردم بیاورید؛ شاید شهادت دهند.
62. گفتند: ای ابراهیم، آیا تو این کار را با خدایان ما انجام داده ای؟

63. (ابراهیم) گفت: شاید همین بزرگ آنها این کار را انجام داده باشد. بنابراین اگر می توانند سخن بگویند، از خودشان (بتها) پرسید!
64. به ضمیر خویش مراجعه کردند و گفتند: به راستی شما ستمگرید.
65. آنگاه سرهایشان را به زیر انداختند و گفتند: تو می دانی که اینها نمی توانند سخن بگویند.
66. (ابراهیم) گفت: آیا غیر از پروردگار، خدایانی را عبادت می کنید که هیچ سود و زیانی به شما نمی رسانند؟!
67. اُف بر شما و بر آنچه به جای خدا می پرستید. آیا عقلتان را به کار نمی اندازید؟
68. گفتند: اگر می خواهید کاری انجام دهید، ابراهیم را بسوزانید و خدایان خود را یاری کنید،
69. گفتیم: ای آتش، بر ابراهیم سرد و سلامت باش.
70. آنها قصد نیرنگ به او را داشتند ما هم آنها را زیانکارترین مردم قرار دادیم.
71. ما ابراهیم و لوط را به سوی آن سرزمین (شامات) که در آن برای جهانیان برکت نهادیم نجات دادیم.
72. ما به ابراهیم، اسحاق و سپس یعقوب را بخشیدیم و همه آنها را بندگان صالح قرار دادیم.

73. و همه را پیشوایانی ساختیم که به امر ما هدایت می کردند و انجام دادن کارهای نیک و برپای داشتن نماز و دادن زکات را به آنها وحی کردیم و همه فقط ما را عبادت می کردند.
74. و به لوط، حکمت و دانش دادیم و او را از آن شهری که کارهای زشت مرتکب می شدند، نجات دادیم. بدون شک آنها قومی بد و فاسق بودند.
75. و لوط را در رحمت خود جای دادیم؛ زیرا که او از شایستگان بود.
76. و نوح را یاد کن که پیش از این پیامبران ما را ندا داد و ما به او پاسخ دادیم در نتیجه او و خانواده اش را از گرفتاری بزرگ نجات دادیم.
77. ما نوح را در برابر مردمی که آیات ما را تکذیب می کردند یاری کردیم؛ زیرا که آنها گروهی بدکار بودند در نتیجه همگی آنها را غرق کردیم.
78. و یاد کن داستان داوود و سلیمان را هنگامی که در کار زراعتی که گوسفندان مردم شبانه در آن می چریدند قضاوت کردند و ما شاهد حکم صادره آنها بودیم.
79. پس ما شیوه ی داوری را به سلیمان فهماندیم و به هر یک حکم و دانش بخشیدیم. ما، کوه ها و پرندگان را با

داوود مسخر کردیم که با او تسبیح می گفتند. و ما انجام دهنده ی این کار بودیم.

80. ما به داوود صنعت زره سازی یاد دادیم تا در جنگها از شما محافظت کند، آیا شکر آن به جا می آورید؟

81. ما به سلیمان قدرت در اختیار گرفتن باد و طوفان را دادیم که به فرمانش به سوی سرزمینی (شامات) که پربرکت کرده بودیم حرکت می کرد. ما به همه چیز آگاهی داریم.

82. ما از میان شیطانها (جن) گروهی را رام سلیمان کردیم که برایش در دریاها غواصی می کردند و نیز کارهایی غیر از این انجام می دادند. ما نگهبانشان بودیم.

83. به یاد بیاور داستان ایوب را زمانی که خدای خویش را می خواند: پروردگارا! گرفتاریها به من روی آورده و تو مهربان ترین مهربانان هستی.

84. دعایش را مستجاب کردیم و گرفتاریش را برطرف ساختیم و خانواده اش را به او برگردانده و همانند هایشان (فرزندان شان که در آن گرفتاری مرده بودند دوباره زنده کردیم) تا رحمتی از جانب ما و یادآوری برای عبادت کنندگان باشد.

85. اسماعیل، ادريس و ذا الكفل، همگی از صابران بودند.

86. ما آنها را مشمول رحمت خود کردیم؛ زیرا آنها از صالحان بودند.

87. به یاد بیاور زمانی را که یونس (ذوالنون) خشمگین از بین مردم خود بیرون رفت و گمان کرد که ما بر او سخت نخواهیم گرفت. او در تاریکیها ندا داد که خدایی جز تو نیست؛ منزهی تو. من از ستمکاران بوده ام.

88. ما دعایش را قبول کردیم و او را از غم و اندوه نجات دادیم. و ما به همین طریق اهل ایمان را نجات می بخشیم.

89. و به یاد بیاور زمانی را که زکریا پروردگارش را ندا کرد، پروردگارا، مرا تنها نگذار، هرچند که تو خود از همه وارثان بهتری.

90. ما دعایش را قبول کردیم و یحیی را به او بخشیدیم. و همسرش را برای او اصلاح کردیم. آنها در انجام دادن کارهای خیر سرعت عمل داشتند و با امید و ترس ما را می خواندند. آنها همیشه در پیشگاه ما فروتن و خاشع بودند.

91. و (به یاد بیاور) مریم را که دامان خود را پاک نگه داشت، بنابراین ما از روح خود در او دمیدیم. ما او و پسرش را نشانه‌ای برای جهانیان قرار دادیم.

92. بدون شک، این امت شما، امتی یگانه است، و من پروردگار شمایم پس مرا عبادت کنید.

93. ولی آنها امر (دین) خود را در میان خود قطعه قطعه کردند (و فرقه فرقه شدند). همه آنها به سوی ما باز می‌گردند.

94. بنابراین هر مومنی که کارهای شایسته انجام دهد، هیچ گونه ناسپاسی برای تلاش او نخواهد بود. بدون شک ما کارهایش را می‌نویسیم.

95. اهالی شهری را که هلاک کرده ایم محال است دوباره زنده شوند و برگردند.

96. تا زمانی که راه بر یاجوج و ماجوج باز گردد و آنها از هر تپه‌ای با سرعت پائین شوند.

97. و آن وعده حق (قیامت) نزدیک گردد و چشمان آنها را که کافر بودند خیره و باز ماند و فریاد بزنند: وای بر ما که از این وضع غافل بودیم؛ بلکه ما ستمکار بودیم.

98. (به کافران گفته شود) بدون شک، شما و آنچه را که غیر از خدا می پرستید، هیزم جهنمید و به آن وارد خواهید شد.

99. اگر اینها (بتها) خدا بودند، هرگز وارد جهنم نمی شدند؛ ولی همگی آنها برای همیشه در جهنم می مانند.

100. آنها در جهنم ناله می زنند و در آنجا هیچ نمی شنوند.

101. (عده‌ای از پیامبر پرسیدند: اگر قرآن جایگاه عابد و معبود غیر خدا را آتش دوزخ قرار داده است، پس حال عیسی و مریم که ناخواسته معبود دیگران واقع شده‌اند چگونه است؟ آنگاه این آیه نازل شد.) البته آنها‌ی که از پیش به آنها وعده نیک داده ایم، از جهنم دورند.

102. آنها صدای آتش جهنم را نمی شنوند و هر چه اشتها داشته باشند، برای همیشه در اختیارشان هست.

103. و آن حشت بزرگ آنها را غمگین نمی کند. فرشتگان الهی به استقبال آنها می آیند و می گویند: این، همان روزی است که به شما وعده داده می شد.

104. روزی که آسمان را، مانند در هم پیچیدن طومار، می پیچیم، همان گونه که نخستین بار آفریده‌ها را آفریدیم، دوباره آنان را باز می گردانیم. این وعده‌ای است

که انجام دادنش بر عهدهٔ ماست. و ما حتماً آن را انجام خواهیم داد.

105. بدون شک، در کتاب زبور بعد از تورات، نوشتیم که وارث زمین، بندگان صالح من خواهند شد.

106. بدون شک، در این (سخن) برای خداپرستان پیام روشنی است.

107. ای پیامبر! ما تو را فقط برای رحمت جهانیان فرستادیم.

108. بگو: بدون شک، به من وحی می شود که خدای شما خدایی یگانه است، پس آیا شما مسلمان می شوید؟

109. پس اگر روی بر گردانند، بگو: من به شما به صورت یکسان خبر دادم، و نمی دانم عذابی را که به شما وعده داده اند، نزدیک است یا دور؟

110. خداوند سخن آشکار و نهان (آنچه را که کتمان می کنید) هر دو را می داند.

111. من نمی دانم؛ شاید (تأخیر عذاب) برای آزمایش شما باشد (تا) برای مدتی (زنده بمانید و از نعمت الهی بهره مند شوید).

111. (پیامبر) گفت: ای پروردگار من، به حق داوری کن. پروردگار ما بخشاینده است و به رغم آنچه توصیف می کنید، همه از او یاری می خواهند.

سوره حج

(سوره حج بیست و دومین/یکصد و سومین سوره از قرآن کریم و دارای 78 آیه و مدنی می باشد. علت نامگذاری آن بیان مناسک حج است که در این سوره آمده است. این سوره در اوائل هجرت در فاصله هجرت و جنگ «بدر» نازل شده است. خداوند متعال این سوره را در جواب مشرکین مکه نازل کرد که آنها می گفتند دیگر مسلمانان را به مکه راه نخواهیم داد. در این سوره از مسلمانان خواسته شده است تا هم به آمادگی لازم برای مقابله با آنان بپردازند و برای جنگ و جهاد آماده بشوند و هم مسلمانانی که هنوز در مکه بودند برای پیوستن به مهاجران مدینه تشویق شود. علاوه بر اینها با توجه به تشکیل شدن حکومت اسلامی پاره‌ای از احکام حج و قربانی و جهاد هم در این سوره ذکر شده است. در سوره حج اصول دین با تفصیل و فروع دین با اجمال بیان شده است. در این سوره پاره‌ی از مباحث حج آمده و به همین خاطر سوره حج نامیده شده است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

سختی قیامت

1. (در ماه شعبان سال ششم هجری، هنگامی که مسلمانان به سوی جنگ «بنی المصطلق» در حرکت بودند، آیه‌ی اوّل و دوم این سوره نازل شد. پیامبر اکرم ص دستور توقف داد، مسلمانان ایستادند، حضرت این دو آیه را تلاوت فرمودند، برخی از یاران پیامبر آن شب را به گریه مشغول شدند و از دنیا بیزاری جستند، ولی رسول خدا با بشارت‌هایی آنان را آرام کردند.) ای مردم! از پروردگار خود بترسید. بدون شک، زلزله قیامت بسیار بزرگ است.

2. روزی که آن (زلزله) را بینید، هر مادر شیر ده از کودکی شیرخوارش، غافل می شود، و هر بارداری بار خود را سقط می کند. مردم را مست می بینی در حالی که مست نیستند، بلکه عذاب خدا بسیار سخت است.

تبعات پیروی از شیطان و چگونگی خلقت انسان

3. (آیه درباره نضر بن الحرث یکی از کفار و دشمن پیامبر نازل گردیده است. وی ملائکه را دختران خدا و قرآن را اساطیر اولین می خواند و منکر قیامت بود.) گروهی از مردم بدون آگاهی درباره خدا مجادله و از هر شیطان سرکش پیروی می کنند.

4. شیطان این گونه است که هر کسی از او پیروی کند گمراهش می سازد و به آتش سوزان راهنمایی اش می کند.

5. ای مردم! اگر دربارهٔ مبعوث شدن خود (در قیامت) شک دارید، بدانید که ما شما را از خاک آفریدیم؛ آنگاه از نطفه و بعد از خون بسته شده؛ سپس از قطعه گوشت شکل گرفته و بعضی شکل نگرفته تا برای شما روشن سازیم، (که ما بر مبعوث شدن شما در قیامت توانایی داریم). ما هر چه بخواهیم (شما را) تا زمانی معین در رحمها قرار می دهیم؛ آنگاه شما را به صورت کودکی از شکم مادر بیرون می کنیم تا آن وقت که به رشد برسید بعضی از شما می میرند و بعضی آن قدر عمرشان طولانی می شود که به پست ترین دوران عمر می رسند تا آنجا که پس از علم و دانش چیزی نمی دانند. (شما) می بینی زمین را در حالی که خشک و مرده شده ولی هنگامی که آب بر آن نازل کنیم، به حرکت درمی آید و می روید و از هر نوع گیاهان زیبا و با طراوت می رویاند.
6. این، بدین خاطر است که بدون شک خداوند حق است و او یقیناً مردگان را زنده می کند و بر هر چیزی تواناست،
7. قیامت خواهد آمد و شکی در آن نیست. بدون تردید، خداوند هر که را در قبرهاست، مبعوث خواهد کرد.
8. (آیه دربارهٔ ابوجهل نازل شده است) گروهی از مردم بدون آگاهی، هدایت و کتابی روشنی دربارهٔ خدا مجادله می کنند.

9. آیه درباره نضر بن حرث نازل شده است) (شیطان) با تکبر می خواهد مردم را از راه خدا گمراه کند. برای او در دنیا رسوایی است و در روز قیامت عذاب سوزنده ای به او می چشانیم،

10. این (عذاب) به سبب آن اعمالی است که خودت از پیش فرستاده‌ای. بدون شک، خداوند به هیچ وجه به بندگان خود ستم نمی کند.

11. (آیه درباره بنی اسد که در اطراف مدینه زندگی می کردند، نازل شده است) بعضی از مردم خدا را فقط با زبان عبادت می کنند. وقتی خیری به آنها می رسد، اطمینان پیدا می کنند. هنگامی که گرفتار ناراحتیها می شوند، از دین برگشته و منقلب می شوند و در دنیا و آخرت زیانکار می گردند. این نوع از زیان، زیان روشن است.

12. (مشرکان) چیزی را به جای خدا می پرستند که نه زبانی به آنها می رساند و نه سودی به آنها می دهد؛ این است همان گمراهی بسیار دور،

13. کسی را می خواند که ضررش از نفعش نزدیکتر (بیشتر) است؛ چه بد سرپرست و چه بد همدمی است.

14. بدون شک، خداوند، کسانی را که ایمان آورده و کارهای پسندیده انجام داده اند در بهشتهایی وارد می کند

که نهرها از زیر درختانشان جاری است. یقینا خداوند هر چه را اراده کند انجام می دهد.

گمان ها و عذاب های اهل باطل

15. (عده ای از مسلمانان از پیروی رسول خدا ص به

خاطر خشم مشرکان دوری جسته و ترسیده بودند که کار پیامبر به جایی نرسد، آنگاه این آیه نازل شد) کسی که گمان می کند خداوند، او (پیامبرش) را در دنیا و آخرت یاری نمی کند (اکنون که پیامبر یاری شده و او خشمگین است) پس ریسمانی به بالا بکشد، آن گاه خود را حلق آویز کرده، آن ریسمان را قطع کند و آن گاه نگاه کند که آیا این نقشه خشم او را از میان می برد؟

16. ما این گونه آیات روشن را نازل کردیم، و بدون

شک خداوند هر کسی را بخواهد هدایت می کند.

17. بدون شک، خداوند در روز قیامت میان مؤمنان،

یهودیان، صابئان (پیرو حضرت یحیی)، مسیحیان، زردشتیان و مشرکان، داوری خواهد کرد (اهل حق نجات و اهل باطل هلاک می گردد). بی گمان، خداوند بر همه چیز شاهد است.

18. آیا نمی بینی که آنچه در آسمانها و در زمین است و

خورشید و ماه و ستارگان و کوه ها و درختان و جنبنده ها و بسیاری از مردم برای خداوند سجده می کنند. بسیاری هم

مستحق عذاب می باشند. هر کسی را که خداوند بی ارزش سازد، کسی دیگر نمی تواند او را گرامی بدارد؛ زیرا خداوند هر کاری را بخواهد انجام می دهد.

19. (این آیه درباره مؤمنین و کفاری که در جنگ بدر مبارزه کرده بودند نازل شد.) این دو گروه (مؤمن و مشرک و کفار) دشمن یکدیگرند که دربارهٔ پروردگارشان با هم دشمنی می کنند، اما برای کفار لباسهایی از آتش بریده شده است و بر بالای سرشان آب جوش ریخته می شود.

20. درون آنها را با پوستهایشان ذوب و آب می کند،

21. و برای آنها گرزهایی آهنین آماده است،

22. هر وقت بخواهند از غم آن عذاب از دوزخ بیرون شوند، آنها را بر می گردانند و به آنها می گویند: عذاب سوزان را بچشید.

23. خداوند، مومنانی را که کارهای پسندیده انجام داده

اند به بهشتهایی وارد می کند که از زیر درختانشان نهرها جاری است؛ با دست بندهای طلا و مروارید زینت می یابند و لباسهایشان از ابریشم است.

24. با سخنانی پاکیزه هدایت شده اند و به راهی شایسته

راهنمایی می گردند.

25. (این آیه درباره کفار قریش نازل شد، هنگامی که مانع شده بودند که رسول خدا ص وارد مکه شود) کافران، مردم را از راه خدا و از رفتن به مسجد الحرام مانع می شوند؛ مسجدی که برای همه مردم یکسان قرار دادیم؛ چه آنهای که ساکن آن سرزمین هستند و چه آنهای که از نقاط دیگر می آیند. هر کسی بخواهد در آن جا از روی کفر دست به ظلم بزند، از عذاب دردناک به او می چشانیم.
26. ای پیامبر! به یاد بیاور زمانی را که خانه کعبه را برای ابراهیم آماده ساختیم و به او گفتیم: چیزی را شریک ما قرار نده و خانه ام را برای طواف کنندگان و قیام کنندگان و رکوع و سجده کنندگان پاکیزه گردان؛
27. (پیامبر ص در مدینه در سال دهم دستور داد که مؤذنان با بلندترین صدا مردم را برای حج همراه پیامبر دعوت کنند.) و مردم را برای اداء حج دعوت کن تا پیاده و سواره بر مرکبهای خود از راه های دور و نزدیک به سوی تو بیایند.
28. تا منافع خود را (در این سفر) مشاهده کنند، و نام خدا را در روزهایی معین (در هنگام ذبح) بر چهارپایان که به آنها روزی شده ذکر کنند، (پس از قربانی) از آن بخورید و فقرا را نیز اطعام کنید.

29. آنگاه (حاجی ها) آلودگیها را برطرف، به نذر خود وفا و بر اطراف خانه عتیق طواف کنند.
30. این (اعمال حج) است. هر کس مقررات خدا را بزرگ دارد، برای او نزد پروردگارش بهتر است. چهار پایان برای شما حلال شده است، مگر آنچه (حرام بودنش) بر شما خوانده شده باشد. پس، از پلیدی بت ها دوری کنید و از کلام باطل اجتناب ورزید.
31. حق گرایان برای خدا باشید نه مشرکان به او. هر کس به او شرک ورزد، گویا از آسمان سقوط کرده و آنگاه پرندگان (لاشه خوار) او را می ربایند یا باد او را به جایی دور دست می اندازد.
32. این است (اعمال حج) و هر کس شعایر خداوند را بزرگ بشمارد، بدون تردید این بزرگ شمردن ناشی از تقوای دل هاست.
33. در آن (حیوانات قربانی)، منافی برای شماسست تا زمان معینی (روز قربانی) سپس محل قربانی آن، خانه قدیمی (کعبه) است.
34. و برای هر امتی قربانگاهی قرار دادیم تا نام خدا را (هنگام ذبح) بر چهارپایانی که روزی آنها کرده است ببرند.

خدای شما خدای یگانه است پس تسلیم فرمان او گردید و متواضعان را بشارت بده،

35. (متواضعان) همان هایی اند که وقتی نام خدا برده می شود، دلهایشان پر از ترس می گردد و نسبت به حوادثی که برای ایشان رخ می دهد صبورند؛ برپاکننده نمازند و از آنچه روزیشان کرده ام، انفاق می نمایند.

36. شترهای قربانی را برای شما از علائم بندگی خدا قرار دادیم و برای شما در آنها خیری است، پس (هنگام قربانی) در حالی که ایستاده اند، نام خدا را بر آنها ببرید و زمانی که پهلوی آنها به زمین خورد (یعنی ذبح کامل شد) از گوشت آنها بخورید و به فقیران قانع و نیازمندان سائل بخورانید این چنین آنها (شتران) را برای شما رام کردیم، باشد که سپاسگزار باشید.

37. (در جاهلیت رسم بوده که خون و گوشت شتر قربانی را به در و دیوار کعبه می مالیدند. اصحاب رسول خدا گفتند، اگر چنین عملی درست باشد ما سزاوارتریم که آنها را به در و دیوار کعبه بمالیم سپس این آیه نازل گردید) گوشت و خون قربانی به خدا نمی رسد؛ ولی پرهیزکاری شما به او می رسد. ما این گونه حیوانات را به تسخیر شما

درآوردیم تا خدا را به خاطر این که شما را هدایت فرموده
بزرگ شمارید و به نیکوکاران بشارت بدهید.

38. بدون شک، خداوند از مومنان دفاع می کند. یقیناً
خداوند هیچ خیانتکار ناسپاسی را دوست نمی دارد.

39. (این آیه درباره مهاجرینی نازل شده که اهل مکه
آن‌ها را از وطن خویش بیرون کرده بودند و وقتی که قوی
شدند، خداوند آن‌ها را به جهاد امر کرد و این آیه نخستین
آیه ای است که درباره قتال نازل شده است) به کسانی که
مورد ستم واقع شده اند، اجازه جهاد داده شده و خداوند بر
یاری کردن آنها تواناست.

40. کسانی که از شهر خود به ناحق اخراج شدند(مومنان
مکه)، به این خاطر که می گفتند: پروردگار ما الله است. اگر
خداوند (شر) بعضی از مردم را توسط بعضی دیگر دفع نمی
کرد، دیرها، صومعه ها، کنیسه ها، کلیساها و مساجدی که
نام خدا در آن زیاد برده می شود ویران می شد. پروردگار،
کسانی را که او را یاری کنند، یاری می کند؛ زیرا که او
نیرومند و مقتدر است.

41. خداوند کسانی را (یاری می کند) که وقتی در روی
زمین به آنها امکانات بدهیم، نماز را برپای می دارند و زکات را

می پردازند و امر به معروف و نهی از منکر می کنند.
سرانجام کارها تنها در اختیار خداست.

سرانجام تکذیب پیامبران

42. ای پیامبر! اگر (مشرکان مکه) تو را تکذیب می کنند، پیش از آنها نیز قوم نوح، عاد و ثمود پیامبرانشان را تکذیب کردند،

43. همچنین قوم ابراهیم و قوم لوط، پیامبران خود را تکذیب کردند،

44. و همچنین اهل مدین شعیب را تکذیب کردند و موسی نیز تکذیب شد. به کافران مهلت دادم، آنگاه مجازاتشان کردم و دیدی که چگونه مجازات سختی کردم.

45. ما شهرهایی زیادی را که ستمکار بودند هلاک کردیم، و اکنون آن شهرها بر سقف هایش فرو ریخته است، و بسا چاه های آب که رها شده و قصرهای بلند (که بی صاحب مانده)

46. آیا در زمین گردش نکرده اند تا برای آنها دل هایی پیدا شود که با آن بیندیشند یا گوش هایی که با آن بشنوند؟ حقیقت این است که دیده ها کور نیست بلکه دل هایی که در سینه هاست، کور است.

47. (این آیه درباره مشرکان مکه مانند نضر بن حرث و سایرین نازل گردید که از روی ریشخندی و انکار به رسول خدا ص می گفتند: از آسمان بر سر ما سنگ بباران، خداوند این آیه را نازل فرمود) از تو با شتاب عذاب را طلب می کنند البته خداوند از وعده خود تخلف نخواهد کرد. بدون شک، یک روز نزد پروردگارت برابر با هزار سال از سالهایی است که شما می شمارید.
48. چه بسیار قریه هایی را که ستمکار بودند و من مهلتشان دادم. آن گاه آنها را گرفتار کردم. بازگشت همه نزد من است.
49. بگو: ای مردم! من فقط برای شما بیم دهنده ای آشکارم.
50. آنهای که ایمان آورده و کارهای پسندیده انجام دادند، مشمول بخشش و روزی باارزش الهی خواهند شد.
51. کسانی که در (رد) آیات ما می کوشند و می خواهند ما را به عجز آورند، اهل جهنمند.
52. ما هیچ رسول و پیامبری را پیش از تو نفرستادیم، مگر آنکه هرگاه آرزو می کرد، شیطان در آن آرزو القاءاتی ایجاد می کرد. خداوند القائات شیطان را از بین می برد و

آنگاه آیات خود را محکم می کند. بدون شک خداوند آگاه و حکیم است.

53. (وجود شیطان) برای این است که خداوند القائات شیطان را امتحانی برای آنها قرار می دهد که دل‌های بیمار و سخت دارند و البته ستمکاران در دشمنی بی انتهای قرار گرفته اند.

54. و نیز بدین علت که دانشمندان بدانند دین خدا حق، و از جانب پروردگارت می باشد؛ در نتیجه به آن ایمان بیاورند و دل‌هایشان در برابر آن نرم گردد. بدون شک، خداوند همیشه مومنان را به راه مستقیم راهنمایی می کند.

55. کافران همیشه نسبت به آیات خداوند در شک و تردید هستند تا اینکه ناگهان قیامت از راه برسد، یا عذاب ابدی و روزی غم به سراغشان بیاید.

56. در آن روز، حکمرانی و پادشاهی فقط برای پروردگار است. خداوند بین آنها حکم خواهد کرد. مومنان و کسانی که کارهای شایسته انجام دادند، در بهشت‌های پرنعمت خواهند بود،

57. کافران و کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، عذاب خوارکننده ای خواهند داشت.

58. کسانی که در راه خدا هجرت کردند، سپس کشته شده یا در گذشتند، بدون شک، خدا برای آنها روزی نیکو می دهد. همانا خداوند بهترین روزی دهندگان است،
59. خداوند حتماً آن مهاجران را در جایی می برد که آنها از آن جاه راضی است. بدون شک، خداوند آگاه و بردبار است.
60. (مشرکان در ماه محرم گفتند: چون مسلمانان جنگ در این ماه را حرام می دانند، ما به آنان هجوم ببریم زیرا آنها از خود دفاعی نمی کنند. بعد این آیه نازل شد که می فرماید: دفاع از خود واجب است، در هر ماهی که باشد.) حکم همان است که بیان شد. هر کس به همان اندازه که عقوبت شده، متجاوز را عقوبت کند، آن گاه از سوی متجاوز بر وی ستم شود، یقیناً خدا او را یاری می دهد؛ زیرا خداوند باگذشت و بسیار آمرزنده است.
61. (این یاری) بدین جهت که خداوند (تواناست از جمله) شب را در روز و روز را در شب داخل می کند و پروردگار شنوا و بیناست.
62. این از آن روست که خداوند حق است و غیر او هر چیزی دیگری را می پرستید، باطل است. بدون شک، خداوند بلند مرتبه و بزرگ است.

63. آیا ندیدی که خداوند از آسمان آبی می فرستد آنگاه زمین سرسبز می گردد؟ آری، خداوند لطیف و آگاه است.
64. آنچه در آسمان‌ها و زمین است تنها از آن خداوند است، و بی‌گمان، خداوند خود بی‌نیاز و ستوده است.
65. آیا نمی بینی که خداوند آنچه در زمین هست و کشتی که بر فرمانش در دریا روان است به تسخیر شما در آورده است. خداوند آسمان را نگه می دارد که جز به اجازه او به زمین نیفتد. بدون شک خداوند نسبت به مردم رؤوف و مهربان است.
66. اوست که شما را زنده کرده، آنگاه می میراند و سپس زنده می کند؛ ولی این انسان ناسپاس است.
67. (وقتی که این قسمت از آیه «لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ» نازل گردید، پیامبر مسلمین را جمع کرد و فرمود: ای گروه مهاجر و انصار منظور از منسک در آیه وجود امام است و علی امام بعد از من است.) برای هر امتی عبادتی قرار دادیم تا آن عبادت را بجا آورند؛ بنا بر این نباید با تو در این موضوع منازعه کنند. به سوی پروردگارت دعوت کن که تو راهت درست است.
68. و هرگاه با تو مجادله کنند، بگو: خداوند به آنچه انجام می دهید، آگاه تر است.

69. خداوند در روز قیامت، درباره آنچه که اختلاف می کنید، بین شما قضاوت و داوری خواهد کرد.
70. آیا ندانسته ای که خداوند هر چه را که در آسمانها و زمین است می داند؟ و این در کتاب لوح محفوظ نوشته است. بدون شک ثبت در لوح محفوظ بر خداوند آسان است.
71. مشرکان غیر از خداوند چیزهایی را می پرستند که خدا درباره آنها هیچ دلیلی نازل نکرده و مشرکان علم و آگاهی در مورد آن خدایان باطل ندارند و برای ستمکاران یآوری نخواهد بود.
72. هنگامی که آیات روشن ما بر آنان (کفار و مشرکان) خوانده می شود، در چهره ی کفار آثار ناخوشنودی و خشم را می بینی، نزدیک است به کسانی که آیات ما را بر آنها می خوانند، حمله ور شوند. بگو: آیا شما را به بدتر از این خبر دهم؟ آن آتش است که خدا آن را برای کافران وعده داده، و چه بد سرانجامی است.
73. ای مردم! مثالی زده می شود؛ به آن گوش دهید: بدون شک، کسانی را که به جای خدا می پرستید، قادر نیستند مگسی را بیافرینند، هر چند در این باره با هم متحد شوند و اگر مگس چیزی از آنها بر باید، نمی توانند آن را پس بگیرند؛ طالب و مطلوب هر دو ناتوانند.

74. مشرکان، خداوند را آن گونه که باید بشناسند، نشناختند. بدون شک، خداوند نیرومند و مقتدر است.
75. (مشرکان می گفتند: آیا از میان ما خداوند پیامبری را به محمد یتیم ابوطالب داده است؟ سپس این آیه نازل گردید و به آن ها فهمانید که جای انکار و تعجب نیست زیرا خداوند از میان فرشتگان، جبرئیل و میکائیل و غیر آن ها را برمی گزیند و از میان آدمیان نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و محمد را برای پیامبری انتخاب می نماید) خداوند از بین فرشتگان و انسانها رسولان خود را گزینش می کند. بدون شک، خداوند شنوا و بیناست.
76. خداوند آنچه در پیش روی آنها و پشت سر آنهاست می داند. بازگشت همه کارها به سوی خداوند است.
77. ای مومنان! رکوع و سجود کنید و خدای خود را عبادت کنید و کار نیکو انجام دهید؛ امید است رستگار شوید.
78. در راه خدا جهاد و تلاش کنید و حق جهادش را بجا آورید. خداوند شما را انتخاب کرد و برای شما در این دین هیچ مشقت و سختی قرار نداد، این دین همان آیین و شریعت پدرتان ابراهیم است، او شما را پیش از این دین و در این دین مسلمان نامید، تا پیامبر شاهد بر شما و شما شاهد بر همه مردم جهان باشید؛ بنا بر این نماز را برپادارید و زکات

را بپردازید و به خداوند تمسک بجوئید که او سرپرست شماست که چه سرپرست و یاری رسان خوبی است.

سوره مؤمنون

(سوره مؤمنون بیست و سومین/هفتادوچهارمین سوره از قرآن کریم و دارای 118 آیه و مکی می باشد. علت نام گذاری آن به مؤمنون یازده آیه ابتدای این سوره است که اوصاف و آثار و نشانه های مؤمنان را بیان کرده است. این سوره بعد از سوره انبیاء در حدود سالهای هشت بعثت نازل شده است. بخش اول سوره به صفات مومنان پرداخته است و در بخش دوم به نشانه های مختلف خداشناسی، و آیات آفاقی و انفسی پروردگار در پهنه عالم هستی، اشاره کرده، و برای تکمیل جنبه های عملی در بخش سوم به شرح سرگذشت عبرت انگیز جمعی از پیامبران بزرگ همچون نوح، هود، موسی، عیسی ع پرداخته است. در این سوره به مستکبران، معاد، حاکمیت خداوند بر عالم هستی نیز اشاره شده است.)

جزء پیمدهم

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

صفات مومنان (شش تا)

1. بدون شک، مومنان رستگار و پیروز شدند.
2. آنها کسانی هستند که در نماز شان خاشع اند،

3. آنها کسانی هستند که از کارهای لغو روی گردانند،
4. و آنها پرداخت کننده زکات اند،
5. آنها غریزه جنسی خود را کنترل می کنند؛
6. مگر با همسرانشان یا کنیزهای که مالک آن شده اند که در این صورت ملامتی بر آنها نیست؛
7. بنا بر این، هرکس غیر از این راه حلال، را طلب کند آنها از تجاوز کارانند،
8. آنها به امانتها و قرارهای خود وفا دارند؛
9. آنها پایبند نمازهای خود می باشند،
10. اینها وارثانند؛
11. آنها وارث بهشت فردوس هستند و برای همیشه در آن می مانند.

مراحل خلقت و مرگ انسان

12. بدون شک، ما انسان را از چکیده ای از گل آفریدیم.
13. سپس او را نطفه ای در رحم مادر (قرارگاه استوار) قرار دادیم،
14. آنگاه نطفه را خون بسته و خون بسته را تکه گوشت و تکه گوشت را به صورت استخوانهایی در آوردیم و بر استخوانها گوشت پوشاندیم سپس آن را آفرینش تازه ای دادیم. بزرگ است خدای یکتا که بهترین آفریدگار است.

15. آنگاه بعد از این حتما می میرید،
16. سپس در روز قیامت بر انگیخته می شوید،
17. بدون شک، ما بر بالای سر شما هفت راه قرار دادیم
و ما از آفریده های خود غافل نیستیم،
18. ما از آسمان به اندازه نیاز آب فرستادیم و آن را در
زمین جای دادیم و ما برای از بین بردن آن توانا هستیم،
19. سپس به وسیله آب برای شما باغهایی از درختان
خرما و انگور ایجاد کردیم. باغهایی که در آن میوه های
بسیار است و از آن می خورید.
20. و از طور سینا درختی برمی آید که روغن و نان
خورشی برای خورندگان است.
21. برای شما در چهارپایان عبرتی است. از آنچه
چهارپایان در درون دارند، به شما می نوشانیم و برای شما در
آنها سود فراوان است و از گوشت آنها می خورید.
22. شما، بر چهارپایان و بر کشتیها سوار می شوید.

داستان نوح

23. ما نوح را به سوی قومش فرستادیم، پس گفت: ای
قوم من، خدا را بپرستید؛ زیرا هیچ خدایی جز او برای شما
نیست پس آیا پرهیزگاری نمی کنید؟

24. بزرگان قوم او که کافر بودند، گفتند: نوح جز انسانی همانند شما نمی باشد، اراده کرده تا بر شما برتری جوید و اگر خدا می خواست، فرشتگانی را نازل می کرد ما چنین چیزی را از پدران خود نشنیده ایم.
25. او مرد دیوانه ای بیش نیست، درباره او مدتی در انتظار بمانید.
26. نوح گفت: پروردگارا! مرا در برابر تکذیب آنها یاری کن.
27. ما به نوح وحی کردیم که زیر نظر ما و بر طبق وحی ما کشتی بساز. در آن هنگام که فرمان ما صادر شود و آب از تنور فوران زند، از هر نوع از حیوانات یک جفت (نر و ماده) و از خانواده ات جز آنهایی که از پیش وعده نابودی آنها را داده ایم، در کشتی سوار کن. درباره ستمکاران با من حرفی نزن که آنها غرق خواهند شد.
28. وقتی تو و همراهانت در کشتی نشستید، بگو: سپاس خدایی را که ما را از دست مردم ستمکار نجات داد.
29. و نیز بگو: پروردگارا، مرا در مکانی مبارک فرود بیاور که تو بهترین فرودآوردگانی.
30. در این داستان، نشانه هایی است که ما با آن همه مردم را امتحان می کنیم.

31. آنگاه پس از نابودی قوم نوح، نسل دیگری به وجود آوردیم.

داستان هود

32. برای آنها پیامبرانی از جنس خودشان فرستادیم، که خدا را بپرستید غیر او هیچ معبودی برای شما نیست، پس آیا تقوا پیشه نمی کنید؟

33. بزرگان قوم هود که کافر بودند و اعتقادی به جهان آخرت نداشتند و در زندگی دنیا به آنها ناز و نعمت داده بودیم گفتند: این، بشری است همانند شما؛ از آنچه می خورید، می خورد و از آنچه می آشامید، می آشامد؛

34. بنا بر این اگر شما از بشری مثل خود، پیروی کنید، به طور قطع زیان کارید.

35. آیا او به شما وعده می دهد که اگر بمیرید و خاک و استخوان شوید، دوباره زنده شده، از قبرها بیرون می شوید؟

36. هیهات! هیهات! از این وعده هایی که به شما داده می شود. (این وعده ها قابل باور نیست)

37. زندگی، فقط همین زندگی دنیا است در همین دنیا می میریم و زنده می شویم و هرگز بر انگیخته نمی شویم.

38. این مرد به خدا نسبت دروغ می دهد و ما هرگز به او ایمان نمی آوریم.

39. او گفت: پروردگارا! مرا در برابر تکذیب آنها یاری

کن.

40. پروردگار فرمود: یقیناً آنها به زودی، پشیمان خواهند

شد.

41. پس به حق آنها را صیحه آسمانی، فرا گرفت و آنها

را خاشاکی قرار دادیم. پس نفرین باد بر گروه ستمکاران.

42. آنگاه پس از نابودی قوم هود، نسل دیگری به وجود

آوردیم.

43. اجل هیچ امتی پیش و پس نمی شود.

44. آن گاه پیامبران را دنبال هم فرستادیم. هر زمان

برای امتی پیامبرش می آمد او را تکذیب می کردند، و ما

این امت ها را به دنبال یکدیگر هلاک می کردیم و آنها را

به صورت سرگذشت ها برای عبرت دیگران قرار دادیم؛ پس

ملتی که ایمان نمی آورند از رحمت خدا دور باد.

داستان موسی و هارون

45. آن گاه موسی و برادرش هارون را با آیات و دلایل

روشن فرستادیم،

46. به سوی فرعون و بزرگانش که متکبر، خود خواه و

بلند پرواز بودند.

47. فرعون و بزرگانش گفتند: آیا به دو انسان همانند خود ایمان بیاوریم، در حالی که قوم آنها عبادت کنندگان و بردگان ما هستند؟
48. آنها، موسی و هارون را تکذیب کردند و سرانجام نابود شدند.
49. ما به موسی کتاب دادیم، تا شاید آنها هدایت شوند.
50. ما پسر مریم و مادرش را معجزه ای قرار دادیم و هر دو را در جای مرتفعی که دارای آرامش و آب جاری بود، جای دادیم.
51. ای پیامبران! از غذاهای پاکیزه بخورید و کارهای پسندیده انجام دهید؛ من به آنچه عمل می کنید آگاهم.
52. این مردم همگی از یک امت واحدی هستند و من خدای شمایم؛ پس از من بترسید.
53. اما پیروان آن پیامبران به تفرقه و گروه گرایی رو بردند و هر گروه هم به آنچه دارند خوشحال هستند.
54. پس آنها را تا مدتی به حال خودشان بگذار تا در جهل و غفلتشان بمانند.
55. آیا آنها گمان می کنند که آنچه از مال و اولاد به آنها بخشیده ایم،

56. برای این بوه است که به سودشان در نیکی ها شتاب کنیم؟ نه! چنین نیست، آنها نمی فهمند. (مال و اولاد وسیله ی آزمون هستند)

57. آنهایی که از ترس پروردگارشان در هراسند،

58. و آنهایی که به آیات پروردگارشان ایمان دارند.

59. و آنهایی که به پروردگارشان شرک نمی ورزند،

60. و آنهایی که همه آنچه را باید ادا کنند، ادا می کنند

و باز هم دل‌هایشان ترسان است که باید نزد پروردگارشان باز گردند،

61. اینها همان هایی هستند که به کارهای نیک می

شتابند و در آن بر یکدیگر سبقت می گیرند.

62. ما هیچ کس را جز به اندازه توانش تکلیف نمی

کنیم. در اختیار ما کتابی است که به حق سخن می گوید و

هیچ ستمی بر آنها نمی شود.

غفلت و لجابت کفار

63. دل‌های کافران از این کتاب غافل است و آنها

کارهای دیگری جز این دارند که آن را انجام می دهند.

64. (غفلت آنها همچنان ادامه دارد) تا آن زمانی که

خوشگذرانان آنها را به عذاب گرفتار کنیم، آنگاه ناگهان فریاد

به ناله و زاری بلند می کنند.

65. به آنها گفته می شود: ناله و زاری نکنید که امروز، از جانب ما کمک نمی شوید.
66. بدون شک آیات ما همیشه بر شما تلاوت می شد و شما پسکی می رفتید.
67. (عادت قریش بر این بود که دور خانه کعبه می نشستند و مشغول قصه گوئی می شدند و به این کار خود افتخار می کردند و فخر می فروختند سپس این آیه نازل شد) شما در برابر آیات ما تکبر ورزیدید و در محفلهای شبانه خود بدگویی کردید.
68. آیا آنها در گفتار الهی نیندیشدند، یا چیزی برای آنها نازل شده است که برای نیاکان آنها نازل نشده بود؟
69. یا اینکه آنها پیامبرشان را نشناختند که او را انکار می کنند؟
70. یا می گویند که پیامبر دیوانه است؟ نه، پیامبرشان برای آنها دین حق را آورده است، ولی آنها بیشترشان حق را خوش ندارند.
71. اگر حق، تابع هوسهای آنها بود، آسمانها و زمین و آنچه در آنهاست تباه شده بود. ما به آنها قرآن دادیم، ولی آنها از قرآن روی گردانند.

72. ای پیامبر! آیا تو از آنها مزدی طلب کرده ای، در حالی که مزد پروردگارت بهتر است و او بهترین روزی دهندگان می باشد.
73. ای پیامبر! بدون شک این تویی که آنها را به راه راست دعوت می کنی.
74. و آنهاى که جهان آخرت را باور ندارند، از این راه منحرف شده اند.
75. و اگر ما به آنها مهربانی کنیم و گرفتاریهایشان را برطرف سازیم، باز هم آنها در سرکشی و طغیانشان لجاجت می کنند و همچنان سرگردان می مانند.
76. (در یکی از جنگها که دشمن در تنگنا قرار گرفت، ابوسفیان نزد پیامبر آمد و گفت: تو را به خدای تو و خویشاوندان تو سوگند می دهم که از ما صرفنظر کنی زیرا اکنون ما از اثر گرسنگی زیاد به خوردن علهز (مخلوطی از خون و پشم شتر) می پردازیم سپس این آیه نازل شد.) ما کفار و مشرکان را در همین دنیا به عذاب گرفتار کردیم، اما آنها در مقابل پروردگار خود خضوع و تضرع نکردند.
77. تا زمانی که دری را به روی آنها باز می کنیم که دارای عذابی سخت است، آنها ناگهان در آن حال ناامید می شوند.

78. این خداوند است که برای شما گوش، چشم و دل آفرید؛ ولی شما کمتر شکر او را به جای می آورید.
79. و خداوند است که شما را در زمین به وجود آورد و شما به سوی او بازمی گردید.
80. و خداوند است که زنده می کند و می میراند و جا به جایی شب و روز با قدرت و اراده او انجام می شود، آیا فکر نمی کنید و عقل خود را به کار نمی اندازید؟!
81. اما کافران بجای تفکر همان حرفهای جاهلانه ی نیاکانشان را گفتند.
82. گفتند: ما چگونه پس از مردن که خاک و استخوان می شویم، دوباره برانگیخته می شویم؟
83. از این وعده ها که ما بعد از مرگ دوباره زنده می شویم، به ما و پدران ما در گذشته داده اند اما حقیقت ندارد و این فقط افسانهٔ پیشینیان است.
84. ای پیامبر از آنها بپرس: زمین و آنچه در آن است، مال کیست اگر می دانید؟!
85. به زودی جواب می دهند که مال خداست بگو: پس چرا به خود نمی آید و پند نمی گیرید؟!
86. ای پیامبر از آنها بپرس: پروردگار هفت آسمان و پروردگار جهان بزرگ کیست؟

87. به زودی جواب می دهند: مال خداست بگو: پس چرا از خدا نمی ترسید؟!
88. ای پیامبر از آنها بپرس: حکومت همه چیز به دست کیست و چه کسی پناه می دهد و نیاز به پناه ندارد اگر می دانید؟
89. به زودی جواب می دهند: حکومت همه چیز به دست خداست بگو: پس چرا و از کجا فریب می خورید؟!
90. بلکه ما حق را برای آنها آوردیم و آنها دروغ می گویند.
91. خداوند هیچ گاه فرزندی برای خود انتخاب نکرده و خدای دیگری هم با او نیست. اگر خدای دیگری می بود، آنگاه هریک از خدایان مخلوقات خود را اداره می کردند و بعضی بر بعضی دیگر برتری می جستند. خداوند پاک و منزّه است از آنچه مشرکان توصیف می کنند.
92. خداوند دانای پنهان و آشکار است؛ پس برتر است از آنچه برای او شریک قرار می دهند.
93. بگو: پروردگارا! می شود وعده هایی عذابی را که به آنها داده می شود به من نشان بدهی؟
94. پروردگارا، در آن صورت مرا در میان گروه ستمکاران قرار نده.

95. بدون شک، ما می توانیم آنچه را که به آنها وعده داده ایم، به تو نشان بدهیم.

96. اما تو ای پیامبر بدی آن ها را با بهترین شیوه دفع کن؛ ما به آنچه که مشرکان وصف می کنند، داناتریم.

97. و بگو: پروردگارا! از وسوسه های شیطانها به تو پناه می برم؛

98. پروردگارا! به تو پناه می برم از اینکه شیطانها در نزد حضور پیدا کنند.

گمراهان در قیامت

99. کفار و گمراهان به خود نمی آیند تا زمانی که مرگ به سراغ یکی از آنها بیاید، آنگاه می گوید: پروردگارا! مرا بازگردان؛

100. تا شاید، کارهای شایسته ای را که ترک کرده بودم به جای بیاورم. هرگز این کار شدنی نیست، این سخنی است که او می گوید و پشت سرشان عالم برزخ است تا روزی قیامت که برانگیخته شوند.

101. زمانی که در صور دمیده می شود، خویشاوندی در بین آنها نخواهد بود و سراغ همدیگر را نمی گیرند و از حال همدیگر نمی پرسند.

102. پس کسانی که ترازوی اعمالشان سنگین باشد، آنها پیروز و رستگارند.
103. و کسانی که ترازوی اعمالشان سبک باشد، آنها زیان کارند و برای همیشه در جهنم می مانند.
104. آتش چهره ی آنها را می سوزاند و آنها در آن بد قواره و زشت منظرند.
105. به دوزخیان گفته می شود: آیا آیات من برای شما تلاوت نشد؟ و شما پیوسته آن را تکذیب می کردید.
106. دوزخیان پاسخ می دهند: پروردگارا! بدبختی بر ما غلبه کرد و ما مردمی گمراه بودیم.
107. خدایا! ما را از جهنم بیرون کن اگر به گمراهی خود برگشتیم و کارهای خلاف خود را تکرار کردیم، بدون شک ستمکار خواهیم بود.
108. به آنها گفته می شود: دور شوید و در جهنم داخل شوید، و با من سخن نگوئید.
109. آیا به یاد دارید که گروهی از بندگان من وجود داشتند که می گفتند: پروردگارا، ما ایمان آورده ایم، پس ما را پیامرز و بر ما رحم کن، که تو بهترین رحم کنندگان هستی،
110. اما شما گمراهان، آنها را ریشخند می کردید تا آنجا که مرا فراموش کردید و بر آنها خندیدید.

111. من امروز مؤمنان را به خاطر اینکه صبور بودند پاداش دادم و قطعاً آنها کامیاب اند.
112. به آنها گفته می شود: چند سال در روی زمین زندگی کردید؟
113. پاسخ می دهند: به اندازه یک روز یا کمتر از آن در زمین زندگی کردیم. البته دقیق نمی دانیم، لذا از فرشتگانی که شمارش کننده اند، بپرس.
114. به آنها گفته می شود: اگر می دانستید، متوجه می شدید که شما مقدار کمی در زمین زندگی کردید.
115. آیا گمان کردید که ما شما را بیهوده خلق کردیم و شما به سوی ما بر نمی گردید؟!
116. پس برتر است خدایی که فرمانروای حق است؛ خدایی جز او نیست و او پروردگار و اداره کننده جهان کریم است.
117. هرکس غیر خدا را بخواند، هیچ دلیلی بر کار خود ندارد و حسابش با پروردگارش می باشد. بدون شک کافران رستگار و پیروز نخواهند شد.
118. و بگو: پروردگارا! مرا بیامرز و بر من رحم کن که تو بهترین رحم کنندگان هستی.

سوره نور

(سوره نور بیست و چهارمین/یکصد و دومین سوره از قرآن کریم و دارای 64 آیه و مدنی می باشد. این سوره در سال پنجم هجری در جریان جنگ «بنی المصطلق» نازل شد. این سوره را از آن جهت نور می نامند که کلمه نور ۷ بار در آن به کار رفته و آیه نور در آن آمده است. سوره نور احکام فقهی بسیاری چون حدّ زنا و نسبت زنا دادن (قذف) و واجب بودن حجاب برای زنان را بیان می کند. همچنین در این سوره به ماجرای اِفک و مسائل مربوط به نکاح و افتراء، بهتان، تهمت اشاره شده و از اشاعه فحشا نهی شده است. بصورت کلی در این سوره تربیت اجتماعی و اخلاقی مسلمانان؛ عفت ورزی و مبارزه با آلودگی ها و بهداشت جنسی مورد توجه است)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. این سوره ای است که ما آن را نازل کردیم و احکام آن را برای شما واجب گردانیدیم. در این سوره آیات روشنی نازل کردیم شاید شما پند بگیرید.

احکام مرد و زن زنا کار

2. به هر زن و مرد زنا کار مجرد، صد تازیانه بزنید. اگر به خدا و روز قیامت ایمان دارید، درباره زناکار در اجرای حکم خدا هیچ گاه ترحمّ و دلسوزی نکنید، و باید گروهی از اهل ایمان مجازات آنها را مشاهده کنند.

3. (مرد مسلمانی از رسول خدا ص خواست که با ام مهزول یکی از زنان صاحب رایات/ زنان فاحشه ازدواج کند سپس این آیه نازل شد.) مرد زناکار جز با زن زناکار یا مشرک ازدواج نمی کند و زن زناکار نیز جز با مرد زناکار یا مشرک ازدواج نمی کند. این کار بر مومنان حرام شده است.
4. کسانی که به بانوان پاک دامن نسبت زنا می دهند و چهار شاهد برای ادعای خود نمی آورند، با هشتاد ضربه تازیانه مجازات کنید و هرگز شهادتشان را نپذیرید که اینها مردمی فاسقند.
5. جز آنهایی که بعد از آن، توبه کنند و خود را اصلاح کنند که خداوند بخشنده و مهربان است.
6. کسانی که زنان خود را به زنا متهم می کنند و شاهی جز خود ندارند، پس هر کدام از آن شوهران برای اثبات اتهامش باید چهار بار شهادت دهد که سوگند به خدا او درباره همسرش در این زمینه قطعاً راست می گوید،
7. و بار پنجم بگوید: لعنت خدا بر او باد اگر دروغگو باشد.
8. و مجازات از آن زنی که مورد اتهام قرار گرفته دفع می شود به این صورت که چهار بار شهادت دهد که سوگند به خدا آن مرد دروغگوست،

9. و بار پنجم بگوید: اگر شوهرش راستگوست، غضب خدا بر من باد.

10. اگر فضل و رحمت خداوند بر شما نبود و اینکه قطعاً خدا توبه پذیر حکیم است، (شما دچار مشکلات جدی می‌شدید).

داستان افک سال ششم هجرت^۱

11. کسانی که آن دروغ و تهمت را درباره همسر پیامبر ساختند، گروهی از شما بودند. آن را برای خود شرّ ندانید؛ بلکه خیر شما در آن است. هر کدام از این گناهی که مرتکب شدند سهم خود را دارند. و آن که سهم بزرگتری بر عهده دارد، عذاب بزرگتری برای او خواهد بود.^۲

12. چرا وقتی مومنان آن تهمت را شنیدند، نسبت به خود گمان خیر نبردند؟! و چرا نگفتند: این دروغی آشکار است.

1. حادثهٔ اِفْک ماجرای تهمتِ فحشا زدن گروهی از مردم به یکی از همسران پیامبر در صدر اسلام است. محققان این حادثه را اساسی‌ترین توطئه داخلی منافقان بر ضد حکومت نبوی معرفی کرده‌اند؛ چراکه آنان می‌خواستند با این کار، شخصیت پیامبر را تخریب و در صلاحیت رهبری او تشکیک کنند؛ اما خداوند با نازل کردن آیات افک این توطئه دشمنان را از بین برد.
2. درباره اتهام به ماریه/عایشه یکی از زنان پیامبر در سال ششم هجرت در جنگ بنی مصطلق نازل شده است عایشه/ماریه که در جریان غزوه بَیْئِیْ مُصْطَلِقِ همراه پیامبر بود، از سپاه مسلمانان جا ماند و به کمک فردی به نام صفوان بن معطل به سپاه پیوست. منافقانی مانند عبدالله بن اَبی و حَسَنان بن ثابت ماریه و با عایشه و صفوان را به برقراری رابطه نامشروع متهم کردند. پس از مدتی آیات افک نازل شد و مسلمانان به دلیل شایعه‌پراکنی توبیخ شدند.

13. چرا چهار شاهد برای اثبات آن اتهام نیاوردند؟ حال که این شاهد‌ها را نیاوردند، خود آنها نزد پروردگار دروغگو محسوب می‌شوند.
14. اگر فضل و رحمت پروردگار در دنیا و آخرت شامل حال شما نبود، به خاطر ورود به گناهی که به آن مبتلا شدید، عذاب بزرگ الهی دامنگیر شما می‌شد؛
15. زیرا که شایعات دروغ را از زبان یکدیگر می‌گرفتید و با دهان خود می‌گفتید چیزی را که به آن علم و آگاهی نداشتید و گمان می‌کردید این موضوع کوچک است، اما این موضوع نزد خداوند بزرگ است.
16. چرا زمانی که آن تهمت را شنیدید، نگفتید: برای ما جایز نیست که این سخن را به زبان بیاوریم. خدایا تو پاک و منزّه‌ای؛ این تهمت بسیار بزرگ است.
17. خداوند شما را موعظه می‌کند که اگر ایمان دارید دیگر در هیچ زمانی امثال این تهمت‌ها را تکرار نکنید.
18. خداوند آیات خود را برای شما بیان می‌کند. خداوند دانا و حکیم است.
19. کسانی که دوست دارند در بین مومنان فحشا را پخش کنند، در دنیا و آخرت عذاب دردناکی خواهند داشت. خداوند می‌داند و شما نمی‌دانید.

20. و اگر نبود فضل و رحمت پروردگار درباره شما و اینکه خداوند رئوف و مهربان است، (بدون شک به خاطر شایعه پراکنی عذاب می شدید).
21. ای مومنان! از گام ها و وسوسه های شیطان پیروی نکنید. هر کسی که از وسوسه های شیطان پیروی کند، بداند که شیطان فقط به فحشا و کار زشت دستور می دهد. اگر فضل و رحمت پروردگار شامل حال شما نشود، یک نفر از شما هم در هیچ زمانی پاکیزه نخواهد شد؛ اما خداوند هر کسی را بخواد پاکیزه می کند. خداوند شنوا و آگاه است.
22. توانگران و ثروتمندان، نباید سوگند بخورند که به خویشاوندان و مسکینان و مهاجران در راه خدا چیزی ندهند. (اگر آنها اشتباهی هم مرتکب شده) باید ببخشند و گذشت کنند. آیا نمی خواهید که خدا شما را پیامرزد؟. خداوند آمرزنده مهربان است.
23. کسانی که نسبت ناروا به زنان پاکدامن بی خبر و با ایمان می دهند، در دنیا و آخرت مورد لعنت است و برای آنها عذابی بزرگ خواهد بود.
24. روزی که زبان، دست و پاهایشان درباره کارهایی که کرده اند، علیه آنها شهادت می دهند.

25. در آن روز، خداوند حساب تهمت زنان را بدون کم و زیاد به آنها خواهد داد و آن روز خواهند فهمید که پروردگار حق آشکار است.

26. زنان ناپاک مال مردان ناپاک و مردان ناپاک مال زنان ناپاکند. زنان پاک مال مردان پاک و مردان پاک مال زنان پاکند. مردان و زنان پاک از نسبت های ناروایی که به آنها داده می شود مبرا هستند. برای آنها آمرزش و روزی پر ارزش در نظر گرفته شده است.

آداب معاشرت (1)

27. ای مومنان! بدون اجازه وارد خانه های دیگران نشوید. وقتی وارد خانه دیگران می شوید، مودبانه اجازه بگیرید و بر اهل خانه سلام کنید. این کار برای شما بهتر است شاید متذکر شوید.

28. اگر در خانه کسی نبود، بدون اجازه وارد آن نشوید. اگر صاحب خانه به شما گفت برگردید، شما هم برگردید. این کار برای پاکیزه ماندن شما بهتر است. خداوند به آنچه شما انجام می دهید آگاه است.

29. اگر شما به خانه های غیر مسکونی که در آنجا کالایی متعلق به شماست وارد شوید، اشکال و گناه ندارد. خدا آنچه را آشکار کنید و آنچه را پنهان می دارید می داند.

30. ای پیامبر! به مردان مؤمن بگو که از خیره شدن به سوی زن نامحرم خودداری کنند و بر امیال جنسی خود مسلط باشند، این کار برای آنها پاکیزه تر است، همانا خداوند از کارهایی که می کنید بخوبی آگاه است.

آیه حجاب

31. ای پیامبر! به زنان مؤمن بگو که از خیره شدن به سوی مرد نامحرم خودداری کنند، بر امیال جنسی خود مسلط باشند، زینتهای خود را جز به قدر متعارف در معرض دید قرار ندهند، دامنه ی روسری خود را تا روی سینه پائین آورند و زینت و آرایش خود را ظاهر نسازند مگر برای شوهر یا پدر یا پدرشوهر یا پسر یا پسر شوهر یا برادر یا برادرزاده و خواهرزاده و یا کنیزانشان یا مردانی که تمایل به زن ندارند و نیز کودکانی که هنوز چیزی راجع به عورت زنان ذهنشان را جلب نکرده است. زنان نباید پاهای خود را به گونه ی بر زمین بکوبند که خلخال آنها ظاهر شود. ای مؤمنان همگی تان روی به درگاه خداوند بیاورید تا رستگار و پیروز شوید.

32. مردان و زنان بدون همسر را همسر دهید و نیز بردگان و کنیزان درستکار و شایسته را به ازدواج درآورید اگر فقیر باشید، خداوند شما را از فضل خودش بی نیاز می کند. پروردگار وسعت بخش و آگاه است.

33. کسانی که امکان ازدواج برایشان نیست، باید پاکدامنی ورزند تا خدا آنها را از فضل خودش بی‌نیاز گرداند و زمینه ازدواج شان فراهم گردد. از میان بردگانی که در اختیار دارید اگر افرادی از آنها بخواهند طبق قرارداد کتبی در قبال مدتی کار، خود را آزاد کنند در صورتی که توان اداره‌ی زندگی مستقل را در آنها تشخیص می‌دهید با این قرارداد موافقت کنید حتی از مال و دارائی که خداوند به شما عنایت فرموده به آنها بدهید که خود را آزاد کنند. کنیزان خود را به کسب و کار فحشاء و اذار نکنید که از این طریق نامشروع سودی نصیب شما شود. اگر آنها در پاکی خود مقید و مصرّ باشند و تحت اجبار مالک و ارباب خود به فحشاء تن دهند، پس از توبه مشمول عفو واقع می‌شوند که خداوند آن عفوکننده رحیم است.

34. به تحقیق ما برای شما آیاتی روشن و داستانهایی از کسانی که پیش از شما بوده‌اند و نیز موعظه‌های برای پرهیزگاران نازل کردیم.

آیه نور و صفات خوبان

35. خداوند، نور آسمانها و زمین است. نمونه نور او مانند چراغدانی است که در آن چراغی باشد و آن چراغ در میان شیشه‌ای قرار گرفته باشد که آن شیشه، گویا ستاره‌ای

درخشان است که از روغن درخت زیتون پر برکتی که نه شرقی و نه غربی است افروخته شده است. روغنش (به خاطر شفافیت زیاد) روشنی می بخشد هر چند آتش به آن نرسیده باشد. نوری افزون بر نور دیگر است. خداوند هر کس را که بخواهد به سبب نور خود وی را هدایت می کند. خداوند برای مردم مثلها می آورد، زیرا بر هر چیزی آگاه است.

36. این نور در خانه‌هایی است که خداوند اجازه داده بالا روند و در آن نام خدا برده شود و هر صبح و شام در آنها تسبیح او گویند.

37. مردانی که هیچ تجارت و خرید و فروشی آنها را از یاد خدا و برپا کردن نماز و دادن زکات بازمی‌دارد، آنها از روزی که دل‌ها و دیده‌های شان در آن روز پریشان و دگرگون می‌شود می‌ترسند.

38. تا خداوند آنها را به بهتر از آنچه کرده اند پاداش دهد، و از فضلش بر آنها بیفزاید، و خداوند به هرکسی که بخواهد بی شمار روزی می بخشد.

مثال کافران

39. کافران، کارهایشان مانند سرابی است که شخص تشنه آن را آب می‌پندارد؛ ولی وقتی به سراغ آن می‌رود، آبی نمی‌یابد و خداوند را نزد کارهای خود می‌یابد که به

حسابش می رسد و خدا به سرعت به حسابها رسیدگی می کند.

40. یا کافران، کارهایشان مانند تاریکی هایی است در دریایی بسیار عمیق و پر تلاطم که همیشه موجی آن را می پوشاند، و موجی روی موجی دیگر سوار است، و بالاتر از آن ابرهای تیره ای است روی یکدیگر، هرگاه انسانی در حال غرق، دستش را بیرون بیاورد، ممکن نیست آن را کسی ببیند. و کسی که خدا نوری برای او قرار نداده است، برای او هیچ نوری نیست.

41. آیا ندیدی آنچه در آسمانها و زمین است و پرندگان که در هوا پرهای خود را باز کرده اند، تسبیح پروردگار می گویند و همه آنها نماز و تسبیح خود را می دانند و خداوند به آنچه آنها انجام می دهند، آگاه است.

42. حکومت آسمانها و زمین از آن پروردگار است و بازگشت همگی به سوی اوست.

43. آیا ندیدی که خداوند ابرها را به حرکت درمی آورد؟ آنگاه آنها را با هم پیوند می دهد و بعد آن را متراکم می سازد و می بینی که باران از لابلای آنها بیرون می شود و از آسمان و کوه هایی از ابر یخ زده که در آسمانند، دانه های ژاله نازل می کند، و به هر که بخواهد می رساند و از هر که

بخواهد باز می دارد، که نزدیک است از درخشندگی برق آن، دیدگان از کار بیفتند.

44. خداوند، شب و روز را جایگزین یکدیگر می کند. بدون شک در این جایگزینی، برای اهل بصیرت عبرتی است.

45. خداوند هر جنبنده ای را از آب آفرید بعضی از آنها بر شکم و بعضی روی دو پا و بعضی روی چهار پا راه می روند، پروردگار هر چه را بخواهد می آفریند؛ زیرا که او بر هر کاری تواناست.

46. ما آیات روشنی نازل کرده ایم و خداوند هر که را بخواهد به راه راست هدایت می کند.

صفات منافقان

47. منافقان می گویند: به خداوند و به رسول او ایمان آوردیم و اطاعت کردیم. آنگاه گروهی از آنها پس از این اقرار، روی می گردانند. چنین کسانی مؤمن نیستند.

48. این منافقان هنگامی که به سوی خدا و رسولش فرا خوانده شوند تا میان آنها داوری کند، ناگاه گروهی از آنها روی گردان می شوند.

49. و اگر حکم حق به نفع آنها شود، با سرعت و تسلیم به سوی او می آیند.

50. آیا در دل‌های منافقان بیماری هست یا به تردید افتاده اند یا نگرانند که از ناحیه خداوند و پیامبرش به آنها ستم شود؟ نه اینگونه نیست بلکه آنها خود ستمگرند.
51. بی گمان، سخن مؤمنان، هنگامی که به سوی خدا و رسولش فراخوانده شوند تا میان آنها داوری کند، تنها این است که می گویند: شنیدیم و اطاعت کردیم و چنین کسانی پیروز و رستگارند.
52. هر کسی که خدا و رسولش را اطاعت کند و از خدا بترسد و تقوا پیشه کند، چنین کسانی کامیاب و پیروز هستند.
53. منافقان بصورت جدی قسم یاد می کنند که اگر به آنها دستور جهاد بدهی، حتما بیرون می روند و به جهاد شرکت می کنند، بگو: قسم نخورید شما اطاعتی شایسته بجا بیاورید که خداوند به آنچه می کنید، آگاه است.
54. بگو ای پیامبر: از دستورهای خدا و رسول اطاعت کنید و اگر سرپیچی کردید، پیامبر مسئول اعمال خودش است و شما هم مسئول اعمال و رفتار خود می باشید و اگر او را اطاعت کنید، هدایت خواهید شد و پیامبر جز تبلیغ روشن مسئولیتی ندارد.
55. (در مورد حکومت جهانی حضرت مهدی عج نازل شده است) خداوند به کسانی از شما که ایمان آورده و اعمال

شایسته کرده‌اند، وعده داده است که به طور حتم آنها را در روی زمین جانشین ستمکاران کند، همان طور که کسانی را که پیش از ایشان بودند، جانشین ساخت. و قطعاً دینی را که برای آنها پسندیده است، برایشان مستقر خواهد ساخت، و بعد از نگرانیها، ترس آنها را به امنیت مبدل خواهد کرد. مرا بندگی کنید؛ هیچ چیز را شریک من قرار ندهید. و اگر کسی بعد از این کافر شود، از گروه فاسقین است.

56. و نماز را بر پا دارید و زکات بدهید و از این پیامبر اطاعت کنید، تا مورد رحمت خدا قرار بگیرید.

57. گمان نکن که کافرین عاجز کننده خداوند در زمین باشند، جایگاهشان آتش است که بد جایگاهی است.

آداب معاشرت (2)

58. ای مومنان! بردگان و کودکان که به سن بلوغ رسیده‌اند، در سه وقت باید از شما اجازه بگیرند: پیش از نماز صبح، هنگام ظهر که لباسهای خود را بیرون می‌آورید و بعد از نماز عشا که این سه نوبت وقت خلوت شماست. پس از این سه وقت، بر شما و بر آنها هیچ گناهی نیست که بدون اجازه با شما رفت و آمد داشته باشند. این گونه خداوند آیات خود را برای شما بیان می‌کند و خداوند دانا و حکیم است.

59. و هرگاه کودکان شما به سن بلوغ رسیدند، پس باید همانند کسانی که قبلاً بالغ شده اند، اجازه ورود بگیرند. خداوند این گونه آیات خود را برای شما بیان می کند و خداوند دانا و حکیم است.
60. (درباره زنان پیر نازل گردیده که از حیض دیدن مأیوس و از زائیدن محروم اند که اگر لباس های رو را در نزد نامحرمان نپوشند بر آنان باکی نیست) پیر زنان که دیگر امید شوی کردنشان نیست، بدون اینکه زینتهای خود را آشکار کنند، اگر حجاب خود را کنار بگذارند مرتکب گناهی نشده اند. اما اگر حجاب خود را حفظ کند برایشان بهتر است و خدا شنوا و داناست.
61. بر نابینا، لنگ، بیمار و بر خود شما باکی نیست اگر از خانه خود یا خانه پدر یا مادر یا برادر یا خواهر یا کاکا/عمو و عمه و ماما/دایی و خاله تان، یا خانه ای که کلید آن را در اختیار دارید، یا خانه دوستانتان، (بدون کسب اجازه) غذا بخورید، چنان که گناهی نیست که دسته جمعی یا جداجدا بخورید. زمانی که به خانه ای وارد می شوید، به یکدیگر سلام کنید، که این سلام تحیتی است خدایی و مبارک و پاک. خداوند آیات خود را این گونه برای شما روشن می سازد، باشد که تعقل کنید.

62. مؤمنان واقعی کسانی هستند که به خدا و رسول او ایمان آورده و هرگاه در کار مهمی که حضور جمع را ضروری می سازد با پیامبر باشند، بدون اجازه از نزد پیامبر و جمع نمی روند. کسانی که از تو اجازه می گیرند، به خدا و رسول او ایمان آورده اند؛ بنا بر این هرگاه از تو برای بعضی از کارهای خود اجازه خواستند، به هر کسی که می خواهی اجازه بده و برای آنها از خداوند طلب بخشش کن که خداوند بخشنده و مهربان است.

63. (مسلمین هنگامی که پیامبر را صدا می زدند و یا با او صحبت می کردند، وی را به یا محمد و یا ابا القاسم صدا می زدند سپس این آیه نازل گردید و به آنها دستور داد که پیامبر را به یا نبی الله و یا رسول الله صدا بزنند) صدا کردن پیامبر را بین خودتان مانند صدا کردن همدیگر قرار ندهید، (بلکه پیامبر را با احترام صدا کنید). خداوند از شما، آنهایی را که پنهانی فرار می کنند می شناسد؛ بنا بر این آنهای که از فرمان او سرپیچی می کنند، باید بترسند که ممکن است فتنه ای به آنها برسد یا گرفتار عذاب دردناک الهی گردند.

64. بدانید که آنچه در آسمانها و زمین است، مال پروردگار است. در هر حالی که باشید، خداوند از وضع شما آگاه می باشد. در آن روزی که مردم به سوی او مراجعه می

کنند خداوند از کارهایی که آنها انجام داده اند، دیگران را آگاه می سازد. خداوند بر همه چیز آگاه است.

سوره فرقان/جدا کننده

(سوره فرقان بیست و پنجمین/چهل و دومین سوره از قرآن کریم و دارای 77 آیه و مکی می باشد. این سوره پس از سوره یس در سال دهم بعثت نازل شده است. تأکید این سوره بر مسائل مبدأ و معاد و نبوت محمد و مبارزه با شرک و بت پرستی است. در ادامه سوره صفات مؤمنان راستین بیان شده است. نام سوره از آیه اول آن گرفته شده که از قرآن به عنوان فرقان (جداکننده حق و باطل) یاد می کند.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. بزرگ است خداوندی که فرقان/ قرآن را که جدا کننده حق از باطل است بر بنده اش نازل کرد، تا برای جهانیان بیم دهنده باشد.

2. کسی که حکومت آسمانها و زمین تنها از آن اوست، فرزندی برای خود نگرفته است و در فرمانروایی هیچ شریکی ندارد. او هر چیزی را آفریده و چنان که باید برای آن اندازه معین کرده است.

بهانه های ایمان نیاوردن مشرکان و کافران

3. مشرکان غیر از خداوند معبودهای برای خود گرفته اند؛ معبودهای که چیزی را نمی توانند خلق کنند، بلکه خودشان مخلوقند. آنها نه مالک زیان و سود خود هستند، و نه مالک مرگ و حیات و قیامت خود می باشند.

4. کافران گفتند: این قرآن به جز دروغی که پیامبر آن را از پیش خود ساخته و دیگران او را بر ساختن آن یاری داده اند، چیزی دیگری نیست. بدون شک آنها با این تهمت‌ش، مرتکب ستمی سنگین و دروغی بزرگ شده اند.

5. و آنها گفتند: قرآن، افسانه های مکتوب پیشینیان است که او آن را رونویس کرده است و آن نوشته ها هر صبح و شام بر او خوانده می شود. (بعد آن را برای ما به عنوان وحی آسمانی می خواند)

6. ای پیامبر! به آنها بگو: قرآن را کسی نازل کرده است که آگاه به اسرار آسمان ها و زمین است. او بسیار آمرزنده و مهربان است.

7. کفار و مشرکان گفتند: این چه پیامبری است که غذا می خورد و در بازارها راه می رود؟ چرا فرشته ای به سوی او نازل نشده که همراه او بیم دهنده باشد؟

8. یا چرا گنجی از آسمان برای او انداخته نشده است؟ یا باغی برای او نیست که از میوه های آن بخورد؟. ستمکاران گفتند: ای مردم! شما جز مردی جادو شده را پیروی نمی کنید!!

9. ای پیامبر! نیک بنگر که چگونه آنها اوصافی برای تو بیان کردند، پس گمراه شدند و نمی توانند راهی پیدا کنند.

10. بزرگ است آن کسی که اگر بخواهد بهتر از آن را برای تو قرار می دهد، بوستان هایی که از زیر آن جوی بارها روان باشد، و قصرهایی زیبایی برای تو آماده باشد.

11. بلکه آنها قیامت را دروغ خواندند، و برای هر کس که قیامت را دروغ خواند آتش سوزان آماده کرده ایم.

12. و هنگامی که از دور آتش را ببینند، صدای مهیب و خشمناک آتش را می شنوند.

13. و زمانی که دست و پا بسته در مکان تنگ دوزخ انداخته شوند، ناله و فریادشان بلند می شود.

14. به آنها گفته می شود: امروز یک بار ناله و فریاد نکنید؛ بلکه بسیار ناله و فریاد سر دهید.

15. به آنها بگو: آیا این عقوبت بهتر است یا بهشت جاودانه ای که به اهل تقوا وعده داده شده است، که هم پاداش و هم جایگاه آنها است؟!
16. اهل تقوا در آن بهشت، هر چه بخواهند آماده است و در آنجا برای همیشه هستند و این وعده پروردگار توست که بر عهده گرفته است.
17. و به یاد بیاور روزی را که مشرکان را با معبودهای که به جای خدا می پرستیدند، محشور می کند، پس به آن معبودها می گوید: آیا شما این بندگان مرا گمراه کردید، یا خودشان راه را گم کردند؟
18. معبودها پاسخ می دهند: پروردگارا تو پاک و منزهی! سزاوار ما نبود که در برابر تو دوستان و پیروانی برای پرستش خود بگیریم، ولی تو اینها و پدرانشان را از نعمت هایت برخوردار کردی، تا اینکه اینها یاد تو را فراموش کردند و گروهی هلاکت یافته شدند.
19. خدا می گوید: این معبودهای شما گفته شما را تکذیب کردند، اکنون نه می توانید عذاب را از خود دفع کنید، و نه می توانید برای خود یار و یآوری بیابید و هر که از شما در این دنیا ستم کند، در قیامت عذابی بزرگ به او می چشانیم.

20. (مشرکان پیامبر را شماتت کرده و به او عیب می گرفتند که ما چگونه به مرد فقیری که مثل بقیه مردم غذا می خورد و در میان بازار راه می رود، ایمان بیاوریم. رسول خدا ص از این موضوع دلگیر گردید، آنگاه خداوند این آیه را نازل کرد) ما هیچ پیامبری را پیش از تو نفرستادیم جز آنکه همگی غذا می خوردند و در بازار راه می رفتند. ما گروهی از شما را وسیلهٔ آزمایش گروه دیگر قرار دادیم. آیا شکیبایی و صبر می کنید. پروردگار شما بیناست؟

جزء نوزدهم

21. کسانی که امیدی به ملاقات ما ندارند، می گویند: چرا فرشتگان بر ما نازل نمی شوند یا چرا ما خدای خود را به چشم نمی بینیم؟ به راستی که آنها در باره خود تکبر ورزیدند و طغیان بزرگی کردند.

22. روزی فرشتگان را می بینند که در آن روز مجرمین را بشارتی نخواهد بود و می گویند که محروم و ممنوع از رحمت الهی باشید.

23. و ما به کارهایی که کفار و مشرکان انجام داده اند، می پردازیم و آن را همچون غبار پراکنده در هوا می گردانیم.
24. اهل بهشت در آن روز بهترین جایگاه و نیکوترین استراحتگاه را دارند.
25. روزی که آسمان با ابرها شکافته می شود و فرشتگان پی در پی نازل می گردند.
26. در آن روز(قیامت)، فرمانروایی از آن خدای رحمان است و برای کافران روز سختی خواهد بود.
27. (این آیه درباره ابی بن خلف و عقبه بن ابی معیط نازل گردیده که با هم دوست بودند، ابی از دین اسلام مرتد گردید به خاطر انصرافی که عقبه بن ابی معیط در او ایجاد کرده بود و عقبه در جنگ بدر کشته شد و ابی بن خلف نیز در جنگ احد بدست پیامبر کشته شد.) روزی که ظالم دست خود را از روی حسرت به دندان گرفته، می گوید: ای کاش با رسول خدا راهی را برگزیده بودم! (و از او پیروی کرده بودم).
28. وای بر من! ای کاش فلانی را دوست خود نگرفته بودم!

29. مرا از یاد خدا منحرف ساخت، بعد از آنکه یاد خدا به سراغ من آمده بود. شیطان همیشه خوارکنندهٔ انسان بوده است.
30. پیامبر گفت: پروردگارا! قوم من، قرآن را رها کرده است.
31. و این چنین برای هر پیامبری دشمنانش را از میان مجرمین قرار دادیم و پروردگارت برای هدایت و یاری رساندن کافی است.
32. (مشرکان می گفتند اگر محمد می پندارد که پیامبر است چرا خدا او را، عذاب می کند و قرآن را یک دفعه بر او نازل نکرده بلکه یک آیه یک آیه یا دو آیه دو آیه بر او نازل می کند سپس این آیه در جواب آن‌ها نازل گردید) کافران گفتند: چرا قرآن یک جا بر پیامبر نازل نمی شود؟ این، بدین جهت است که تا دل تو را به وسیلهٔ آن ثبات و استحکام ببخشیم و به همین خاطر قرآن را به تدریج بر تو خواندیم.
33. و برای تو هیچ مثلی نمی آورند مگر اینکه حق را با بهترین تفسیر برای تو می آوریم.
34. کسانی که با چهره هایشان به سوی جهنم برده می شوند، بدترین جایگاه را دارند و گمراه ترین راه را سیر کرده اند.

داستان پیامبران

35. ما به موسی کتاب دادیم و برادرش هارون را وزیرش قرار دادیم.
36. به آن دو گفتیم: بروید به سراغ قومی که آیات ما را تکذیب کردند. پس ما آن قوم را نابود و هلاک کردیم.
37. ما قوم نوح را نیز وقتی فرستادگان ما را تکذیب کردند، غرق کردیم و آنها را درس عبرتی برای مردم قرار دادیم. ما برای همه ستمگران، عذاب دردناکی آماده ساخته ایم.
38. قوم عاد و ثمود و اصحاب رس(درختِ صنوبر را می پرستیدند و پیامبرشان را زنده به چاه انداختند) و اقوام زیادی را نیز هلاک کردیم.
39. برای هریک از اینها مثلها زدیم و هر کدام آنها را به نوعی عذاب نابود کردیم.
40. آنها به آن شهری که باران بد بر آن باریده بود، گذر کرده اند آیا آن را ندیده اند؛ بلکه آنها به قیامت امیدی ندارند.
41. ای پیامبر! وقتی مشرکان تو را می بینند، ریشخندی می کنند و می گویند: آیا این همان کسی است که خداوند مبعوث به رسالت کرده است.

42. مشرکان می گویند: اگر ما به عبادت خدایان خود استقامت نمی کردیم، نزدیک بود که ما را گمراه کند. وقتی مشرکان عذاب را ببینند، خواهند فهمید که چه کسی گمراه تر است.
43. (این آیه درباره قریش نازل گردیده که هر وقت زندگی بر آن ها سخت می شد از مکه بیرون می رفت و هرگاه به درخت یا سنگ خوبی می رسیدند، آن را پرستش می کردند و برای آن قربانی می کردند و از آن کمک می خواستند) آیا آن کسی که هوای نفسش را خدای خود گرفته است دیده ای؟ پس آیا تو بر چنین کسی سلطه خواهی داشت [که او را هدایت کنی]؟
44. آیا گمان می کنی که بسیاری از آنها گوش شنوا دارند و می فهمند؟! آنها همانند چارپایانند و بلکه از چارپایان هم گمراه ترند.
45. آیا ندیدی که پروردگارت چگونه سایه را گسترده ساخت و اگر می خواست آن را ساکن و ثابت می کرد آنگاه خورشید را برای وجود سایه دلیل قرار دادیم.
46. سپس با بالا آمدن خورشید سایه را آهسته جمع می کنیم.

47. او کسی است که شب را برای شما پوشش و خواب را برایتان آرامش و روز را برای حرکت و کارتان قرار داد؛
48. و او کسی است که بادهای را پیشاپیش باران رحمتش مژده دهنده باران فرستاد. ما از آسمان آبی پاک نازل کردیم،
49. تا به وسیله آن آب، زمین خشک را جان تازه بخشیم و آنچه خلق کرده ایم از حیوانات و بسیاری از انسانها را سیراب سازیم.
50. و ما آن آب را در میان آنها به شیوه های گوناگون به گردش آورده ایم تا پند گیرند اما بیشتر مردم جز ناسپاسی نکردند.
51. اگر ما می خواستیم در هر شهری پیامبر و بیم دهنده ای می فرستادیم.
52. ای پیامبر! از کافران اطاعت نکن، و به حکم خدا با آنها جهادی بزرگ کن.
53. او کسی است که دو دریا را در کنار هم قرار داد: یکی گوارا و شیرین و آن دیگری شور و تلخ، و بین آن دو دریا، حایلی و مانعی نفوذ نکردنی ایجاد کرد.

54. و او کسی است که از آب، بشر را آفرید آنگاه پیوند نسبی و سببی بین آنها قرار داد که پروردگارت مقتدر است.
55. مشرکان به جای خدا چیزهایی را می پرستند که نه سودشان می دهد و نه زیانشان می رساند؛ و کافر همیشه بر ضد پروردگارش پشتیبان و یار شیطان است.
56. ای پیامبر! ما تو را جز برای بشارت دادن و بیم رساندن نفرستادیم.
57. ای پیامبر! بگو: من از شما هیچ مزدی نمی خواهم جز آنکه کسی که بخواهد با راهنمایی من راهی به سوی خدای خود در پیش بگیرد.
58. ای پیامبر! بر خدای زنده ای که هرگز نمی میرد، توکل کن و تسبیح و حمد او را به جای آور، و همین بس که او از گناهان بندگانش آگاه است.
59. همان خدایی که آسمانها و زمین و آنچه در آنهاست را در مدت شش روز آفرید. آنگاه او به تدبیر و اداره جهان پرداخت. او خدای مهربان است. هرچه می خواهی از او که از هر چیزی با خبر است بپرس.
60. زمانی که به مشرکان گفته می شود: برای خدای رحمان سجده کنید می گویند: رحمان کیست؟ چگونه

به چیزی که تو به ما دستور می دهی، سجده کنیم؟ و بر نفرتشان افزوده می شود.

61. بزرگ است آن کسی که در آسمان برجهایی قرار داد و در آن چراغ و ماهتابی نورانی جای داد.

62. و اوست که شب و روز را جانشین یکدیگر قرارداد، برای آن کسی که پند بگیرد و یا اراده شکر پروردگار کند.

صفات عبادالرحمان

63. بندگان خدای رحمان کسانی هستند که بی تکبر روی زمین راه می روند و اگر نادانان چیزی ناروا به آنها بگویند، در جواب سلام می کنند؛

64. همان هایی که برای پروردگار خود شب را با سجده و قیام به صبح می رسانند؛

65. همان هایی که می گویند: پروردگارا! عذاب دوزخ را از ما بردار که عذابش دایمی است؛

66. قطعاً آنجا قرارگاه و اقامتگاه بسیار بدی است.

67. همان هایی که وقتی انفاق می کنند، نه اهل زیاده روی هستند و نه بخل می ورزند، بلکه بین این دو حد وسط را انتخاب می کنند؛

68. (عبدالله بن مسعود گوید: از رسول خدا سؤال کردم کدام گناه از همه بزرگتر است، فرمود: شرک، گفتم: بعد از

آن؟ فرمود: کشتن فرزند خود از ترس این که مبادا در خوردن طعام با تو شریک گردد، باز گفتم: بعد از آن؟ فرمود: زناکردن با زن شوهردار همسایه، سپس گوید: بعد از این سؤال آیه 68 - برای تأیید گفتار پیامبر نازل گردید.) همان هایی که خدای دیگری را با خداوند نمی خوانند و انسانی را که خداوند جانش را محترم شمرده، مگر بر اساس حق به قتل نمی رسانند و زنا نمی کنند و هر که این کار را بکند، مجازاتش را خواهد دید؛

69. عذاب او در روز قیامت، چند برابر می شود و با خواری و

ذلت در آن عذاب همیشه ماندگار خواهد گشت.

70. مگر کسی که توبه کند و ایمان بیاورد و کار شایسته

انجام دهد، پس خداوند بدی های چنین کسانی را، به خوبی تبدیل می کند و خداوند همیشه بسیار آمرزنده و مهربان است.

71. و هر کسی توبه کند و کار نیک انجام دهد، البته توبه

اش به پیشگاه پروردگار خواهد رسید؛

72. همان هایی که به ناحق شهادت ندهند و هرگاه با کار

زشتی روبرو شوند، از کنار آن با بزرگواری می گذرند؛

73. همان هایی که چون به آیات پروردگارشان تذکر داده شوند، کر و کور بر آن نیفتند (بلکه آگاهانه در آن بیندیشند)
74. همان هایی که می گویند: پروردگارا! از همسران ما فرزندانی به ما عنایت کن که باعث روشنی چشم ما گردند و ما را برای اهل تقوا پیشوا قرار بده.
75. اینها کسانی هستند که به خاطر صبرشان قصرهای بهشتی پاداش می گیرند و با تحیت و سلام همدیگر را ملاقات می کنند.
76. برای همیشه در بهشت می مانند که جایگاه و اقامتگاه بسیار زیبا و نیکو است.
77. بگو: اگر دعاهای شما نباشد، خداوند به شما اعتنایی نخواهد کرد. شما تکذیب کردید و این کار، دامن گیر شما خواهد شد.

سوره شعراء/شاعران

(سوره شعراء بیست و ششمین/چهل و هفتمین سوره از قرآن کریم و دارای 227 آیه و مکی می باشد. با توجه به اینکه سوره شعراء بعد از سوره واقعه و طه نازل شده است و آن سوره ها در ایام هجرت مسلمانان به حبشه و معراج پیامبر ص نازل شده اند می توان گفت که سوره شعراء هم در همین ایام نازل شده است. این سوره را

از آن جهت شعراء می‌نامند که در بخش پایانی سوره درباره شاعران سخن گفته شده است. مهمترین مباحثی که در این سوره بدان پرداخته شده عبارتند از: شفقت خدا نسبت به پیامبر اسلام، داستان های موسی، هارون، نوح، صالح، لوط و اقوام آنها، بیان عظمت قرآن و سخنی درباره شاعران. فضای تقابل پیامبر ص با مشرکان در اواخر حضور حضرت در مکه به اوج رسیده بود. علاقه و حرص زیاد پیامبر نسبت به ایمان آوردن مشرکان باعث سختی و تعب آن حضرت می‌گشت، خداوند متعال در این سوره به پیامبر می‌فرماید که بسیاری از مشرکان ایمان نخواهند آورد هر چند که تو خودت را به زحمت بیندازی آنگاه از داستانها و سختی‌هایی که برای پیامبران قبلی اتفاق افتاده برای مسلمانان و پیامبر نقل می‌کند که آنها کمی آرام بگیرند و مایه تسلیت‌شان باشد. هر چند که در کنار این مطالب به مشرکان هم نسبت به عواقبت لجاجت و عدم ایمانشان هشدار می‌دهد. و در پایان تصریح می‌کند که قرآن وحی و از جانب خداست، و با شعر و تلقی‌های شیطانی متفاوت است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. طاء، سین، میم.
2. اینها، آیات کتاب آشکار است.
3. ای پیامبر، نکند به خاطر اینکه مشرکان ایمان نمی‌آورند، خود را به هلاکت بیندازی.

4. اگر ما بخواهیم، از آسمان برای آنها معجزه و آیه ای نازل می کنیم که گردنهایشان در برابر آن خاضع شود.
5. برای آنها هیچ پند و سخن تازه ای از سوی خدای رحمان نازل نمی شود، جز آنکه از آن روی خود را بر می گردانند.
6. مشرکان آیات الهی را تکذیب کردند، از این رو به زودی خبرهای آنچه آن را ریشخند می کردند برای آنها خواهد آمد.
7. آیا به زمین نگاه نکردند؟ که چه قدر از هر گونه گیاهان نیکو در آن رویانیده ایم.
8. در این داستان عبرتی است، اما بیشتر آنها ایمان نیاوردند.
9. و به تحقیق پروردگار تو مقتدر و مهربان است.

داستان موسی و هارون

10. به یاد بیاور زمانی را که پروردگارت موسی را ندا داد که به سراغ آن مردم ستمگر برو.
11. قوم فرعون، چرا از خدا نمی ترسند؟
12. موسی گفت: پروردگارا! می ترسم که مرا تکذیب کنند.
13. سینه ام تنگ است و قدرت بیان ندارم هارون را نیز با من به رسالت بفرست.

14. و آنها بر من ادعای جرمی دارد که می ترسم به خاطر آن مرا بکشند.
15. خداوند فرمود: نه این طور نیست هر دو با آیات ما بروید ما با شما هستیم و حرفهایتان را می شنویم.
16. هر دو به نزد فرعون بروید و بگویید: ما پیام آور پروردگار جهانیان هستیم.
17. فرزندان اسرائیل را همراه ما بفرست.
18. فرعون گفت: آیا ما تو را در کودکی در بین خود تربیت و بزرگ نکردیم و بخشی از عمرت را در میان ما نگذراندی؟
19. و تو کارت را کردی و آن شخص را کشتی، و تو از ناسپاسانی.
20. موسی گفت: من آن کار را از روی نادانی انجام دادم.
21. پس به همین خاطر من از دست شما فرار کردم؛ چون از شما می ترسیدم. پس از آن پروردگارم به من حکمت و دانش بخشید و مرا از پیامبران قرار داد.
22. آیا این نعمتی است که بر من منت می گذاری که بنی اسرائیل را برده خود ساخته ای؟!
23. فرعون گفت: پروردگار جهانیان کیست؟

24. موسی گفت: پروردگار آسمانها و زمین و آنچه در آنهاست، اگر شما باور داشته باشید.
25. فرعون به اطرافیان خود گفت: آیا نمی شنوید که موسی چه می گوید؟!
26. موسی گفت: پروردگار من پروردگار تو و پروردگار نیاکان شماست.
27. فرعون گفت: پیامبری که برای شما فرستاده شده، دیوانه است.
28. موسی گفت: اوست پروردگار مشرق و مغرب و هر چه میان آن دوست، اگر تعقل کنید.
29. فرعون گفت: اگر غیر از من خدایی را برگزینی، تو را به زندان می اندازم.
30. موسی گفت: اگر چه دلیل روشنی برایت بیاورم؟!
31. گفت: اگر راست می گویی، دلیل خود را بیاور.
32. موسی عصای خود را انداخت که ناگهان بصورت حقیقی تبدیل به اژدر شد.
33. موسی دست خود را بیرون آورد که ناگهان برای بینندگان، درخشنده و نورانی گردید.
34. فرعون به بزرگان اطراف خود گفت: این شخص، جادوگری زبردست است.

35. او اراده کرده که با جادوی خود شما را از شهرتان بیرون کند شما چه نظر می دهید؟
36. بزرگان دربار گفتند: به او و برادرش فرصت بده و مأموران را برای جمع آوری جادوگران به شهرها بفرست،
37. تا هر جادوگر زبردست را نزد تو بیاورند.
38. فرعون همهٔ جادوگران زبردست را در روز معین جمع کرد.
39. و به مردم گفته شد: آیا شما هم حضور پیدا می کنید؟
40. تا اگر جادوگران پیروز شدند همه از آنها پیروی کنیم.
41. پس وقتی جادوگران جمع شدند، به فرعون گفتند: اگر ما پیروز شدیم، آیا پاداشی خواهیم داشت؟
42. گفت: آری؛ شما از مقربان خواهید شد.
43. موسی به آنها گفت: آنچه را شما می اندازید، بیندازید.
44. جادوگران، ریسمانها و تیاغهای خود را انداختند و گفتند: به عزت فرعون که پیروز خواهیم شد!
45. آنگاه موسی تیاغ خود را انداخت که ناگهان تمام وسایل دروغین آنها را بلعید.
46. در این لحظه همهٔ جادوگران به خاک افتادند.
47. و گفتند: ما به پرودگار جهانیان ایمان آوردیم،

48. پروردگار موسی و هارون.
49. فرعون گفت: پیش از آنکه به شما اجازه دهم، به موسی ایمان آوردید؟ موسی بزرگ شماست که به شما جادو یاد داده است به زودی خواهید فهمید. دستها و پاهای شما را به طور مخالف قطع می کنم و همه شما را دار میزنم.
50. جادو گران گفتند: اشکالی ندارد، ما نزد پروردگاران باز می گردیم.
51. ما امید داریم که پروردگار ما خطاهای ما را ببخشد که ما نخستین کسانی هستیم که ایمان آوردیم.
52. به موسی وحی کردیم که بندگانم را شبانه حرکت بده؛ زیرا شما تحت تعقیب هستید.
53. فرعون، مأموران را برای جمع آوری نیرو به شهرها فرستاد.
54. گفت: بنی اسرائیل گروهی کوچک هستند؛
55. و اینها ما را خشمگین و ناراحت کردند،
56. و ما همگی آماده کار و اجراء فرمانیم.
57. پس ما فرعونیان را از باغها و چشمه سارها بیرون کردیم،
58. و از گنجها و خانه های نیکو، بیرون کردیم.

59. بدین صورت همه را به بنی اسرائیل وا گذار کردیم.
60. فرعونیان به سپیده دم دنبال آنها رفتند.
61. زمانی که دو گروه یکدیگر را دیدند، یاران موسی گفتند: ما به دست فرعونیان گرفتار شدیم.
62. موسی گفت: نه هرگز گرفتار نمی شویم، پروردگار من با من است و مرا راهنمایی می کند.
63. به موسی وحی کردیم که تیافت را به دریا بزن، ناگاه دریا شکافته شد و هر بخشی از آب، چون کوهی بزرگ شد.
64. فرعونیان را نیز به دریا رساندیم.
65. موسی و همهٔ همراهانش را نجات دادیم.
66. فرعونیان را غرق کردیم.
67. بدون شک در این سرگذشت عبرتی بزرگ وجود دارد، اما بیشتر آنها مؤمن نبودند.
68. بدون شک، پروردگارت مقتدر و مهربان است.

داستان قوم ابراهیم

69. ای پیامبر! داستان ابراهیم را برای مردم نقل کن.
70. هنگامی که به پدر و قوم خود گفت: چه را عبادت می کنید؟
71. گفتند: بت می پرستیم و پیوسته در خدمت آنهایم.

72. ابراهیم گفت: آیا وقتی آنها را می خوانید صدایتان را می شنوند؟
73. یا برای شما سود و زیبایی دارند؟
74. گفتند: نه، اما پدران خود را می دیدیم که چنین می کردند.
75. گفت: آیا می دانید که چه می پرستید،
76. شما و نیاکانتان؟
77. همه آنها دشمن منند مگر پروردگار جهانیان که دوست من است.
78. همان کسی که مرا آفرید و او مرا هدایت می کند،
79. و کسی که به من غذا و آب می دهد.
80. و هرگاه بیمار شوم، مرا شفا می دهد؛
81. و کسی که مرا می میراند سپس زنده ام می کند.
82. و کسی که امید دارم در روز قیامت خطاهایم را ببخشد.
83. پروردگارا! به من حکمت ببخش، و مرا به شایستگان ملحق کن.
84. و مرا نزد آیندگان خوش نام قرار بده!
85. و مرا از وارثان بهشت پرنعمت قرار بده.
86. و پدرم را بیامرزد که او از گمراهان است،
87. و در روز قیامت مرا رسوا نکن،

88. روزی که هیچ مال و اولادی سود نمی دهد،
89. مگر آن کس که با دلی سالم نزد خدا بیاید.
90. و بهشت برای پرهیزگاران نزدیک می شود.
91. و جهنم برای گمراهان آشکار می شود.
92. و از جهنمیان پرسیده می شوند: آنچه را که غیر از خدا می پرستیدید، کجایند؟
93. آیا آنها می توانند شما را یاری کنند و یا کسی به یاری خود آنها می آید؟
94. آنها و گمراهان را در جهنم میاندازند،
95. و لشکر شیطان نیز به جهنم انداخته می شود،
96. و در حالی که آنها در جهنم با یکدیگر نزاع می کنند، می گویند:
97. به خدا قسم که ما در گمراهی آشکاری بودیم،
98. که شما بتها را با پروردگار جهانیان برابر می دانستیم.
99. و ما را فقط مجرمان گمراه ساختند.
100. و اکنون ما هیچ شفיעی نداریم،
101. و همچنین هیچ دوست مهربانی هم نداریم.
102. کاش بار دیگر به دنیا باز گردیم تا از مؤمنان گردیم.
103. در این داستان عبرتی است، اما بیشتر آنها ایمان نیاوردند.

104. بدون شک، پروردگارت مقتدر و مهربان است.

داستان قوم نوح

105. قوم نوح پیامبران را تکذیب کردند،
106. زمانی که برادرشان نوح گفت: آیا از خدا نمی ترسید؟
107. من برای شما پیامبری امین هستم.
108. پس از خدا بترسید و مرا اطاعت کنید.
109. من مُزدی از شما به خاطر ماموریتم نمی خواهم. مزد من فقط بر عهدهٔ خداوند جهانیان است.
110. پس، از خدا بترسید و مرا اطاعت کنید.
111. گفتند: ای نوح! آیا به تو ایمان بیاوریم، در حالی که انسانهای رذیل از تو پیروی می کنند؟
112. نوح گفت: من چه می دانم که اینها پیش از ایمان آوردنشان چه می کرده اند!
113. حسابشان تنها با پروردگار من است، اگر می فهمید.
114. و من مؤمنان را از خود دور و طرد نمی کنم.
115. من جز بیم دهنده ای آشکار نیستم.
116. گفتند: ای نوح، اگر بس نکنی، سنگسار می شوی.
117. نوح گفت: پروردگارا! قوم من مرا تکذیب می کنند.

118. پروردگارا! به نوعی میان من و آنها گره گشایی کن و من و هر کس از مؤمنان را که همراه من است، از شرّ آنها نجات بده.

119. ما نوح و همراهانش را در آن کشتی پُر از بار، نجات دادیم،

120. و بقیه را غرق کردیم،

121. در این داستان عبرتی است، اما بیشتر آنها ایمان نیاوردند.

122. بدون شک، پروردگارت مقتدر و مهربان است.

داستان قوم عاد

123. قوم عاد پیامبران را تکذیب کردند،

124. زمانی که برادرشان هود گفت: آیا از خدا نمی ترسید؟

125. من برای شما پیامبری امین هستم.

126. پس از خدا بترسید و مرا اطاعت کنید.

127. من مُزدی از شما به خاطر ماموریتم نمی خواهم. مزد

من فقط بر عهدهٔ خداوند جهانیان است.

128. آیا بر بالای هر بلندی به بیهودگی برجی می سازید؟

129. و چنان قصرهای محکم می سازید که گویا عمر

جاودانه خواهید کرد.

130. و هر زمانی از کسی انتقام می گیرید مانند جباران انتقام می گیرید.

131. پس از خدا بترسید و از من اطاعت کنید.

132. و بترسید از آن خدایی که نعمت های را که می دانید، به شما داده است،

133. و به شما نعمت های چون چارپایان و فرزندان داده است،

134. و باغها و چشمه ها.

135. من بر شما از عذاب روزی بزرگ قیامت می ترسم.

136. قوم هود گفتند: برای ما یکسان است که ما را پند بدهی یا پند ندهی.

137. اینها جز همان سخنان پیشینیان نیست.

138. و ما عذاب نخواهیم شد.

139. قوم عاد، هود را تکذیب کردند. ما هم آنها را نابود

ساختیم، که در این داستان عبرتی است، اما بیشتر آنها ایمان نیاوردند.

140. بدون شک، پروردگارت مقتدر و مهربان است.

داستان قوم ثمود

141. قوم ثمود پیامبران را تکذیب کردند،

142. زمانی که برادرشان صالح گفت: آیا از خدا نمی ترسید؟

143. من برای شما پیامبری امین هستم.
144. پس از خدا بترسید و مرا اطاعت کنید.
145. من مُزدی از شما به خاطر ماموریتم نمی خواهم. مزد من فقط بر عهدهٔ خداوند جهانیان است.
146. آیا فکر می کنید در میان نعمت های این دنیا در امان هستید؟
147. در این باغها و چشمه ها،
148. در این کشتزارها و درختان خرما که شکوفه های نرم و لطیف دارند،
149. و استادانه در دل کوهها خانه ها می تراشید؟
150. پس از خدا بترسید و مرا اطاعت کنید،
151. و از فرمان اسرافگران اطاعت نکنید،
152. کسانی که در زمین فساد می کنند و اصلاح نمی کنند.
153. قوم ثمود در پاسخ صالح گفتند: تو جادو شده ای.
154. تو نیز بشری همانند ما هستی اگر راست می گویی
نشانه ای بیاور.
155. گفت: این ماده شتر من است یک روز آب خوردن از چشمه حق او باشد و یک روز حق شما.
156. به آن شتر آسیبی نرسانید که عذاب روزی بزرگ شما را فرامی گیرد.

157. اما آن قوم شتر را کشتند و آنگاه پشیمان شدند.
158. پس عذاب آنها را فراگرفت، در این داستان عبرتی است، اما بیشتر آنها ایمان نیاوردند.
159. بدون شک، پروردگارت مقتدر و مهربان است.

داستان قوم لوط

160. قوم لوط پیامبران را تکذیب کردند،
161. زمانی که برادرشان لوط گفت: آیا از خدا نمی ترسید؟
162. من برای شما پیامبری امین هستم.
163. پس از خدا بترسید و مرا اطاعت کنید.
164. من مُزدی از شما به خاطر ماموریتم نمی خواهم. مزد من فقط بر عهدهٔ خداوند جهانیان است.
165. شما در بین مردم عالم، چرا با مردان آمیزش می کنید؟
166. و زنانی که خداوند برای شما آفریده رها می کنید آری؛ شما مردمی تجاوز کارید.
167. گفتند: ای لوط، اگر بس نکنی و دست برنداری، از شهر بیرونت می کنیم.
168. گفت: من از کار شما به شدت متنفرم.
169. پروردگارا! من و خانواده ام را از آنچه اینها انجام می دهند، نجات بده.
170. ما لوط و خانواده اش را، همگی نجات دادیم.

171. مگر پیر زنی (همسر لوط) که با اهل عذاب باقی ماند.
172. سپس دیگران را نابود کردیم،
173. بر آنها بارانی از سنگ بارانیدیم و چه بد بود باران
تهدیدشدگان.
174. در این داستان عبرتی است، اما بیشتر آنها ایمان
نیاوردند.
175. بدون شک، پروردگارت مقتدر و مهربان است.
- داستان قوم شعیب**
176. قوم شعیب به نام اصحاب ایکه پیامبران را تکذیب
کردند،
177. زمانی که شعیب به آنها گفت: آیا از خدا نمی ترسید؟
178. من برای شما پیامبری امین هستم.
179. پس از خدا بترسید و مرا اطاعت کنید.
180. من مُردی از شما به خاطر ماموریتم نمی خواهم. مزد
من فقط بر عهدهٔ خداوند جهانیان است.
181. پیمانہ را کامل بپردازید و کم فروشی نکنید.
182. و با ترازوی درست وزن کنید.
183. به مردم کم ندهید و بی باکانه در زمین فساد برپا
نکنید.

184. از آن کس که شما و مخلوقات پیش از شما را آفریده است بترسید.
185. قوم شعیب گفتند: بدون شک، تو را جادو کرده اند.
186. تو نیز بشری همانند ما هستی و یقین دارم که دروغ گوهستی.
187. اگر راست می گویی، پاره ای از آسمان را بر سر ما بینداز.
188. شعیب گفت: پروردگار من به کاری که شما می کنید داناتر است.
189. پس قوم شعیب او را تکذیب کردند و در آن روز ابری، عذاب آنها را فرا گرفت و آن عذاب روزی بزرگ بود.
190. در این داستان عبرتی است، اما بیشتر آنها ایمان نیاوردند.
191. بدون شک، پروردگارت مقتدر و مهربان است.

نزول و اهمیت قرآن

192. و این قرآن از جانب پروردگار جهانیان نازل شده است.
193. روح الامین آن را نازل کرده است،
194. بر دل تو، تا از بیم دهندگان باشی،
195. به زبان عربی روشن.

196. خبر این کتاب آسمانی در کتابهای پیامبران پیشین بوده است.
197. آیا این نشانه برای کافران و مشرکان کافی نیست که علمای بنی اسرائیل از نزول قرآن آگاهند؟
198. اگر ما این قرآن را بر بعضی از مردم غیر عرب نازل می کردیم،
199. و پیامبر قرآن را برای آنها می خواند اما آنها به وی ایمان نمی آوردند.
200. ما این گونه قرآن را در دلهای مجرمان وارد می کنیم،
201. آنها به قرآن ایمان نمی آورند، تا زمانی که عذاب دردناک را ببینند.
202. و آن عذاب ناگهان و بی خبر بر آنها نازل می شود.
203. آنگاه می گویند: آیا به ما مهلت داده می شود؟
204. آیا برای آمدن عذاب ما شتاب و عجله می کنند؟
205. آیا ندیدی که سالهای زیاد، آنها را از نعمت بهره مند ساختیم؟
206. آنگاه عذابی که به آنها وعده شده بود بر سرشان آمد،
207. آن نعمت ها به حالشان سود نکرد؟ و مانع آمدن عذاب نشد.

208. ما هیچ قریه ای را هلاک نکردیم جز آنکه برای آنها بیم دهندگانی بودند،
209. تا به آنها پند دهند زیرا ما ستمکار نیستیم.
210. این قرآن را شیاطین نازل نکرده اند،
211. نزول قرآن نه شایسته شیطانهاست و نه می توانند،
212. آنها از شنیدن وحی محرومند.
213. پس با خدای یکتا خدای دیگری را عبادت نکن که عذاب می شوی.
214. خویشاوندان نزدیک را از خدا بترسان،
215. (وقتی آیه «وَ أَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ» نازل گردید، پیامبر به نزدیکان خویش می پرداخت این موضوع بر مسلمین گران آمد، سپس این آیه نازل شد) در برابر هر یک از مؤمنان که از تو پیروی می کند مهربان و متواضع باش.
216. و اگر از تو نافرمانی کردند، بگو: من از کارهای شما بیزارم.
217. و بر خدای مقتدر و مهربان توکل کن،
218. همان خدایی که وقتی برمی خیزی، تو را می بیند.
219. و نماز خواندنت را با دیگر نمازگزاران و سجده کنندگان می بیند.

220. او شنوا و آگاه است.
221. آیا شما را خبر دهم که شیطان ها بر چه کسی نازل می شود؟
222. شیطان بر انسان دروغ گوی و گنهکار، نازل می شود.
223. (این افراد) به سخنان شیطان گوش می دهند و بیشترشان دروغگویانند.

پیروی از شعرا

224. (این آیه درباره شعرائی نازل گردیده که رسول خدا ص و مؤمنین را هجو می کردند و نیز شامل هر شاعری است که در شعر خود دروغ بگوید) و از شعراء مردم گمراه پیروی می کنند.
225. آیا ندیده ای که شاعران در هر وادی سرگردانند؟
226. و چیزهای می گویند که خود بدان عمل نمی کنند؟
227. (وقتی آیات 224 تا 226 این سوره نازل شد عده ی از شعرا از جمله عبدالله بن رواحه و کعب بن مالک و حسان بن ثابت نزد رسول خدا ص آمدند و گفتند: یا رسول الله این آیات درباره مذمت شاعران نازل گردیده و خدا خود می داند که ما نیز از شاعرانیم بنابراین با نزول این آیات حیثیتی از برای ما نخواهد ماند سپس این آیه نازل گردید پس از نزول این آیه پیامبر

نامبردگان فوق را نزد خود خواند و این آیه را برای آن‌ها تلاوت فرمود.) مگر آن‌های که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند و خدا را فراوان یاد کردند و چون مورد ستم واقع شدند انتقام گرفتند. و ستمکاران به زودی خواهند دانست که به چه مکانی باز می‌گردند.

سوره نمل/مورچه

(سوره نمل بیست و هفتمین/چهل و هشتمین سوره از قرآن کریم و دارای 93 آیه و مکی می‌باشد. با توجه به اینکه سوره نمل بعد از سوره شعراء و در ایام هجرت مسلمانان به حبشه و معراج پیامبر ص نازل شده است می‌توان گفت که سوره نمل هم در همین ایام نازل شده است. نام‌گذاری این سوره به «نمل» بدان سبب است که در آیه هجده این سوره از برخورد و گفت‌وگوی سلیمان پیامبر با مورچگان سخن گفته شده است. محتوای سوره نمل از نظر کلی همان محتوای سوره‌های مکی است، که روی مبدء و معاد تکیه شده، و از قرآن و وحی و نشانه‌های خدا در عالم آفرینش و چگونگی معاد و رستاخیز، سخن به میان آمده است. از نظر مسائل عملی و اخلاقی، بخش قابل ملاحظه‌ای از سرگذشت پنج پیامبر بزرگ الهی، و مبارزات آنها با اقوام منحرف بحث شده، و بخش مهمی از داستان سلیمان و ملکه سبا و چگونگی ایمان آوردن او به توحید، و سخن گفتن پرندگان همچون هدهد، و حشرات همچون مورچه، با

سلیمان در این سوره آمده است. فضای نزول سوره نمل انذار و تبشیر مشرکان و مؤمنان بوده است که؛ راه توحید راه فطرت است و با نظام متقن جهان هماهنگ و سبب سعادت انسان است. برای اثبات این مطلب عینیت هایی از قصص موسی، سلیمان، صالح و لوط علیهم السلام که هر یک شاهد صدق مطلب است نقل گردیده و در ضمن براهین متقنی بر توحید و اینکه خلقت و تدبیر از خداست بیان گشته است)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. طا سین، اینها، آیات کتاب آشکار است.
2. هدایتگر و بشارت برای مومنان، است؛
3. همان هایی که نماز می خوانند، زکات می دهند و به روز قیامت یقین دارند.
4. کسانی که به آخرت ایمان ندارند، اعمال شان را در نظرشان زیبا جلوه می دهیم، پس همیشه در حیرت و سرگردانی اند،
5. برای اینها عذاب بدی در نظر گرفته شده و در آخرت از همه مردم زیانکارترند.
6. ای پیامبر تو قرآن را از جانب حکیمی دانا می گیری.

داستان موسی

7. موسی به خانواده خود گفت: من از دور آتشی دیدم، به زودی از آن برایتان خبری می اورم یا پاره آتشی شاید گرم شوید.
8. پس زمانی که موسی نزدیک آتش رسید، ندا آمد که: پربرکت باد آنکه در آتش است و آنکه کنار آن است، و منزّه و پاک است خداوند که پروردگار جهانیان است.
9. ای موسی! من خدای مقتدر حکیم هستم.
10. ای موسی! تیافت را بینداز. موسی وقتی دید، تیافتش مانند ماری می جنبید، گریزان بازگشت و پشت سر خود نگاه نکرد. ای موسی، مترس پیامبران نباید در نزد من بترسند،
11. مگر کسی که مرتکب گناهی شده باشد و پس از بدکاری، نیکوکار شود زیرا من آمرزنده و مهربانم.
12. ای موسی! دستت را در یخه/ گریبان داخل کن و هنگامی که دستت را بیرون می کنی، درخشنده است بدون آنکه عیبی در آن باشد. این از جمله نه معجزه ای است که برای فرعون و قوم او فرستاده شد، که این گروه مردمی فاسقند.
13. وقتی آنها معجزات و نشانه های روشن ما را دیدند گفتند: این جادویی آشکار است.

14. آنها از روی ستم و طغیان منکر آن شدند، در حالی که در دل باور داشتند. نگاه کن که پایان کار تبه‌کاران به کجا انجامید.

داستان سلیمان

15. ما به داوود و سلیمان دانشی دادیم که آن دو گفتند: حمد برای خدایی است که ما را بر بسیاری از بندگان مومنش برتری داد.

16. سلیمان وارث داوود شد و گفت: ای مردم! خداوند به ما زبان پرندگان را یاد دادند، و از همه نعمت‌ها ما را بهره‌مند ساخته‌اند که این عنایت و فضیلتی آشکار است.

17. لشکر سلیمان از جن و انسان و پرندگان اطراف او جمع شدند، و همگی به صورت منظم و منضبط در صف بودند.

18. لشکر سلیمان به وادی مورچگان رسیدند. مورچه‌ای گفت: ای مورچگان، به غارهای خود بروید تا سلیمان و لشکریانش شما را بی‌خبر تایی پای خود نکند.

19. سلیمان از سخن آن مورچه لبخند زد و گفت: ای پروردگار من، مرا توفیق بده تا شکر نعمت تو را که بر من و پدر و مادر من ارزانی داشته‌ای به جای آورم و

- کارهای شایسته ای کنم که تو خشنود گردی، و مرا به رحمت خود در شمار بندگان شایسته ات درآور.
20. سلیمان جویای پرنندگان شد و گفت: چرا پوپو را نمی بینم؟ مگر او غایب است.
21. او را عذابی سخت خواهم کرد و یا گردن می زنم و یا باید برای غیبتش دلیل قانع کننده ای بیاورد.
22. پس از مدت کمی، پوپو آمد و گفت: چیزی دیده ام که تو ندیده ای و برای تو از سرزمین سبا خبر دقیق آورده ام.
23. در آن سرزمین زنی را دیدم که بر آن مردم پادشاهی می کرد و همه چیز را در اختیار داشت و دارای تخت با عظمتی بود.
24. دیدم که آن زن و قوم او خداوند را رها کرده و در برابر خورشید سجده می کنند، و شیطان کارهایشان را در نظرشان زیبا جلوه داده و آنها را از راه حق بازداشته تا هدایت نشوند.
25. چرا آنها خدایی را که اسرار آسمانها و زمین را آشکار می کند و هر چه را پنهان می دارید یا آشکار می سازید می داند، سجده نمی کنند؟

26. خداوند یکتا است که هیچ خدایی جز او نیست. او پروردگار و اداره کننده جهان عظیم است.
27. سلیمان گفت: اکنون ببینیم و تحقیق کنیم که تو راست گفته ای یا دروغ.
28. این نامه مرا ببر و به آنها برسان سپس از آنها دور شو و مشاهده کن چه پاسخی می دهند.
29. ملکه سبا گفت: ای بزرگان! نامه ارزشمندی به من رسیده است.
30. نامه از سوی سلیمان است و با بسم الله الرحمن الرحيم آغاز شده است.
31. (مضمون نامه چنین است) «بر من برتری نجوید و به تسلیم نزد من بیایید»
32. ملکه سبا گفت: ای سران قوم! نظر خود را در این امر به من بگوئید که من تاکنون بی حضور و مشوره شما تصمیم قطعی نگرفته ام.
33. سران و بزرگان گفتند: ما دارای نیرویی قدرتمند و جنگجویانی سخت کوش هستیم؛ ولی تصمیم با خود شماست که چه دستور بدهید.

34. ملکه سبا گفت: پادشاهان وقتی وارد شهری می شوند، آنجا را تباه می کنند؛ عزیزان شهر را ذلیل می کنند و آنها کارشان این گونه است.
35. اکنون من هدیه ای برای آنها می فرستم بینم قاصدان ما چه پاسخی می آورند.
36. چون قاصد نزد سلیمان آمد، سلیمان گفت: آیا می خواهید با مال مرا یاری کنید؟ آنچه خداوند به من داده از آنچه به شما داده بهتر است. شما به هدیه خود شاد هستید.
37. اکنون به نزد آنها برگرد. من حتما با لشکری به سوی شان می آیم که آنها هرگز توان مقابله با آن را نداشته باشند و من آنها را با خواری و خفت از آنجا بیرون خواهیم کرد.
38. آنگاه سلیمان گفت: ای بزرگان! کدام یک از شما تخت ملکه سبا را پیش از آنکه وی تسلیم فرمان من شوند، برایم می تواند بیاورد؟
39. عفرتی از میان جنها گفت: من، پیش از آنکه از جایت برخیزی، آن را نزد تو حاضر می کنم، که من بر این کار هم توانایم و هم امین.

40. دیگری که علم کتاب الهی را داشت، گفت: من تخت او را پیش از آنکه چشم بر هم بزنی، نزد تو خواهم آورد همین که سلیمان تخت را مقابل خود حاضر دید، گفت: این از فضل پروردگار من است تا مرا امتحان کند که آیا شکر نعمت او را بجا می آورم یا کفران می کنم؟! البته هرکس شکر کند، به سود خود اوست و هرکس کفران کند، پروردگارم بی نیاز و بزرگوار است.
41. سلیمان گفت: تخت ملکه سبا را برای او بصورت ناشناس بسازید تا ببینم آیا او آن را می شناسد یا نه.
42. پس زمانی که ملکه سبا آمد، گفتند: آیا تخت تو نیز این گونه است؟ گفت: گویا این همان است!! و ما را پیش از این به توانایی سلیمان آگاه کرده بودند و ما همان زمان تسلیم شده بودیم؛
43. سلیمان ملکه سبا را از عبادت غیر خدا، منع کرد؛ چرا که او پیش از آن از کافران بود.
44. به ملکه سبا گفته شد: وارد قصر شوید، تا آن صحنه را دید، گمان کرد نهر آبی است پای جامه خود را بالا زد تا از آن آب بگذرد سلیمان گفت: قصر با بلور صاف فرش و تزیین شده است. ملکه گفت: پروردگارا! بر نفس خویش

ستم کرده ام و اینک با سلیمان تسلیم پروردگار جهانیان
گردیدم.

داستان قوم ثمود

45. برای قوم ثمود برادرشان صالح را فرستادیم تا بگوید:
خدا را بندگی کنید. آنها ناگهان دو گروه شدند و با هم
به نزاع پرداختند.
46. صالح به قومش گفت: ای قوم من! چرا پیش از
نیکوکاری به کارهای زشت می پردازید؟ چرا از خدا
طلب بخشش نمی کنید تا شاید به حال شما رحم کند؟
47. قوم صالح گفتند: ما تو و همراهانت را به فال بد گرفته
ایم. صالح گفت: فال بد شما نزد پروردگار معلوم است و
شما به همین علت امتحان شده اید.
48. در آن شهر نه نفر فاسد بودند که کارشان فساد بود نه
اصلاح.
49. آن نه نفر به همدیگر گفتند: به خدا سوگند بخورید که بر
صالح و خانواده اش شب حمله کنیم و آنها را قتل عام
نمایم، و اگر کسی برای خونخواهی شان پیدا شد،
بگوییم: ما به هنگام هلاکت خانواده صالح آنجا نبودیم،
و ما راست می گوییم.

50. آنها نقشهٔ مهمی کشیدند و ما نیز نقشه مهمی کشیدیم،
در حالی که آنها خبر نداشتند.
51. نگاه کن که عاقبت نقشه آنها چه شد، ما همهٔ آنها و
قومشان را نابود کردیم.
52. این خانه های خالی از سکنهٔ آنها است؛ به خاطر ستمی
که کردند و در این داستان، برای مردم آگاه درس عبرتی
است.
53. ما از قوم صالح، مؤمنین و اهل تقوا را نجات دادیم.

داستان قوم لوط

54. و لوط را به یاد بیاور زمانی که به قوم خود گفت: آیا شما
کارهای زشت مرتکب می شوید، در حالی که خود به
زشتی آن کار آگاهید؟
55. آیا شما از روی شهوت، به جای زنها به سراغ مردها می
روید؟ راستی که مردمی نادان هستید.

جزء بیستم

56. پاسخ قوم لوط این بود که با یکدیگر گفتند: خاندان لوط
را از شهر خود بیرون کنید؛ چرا که اینها مردمی پاک اند.
57. ما هم لوط و خانواده اش را نجات دادیم، جز همسرش
را که مقدر کردیم در عذاب بماند.

58. ما بر آنها بارانی از سنگ و گل بارانیدیم و باران تهدیدشدگان چه بد بارانی است.
59. بگو: حمد مخصوص پروردگار است و درود بر بندگان برگزیده اش آیا خداوند بهتر است یا آنچه شریک او قرار می دهند؟
60. آیا چه کسی آسمانها و زمین را آفریده و از آسمان برای شما باران فرستاده که به وسیله آن باغهایتان را بارور و سبز و خرم می کنیم؟ شما قادر نیستید که درختان را برویابید آیا خدایی دیگر با خداوند هست؟! ولی اینها مردمی هستند منحرف از حق.
61. آیا چه کسی زمین را محل آرامش قرار داد و در آن نهرها جاری کرد و کوه ها برافراشت و بین دو دریا حایل ایجاد کرد؟ آیا خدایی دیگر با خداوند هست؟ ولی بیشتر آنان ناآگاهند.
62. آیا چه کسی دعای مضطرّ و درمانده را مستجاب می کند و از او رنج و غم را دور می کند و شما را جانشینان روی زمین قرار می دهد؟ آیا خدای دیگری جز خداوند هست؟ ولی شما کمتر پند می گیرید.
63. آیا چه کسی در تاریکیهای خشکی و دریا هدایت می کند و چه کسی بادها را پیشاپیش رحمت خود به عنوان

- مژده می فرستد؟ آیا خدای دیگری جز خداوند هست؟
 خداوند، برتر است از آنچه آنها شریک او می سازند.
64. آیا چه کسی خلقت را آغاز می کند و آنگاه آن را باز می گرداند؟ و چه کسی از آسمان و زمین به شما روزی می بخشد؟ آیا خدای دیگری جز خداوند هست؟ بگو: اگر راست می گوید، دلالتان را بیاورید.
65. بگو: در آسمان ها و زمین هیچ کس جز خدا غیب نمی داند، و آنان آگاهی ندارند چه زمانی زنده می شوند؟
66. آنها درک درستی از آخرت ندارند و درباره آن در شک هستند و بلکه نسبت به آن کورند.
67. کافران گفتند: آیا وقتی ما و پدران ما خاک شدیم، دوباره از گور بیرون می آییم؟!
68. به ما و پدران ما پیش از این چنین وعده ای داده بودند اما اینها در واقع چیزی جز افسانه های پیشینیان نیست.
69. بگو: بر روی زمین سیر کنید و سیل کنید که پایان کار مجرمین به کجا انجامید.
70. (هنگامی که کفار و مشرکان گفتند: که گفتار محمد اساطیری بیش نیست و افسانه های پیشینیان می باشد. پیامبر زیات ناراحت شد و آنگاه برای دلداری حضرت

- این آیه نازل شد.) ای پیامبر! به خاطر آنها ناراحت نشو و از حيله و نیرنگ آنها دلتنگ نباش.
71. کافران می گویند: اگر راست می گوئید، این وعده عذاب چه وقت است؟
72. بگو: شاید بعضی از عذاب های را که با عجله می خواهید، در نزدیک شما باشد.
73. بدون شک پروردگار تو نسبت به مردم دارای فضل و کرم است؛ ولی بیشتر شان شکر نمی گویند.
74. پروردگار تو به آنچه مردم در دل پنهان می دارند و یا آشکار می سازند، آگاه است.
75. هیچ غیبی در آسمانها و زمین نیست، مگر آنکه در کتاب مبین آمده است.
76. این قرآن، بیشتر چیزهایی را که بنی اسرائیل در مورد آن اختلاف دارند، بیان می کند.
77. و این قرآن، هدایت و رحمت برای مومنان است.
78. پروردگار تو در قیامت بین مردم بنی اسرائیل با حکم خود قضاوت می کند و او مقتدر و آگاه است؛
79. پس بر خداوند توکل کن که تو همراه با حقیقتی روشن هستی.

80. (آیه درباره کفار قریش نازل گردیده که خداوند از پیش می دانسته آنها اهل ایمان آوردن نیست.) تو نمی توانی آواز خود را به گوش مردگان و کرانی که از تو روی می گردانند برسانی.
81. تو نمی توانی کوران را از گمراهی به سوی هدایت بیاوری، تو تنها می توانی آواز خود را به گوش کسانی برسانی که به آیات ما ایمان آورده اند و مسلمان هستند.
82. و هرگاه وعده ی عذاب الهی بر مردم حتمی شود، جنبنده ای را برای آنها از زمین بیرون میآوریم تا با مردم سخن بگویند، که این مردم آیات ما را باور نمی کردند.
83. ای پیامبر! به خاطر بیاور آن روزی را که ما از هر امتی گروهی را که آیات ما را تکذیب می کنند محشور می کنیم، و آنها به یکدیگر ملحق خواهند شد.
84. تا زمانی که همه به محشر برسند، خداوند به آنها گوید: آیا شما آیات مرا در حالیکه به آن احاطه علمی نداشتید تکذیب کردید؟ آن چه کاری بود که می کردید؟
85. آنگاه وعدهٔ عذاب به خاطر ستمگری هایشان دربارهٔ آنها اجرا می شود و آنها نمی توانند سخنی بگویند.

86. آیا آنها ندیدند که ما شب را برای آرامش و روز را روشنی بخش قرار دادیم که در این کار ما عبرت هایی برای مومنان است؟
87. روزی که در صور دمیده می شود و همه آنچه در آسمانها و زمین است، به جز کسانی را که خدا بخواهد به وحشت می افتند؛ و همگی با ذلت و خواری در محضر خداوند حاضر می شوند.
88. شما کوه ها را می بینی و فکر می کنی آنها جامد و ساکن اند، در حالی که مانند ابر در حرکتند. این صنع و آفرینش خداوندی است که همه چیز را متقن و با استحکام آفریده است، او از کارهایی که شما انجام می دهید آگاه است.
89. کسانی که در روز قیامت کارهای نیک خود را بیاورند، پاداشی بهتر از کار نیک خود خواهند داشت و از وحشت آن روز در امان می باشند.
90. کسانی که در قیامت کارهای زشت خود را بیاورند، با رو به آتش انداخته می شوند، آیا کیفر و پاداشی جز آنچه انجام می دادید به شما داده می شود!؟
91. ای پیامبر بگو: من مأمورم که پروردگار این شهر (مکه) را عبادت کنم، همان پروردگاری که این شهر را محترم

شمرده، و هر چیزی برای او است و من مأمورم که از مسلمانان باشم.

92. و نیز مأمورم که قرآن را تلاوت کنم هر کس هدایت یابد، برای خود هدایت یافته و هر کسی گمراه شود، بگو: من فقط بیم رسان هستم.

93. و بگو: حمد مخصوص پروردگار است به زودی آیاتش را به شما نشان خواهد داد تا آن را بشناسید و پروردگارت از آنچه انجام می دهید، غافل نیست.

سوره قصص / قصه ها

(سوره قصص بیست و هشتمین/چهل و نهمین سوره قرآن کریم و دارای 88 آیه و مکی می باشد. زمان نزول سوره قصص بعد از هجرت یاران پیامبر به حبشه و قبل از معراج پیامبر در سالهای نخست بعثت بوده است. این سوره را از آن جهت قصص می نامند که واژه قصص در آیه بیست و پنجم به کار رفته است. به هنگام نزول سوره قصص، مؤمنین در مکه از دست ستمگران و اهل شرک سخت در فشار و شکنجه بوده اند که خداوند آنها را اطمینان خاطر داده که این سختی ها زود گذر است. یکی از اهداف نزول سوره قصص تسلیت و اطمینان دادن به حضرت رسول و مؤمنان است که سرانجام پیروز خواهید شد، در این سوره همچنین به قدرت نمایی خدا در صحنه ی شرک زدایی؛ معجزات موسی ع در مبارزه با کافران؛

ماجرای موسی و دختران شعیب و داستان قارون زراندوز پرداخته شده است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. طاسین میم

2. اینها، آیات کتاب آشکار است.

داستان فرعون و موسی

3. ما داستان موسی و فرعون را به حق برای تو و برای قومی که بخواهند ایمان بیاورند می خوانیم.

4. فرعون در آن سر زمین طغیان کرد و بین مردم خود تفرقه انداخت گروهی از بنی اسرائیل را ناتوان و ضعیف کرد پسران آنها را سر برید و زنانشان را زنده نگه داشت و او به طور قطع از مفسدان بود.

5. ما اراده کردیم که بر مستضعفان روی زمین منت گذاریم و آنها را رهبران مردم کرده و وارثانسان قرار دهیم.

6. ما به مستضعفان امکانات می دهیم، و به فرعون و هامان وزیر او، و لشکریان شان، چیزهای را از سوی مستضعفان نشان می دهیم که همیشه از آن می ترسیدند.

7. ما به مادر موسی وحی کردیم که موسی را شیر بده، و هنگامی که بر او بیمناک و نگران شدی، او را به دریا بینداز،

- و ترس نخور و غمگین نباش! مطمئن باش که ما او را به سوی تو بازمی گردانیم، و از پیامبرانش قرار می دهیم.
8. خاندان فرعون، موسی را از آب گرفتند تا دشمن آنان و مایه اندوهشان گردد؛ چرا که فرعون و هامان و سپاهیانسان خطا کار بودند.
9. همسر فرعون گفت: این نوزاد نور چشم من و توست او را نکشید؛ شاید برای ما مفید باشد یا اینکه او را به فرزندی قبول کنیم و آنها نمی دانستند. (که در آینده دشمن شان می شود).
10. دل مادر موسی از صبر خالی شد و اگر دلش را محکم نکرده بودیم که با ایمان شود، نزدیک بود راز دلش را برملا سازد.
11. به خواهر موسی گفت: به دنبال فرزندم برو، خواهر از دور به موسی نگاه کرد، بدون اینکه آنها متوجه او گردند.
12. ما همه زنان شیرده را از پیش بر او حرام کرده بودیم خواهر موسی گفت: آیا می خواهید شما را به خانواده ای راهنمایی کنم که این کودک شیرخوار را برایتان نگه دارند و خیر خواهش باشند؟

13. پس ما موسی را به مادرش برگردانیم تا چشمش روشن شود و ناراحت نگردد و بداند که وعده الهی حق است، اگر چه بیشتر مردم نمی دانند.
14. وقتی موسی به رشد رسید و کامل شد، ما به او حکمت و علم دادیم و این گونه نیکوکاران را پاداش می دهیم.
15. روزی موسی هنگام بی خبری مردم داخل شهر شد و دید دو نفر با هم جنگ می کنند یکی از آنها پیرو او و دیگری از دشمنانش بود. شخصی که پیرو موسی بود، علیه دشمنش تقاضای کمک کرد. موسی مشتى بر دشمن زد و جانش را گرفت و گفت: این از کار شیطان بود؛ چرا که او دشمن گمراه کننده آشکاری است.
16. گفت: پروردگارا! به خودم ستم کردم، مرا ببخش خداوند او را بخشید؛ زیرا که او بخشنده و مهربان است.
17. موسی گفت: پروردگارا! به شکرانه لطفی که درباره من کردی، هیچ گاه از مجرمان پشتیبانی نمی کنم.
18. موسی در آن شهر با ترس شب را صبح کرد، که ناگاه همان کسی که روز پیش از او یاری خواسته بود، باز کمک خواست. موسی به او گفت: به راستی که تو سخت گمراهی.

19. وقتی موسی خواست مردی را که دشمن هر دوی آنها بود بزند، گفت: ای موسی، آیا می خواهی هم چنان که دیروز یکی را کشتی مرا نیز بکشی؟ تو می خواهی که در این سرزمین جباری باشی و نمی خواهی که از مصلحان باشی.
20. مردی از دورترین قسمت شهر دوان دوان خود را به موسی رساند و گفت: ای موسی! بزرگان شهر برای کشتن تو تصمیم می گیرند، فوراً از شهر خارج شو که من خیرخواه تو هستم.
21. موسی از آن شهر، ترسان و نگران بیرون شد و گفت: پروردگارا! مرا از دست این قوم ستمگر نجات بده.
22. و هنگامی که موسی رو سوی شهر مدین کرد، گفت: امیدوارم پروردگارم مرا به راه راست هدایت کند.
23. وقتی موسی به سر چاه مدین رسید، دید بر سر آن گروهی از مردم چارپایان خود را آب می دهند و در کنار آنها دو زن را دید که از گوسفندان خود مراقبت می کنند گفت: شما چه کار می کنید؟ گفتند: ما گوسفندان خود را آب نمی دهیم، تا همهٔ چوپان ها بروند و پدر ما پیر است.

24. موسی گوسفندان آنها را آب داد آنگاه به سایه رفت و گفت: پروردگارا! به خیری که برای من نازل کنی، نیازمندم.
25. یکی از آن دو دختر که در نهایت حیا قدم می زد، نزد موسی آمد و گفت: پدرم از تو دعوت می کند تا مزد آب دادنت را بدهد. وقتی موسی نزد شعیب آمد و داستان خود را نقل کرد، گفت: نترس که از قوم ستمگر نجات یافتی.
26. یکی از آن دو دختر گفت: ای پدر! او را برای خدمت بگیر که بهترین کس برای خدمت، انسانی نیرومند و امین است.
27. شعیب گفت: من آماده ام یکی از این دو دخترم را به عقد تو درآورم، به این شرط که هشت سال برای من کار کنی و اگر به جای هشت سال، ده سال کار کنی، از لطف توست و البته من نمی خواهم تو را به مشقت بیندازم. شما به زودی ان شاء الله می بینی که من از صالحان هستم.
28. موسی پاسخ داد: این قرار دادی بین من و تو باشد هر کدام از هشت یا ده سال را انجام دهم، راضی باشی و خداوند بر آنچه می گوییم، شاهد است.
29. وقتی موسی مدت خدمتش را به پایان رساند، با زنش روان شد، آنگاه از سوی طور آتشی دید. به خانواده خود

گفت: شما همینجا بمانید، من آتشی دیدم شاید از آن خبر یا شعله ی بیاورم تا گرم شوید.

30. چون موسی نزد آتش آمد، از کناره راست وادی در آن سرزمین مبارک، از آن درخت آواز بلند شد که: ای موسی، منم، من خدای یکتای پروردگار جهانیانم.

31. ای موسی! تیافت را بینداز چون دید که آن تیافت همانند ماری می جنبد، گریزان بازگشت و پشت سر خود هم نگاه نکرد. خطاب آمد که ای موسی، پیش بیا و ترس تو در امان هستی.

32. دستت را در یخه ات ببر و بیرون بیاور، در حالی که درخشنده و بی عیب است، و دستهایت را بر سینه ات بگذار تا ترس از تو دور شود. تیافت و دست، دو معجزه روشن از پروردگارت به سوی فرعون و اطرافیان اوست که آنها گروه فاسقی هستند.

33. موسی گفت: پروردگارا! من یک نفر از آنها را کشته ام می ترسم که مرا بکشند.

34. برادرم هارون، زبانش از من فصیحتر است او را همراه من بفرست تا مرا یاری و تصدیق کند من نگرانم که فرعونیان مرا تکذیب کنند.

35. خدا فرمود: من بازوان تو را به وسیله برادرت هارون تقویت می کنم، و شما را بر آنها مسلط می کنم، و آنها به وسیله آیات ما بر شما دست نخواهند یافت. شما و هرکسی که از شما پیروی کند پیروز خواهید بود.

36. وقتی موسی با آیات روشن ما نزد فرعونیان رفت، گفتند: این جز یک جادوی دروغین بیش نیست و ما از نیاکان خود چنین چیزی را نشنیده ایم.

37. موسی گفت: پروردگار من آگاه تر است نسبت به آنچه برای هدایت مردم فرستاده و او بهتر می داند عاقبت اشخاص چگونه است. بدون شک، ستمکاران رستگار نمی شود.

38. فرعون به بزرگان قوم خود گفت: من هیچ کس را جز خودم خدای شما نمی دانم. ای هامان! برای من آجرهای محکمی بساز و با آن برج بلندی بنا کن تا از خدای موسی خبر بگیرم که من او را دروغگو می پندارم.

39. فرعون و لشکرهایش به ناحق در زمین سرکشی و تکبر کردند و گمان کردند که به نزد ما بازگردانده نمی شوند.

40. پس ما فرعون و لشکرهایش را گرفتیم و به دریا انداختیم. پس سبیل کن که عاقبت کار ستمکاران چگونه بود.

41. ما آن مردم گمراه را پیشوایان دعوت کننده بسوی آتش دوزخ قرار دادیم و در روز قیامت کمکی به آنها نمی شود.
42. ما در این دنیا از پی آنها لعنت روانه کردیم و در روز قیامت آنها از زشت رویانند.
43. و پس از آنکه اقوام پیشین را هلاک کردیم، به موسی کتاب دادیم که برای مردم وسیله بصیرت، هدایت و رحمت باشد، تا متذکر و آگاه گردند.
44. ای پیامبر! زمانی که ما امر پیامبری را به موسی عطا کردیم تو در جانب غربی نبودی و شاهد این صحنه ها نیز نبودی.
45. ولی ما از آن پس نسلهایی زیادی را خلق کردیم که زمان زیادی بر آنها گذشت و تو در میان مردم مدین اقامت نداشتی که آیات ما را بر آنها بخوانی ولی ما بودیم که پیامبرانی می فرستادیم.
46. ای پیامبر! زمانی که ما موسی را ندا کردیم، تو در کنار طور نبودی، ولی این رحمتی است از جانب پروردگارت تا مردمی را که پیش از تو بیم دهنده ای نداشتند، بیم دهی باشد که شاید پند بگیرند.
47. تا چون به سبب اعمالی که مرتکب شده اند مصیبتی به آنها رسد نگویند: پروردگار! چرا پیامبری برای ما نفرستادی تا از آیات تو پیروی کنیم و از اهل ایمان باشیم؟
48. چون پیامبر راستگوی از جانب ما بر آنها مبعوث شد، گفتند: چرا آنچه به موسی داده شده به او داده نشده است؟ آیا اینها پیش از این به آنچه به موسی داده شده بود کافر نشده بودند؟ و گفتند که این هر دو (قرآن و تورات)، دو جادوست همانند هم و ما به هیچ یک ایمان نمی آوریم.

خداوند، پیامبر و مشرکان

49. ای پیامبر به مشرکان بگو: اگر راست می گوئید، از جانب پروردگار کتابی هدایت بخش تر بیاورید تا من از آن پیروی کنم.
50. پس اگر اجابت نکردند، بدان که آنها به دنبال هوای نفس خود می روند و چه کسی گمراه تر از آن کسی است که بدون اینکه راهنمایی از خداوند بخواهد، از پی هوای نفس خود برود؟ خداوند مردم ستمکار را هدایت نمی کند.
51. (شان نزول آیات 51 تا 55 درباره عبدالله بن سلام و تمیم الداری و جارود العبدی و سلمان فارسی و یا چهل نفر از اهل انجیل است که قبلاً مسلمان شده بودند و در سفر مسلمانان به حبشه اسلام خود را ظاهر کردند.) ما آیات خود را بصورت پیوسته برای آنها آوردیم؛ شاید پند بگیرند.
52. کسانی که پیش از قرآن کتاب آسمانی به آنها دادیم، به قرآن ایمان می آورند.
53. زمانی که آیات قرآن برای آنها خوانده شود، می گویند: به آن ایمان آوردیم؛ چرا که آن حق است و از جانب خدای ماست و ما قبل از این نیز مسلمان و تسلیم بودیم.
54. چنین کسانی دوبار به آنها پاداش داده می شود، به خاطر آنکه صبر کرده و به وسیله نیکی، بدی را دفع می کنند و از آنچه به آنها روزی داده ایم، انفاق می کنند.
55. و هرگاه سخن بیهوده ای را بشنوند، از آن رو بر می گردانند و می گویند: کارهای ما برای ما و کارهای شما برای شما است سلام بر شما که ما خواهان جاهلان نیستیم.

56. (این آیه از آن جهت نازل گردید که رسول خدا ص حریص بر ایمان آوردن قوم و اقارب خود بوده است.) ای پیامبر! تو نمی توانی هر کسی را دوست بداری هدایت کنی؛ ولی خداوند هر که را بخواهد هدایت می کند و او هدایت شدگان را بهتر می شناسد.
57. (این آیه درباره حرث بن نوفل بن عبدمناف و مشرکان دیگر نازل شده که به رسول خدا ص گفت: ما می دانیم که قول تو حق است ولی می ترسیم از اثر پیروی تو عرب ما را از مکه بیرون نمایند و ما در مقابل آن ها تاب مقاومت نداریم) مشرکان به پیامبر گفتند: اگر از دین تو پیروی کنیم، ما را از سرزمینمان بیرون می کنند. آیا ما آنها را در حرمی امن جای نداده ایم که همه گونه میوه ها در آن فراهم می شود، و این رزقی است از جانب ما؟ ولی بیشتر آنها نمی دانند.
58. چه بسیار مردم شهرهایی که از زندگی خود، مست شده بود و ما آنها را نابود کردیم. و این خانه های آنهاست که بعد از آنها جز مدت کمی کسی در آن سکونت نکرد و ما وارث آنها بودیم.
59. پروردگار تو هیچ شهری را نابود نکرد، مگر آنکه در مرکز آن شهر پیامبری می فرستاد تا آیات ما را برای آنها بخواند. ما هیچ شهری را نابود نکردیم، مگر آنکه ساکنین آن ستمگر بودند.
60. آنچه به شما داده شده، کالای این دنیا و زینت آن است و آنچه نزد پروردگار است، بهتر و پایدارتر است. آیا تعقل نمی کنید؟!
61. (این آیه درباره رسول خدا ص و ابوجهل نازل گردیده است) آیا آن کس که او را وعده های نیک داده ایم و آن وعده ها را خواهد دید، همانند کسی است که او را از نعمت های این دنیا برخوردار کرده ایم و در روز قیامت هم به بازخواستش فرا می خوانیم؟

62. و به یاد بیاور روزی را که خداوند، آنها را صدا می کند و می گوید:
کجایند آن شریکانی که برای من اعتقاد داشتید!؟
63. شریکان و سران کفر و شرک که حکم عذاب درباره شان محقق شده
می گویند: پروردگارا، اینها کسانی هستند که ما گمراهشان کردیم از
آن رو گمراهشان کردیم که خود گمراه بودیم. ما از آنها به سوی تو
بیزاری می جوئیم. اینها ما را عبادت نمی کردند. (بلکه هوای نفس
خود را عبادت می کردند)
64. به مشرکان گفته می شود: شما بت ها و شریکان خود را برای کمک
طلب کنید و آنها طلب می کنند؛ ولی شریکان به آنها جواب نمی
دهند و عذاب را با چشم خود می بینند و آرزو می کنند که ای کاش
هدایت شده بودند.
65. و روزی که مشرکان ندا داده می شوند که شما چه جوابی به پیامبران
می دادید؟!
66. پس در آن روز، همه خبرها برای مشرکان پوشیده می ماند و از
یکدیگر نمی پرسند.
67. اما کسی که توبه کرده و کارهای پسندیده انجام داده است، امید می
رود که از رستگاران باشد.
68. و پروردگار تو هر چه را بخواهد، خلق می کند و انتخاب می کند
موجودات در برابر او اختیاری ندارند. خداوند، منز و والاست است از
آنچه به او شرک می ورزند.
69. و پروردگار تو آنچه را که آنها در دل پنهان دارند و یا آشکار سازند،
می داند.

70. و او خدایی است که هیچ خدایی جز او نیست، حمد و ستایش در دنیا و آخرت تنها برای اوست و فرمان تنها از آن اوست، و سرانجام همه به سوی او بازگردانده می شوید.

71. ای پیامبر به آنها بگو: به من خبر دهید اگر خداوند شب را تا روز قیامت ادامه دهد، چه کسی غیر از خداوند برایتان روشنایی می آورد؟ آیا نمی شنوید؟!

72. ای پیامبر به آنها همچنین بگو: به من خبر دهید اگر خداوند روز را تا قیامت ادامه دهد، چه کسی غیر از خداوند برایتان شب را می آورد، تا در آن آرامش داشته باشید؟ پس آیا نمی بینید؟

73. از رحمت خداوند است که شب و روز را برای شما قرار داد تا در شب استراحت کنید و در روز از فضل و کرم الهی برای طلب روزی بروید؛ شاید شکر نعمتهایش را بجا بیاورید.

74. و روزی که ندا داده می شوند: کجایند شریکانی که می پنداشتید؟

75. ما برای هر امتی شاهدهی انتخاب می کنیم و می گوئیم دلیل خود را بیاورید. آنجا مشرکان و کافران می فهمند که حق مخصوص خداوند است و هر آنچه دروغ می بستند، نابود و گم شود.

داستان قارون

76. قارون از قوم موسی بود که بر آنها طغیان کرد. ما آن قدر به او ثروت و گنج دادیم که حمل کلیدهای گنج های او برای یک گروه زورمند مشکل بود. قومش به او گفتند: مغرور نشو که خداوند مغروران را دوست نمی دارد.

77. ای قارون در آنچه خداوند به تو عطا کرده است سرای آخرت را بجوی و سهم خود را از دنیا فراموش نکن، و نیکی کن همان گونه

که خداوند به تو نیکی کرده است. در زمین خواهان فساد نباش، بدون شک خداوند مفسدان را دوست ندارد.

78. قارون گفت: آنچه به من داده شده، به خاطر تدبیر و دانش خودم بوده است. آیا قارون ندانسته است که خدا پیش از او نسلهایی را هلاک کرده که قوتشان از او بیشتر و شمارشان زیادتر بوده است؟ و این مجرمان را از گناهشان نمی پرسند.

79. روزی قارون زینت کرده در میان قوم خود ظاهر شد. آن افرادی که خواهان زندگی دنیا بودند گفتند: ای کاش آنچه به قارون داده شده برای ما هم می بود. به راستی که قارون صاحب امکانات زندگی زیادی بود.

80. عده ای که دارای علم و معرفت بودند، گفتند: وای بر شما! ثواب الهی برای مومنان و آنهایی که کارهای پسندیده می کنند بهتر است و این ثواب فقط به صابران می رسد.

81. ما قارون و خانه اش را در زمین فروبردیم و گروهی را نداشت که او را در برابر پروردگار یاری کنند و خود هم نتوانست کاری برای خود انجام دهد.

82. کسانی که روز گذشته آرزوی ثروت او را می کردند، امروز می گفتند: وای بر ما! گویا چنین است که خداوند به هر که بخواهد، روزی بسیار و بر هر که بخواهد، روزی کم می دهد. اگر خداوند بر ما منت نگذاشته بود، ما هم در زمین فرومی می رفتیم. ای وای که کافران رستگار نخواهند شد.

83. این سرای آخرت را از آن کسانی ساخته ایم که در این جهان نه خواهان برتری جویی هستند و نه خواهان فساد و سرانجام نیک از آن پرهیزکاران است.

84. هر کسی که کار نیکی به جای بیاورد، بهتر از آن را پاداش می گیرد و هر کسی کار بد انجام دهد، پس آنهای که کار بد انجام می دهند جز به اندازه عملشان مجازات نمی شوند.

85. (پیامبر هنگام هجرت از مکه به سوی مدینه در سر راه خود وقتی به جحفه رسید، اشتیاق مکه که وطن اصلی او بود در دل وی راه یافت، آنگاه این آیه نازل شد.) ای پیامبر! آن کس که قرآن را بر تو واجب کرده است تو را به مکه بر می گرداند بگو: پروردگار من بهتر می داند که چه کسی بر راه راست است و چه کسی در گمراهی آشکار است.

86. ای پیامبر! اگر رحمت پروردگارت نبود، تو امید آن را نداشتی که این کتاب بر تو القا شود پس نباید پشتیبان کافران باشی.

87. ای پیامبر! پس از آنکه آیات خدا بر تو نازل شد، کفار تو را از آن منحرف نکنند. مردم را به سوی پروردگارت بخوان و از مشرکان نباش.

88. با خدای یکتا خدای دیگری را نخوان هیچ خدایی جز او نیست. همه چیز نابودشدنی است مگر ذات خداوند. فرمانروایی فقط مخصوص خداوند است. همه به سوی او بازگردانده می شوید.

سوره عنکبوت/جولگگ

(سوره عنکبوت، بیست و نهمین/هشتادوپنجمین سوره قرآن کریم و دارای 69 آیه و مکی می باشد. نام این سوره از آیهٔ چهل و یک این سوره گرفته شده است که در آن جا خانهٔ عنکبوت را

سست ترین خانه ها معرفی کرده است. این سوره اندکی قبل از هجرت رسول خدا از مکه به مدینه نازل شد که در آن زمان عده ای از مشرکان مکه می خواسته اند به هر حيله ای که شده پسران یا اقوام خویش را که اسلام آورده بودند از اسلام برگردانند و حتی می گفتند: به آئین ما برگردید اگر گناهی باشد ما عهده داریم اَتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَ لَنَحْمِلُ خَطَايَاكُمْ ... ، این جریانهها سبب شده که سوره عنكبوت نازل شود و در آن، مسئله امتحان که یک سنت الهی است مطرح گردد چون دعوت مسلمانان به شرک از طرف مشرکان یک امتحان بود. آن وقت حالات هفت نفر از پیامبران الهی مطرح شده که قوم آنها با آمدن پیامبران امتحان شدند. عده ای نجات یافته و عده ای هلاک گشتند.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. الف، لام، میم.

امتحان الهی

2. آیا مردم گمان می کنند که آنها وقتی بگویند ایمان آوردیم به حال خودش واگذار می شوند و امتحان نمی شوند؟!
3. ما نسل قبل از آنها را، امتحان کردیم باید خداوند بداند چه کسانی راست می گویند و چه کسانی دروغگو هستند.
4. آیا آنها ای که کارهای زشت مرتکب می شوند، گمان می کنند که از ما فرار می کنند؟! چه بد قضاوت می کنند.

5. هر کس که به دیدار خدا امید دارد بداند که وعده خدا آمدنی است و او شنوا و داناست.
6. هر کسی تلاش و جهاد کند برای خود کرده است، زیرا خداوند از همه جهانیان بی نیاز است.
7. ما بديها و گناهان کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند، نابود می کنیم و بهتر از آنچه عمل کرده اند، به آنها پاداش می دهیم.
8. (این آیه درباره سعد بن ابی وقاص نازل شده است زیرا وقتی که سعد اسلام آورد و مهاجرت کرد، مادرش سوگند یاد کرد که از آفتاب زیر سایه نرود تا این که سعد از دین محمد برگردد سپس این آیه نازل گردید) ما به انسان سفارش کردیم که به پدر و مادر خود نیکی کند. و اگر آن پدر و مادر بکوشند که تو چیزی را که بدان آگاه نیستی شریک من قرار بدهی، اطاعتشان نکن. بازگشت همه شما به سوی من است. وقتی به سوی من بازگشتید، شما را به کارهایی که می کردید آگاه می کنم.
9. کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کردند، به یقین آنها را در جمع شایستگان و صالحان درمی آوریم.
10. بعضی از مردم می گویند: به خدا ایمان آورده ایم و چون در راه خدا آزاری ببینند، آن آزار و فتنه مردم را چون

عذاب خدا به شمار می آورند و چون از سوی پروردگار تو
کمکی برسد، می گویند: ما نیز با شما بوده ایم آیا خدا به
آنچه در دل‌های مردم جهان می گذرد آگاه تر نیست؟
11. خداوند، هم از حال مومنان و هم از حال منافقان
آگاه است.

12. کافران به مؤمنان گفتند: از راه ما پیروی کنید، بار
گناهانتان را ما بر می داریم، در حالیکه اینها دروغ می گویند
و به هیچ وجه بار گناه کسی را بر گردن نخواهند گرفت.
13. و حتما این دروغ گویان بارهای سنگین گناه خود را
و گناهان سنگین دیگران را متحمل خواهند شد و به طور
حتم در روز قیامت، به خاطر دروغ های که گفته اند
بازخواست خواهند شد.

داستان نوح ، ابراهیم و لوط

14. ما نوح را به سوی قومش فرستادیم. نوح نهصد و
پنجاه سال بین قوم خود بود. سرانجام طوفان آنها را غرق
کرد، در حالی که ستمگر بودند.
15. پس ما نوح و سرنشینان کشتی را نجات دادیم و
آن را عبرتی برای جهانیان قرار دادیم.

16. ما ابراهیم را به سوی قومش فرستادیم، آنگاه او به قومش گفت: خدا را بندگی کنید و از او بترسید، این برای شما بهتر است، اگر بفهمید.
17. شما غیر از خداوند، فقط بت‌هایی را می پرستید که به دروغ خود آن را ساخته اید. چیزهایی که غیر از خداوند می پرستید، قادر نیستند به شما روزی بدهند؛ بنا بر این روزی را از خداوند طلب کنید و او را بندگی کنید و او را سپاس بگویید که به سویش باز می گردید.
18. اگر شما پیامبر را تکذیب می کنید، مردمانی هم که پیش از شما بودند پیامبران خود را تکذیب می کردند. و بر عهدهٔ پیامبر جز تبلیغی روشن‌گر چیز دیگری نیست.
19. آیا مشرکان ندیدند که خداوند چگونه ابتدا خلق را ایجاد می کند و آنگاه آن را بازمی گرداند؟ این کار برای پروردگار آسان است.
20. ای پیامبر به مشرکان بگو: در روی زمین سفر کنید و نگاه کنید که خدا چگونه ابتدا خلق را ایجاد کرده و آنگاه جهان آخرت را ایجاد می کند. خداوند بر هر چیزی تواناست.
21. خداوند هرکسی را بخواهد عذاب می کند و بر هر کسی بخواهد، ترحم می کند. در نهایت همه به سوی او بازگردانده می شوید.

22. شما نمی توانید از چنگ خدا، در زمین و در آسمان فرار کنید؛ و شما به جز خداوند هیچ سرپرست و یآوری ندارید.
23. کسانی که به آیات الهی و دیدار با خداوند ایمان ندارند، آنها از رحمت من ناامیدند و برای آنها عذاب دردناکی است.
24. پس جواب قوم ابراهیم جز این نبود که گفتند: او را بکشید یا بسوزانید. اما خداوند او را از آن آتش نجات داد، بدون شک، در این داستان برای مردمی که ایمان دارند، عبرت های زیادی وجود دارد.
25. ابراهیم گفت: شما غیر از خدا بتهایی برای خود برگزیدید که مایه دوستی شما در زندگی دنیا باشد؛ ولی در روز قیامت منکر یکدیگر می شوید و یکدیگر را لعنت می کنید و جایتان در آتش است و هیچ یآوری ندارید.
26. لوط به ابراهیم ایمان آورد و ابراهیم گفت: من به سوی پروردگارم هجرت می کنم که او مقتدر و حکیم است.
27. ما به ابراهیم، اسحاق و یعقوب را بخشیدیم و پیامبری و کتاب را در نسل او قرار دادیم و پاداش او را در دنیا عطا کردیم که او در آخرت از صالحان است.

28. ما لوط را فرستادیم. لوط به قوم خود گفت: شما به کار زشتی دست زده اید که پیش از شما هیچ کسی در جهان آن را انجام نداده است.
29. آیا شما به سراغ مردان می روید و راه تداوم نسل بشر را قطع می کنید و در محفل های خود آن کار زشت را انجام می دهید؟ قوم لوط پاسخی جز این نداشتند که گفتند: ای لوط، اگر راست می گویی عذاب خدا را برای ما بیاور.
30. لوط گفت: پروردگارا! مرا در برابر این مردم مفسد و تبهکار یاری کن.
31. زمانی که فرستادگان ما برای ابراهیم مژده فرزند دار شدن را دادند، گفتند: ما اهل این شهر و آبادی را نابود خواهیم کرد؛ زیرا که اهالی آن ستمگرند،
32. ابراهیم گفت: لوط در آنجاست. فرستادگان گفتند: ما بهتر می دانیم چه کسی در آنجاست، لوط و خاندانش را جز زنش را که در همان جا خواهد ماند، نجات می دهیم.
33. وقتی فرستادگان ما نزد لوط آمدند، لوط از دیدن آنها ناراحت و دلتنگ شد، به او گفتند: نترس و ناراحت نباش ما تو و خانواده ات جز همسرت را که با دیگران می ماند، نجات می دهیم.

34. ما برای مردم این سرزمین به خاطر فسق و کارهای زشتشان عذابی از آسمان نازل می کنیم.
35. بدون شک، از آن شهر زیر و زبر شده قوم لوط برای انسانهای عاقل عبرتی روشن بر جای گذاشتیم.
36. ما برای مردم مدین، برادرشان شعیب را فرستادیم شعیب گفت: ای قوم من! خدا را عبادت کنید و به روز قیامت امیدوار باشید و در روی زمین به فساد کردن نکوشید.
37. شعیب را تکذیب کردند در نتیجه گرفتار زلزله شدند و صبح هنگام همه در خانه های خود مرده بودند.
38. قوم عاد و ثمود را نیز گرفتار عذاب کردیم که خانه های ویران شده آنها را آشکارا دیده اید. شیطان کارهای آنها را در نظرشان زیبا جلوه داد و از راه راست آنها را بازداشت؛ در حالی که مردمی آگاه بودند.
39. ما همچنین قارون، فرعون و هامان را گرفتار عذاب کردیم. موسی با دلایلهای روشن خود نزد آنها آمد، آنها در زمین تکبر و سرکشی می کردند ولی نتوانستند از چنگ خدا فرار کنند.
40. ما همه آنها را به خاطر گناهانشان مجازات کردیم، بر بعضی از آنها طوفان از ریگ و خاک فرستادیم و بعضی دیگر به صدای آسمانی گرفتار آمدند و عده ای را هم در

زمین فروبردیم و گروهی دیگر را غرق کردیم البته خداوند به هیچ کدام آنها ستم نکرد؛ و لکن این خود آنها بودند که به خود ستم کردند.

41. حکایت کسانی که غیر خداوند کسانی دیگر را به سرپرستی خود برگزیده اند، حکایت عنکبوت است که خانه ای برای خود ساخته است و قطعا سست ترین خانه ها خانه عنکبوت است اگر مشرکان می دانستند.
42. بدون شک خداوند بر آنچه غیر او را خدا می خوانید، آگاه است و او مقتدر و حکیم است.
43. ما این مثل ها را برای مردم می زنیم، ولی جز اهل معرفت و دانش در آنها تعقل نمی کنند.
44. خداوند آسمان ها و زمین را به حق آفرید، بدون شک در این آفرینش عبرتی برای مؤمنان است.
45. ای پیامبر، آنچه از این کتاب برای تو وحی شده است، تلاوت کن و نماز را بر پا دار؛ زیرا نماز انسان را از کار زشت و ناپسند باز می دارد، قطعاً یاد کردن خدا، بزرگتر از هر چیزی است و خداوند به آنچه شما انجام می دهید؛ آگاه است.

جزء بیست و یکم

گفتگو با اهل کتاب و مشرکان

46. ای مومنان! با اهل کتاب جز از طریق شایسته
مجادله نکنید، مگر با ستمکاران آنها. با اهل کتاب بگویید: ما
به آنچه بر ما و شما نازل شده ایمان آورده ایم خدای ما و
شما یکی است و ما تسلیم دستورهای او هستیم.
47. ای پیامبر! ما همانگونه که برای پیامبران گذشته
کتاب نازل کردیم، این کتاب را بر تو نازل کردیم. اهل کتاب
به این کتاب ایمان می آورند و از مشرکان نیز کسانی به آن
ایمان می آورند و جز کافران کسی آیات ما را انکار نمی کند.
48. ای پیامبر! تو هیچ گاه در گذشته کتابی نخوانده ای
و با دست خود چیزی ننوشته ای تا اهل باطل در کار تو
تردید کنند؛
49. بلکه قرآن آیات روشن است، که در سینه اهل
دانش جای دارد. آیات ما را جز ستمکاران انکار نمی کنند.
50. مشرکان گفتند: چرا از سوی پروردگارش آیات و
معجزاتی بر او نازل نمی شود بگو: این معجزات فقط در
اختیار خداوند است و من فقط بیم دهنده ای آشکارم.
51. آیا برای این مردم همین قرآنی که خوانده می شود
و ما برای تو نازل کردیم بس نیست؟، بالاینکه در آن هم
رحمت خداوندی است و هم یادآوری برای مؤمنین.

52. بگو: کافی است که خداوند بین من و شما شاهد باشد که خداوند به آنچه در آسمانها و زمین هست، آگاهی دارد. کسانی که ایمان به باطل آورده اند و خدا را انکار کرده اند، به طور قطع از زیان کارانند.
53. روزی که عذاب الهی از بالای سر و پایین پا، آنها را فرا می گیرد و گفته می شود: نتیجه اعمال خود را بچشید.
54. (این آیه درباره نضر بن الحارث نازل گردید: موقعی که درخواست عذاب به وسیله باریدن سنگ از آسمان برای خود کرده بود) از تو با شتاب عذاب را طلب می کنند اگر برای عذاب زمانی معین نبود، بر آنها عذاب نازل شده بود و ناگهان و بی آنکه خبر شوند بر آنها فرود خواهد آمد.
55. از تو با شتاب عذاب را طلب می کنند در حالیکه جهنم بر کافران احاطه دارد.
56. (این آیه درباره مؤمنین مکه نازل شده هنگامی که به آنها دستور داده شده بود که از مکه هجرت کنند) ای بندگان من که ایمان آورده اید! زمین من فراخ است هر کجا هستید، فقط مرا عبادت کنید.
57. هر کسی مرگ را می چشد، سپس به سوی ما بازگردانده می شود.

58. کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند در قصر های بهشت جای می دهیم که از زیر آن جویهای آب روان است. آنها در آنجا برای همیشه می مانند. اهل عمل چه نیکو مزدی دارد.
59. اهل عمل همان هایی هستند که صبر کرده و به پروردگار خود توکل می کنند.
60. (این آیه درباره مؤمنین مکه نازل شده است زیرا به رسول خدا ص گفته بودند ما در مدینه اموال و منازل نداریم پس از کجا امرار معاش نمائیم سپس این آیه نازل گردید) جنبندگان زیادی وجود دارند که توان به دست آوردن روزی خود را ندارند، خداوند است که به آنها و شما روزی می دهد، و او شنوا و داناست.
61. اگر از کافران و مشرکان بپرسی: چه کسی آسمانها و زمین را آفریده و آفتاب و ماه را رام و مسخر کرده است؟ در جواب می گویند: خداوند. پس چه گونه آنها از حق روی گردان می شوند؟
62. خداوند روزی هر یک از بندگانش را که بخواهد زیاد یا کم می کند. خداوند به همه چیز داناست.

63. اگر از کافران بپرسی: چه کسی از آسمان باران فرستاد و زمین مرده را با آن زنده کرد؟ آنها جواب می دهند: خداوند. بگو: الحمد لله. ولی بیشتر آنها تعقل نمی کنند.
64. این زندگی دنیا جز بازیچه و سرگرمی چیزی دیگری نیست و اگر مردم بفهمند زندگی واقعی در آخرت است.
65. مشرکان وقتی سوار کشتی می شوند، خداوند را از روی اخلاص یاد می کنند؛ ولی همین که به کنار دریا می رسند، باز به خداوند یکتا شرک می ورزند.
66. تا آیات و نعمت های ما را انکار کنند برای اینکه چند روزی را خوش باشند البته به زودی می فهمند.
67. (این آیه در باره کفار نازل شد که می گفتند: یا محمد هیچ چیز ما را از ایمان آوردن به تو منع نمی کند به جز ترس از اعراب که می ترسیم در صورت گروئیدن به تو ما را بکشند) آیا کافران ندیدند که ما حرم امنی چون مکه را قرار دادیم در حالی که مردم از اطراف آن اختطاف می شوند؟ آیا آنها به باطل ایمان می آورند و نعمت خدا را کفران می کنند؟!
68. پس کیست ستمکارتر از آن کسی که بر خداوند دروغ می بندد یا هنگامی که حق به سوی او می آید آن را تکذیب می کند؟ آیا جایگاه کافران در جهنم نیست؟

69. کسانی که در راه ما مجاهدت و تلاش کنند، ما راه های خود را برای آنها نشان خواهیم داد. بدون شک، خداوند با نیکوکاران است.

سوره روم

(سوره روم سی امین/هشتادوچهارمین سوره از قرآن کریم و دارای 60 آیه و مکی می باشد. علت نامگذاری آیه دوم است که در آن کلمه روم آمده است. سوره روم بعد از سوره عنکبوت در نزدیکی های هجرت پیامبر، در مکه نازل گردید. روم امپراتوری بزرگی بود که بر متصرفات وسیعی در آسیا و اروپا و آفریقا حکومت داشت، ایتالیا نیز قسمتی از آن محسوب می شد، میان آنها و اهل فارس مشرک و آتش پرست جنگ درگرفت که بر اثر آن روم اهل کتاب و مسیحی شکست خورد. مشرکان از پیروزی فارس مشرک بر رومیان مسیحی خوشحال بودند و آن را مقدمه‌ای بر شکست دین نو پای اسلام در مکه می‌دانستند، آنها استدلال می کردند که این ادیان حق نیستند و الا نباید شکست بخورد، این نوع تبلیغات در دل تازه مسلمانها تردید ایجاد می کرد، لذا خداوند در چنین فضایی این سوره را نازل کرد. و قرآن خبر داد که جنگ دوم در راه است و در جنگ دوم رومیان پیروز خواهند شد. سوره روم با وعده ای از خدا شروع می شود و آن اینکه روم بعد از مغلوب شدن که به وقت نزول سوره مغلوب شده بود، بر اهل فارس غلبه خواهد کرد، سپس وعده بزرگ آخرت مطرح می

شود که همه، آن روز به سوی خدا بر می گردند، آن گاه مقداری از آیات ربوبیت و صفات خاصه خدا ذکر می شود و در آخرت با وعده نصرت به رسول خدا ص، سوره به پایان می رسد. هدف سوره روم درباره وعده قطعی خداوند در نصرت دین است.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. الف، لام، میم.

2. (در سبب نزول آیه 2 تا 5 آمده است که وقتی رومیان در جنگی مغلوب اهل فارس مشرک شدند، مشرکان خوشحال گردیدند و با خود می گفتند: سرانجام ما نیز که اهل کتاب نیستیم بر محمد و یارانش که اهل کتاب هستند پیروز خواهیم شد. این موضوع بر مسلمین گران آمد و خداوند با نزول این آیات خبر داد که بزودی جنگ دیگری میان آنها برپا خواهد شد و این بار رومیان پیروز می شوند. این موضوع اتفاق افتاد که یکی از معجزات قرآن است که برای رسول خدا ص از امر غیب که اتفاق نیفتاده بود خبر داد) رومیان به وسیله فارس شکست خوردند؛

3. در نزدیک سرزمین حجاز و بعد از شکست به زودی پیروز می شود.

4. این پیروزی در چند سال آینده خواهد بود. تمامی امور چه قبل و چه بعد از این، به امر خداست. در روز پیروزی، اهل ایمان خوشحال می گردند؛
5. به یاری خداوند، خداوند هر کس را که بخواهد یاری می کند، زیرا او مقتدر و حکیم است.
6. این وعده الهی است و خدا در وعده اش تخلف نمی کند؛ ولی بیشتر مردم نمی دانند.
7. مردم ظاهر زندگی دنیا را درک می کنند؛ ولی از آخرت غافلند.
8. آیا مردم در باطن خود نمی اندیشند که خداوند آسمانها و زمین را با آنچه در بین آنهاست جز بر اساس حق برای مدتی معین نیافریده؟ و بسیاری از مردم لقای الهی را انکار می کنند.
9. آیا آنها در زمین نگشته اند تا سیل کنند که سرانجام کسانی که پیش از آنها زندگی می کردند، چگونه بوده است؟ کسانی که توانشان بیشتر بوده است و زمین را به قلبه کردن زیر و رو کرده و بیشتر از آنها آباد کرده بودند و پیامبرانی با معجزه ها بر آنها مبعوث شده بود خدا به ایشان ستم نمی کرد، بلکه آنها خود به خویشتن ستم می کردند.

10. سپس عاقبت کسانی که مرتکب کارهای بد شدند این شد که آیات خداوند را تکذیب کردند و آنها را به ریشخند گرفتند.
11. خداوند موجودات را می آفریند، آن گاه بار دیگر، باز می گرداند، آن گاه همه به سوی او بازگردانده می شوید.
12. روزی که قیامت برپا می شود، گنهکاران ناامید می شوند.
13. و برای آنها از شریکانی که برای خدا قرار داده بودند شفیعیانی نخواهد بود، و آنها در آن روز به شریکان خود کافر می شوند.
14. روزی که قیامت برپا می شود، مردم از هم دیگر جدا می شوند.
15. اما کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند، در باغی از بهشت خوشحالند.
16. و اما کسانی که کافر شده و آیات ما و دیدار آخرت را تکذیب می کنند، همه برای عذاب احضار می شوند.
17. پس شب و روز، خدا را ستایش کنید.
- نشانه های قدرت الهی
18. حمد و ستایش در آسمانها و زمین و در شب و روز مخصوص خداوند است.

19. خداوند زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون می آورد و زمین را پس از مُردنش زنده می کند و شما نیز این گونه بیرون می شوید.
20. از نشانه های قدرت خداوند این است که شما را از خاک آفرید و آنگاه انسان شدید و در روی زمین پراکنده گشتید.
21. و از نشانه های قدرت خداوند این است که برای شما از جنس خودتان همسرانی آفرید تا در کنار آنها به آرامش برسید، و میان شما دوستی و مهربانی قرار دارد. در همه ی اینها نشانه هایی از قدرت و حکمت الهی برای اهل تفکر وجود دارد.
22. و از نشانه های قدرت خداوند آفرینش آسمانها و زمین، و اختلاف زبانها و رنگهائیتان است. در این امر عبرتهایی برای دانشمندان وجود دارد.
23. و از نشانه های قدرت خداوند خوابیدن شما در شب و روز و از فضل او به طلب روزی برخاستن شماست. در این کار عبرتهایی برای مردمی که می شنوند وجود دارد.
24. و از نشانه های قدرت خداوند این است که رعد و برق را که باعث ترس و امید است به شما نشان می دهد و از آسمان باران نازل می کند و به وسیله آن زمین را پس از

مرگش زنده می کند که در این کار، عبرتهایی برای کسی که تعقل بکند وجود دارد.

25. و از نشانه های قدرت خداوند این است که آسمان و

زمین را به فرمان خود برپا نگه داشته است. آنگاه شما را از زمین فرا می خواند و شما از زمین بیرون می آید.

26. هر چه در آسمانها و زمین است، مال خداوند است، و

همه فرمانبردار او هستند.

27. (کفار از موضوع زنده شدن مردم پس از مرگ در

تعجب افتاده بودند آنگاه این آیه نازل گردید) خداوند همان کسی است که موجودات را می آفریند، آن گاه بار دیگر، باز می گرداند، و این کار برای او آسان تر است و در آسمانها و زمین برترین وصفها از آن خداوند است و او مقتدر و حکیم است.

28. خداوند برای شما از زندگی خودتان مثلی می آورد:

آیا بندگان و مملوک شما در آنچه به شما روزی داده ایم با شما شریک هستند تا در مال با شما برابر باشند و هم چنان که شما آزادان از یکدیگر می ترسید آیا به همان اندازه از کنیزان و غلامان تان که مملوک شما هستند می ترسید؟ ما آیات خود را برای مردمی که تعقل می کنند این گونه با تفصیل بیان می کنیم.

29. بله، ستمکاران بدون آگاهی، از هوای نفس خود پیروی کرده اند. کسی را که خداوند گمراه کرده باشد چه کسی می تواند هدایت کند؟ آنها را هیچ یآوری نیست.
30. ای پیامبر! روی خود را متوجه آیین خالص پروردگار کن! این فطرتی است که خداوند، همه انسانها را بر آن آفریده است؛ و در آفرینش خدا تغییری نیست این دین، دین پاک و پایدار است ولی بیشتر مردم نمی دانند.

مشرکان

31. به سوی خداوند بازگردید، و از او بترسید، و نماز بگزارید و از مشرکان نباشید.
32. از مشرکان نباشید که دین خود را پاره پاره کردند و فرقه فرقه شدند و هر گروهی به هر چه دارد خوشحال است.
33. هر زمانی که مردم ضرر و سختی ببینند، پروردگار خود را یاد می کنند، و به سوی او توبه و انابه می کنند. اما هر زمانی که خداوند مهربان از رحمت خود به آنها بچشاند ناگاه گروهی از آنها نسبت به پروردگارشان مشرک می گردند.
34. بگذارید نعمتی را که به مشرکان داده ایم کفران کنند، اکنون ای مشرکان از نعمتها بهره بگیرید، اما به زودی نتیجه کار خود را می دانید.

35. آیا ما دلیل روشنی برای مشرکان فرستاده ایم که درباره آنچه به آن شرک ورزیده اند سخن بگویند؟
36. اگر ما به مردم رحمتی بپخشانیم، خوشحال می شوند؛ و اگر مردم به سبب کارهایی که کرده اند رنجی به آنها برسد، ناگهان نومید می گردند.
37. آیا آنها ندیده اند که خداوند روزی هر کسی را که بخواهد زیاد یا کم می کند؟ در این برنامه معیشتی، برای مومنان عبرتهایی است.
38. (بعد از نزول این آیه پیامبر فدک را به دخترش حضرت فاطمه بخشید و به وی تسلیم کرد) حق خویشاوند، مسکین و در راه مانده را پرداخت کن. این کار برای کسانی که خشنودی خدا را می خواهند بهتر است و این گونه افراد پیروز و رستگارند.
39. شما آنچه را که به عنوان ربا می دهید تا ثروت مردم بیشتر شود، نزد پروردگار بیشتر نخواهد شد. اما شما آنچه را که به عنوان زکات می پردازید و به آن رضایت خداوند را اراده می کنید، ثوابش چند برابر خواهد شد.
40. خداوند شما را آفرید، آن گاه به شما روزی داد، سپس شما را می میراند، و پس از آن شما را زنده می کند؛ آیا شریکانی که برای خدا انتخاب کرده اید، می توانند یکی

از این کارها را انجام دهند؟ خداوند منزّه و برتر است از آنچه برای او شریک بگیرید.

41. به سبب اعمال مردم، فساد در خشکی و دریا آشکار شد تا خداوند به آنها جزای بعضی از کارهایشان را بچشاند، تا شاید دست از فساد بردارند.

42. بگو: پس در زمین بگردید و ببینید که سرانجام کسانی که پیش از شما که اکثر شان مشرک بودند، چگونه بوده است؟

43. پس ای رسول ما! به دین پاک و پایدار روی بیاور، پیش از آنکه روزی فرا برسد که از سوی خداوند هیچ بازگشتی برای آن نیست، آن روز مردم متفرق و گروه گروه می شوند.

44. کسانی که کافر می شوند کفرشان به ضرر خودشان می باشد و کسانی که کاری شایسته انجام می دهند برای خود پاداشی نیکو آماده می کنند.

45. تا خداوند کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند از فضل خود پاداش دهد. خداوند کافران را دوست ندارد.

باران و زندگی، معجزه قدرت الهی

46. و از نشانه های قدرت خداوند این است که بادهای مژده دهنده را می فرستد، تا رحمت خود را به شما بچشاند و تا کشتیها به کمک باد و به فرمان او روان گردند و تا شما از فضل او به دنبال طلب روزی بروید، تا شاید سپاس گزاری کنید.

47. ای پیامبر! ما پیش از تو پیامبرانی را به سوی قومشان فرستادیم. پیامبران برای قوم خود دلایل روشنی آوردند. ما از مجرمین انتقام گرفتیم. و این حق ماست که مومنان را یاری کنیم.

48. خداوند بادهای را می فرستد تا ابرها را به حرکت درآورند سپس ابرها را در آسمان هر گونه که بخواهد پخش و قطعه قطعه می کند، آنگاه می بینی که قطره های باران از درونش بیرون می شود و به هر کس از بندگانش که خواست می رساند و آنگاه مردم خوشحال می گردند،

49. اگر چه مردم پیش از آنکه باران بر آنها ببارد نومید بوده اند.

50. پس به آثار رحمت خدا نگاه کن که چگونه زمین را پس از مُردنش زنده می کند، بدون شک چنین خدایی زنده کننده مردگان است و بر هر کاری تواناست.

51. و اگر ما بادی بفرستیم که بر اثر آن مردم کشت و کار خود را زرد و پژمرده ببینند، پس از آن ناشکری و کفران می کند.

پیامبر و لجاجت مشرکان و حقانیت قیامت

52. ای پیامبر! تو سخن و دعوت حق خود را نمی توانی به گوش مرده دلان و کران برسانی در حالیکه آنها از شنیدن سخنان تو روی بر می گردانند.

53. ای پیامبر! تو نمی توانی کوردلان را از گمراهی شان هدایت کنی تو صدایت را تنها به گوش کسانی می توانی برسانی که به آیات ما ایمان آورده و تسلیم شده اند.

54. خداوند شما را ناتوان آفرید و بعد از ناتوانی به شما قوت بخشید و پس از نیرومندی دوباره شما را ناتوان و پیر کرد او هر چه بخواهد می آفریند و او آگاه و تواناست.

55. روزی که قیامت برپا شود مجرمان قسم می خورند که فقط یک لحظه در گور توقف داشته اند. آنها این گونه در دنیا هم دروغ می گفتند.

56. کسانی که دانش و ایمان داده شده اند، می گویند: شما مطابق کتاب خداوند تا روز قیامت در گور خوابیده و توقف کرده اید و این روز قیامت است و شما نمی دانسته اید.

57. در این روز عذر خواهی ستمکاران به حالشان سودی ندارد و از آنها درخواست عذر خواهی و توبه نمی شود.
58. ما در این قرآن برای مردم هر گونه مثلی آورده ایم و هرگاه معجزه ای برای آنها بیاوری کافران می گویند: شما اهل باطل هستید.
59. خداوند این گونه بر دل های کسانی که دانش ندارند مَهر می زند.
60. بنا بر این، ای پیامبر در برابر آزار کافران صبر کن که وعده خدا حق است و آنهای که یقین ندارند، تو را به سبکی و کوچکی وادار نکنند.

سوره لقمان

(سوره لقمان سی و یکمین/پنجاوهفتمین سوره از قرآن کریم و دارای 34 آیه و مکی می باشد. این سوره به این خاطر لقمان نام گذاری شده است که آیه دوازدهم به بعد این سوره نامی از لقمان برده شده و پندهای ارزشمند ایشان در این سوره آمده است. لقمان یک انسان کامل، حکیم و خواهرزاده حضرت ایوب پیامبر بوده که در زمان حضرت داوود و حضرت یونس زندگی می کرده است. سوره لقمان اندکی قبل از هجرت پیامبر در مکه نازل شده است. سوره لقمان در فضایی نازل شد که پیامبر اسلام مشغول تبلیغ دین اسلام بود و آیات الهی را برای مردم تلاوت می کرد. در قرآن داستان ها و

تاریخ عبرت آموز برای هدایت بشر آمده است. بعضی از مشرکان در مقابل قرآن برای مردم افسانه می خواندند و می گفتند این سخنان با نقل های قرآن و حکایت های آن چه فرق دارد؟ فضای نزول سوره لقمان محکوم کردن آن ادعای پوچ گردیده است و بیان داشته است که پندها، داستان ها و مطالب قرآن انسان را هدایت می کند بر خلاف افسانه ها. به طور کلی محتوای سوره لقمان عبارتند از بیان عظمت قرآن و هدایت و رحمت بودن آن برای مؤمنان و بیان نشانه های خدا در آفرینش آسمان و بر پا داشتن آن بدون هیچگونه ستون، و آفرینش کوه ها در زمین، و جنبنندگان مختلف، و نزول باران و پرورش گیاهان و سخنان حکمت آمیز لقمان و مباحث توحید و مساله معاد و زندگی پس از مرگ دارد، به انسان هشدار می دهد که مغرور به زندگی این دنیا نشود، و به فکر آن سرای جاویدان باشد. این مطلب را با ذکر گوشه ای از علم غیب پروردگار که از همه چیز درباره انسان از جمله لحظه مرگ او و حتی جنینی که در شکم مادر است آگاه است تکمیل کرده و سوره را پایان می دهد. نکته مهم اینکه در این سوره از داستان های پیامبران خبری نیست و کم کم مردم را با احکام (مثل نماز، زکات، امر به معروف ...) آشنا می کند

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

پیروی از دستور خداوند عامل رستگاری

1. الف، لام، میم.

2. این است آیات کتاب حکمت‌آموز.
3. قرآن کتاب هدایت و رحمت برای نیکوکاران است؛
4. همان هایی که نماز می خوانند، زکات می دهند و به روز قیامت یقین دارند.
5. آنها از جانب پروردگار شان هدایت یافته و پیروز و رستگارند.
6. (این آیه درباره نضر بن حرث بن کلدۀ نازل شده که کتاب‌هایی می‌خرد که در آن داستان مربوط به ایرانیان از قبیل رستم و اسفندیار بود، و مردم را به آن مشغول می‌کرد تا از شنیدن قرآن منصرف شوند و همچنین کسانی بودند که کنیزانی آوازه‌خوان را وادار به آوازخوانی می‌کرد تا کسی به قرآن گوش ندهند) بعضی از مردم خریدار سخنان بیهوده‌اند، تا به و سیله آن بدون آگاهی، مردم را از راه خدا گمراه کنند، اینها قرآن را به مسخره می‌گیرند. نصیب این گونه افراد عذابی خوار کننده است.
7. هنگامی که آیات ما بر او تلاوت می‌شوند مستکبرانه رو گردان می‌شود انگار آیات ما را نشنیده باشد و گویا گوش‌هایش سنگین باشند! ای پیامبر او را به عذابی دردناک بشارت بده.

8. پاداش کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، باغهای پر نعمت بهشت است.
9. آنها برای همیشه در آن می مانند و عده الهی حق است و او مقتدر و حکیم است.
10. خداوند آسمانها را بی هیچ ستونی که ببینید آفرید و بر روی زمین کوه ها را قرار داد تا شما تکان نخورید و از هر گونه جنبنده ای در روی زمین پراکنده کرد. ما از آسمان آب فرستادیم و در زمین هر گونه گیاه نیکویی رویانیدیم.
11. اینها آفرینش الهی است حالا به من نشان بدهید غیر خداوند چه چیز را آفریده است. بلکه ستمکاران در گمراهی آشکارند.

پندهای لقمان حکیم

12. ما به لقمان حکمت دادیم و گفتیم: شکر الهی را به جا بیاور که هر کس خدا را شکر کند، در واقع به سود خود شکر کرده است و هر کسی کفران نماید، خداوند بی نیاز و ستوده است.
13. و لقمان به پسرش پند می داد و می گفت: پسر عزیزم، کسی را شریک خداوند قرار نده، زیرا شرک ستمی بزرگ است.

14. ما انسان را درباره پدر و مادرش سفارش کردیم. مادرش او را در رحم خود داشت و حامله شده بود و هر روز ناتوانتر می شد. مادر پس از دو سال نوزاد را از شیر گرفت. ما به او سفارش کردیم که: مرا و پدر و مادرت را شکر گزار باش که سرانجام تو نزد من است،
15. اگر والدین با اصرار از تو بخواهند تا چیزی را که نمی دانی چيست با من شریک قرار بدهی، از آنها اطاعت نکن. در دنیا با والدین خود رفتار شایسته داشته باش و خود، راه کسانی را که به درگاه من باز می گردند در پیش بگیر بازگشت همه شما به سوی من است و من از کارهایی که می کرده اید آگاهتان می کنم.
16. پسر عزیزم، اگر عمل به اندازه یک دانه خردل در درون صخره ای یا در آسمانها یا در زمین باشد، خداوند آن را به حساب می آورد، که او ریزین و آگاه است.
17. پسر عزیزم، نماز بخوان، امر به معروف و نهی از منکر کن و بر هر چه بر تو رسد صبر کن زیرا اینها از کارهای مهم زندگی است.
18. پسرم با بی اعتنایی و تکبر از مردم روی برمگردان و مغرورانه بر روی زمین راه نرو؛ زیرا که خداوند انسان متکبر و فخر فروش را دوست نمی دارد.

19. پسرم در رفتارت میانه رو باش صدایت را پایین بیاور که بدترین صداها، صدای خرها است.
- اهمیت تسلیمی در برابر خداوند و دلایل وحدانیت او
20. آیا ندیده اید که خداوند آنچه در آسمانها و زمین هست به تسخیر شما درآورده است و نعمتهای ظاهری و باطنی خود را برای شما فراوان قرار داده است؟ در میان مردم کسانی هستند که بدون آگاهی و هدایت و کتاب روشنی درباره خدا مجادله می کنند.
21. و هر زمانی که به گمراهان گفته شود: از آنچه خداوند فرستاده است پیروی کنید؛ آنها می گویند: نه، ما از آیینی که پدران خود را بر آن یافته ایم پیروی می کنیم اگر چه شیطان به عذاب آتششان فراخوانده باشد.
22. هر کس که مخلصانه دل خود را به سوی خدا متوجه سازد، در حالی که او نیکوکار باشد، پس بی گمان به تکیه گاه مطمئنی تکیه کرده است سرانجام همه کارها به سوی خداست.
23. ای پیامبر! هر که کافر شد، کفرش تو را ناراحت نکند بازگشت آنها به سوی ماست و به آنچه انجام داده اند آنها را آگاه می کنیم؛ زیرا که خداوند به اسرار دلها آگاه است.

24. ما برای مدت کمی در دنیا کافران را بهره مند می کنیم
 آنگاه به عذاب شدید قیامت گرفتارشان خواهیم کرد.
25. اگر از مشرکان بپرسی: چه کسی آسمانها و زمین را
 آفریده است؟ خواهند گفت: خداوند بگو: **الْحَمْدُ لِلَّهِ**، ولی
 بیشترشان نمی دانند.
26. آنچه در آسمانها و زمین هست مال خداست؛ زیرا
 خداوند بی نیاز، پسندیده و مقبول است.
27. (این آیه در جواب یهودیان نازل شده که گفته بودند: به
 ما تورات داده شده که در آن همه چیز از حکمت موجود
 است) اگر همهٔ درختهای روی زمین قلم شوند و دریا به
 همراهی هفت دریای دیگر مرکب، کلمات خداوند تمام
 نمی شود و خداوند مقتدر و حکیم است.
28. خلق کردن همه شما و زنده کردن دوباره شما در
 قیامت همانند خلق کردن یک تن است؛ زیرا که خداوند
 شنوا و بیناست.
29. آیا ندیده ای که خداوند در طول سال از شب کم می
 کند و روز را طولانی می کند و از روز کم می کند و
 شب را طولانی می کند و آفتاب و ماه را مسخر و رام
 ساخت که هر یک تا زمانی معین در حرکت است؟
 خداوند به کارهایی که می کنید آگاه است.

30. این قدرت عظیم الهی بدان سبب است که خدای یکتا حق است و هر چه به جز او یاد می کنید باطل است و خداوند بلندمرتبه و بزرگوار است.
31. آیا ندیده ای که کشتی به لطف الهی در دریا روان می شود تا خدا بخشی از آیات قدرت خود را به شما نشان دهد؟ در این کار، برای مردم صابر و سپاسگزار عبرتهاست.
32. و هر زمانی موجهای عظیم دریا مانند ابرها کشتی ها را فرا بگیرد، همه سرنشینان کشتی خداوند را از روی اخلاص یاد می کنند و دعا می خوانند اما هر زمانی که خداوند آنها را نجات بدهد و به خشکی برساند، تعداد کمی از آنها به عهد خود وفا کنند و آیات ما را جز اشخاص غدار و ناسپاس کسی دیگری انکار نمی کنند.
33. ای مردم، از پروردگارتان بترسید و از روزی که هیچ پدری کیفر فرزند را به عهده نگیرد و هیچ فرزندی کیفر پدر را عهده دار نشود بترسید. وعده خداوند حق است. زندگی دنیا شما را فریب ندهد و نیز کرم خداوند شما را مغرورتان نسازد.
34. (مردی بادیه‌نشین به نام وارث از پیامبر پرسید: یا محمد زن من آبستن است به من خبر بده که

چه خواهد زائید؟ مردم منطقه ما دچار خشکسالی، چه وقت باران خواهد آمد؟ همچنین به من بگو کجا و چه وقت خواهم مرد سپس این آیه) خداوند می داند که قیامت چه وقت می آید. خداوند باران می فرستد و از آنچه در رحمهاست آگاه است و هیچ کس نمی داند که فردا چه چیز به دست خواهد آورد و کسی نمی داند که در کدام زمین خواهد مرد. بدون شک، خداوند دانا و آگاه است.

سوره سجده

(سوره سجده سی و دومین/هفتادوپنجمین سوره قرآن کریم و دارای 30 آیه و مکی می باشد. این سوره به این سبب "سجده" نام گذاری شده است که در آیه پانزدهم آن دستور سجده در برابر خداوند داده شده است. این سوره نیز اندکی قبل از هجرت پیامبر بعد از سوره مومن در مکه نازل شده است. فضای حاکم در مکه علیه پیامبر بود و مشرکان شبهاتی را برای پانگرفتن اسلام مطرح می کردند. سوره سجده به حکم آنکه از سوره های مکی است خطوط اصلی سوره های مکی یعنی بحث از مبدء و معاد و بشارت و انذار را تعقیب می کند. هدف اصلی سوره تقویت مبانی ایمان به مبدء و معاد و ایجاد موج نیرومندی از حرکت به سوی تقوا، و بازداري از سرکشی

و طغیان و توجه به ارزش مقام والای انسان است که مخصوصا در آغاز حرکت اسلام و در محیط مکه فوق العاده لازم بوده است.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. الف، لام، میم.
2. نازل شدن این کتاب، که در آن هیچ شکی نیست، از جانب پروردگار جهانیان است.
3. آیا مشرکان می گویند: این قرآن را پیامبر به دروغ به خدا نسبت داده است. قرآن سخن حقی از سوی خداوند است تا مردمی را که پیش از این بیم رسانی به نزدشان نیامده، بیم دهی؛ شاید هدایت شوند.

خلقت جهان و انسان

4. خداوند آسمانها و زمین و آنچه را در بین آنهاست، در مدت شش روز آفرید سپس به اداره جهان پرداخت. شما غیر از خداوند سرپرست و شفیع ندارید. آیا پند نمی گیرید و به خود نمی آید؟!
5. خداوند همه امور را از آسمان تا زمین تدبیر و تنظیم می کند، سپس در روزی که اندازه آن به شمارش شما هزار سال است به سوی او بالا می رود.
6. این همان خداوندی است که آگاه به غیب و شهود است و مقتدر و مهربان می باشد؛

7. همان کسی که هر چیزی را در نیکوترین صورت آفرید و آفرینش انسان را از گل آغاز کرد.
8. آنگاه نسل او را از عصاره ای از آب بی مقدار آفرید.
9. آن گاه خداوند آدم را درست و مرتب کرد، و از روح خود در او دمید. خداوند برای شما گوش، چشم و دل آفرید در حالی که شما کم سپاس گزاری می کنید.
10. مشرکان می گویند: آیا پس از آن که در دل خاک نابود شدیم، دوباره زنده می شویم؟ آری آنها به دیدار با پروردگارش ایمان ندارند.
11. بگو: فرشته مرگ که بر شما مامور شده است روح شما را می گیرد، سپس به سوی پروردگارتان باز گردانده می شوید.
12. و اگر بینی مجرمان را در آن هنگام که در پیشگاه پروردگارش سرافکنده اند و می گویند: پروردگارا! وعده هایت را دیدیم و شنیدیم ما را به دنیا بازگردان تا کارهای شایسته کنیم؛ زیرا ما اکنون به یقین رسیده ایم و حقیقت را درک کرده ایم.
13. اگر می خواستیم همه انسانها را هدایت می کردیم؛ ولی سخن من حق است که جهنم را از جن و انس همگی پر می کنم.

14. پس ای کافران به کیفر آنکه دیدار چنین روزی را فراموش کرده بودید، اکنون عذاب را بچشید ما نیز شما را از یاد برده ایم. شما به سزای کارهایی که می کرده اید عذاب جاوید را بچشید.

سجده واجب

15. تنها کسانی به آیاتِ ما ایمان می آورند که وقتی به وسیلهٔ آن آیات، پند داده می شوند، سجده کنان به خاک می افتند و همراه با ستایش پروردگارشان را تسبیح می گویند و آنها هیچگاه تکبر نمی ورزند.

16. (این آیه درباره کسانی نازل شده که در دل شب از خواب برمی خیزند و نماز شب می خوانند) مومنان از بستر خواب خود بلند می شوند، پروردگارشان را با بیم و امید یاد می کنند و از آنچه به آنها داده ایم انفاق می کنند.

17. و هیچ کس از آنچه باعث خوشحالی آنها گردیده خبر ندارد که به پاداش کارهایی که می کرده برایش ذخیره و پنهان شده است.

عدم برابری مومن و فاسق

18. آیا مؤمن و فاسق باهم برابرند؟! نه آنها باهم برابر نیستند.

19. اما کسانی که ایمان آوردند و عمل نیک انجام دادند باغ های پر نعمت برای ایشان خواهد بود. این پاداش به سبب آن اعمال نیکی است که انجام می دادند.

20. و اما کسانی که فاسق شدند جایگاهشان آتش دوزخ خواهد بود. آنها هرگاه بخواهند از آتش بیرون بیایند به سوی آن بازگردانده می شوند. به آنها گفته می شود: بچشید عذاب این آتشی را که آن را دنیا تکذیب می کردید.

21. ما به آنها عذاب نزدیکتر را در دنیا قبل از عذاب بزرگتر آخرت می چشانیم؛ شاید به سوی خدا بازگردند.

22. کیست ستمکارتر از آن کسی که او را به آیات پروردگارش پند دهند ولی او به آن توجه نکند و رویش را برگرداند؟ بدون شک ما از مجرمان انتقام می گیریم.

موسی و ائمه بنی اسرائیل

23. ما به موسی کتاب تورات را دادیم، و شک نداشته باش که موسی تورات را دریافت کرد، و ما آن را راهنمای بنی اسرائیل قرار دادیم.

24. از میان قوم بنی اسرائیل تعدادی را امام و رهبر قرار دادیم به سبب اینکه آنها صبور بودند و به آیات ما یقین داشتند، لذا به دستور ما به هدایت مردم پرداختند.

25. پروردگار تو در روز قیامت در مورد اختلافاتی که مردم باهم داشتند، بین آنها داوری خواهد کرد.
26. آیا امت های را که ما پیش از این مشرکان نابود کردیم و اکنون اینها در خانه هایشان راه می روند سبب هدایتشان نمی شود؟ در این سرگذشت عبرت‌هاست، چرا نمی شنوند؟
27. آیا این گمراهان نمی بینند که ما آب را روی زمین خشک و بی گیاه روانه می کنیم تا کشتزارها و علفها برویانیم و چارپایان و خودشان از آن بخورند؟ آیا آنها نمی بینند؟
28. کافران می گویند: اگر راست می گوئید، پس این پیروزی شما چه وقت است؟
29. بگو: روز پیروزی، ایمان آوردن کافران سودی به حالشان نخواهد داشت و به آنها مهلت داده نمی شود؛
30. پس، از آنها اعراض و دوری کن و منتظر باش، که آنها نیز در انتظارند.

سوره احزاب/گروه ها

(سوره احزاب سی و سومین/نودمین سوره از قرآن کریم و دارای 73 آیه و مدنی می باشد. این سوره به این خاطر احزاب نام‌گذاری شده است که در آیات بیست و بیست و دوم آن سخن از احزاب و

گروه‌ها گفته شده است. سوره احزاب پس از سوره آل عمران در سال پنجم هجری نازل شد. فضای نزول سوره فضایی آموزشی است آموزش احکام و اخلاق اسلامی و نیز بطلان خرافات دوران جاهلی و همچنین برخی وقایع و رویدادهای همان زمان در این سوره آمده است. بنابراین مهمترین اهداف این سوره عبارت است از: سازماندهی زندگی اجتماعی مسلمانان با بیان مقررات و قوانین زندگی برای آنان؛ هدایت مسلمانان در دوره سخت هجوم مشرکان و خیانت یهودیان طی دو جنگ احزاب و بنی قریظه؛ مبارزه با رسوبات خرافات جاهلی در میان مسلمانان.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. (ابوسفیان و عکرمه و ابوالاعور بعد از جنگ احد به مدینه آمده با عده دیگر که قبلا از پیامبر امان نامه گرفته بود، نزد پیامبر آمده و گفتند: یا محمد از ذکر نام خدایان ما صرفنظر کن و بگو که آن‌ها شفاعت کننده هستند. ما نیز تو را وامی گذاریم و با خدای تو کاری نخواهیم داشت، این موضوع بر پیامبر گران آمد.) ای پیامبر، تنها از خدا بترس و از کافران و منافقان پیروی نکن؛ که خداوند دانا و حکیم است.
2. از چیزی که پروردگارت بر تو وحی می کند، پیروی کن که خداوند به آنچه شما انجام می دهید آگاه است.

3. و بر خداوند اعتماد کن، همین بس که خداوند نگهبان تو است.

4. (منافقان گفتند: محمد دارای دو قلب است سپس خداوند آن‌ها را با نزول این آیه تکذیب کرد.) خداوند در درون هیچ کسی دو دل قرار نداده است. شما که به رسم جاهلیت زنانتان را مادر خود می‌خوانید مادرتان قرار نداده است، همچنین فرزند خواندگانتان را فرزندانتان نساخته است. اینها چیزهایی است که به زبان می‌گویند و سخن حق از آن خداست و اوست که راه را نشان می‌دهد.

5. (برخی از اصحاب زید بن حارثه را که پسر خوانده پیامبر بود، زید بن محمد می‌خواندند، تا این که این آیه نازل گردید) پسر خوانده‌ها را به نام پدرانشان یاد کنید که این کار در نزد خداوند منصفانه‌تر است. اگر پدران شان را نمی‌شناسید، آنها برادران دینی و دوستان شما می‌باشند اگر پیش از این خطایی کرده اید اشکالی ندارد، مگر آنکه قلباً قصد کرده و عمداً خطا کرده باشید. خداوند آمرزنده و مهربان است.

6. (هنگامی که فرمان پیامبر ص در مورد حرکت برای جنگ تبوک صادر شد، بعضی گفتند: ما باید از والدین خود

اجازه بگیریم آنگاه این جمله نازل شد که «النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ» پیامبر در مدینه میان مسلمانان (انصار و مهاجرین) عقد برادری برقرار کرده بود، به گونه‌ای که مثل برادر حقیقی از یکدیگر ارث می‌بردند، اما وقتی این آیه نازل شد، دیگر آن حکم لغو شد. پیامبر به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است و زنان پیامبر مادران مؤمنان هستند. در کتاب خداوند خویشاوندان نسبی از مؤمنان و مهاجران به یکدیگر سزاوارترند، مگر آنکه بخواهید به یکی از دوستان خود نیکی کنید و این حکم در کتاب خدا مکتوب است.

7. ای پیامبر! به یاد بیاور زمانی را که از پیامبران پیمان گرفتیم و از تو و از نوح و ابراهیم و موسی و عیسی فرزند مریم و از همهٔ اینها پیمان محکم گرفتیم،
8. تا از صداقت راستگویان بپرسد و برای کافران عذاب دردناکی آماده کرده است.

جنگ احزاب/ خندق در سال پنجم هجرت

9. (یهودیان، مشرکان و منافقان قصد تصرف مدینه را داشتند، مسلمانان سخت ترسیده بودند و منافقان به بهانه‌های مختلف از جنگ شانه خالی می‌کردند، اما با تدبیر مسلمانان که اطراف مدینه را خندق کردند و امدادهای

غیبی که خداوند باد و فرشتگان را به کمک مسلمانان فرستادند، سرانجام مسلمانان پیروز شد. ای مومنان، از نعمتی که خداوند به شما داده است یاد کنید، زمانی که لشکر دشمن به سوی شما هجوم آوردند و ما باد و لشکرهایی را که نمی دیدید به سوی دشمنان شما فرستادیم و خداوند به آنچه انجام می دادید بینا بود.

10. همان زمانی که لشکر دشمن از بالا و پایین شهر مدینه به شما حمله ور شدند و چشمها از ترس خیره و جان به لب رسیده بود و به خداوند گمانهای گوناگونی بردید.

11. در آنجا مؤمنان در معرض امتحان قرار گرفتند و سخت متزلزل و دچار تردید شدند.

12. (وقتی جنگ احزاب شروع شد، مسلمانان به کندن خندق در اطراف مدینه مصروف شدند تا این که در قسمتی از این کندن به سنگ سختی برخورد کردند و پیامبر با دست خود به کندن و شکافتن سنگ مزبور پرداخت در چنین موقعی منافقان زبان به طعن گشودند و این آیه نازل شد) در همان زمان منافقین و آنهایی که دلی بیمار داشتند می گفتند: خداوند و پیامبر او جز وعده های دروغ به ما نداده اند.

13. (در جنگ احزاب گروهی از منافقان به رسول خدا می گفتند: به ما اجازه بده که به منازل خویش برگردیم زیرا از یهود در این جنگ می ترسیم و منازل آنها در اطراف مدینه بوده است و این آیه درباره آنها نازل گردید) گروهی از منافقان گفتند: ای مردم مدینه! دیگر جای ماندن شما در میدان جنگ نیست، برگردید. گروهی از آنها از پیامبر رخصت می خواستند و می گفتند: خانه های ما بدون حفاظ است در حالی که بی حفاظ نبود البته آنها قصدی فرار از جنگ داشتند.
14. البته اگر دشمنان از اطراف مدینه بر منافقان وارد می شدند و پیشنهاد بازگشت به کفر به آنها می دادند، می پذیرفتند و جز زمان کمی در این راه باقی نمی ماندند.
15. منافقان پیش از این با خدا پیمان بسته بودند که در جنگ به دشمن پشت نکنند خدا از پیمان خود بازخواست خواهد کرد.
16. ای پیامبر به آنها بگو: اگر از مرگ و کشته شدن فرار می کنید، آن فرار به سود شما نیست و جز استفاده کمی از زندگی نخواهید برد.
17. ای پیامبر به آنها بگو: چه کسی می تواند در برابر خداوند از شما حمایت کند اگر او برای شما بدی یا

رحمت بخواهد؟ و آنها غیر از خداوند برای خود یار و یآوری نمی یابند.

18. خداوند می شناسد چه کسانی از شما مردم را از جنگ منصرف می کنند و نیز می شناسد چه کسانی به برادران خود می گفتند: به نزد ما بیایید و جز اندکی در جنگ شرکت نکنید،

19. منافقان هر خیری را از شما دریغ می دارند، و چون ترس جنگ پیش بیاید، می بینی که به سوی تو نگاه می کنند و چشمانشان در کاسه چشم، می گردد مثل کسی که از ترس مرگ بیهوش شده باشد و چون ترس از میان برود، از حرص غنایم با زبان تیز خود شما را اذیت می کنند، اینها ایمان نیاورده اند و خدا اعمالشان را تباه کرده است و این کار بر خدا آسان بوده است.

20. منافقان گمان می کردند که لشکر دشمن از اطراف مدینه نرفته است و اگر بار دیگر لشکر دشمن بیایند، آنها دوست دارند که کاش در میان اعراب بادیه نشین بودند، و از همان جا خبرهای شما را می پرسیدند، و اگر در میان شما هم می بودند جز اندکی جنگ نمی کردند.

21. برای شما و کسانی که امید به پروردگار و روز قیامت دارند و خدا را بسیار یاد می کنند، زندگی رسول خدا سرمشق بسیار نیکو است.
22. زمانی که مؤمنان در جنگ احزاب لشکر دشمن را دیدند، گفتند: این همان چیزی است که خدا و پیامبرش به ما وعده داده اند و خدا و پیامبرش راست گفته اند و جنگ احزاب جز به ایمان و تسلیمشان نیفزود.
23. از مؤمنان مردانی هستند که به پیمانی که با خدا بسته بودند وفا کردند، بعضی از آنها بر سر پیمان خویش جان باختند و شهید شدند و بعضی هم چشم به راهند. آنها هیچ گونه تغییری در پیمان خود ندادند.
24. تا خداوند راستگویان را به سبب راستی شان پاداش دهد و منافقان را اگر بخواهد عذاب کند یا توبه آنها را بپذیرد، که خداوند آمرزنده و مهربان است.
25. و خدا کافران (شرکت کننده در جنگ احزاب) را در حالی که به پیروزی و غنیمت دست نیافتند با خشم و اندوهشان برگرداند، و خدا سختی جنگ را از مؤمنان برداشت؛ و خداوند همیشه نیرومند و مقتدر است.
26. (بنی قریظه یکی از طوایف یهود در ابتدا با رسول خدا پیمان بست، اما در جنگ احزاب به خیال پیروزی،

پیمان خود را شکستند و با مشرکان مکه در جنگ احزاب کمک کردند ولی با رسوایی، در سال پنجم هجرت شکست خوردند و مسلمانان قلعه های آنها را محاصره کردند و آنها پس از بیست و پنج روز محاصره به مسلمانان تسلیم شدند و مدینه را ترک کردند. و پروردگار، گروهی از اهل کتاب را که از مشرکان حمایت می کردند از قلعه هایشان پایین کشید و در دلهايشان رعب و وحشت انداخت تا اینکه شما گروهی از آنها را کشتید و جمعی را به اسارت درآوردید.

27. خداوند زمین، خانه ها و اموال بنی قریظه و زمینهایی را که شما هنوز بر آنها پای نگذاشته بودید نصیب شما کرد و خداوند بر هر کاری تواناست.

پیامبران و همسران

28. (به دنبال کسب غنایم جنگی، همسران پیامبر بیشتر به زندگی دنیایی رو آوردند و از پیامبر وسایل و امکانات رفاهی طلب کردند. رسول خدا با خواسته آنها مخالفت کرد و به مدت یک ماه از آنها فاصله گرفت تا این آیات نازل شد.) ای پیامبر، به زنان بگو: اگر خواهان زندگی دنیا و زینتهای آن هستید، بیایید تا مهریه شما را پرداخت کنم و به خوبی و خوشی شما را رها سازم؛

29. و اگر خدا و پیامبر و جهان آخرت را می خواهید، پس خداوند برای نیکوکاران شما پاداشی بزرگ آماده کرده است.

30. ای زنان پیامبر، اگر یکی از شما مرتکب گناه آشکاری شود، عذاب او دو برابر می باشد و این کار بر خداوند آسان است.

جزء بیست و دوم

31. و هر کسی از شما از خدا و پیامبرش متواضعانه پیروی کند و کاری شایسته انجام دهد، به او دو برابر پاداش می دهیم و برای او روزی پرارزشی فراهم کرده ایم.

32. ای زنان پیامبر، شما اگر تقوا پیشه کنید، همانند زنان عادی نیستید، پس ناز کرده سخن نگوئید تا آن مردی که در قلب او بیماری هست به شما طمع کند. سخن خود را درست و پسندیده بگوئید.

آیه تطهیر

33. (بخش پایانی آیه درباره پنج تن آل عبا نازل شده است) و در خانه های خود بمانید، و مانند دوران جاهلیت نخست، با خودنمایی و آرایش ظاهر نشوید، و نماز به پا دارید و زکات بدهید، و خدا و رسولش را اطاعت کنید.

"خداوند خواسته همه آلودگی ها را از شما اهل بیت دور کند و شما را کاملا پاکیزه گرداند".

34. آنچه در خانه هایتان از آیات خدا و حکمت تلاوت می شود، یاد کنید، که خدا لطیف و آگاه است.

35. (امّ سلمه به رسول خدا گفت: یا رسول الله چرا موضوع مردان در قرآن ذکر می گردد ولی اسمی از زنان برده نمی شود سپس این آیه نازل گردید) خداوند برای مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان مومن و مردان و زنان فرمانبردار و مردان و زنان راست گو و مردان و زنان شکیبیا و مردان و زنان خاشع و مردان و زنان انفاق کننده و مردان و زنان روزه دار و مردان و زنان پاکدامن و مردان و زنانی که بسیار به یاد خدا هستند، بخشش و پاداش بزرگی آماده کرده است.

داستان ازدواج زینب با زید و آنگاه با پیامبر

36. (رسول خدا ص خواست زینب دختر جحش را به عقد زید بن حارثه درآورد. زینب زن متشخص و از قریش بود، لذا از این دستور امتناع ورزید سپس این آیه نازل و آنگاه زینب راضی شد) هیچ مرد و زن با ایمانی را در کاری که خداوند و رسول او حکم می کنند، اختیاری

نیست و هر کسی با دستور خدا و رسول او مخالفت کند، در گمراهی آشکاری قرار گرفته است.

37

(این آیه مربوط به زید بن حارثه پسر خوانده پیامبر است که وی برده‌ای بود که قبیله‌ی زید او را از خود راندند و پیامبر زید را فرزند خوانده‌ی خود قرار داد، زید مسلمان شد و پیامبر هم او را در راه خدا آزاد کرد. پیامبر از دختر عمّه‌اش زینب برای زید خواستگاری کرد. در آغاز، زینب خیال کرد حضرت او را برای خودش خواستگاری می‌کند اما بعد که فهمید برای زید است ناراحت شد، زیرا تا آن زمان هیچ زن آزادی همسر برده نمی‌شد. پس از ازدواج، ناسازگاری بین آنان آغاز شد و زید تصمیم گرفت زینب را طلاق دهد، ولی پیامبر به او می‌فرمود: همسرت را طلاق نده، بالاخره زید او را طلاق داد و آنگاه پیامبر به امر خداوند با او ازدواج کرد تا سنت جاهلی را بشکنند که گرفتن همسر پسر خوانده و دختر عمه را جایز نمی‌دانست. خداوند نام همسران پیامبر را به آن حضرت آموخته بود و در میان آنان نام زینب دختر جحش نیز بود؛ حضرت دید او همسر زید است و چگونه زن زید همسر او خواهد شد؟ این معنا در دل حضرت بود که با حکم خداوند به ازدواج پیامبر با

زینب، حکمت آن آشکار شد.) و تو، به زید که خدا نعمتش داده بود و او اسلام آورد و تو نیز نعمتش داده بودی که او را آزاد کردی، گفتی: زنت را برای خود نگه دار و از خدا بترس در حالی که در دل خود آنچه را خدا آشکار ساخت مخفی داشته بودی و از مردم می ترسیدی، حال آنکه خدا از هر کس دیگر سزاوارتر بود که از او بترسی پس چون زید نیاز خود را از همسرش به پایان برد و او را طلاق داد، من زینب را به همسری تو درآوردیم تا برای مؤمنان در ازدواج با زنان فرزندان خوانده هایشان، اگر او را طلاق داده باشد، مشکلی نباشد و حکم خداوند شدنی است.

38. بر پیامبر هیچ گونه مشکلی به خاطر آنچه خداوند بر او واجب کرده، نیست. این سنت پروردگار است که در گذشته نیز اجرا شده است و فرمان خدا به اندازه معین می باشد.

39. کسانی که پیامهای خداوند را برای مردم می رسانند و از خداوند می ترسند و از هیچ کس جز او نمی ترسند، خدا برای حساب کردن اعمالشان کافی است.

40. (زمانی که پیامبر با زینب همسر پسرخوانده خود که از زید طلاق گرفته بود ازدواج کرد عده ای گفتند: پیامبر

زن فرزند خویش را به عقد خود درآورده است در صورتی که در شرع او جائز نیست. خداوند این آیه را فرستاد و فرمود که محمد پدر زید نمی باشد بلکه زید فرزند خوانده پیامبر بوده و از صلب او نبوده است و این گونه ازدواج جایز است.) محمد پدر هیچ یک از مردان شما نیست او رسول خدا و خاتم پیامبران است. خداوند به هر چیزی داناست.

41. ای کسانی که ایمان آورده اید، خداوند را زیاد یاد کنید.
42. و در هر صبح و شام خداوند را تسبیح بگویید.
43. خداوند همراه فرشتگانش بر شما درود می فرستد تا شما را از تاریکی ها بیرون کرده و به نور برساند. خداوند به مومنان مهربان است.
44. تحیت و خوشامد گویی مؤمنان در آن روزی که خدا را ملاقات می کنند سلام است و خدا پاداش پرارزشی برای مؤمنین آماده کرده است.
45. ای پیامبر، ما تو را فرستادیم تا شاهد و مژده دهنده و بیم دهنده مردم باشی.
46. و مردم را با اجازه پروردگار به سوی خداوند بخوانی و تو را به عنوان چراغی درخشان فرستاده ایم.

47. (زمانی که آیه 2 سوره فتح «لِيُغَيِّرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَ مَا تَأَخَّرَ» نازل گردید. مردانی از مؤمنین نزد رسول خدا آمدند و گفتند یا رسول الله بر تو نزول این آیه گوارا باد و ما می دانیم که خداوند تو را مشمول عنایت خویش قرار می دهد پس خداوند با ما چه خواهد کرد؟ سپس این آیه نازل شد.) و مؤمنان را بشارت بده که از سوی خدا برایشان فضیلتی بزرگ آمده است.
48. از کافران و منافقان اطاعت نکن و به آزارهایشان اعتنایی نکن و بر خدا توکل کن که خداوند برای حمایت از تو کافی است.
49. ای مومنان! هروقت زنان مومن را به عقد خود در آوردید و پیش از نزدیکی کردن، اگر طلاقشان دادید، در این صورت لازم نیست عده نگه دارید تا حساب آن را داشته باشید؛ بنا بر این آنها را با پرداخت نیم مهریه بهره مند سازید و با خوبی و خوشی از آنها جدا شوید.
50. (ام شریک غزیه دختر جابر بن حکیم الدوسیه که زنی زیباروی بود خود را به رسول خدا عرضه کرد و بخشید و پیامبر هم قبول کرد.) ای پیامبر، ما زنانی را که مهرشان را داده ای و آنان را که به عنوان غنایم جنگی که خدا به تو ارزانی داشته است مالک شده ای و دختر

کاکاها/عموها و دختر عمه ها و دختر ماماها/داییها و دختر خاله های تو را که با تو مهاجرت کرده اند بر تو حلال کردیم؛ و نیز زن مؤمنی را که خود را به پیامبر بخشید، هر گاه پیامبر بخواهد او را به زنی بگیرد این حکم ویژه توست نه دیگر مؤمنان ما می دانیم در باره زنانشان و کنیزانشان چه حکمی کرده ایم، تا برای تو مشکلی پیش نیاید و خدا آمرزنده و مهربان است.

51. ای پیامبر! نزدیکی و همخوابی با هریک از همسرانت را که بخواهی می توانی به تأخیر بیندازی و هرکدام را که بخواهی می توانی در کنارش بخوابی و اگر بخواهی هرکدام از آنها را که بر کنار کرده ای نزدش بخوابی هیچ اشکالی ندارد و گناهی بر تو نیست و این حکم خدا نزدیک تر است برای اینکه چشم زنانت روشن گردد و ناراحت نشوند، و آنچه به آنها داده ای تمامی شان خوشحال باشند و خدا از آنچه در دل های شما است آگاه می باشد، و خدا دانا و بردبار است.

52. بعد از این، دیگر هیچ زنی بر تو حلال نیست و نباید این همسرانت را با زنان دیگری تبدیل کنی، هرچند از زیبایی او خوشت بیاید، مگر آن زنانی که به عنوان

غنیمت به دست تو بیفتد. خداوند مراقب هر چیزی است.

53. (برخی از صحابه از جمله طلحه گفته بود که بعد از رحلت پیامبر من با عایشه ازدواج می کنم) ای مومنان! بدون اجازه وارد خانه پیامبر نشوید، مگر آن که برای صرف غذا به شما اجازه داده شود. زودتر از وقت تهیه غذا هم حاضر نشوید؛ ولی وقتی شما را دعوت کردند، وارد شوید. هنگامی که غذا خوردید، خانه پیامبر را ترک کرده و پراکنده گردید و جلسه گفتگو و انس تشکیل ندهید که این کار باعث آزار رسول خدا می شود و او هم از شما شرم می کند؛ ولی خداوند از بیان حق شرمی ندارد. هر وقت چیزی از وسایل زندگی از همسران پیامبر خواستید، از پشت پرده طلب کنید این کار برای دل‌های شما و زنان پیامبر بهتر و پاکیزه تر است. شما حق ندارید رسول خدا را آزار دهید. و نیز شما حق ندارید که در هیچ زمانی بعد از پیامبر با همسرانش ازدواج کنید. این کار نزد پروردگار گناهی بزرگ است.

54. (طلحه ابراز داشت که بعد از مرگ پیامبر با زن او ازدواج می کند اما عده ی آن را در دل پنهان داشتند)

اگر چیزی را آشکار کنید یا مخفی بدارید، در هر حال خدا به هر چیزی آگاه است.

55. (سبب نزول آیه چنین بوده است وقتی که موضوع حجاب در آیه 53 «فَسأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ» نازل گردید، پدران و پسران می گفتند: ما باید با دختران و مادران خود از پشت پرده صحبت کنیم و آن ها را نبینیم سپس این آیه نازل گردید و بیان فرمود که حکم آن ها برخلاف دیگران است.) بر زنان، گناهی نیست اگر در نزد پدر و پسر و برادر و برادرزاده و خواهرزاده و زنان مسلمان و کنیزانی که در اختیار دارند، بی حجاب باشند از خدا بترسید که خداوند بر همه چیز شاهد و ناظر است.

56. خداوند و فرشتگانش بر پیامبر صلوات می فرستند ای مومنان شما هم، بر پیامبر صلوات بفرستید و بصورت شایسته بر او سلام کنید و تسلیم دستور او گردید.

57. بدون شک کسانی که خدا و پیامبرش را آزار می دهند، خدا در دنیا و آخرت آنها را لعنت کرده و برایشان عذابی خوارکننده آماده کرده است.

58. (آدم های بیمار در راهها وقتی که زنی را می دیدند، اذیت می کردند.) کسانی که مردان و زنان مومن را

بدون جهت اذیت کنند، تهمت و گناه بزرگی را مرتکب شده اند.

آیه حجاب

59. (زنان مؤمن در هنگام نماز به مسجد می رفتند و با رسول خدا به جماعت نماز می خواندند. جوانان سر راه زنان می ایستادند و متعرض آن ها شده و موجبات اذیت و آزار آن ها را فراهم می ساختند سپس این آیه نازل گردید) ای پیامبر! به همسران و دخترانت و همسران مومنان بگو: که خود را به وسیله چادر بپوشانند، این کار برای آن که شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است خداوند بخشنده و مهربان است.
60. (منافقان در مدینه زنان را اذیت می کردند و در هنگام جنگ با کفار و مشرکان علیه مسلمانان شایعه پراکنی می کردند آنگاه این آیه نازل شد) اگر منافقان و کسانی که در دلهایشان بیماری است و آنها که در مدینه شایعه پراکنی می کنند از کار خود دست بر ندارند، تو را بر آنها مسلط می گردانیم تا از آن پس جز اندکی با تو در شهر همسایه نباشند.
61. اینها لعنت شده اند هر جا یافته شوند باید دستگیر گردند و به سختی کشته شوند.

62. این سنت الهی است که در میان پیشینیان نیز بود و در سنت الهی تغییری نمی بینی.
63. مردم از تو از قیامت می پرسند، بگو: علم آن نزد خداست و تو چه می دانی، شاید قیامت نزدیک باشد.
64. خداوند کافران را لعنت کرده و برای آنها آتشی سوزان آماده کرده است.
65. کفار برای همیشه در آتش می مانند و هیچ دوست و یآوری نخواهند یافت.
66. روزی که صورتهای کافران را در آتش بگردانند، می گویند: ای کاش خدا و رسول او را اطاعت کرده بودیم.
67. (این آیه درباره دوازده نفری نازل شده که در جنگ بدر به کفار و دشمنان اسلام کمک کردند، سپس از قول کسانی که فریب آن ها را خورده بودند در آیه بعدی نفرین می فرستد.) و کفار همچنین می گویند: پروردگارا! ما فرمان رهبران و بزرگان خود را اطاعت کردیم که ما را گمراه کردند.
68. پروردگارا! عذاب آنها را دو برابر کن و لعنت بزرگ را شامل حالشان کن.
69. (بنی اسرائیل برای اذیت کردن حضرت موسی شایع کرده بودند که وی مانند سایر مردان نیست که بتواند

ازدواج کند. حضرت موسی روزی برای غسل کردن کنار رودخانه ای رفت و لباس خود را بر روی سنگی نهاد، وزش باد لباس‌های او را به دور انداخت و موسی به ناچار به دنبال لباس‌های خود رفت در این میان برخی از بنی اسرائیل وی را دیدند و فهمیدند که گمان سوئی که درباره او برده بودند، درست نبوده است. ای مومنان! همانند کسانی نباشید که موسی را آزار دادند؛ و خداوند او را از آنچه در حق او می گفتند مبرا ساخت؛ و او نزد خداوند، آبرومند بود.

70. ای مومنان! از خدا بترسید و همیشه سخن درست بگویید،

71. تا خداوند کارهای شما را اصلاح کند و از گناهان شما بگذرد. هرکس خدا و رسول او را اطاعت کند، بدون شک به پیروزی بزرگ دست یافته است.

آیه امانت الهی

72. ما امانت را بر آسمان و زمین و کوه عرضه کردیم، همگی از تحمّل آن امتناع کردند و از آن ترسیدند؛ ولی انسان آن را پذیرفت. بدون شک انسان بسیار ستمکار و نادان بود.

73. تا خداوند، مردان و زنان منافق و مردان و زنان مشرک را عذاب کند و توبه مردان و زنان مومن را بپذیرد که خداوند بخشنده و مهربان است.

سوره سبا/ نام شهری در کشور یمن

(سوره سبا سی و چهارمین/پنجاو هشتمین سوره از قرآن کریم و دارای 54 آیه و مکی می باشد که در بین سال یازدهم و دوازدهم هجرت در مکه پس از سوره لقمان نازل شد. این سوره به این خاطر سبا نام گذاری شده است که در آیه پنزده آن سبا آمده است. سبا نام یکی از شهرهای یمن پایتخت یکی از حکومت های کهن این سرزمین است که پس از فرو ریختن بند مأرب و پیدایش سیل، نابود شد. یاد آوری توحید و نشانه های خدا؛ یادآوری معاد؛ اشاره ای به پیامبران پیشین و رسالت پیامبر اسلام و ارائه ی برنامه ی تربیتی برای مردم از مهمترین اهداف سوره است. لحن آیات سوره سبا نشان می دهد که به وقت نزول سوره مشرکان در انکار بعث و نبوت کاملاً موضع گیری کرده و سران شرک پیروان خویش را به ضد اسلام وا می داشته اند.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ستایش و حمد مخصوص خداوند است که هر چه در آسمان و زمین است مال اوست و در آن جهان نیز ستایش و حمد از آن اوست و او حکیم و آگاه است.
2. خداوند هر چیزی را که در زمین فرورود و یا از زمین بیرون بیاید و هر چیزی که از آسمان نازل شود و یا به آسمان بالا برود، می داند. خداوند مهربان و بخشنده است.
3. کافران می گفتند: قیامت برای ما نخواهد آمد بگو: به پروردگرم که عالم به غیب است، قسم که قیامت به سراغ شما نیز خواهد آمد. به اندازه ذره ای در آسمان و در زمین از خدا پوشیده نیست، نه کوچک تر از آن و نه بزرگتر از آن، نیست جز آن که در کتاب روشن الهی ثبت است.
4. تا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند پاداش دهد، آنان آمرزش و روزی ارزشمندی دارند.
5. و آنهایی که تلاش کردند تا با آیات ما مخالفت و ما را عاجز کنند، برای آنها عذاب سخت و دردناکی خواهد بود.
6. کسانی که علم داده شده اند، می دانند که آنچه از جانب پروردگارت بر تو نازل شده، حق است و به راه خداوند عزیز و ستوده هدایت می کند.

7. و کافران گفتند: آیا مردی را به شما معرفی کنیم که می گوید: زمانی که متلاشی و ریز ریز شوید، از نو آفریده می شوید؟

8. آیا آن مرد بر خداوند دروغ می بندد، یا دیوانه است؟ نه، در واقع کسانی که به آخرت ایمان ندارند، در عذابند و سخت گمراه می باشند.

9. آیا کافران به آسمان و زمین که پیش رو یا پشت سرشان است نگاه نمی کنند؟ اگر ما بخواهیم، آنها را در زمین فرو می بریم یا قطعه ای از آسمان را بر سرشان می اندازیم و در این امر برای هر بنده ای که به سوی خداوند باز می گردد عبرتی است.

زره بافی داوود

10. ما به داوود فضیلتی دادیم که: ای کوه ها و ای پرندگان، با او همصدا شوید و آهن را برایش نرم کردیم،

11. و به داوود گفتیم: زره های کامل بساز و حلقه های آن را به یک اندازه بیاف. کارهای شایسته کنید، که من کارهایتان را می بینم.

داستان سلیمان

12. ما باد را در اختیار سلیمان قرار دادیم، که صبح، مسافت یک ماه را می رفت، و عصر هم همین مسافت را طی می کرد. ما چشمه معدن مس را برای سلیمان روان کردیم. تعداد از جن به دستور و به اذن خداوند پیش سلیمان کار می کردند و هرکدام که از فرمان ما سرپیچی می کرد او را سخت مجازات می کردیم.
13. جنها برای سلیمان هر چه می خواست از نمازخانه، مجسمه، کاسه هایی چون حوض و دیگهای محکم و چسپیده به زمین، می ساختند. ای خاندان داوود، شکرگزار باشید که اندکی از بندگان من شکرگزارند.
14. زمانی که مرگ سلیمان فرارسید، کسی انس و جن را از مرگ سلیمان آگاه نساخت به جز موربانه که عصای او را خورد تا شکست و سلیمان به زمین افتاد آنگاه جن ها فهمیدند که اگر از غیب آگاه بودند در عذاب خوارکننده باقی نمی ماندند!

داستان قوم سبا

15. (قوم سبا در یمن زندگی بسیار خوبی داشتند، اما آنها نعمت های الهی را کفران کردند و عاقبت بخیر نشدند) برای مردم سبا در شهرشان عبرتی بود: دو باغ داشتند، یکی از جانب راست و یکی از جانب چپ. به آنها

گفتیم: از آنچه پروردگارتان به شما روزی داده است بخورید و شکر او را به جای بیاورید. شما شهری زیبا و پاکیزه و پروردگاری آمرزنده دارید.

16. قوم سبا از خداوند روی گردانند، ما هم سیل ویرانگر را بر آنها فرستادیم و دو باغشان را به دو باغی با میوه های تلخ و درخت گز و اندکی سدر بدل کردیم.

17. این کیفر را به سبب اینکه قوم سبا کفران نعمت کردند به آنها دادیم، و آیا ما جز کسی را که ناسپاس است کیفر می دهیم؟

18. ما میان قوم سبا و شهرهایی که در آنها نعمت داده بودیم، شهرهایی نزدیک به هم قرار داده بودیم؛ و فاصله بین آنها را به یک اندازه مقرر کرده بودیم، و به آنها گفتیم: می توانید شب و روز با امنیت کامل در آن شهرها مسافرت کنید.

19. قوم سبا بر خود ستم کردند و گفتند: پروردگارا، فاصله های مسافرت و منزلگاه های ما را از هم دور بگردان. ما نیز آنها را افسانه و نقل مجلس مردم قرار دادیم و آنها را پراکنده و متفرق کردیم و این داستان عبرت است برای انسان های صبور و شکرگزار.

20. شیطان گمان خود را در باره قوم سبا درست یافت. و جز گروهی از مؤمنان، دیگران از شیطان پیروی کردند.

فلسفه تسلط شیطان بر انسان

21. شیطان بر مردم تسلطی نداشت، ما از این طریق می خواستیم معلوم کنیم که چه کسانی به قیامت ایمان دارند و چه کسانی به قیامت شک دارند. پروردگار تو نگهبان هر چیزی است.

خدا، پیامبر و مشرکان

22. بگو: صدا کنید کسانی را که غیر از خداوند یکتا شما آن را خدا می دانید آنها مالک ذره ای در آسمانها و زمین نیستند و در آفرینش زمین و آسمان هیچ گونه شرکتی نداشته اند و هیچ کدام آنها خدا را در آفرینش کمک نکرده اند.

23. و هیچ شفاعتی در پیشگاه پروردگار جز آن کسی را که خداوند به او اجازه داده سودمند نیست تا اینکه اضطراب از دلهای طالبان شفاعت بیرون برود، آنگاه می گویند: خداوند درباره شفاعت چه فرمود؟ پاسخ دهند که حق گفت و او برتر و بزرگ است.

24. (در این آیه مخاطب مشرکان است) بگو: چه کسی از آسمان و زمین به شما روزی می دهد؟ بگو: خداوند، ما و شما یا بر هدایت و یا بر گمراهی آشکاری هستیم.
25. بگو: شما مسئول گناهان ما نیستید و ما نیز در برابر اعمال شما مسئول نیستیم.
26. بگو: پروردگار ما همه ما و شما را در روز قیامت یکجا جمع می کند آنگاه به حق بین ما قضاوت خواهد کرد که او حاکم دانا است.
27. بگو: آنهایی را که شریک برای من قراردادید، به من نشان بدهید. هرگز نمی توانید. آری او خدای عزیز و حکیم است.
28. ای پیامبر ما تو را برای همه مردم جهان فرستادیم تا هم بشارت دهنده و هم بیم رسان برای آنها باشی؛ اما بیشتر مردم نمی دانند.
29. مشرکان می گویند: اگر راست می گوئید، این وعده عذاب چه وقت فرا می رسد؟
30. بگو: روزی که وعده شما است، یک لحظه هم پس و پیش نمی شود.
31. کافران گفتند: هرگز به این قرآن و کتابهای آسمانی قبل از آن ایمان نمی آوریم. شما در قیامت می بینید

که این ستمگران در پیشگاه پروردگارشان توقیف و بازداشت می شوند، در حالی که هر کدام گناهان خود را به گردن دیگری می اندازد. ضعیفان به مستکبران می گویند: اگر شما نبودید، ما مؤمن بودیم.

32. مستکبران به ضعیفان می گویند: آیا ما شما را از مسیر هدایت مانع شدیم بعد از آن که هدایت به سراغ شما آمده بود؟ نه، بلکه خود شما مجرم و مقصر بودید.

33. ضعیفان به مستکبران می گویند: فریب شب و روز شما ما را گمراه کرد، زمانی که ما را فرمان می دادید که به خدای یکتا کافر شویم و برای او همتیانی قرار دهیم. مستکبران پشیمانی خود را در وقت دیدن عذاب پنهان می کنند. ما غل و زنجیر به گردن کافران می اندازیم. آنها به خاطر کرده و اعمال خود مجازات می شوند؟

34. ما هر پیامبر و بیم دهنده ای که به شهری فرستادیم، سرمایه داران آنها گفتند: ما به آنچه شما را برای آن فرستاده اند ایمان نمی آوریم.

35. سرمایه داران گفتند: اموال و اولاد ما از همه بیشتر است و ما عذاب نمی شویم.

36. بگو: پروردگار من هر کسی را که بخواهد روزی اش را زیاد و یا کم می کند، ولی بیشتر مردم نمی دانند.

37. اموال و اولاد شما چیزی نیست که شما را به ما نزدیک کند مگر کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند، که پاداش اینها به سبب اعمالشان دو برابر است و در غرفه های بهشتی در نهایت امنیت خواهند زیست.
38. و آنهایی که تلاش کردند تا با آیات ما مخالفت و ما را عاجز کنند، آنها دچار عذاب خواهد شد.
39. بگو: پروردگار من هر کسی را که بخواهد روزی اش را زیاد و یا کم می کند، و اگر شما چیزی را انفاق کنید، خداوند عوضش را می دهد و او بهترین روزی دهنده است.
40. روزی که خداوند همه مردم را در یکجا جمع می کند آنگاه از فرشتگان می پرسد: آیا اینها شما را عبادت می کردند؟
41. فرشتگان پاسخ می دهند: پروردگارا! تو پاک و منزهی، سرپرست ما تو هستی نه آنها؛ بلکه مشرکان جن را عبادت می کردند و بیشترشان به جن ایمان داشتند.
42. پس، امروز به یکدیگر هیچ سود و زیانی نمی توانید برسائید. ما به ستمگران می گوییم: بچشید عذاب آتشی را که آن را دروغ می دانستید.

43. زمانی که آیات روشن ما بر آنها خوانده شود، می گویند: این مرد فقط می خواهد شما را از آنچه پدرانتان می پرستیدند، باز دارد و می گویند: این قرآن جز دروغی ساختگی نیست و کافران دربارهٔ حق، هنگامی که به سویشان آمد گفتند: این جز جادویی آشکار نیست!!
44. ما پیش از این، کتابی که مشرکان آن را بخوانند به آنها نداده ایم و پیش از تو بیم دهنده ای برای آنها نفرستاده ایم.
45. کسانی که پیش از آنها بودند پیامبران را تکذیب کردند و اینها به ده یک از ثروت و مقامی که به آنها داده بودیم هم نرسیده اند، و با این حال پیامبران مرا تکذیب کردند پس نگاه کن که مجازات من نسبت به آنها چه سخت بوده است؟.
46. بگو: من شما را به یک چیز موعظه می کنم و آن اینکه برای خدا بصورت فردی و جمعی، قیام کنید: سپس بیندیشید که پیامبر شما دیوانه نیست. او فقط بیم دهندهٔ شما از عذاب سخت و شدیدی است که در پیش دارید.
47. بگو: هر مزدی که از شما طلبی کرده ام، برای خودتان است. مزد من تنها بر عهدهٔ خداوند است. خداوند بر هر کاری شاهد و ناظر است.

48. ای پیامبر به آنها بگو: بدون شک، پروردگارم حق را از راه وحی بر دل من می اندازد و او آگاهی به غیب است.
49. ای پیامبر به آنها بگو: حق آمد و باطل رفت و دیگر بر نمی گردد.
50. بگو: به فرض اینکه اگر من گمراه شده باشم به ضرر خودم بوده است، و اگر هدایت شده باشم بدان سبب است که پروردگار من به من وحی می کند او شنوا و نزدیک است.
51. و اگر بینی مشرکان زمانی که با ظهور قیامت وحشت زده می شوند، توانایی گریز از عذاب را ندارند، و از جایی نزدیک که موقف قیامت است بازداشت می شوند.
52. مشرکان می گویند: ما اکنون به پیامبر ایمان آوردیم؛ ولی چگونه از فاصله دور می توانند به آن برسند؟! و حال آنکه قبلا حق را انکار کردند و از جایی دور با تهمت خود تیر به تاریکی می انداختند.
54. تا سرانجام بین آنها و چیزهایی که مورد علاقه آنها بود با آمدن مرگ جدایی می افتد؛ همان طور که با انسانهایی شبیه آنها در گذشته چنین شد که آنها نیز در شک و تردید بودند.

(سوره فاطر سی و پنجمین/چهل و سومین سوره از قرآن کریم و دارای 45 آیه و مکی می باشد. این سوره به این خاطر فاطر نام گذاری شده است که در اولین آیه آن کلمه فاطر به عنوان یکی از صفات خداوند آمده است. اهداف اساسی سوره فاطر را یادآوری توحید؛ یادآوری معاد و طرح رهبری پیامبر تشکیل می دهد. سوره فاطر پس از سوره فرقان بین هجرت به حبشه تا زمان معراج بر پیامبر نازل شده است. فضای نزول سوره فاطر همچون برخی از سوره‌های مکی اعتقادی است و بیشتر در مقابل جبهه‌گیری‌ها و شبه افکنی‌های مشرکان مکه نازل شده است. زیرا که بیش از نصف سوره در مورد توحید خداوند متعال و تدبیر و اداره کننده امور دنیاست. و همچنین مسأله نبوت و معاد نیز از مسائلی بود که در آن روز بیشترین بحث‌ها پیرامون آن‌ها بوده است و خداوند در این سوره به آنها پرداخته است).

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

خدا و اعطای نعمت به مردم

1. همهٔ حمد و ستایش مخصوص خداوند است که آفرینندهٔ آسمان‌ها و زمین است. خداوند فرشتگان را که دارای بالهایی دوگانه و سه گانه و چهارگانه اند رسولانی برای انجام ماموریت خود قرار داده است. خداوند هرچه

بخواهد در آفرینش می افزایش. بدون شک خداوند بر هر کاری تواناست.

2. هر رحمتی را که خداوند برای مردم بگشاید مانع و بازدارنده ای برای آن نیست و هر رحمتی را که خداوند باز دارد جز او فرستنده و گشاینده ای نیست، و اوست که عزیز و حکیم است.

3. ای مردم، نعمتی را که خداوند به شما داده است یاد کنید آیا جز خداوند آفریننده دیگری هست که شما را از آسمان و زمین روزی بدهد؟ خدایی جز او نیست، پس چگونه از حق منحرفتان می کنند؟

4. ای پیامبر! اگر مشرکان تو را تکذیب کرده اند، آنها پیامبرانی را که پیش از تو بوده اند نیز تکذیب کرده اند و همه کارها به خدا بازگردانده شود.

فریب شیطان

5. ای مردم! وعده الهی حق است زندگی دنیا شما را مغرور نکند و نیز به کرم خدا مغرور نشوید،

6. که شیطان دشمن شماست؛ شما نیز او را دشمن خود بدانید او حزب خود را فقط به این هدف می خواند که اهل آتش سوزان شوند.

7. برای کافران عذابی سخت وجود دارد؛ و برای کسانی که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند آمرزش و اجر بزرگی است.

8. آیا کسی که زشتی کارش در نظرش زینت داده شده و آن را زیبا می بیند، با غیر او یکسان است؟ خداوند هر کسی را بخواهد گمراه و هر کسی را بخواهد هدایت می کند. ای پیامبر تو خود را به خاطر این کافران گرفتار حسرت و اندوه نکن که خداوند به آنچه آنها انجام می دهند، آگاه است.

زنده شدن مردگان

9. خداوند بادها را فرستاد تا ابرها را به حرکت درآورند و آنگاه آنها را به زمین مرده روان می کنیم و زمین مرده را با باران زنده می کنیم. زنده شدن مردگان در روز قیامت نیز به همین صورت است.

10. هر کس عزت می خواهد، بداند که عزت، همگی از آن خداست سخن خوب و پاکیزه به سوی او بالا می رود و کار نیک و شایسته را خداوند بالا می برد. برای کسانی که از روی مکر به بدی و تبهکاری می پردازند عذابی سخت در نظر گرفته شده است، و مکرشان نیز از میان می رود.

مراحل خلقت انسان

11. خداوند، شما را از خاک و آنگاه از نطفه آفرید؛ سپس شما را مرد و زن قرار داد و هیچ زنی باردار نمی شود و وضع حمل نمی کند جز به علم الهی و هیچ کس عمر طولانی نمی کند و یا از عمرش کاسته نمی شود، مگر آن که در کتابی ثبت است که این کار برای خداوند آسان است.

نابرابری دریا، انسان، تاریکی و روشنایی و...

12. این دو دریا باهم برابر نیستند: یکی آبش شیرین، گوارا و قابل شرب است و دیگری شور و تلخ. شما از هر دو دریا گوشت تازه می خورید، و از آنها چیزهایی برای آرایش تن خود بیرون می کشید و می بینی کشتیها را که آب را می شکافند تا شما از فضل خدا روزی بدست بیاورید و باشد که سپاسگزار باشید.

13. خداوند از شب کم می کند و به روز می افزاید و از روز کم می کند و به شب می افزاید و آفتاب و ماه را مسخر و رام ساخت که هر یک تا زمانی معین در حرکت است. این است خداوند، پروردگار شما که فرمانروایی مخصوص اوست. کسانی را که به جای خداوند می

- پرستیدید، مالک یک تار مو هم نیستند. (قِطْمِير: پوست خسته خرما)
14. و اگر بتها را صدا بزنی، صدایتان را نمی شنوند و اگر بشنوند، پاسخ شما را نمی گویند. آنها در روز قیامت شرک آوردنتان را انکار می کنند. و هیچ کسی مانند خداوند آگاه شما را باخبر نمی کند.
15. ای مردم، همه شما به خداوند نیازمندید، اما خداوند بی نیاز و ستودنی است.
16. اگر خداوند بخواهد، شما را از بین می برد و خلق جدیدی جایگزین شما می کند،
17. و چنین کاری برای خداوند دشوار نیست.
18. هیچ کس بار گناه کسی را بر نمی دارد و اگر کسی که بارش سنگین است برای برداشتن آن، کسی را دعوت کند چیزی از آن را بر نمی دارد اگرچه خویشاوند او باشد. البته تو ای پیامبر! فقط کسانی را هشدار می دهی که در پنهانی از خداوند خود می ترسند و نماز را برپا می دارند. هر کسی پاک شود، برای خود پاک شده است و بازگشت همه به سوی خداوند است.
19. نابینا و بینا برابر نیستند،
20. تاریکی و روشنایی برابر نیستند،

21. سایه و حرارت آفتاب برابر نیستند،
 22. و زندگان و مردگان نیز باهم برابر نیستند خداوند هر
 کسی را بخواهد شنوا می کند و تو نمی توانی سخن
 خود را به گوش مردگانی که در گور خوابیده اند،
 برسانی.

هشدار پیامبر

23. ای پیامبر! تو فقط هشدار دهنده هستی.
 24. ای پیامبر! ما تو را به حق، بشارت دهنده و هشدار
 دهنده فرستادیم. در گذشته هیچ امتی نبوده است جز
 آن که هشدار دهنده ی داشته است.
 25. ای پیامبر! تو نگران نباش اگر کافران تو را تکذیب می
 کنند، کسانی که پیش از اینها بوده اند نیز پیامبران
 را که با معجزات و با نوشته ها و کتابی روشنگر آمده
 بودند، تکذیب کرده اند.
 26. ما هم کافران را مجازات کردیم و مجازات ما نسبت به
 آنها سخت بوده است؟

توجه دادن به نعمت های الهی

27. آیا ندیده ای که خداوند از آسمان باران فرستاد و با آن
 میوه های گوناگون از زمین بیرون کردیم؟ و نیز از

- کوهها راههای سفید و سرخ با رنگهای مختلف و سیاه
پررنگ به وجود آوردیم.
28. ما همچنین از مردم و جنبندگان و چهارپایان به رنگ
های مختلف خلق کردیم. از میان بندگان خدا تنها
دانشمندان از او می ترسند. خداوند عزیز و آمرزنده
است.
29. بدون شک، کسانی که کتاب خدا را می خوانند و نماز را
بر پا می دارند و از آنچه روزیشان داده ایم بصورت
پنهانی و آشکار انفاق می کنند، به تجارتی که نابودی
ندارد امیدوارند.
30. خداوند به آنها پاداش کامل می دهد و از فضل خود بر
آنها می افزاید که او بسیار بخشنده و سپاسگزار است.
31. هر چه از این کتاب به تو وحی کرده ایم حق است، که
کتابهای پیش از خود را تصدیق می کند. خداوند بر
بندگانش آگاه و بیناست.
32. سپس این کتاب را به کسانی از بندگانمان که برگزیده
بودیم به میراث دادیم. بعضی بر خود ستم کردند و
بعضی راه میانه را برگزیدند و بعضی به فرمان خدا در
کارهای نیک پیشی گرفتند. این فضل بزرگ الهی
است.

بهشت و جهنم

33. بندگان الهی به بهشت هایی که جایگاه جاودانه آنهاست داخل می شوند. آنها در آنجا با دست بندهای طلا و مروارید خود را می آرایند و لباس های شان از ابریشم است.
34. بهشتیان می گویند: سپاس خدایی را که اندوه را از ما دور کرد، زیرا پروردگار ما آمرزنده و شکرپذیر است.
35. (مردی نزد رسول خدا آمد و گفت: یا رسول الله آیا در بهشت هم خواب وجود دارد یا نه؟ پیامبر فرمود: نه، زیرا خواب شریک مرگ است و در بهشت مرگ وجود ندارد، در بهشت ضعف و خستگی وجود ندارد و اهل بهشت همیشه در راحتی و آسایش بسر می برند سپس این آیه نازل گردید.) آن خدایی که ما را از فضل خود در این سرای جاویدان جای داد، که در آنجا نه رنجی به ما می رسد و نه احساس خستگی می کنیم.
36. برای کافران آتش دوزخ است، نه فرمان مرگشان صادر می شود که بمیرند، و نه عذاب از آنها سبک می شود؛ این گونه هر کفران کننده ای را مجازات می کنیم.
37. کافران در آتش دوزخ فریاد می زنند که پروردگارا! ما را از آتش بیرون بیاور تا کار خوب انجام دهیم؛ بر خلاف

آنچه انجام داده ایم. گفته می شود: آیا شما را آن قدر عمر ندادیم که هر کسی پند گرفتنی بود پند بگیرد و آیا بیم دهنده الهی به سراغ شما نیامد؟! بنا بر این هم اکنون عذاب الهی را بچشید که ستمگران را یآوری نیست.

38. خداوند آگاه به غیب آسمانها و زمین است و او از راز دلها با خبر است.

39. او کسی است که شما را در روی زمین جانشین پیشینیان کرد، پس کسی که کافر شود کفرش به ضرر خود اوست، و کفر کافران جز بر دشمنی پروردگارشان با آنها، نمی افزاید و همچنین کفر کافران جز به خسراشان نمی افزاید.

40. ای پیامبر به آنها بگو: این بتهایی را که به جای خداوند می پرستید به من بگویید بینم چه چیزی از زمین را آفریده اند و یا در آسمانها شرکتی دارند و یا ما به ایشان کتابی نازل کرده باشیم و یا مشرکین دلیلی بر شرک خود داشته باشند، نه هیچ یک از اینها نیست، ستمکاران به یکدیگر جز فریب وعده ای نمی دهند.

41. خداوند آسمانها و زمین را نگه می دارد تا زوال نیابند؛ و اگر زوال پیدا کند، هیچ کسی دیگر نمی تواند آنها را نگه دارد. بدون شک، خداوند بردبار و آمرزنده است.
42. (مشرکان مکه و قریش وقتی شنیدند که هرگاه پیامبری برای یهودیان می آمد آنها لجاجت می کردند؛ سوگند یاد کردند و گفتند: ما چنین نیستیم، اگر پیامبری برای ما بیاید بدون لجاجت تسلیم او می شویم، و از دیگر امت ها زودتر و بهتر هدایت خواهیم شد ولی همین که پیامبر به سراغشان آمد جز نفرت چیزی از خود نشان ندادند.) مشرکان به خدا قسم خوردند که اگر بیم دهنده ای برای آنها بیاید از هر امت دیگر بهتر هدایت می شوند ولی چون بیم دهنده ای آمد، جز بر نفرتشان چیزی افزوده نشد؛
43. نفرت آنها بخاطر تکبرشان در زمین و نیرنگ زشتشان بود و این نیرنگهای بد جز خود نیرنگبازان کسی دیگر را در بر نمیگیرد. آیا مشرکان جز سنتی که بر پیشینیان رفته است منتظر چیز دیگری هستند؟ در سنت خدا هیچ تبدیلی نمی یابی و در سنت خدا هیچ تغییری نمی یابی.

44. آیا مشرکان در زمین نگشته اند تا ببینند که عاقبت مردمی که پیش از آنها بوده اند و قدرت و نیرویی بیشتر داشته اند به کجا رسید؟ هیچ چیز در آسمانها و زمین نیست که خدا را ناتوان بسازد زیرا او دانا و تواناست.

45. اگر خداوند مردم را به سزای اعمال شان، فوراً مجازات می کرد، هیچ جنبنده‌ای بر روی زمین باقی نمی ماند و لیکن خداوند اجل آنها را تا مدتی معین به تأخیر می اندازد، سپس همین که اجل شان رسید خداوند به احوال بندگان خود آگاه است.

سوره یس/لقب پیامبر

(سوره یس سی و ششمین/چهل و یکمین سوره از قرآن کریم و دارای 83 آیه و مکی می باشد. این سوره به این خاطر یس نام گذاری شده است که در اولین آیه آن کلمه یس یکی از القاب پیامبر آمده است. اهداف اساسی سوره یس را یادآوری توحید؛ یادآوری معاد و یادآوری قرآن و پیامبر دانسته است. تاریخ نزول سوره یس در ما بین هجرت مسلمین به حبشه (در سال پنجم هجرت) و اسراء یا معراج رسول خدا (در حدود سال دوازدهم هجرت) و بعد از سوره جن نازل شده است. سوره یس در فضای انکار و سم پاشی مشرکان مکه نازل شده است، مشرکان در آن زمان با صراحت مسأله

معاد را انکار می کردند. خداوند متعال این سوره را در جواب آنها نازل فرمود. همچنین جواب های دیگری در این سوره برای شبهه ای که مشرکان در مورد انفاق به فقرا مطرح می کردند که اگر خدا خودش می خواست آنها را غنی می کرد آمده است.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. یا، سین
2. قسم به قرآن حکیم.
3. که تو ای پیامبر! از رسولان الهی هستی.
4. تو بر راه راست می باشی.
5. این قرآن، از جانب خداوند مقتدر و مهربان نازل شده است.
6. تا تو مردمی را بترسانی که پدرانشان بیم داده نشده بودند و در غفلت و بی خبری قرار داشتند.
7. (رسول خدا ذکر سجده را بلند قرائت می کرد تا این که عده ای از قریش در صدد اذیت پیامبر برآمدند اما گرفتار شدند و به شکنجه افتادند لذا با زبان عذرخواهی نزد پیامبر آمدند و او را به خداوند و خویشاوندانش قسم دادند و از اثر دعای پیامبر از گرفتاری و شکنجه نجات یافتند اما در عین حال هیچ یک از آنها ایمان نیاوردند.) وعده عذاب الهی در باره بیشترشان تحقق یافته است ولی در عین حال آنها ایمان نمی آورند.

8. (این آیه درباره ابوجهل نازل شده زیرا تصمیم به کشتن رسول خدا گرفته بود و هر وقت که شب برای کشتن پیامبر بیرون می آمد او را نمی دید و خداوند میان آن دو نفر حائلی قرار می داد) بدون شک ما غل و زنجیر در گردنهای آنها قرار داده ایم که تا چانه هایشان را گرفته و سرهایشان بالا مانده است و نمی توانند پیش پای خود را ببینند.
9. (قریش و از جمله ابوجهل تصمیم داشتند پیامبر را به قتل برسانند، اما نتوانستند پیامبر را ببینند، آنگاه این آیه نازل شد.) ما در پیش رو و پشت سرشان دیواری قرار دادیم و بر چشمانشان نیز پرده ای انداختیم تا نتوانند چیزی را ببینند.
10. ای پیامبر! برای آنها فرق نمی کنی، چه آنها را هشدار بدهی، یا هشدار ندهی، آنها ایمان نمی آورند.
11. ای پیامبر! هشدار تو تنها برای کسی سودمند است که از قرآن پیروی کرده و از خدای مهربان در نهان، بترسد چنین کسی را به آمرزش و پاداشی پرارزش بشارت بده.
12. (بنو سلمه از انصار نزد رسول خدا آمدند و از دوری راه خود تا مسجد برای اداء نماز جماعت با پیامبر شکایت کرده بودند سپس درباره آنها این آیه نازل گردید و منظور از (آثارهم) در آیه قدم های آنها است تا رسیدن به مساجد برای اداء نماز جماعت) ما مردگان را زنده می کنیم و آنچه

از پیش فرستاده اند و نیز آنچه را که از اثر اعمال آنها به یادگار مانده است همه را می نویسیم و ما هر چیزی را در کارنامه ای روشن به حساب آورده ایم.

تلاش پیامبران برای هدایت مردم انتاکیه

13. و برای آنها داستان مردم شهر انتاکیه را مثال بزن، زمانی که فرستادگان الهی به سویشان آمدند.

14. نخست ما دو تن از پیامبران خود را به نزدشان فرستادیم اما آنها، تکذیبشان کردند؛ پس با فرستادن پیامبر سومی آن دو را کمک کردیم و همگی گفتند: ما به سوی شما فرستاده شده ایم.

15. اهل انتاکیه در جواب گفتند: شما انسانهایی همانند ما هستید و خدای رحمان چیزی نازل نکرده است؛ شما فقط دروغ می گوئید.

16. پیامبران گفتند: پروردگار ما می داند که ما به سوی شما فرستاده شده ایم.

17. و ما جز رساندن پیام الهی به طور آشکار، وظیفه ی دیگری نداریم.

18. اهل انتاکیه گفتند: ما شما را بدقدم و نحس می دانیم اگر دست از گفته خود برندارید قطعاً شما را سنگسار و سخت شکنجه می کنیم.

19. پیامبران گفتند: شما نحس و بدقدم هستید که وقتی به شما تذکر می دهند حق را نمی پذیرید بلکه شما مردمی هستید که گناه را از حد گذرانده اید.

داستان حبیب نجار

20. (آیه درباره حبیب نجار نازل شده است) حبیب نجار از نقطه دور شهر با شتاب به سراغ آنها آمد و گفت: ای مردم! از این پیامبران الهی پیروی کنید؛

21. از کسانی که از شما هیچ مزدی نمی خواهند، و خود مردمی هدایت یافته اند، پیروی کنید.

22. چرا من خداوندی را عبادت نکنم که مرا آفریده است؟ شما به نزد او بازگردانده می شوید.

23. آیا من غیر خداوند، کسانی دیگر را معبود خود قرار دهم که اگر خدای رحمان بخواهد به من ضرری برساند، شفاعت آنها هیچ فایده ای برای من ندارد و نمی توانند مرا نجات دهند.

24. اگر چنین کنم، بدون شک، در گمراهی آشکار خواهم بود.

25. ای رسولان من به پروردگار شما ایمان آوردم؛ پس این سخنان مرا بشنوید.

26. (مشرکان حبیب را شهید کردند) به او در قیامت گفته می شود: داخل بهشت شو. او می گوید: ای کاش قوم من می دانستند،
27. که چگونه خدایم مرا بخشید و مرا مورد لطف و کرامت خود قرار داد.

جزء بیست و سوم

28. و بعد از شهادت حبیب نجار ما هیچ لشکری از آسمان برای نابودی قومش نازل نکردیم، و تصمیم نداشتیم که لشکر نازل کنیم.
29. باعث هلاکت آنها تنها یک فریاد مرگبار بود که ناگهان پس از آن فریاد همه آنها بی حرکت و خاموش شدند!
30. افسوس بر این مردم، که هیچ پیامبری به سوی آنها نیامد، مگر آنکه او را مسخره می کردند.
31. آیا ندیده اند که چقدر نسلهای را پیش از آنها هلاک کرده ایم که دیگر نمی توانند به نزد اینها باز گردند.
32. بدون استثنا همه آنها در روز قیامت نزد ما حاضر خواهند شد.

تدبر در آیات الهی

33. زمین مرده برای مردم عبرتی است که ما زنده اش کردیم و دانه از آن بیرون آوردیم دانه هایی که از آن می خورند.
34. ما در آن زمین، باغهایی از درخت خرما و تاک انگور قرار دادیم و در آن چشمه هایی جاری ساختیم،
35. تا از میوه های آن و دسترنج خود بخورند چرا آنها خداوند را سپاس نمی گویند؟
36. منزّه است آن کسی که تمامی جفتها را آفرید چه آن جفتهایی که از زمین می رویاند و چه از خود انسانها و چه از آن جفت هایی که انسانها از آن اطلاعی ندارند.
37. و شب نیز برای آنها عبرتی دیگری است که ما روز را از آن بیرون می کشیم و آن وقت مردم در تاریکی قرار می گیرند.
38. و خورشید که در مدار خود در حرکت است این تقدیر خداوند مقتدر و آگاه است.
39. و برای ماه منزهایی مقدر کردیم تا همانند شاخه خشک خرما باریک و کمانی شود.
40. نه برای خورشید سزاوار و ممکن است که به ماه برسد، و نه شب می تواند بر روز، سبقت بگیرد و هرکدام در مدار خود شناور و در حرکتند.

41. و نشانهٔ دیگر، آن که ما نژادشان را در آن کشتی
پربار حمل کردیم.
42. و برای آنها مانند کشتی، وسایل نقلیه دیگری خلق
کردیم.
43. و اگر بخواهیم آنها را غرق می کنیم در این صورت
هیچ فریادرسی ندارند، و نجات هم نمی یابند،
44. جز آن که رحمت ما برای ادامهٔ زندگی تا زمانی
معین شامل حالشان شود.
45. وقتی به آنها گفته می شود: بترسید از حوادثی که
پیش رو و پشت سر شماست تا شاید مشمول رحمت قرار
بگیرید، آنها روی می گردانند.
46. ولی هیچ آیه ای از آیات پروردگار بر آنها نازل نشد
مگر اینکه از آن روی گردانند.
47. و چون به مشرکین گفته می شد از آنچه خدا
روزیتان کرده انفاق کنید، کافران به مومنان می گفتند: آیا به
کسی غذا بدهیم که اگر خدا می خواست غذایش می داد؟
شما جز در گمراهی آشکار نیستید.

قیامت

48. کفار می گویند: اگر راست می گوئید، این وعده
قیامت کی خواهد بود؟

49. کفار انتظار یک غریو آسمانی را می کشند که آنها را در بر بگیرد، در حالی که با هم مشغول جدالند.
50. پس در آن حال کفار نمی توانند وصیتی بکنند و نه به سوی خانواده خود بازگردند.
51. و در صور دمیده می شود، پس ناگهان همه آنها از قبرها به سوی پروردگارشان می دوند.
52. آنها می گویند: وای بر ما، چه کسی ما را از خوابگاه هایمان بلند کردند؟ این همان وعده خدای رحمان است و پیامبران راست گفته بودند.
53. در قیامت تنها یک فریاد است که با آن فریاد در آن زمان همگی نزد ما احضار می شوند.
54. امروز به کسی ستمی نمی شود و پاداش و جزای شما به سبب آنچه عمل کرده اید خواهد بود.
55. بهشتیان در آن روز به شادمانی مشغول می باشند.
56. اهل بهشت و همسرانشان در زیر سایه بر تخت ها تکیه می زنند.
57. برای اهل بهشت، در آنجا هر میوه و هر چیز دیگر که بخواهند آماده است.
58. در آن روز، از جانب پروردگار مهربان به اهل بهشت ابلاغ سلام می شود.

59. به گنهکاران گفته می شود که امروز از بهشتیان جدا گردید.
60. ای فرزندان آدم! آیا به شما سفارش نکردم که شیطان را عبادت نکنید که او دشمن آشکاری برای شماست؟
61. و مرا عبادت کنید که این، راه مستقیم و درست است.
62. ولی شیطان عدۀ زیادی از شما را گمراه کرد آیا تعقل نمی کنید؟
63. این، همان جهنمی است که به شما وعده داده می شد.
64. به سزای کفرتان اکنون در آن داخل شوید.
65. امروز بر دهان های آنها مَهر می زنیم و دستان شان با ما سخن می گوید و پاهایشان به آنچه مرتکب می شدند، شهادت می دهد.
66. و اگر بخواهیم چشمانشان را کور می کنیم، آنگاه شتابان به راه می افتند اما کجا را می توانند ببینند؟
67. و اگر بخواهیم، آنها را در سرجایشان چون مجسمه مسخ می کنیم تا نه بتوانند پیش بروند و نه پس برگردند.

68. هر کسی را عمر دراز بدهیم، در آفرینش دوباره او را به ناتوانی کودکی بازمی گردانیم چرا تعقل نمی کنند؟
69. و ما به پیامبر شعر نیاموخته ایم و شعر گفتن شأن او و سزاوار او نیست. آنچه به او آموختیم جز پند و اندرز و قرآنی روشن نیست.
70. تا زندگان از قرآن پند بگیرند و برای کافران اتمام حجتی باشد. (وَيَحِقُّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ، سخن حق بر کافران ثابت شود)
71. و آیا مردم ندیده اند که ما از آنچه به قدرت خود انجام داده ایم برای آنها چهارپایانی آفریده ایم که آنها مالکشان هستند؟
72. ما حیوانات را برای آنها رام کردیم تا بر آنان سوار شوند و هم از گوشت و شیر آنان تغذیه کنند.
73. برای مردم در آن حیوانات منفعتها و نوشیدنیهایی است آیا شکر آن را بجا نمی آورند؟!
74. مشرکان، غیر از خداوند، خدایانی برای خود انتخاب کردند، تا شاید از سوی آنها یاری شوند.
75. در حالیکه آن خدایان نمی توانند مشرکان را یاری کنند اما مشرکان، لشکر حاضر به خدمت خدایان خود هستند.

76. ای پیامبر! سخن مشرکان تو را ناراحت نکند ما آنچه را که آنها پنهان و یا آشکار می کنند، می دانیم.

امکان خلقت دوباره انسان

77. آیا مگر انسان نمی داند که ما او را از نطفه آفریدیم و آنگاه او دشمن آشکار گردید.

78. (طائفه قریش که از جمله آن ها عتبۀ بن ربیعۀ و ابی

بن خلف و ولید بن مغیره و عاص بن سعید بودند به حال اعتراض نزد رسول خدا آمدند و ابی بن خلف از میان آن ها استخوان پوسیده ای در دست گرفت و آن را در حالتی که به باد می داد، گفت: یا محمد! می پنداری که خدای تو آن را زنده خواهد کرد؟ سپس آیات 78 و 79 نازل گردید) یکی از مشرکان بر ما مثالی زد که چه کسی می تواند این استخوانها را زنده کند در حالی که پوسیده است؟

79. بگو: همان کسی که اولین بار آن را آفرید، دوباره آن را زنده می کند و او به هر آفرینشی آگاه است؛

80. خدایی که از درخت سبز آتش آفرید و شما از آن آتش روشن می کنید.

81. آیا خدایی که آسمانها و زمین را آفریده است، نمی تواند همانند این انسانها را بیافریند؛ بلکه می تواند و او آفریننده آگاه است.

82. کار او این گونه است که وقتی چیزی را اراده کند، فقط به آن می گوید: «موجود باش!» بلافاصله موجود می شود.

83. بنا بر این، منزه و پاک است خدایی که مالکیت همه چیز در دست اوست و همه شما به سوی او بازمی گردید.

سوره صافات/افراد در صف

(سوره صافات سی و هفتمین/پنجاو ششمین سوره از قرآن کریم و دارای 182 آیه و مکی می باشد. این نام از آیه اول این سوره گرفته شده که خدا به صف کشیدگان (یعنی فرشتگان صف کشیده یا مجاهدان یا نمازگزاران صف کشیده) سوگند یاد کرده است. اهداف اساسی سوره صافات عبارت انداز: یادآوری توحید با نفی شرک؛ یادآوری قیامت و گزارش از تاریخ پیامبران بزرگ به صورت فشرده و مؤثر. سوره صافات پس از سوره انعام بین معراج و هجرت پیامبر نازل شده است. فضای نزول سوره صافات با دقت در آیات سوره صافات نشان می دهد که وضع آن روز اسلام و مسلمین و مشرکین سبب نزول آن حقائق جاودان از طرف خداوند سبحان شده است که پیوسته به مردان الهی جهت بدهد و کفر و شرک را بکوبد.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

وحدانیت خداوند

1. قسم به فرشتگان صف کشیده؛

2. قسم به فرشتگان منع کننده؛
3. قسم به تلاوت کنندگان قرآن؛
4. که خدای شما یکی است،
5. او پروردگار آسمانها و زمین است و هر چه در میان آنهاست و پروردگار مشرقهاست.
6. ما آسمان دنیا را به زینت ستارگان مزین کردیم،

راه نیافتن شیطان به آسمان

7. و آن را از ورود هر شیطان سرکشی حفظ کردیم،
8. تا شیطان ها نتوانند سخن ساکنان عالم بالا را بشنوند و اگر بخواهند بشنوند، از هر سوی رانده و دور شوند.
9. شیطان ها رانده می شوند و برای آنان عذابی داریم خواهد بود؛ (دحورا، مصدر فعل مقدر است یعنی «يَذْخَرُونَ دُحُورًا»)
10. مگر آنهایی که در لحظه ای کوتاه برای استراق سمع بالا بیایند که شهاب ثاقب آنها را تعقیب کند.

پیامبر، مشرکان و قیامت

11. ای پیامبر! از آنها سؤال کن: آیا آفرینش آنها سخت تر است یا آفریده های دیگر ما، که انسانها را از گل چسبناک آفریده ایم؟
12. ای پیامبر! تو از بی ایمانی آنها تعجب می کنی، و آنها تو را مسخره می کنند.

13. و چون به مشرکان و کفار پند داده شود، پند نمی گیرند.
14. و هنگامی که مشرکان معجزه‌ای را ببینند، آن را مسخره می‌کنند.
15. و می‌گویند: این، جز جادوی آشکار چیزی دیگری نیست.
16. آیا وقتی ما مردیم و خاک و استخوان شدیم دوباره زنده می‌شویم؟
17. و آیا پدران گذشته ما نیز زنده می‌شوند؟
18. ای پیامبر به مشرکان بگو: بله، زنده می‌شوید، در حالی که حقیر خواهید بود.
19. در قیامت زنده شدن انسانها با یک فریاد صورت می‌گیرد که ناگهان همه زنده شده و می‌بینند.
20. و می‌گویند: ای وای بر ما این همان روز جزاست.
21. این روز جدایی خوب از بد است که در دنیا تکذیبش می‌کردید.
22. خداوند به ماموران دستور می‌دهد: کسانی را که ستم می‌کردند و همراهانشان و آنها را که به جای خدای یکتا می‌پرستیدند، حاضر کنید،
23. و همه آنها را به سوی راه جهنم راهنمایی کنید.

24. آنها را در آنجا نگه دارید که بازخواست می شوند.
25. ای مشرکان! شما را چه شده است که همدیگر را یاری نمی کنید؟
26. بلکه امروز آنها کاملا تسلیم شده اند.
27. مشرکان به یکدیگر رو کرده و از هم می پرسند.
28. مشرکان به رهبران خود می گویند: آیا این شما بودید که بر ما از در دوستی و خیرخواهی وارد شدید و ما را گمراه کردید؟!
29. آنها در جواب می گویند: ما شما را گمراه نکردیم بلکه خودتان اهل ایمان نبودید.
30. ما هیچ گونه سلطه ای بر شما نداشتیم؛ بلکه شما خود مردمی طغیانگر و سرکش بودید.
31. پس گفته پروردگاران بر ما محقق شد و اکنون باید عذاب را بچشیم.
32. ما شما را گمراه کردیم؛ همان گونه که خود گمراه بودیم.
33. در نتیجه در آن روز، همه آنها در عذاب شریکند.
34. ما این گونه با گناهکاران رفتار می کنیم.
35. وقتی به آنها گفته می شد که جز خدای یکتا خدایی نیست، تکبر می کردند،

36. و می گفتند: آیا ما به خاطر یک شاعر دیوانه، دست از خدایان خود برداریم؟
37. باوجودیکه پیامبر حق را آورد، و پیامبران پیشین را تصدیق کرد.
38. و شما مشرکان عذاب دردناک را خواهید چشید.
39. و این جزایتان به خاطر همان اعمالی است که می کردید.

مخلصان و نعمت های بهشتی

40. مگر بندگان با اخلاص پروردگار،
41. که برای آنها روزی معینی خواهد بود،
42. به آنها میوه های بهشتی داده می شود، و مورد احترام قرار می گیرند،
43. و در باغهای پر نعمت، جا داده می شود،
44. بر تختهایی که مقابل هم هستند، تکیه می زنند،
45. و خادمان بهشتی جامی از نوشیدنی های خوشگوار میانشان به گردش در می آورند،
46. نوشیدنی سپید و لذت بخش برای نوشندگان،
47. که آن نوشیدنی نه کسی را سردرد و نه کسی را مست و بی عقل می کند،

48. و در کنارشان زانی هستند که فقط به شوهرانشان
عشق می ورزند،
49. گویی سفیدی آن زنان مانند سفیده تخم مرغ دست
نخورده است،
50. بندگان مخلص پروردگار روی به یکدیگر کرده می
پرسند،
51. یکی از آنها می گوید: در دنیا همنشینی داشتم،
52. به من می گفت: آیا تو این وعده ها را تصدیق می
کنی و قبول داری؟
53. آیا وقتی می میریم و خاک و استخوان می شویم،
پاداش و جزا داده می شویم؟
54. سپس آن شخص به دوستان خود می گوید: آیا شما
از رفیق جهنمی من اطلاع دارید؟
55. سپس نگاه می کند و دوست بی ایمان دنیایی خود
را در میان آتش می بیند،
56. آنگاه خطاب به دوست خود می گوید: به خدا قسم!
نزدیک بود مرا هم مانند خود هلاک کنی.
57. اگر لطف پروردگارم نبود، من نیز مثل شما از
احضارشدگان در جهنم بودم.

58. آنگاه از روی خوشحالی می گوید: آیا ما دیگر نمی

میریم؟

59. و جز همان مرگ اول ما در دینا دیگر مرگ و عذاب

نخواهیم داشت؟

60. بدون شک، این همان کامیابی و پیروزی بزرگ

است.

61. پس برای چنین نعمتی، اهل عمل باید تلاش و کار

کنند.

62. آیا این پذیرایی بهتر است یا درخت زقوم دوزخ؟

گناهکاران و عذاب های جهنم

63. ما درخت زقوم را برای ستمکاران مایه شکنجه و

عذاب قرار داده ایم،

64. (ابوجهل پیامبر را مسخره می کرد و می گفت:

پیامبر خیال می کند که در میان آتش درخت وجود دارد در

صورتی که آتش درخت را می سوزاند سپس این آیه نازل

گردید) درخت زقوم، درختی است که در قعر دوزخ می روید.

65. میوه اش مانند سر شیطان است،

66. دوزخیان از آن می خورند و شکمها را از آن پر می

کنند.

67. آنگاه روی آن، آب داغ می نوشند که با زقوم مخلوط می گردد. (شوب به معنای مخلوط شده یعنی آب جوش با زقوم در شکمشان مخلوط میگردد)

68. سپس بازگشت آنها به سوی دوزخ است؛

69. آنها پدران خود را پیش از خود در دنیا گمراه یافتند،

70. اما در عین حال به دنبال آنان شتابان رفتند،

71. پیش از اینها هم، بیشتر اقوام گذشته گمراه شدند،

72. و ما در میان آنها، پیامبران هشدار دهنده فرستادیم،

73. پس سیل کن که سرانجام، هشدار داده شدگان

چگونه بود.

74. به جز بندگان مخلص، بقیه همه هلاک شدند.

داستان نوح

75. از آن جمله نوح ما را صدا زد و ما اجابت کردیم و

چه پاسخگوی خوبی برای او بودیم.

76. ما او و خانواده اش را از بلای بزرگی نجات دادیم.

77. و تنها فرزندان او را در روی زمین باقی گذاشتیم.

78. و نام نیک او را در میان امت های بعد به جا

گذاشتیم.

79. درود و سلام بر نوح باد، در سراسر جهان،

80. ما نیکوکاران را این گونه پاداش می دهیم.

81. نوح از بندگان مؤمن ما بود.

82. سپس دیگران را غرق کردیم.

داستان ابراهیم

83. ابراهیم، از پیروان نوح بود،

84. هنگامی که ابراهیم با دلی پاک به پیشگاه

پروردگارش آمد،

85. و به پدر و قومش گفت: چه چیزی را می‌پرستید؟

86. آیا به جای خدای یکتا سراغ خدایانی دروغین می

روید؟!

87. راستی شما دربارهٔ خدای جهانیان چه فکر می‌کنید؟

88. آنگاه ابراهیم نگاهی به ستارگان کرد،

89. و گفت: من بیمارم.

90. قوم ابراهیم از او روی برگردانیدند و رفتند،

91. ابراهیم مخفیانه به سراغ بت‌های آنها رفت و گفت: آیا

شما غذا نمی‌خورید؟

92. چرا حرف نمی‌زنید؟!

93. آن گاه مخفیانه بر بت‌ها حمله کرد و با دست راست

ضربه ای محکم بر آنها زد.

94. قومش دوان دوان به سوی او آمدند،

95. ابراهیم از آنها پرسید: آیا شما چیزهایی را می پرستید، که خود می تراشید؟
96. در حالی که خداوند شما و آنچه را می سازید، آفریده است؟
97. قوم ابراهیم گفتند: آتش خانه ای برای او بسازید و او را در آن آتش سوزان بیندازید.
98. آنها برای نابودی ابراهیم نقشه کشیدند، اما ما آنها را مغلوب و پست ترین گروه ساختیم.
99. ابراهیم پس از نجات از آتش گفت: من به سوی پروردگارم می روم و مرا هدایت خواهد کرد.
100. پروردگارا! به من فرزندی صالح عطا کن!
101. ما هم دعای او را قبول کردیم و او را به فرزندی بردبار بشارت دادیم، (و اسماعیل را به او بخشیدیم)
102. زمانی که اسماعیل با پدر خود به مرز کار و کوشش رسید، ابراهیم گفت: ای پسر عزیزم، من در خواب دیدم که تو را سر می برم، پس فکر کن، نظرت چیست؟ اسماعیل گفت: ای پدر، به آن چه مأموریت پیدا کرده ای، انجام بده، که به خواست خداوند مرا از صابران خواهی یافت.
103. وقتی پدر و پسر تسلیم شدند، ابراهیم پیشانی اسماعیل را بر خاک گذاشت،

104. و ما او را صدا زدیم که ای ابراهیم.
105. به خوابت جامه عمل پوشاندی و ماموریتت را انجام دادی، ما این گونه نیکوکاران را پاداش می دهیم.
106. این، در حقیقت یک امتحان آشکاری بود.
107. ما به جای اسماعیل قربانی بزرگی را فدای او کردیم. (که خداوند گوسفندی را از دل کوه فرستاد تا به جای اسماعیل قربانی گردد، ذبح عظیم به امام حسین هم تفسیر شده است)
108. و نام نیک ابراهیم را در میان امت های بعد به جا گذاشتیم.
109. درود و سلام بر ابراهیم!
110. ما نیکوکاران را این گونه پاداش می دهیم.
111. ابراهیم از بندگان مؤمن ما بود.
112. ما ابراهیم را، به پسر دیگری به نام اسحاق، مژده دادیم که پیامبری شایسته شد.
113. ما به ابراهیم و اسحاق برکت دادیم و اما از نسل آن دو، برخی نیکوکار و برخی ستمکار به خود شدند.
- داستان موسی و هارون
114. ما به موسی و هارون نعمت دادیم.

115. و آن دو و قومشان را از گرفتاری بزرگی نجات دادیم.

116. ما آنها را کمک کردیم تا پیروز شدند،

117. و کتاب بسیار روشن به آن دو دادیم.

118. و هر دو را به راه راست هدایت کردیم

119. و نام نیک هر دو را در میان امت های بعد به جا گذاشتیم.

120. درود و سلام ما بر موسی و هارون.

121. ما نیکوکاران را این گونه پاداش می دهیم.

122. موسی و هارون از بندگان مؤمن ما بودند.

داستان الیاس

123. الیاس هم یکی از پیامبران الهی بود.

124. زمانی که به قوم خود گفت: آیا از خدا نمی ترسید؟

125. آیا بت «بعل» را می پرستید و بهترین آفریدگار را رها می کنید؟!

126. خداوند، پروردگار شما و پروردگار پدران گذشته شماست.

127. ولی مردم، الیاس را تکذیب کردند و سرانجام آنها در جهنم احضار خواهند شد.

128. به جز بندگان مخلص خداوند.

129. و نام نیک الیاس را در میان امت های بعد به جا

گذاشتیم.

130. درود و سلام بر الیاس!

131. ما نیکوکاران را این گونه پاداش می دهیم.

132. الیاس از بندگان مؤمن ما بود.

داستان لوط

133. لوط هم یکی از پیامبران الهی بود.

134. ما لوط و خانواده اش را همگی نجات دادیم.

135. به جز همسر پیرش را که در میان هلاک شدگان

باقی ماند،

136. آنگاه بقیه را هلاک کردیم.

137. و شما اهل مکه در مسیر خود از حجاز به شام بر

ویرانه های قوم لوط صبح و شام گذر می کنید،

138. پس آیا تعقل نمی کنید؟

داستان یونس

139. یونس هم یکی از پیامبران الهی بود.

140. (به قومش وعده عذاب داد و خود) به سوی کشتی

پر از جمعیت فرار کرد،

141. بار کشتی سنگین بود، پس یونس با مسافران کشتی
قرعه انداخت و قرعه به نام او بیرون شد و باخت، مسافران
او را در دریا انداخت.
142. نهنگ یونس را بلعید، در حالی که او خود را ملامت
می کرد،
143. اگر او در شکم نهنگ به تسبیح نمی پرداخت،
144. تا روزی قیامت در شکم آن نهنگ می ماند.
145. در حالی که او بیمار بود ما او را به صحرای بی گیاه
انداختیم،
146. و برای او در آن صحرا بوته کدویی رویاندیم.
147. و آنگاه او را به سوی صد هزار نفر یا بیشتر از آن
فرستادیم.
148. آنها ایمان آوردند و ما آنان را تا زمانی معین از نعمت
های خود بهره مند کردیم،
- جایگاه زن و مرد
149. ای پیامبر! از این کافران سؤال کن که آیا دختران از
آن پروردگار و پسران برای آنها است؟!
150. آیا ما ملائکه را زن آفریدیم و آنها شاهد بودند؟
151. آگاه باشید! از دروغهای آنان است که می گویند:
152. خداوند فرزند آورده است، و آنان قطعاً دروغگویند.

153. آیا خداوند دختران را بر پسران ترجیح داده است؟!
154. شما را چه شده است که این گونه قضاوت می کنید؟
155. و آیا پند نمی گیرید؟ و به خود نمی آید.
156. یا برای ادعای خود دلیل روشنی دارید؟
157. اگر راست می گوئید، کتاب خود را بیاورید،
158. (کافران و بزرگان قریش می گفتند: فرشتگان دختران خدا هستند و خداوند از طایفه جن زن گرفته است) و بین خدا و جن، رابطه خویشاوندی قائل شدند در صورتی که جنیان خوب می دانند که کافران در پیشگاه الهی برای حساب احضار خواهند شد.
159. خداوند از آنچه کافران توصیف می کنند، پاک و منزه است.
160. به جز بندگان مخلص خداوند.
161. شما و خدایانتان،
162. نتوانستید آنان را فریب داده و گمراه کنید.
163. به جز آنهایی که در آتش دوزخ وارد می شوند،
164. و هیچ یک از ما فرشتگان نیست جز آن که جایگاه و وظیفه مشخصی دارد.
165. و ما همه برای اطاعت خداوند به صف ایستاده ایم،

166. و همگی تسبیح پروردگار می گوئیم.
167. بدون شک مشرکان قریش پیش از بعثت پیامبر می گفتند:
168. اگر کتاب و پندنامه ای از پیشینیان نزد ما بود،
169. بدون شک در آن صورت ما هم از بندگان مخلص و برگزیده خدا می بودیم.
170. اما پس از آمدن قرآن، آنها به آن کافر شدند؛ پس به زودی نتیجه کفر خود را خواهند دانست!
171. بی گمان، گفتار ما برای آن بندگان فرستاده شده‌ی ما، از پیش مقرر شده است.
172. که قطعا آنان یاری خواهند شد،
173. و لشکریان ما قطعا پیروزند،
174. پس ای پیامبر، تا مدتی از آنها روی بگردان.
175. آنان را زیر نظر داشته باش که به زودی پیروزی تو را می بینند،
176. کفار از پیامبر درخواست عذاب کردند، آیا کافران برای دریافت عذاب ما عجله می کنند؟
177. پس هنگامی که عذاب ما به آستانه خانه هایشان نازل شود، بیم شدگان روزگار بدی خواهند داشت،
178. پس ای پیامبر، تا مدتی از آنها روی بگردان.

179. و آنها را زیر نظر داشته باش که به زودی آنها
پیروزی تو را می بینند،
180. پروردگار تو که پروردگاری مقتدر است، از آنچه آنها
توصیف می کنند پاک و منزّه است.
181. درود و سلام بر همه پیامبران.
182. و حمد و ستایش مخصوص خداوند است که
پروردگار جهانیان است.

سوره ص/صاد

(سوره ص سی و هشتمین/سی و هشتمین سوره از قرآن کریم و دارای 88 آیه و مکی می باشد. این سوره به خاطر اینکه با حرف مقطعه صاد شروع شده، به سوره ص نام گذاری شده است. اهداف اساسی سوره ص را سه مساله مهم اصول دین یعنی توحید؛ نبود و معاد تشکیل می دهد. همچنین در این سوره تعصب کفار نسبت به دعوت پیامبر آمده است. این سوره پس از سوره قمر بین هجرت به حبشه تا زمان معراج بر پیامبر نازل شده است. فضای نزول سوره ص همچون برخی از سوره های مکی اعتقادی است و مفسران درباره فضای نزول سوره بخصوص هشت آیه اول آن گفته اند: «پانزده نفر از اشراف قریش از جمله: ولید بن مغیره، ابوجهل و همراهان محضر ابوطالب آمده و گفتند: تو شیخ و بزرگ مایی، آمده ایم تا میان ما و برادر زاده ات داوری کنی، که او خردمندان ما را به سفاهت نسبت

داده و به خدایان ما ناسزا می گوید.» ابوطالب، رسول خدا را دعوت کرد و گفت: «پسر برادرم اینها از قوم تو هستند و از تو سؤالی دارند فرمود: آن سؤال چیست؟ گفتند از ما و معبودهای ما دست بردار تا از تو و معبودت دست برداریم. فرمود: یک کلمه از من قبول کنید که با آن حکومت عرب و عجم به دست شما می آید، ابوجهل گفت: خدا به پدرت رحمت کند، ده کلمه قبول می کنیم. فرمود: بگوئید: «لا إله إلا الله» آنها با شنیدن این سخن برخاسته و رفتند». روایت شده: اشک در چشمان آن حضرت حلقه زد و فرمود: عمویم به خدا قسم اگر آفتاب در دست راست من گذاشته شود و ماه در دست چپ من، این دعوت را ترک نخواهم کرد تا آن را پیاده کنم و یا کشته شوم. ابوطالب گفت: به دعوت خویش ادامه بده به خدا قسم چیزی به تو نخواهم گفت. این سوره در چنین فضایی نازل شده است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

پیامبر و تبلیغ توحید برای سران لجوج قریش

1. صاد، قسم به قرآنی که دارای ذکر و پند است، که تو پیامبر ما هستی،
2. تو دروغگو نیستی بلکه کسانی که کفر ورزیدند، گرفتار غرور و دشمنی با تو هستند.
3. چه بسیار نسل هایی را که پیش از آنان هلاک کردیم، پس فریاد برآوردند ولی دیگر هنگام گریز و وقت نجات آنها نبود.

4. کافران و مشرکان تعجب کردند که بیم رسانی از میان خودشان آمده است، کافران گفتند: این مرد جادوگری دروغگوست.
5. آیا پیامبر همهٔ خدایان را خدای یگانه قرار داده است؟ به راستی که این چیزی شگفت آور است.
6. بزرگانشان راه افتادند و با یکدیگر گفتند: بروید و با خدایانتان بسازید که این کار مطلوب و خواسته همه است.
7. ما در این آخرین دین، چنین سخنی نشنیده ایم و این جز دروغ ساختگی چیزی دیگری نیست.
8. آیا از میان ما قرآن فقط بر او نازل شده است؟ آنها در اصل قرآن تردید دارند، آنان هنوز عذاب مرا نچشیده اند.
9. یا گنجینه های رحمت پروردگار مقتدر و بخشندهٔ تو در اختیار آنهاست؟
10. و یا حکومت آسمانها و زمین و آنچه در میان آنهاست از آنهاست، تا به وسیله ها به سوی آسمان بالا روند و کارها را به دست بگیرد.
11. اینها لشکری ناچیز از احزاب کفراند که در آنجا شکست می خورند.
12. پیش از اینها، قوم نوح و عاد و فرعونى که صاحب قدرت بود پیامبرانشان را تکذیب کردند.

13. و نیز قوم ثمود و قوم لوط و اصحاب ایکه (قوم شعیب) پیامبران را تکذیب کردند، اینها همه احزاب کفرند.

14. و همگی شان، پیامبران را تکذیب کردند و مستحق عذاب من شدند.

15. و اینان جز یک صیحهٔ هلاکت بار را که هیچ تأخیری برای آن نیست انتظار نمی برند.

16. کافران و مشرکان باریشخند گفتند: پروردگارا! هرچه زودتر سهم عذاب ما را پیش از روز حساب به ما بده.

داستان داوود

17. ای پیامبر! بر آن چه می گویند صبر کن، و بندهٔ ما داوود، آن مرد توانمند را یاد کن، که او دلبستهٔ ما بود.

18. ما کوه ها را مسخر ساختیم که هر شب و روز با داوود تسبیح خدا می گفتند.

19. و پرندگان را نیز دسته جمعی مسخر کردیم که همگی به سوی داوود رجوع می کردند و با او تسبیح می گفتند.

20. حکومت داوود را محکم کردیم و به او حکمت و قدرت داوری قاطعانه عطا کردیم.

21. آیا داستان مخاصمهٔ آن دو نفر شاکی که از دیوار اتاق عبادت داوود بالا رفتند، به تو رسیده است؟
22. آن گاه که آن دو نفر بی خبر بر داوود وارد شدند و او از آنان ترسید، گفتند: نترس، ما دو نفر شاکی هستیم که یکی از ما بر دیگری ستم کرده، پس میان ما به حق داوری کن و بی عدالتی نکن، و ما را به راه راست رهنمایی کن.
23. این برادر من است که نودونه میش دارد و من فقط یک میش دارم، او می گوید: آن یک میش را هم به من بده؛ و در صحبت بر من پیروز شده است.
24. داوود با شتاب گفت: برادرت بدون شک با درخواست میش تو برای خودش به تو ستم کرده است. همیشه بیشتر شریکان به یکدیگر ستم می کنند، جز آنهایی که ایمان آورده و کارهای پسندیده می کنند که البته اینها هم کم هستند. داوود پس از این داوری شتابزده، دانست که ما او را امتحان کرده ایم لذا از خداوند طلب بخشش کرد و به رکوع افتاد و توبه کرد.
25. ما این کار داوود را بر او بخشیدیم، بدون شک او نزد ما بسیار دارای مقام نزدیک و عاقبت به خیر است.
26. ای داوود، ما تو را در زمین خلیفه ساختیم، پس میان مردم به حق قضاوت کن، و از هوای نفس خود پیروی نکن

که تو را از راه خدا گمراه می سازد. کسانی که از راه خدا گمراه شوند عذابی سخت دارند، زیرا که روز حساب را فراموش کرده اند.

27. ما آسمان و زمین و آن چه را میان آنهاست باطل نیافریده ایم؛ این پندار کافران است؛ پس وای بر کافران از آتش دوزخ!

28. آیا ما کسانی را که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند مانند مفسدان در زمین قرار می دهیم؟ یا متقیان را همانند گنهکاران قرار می دهیم؟!

29. قرآن کتابی مبارک است که برای تو نازل کردیم تا مردم در آیات آن نیک بیندیشند و تا خردمندان تذکر یابند.

داستان سلیمان

30. ما سلیمان را به داوود بخشیدیم، سلیمان بنده ای خوبی بود، او دلبسته ما بود.

31. هنگام غروب اسب های اصیل و تیز رفتار را در برابر سلیمان به نمایش گذاشتند.

32. سلیمان گفت: من شیفته اسب ها شدم و علاقه به آنها مرا از خواندن نماز و یاد کردن پروردگارم بازداشت تا اینکه خورشید غروب کرد و نماز از من فوت شد؛

33. سلیمان به مامورانش دستور داد: اسبها را دوباره نزد من بیاورید؛ پس شروع به دست کشیدن بر ساق ها و گردن های اسبها کرد.
34. ما سلیمان را امتحان کردیم و بر تخت او جسد بی جان فرزندش را انداختیم آنگاه او به درگاه ما توبه کرد.
35. سلیمان گفت: پروردگارا، مرا ببخش و بیامرز، و مرا حکومتی بده که برای هیچ کسی پس از من شایسته نباشد، زیرا که تو بسیار بخشنده ای.
36. ما باد را به تسخیر او درآوردیم تا به فرمان او هر کجا خواست، آرام برود.
37. و نیز دیوها را که بنا و غواص بودند، مسخر امر او کردیم.
38. و دیو های دیگر را نیز مطیع سلیمان کردیم در حالی که در زنجیرها به همدیگر بسته شده بودند.
39. به سلیمان گفتیم: این عطای ماست، پس بی حساب به هر کسی خواستی ببخش یا نگه دار و به کسی نده اما این عطای ما پایان پذیر نیست.
40. بدون شک او نزد ما بسیار دارای مقام نزدیک و عاقبت به خیر است.

41. و بندهٔ ما ایوب را یاد کن آن گاه که پروردگارش را
صدا زد: پروردگارا شیطان مرا زیاد اذیت کرده و به من رنج و
عذاب رسانده است.

42. گفتم: پایت را بر زمین بزن: این آبی است سرد برای
شستشو و آشامیدن.

43. و خانواده ایوب را که همه از دست رفته بودند، و به
همان تعداد، همراه آنها به او بخشیدیم، تا هم رحمتی از
سوی ما باشد و هم یاد و پندی برای خردمندان.

44. (ایوب سوگند خورده بود که همسرش را تنبیه کند و
می خواستیم سوگند خود را نشکند،) گفتیم: دسته ای چوب
های باریک به تعداد ضربه هایی که باید بزنی به دست
بگیر و با آن یک بار آهسته همسرت را بزن و سوگند خود را
نشکن. ما او را صابر یافتیم، ایوب، بنده ای خوبی بود، او
دلپستهٔ ما بود.

ویژگی های ابراهیم، اسحاق و یعقوب

45. ای پیامبر! بندگان ما ابراهیم و اسحاق و یعقوب را
یاد کن، که صاحبان قدرت و بصیرت بودند.

46. ما آنها را با خصلت آخرت اندیشی، خالص گرداندیم.

47. بدون شک آنها در نزد ما از برگزیدگان و نیکان

بودند.

- ویژگی های اسماعیل، یسع و ذالکفل و نعمت ها و نعمت های اخروی
48. ای پیامبر! اسماعیل و یسع و ذالکفل را یاد کن، که همه از نیکان بودند.
49. این، پندنامه است و برای متقیان عاقبت خوبی خواهد بود.
50. بهشت های جاویدی که درهائش به روی آنها باز است.
51. در آن جا درحالی که تکیه زده اند میوه هایی فراوان و انواع نوشیدنی را طلب می کنند.
52. و در کنارشان همسرانی است درشت چشم و همسن و سال که فقط به شوهرانشان عشق می ورزند.
53. این است آن چه برای روز حساب وعده داده می شوید.
54. بدون شک، این نعمت ها، روزی ماست که پایان ندارد.
55. این پاداش متقیان است؛ و سرکشان عاقبت بسیار بدی دارد،
56. آنها وارد دوزخ می شوند و در آن می سوزند، پس آنها چه بد جایگاهی دارد.

57. آنها آبی جوشان و چرک و زردابی گندآلود و متعفن را باید بخورند.
58. و مانند آن از عذاب های گوناگون دیگر.
59. به سران شرک و کفر گفته می شود: پیروانتان هم با اجبار با شما وارد جهنم می شوند و در آتش می سوزند. می گویند: خیر نبینند و وای به حال شان، آنها بدون شک در آتش خواهند سوخت.
60. پیروان در پاسخ می گویند: شما خیر نبینید! این وضعی است که شما بر سر ما آوردید، و اینجا بد جایگاهی است.
61. پیروان همچنین می گویند: پروردگارا! هر کسی این وضعیت و عذاب را برای ما به وجود آورده عذابی او را چند برابر در آتش جهنم بفرما.
62. (دوزخیان، مؤمنان را در آتش نمی بینند، از این رو) می گویند: ما چرا، کسانی را که از بدان می شمردیم، در اینجا نمی بینیم؟
63. آیا آنها دوزخی نبودند و ما آنان را به مسخره گرفته بودیم، یا آنها در دوزخند و چشمان ما درست کار نمی کنند و آنها را نمی بینند؟

64. این نزاع اهل دوزخ واقعیت دارد و حتما تحقق پیدا می کند.

65. ای پیامبر به آنها بگو: من فقط هشدار دهنده ام، و جز خدای یگانه قهار، معبودی دیگری نیست.

66. او پروردگار آسمان ها و زمین و آنچه میان آنهاست که مقتدر و آمرزنده است.

67. بگو: این قرآن خبر بزرگ است.

68. که شما از آن روی گردانید.

داستان آدم

69. من از فرشتگان عالم بالا هیچ اطلاعی نداشتم زمانی که آنها، درباره آفرینش آدم باهمدیگر گفتگو می کردند، اگر به من وحی نمی شد.

70. من فقط یک هشدار دهنده آشکارم.

71. زمانی که پروردگارت به فرشتگان گفت: من بشری از گل خلق می کنم.

72. و وقتی تمامش کردم و در آن از روح خود دمیدم، همه او را سجده کنید.

73. همه فرشتگان سجده کردند،

74. مگر ابلیس که تکبر ورزید و در نتیجه از کافران

شد.

75. خدا فرمود: ای ابلیس! چه چیز باعث شد به موجودی که با دست خودم خلق کردم سجده نکردی؟ آیا خود را برتر شمردی و تکبر ورزیدی، یا واقعا بلندمرتبه بودی و به سجده کردن فرمان نیافته بودی؟
76. ابلیس گفت: من از انسان بهترم؛ مرا از آتش آفریدی و او را از گِل.
77. خداوند فرمود: از این جا بیرون شو که تو رانده شده ای،
78. و لعنت من تا روز قیامت بر تو باد.
79. گفت: پروردگارا، پس مرا تا روزی قیامت مهلت بده.
80. فرمود: به تو مهلت می‌دهم،
81. تا روز معلوم و معین،
82. ابلیس گفت: پس به عزّت سوگند که همهٔ آنان را گمراه خواهم کرد،
83. جز آن بندگان که اهل اخلاص هستند.
84. خداوند گفت: پس به حق سوگند و من حق می‌گویم،
85. که دوزخ را از تو و از همهٔ کسانی که از تو پیروی کنند پُر می‌کنم.

86. ای پیامبر بگو: من از شما برای رساندن پیام قرآن هیچ مزدی نمی خواهم، و من از کسانی نیستم که خود را به تکلف بیندازد و دروغ بگوید.

87. و این قرآن جز پندی برای جهانیان چیزی دیگری نیست.

88. و پس از مدتی خبر آن را خواهید شنید.

سوره زمر/فوج و گروه

(سوره زمر سی و نهمین/پنجاه و نهمین سوره از قرآن کریم و دارای 75 آیه و مکی می باشد. این سوره به این خاطر زمر نام گذاری شده است که کلمه «زمر» در آیات هفتادویک و هفتادوسه این سوره آمده است. اهداف اساسی این سوره نیز مانند سایر سوره های مکی یادآوری توحید؛ یادآوری معاد و نبوت است. سوره زمر در دوران اخیر زندگی مسلمانان در مکه پس از معراج و قبل از هجرت بر پیامبر پس از سوره سبأ، نازل شده است. فضای نزول سوره زمر همچون برخی از سوره های مکی اعتقادی است و مشرکان همچنان از حضرت پیامبر خواسته اند از دعوت خود دست بردارد و متعرض خدایان آنها نشود و او را از غضب خدایان خود ترسانده اند و نیز او را به عبادت آنها خوانده اند، این جریان سبب نزول سوره زمر با آن لحن موکد گردیده است. علاوه بر این سوره زمر مسئله توحید و یگانگی خدا و نفوذ قدرت او را در اراده کائنات در

حدّ اعلی از راه عقل و وحی آسمانی بیان می کند و از آنها نتیجه می گیرد که خلقت و تدبیر کائنات در دست خداست، عبادت و اطاعت خاص اوست و نیز مسئله معاد را مطرح کرده و در آخر می فرماید: متّقیان گروه گروه به بهشت و کفّار فوج فوج رهسپار آتش خواهند شد. راه زندگی آن نیست که انسان در دفع مضرات و جلب منافع به مجسمه ها و مخلوق روی آورد و زندگی خویش را با رسومات از خود ساخته به آخر رساند و گرنه خلقت او عاطل و باطل خواهد بود، خدا از خلقت او غرضی دارد، رسیدن به آن هدف و غرض، در اطاعت و زندگی از نظر خداست.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

مقدمه، معرفی قرآن

1. این، کتابی است که از جانب خدای مقتدر و حکیم نازل شده است.
2. ما قرآن را به حق به سوی تو نازل کردیم، پس خدا را درحالی که عبادت خود را برای او خالص کرده ای پرستش کن.

توحید و عبودیت

3. آگاه باشید که دین خالص از آن خداست. کسانی که بت ها را سرپرست خود قرار داده اند می گویند: ما آنها را عبادت نمی کنیم، مگر برای آن که ما را به خدا نزدیک کنند.

خداوند درباره آنچه آنها در باره شرک و توحید اختلاف دارند، بین آنها قضاوت خواهد کرد. خداوند انسان دروغ گوی ناسپاس را هدایت نخواهد کرد.

4. اگر خداوند می خواست برای خود فرزندی انتخاب کند، از بین مخلوقاتش هر کسی را می خواست انتخاب می کرد؛ ولی او پاک و منزّه است. او خدای یکتای قهار است.

5. خداوند آسمانها و زمین را به حق آفرید و شب را در روز و روز را در شب داخل کرد. خداوند آفتاب و ماه را آن چنان مسخر کرده که هریک تا زمان معین در مدار خود در حرکتند. آگاه باش که او عزیز و آمرزنده است.

6. خداوند همه شما را از یک آدم آفرید و از نوع او همسرش را خلق کرد. خداوند برای شما هشت جفت از چهارپایان گاو، گوسفند، بز و شتر آفرید. خداوند شما را در شکم مادرانتان مرحله به مرحله در تاریکیهای سه گانه شکم، بچه دان و کیسه آب، قرار داد. این است خداوند؛ پروردگار شما که حکومت از آن اوست. جز او معبودی دیگری وجود ندارد، پس چرا از حق منحرف می شوید؟!

7. اگر ناسپاس و کافر شوید، خداوند از شما بی نیاز است و او هیچ گاه دوست ندارد که بندگانش ناسپاس و کافر شوند و اگر شکر او را بجا بیاورید، آن را برای شما دوست دارد. هیچ

کس بار گناه دیگری را به دوش نمی کشد آنگاه همگی به سوی خدای خود باز می گردید و به آنچه کرده اید، خداوند، شما را آگاه می سازد؛ زیرا که او آگاه به اسرار دلهاست.

8. هرگاه به انسان آسیبی برسد پروردگار خود را با ناله و زاری صدا می زند و هرگاه نعمتی به او برسد، دعا و زاری خود را فراموش می کند و برای خدا شریکانی قرار می دهد تا مردم را از راه خدا گمراه کند. به او بگو: سرگرم کفر خود باش و به این بهره اندک دنیا خوشحال باش که تو از اهل آتشی¹.

9. آیا آن کافر ناسپاس بهتر است یا کسی که لحظه های شب را، در حالی سجده، قیام و عبادت است و از عذاب آخرت می ترسد و به رحمت پروردگارش امید دارد؟ بگو: آیا کسانی که علم دارند و کسانی که علم ندارند، باهم برابرند؟ تنها خردمندان اند که پند می پذیرند.

10. ای پیامبر از قول من به بندگانم بگو: ای بندگان من که ایمان آورده اید! از پروردگار خود بترسید برای آنهایی که در این دنیا نیکی کرده اند، پاداش خوبی خواهد بود. زمین

¹ . آیه درباره ابوالفصیل نازل شده که پیامبر را ساحر می خواند و وقتی که بدی به وی می رسید به حال توبه به سوی خداوند روی می آورد و هنگامی که در خوشی قرار می گرفت توبه را فراموش می کرد و به رسول خدا نسبت جادو می داد.

خدا فراخ است. بدون شک خداوند، پاداش صابران را بی حساب خواهد داد.

11. بگو: من مأمورم که خدا را عبادت کنم و دین را برای او خالص گردانم.

12. و مأمورم تا اولین مسلمان باشم.

13. بگو: من اگر پروردگارم را نافرمانی کنم از عذاب روزی قیامت می ترسم.

14. بگو من تنها خدا را می پرستم و دین خود را برای او خالص می سازم.

15. به مشرکان بگو: شما هرکس را غیر از خداوند می خواهید، عبادت کنید. بگو: زیانکاران، آنهایی هستند که خود و خانواده اش را در روز قیامت گرفتار زیان کنند. آگاه باشید که زیان آشکار همین است.

16. برای گنهکاران از بالا و پایین سایبانهایی از آتش است این همان چیزی است که خداوند بندگان را به آن می ترساند پس ای بندگان من، از من بترسید و تقوا پیشه کنید.

17. کسانی که از پرستش طاغوت دوری کنند و به سوی خدا بازگردند برای آنان مژده خواهد بود، پس بندگان مرا مژده بده.

18. کسانی که نظریات مختلف را می شنوند و آنگاه از بهترین آن پیروی می کنند اینها هدایت شدگان خدایند و اینها در حقیقت عاقلند.

19. آیا کسی را که فرمان عذاب الهی درباره او حتمی شده است، تو می توانی چنین کسی را از درون آتش نجات بدهی؟!

20. ولی کسانی که از خدای خود می ترسند، خانه های چند طبقه در بهشت دارند که از زیر آنها جوی ها جاری است. این وعده الهی است و خداوند در وعده خود تخلف نمی کند.

پند گیری از نعمت باران، چشمه و سبزه

21. آیا ندیدی که خداوند آبی از آسمان نازل کرد و آن را در قالب چشمه ها در زمین روان کرد، و سپس به وسیله آن، زمین را سرسبز ساخت که رنگهای گوناگون دارد و بعد، آن سبزه ها پژمرده، زرد و خشک می شود و سپس از بین می رود البته در این کار برای عاقلان پند و یادآوری است.

مومنان و مشرکان

22. آیا آن کسی که خداوند دلش را برای اسلام گشوده و به نوری از جانب پروردگارش روشن ساخته است با کسی که دلش تاریک است، یکسان است؟ پس وای بر آنهایی که

با دل‌های سخت و تاریک خود از یاد خدا غافلند اینها در
گمراهی آشکاری هستند.

23. خداوند بهترین سخن را نازل کرد. کتابی که بخش

هایی از آن شبیه یکدیگر و ناظر به هم و مکرر است و در
معنی به یکدیگر باز می‌گردند که از تلاوت آن کسانی را که
از پروردگارشان می‌ترسند بدن‌شان می‌لرزد سپس تن و
جان‌شان به یاد خدا آرام می‌شود. این هدایت خداست که هر
که را بخواهد راهنمایی می‌کند، و هر که را خدا گمراه کند
او را هیچ راهنمایی نخواهد بود.

24. آیا کسی که صورت خود را سپر عذاب دردناک روز

قیامت قرار می‌دهد به خاطر اینکه دست و پایش بسته
است، با اهل بهشت یکسان است؟ به ستمکاران گفته می
شود: نتیجه کار خود را بچشید.

25. کسانی که پیش از این مشرک بودند، نیز پیامبران را

تکذیب کردند و از جایی که فکر نمی‌کردند، عذاب بر آنها
وارد شد.

26. خداوند خواری و رسوایی را در زندگی دنیا به آنان

چشانده، و البته عذاب آخرت سخت‌تر است، اگر می‌دانستند.

27. و ما در این قرآن برای مردم هر گونه مثلی را می

زنیم؛ تا شاید آنها پند بگیرند.

28. قرآنی که به زبان عربی است و کجی در آن راه ندارد؛ شاید پرهیزکار شوند.
29. خداوند برای توحید و شرک به بنده مثل می زند: بنده ی که چند مالک بد اخلاق در او شریکند و بر سر او اختلاف دارند و بنده ی که تنها یک مالک دارد، آیا این دو با هم برابرند؟ الحمد لله، بلکه بیشترشان نمی دانند.
30. ای پیامبر! تو می میری و آنها نیز خواهند مرد.
31. و سپس همه شما در روز قیامت در حضور پروردگارتان به کش و ماکش خواهید پرداخت.

جزء بیست و چهارم

32. پس کیست ستمکارتر از آن کسی که بر خدا دروغ ببندد و سخن راست قرآن را چون به او برسد تکذیب کند؟ آیا جایگاهی این کافران در جهنم نیست؟
33. کسانی که سخن راست و درست را می آورند و به آن باور دارند، اینها از جمله متقیان اند.
- پاداش نیکوکاران
34. برای آنها نزد پروردگارش هر چه بخواهند، آماده است. این است پاداش نیکوکاران.

35. به پاس نیکوکاری شان، خداوند، حتی بدترین کارهایشان را نابود می کند و پاداششان را براساس بهترین کارهایشان به آنها می دهد.

پیامبر و مشرکان

36. ای پیامبر! مشرکان تو را از بتها، می ترسانند آیا خدا برای نگهداری بنده اش کافی نیست؟ و هر کس را که خدا همراه کند هیچ راهنمایی دیگری برای او نیست.

37. هر کسی را که خدا هدایت کند، در آن صورت هیچ همراه کننده ای او را همراه نمی کند. آیا خداوند شکست ناپذیر و انتقام گیرنده نیست؟

38. اگر از کافران و مشرکان پرسی: چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است؟ در جواب می گویند: خداوند. پس مرا از بت های که می پرستید خبر دهید که چه کاره اند؟ اگر خدا بخواهد به من صدمه ای بزند آیا آنها می توانند آن را برطرف سازند و یا اگر خدا بخواهد رحمتی براریم بدهد آیا آنها می توانند جلو آن را بگیرند؟! بگو خدا مرا کافی است؛ چون اهل توکل تنها به او توکل می کنند.

39. بگو: ای قوم من تا جاییکه در توان دارید با من مبارزه کنید. من هم تلاش می کنم. به زودی متوجه می شوید،

40. که چه کسی عذاب خوارکننده به سراغش می آید و

عذاب دایمی بر او وارد می گردد.

41. ما این کتاب را برای مردم بر اساس حق نازل

کردیم هر کسی هدایت بیابد، به نفع خود اوست و هر کسی

که همراه گردد، به ضرر خود اوست و تو وکیل آنها نیستی.

مرگ، شفاعت و قیامت

42. خدا جان انسانها را هنگام مرگ و هنگام خواب

می گیرد. اما در حالت خواب، جان کسی که مرگش را حتمی

کرده است، نزد خود نگه می دارد و جان بقیه را دوباره به آنها

برمی گرداند تا آن وقتی که مرگ حتمی شان فرا برسد. در این

کار برای مردمی که فکرشان را به کار بیندازند، نشانه هایی از

یکتایی و قدرت خداست.

43. آیا بت پرستان غیر از پروردگار شفیعیانی گرفته اند؟

بگو: اگر چه آن بت ها مالک چیزی نبوده و دارای عقل

نباشند، باز هم شفاعتگران شمایند؟

44. بگو: شفاعت همه در اختیار خداست، حکومت

آسمانها و زمین متعلق به پروردگار است و سپس همگی به

سوی او بازمی گردید.

45. هنگامی که خدای یکتا در حضور مردم یاد می شود،

کسانی که به آخرت ایمان ندارند، دلشان گرفتار نفرت می

گردند، اما هنگامی که غیر خدا یاد می شود، خوشحال می گردند.

46. بگو: بارالها ای آفریدگار آسمانها و زمین و ای دانای غیب و شهود تویی که بین بندگان در آنچه اختلاف می کنند داوری می کنی.

47. اگر ستمکاران دو برابر آنچه در روی زمین است مالک باشند، همه را حاضر است بدهند تا از عذاب سخت روز قیامت نجات یابند، و در آن روز چیزهای را که فکرش هم نمی کردند، می بینند.

48. و زشتی کارهایی را که انجام داده اند، برایشان ظاهر می شود و آنچه را ریشخندی می کردند به آن مبتلا می گردد.

49. هرگاه به انسان آسیبی برسد ما را صدا می زند و هرگاه نعمتی ما به او برسد، می گوید: این نعمت را به خاطر شایستگی و دانایی ام به من عطا کرده اند. اما در واقع این نعمت، امتحان الهی برای اوست؛ و لکن بیشتر مردم این را درک نمی کنند.

50. پیشینیان آنها نیز این سخنان بیهوده را می گفتند، ولی هر چه بدست آورده بودند به حالشان سودی نکرد و از عذابش کاسته نشد.

51. پس نتیجه زشتی کارهایشان به آنها رسید و ستمکاران این گروه به زودی نتیجه زشتی کارهایشان به آنها خواهد رسید و قادر به فرار نیستند.
52. آیا آنها ندانسته اند که خداوند روزی هر کسی را که بخواهد زیاد یا کم می کند؟ در این برنامه معیشتی، برای مومنان عبرتهایی است.
53. ای پیامبر! از قول من بگو: ای بندگانم که بر نفس خود ظلم کرده اید! از رحمت خدا نومید نباشید؛ زیرا خداوند همه گناهان را می بخشد. او خدای بخشنده و مهربان است،
54. ای بندگانم، پیش از آن که عذاب شوید و کسی هم نتواند به داد شما برسد و شما را کمک کند، به درگاه پروردگارتان روی بیاورید و فرمان او را بپذیرید.
55. پیش از آنکه عذاب الهی بصورت ناگهانی و بی خبر به سراغ شما بیاید، از بهترین دینی پیروی کنید که از سوی خدا به سوی شما فرستاده شده است.
56. آنگاه هر کسی بگوید: افسوس بر من از آنچه درباره پروردگار کوتاهی کردم و از مسخره کنندگان بودم.
57. یا بگوید: اگر خداوند مرا هدایت می کرد، از جمله متقیان بودم.

58. یا هنگامی که عذاب را می بیند، بگوید: اگر دوباره به دنیا برگردم، از نیکوکاران خواهم شد.
59. بلی؛ آیات و نشانه های من برای تو آمد؛ ولی تو آنها را تکذیب کردی و تکبر ورزیدی و تو از کافران بودی.
60. در روز قیامت کسانی را که بر خدا دروغ بستند روسیاه می بینی. آیا افراد متکبر جایگاهش در دوزخ نیست؟
61. خدا کسانی را که تقوا پیشه کردند، به خاطر چنین پیروزی که نصیبشان شده، نجات می دهد. نه از بیرون آسیب می بینند و نه از درون غصه می خورند.
62. خداوند، خالق و نگهبان همه چیز است.
63. کلید آسمان و زمین در اختیار اوست و کسانی که نشانه ها و آیات الهی را انکار می کنند، همگی زیانکارند.
64. بگو: ای مردم نادان! به من دستور می دهید که بت را عبادت کنم.
65. من به تو و پیامبران پیش از تو وحی کردم که اگر مشرک شوی، همه اعمالت نابود و تباه می شود و به طور قطع از زیانکاران خواهی شد.
66. بلکه فقط خدا را عبادت کن و شکرگزار باش.
67. مشرکان خدا را آن گونه که شایسته اوست شناختند و قدرش را ندانستند. در روز قیامت، زمین یک جا در قبضه

قدرت اوست و آسمان‌ها به دست قدرت او برچیده می‌شود!
بله، خدا پاک و برتر است از بت‌های مشرکان.

صور اسرافیل و آمدن قیامت

68. در قیامت در شیپور می‌دمند. پس هرکسی که در آسمان‌ها و زمین است، بیهوش می‌شوند و جان می‌دهند، جز کسی را که خدا بخواهد. آن وقت بار دیگر در شیپور می‌دمند. ناگهان همه مردم بلند می‌شوند و تماشا می‌کنند.

69. و صحرای محشر به نور پروردگار روشن گردد، و نامه اعمال گذاشته شود، و پیامبران و شاهد‌ها آورده شوند، و به حق میان مردم قضاوت شود و به هیچ وجه کسی مورد ستم قرار نگیرند.

70. خداوند قضاوت می‌کند و به هرکسی آنچه کرده است به تمام و کمال داده می‌شود، و خدا به آنچه می‌کنند از همه داناتر است.

71. کافران، گروه گروه به سوی جهنم برده می‌شوند وقتی نزدیک جهنم می‌رسند، درهای آن باز می‌شود، نگهبانان می‌پرسند: آیا پیامبران الهی از جنس خود شما برای هدایت شما نیامدند که آیات الهی را برای شما بخوانند و از ملاقات امروز شما را بترسانند؟ آنها پاسخ می‌دهند: آری

آمدند و لی ما باور نکردیم؛ اما حالا دیگر فرمان عذاب بر کافران قطعی شده است و کاری نمی شود کرد.

72. به دوزخیان گفته می شود: وارد جهنم شوید که در آن برای همیشه ماندنی هستید. چه بد جایی است جایگاه متکبران.

73. متقیان، گروه گروه به سوی بهشت راهنمایی می شوند، وقتی نزدیک بهشت می رسند، درهای آن باز می شود و نگهبانانش به آنها می گویند: «سلام علیکم. خوش آمدید! وارد بهشت شوید که در اینجا برای همیشه ماندنی هستید.

74. بهشتیان می گویند: الحمد لله که خداوند به وعده اش درباره ما عمل کرد و سرزمین بهشت را برای ما داد تا در هر نقطه اش که بخواهیم، بمانیم. خوب پاداشی است پاداش اهل عمل.

75. در آن روز می بینی که فرشتگان در اطراف عرش الهی حلقه زده اند و مشغول تسبیح و حمد پروردگار خود هستند و در بین مردم بر اساس حق قضاوت می کنند، و چون کار تمام شود می گویند: الحمد لله رب العالمین.

سوره غافر/بخشنده

(سوره غافر سی و نهمین/شصت و مین سوره از قرآن کریم و دارای 85 آیه و مکی می باشد. این سوره به این

خاطر غافر نام گذاری شده است که در آیهٔ سوم آن کلمه غافر آمده و از خداوند به غافر به معنای بخشنده یاد شده است. اهداف اساسی سوره غافر را یادآوری توحید و اسمای حسنی و یادآوری معاد بیان کرده است. سوره غافر پس از سوره زمر کمی قبل از هجرت رسول خدا به مدینه، نازل شده است. فضای نزول سوره غافر همچون برخی دیگر از سوره های مکی اعتقادی است. بیان حال مؤمن آل فرعون در این سوره یک برنامه آموزشی حساب شده برای گروهی از مسلمانان مکه بوده است که آنها در عین ایمان آوردن به پیامبر، روابط دوستانه خود را با دشمنان حفظ می کردند تا سنگری باشند برای روز خطر.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

مقدمه، معرفی خدا و قرآن

1. حاء میم.
2. این، کتابی است که از جانب خدای مقتدر و حکیم نازل شده است.
3. خدایی آمرزندهٔ گناه، قبول کننده توبه و مجازاتش شدید و نعمت هایش همیشگی است. جز او معبودی نیست و عاقبت همه کارها به او ختم می شود و همه به سوی او باز می گردد.

4. به جز کافران کسی دیگر در آیات خدا جدال نمی کنند پس پیشرفت، تحرک و جولان شان در شهرها تو را نفریبد.

5. پیش از مشرکان مکه قوم نوح و احزابی که بعد از آنها آمدند، پیامبران را تکذیب می کردند و هر ملت می کوشید پیامبر خود را دستگیر و با مجادله باطل حق را پایمال کند؛ ولی ما آنها را گرفتار کردیم و مجازات من چه سخت بود.

6. بنابراین، حکم و وعده عذاب پروردگارت درباره کافران قطعی شد که آنها اهل دوزخ هستند.

7. فرشتگانی که اداره جهان را به عهده دارند و فرشتگان مقربی که جزو حلقه نزدیک اداره کنندگان جهان اند، همه به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند و به او ایمان دارند و از او برای مؤمنان آمرزش می خواهند و می گویند: ای پروردگار ما، رحمت و علم تو همه چیز را فراگرفته است پس آنان را که توبه کرده اند و به راه تو آمده اند پیامرز و از عذاب جهنم حفظ کن.

قیامت و عالم محشر

8. پروردگارا! آنها را همراه با پدران و مادران و همسران و فرزندان صالح آنها در بهشت داخل کن که به آنها وعده دادی؛ زیرا که تو مقتدر و حکیمی.

9. و آنها را از بدی ها حفظ کن و هر کس را که در آن روز از بدی ها حفظ کنی، بدون شک به او رحم کرده ای، و این همان کامیابی بزرگ است.

10. در روز قیامت کافران را صدا کند که دشمنی پروردگار نسبت به شما بزرگتر از دشمنی شما نسبت به خود شماست؛ زیرا خداوند شما را به ایمان دعوت کردند و شما کافر شدید.

11. کافران می گویند: پروردگارا! ما را دو بار کشتی و دو بار زنده کردی امروز به گناهان خود اعتراف می کنیم آیا راه بیرون رفت برای ما هست؟

12. پاسخ داده می شوند: که این عذاب و دشمنی خداوند برای آن است که وقتی شما در دنیا به یکتایی خدا دعوت می شدید انکار می کردید و اگر برای او شریک می آوردند، ایمان می آوردید. امروز قضاوت در اختیار خدای بلندمرتبه و بزرگ است.

13. او کسی است که آیاتش را به شما نشان می دهد و از آسمان برای شما روزی می فرستد البته فقط کسانی که رو به سوی خدا می آورند، پند می گیرند.

14. پس خدا را مخلصانه و از عمق دل عبادت کنید؛ هرچند کافران خوششان نیاید.

15. خداوند دارای مراتب والای از کمال است، اداره جهان در دست اوست و وحی را به فرمان خودش بر هرکس از بندگانش که شایسته بداند، می فرستد تا مردم را درباره روز قیامت هشدار بدهد؛

16. در همان روز قیامت، حقیقت همه مردم برملا می شوند و هیچ چیزی از آنها از دید خداوند مخفی نمی ماند. در آن روز، پادشاهی از کیست؟ خود خدا پاسخ می دهد: امروز پادشاهی از خدای یکتای قهار است.

17. آن روز هرکس هر چه انجام داده پاداش می گیرد. در آن روز ظلمی در کار نیست. خداوند به سرعت به حسابها رسیدگی می کند.

18. ای پیامبر! مردم را از نزدیک شدن روز قیامت بترسان که در آن روز از ترس جان مردم به لب شان می رسد و خشم و اندوه و حسرت خود را قورت می دهند و برای

ستمکاران نه دوستی هست و نه یاوری که شفاعت او پذیرفته شود.

19. خداوند، به خیانت چشمها و از اسرار دلها آگاه است.
20. خداوند به حق قضاوت می کند؛ ولی بت هایی که مشرکان به جای خدا عبادت می کنند، هیچ گونه قضاوتی ندارند خداست که شنوا و بیناست.

21. آیا آنها در زمین نگشتند تا ببینند که عاقبت پیشینیانشان چگونه بوده است؟ آن ها خیلی قوی تر و پیشرفته تر از این ها بودند. اما خدا آنها را به کیفر گناهانشان گرفت و هیچ چیزی هم نبود آنها را از آن عذاب الهی نجات دهند.

22. این عذاب، به این خاطر بود که پیامبرانشان همراه با دلایل روشن به سوی آنها آمدند؛ ولی آنها کافر شدند. خدا هم آنها را عذاب کرد؛ زیرا او نیرومند و سخت عذاب دهنده است.

داستان موسی و پندهای مومن آل فرعون

23. ما موسی را همراه با آیات و معجزات و دلیل و منطق روشن خود به سوی فرعون، هامان و قارون فرستادیم،

24. ولی آن ها گفتند: «او جادوگر و دروغگو است.»

25. زمانی که موسی حق را از جانب ما برای آنها آورد، گفتند: پسرانِ مومنانِ همراه موسی را بکشید و زنانشان را زنده بگذارید و لی نقشه کافران بی تاثیر و بیهوده بود.

26. فرعون گفت: «بگذارید تا من خود موسی را بکشم و او خدایش را برای نجات خودش صدا بزند و برای کمک طلب کند! زیرا من می ترسم که موسی دینتان را تغییر بدهد یا سرزمینتان را به فساد بکشاند.»

27. موسی گفت: من از شرّ هر متکبّری که به روز حساب ایمان ندارد، به خدای خودم و شما پناه می برم.

28. مرد مومنی به نام حزقیل از آل فرعون که ایمانش را پنهان می کرد گفت: آیا درست است، کسی را به قتل برسانید به جرم این که می گوید: پروردگارم خداست، در حالی که دلیل های روشن از سوی پروردگارتان برای شما آورده است؟ اگر ادعای دروغ دارد، به ضرر خودش می باشد و اگر راستگو باشد، بخشی از عذابی که به شما وعده می دهد دامن شما را خواهد گرفت، خداوند آن کسی را که اسراف کننده و دروغگوست، هدایت نمی کند.

29. مرد مومن ادامه داد و گفت: ای مردم! امروز حکومت در اختیار شماست و در این سرزمین مسلط هستید؛ اما اگر عذاب خدا به ما برسد، چه کسی ما را یاری خواهد

کرد؟ فرعون گفت: جز نظر خود چیز دیگری را صلاح نمی دانم و شما را به جز به راه درست راهنمایی نمی کنم.

30. و آن مرد مومن ادامه داد: ای قوم من، به راستی من بر شما از آمدن روزی مانند روز امت های گذشته که در آن به عذاب الهی گرفتار شدند، می ترسم.

31. مانند سرنوشت قوم نوح، عاد، ثمود و اقوام که بعد از آنها آمدند در حالی که خداوند قصد هیچ گونه ظلمی به بندگان ندارد.

32. آن مرد مومن همچنین گفت: ای قوم من! من بر شما از روزی که مردم یکدیگر را صدا می زنند و از هم کمک می طلبند و صدایشان به جایی نمی رسد، می ترسم!

33. روزی که همه روی می گردانید و از ترس عذاب جهنم فرار می کنید، در آن روز هیچ کس شما را از عذاب خدا نمی تواند نجات دهد. هر کسی را که خدا گمراه کند، هیچ کسی نمی تواند او را هدایت کند.

34. و پیش از این، یوسف با دلایل روشن برای هدایت شما آمد؛ ولی شما درباره آنچه یوسف برای شما آورده بود، شک داشتید تا اینکه یوسف از دنیا رفت، آنگاه گفتید: هرگز خداوند بعد از او پیامبری دیگری نمی فرستد. این گونه خداوند هر اسراف کننده و سوسه گر را گمراه می کند.

35. کسانی که بدون دلیل، در آیات خدا جدال می کنند
کار آنان نزد خدا و مؤمنان بسیار زشت است خدا بر دل هر
متکبر جباری این چنین مَهر می زند.

36. فرعون به وزیر خود گفت: ای هامان، برای من برج
بلندی بساز تا بر قله آن بروم، شاید به اسباب و وسایلی
آسمانی دست بیابم؛ و خدای موسی را ببینم، زیرا گمان می
کنم که موسی دروغ می گوید.

37. به این صورت کردار زشت فرعون در نظرش آراسته
شد و او از یافتن راه باز ماند و چاره جویی او جز زیان هیچ
چیزی دیگری در بر نداشت.

38. باز هم آن مرد مؤمن گفت: ای مردم! مرا پیروی
کنید من شما را به راه پیشرفت و سعادت هدایت می کنم.
39. ای قوم! سرمایه و زندگی این دنیا زودگذر است و
جهان آخرت دائمی است.

40. کسانی که کار بدی بکنند، جز به ماندنش مجازات
نمی شوند و کسانی که کار خوبی بکنند، چه مرد باشند چه
زن، به شرط باایمان بودن، وارد بهشت می شوند و در آنجا از
روزی فراوان بهره‌مند می شوند.

41. ای قوم من، چه شده که من شما را به سوی نجات
دعوتتان می کنم و شما مرا به سوی آتش دعوت می کنید!؟

42. شما مرا دعوت می کنید که به خدا کافر و برای او شریک قائل شوم که هیچ دلیلی بر شرک او ندارم؛ ولی من شما را به سوی خدای مقتدر بخشنده دعوت می کنم.

43. بت هایی که شما مرا به سویشان دعوت می کنید، بدون شک نه در دنیا کسی دارد که مردم را به سوی او فراخواند و نه در آخرت! البته بازگشت همه ما به سوی خداست. مسرفان همه اهل جهنم اند.

44. پس به زودی آن چه را اکنون به شما می گویم یاد خواهید کرد، و من کار خود را به خداوند وامی گذارم، که خداوند به حال بندگان بیناست.

45. خداوند هم آن مرد مومن را از شر نیرنگ آنان نگاه داشت و آل فرعون را گرفتار عذاب سختی کرد.

46. آن عذاب سخت آتش جهنم است که هر صبح و شام بر آل فرعون عرضه می شوند و روزی که قیامت برپا شود ندا دهند که آل فرعون را به سخت ترین عذابها در آورید.

47. آنها در میان آتش جهنم با همدیگر بگو مگو و محاجه می کنند و ضعیفان به مستکبران می گویند: ما در دنیا از شما پیروی کردیم آیا اکنون می توانید بخشی از این آتش را از ما دفع کنید.

48. مستکبران پاسخ می دهند فعلا ما و شما همگی در آتش هستیم؛ زیرا خداوند بین بندگان به عدالت حکم کرده است.

49. دوزخیان به مأمورین جهنم می گویند: شما از پروردگارتان بخواهید تا حد اقل یک روز در عذاب ما تخفیف دهد.

50. ماموران پاسخ می دهند: آیا پیامبران شما با دلایل روشن نزد شما نیامدند؟ می گویند: آری، آمدند، مأمورین جهنم می گویند: پس خودتان از خدا بخواهید، اما بدانید که درخواست شما کافران به جایی نمی رسد.

51. خداوند می فرماید: ما البته پیامبران و مومنان را در زندگی دنیا و روز قیامت که شاهدان برپا می خیزند، یاری می کنیم.

52. روزی که عذرخواهی ستمکاران هیچ فایده ی برایشان ندارد و برای آنان لعنت و جایگاه بدی آماده است.

53. در واقع، ما به موسی تورات را به عنوان کتاب هدایت دادیم و آن را در میان بنی اسرائیل به میراث گذاشتیم،

54. که سبب هدایت و پند برای خردمندان است.

55. پس ای پیامبر! صبر کن که وعده ی خدا حق است، و برای گناهت آمرزش بخواه و با ستایش پروردگارت، هر شام و صبح تسبیح به جا بیاور.

56. کسانی که بدون هیچ دلیلی به مجادله آیات الهی اقدام کردند، در سینه هایشان جز آرزوهای بلند پروازانه چیزی دیگری نیست و البته آنها به آرزوهای خود نخواهند رسید؛ بنا بر این تو به خدا پناه ببر، که او شنوا و بیناست.

57. بدون شک، آفرینش آسمانها و زمین، بزرگتر و با شکوه تر از آفرینش انسان است؛ ولی بیشتر مردم آن را درک نمی کنند.

58. کور و بینا باهم برابر نیستند و نیز آنهایی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند، با بدکاران برابر نمی باشند، اما متاسفانه آنهایی که به خود بیایند و این مساله را درک کنند، کم اند.

59. بدون شک، قیامت آمدنی است، و در آن هیچ تردیدی نیست. ولی بیشتر مردم ایمان نمی آورند.

60. پروردگار شما گفته است: «مرا بخوانید تا دعای شما را بپذیرم! کسانی که از عبادت من تکبر می ورزند به زودی با ذلت وارد دوزخ می شوند!»

61. خداوند شب را برای آرامش و روز را روشنی بخش برای شما قرار داد؛ زیرا که خداوند نسبت به مردم دارای فضل و کرم است، ولی بیشتر مردم سپاسگزار نیستند.

62. این است خدایی که پروردگار شماست. آفریننده هر چیزی است و معبودی جز او نیست. آن وقت چرا از مسیر حق منحرف می‌شوید؟!

63. این گونه کسانی که آیات ما را انکار می‌کردند، منحرف می‌شوند.

64. خداوند زمین را برای شما جایگاه امن و آسایش و آسمان را مانند سقفی بالای سرتان قرار داد. خداوند شما را صورتگری کرد و صورت هایتان را نیکو گردانید، و از چیزهای پاکیزه به شما روزی داد. این است خدایی که پروردگار شماست. هزار آفرین به خدا، که صاحب جهانیان است.

65. او زنده است که خدایی جز او نیست پس تنها او را مخلصانه عبادت کنید و بگویید: الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

66. ای پیامبر به آنها بگو: مرا خود خداوند نهی کرده اند که غیر از خدا بت‌ها را که شما می‌پرستید، پرستش کنم، در حالی که از جانب پروردگارم برای من دلایلی روشن آمده

است و به من فرمان داده اند که در برابر پروردگار جهانیان
تسلیم باشم .

مراحل زندگی و عالم پس از مرگ

67. اوست که شما را از خاک آفرید، سپس از نطفه و بعد
از خون بسته و آنگاه شما را از شکم مادر به صورت طفلی
بیرون آورد تا به جوانی برسید سپس در نهایت به مرحله
پیری می رسید و با مرگ طبیعی از دنیا می روید، البته
بعضی از شما قبل از پیر شدن می میرید، شاید تعقل کنید.

68. اوست که زنده می کند و می میراند، و هرگاه به
چیزی اراده اش تعلق بگیرد، به آن بگوید: باش، موجود
خواهد شد.

69. آیا ندیده ای کسانی که در آیات خدا مجادله می
کنند چگونه منحرف می شوند؟

70. همان کسانی که قرآن و آنچه پیامبران خود را مأمور
ابلاغش کردیم، تکذیب کردند بالاخره خواهند فهمید!

71. آن گاه که غل ها در گردن هایشان قرار دارد و با
زنجیرها به سوی جهنم کشیده می شوند،

72. تا در آب جوش، سپس در آتش سوزانده شوند.

73. آنگاه به آنها گفته می شود: کجایند بت هایی که شریک خدا قرار می دادید و آن را به جای خدا می پرستیدید؟

74. گویند: اکنون آنها از ما پنهان و گم شدند، بلکه پیش از این هم ما آن را عبادت نمی کردیم! این گونه خداوند کافران را در گمراهی قرار می دهند. (آنها دروغ می گویند)

75. این عذابها به سبب آن است که شما به ناحق در روی زمین مستی می کردید و به شهوت رانی و تکبر سرگرم بودید.

76. از درهای جهنم داخل شوید که در آن جاودانه خواهید بود، و به راستی جایگاه متکبران چه جایگاه بدی است.

77. پس ای پیامبر صبر کن، که وعده خدا راست است، اگر برخی از آن چه را به آنها وعده می دهیم به تو نشان دهیم یا پیش از عذاب آنها جان تو را بگیریم، آنها به سوی ما بازگردانده می شوند و عذابشان حتمی است.

78. ای پیامبر! ما پیش از تو پیامبرانی فرستاده ایم، داستان بعضی از پیامبران را برایت گفته ایم و داستانی بعضی را نگفته ایم. هیچ پیامبری نمی تواند جز به اذن خدا معجزه ای بیاورد؛ پس هنگامی که فرمان خدا برسد، به حق و

عادلانه داوری می شود، و در آنجا باطل گرایان زیان خواهند دید.

79. خدا همان کسی است که چارپایان را برای شما خلق کرد تا برخی از آنها را سوار شوید و از برخی آنها تغذیه کنید. 80. برای شما در آن حیوانات منافع بسیاری وجود دارد. شما می توانید با استفاده از آنها نیازهای خود را برآورده سازید و بر آنها و بر کشتیها سوار شوید.

81. خداوند نشانه های خود را به شما نشان می دهد پس کدام یک از نشانه های الهی را انکار می کنید؟

82. آیا آنها در زمین نگشتند تا ببینند که عاقبت پیشینیان شان چگونه بوده است؟ آن ها از نظر جمعیت بیشتر و از نظر قدرت خیلی قوی تر و پیشرفته تر از این ها بودند. ولی آن چه به دست آورده بودند در برابر عذاب خدا هیچ سودی به حالشان نداشت.

83. زمانی که پیامبران شان دلایل روشن برای آنها آوردند، آنها به اندک علم و دانشی که داشتند خوشحال بودند و اعتنایی به پیام رسولان نکردند، و سرانجام عذابی را که مسخره می کردند آنها را فرا گرفت.

84. و چون عذاب ما را دیدند، گفتند: به خدای یکتا ایمان آوردیم و به بت‌هایی که شریک خدا قرار داده بودیم کافر شدیم.

85. ولی دیگر ایمانشان به هنگامی که عذاب ما را دیدند سودی به حالشان نداشت؛ این سنت خداوند دربارهٔ بندگان است؛ و کافران در آن روز زیان کردند.

سوره فصلت/تبیین و فصل فصل شدن

(سوره فصلت چهل و یکمین/شصت و یکمین سوره از قرآن کریم و دارای 54 آیه و مکی می باشد. این سوره به این خاطر فصلت نام‌گذاری شده است که در سومین آیه آن کلمه «فُصِّلَتْ» آمده است. اهداف اساسی این سوره نیز یادآوری توحید؛ یادآوری معاد و وحی و نبوت می باشد. سوره فصلت پس از معراج و اندکی قبل از هجرت بر پیامبر نازل شده است. با دقت در محتوا و موضوعات مطرح شده در سوره فصلت می توان دریافت که به وقت نزول سوره مبارکه، مشرکان در مجادله و موضع‌گیری در مقابل نبوت کار را از حد گذرانده بودند، انکار و مقابله آنها سبب نزول اینهمه واقعیات گردیده است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

مقدمه، معرفی خدا و قرآن

1. حاء میم.

2. این کتاب از سوی خدای رحمان و مهربان نازل شده است؛
3. کتابی که آیاتش به زبان عربی، برای مردم آگاه توضیح داده شده است؛
4. قرآنی که بشارت دهنده و هشدار دهنده است؛ ولی بیشتر مردم از آن روی گردانیده اند و به آن گوش نمی دهند.

گفتگوی پیامبر با مشرکان

5. مشرکان می گویند: «ای پیامبر! درباره چیزهایی که ما را به آن دعوت می کنی، دل هایمان نمی پذیرد و گوش هایمان سنگین و کر است، و بین ما و تو دیوار بی اعتمادی وجود دارد؛ بنابراین تو به کار خودت پرداز و ما هم به کار خودمان.»
6. ای پیامبر! به آنها بگو: من انسانی هستم مثل شما با این فرق که به من وحی می شود که خدای شما خدایی یگانه است پس در عبادت او ثابت قدم باشید و از شرکی که به او ورزیده اید توبه کنید و وای به حال مشرکان،
7. کسانی که زکات نمی دهند و منکر آخرت هستند.
8. کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، پاداشی بی منت دارند.

داستان خلقت زمین و آسمان

9. بگو: آیا شما یکتایی کسی را انکار می کنید که زمین را در دو مرحله آفرید و برایش شریک قرار می دهید؟! او پروردگار و صاحب اختیار جهانیان است.
10. خداوند بر روی زمین کوه ها را قرار داد و آن را پر برکت ساخت و در تمام فصل های چهارگانه، به اندازه نیاز همه موجودات، مواد غذایی آفرید.
11. سپس به آفرینش آسمان پرداخت، که از توده ای از گاز و دود بود پس به آسمان و زمین فرمود: خواه یا ناخواه باید به صحنه وجود بیاید گفتند: آمدیم و همه به دلخواه مطیع فرمان تویم.
12. آن گاه هفت آسمان را در دو روز آفرید و در هر آسمانی کارش را به آن وحی کرد و آسمان دنیا را با ستارگان چراغانی کردیم و محفوظش داشتیم. این است تدبیر آن پیروزمند دانا.
13. پس اگر مشرکان اعراض کردند، بگو: شما را از صاعقه ای همانند صاعقه ای که بر عاد و ثمود فرود آمد می ترسانم.
14. آن زمان که پیامبران به سوی شان آمدند، هم در عصر خودشان و هم بعد از آنها همگی گفتند که جز خدای یکتا کسی دیگر را عبادت نکنید، مشرکان گفتند: اگر

پروردگار ما می خواست فرشتگان را از آسمان نازل می کرد تا ما هدایت شویم، ما به آنچه شما برای آن فرستاده شده اید ایمان نمی آوریم.

علت عذاب عاد و ثمود

15. اما قوم عاد که به ناحق در روی زمین طغیان و تکبر کردند، می گفتند: چه کسی از ما نیرومندتر است؟! آیا آنها ندیدند و نمی دانستند، آن کسی که آنها را آفریده، از آنها نیرومندتر است؟ و آنها آیات ما را انکار می کردند.

16. سرانجام در یک روز نحس، باد صرصر را برای آنها فرستادیم تا در همین دنیا عذاب ذلت بار و خوار کننده را به آنها بچشانیم که البته عذاب آخرت، ذلت بارتر و خوارکننده تر است و هرگز یاری نخواهند شد.

17. و اما قوم ثمود را ما راهنمایی کردیم، ولی آنها گمراهی را بر هدایت ترجیح دادند، پس به کیفر آنچه مرتکب می شدند صاعقه عذاب خفت آور، آنها را فراگرفت.

18. و اهل ایمان و کسانی که تقوا را پیشه خود قرار داده بودند، نجات دادیم.

حال دشمنان خداوند در قیامت

19. در روز قیامت، همه دشمنان خدا در حالی که بازداشت می شوند، به سوی آتش برده می شوند.
20. وقتی دشمنان خداوند به آتش جهنم می رسند، گوش و چشم و پوستشان به اعمالی که همیشه انجام می دادند، شهادت می دهند.
21. دشمنان خداوند به پوست تن خود اعتراض می کنند: «چرا برضد ما شهادت دادید؟!» پوست های تن می گویند: «ما را خدایی به حرف درآورده که هر موجودی را به حرف درآورده است!» و او نخستین بار شما را آفرید و به سوی او برگردانده می شوید»
22. ای دشمنان خدا! اگر شما پنهانی گناه می کردید، از ترس آن نبود که چشم و گوش و پوستتان برضدتان شهادت بدهند؛ بلکه خیال می کردید خدا خیلی از کارهایتان را نمی داند.
23. گمانی که شما نسبت به پروردگار خود داشتید شما را هلاک کرد و از زیانکاران ساخت.
24. پس اگر دشمنان خداوند صبر کند، جایگاهشان در آتش است، و اگر هم عفو بخواهد کسی آنها را عفو نمی کند.
25. ما برای دشمنان خداوند، همنشینان نابابی را قرار دادیم که اعمال زشت گذشته و آینده آنها را در نظرشان زیبا

جلوه دادند و بر آنها نیز همان عذابی که بر سر پیشینیان
آنها از جن و انس آمده بود ثابت شد؛ بدون شک آنها
زیانکار بودند.

26. کافران می گفتند: «به این قرآن گوش ندهید و وقت

قرآن خواندن، سروصدا کنید؛ شاید بر او غالب شوید!»

27. پس ما هم به کسانی که کافر شدند عذابی سخت می

چشانیم و حتماً آنها را به بدتر از آنچه می کرده اند جزا
می دهیم.

28. سزای دشمنان خدا همان آتش جهنم است که در آن،

منزل همیشگی دارند این جزا بابت آن است که آنها
آیات ما را انکار می کردند.

29. و کافران می گویند: پروردگارا! کسانی که از گروه جن و

انس ما را گمراه کردند، به ما نشان بده تا زیر پای خود
لگد مال کنیم، و به این ترتیب آنها خوب تحقیر و خوار
شوند.

حال دوستان خدا در قیامت

30. کسانی که گفتند: پروردگار ما خدای یکتاست و سپس

پایداری کردند، در هنگام مرگ فرشتگان بر آنها نازل
می شوند و می گویند: ترس نخورید، غم نخورید و مژده
باد بر شما بهشتی که در دنیا به شما وعده می دادند.

31. ما در دنیا و آخرت دوستان شما هستیم و در این بهشت برای شما هر چه دلتان بخواهد فراهم است و برای شما هر چه طلب کنید، آماده است.

32. اینها پذیرایی ای است از سوی آمرزگاری مهربان.

33. کیست خوش گفتارتر از کسی که به طرف خدا دعوت کند و کار خوب بکند و بگوید: «من تسلیم خدایم»؟

جواب بدی را به خوبی دادن

34. خوبی با بدی برابر نیست. جواب بدی را با خوبی بده، اگر این طور کنی، آن کسی که بین تو و او دشمنی بوده است، یک دفعه مثل دوستی صمیمی می شود.

35. به این مقام و بزرگواری کسانی می رسد که اهل صبر، ایمان و اخلاق بزرگ انسانی باشد.

36. و هر وقت از سوی شیطان وسوسه ای به سراغ تو آمد، به خدا پناه ببر که او شنوا و آگاه است.

سجده واجب

37. و از نشانه های قدرت خداوند شب و روز و آفتاب و ماه است. اگر می خواهید خدا را عبادت کنید، در برابر آفتاب و ماه سجده نکنید بلکه در برابر خدایی سجده کنید که آنها را خلق کرده است.

38. پس اگر مشرکان کبر ورزند، کسانی که به خدا نزدیک هستند شبانه روز او را عبادت می کنند و خسته نمی شوند.

39. از نشانه های خداوند این است که شما زمین را خشک و پژمرده می بینی؛ ولی وقتی باران می فرستم و زمین سیراب گردد، به جنب و جوش می افتد و سرسبز می گردد. همان کسی که زمین مرده را زنده می کند، زنده کننده مردگان هم هست. چون او بر هر کاری تواناست.

مواجهه مردم با قرآن

40. کسانی که در فهم آیات ما به بیراهه می روند و کافر می شوند، از چشم ما مخفی نیستند؛ آیا کسی که در آتش جهنم انداخته می شود، بهتر است؟ یا کسی که به صحنه قیامت آسوده خاطر پا می گذارد؟! هر کاری می خواهید، انجام دهید، خدا کارهایتان را می بیند.

41. کسانی که به قرآن که برای هدایتشان آمده است ایمان نمی آورند، مجازات می شوند، زیرا قرآن کتابی با ارزش است،

42. که نه حالا و نه بعدها هیچ باطلی در آن راه ندارد؛ زیرا این کتاب از سوی خداوند حکیم و ستوده فرستاده شده است.

43. ای پیامبر! کافران آنچه به تو می گویند، به پیامبران پیش از تو نیز گفته اند. بدون شک خدای تو صاحب بخشش و صاحب مجازات دردناک است.
44. اگر ما قرآن را به زبان غیرعربی می فرستادیم، می گفتند: «چرا آیه هایش واضح نیست؟ کتاب غیرعربی و مخاطب عرب زبان؟!» ای پیامبر به آنها بگو: «قرآن برای مؤمنان مایه راهنمایی و شفاء است؛ ولی برای غیر مؤمنان که گوش هایشان سنگین است، نامفهوم است. گویا از جایی دور صدایشان می زنند!»¹
45. ما به موسی کتاب تورات دادیم؛ ولی بر سر آن اختلاف پیش آمد و اگر نبود فرمانی که از جانب پروردگارت صادر شده مبنی بر اینکه به مردم مهلت داده شود، یهودی ها نابود می شد، البته آن ها درباره تورات دچار شک و تردید می باشند.
46. هرکسی کار خوب کند، به خودش سود می رساند و هرکسی بدی کند، به خودش ضرر می زند؛ و گرنه خدا به بندگان هیچ ظلمی نمی کند.

¹. قریش گفتند: چرا این قرآن به زبان غیرعربی نازل نشده است، سپس این آیه نازل گردید.

جزء بیست و پنجم

47. علم زمان وقوع قیامت فقط در نزد خداوند است. هر میوه‌ای که از شکوفه‌اش بیرون گردد و هر ماده‌ای که حامله بشود و بزاید، خدا آن را می‌داند. روزی که خدا از مشرکان می‌پرسد: «کجا این بت‌هایی که به جای من می‌پرستیدید؟!» می‌گویند: «خدایا عاجزانه عرض می‌کنیم که هیچ شاهی برای حرفمان نداریم!»
48. مشرکان همه خدایانی که در دنیا عبادت می‌کردند، از نظرشان ناپدید می‌شوند و می‌فهمند که دیگر هیچ چاره‌ی ندارند.
49. آدمی هیچ‌گاه از طلب نیکی و نعمت، خسته نمی‌شود، ولی اگر بدی به او برسد بسیار ناامید و افسرده می‌گردد.
50. اگر پس از مصیبتی که به او رسیده رحمتی به او بچشانیم می‌گوید: این حق من است و گمان نمی‌کنم قیامت برپا شود، و اگر هم به سوی پروردگارم برگردانده شوم قطعاً بهترین منزلت را نزد او خواهم داشت. ما حتماً کافران را از رفتار خودشان باخبر می‌کنیم و به آنها عذابی سخت می‌چشانیم.

51. هر زمانی به این انسان نعمت عطا می کنیم، روی گردانیده و کبر می ورزد و هر زمانی به او بدی می رسد، بی تابی کرده، طولانی دعا می کند.
52. ای پیامبر! به مشرکان بگو: به من خبر دهید اگر قرآن از جانب خدا باشد ولی شما آن را انکار کنید، گمراه تر از شما که هم چنان راه مخالفت در پیش گرفته اید کیست؟
53. ما به زودی آیات خود را در گوشه و کنار جهان و در دل هایشان نشان می دهیم تا برایشان روشن شود که خدا حق است. آیا برای اثبات حقانیت خدا، همین کافی نیست که او بر هر چیزی شاهد است؟
54. بدانید مشرکان درباره ملاقات با خدا تردید دارند، بدانید که خدا به هر چیزی احاطه دارد.

سوره شوری/مشورت

(سوره شوری سی و پنجمین/شصت و دومین سوره از قرآن کریم و دارای 53 آیه و مکی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «شوری» آیه ی سی و هفتم این سوره است که مسلمانان را به مشورت دعوت می کند. هدف سوره شوری، هم چون دیگر سوره های مکی، بیان اصول دین است، یعنی به توحید، نبوت و معاد می پردازد، اما در این سوره تأکید بر محور اساسی وحی و نبوت است.

سوره شوری پس از سوره فصلت بعد از زمان معراج و کمی پیش از هجرت پیامبر به مدینه نازل شده است. سوره شوری همانند دیگر سور مکی در فضای انکار و مخالفت مشرکان مکه نازل شده است. انکار وحی بر رسول خدا و غیر وحیانی دانستن قرآن از بارزترین اتهامات مشرکان بر پیامبر صلی الله علیه و آله بود که خداوند متعال در این سوره در آیات متعدد به مسأله وحی بر پیامبران، وحیانی بودن قرآن، وحیانی بودن دین اسلام، انواع وحی و مسائل پیرامون آن می پردازد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. حاء، میم.

2. عین، سین، قاف

مقدمه، معرفی قرآن کریم

3. این گونه خداوند مقتدر و حکیم به تو و پیامبرانی که پیش از

تو بودند، وحی می کند.

4. آنچه در آسمانها و زمین است، فقط مال خداوند است و او

بلندمرتبه و بزرگ است.

5. آسمانها، نزدیک است از بالا شکافته شوند. فرشتگان خدا را

حمد و ستایش می گویند و برای ساکنان زمین، آمرزش می

طلبند. بدانید خدا آمرزگار مهربان است.

6. خدا مراقب اعمال کسانی است که غیر خداوند را به دوستی گرفتند، و تو وکیل آنها نیستی تا آنها را هدایت کنی.
7. ما این قرآن را به زبان عربی بر تو وحی کردیم تا أم القری و ساکنان اطرافش را هشدار بدهی همچنین آنها را از روز قیامت که در آن تردیدی نیست بترسانی که گروهی در بهشتند و گروهی در آتش سوزان جهنم.

خداوند و هدایت و ضلالت امت

8. اگر خدا می خواست، همهٔ مردم را در یک دین واحد قرار می داد؛ ولی هر کسی را بخواهد، در رحمت خود وارد می کند و برای ستمگران دوست و یآوری نخواهد بود.
9. آیا کفار غیر خدا را ولی خود قرار داده اند، در حالی که ولی فقط خداوند است؟ و تنها اوست که مردگان را زنده می کند و تنها اوست که بر هر کاری تواناست.
10. درباره هر چیزی که اختلاف کردید، حکم نهایی آن با خدا است و بگو: این است خدا که پروردگار من است، تنها بر او توکل کردم و تنها به سوی او بازمی گردم.
11. خداوند خالق آسمان ها و زمین است. برای شما از جنس خودتان همسرانی قرار داده است و چهارپایان را به صورت نر و ماده آفریده است تا نسل شما و چهارپایان را

از این راه زیاد کند. هیچ چیزی مانند او نیست و او شنوا و بیناست.

12. کلید آسمانها و زمین در اختیار خداست، او روزی هر کسی را که بخواهد زیاد یا کم می کند، زیرا او به همه چیز آگاه است.

اجتناب از اختلاف

13. خداوند همان قوانینی را در دین برای شما تجویز کرد که به نوح سفارش کرده بود؛ یعنی همانی که به تو وحی کردیم و همانی که به ابراهیم، موسی و عیسی سفارش کردیم: دین را کامل اجرا کنید و با آن برخورد گزینشی و در باره آن اختلاف نکنید! البته برای مشرکان، گران تمام می شود قبول چنین برنامه ای که به آن دعوتشان می کنی. خدا هر که را لایق بداند، به طرف آن متمایل می کند و کسی را هدایت می کند که به طرف او رو می آورد.

14. امت های گذشته، بعد از اینکه علم برای شان حاصل شد، به سبب برتری جویی و ستمی که در میان شان بود به اختلافات روی آوردند و اگر نبود فرمانی که از جانب پروردگارت صادر شده بود که آنان تا مدت معینی زنده باشند، حکم به نابودی آنها داده می شد. کسانی که پس از

آن اختلاف کنندگان، وارث کتاب آسمانی شدند درباره آن سخت در شک و تردید افتادند.

15. ای پیامبر! مردم را به سوی دین کامل دعوت کن و

همان طور که مأموریت یافته‌ای، ثابت قدم باش و از هوس های آنها پیروی نکن و بگو: «ایمان دارم به هر کتابی که خدا فرستاده است و مأموریت دارم که بین شما به عدالت رفتار کنم؛ چون خدا پروردگار ما و شماست. کارهای ما برای خود ما است و کارهای شما برای خودتان. میان ما و شما خصومتی نیست؛ خدا در روز قیامت ما و شما را جمع می کند و بازگشت همه به سوی اوست.»

16. کسانی که دعوت خدا را پذیرفته اند و آنگاه درباره

خدا بحث و جدال می کنند، دلیل آنها در نزد پروردگارشان باطل است، آنها گرفتار خشم خداوند است و عذابی شدید نصیبشان می شود.¹

قرآن کتاب هدایت و عدالت

17. خداوند، این کتاب را بر اساس حق و اجرای عدالت

فرستاده است. تو چه می دانی؟ شاید قیامت نزدیک باشد.

1. این آیه درباره یهودیان آمده که با رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و مؤمنین به خصومت رفتار می کردند و می گفتند: پیامبر ما پیش از پیامبر شما و کتاب ما قبل از کتاب شما آمده است. بنابراین ما سزاوارتریم و دین ما بهتر از دین شما است سپس این آیه نازل گردید.

18. کسانی که به قیامت ایمان ندارند از روی ریشخندی شتابزده آن را می خواهند، و کسانی که ایمان دارند، از آمدن قیامت در هراسند و می دانند که قیامت حق است. بدانید کسانی که در باره قیامت تردید می دارند و جر و بحث می کنند، قطعاً در نهایت گمراهی اند.
19. خداوند، به بندگانش لطف دارد و به هر کسی بخواهد روزی می دهد و او نیرومند و مقتدر است.
20. هرکسی خواهان نتیجه کارش در آخرت باشد، بر نتیجه کارش افزایش می دهیم. هرکسی هم خواهان نتیجه کارش در همین دنیا باشد، از آن به او می دهیم اما در آخرت نصیبی ندارد.¹
21. آیا مشرکان، معبودهایی سراغ دارند که بی اجازه خدا دینی برایشان آورده باشند؟! اگر حکم تأخیر عذاب نبود، حکم عذاب بین آنان صادر می شد. بدون شک در آخرت برای ستمکاران عذاب دردناکی خواهد بود.
22. در قیامت ستمکاران را می بینی که از آنچه انجام داده اند در هراسند؛ ولی به سزای اعمال خود می رسند و مومنان درستکار، در باغهای بهشتی قرار می گیرند و هر چه

بخواهند، نزد پروردگارشان موجود است؛ این همان فضل بزرگ الهی است.

مزد رسالت

23. این همان پاداشی است که خدا به بندگان مؤمن و درستکار خودش مژده داده است. بگو: برای راهنمایی تان مزدی از شما نمی‌خواهم، مگر دوستی اهل بیتم. هر کس کار نیکی انجام دهد برای او در نیکی آن می‌افزاییم به یقین، خدا بسیار آمرزنده و سپاسگزار است.¹

24. منافق‌ها می‌گویند: «پیامبر، با سفارش به دوستی اهل بیتش، به خدا دروغ بسته است!» اگر خدا بخواهد، بر دل تو مهر می‌زند و باطل را نابود می‌کند و حق را به وسیله گفتار خود ثابت می‌سازد که او به اسرار سینه‌ها آگاه است.

الطاف الهی

25. خداست که توبه را از بندگان می‌پذیرد، از گناهانشان می‌گذرد و هر چه انجام می‌دهید، می‌داند.

¹ انصار نزد رسول خدا آمدند و گفتند: یا رسول الله ما به وسیله تو هدایت یافته ایم، مقداری از اموال ما را که مورد احتیاج شما باشد، بگیرید سپس این آیه نازل گردید و فرمود که من برای رسالتم مزدی نمی‌خواهم جز مودت و دوستی با اهل بیتم.

26. خداوند عبادت و دعای مومنان درست کار را قبول می کند و از فضل و کرم خود بر نعمت آنان می افزاید؛ و کافران عذابی سخت خواهند داشت.
27. اگر خداوند روزی را برای بندگانش وسعت ببخشد، در زمین طغیان می کنند؛ ولی خداوند به اندازه ای که می خواهد نازل می کند؛ زیرا او از حال بندگانش باخبر است.¹
28. خداوند است که باران را بعد از آن که مردم ناامید شدند نازل می کند و رحمت خود را توسط باد و باران پخش می کند و او سرپرستی ستوده شده است.
29. یکی از نشانه های قدرت خداوند، خلقت آسمانها و زمین و پراکندن جنبندگان در آن دوست و او هر وقت بخواهد می تواند آنها را جمع آوری کند.
30. هر مصیبتی که به شما می رسد به خاطر کاری است که خودتان آن را انجام داده اید، و خداوند از بسیاری از بدی های شما چشم پوشی می کند.
31. شما نمی توانید از چنگ خدا، در زمین فرار کنید؛ و شما به جز خداوند هیچ سرپرست و یآوری ندارید.

¹ . آیه درباره قومی از اعراب آمد که در اوقات فراوانی رزق و روزی به جان یکدیگر می افتادند و قتل و غارت و چپاول به راه می انداختند و در روی زمین تباہکاری می کردند و در اوقات قحط و گرانی شدید به تجارت و طلب رزق می پرداختند. درباره اهل صغه هم نقل شده است.

32. یکی از نشانه‌های قدرت خداوند کشتی‌های

غول‌پیکر است که در دریاها روان است.

33. اگر خداوند بخواهد، باده‌ها را متوقف می‌کند تا

کشتی‌ها بی حرکت روی آب بمانند. در این قدرت‌نمایی

نشانه‌هایی از قدرت خداست، برای هر صبرکننده شکرگزار.

34. یا اگر خداوند بخواهد، اهل کشتی را به خاطر

اعمالشان غرق می‌کند، در حالی که از بسیاری از گناهان

شما می‌گذرد.

35. کسانی که درباره آیات ما به مجادله برمی‌خیزند،

می‌دانند راه نجاتی از عذاب ما ندارند.

36. پس آن چه به شما داده شده، بهره زندگی این

دنیاست، و آن چه نزد خداوند است بهتر و پایدارتر است برای

مومنان و توکل‌کنندگان بر خداوند.

37. همان کسانی که از گناهان کبیره و کارهای زشت

اجتناب کرده و در هنگام عصبانیت، اهل گذشت هستند.

38. و همان کسانی که فرمان پروردگار خود را اطاعت

کرده و نماز را برپاداشتند و کارهایشان را با مشورت یکدیگر

انجام می‌دهند و از آنچه روزی آنان کردیم انفاق می‌کنند.

ظلم، دفاع، انتقام و گذشت

39. و همان کسانی که هر وقت ستمی بر آنان وارد شود، با یکدیگر یاری کرده از خود دفاع می کنند.
40. و جزای بدی، مانند آن، بدی است. ولی هر کس عفو و اصلاح کند، پاداش او با خداست؛ خداوند ظالمان را دوست ندارد.
41. و اگر کسی پس از آن که بر او ظلم شده، انتقام بگیرد، اشکالی ندارد.
42. اشکال فقط متوجه کسانی است که به مردم ظلم می کنند و به ناحق در جامعه زور می گویند. آن ها عذابی دردآور دارند.
43. البته کسانی که صبوری و گذشت کنند، این کار حاکی از اراده ای قوی است.
44. هر کسی را خدا گمراه کند، بعد از آن دیگر یآوری نخواهد داشت. در روز قیامت می بینی که ستمکاران وقتی عذاب الهی را مشاهده می کنند، می گویند: آیا راه بازگشتی هست؟!
45. همچنین آن ها را در روز قیامت می بینی که با خواری و درحالی که از شدت ترس دزدکی نگاه می کنند، بر آتش عرضه می شوند. در آن حال مومنان می گویند: زیانکاران، کسانی هستند که به خود و خانواده خود در روز

قیامت زیان وارد کرده اند. بدانید که ستمکاران در عذاب همیشگی هستند.

46. آنها جز خدا یار و مددکاری ندارند و هر کس را که خدا گمراه کند هیچ راهی نجاتی برایش نیست.

47. دعوت خدا را قبول کنید، پیش از آنکه روزی فرا برسد که از طرف خدا راه برگشتی برای آن نیست. آن روز نه پناهگاهی دارید و نه می توانید گناهان تان را انکار کنید.

48. حال اگر آنها دعوت خدا را قبول نکردند و روی خود را برگردانند، تو ای پیامبر! ناراحت نشو که ما تو را برای نگهبانی آنها نفرستادیم، و تو جز رساندن پیام، وظیفه دیگری نداری. هر وقت رحمتی را از خود به انسان می چشانیم به آن خوشحالی می کند، و همین که آثار زشت گناهانش دامنش را بگیرد، ناسپاسی می کند، چون انسان ناسپاس است.

49. فرمانروایی آسمان ها و زمین فقط در اختیار خداست. خداوند هر چه بخواهد، می آفریند. به هر که بخواهد، دختر می بخشد و به هر که بخواهد، پسر می بخشد.

50. و یا هم پسر می دهد و هم دختر و هر کس را بخواهد عقیم می گرداند، زیرا او دانا و تواناست.

قرآن و وحی الهی

51. خداوند با هیچ بشری سخن نمی گوید مگر به صورت وحی یا از پشت پرده یا اینکه فرستاده ای بفرستد و او هرچه خدا بخواهد، به اجازه اش وحی کند، زیرا که او والا مرتبه و حکیم است.¹

52. همچنین ما قرآن را به فرمان خود به تو وحی کردیم. تو نمی دانستی کتاب و ایمان چیست ولی ما آن را نوری ساختیم تا هر یک از بندگان ما را که بخواهیم با آن هدایت کنیم و البته تو راه درست زندگی را به همگان نشان می دهی؛

53. همان راه خدایی که آنچه در آسمانها و زمین است، فقط مال اوست. بدانید سرانجام همه کارها فقط به سوی اوست.

سوره زخرف/زینت و زیور

(سوره زخرف چهل و سومین/شصت و سومین سوره از قرآن کریم و دارای 89 آیه و مکی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «زخرف» یعنی زینت و زیور آیه ی سی و پنجم این سوره است که

¹ . یهودیان گفتند: اگر محمد پیامبر است چرا خداوند بدون واسطه با او سخن نمی گوید و یا چرا خدا را آشکارا نمی بیند. همچنانی که موسی خداوند را می دید و بدون واسطه سخنان را از او می شنید سپس این آیه نازل شد و رسول خدا گفت: حضرت موسی خدا را ندیده و خداوند به هر طریقی که صلاح بداند، وحی خواهد فرستاد.

از زینت‌ها و جلوه‌های مادی و فریبنده‌ی دنیا سخن می‌گوید. هدف سوره زخرف، هم‌چون دیگر سوره‌های مکی، بیان اصول دین است، یعنی به توحید، نبوت و معاد می‌پردازد. سوره زخرف پس از سوره شورا بعد از زمان معراج و کمی پیش از هجرت پیامبر به مدینه نازل شده است. سوره زخرف همانند دیگر سوره‌های مکی در فضای انکار و جواب است انکار و استهزاء و اتهام مشرکین مبنی بر اینکه چه لزومی دارد که خداوند بشری را برای هدایت انسانها بفرستد و جواب خداوند در این سوره بر اینکه هدایت بشر سنت الهی است که خداوند متعال آنها بر خود فرض کرده است. و اعراض و عدم قبول مردم مانع از این سنت نیست.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. حاء، میم.

مقدمه، معرفی قرآن کریم

2. سوگند به این کتاب روشنگر.
3. ما آن را قرآنی عربی قرار دادیم، شاید شما درک کنید.
4. و این کتاب در لوح محفوظ پیش ما، بلندمرتبه و حکمت آموز است.
5. آیا به جرم اینکه شما مردمی اسرافکارید از فرستادن قرآن به سوی شما صرف‌نظر کنیم؟

نبوت

6. ما در گذشته پیامبران زیادی فرستادیم.
7. و هر پیامبری برای آنها می آمد، آنها او را مسخره می کردند.
8. ای پیامبر! ما قوی تر از مشرکان زمان تو را نابود کردیم، که داستان های آنها در سوره های دیگر گذشت.

توحید

9. و اگر از این مشرکان بپرسی چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است؟ به یقین خواهند گفت: خداوند توانمند و دانا.
10. همان خدایی که زمین را محل آرامستان قرار داد و راه های مختلف در آن گذاشت، تا راه یافته و به مقصد خود برسد.
11. همان خدایی که از آسمان در قالب برف و باران آبی کافی می فرستد؛ آن وقت به وسیله آن، سرزمینی مرده را زنده می کنیم، شما هم همین طور از قبرها بیرون آورده می شوید.
12. و همان خدایی که همه انواع موجودات را آفرید و برای شما از کشتی ها و حیوانات وسایل نقلیه قرار داد که بر آنها سوار می شوید،

13. و چون بر آن استقرار یافتید، آنگاه، نعمت پروردگارتان را یاد کنید و بگویید: منزه است آن کس که اینها را برای ما رام و در اختیار ما قرار داد، و گرنه ما نمی توانستیم از آنها استفاده کنیم،

14. و بدون شک، ما به سوی پروردگاران باز می گردیم.

جایگاه زنان و دختران

15. مشرکان، از میان بندگان خدا، فرشتگان را دختران او و پارهٔ تنش به حساب می آورند! این انسانها بسیار ناسپاس و ناشکرند.

16. آیا خداوند از آنچه می آفریند، دخترها را به فرزندى خود گرفته و پسرها را برای شما اختصاص داده است؟

17. و چون به یکی از آنها مژدهٔ تولد دختر را بدهند که آنها به خدای رحمان نسبت می دهد، رویش سیاه می گردد و سخت ناراحت می شود.

18. آیا دختر که در زیور و آرایش رشد می یابد و در بحث، بیان روشن ندارد از آن خداست؟ (این آیه بیان می دارد که شما دختران را اینگونه تربیت کردید نه اینکه در واقع اینگونه است)

19. آنها فرشتگان را که بندگان خدای رحمان هستند، دختر می خوانند آیا در هنگام آفرینش آنها حضور داشته اند؟ البته شهادت آنها در نامه اعمالشان نوشته می شود و در قیامت از آنها پرسیده می شود.¹

تقلید کورانه بت پرستان

20. مشرکان برای توجیه بت پرستی خود گفتند: اگر خدای رحمان می خواست، ما بت ها و فرشتگان را عبادت نمی کردیم. آنها در این باره علمی ندارند و جز دروغ چیزی نمی گویند.

21. آیا قبل از قرآن کتابی به آنها داده ایم که به آن استناد می کنند؟!

22. نه، آنها هیچ دلیلی ندارند، تنها دلیلشان این است که گفتند: ما پدران خود را بر دینی یافتیم، و اکنون اگر دنبال راه آنان برویم از هدایت یافتگانیم.

23. و بدین گونه پیش از تو در هیچ شهری پیامبری هشداردهنده نفرستادیم مگر اینکه مرفهانش گفتند: ما

¹ . عده ای از منافقها گفتند، خداوند با جن ازدواج کرد و از آنها فرشتگان بوجود آمدند سپس درباره خیالات باطل آنها این آیه نازل گردید.

پدرانمان را بر دینی یافته ایم و از راه و رسم آنان پیروی می کنیم.

24. پیامبرشان گفت: آیا راه پدرانتان را رها نمی کنید حتی اگر برای شما دینی بهتر از دین پدران تان آورده باشم؟ مرفهان گفتند: ما به آنچه شما برای ابلاغ آن فرستاده شده اید کافریم.
25. پس، ما، از آنها انتقام گرفتیم و نگاه کن که عاقبت تکذیب کنندگان چگونه بوده است؟
26. به یاد بیاور زمانی را که ابراهیم به پدر و قوم خود گفت: من از آنچه شما عبادت می کنید، بیزارم.
27. من خدایی را که مرا به وجود آورده و هدایتم خواهد کرد، عبادت می کنم.
28. خدا هم کلمه توحید و یکتاپرستی را در نسل او ادامه داد؛ به امید اینکه همه مشرکان به طرف توحید رو بیاورند.
29. ولی مشرکان به سوی توحید بازنگشتند و ما آنان و پدرانشان را از نعمت های خود بهره مند ساختیم، تا آن که قرآن سراسر حق و پیامبری آشکار و روشنگر برای آنان آمد.
30. وقتی قرآن به دستشان رسید، گفتند: این جادو است، ما آن را باور نمی کنیم.

31. و گفتند: چرا این قرآن بر یکی از بزرگان مکه یا طائف فرستاده نشده است؟.
32. مگر رحمت خدا را آن‌ها تقسیم می‌کنند؟ حال آنکه ما روزی آنها را در زندگی دنیا میانشان تقسیم می‌کنیم و بعضی از آنان را به درجاتی بر بعضی دیگر برتری داده ایم تا برخی از آنان برخی دیگر را به خدمت بگیرند، و رحمت پروردگارت از آنچه آنها جمع می‌کنند بهتر است.
33. مال دنیا ارزش زیادی ندارد و اگر بهره مندی کفار از مال دنیا سبب نمی‌شد که همه مردم بصورت یکپارچه گمراه و کافر گردند، قطعاً برای خانه های کافران، سقفها و نردبانهایی از نقره که بر آنها بالا روند قرار می‌دادیم،
34. و برای خانه هایشان نیز درهایی از نقره و تختهایی مجلل قرار می‌دادیم که بر آن تکیه زنند،
35. و همچنین آنها را از انواع زیورها بهره مند می‌ساختیم؛ ولی تمام اینها بهره زندگی دنیاست، و آخرت نزد پروردگارت از آن متقیان است.
36. هر کس که از یاد خدای رحمان روی گرداند، شیطانی به سراغ او می‌فرستیم که همیشه همراهش باشد.

37. شیطان ها، آنها را از راه منحرف می کنند اما آنها فکر می کنند که هدایت یافته اند.
38. تا زمانی که در قیامت نزد ما می آید و به شیطان رفیق خود می گوید: ای کاش بین ما و شما از شرق تا غرب عالم فاصله بود، که تو رفیق بسیار بدی بودی.
39. در روز قیامت پشیمانی بدرد نمی خورد، چون شما در دنیا ظلم کردید و هر دو گروه در عذاب، شریک می باشید.
40. ای پیامبر، آیا تو می توانی کران را شنوا، کوران را بینا و گمراهان را هدایت کنی؟
41. ای پیامبر، اگر تو را از بین آنها ببرم، از آنها انتقام خواهم گرفت.
42. و یا عذابی که به آنها وعده داده ایم می توانیم در همین جهان به تو نشان بدهیم. ما بر آنها کاملا تسلط داریم.
43. پس به آنچه به تو وحی شده است، محکم بچسب که تو در راه درستی هستی.
44. و قرآن پندنامه ی برای تو و قوم توست، و به زودی از قرآن و سپاس گزاری از این نعمت از شما پرسان می شود.

45. از پیامبران ما که پیش از تو فرستاده ایم بپرس: آیا ما جز خدای رحمان، خدایان دیگری را برای پرستش آنها قرار داده بودیم؟

موسی و فرعون

46. ما موسی را با آیات و معجزات خود، برای هدایت فرعون و سران دربار او فرستادیم، گفت: من فرستاده خدای جهانیانم.

47. زمانی که موسی با آیات و معجزات ما به سراغ آنها رفت، همگی بر او خندیدند.

48. و هر معجزه ای که به آنها نشان دادیم یکی از دیگری بزرگتر بود. سرانجام، ما هم آنها را به انواع عذاب گرفتار کردیم؛ تا شاید به راه بیایند.

49. و زمانی که از دست عذاب ها به ستوه آمدند، دست به دامن موسی زدند و گفتند: ای جادوگر، پروردگارت را به عهده ای که نزد تو دارد برای ما بخوان تا این عذاب را از ما بردارد، بعد هر چه تو بگویی قبول می کنیم و هدایت می شویم.

50. اما زمانی که عذاب را از آنها برداشتیم، پیمان شکنی کردند.

51. و فرعون بین قوم خود فریاد زد: ای مردم! آیا پادشاهی کشور مصر در اختیار من نیست؟ و آیا این نه‌رهایی پر از آب از پیش قصر من روان نیست؟ آیا نمی بینید؟!
52. آیا من از این مرد آسمان جُل که قادر به صحبت کردن درست هم نیست، بهتر نمی باشم؟!
53. اگر او پیامبر است، چرا دست بند طلا ندارد و چرا فرشتگان همراهش نیامده اند؟!
54. به این ترتیب فرعون، به قوم خود خیانت کرد و آن‌ها را با سخنانش فریب داد تا از او اطاعت کردند. البته قوم فرعون هم مردمی منحرف بودند.
55. وقتی ما را به خشم آوردند، از آن‌ها انتقام گرفتیم؛ و همه آنها را در رود نیل غرق کردیم.
56. و داستان آنها را درس عبرت برای آیندگان قرار دادیم.

داستان عیسی

57. و هنگامی که داستان عیسی پسر مریم در قرآن بیان شد، ناگهان قوم تو از شنیدن آن غوغا برپا کردند و از روی تمسخر خندیدند که او چگونه بدون پدر به دنیا آمده است.

58. و گفتند: آیا بت‌های ما برای پرستش بهترند یا عیسی که می‌گویند خداست؟ این حرف را زدند، فقط برای جدل با تو! اصلاً آن‌ها مردمی جدلی و ستیزه‌جو اند!
59. عیسی فقط بنده‌ای بود که به او نعمت پیامبری دادیم و او را مثال زدیم تا حق را برای بنی‌اسرائیل بیان کنیم.
60. اگر ما بخواهیم، می‌توانیم، فرشتگان را به جای شما در روی زمین جانشین خود قرار بدهیم.
61. عیسی، با تولد ویژه‌اش و زنده کردن مردگان، نشانه‌ای بر امکان قیامت است. پس مبدا در قیامت شک کنید. از من پیروی کنید که راه درست همین است.
62. مواظب باشید شیطان شما را منحرف نکند، بدون شک، او برای شما دشمنی آشکار است.
63. و چون عیسی با معجزه‌ها و دلایلهای روشن خود آمد، گفت: برایتان حکمت آورده‌ام و آمده‌ام تا چیزهایی را که در آن اختلاف می‌کنید بیان کنم پس، از خدا بترسید و از من اطاعت کنید.
64. خداوند، پروردگار من و پروردگار شماست پس او را عبادت کنید که این، راه راست است.

65. اُمَّتِ عِيسَى، دربارهٔ او اختلاف کردند؛ گروهی او را انکار و گروهی دربارهٔ او غلو کرده، خدایش خواندند و گروهی بر راه درست استوار ماندند. غالیان و منکران ستمکارند و وای بر ستمکاران از عذاب روزی دردناک!
66. آیا آنها چشم به راه چیزی غیر از قیامت اند، که ناگهان در حال بی خبری به سراغ آنها می آید؟

بهشتیان در قیامت

67. در روز قیامت به جز متقیان، دوستان و یاران همه دشمن یکدیگر می شوند.
68. خدا به متقیان خطاب می کند: ای بندگان من، امروز نه ترسی بر شماست و نه غمگین می شوید؛
69. همان کسانی که به آیه‌های ما ایمان آوردند و تسلیم دستورهای ما بودند.
70. شما همراه همسرانتان با خوشحالی وارد بهشت شوید.
71. خدمت گزاران با ظرف‌ها و جام‌های طلایی دورشان می‌گردند، که پر از خوردنی و نوشیدنی است. در آنجا هرچه دل انسان بخواهد و دیده خوشش بیاید، مهیاست. شما در آنجا برای همیشه ماندنی هستید.

72. و این است همان بهشتی که در برابر آنچه انجام می دادید به شما داده شده است.

73. در بهشت برای شما میوه‌های فراوانی است که از آن نوش جان می‌کنید.

جهنمیان در قیامت

74. در مقابل، گناهکارها در عذاب جهنم ماندنی‌اند.

75. از عذاب آنها کم نمی‌شود و امید به نجات ندارند.

76. ما به آنها ظلم نکردیم؛ بلکه آنها خود مردمی ظالم بودند.

77. آنها فریاد می‌زنند: نگهبان! از پروردگارت بخواه کار ما را تمام کند. نگهبان دوزخ می‌گوید: شما اینجا ماندنی هستید.

78. ما برای شما حق را آوردیم؛ ولی بیشتر شما از حق نفرت داشتید.

79. آیا آنها بر کارهایشان اصرار دارند؟! اشکال ندارد، ما هم بر کار خودما اصرار داریم!

80. آیا آنها خیال می‌کنند که ما رازها و پیچ‌پیچ آنها را نمی‌شنویم؟! چرا! فرشتگان ما پیش آن‌ها آیند و همه چیز را می‌نویسند.

81. بگو: اگر خدای رحمان فرزندی داشت، اولین عبادت‌کنندهٔ فرزندش خودم بودم!
82. خدای آسمانها و زمین و خدای عرش از آنچه به ناحق او را توصیف می‌کنند، پاک و منزّه است.
83. حال که آنها حرف حق را گوش نمی‌دهند، بگذار در افکار باطل خود فرو روند و سرگرم بازی خود باشند تا بالاخره با روز موعود روبه‌رو شوند.
84. و اوست که هم در آسمان خداست و هم در زمین خداست، و او حکیم و دانا است.
85. بزرگ است کسی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین و آنچه میانشان است، فقط مال اوست. زمان قیامت را فقط او می‌داند و سرانجام همه به‌سوی او بر گردانده می‌شوید.
86. آنانی که غیر خدا را می‌خوانند، اختیار شفاعت ندارند، مگر آنهایی که شهادت به حق داده و خود آگاهند.
87. اگر از آنها سؤال کنی: چه کسی آنها را آفریده است؟ به طور قطع می‌گویند: خدا. پس چرا منحرف می‌شوند؟!
88. پیامبر گفت: پروردگارا! این مردم، قومی هستند که ایمان نمی‌آورند.

89. ای رسول ما! فعلاً دست از سر آنها بردار و با آنها
خداحافظی کن. بالاخره خواهند فهمید.

سوره دخان/دود

(سوره دخان چهل و چهارمین/شصت و چهارمین سوره از قرآن کریم و دارای 59 آیه و مکی می باشد. سبب نام‌گذاری این سوره به «دخان» آیه ی دهم این سوره است که واژه «دخان» در آن به عنوان یکی از نشانه های قیامت آمده است. هدف سوره دخان، هم چون دیگر سوره های مکی، بیان اصول دین است، یعنی به توحید، نبوت و معاد و همچنین بیان عظمت قرآن می پردازد. سوره دخان بعد از سوره زخرف، در حدود سال نهم و دهم بعثت نازل شده است. این سوره همانند دیگر سوره های مکی در فضای انکار و مخالفت مشرکان مکه نازل شده است. خداوند متعال در این سوره در آیات متعدد، مشرکان را تهدید به عذاب کرده و سرنوشت امت های لجوج گذشته را بیان داشته است.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.
1. ها، میم.

مقدمه، معرفی قرآن و چگونگی نزول آن
2. قسم به این کتاب روشنگر،

3. ما قرآن را در شب مبارک نازل کردیم ما همواره، هشدار دهنده بوده ایم.
4. در شب قدر همه چیز، همراه با جزئیات مشخص می شود.
5. نزول قرآن، کاری است که از سوی ما انجام شده است؛ زیرا ما همیشه فرستنده وحی و پیامبران بوده ایم.
6. نزول قرآن در شب مبارک قدر، به جهت رحمتی است از سوی پروردگار تو، که او شنوا و داناست.

توحید، مشرکان و قیامت

7. خداوند پروردگار آسمانها و زمین و آنچه در آنهاست، می باشد؛ اگر یقین دارید.
8. هیچ معبودی جز خداوند یکتا نیست، زنده می کند و میمیراند؛ و پروردگار شما و اجداد شماست.
9. ولی مشرکان این را قبول ندارند بلکه آنها سرگرم شک و شبهه خود می باشند.
10. پس در انتظار روزی باش که در آسمان، دودی تیره آشکار گردد، که نشانه آمدن قیامت است،¹

¹ . وقتی که قریش نسبت به رسول خدا بی اعتنایی کردند. پیامبر آنان را نفرین کرد که به قحطی همانند قحطی زمان یوسف گرفتار گردند و چنین هم شد. قحطی عظیمی دامنگیر قریش گردید به قسمی که استخوان و پوست مردار می خوردند.

11. و آن دود عذاب دردناک الهی است که همهٔ مردم را
فرا می گیرد.
12. مشرکان التماس می کنند: خدایا، شرّ این عذاب را از
سرما کم کن، ما ایمان می آوریم.
13. چطور حالا آنها از غفلت بیرون و متذکر شده اند با
آنکه قبلاً پیامبری با بیان روشنگرانه، به سراغشان آمده
بود؟!
14. ولی مردم سخن پیامبر را گوش ندادند و با او روی
خوش نشان ندادند و گفتند: او را کسی یاد داده و او دیوانه
است.
15. به هر حال، ما فعلاً اندکی شرّ عذاب را از سر شما
کوتاه می کنیم؛ ولی در قیامت دوباره عذاب الهی به سراغ
شما خواهد آمد؛¹
16. روزی قیامت، ما کافران را با تمام توان محکم
میگیریم؛ بدون شک ما انتقام می گیریم.

¹ . بعد از آن که از اثر نفرین پیامبر قحطی عظیمی بروز کرد. قریش نزد رسول خدا آمدند و گفتند: یا محمد از خدای خود برای ما طلب آب بنمای زیرا نزدیک است هلاک و نابود شویم. پیامبر دعا کرد، قحطی و تشنگی از آنها برطرف شد. وقتی که خود را در رفاه دیدند به حالت اول برگشتند و این آیات نازل گردید.

گفتگوی موسی با فرعون

17. ما پیش از اینها قوم فرعون را با فرستادن رسول
بزرگواری چون موسی امتحان کردیم.
18. موسی به فرعون گفت: بندگان خدا را از بردگی خود
آزاد کنید و به من بسپارید؛ زیرا من رسول امینم و نمی
خواهم به کمک آنها بر شما شورش کنم.
19. مرا تکذیب نکنید و در برابر خدا هم گردنکشی
نکنید؛ زیرا من برای شما معجزه‌ها و دلیل‌های قانع کننده و
روشن آورده‌ام.
20. از اینکه شما مرا سنگباران و اهانت کنید، من به
پروردگار خودم و شما پناه می‌برم.
21. اگر به من ایمان نمی‌آورید، لااقل از من دور شوید و
مرا تنها بگذارید.
22. وقتی قوم فرعون سخن موسی را نپذیرفتند او
پروردگار خود را صدا زد که: اینها مردمی گناهکارند.
23. خدا فرمود: ای موسی! چون شما تحت تعقیب
هستید، بندگانم بنی اسرائیل را شبانه از شهر بیرون ببر.
24. از دریای شکافته شده که رد شدی، آن را به حال
خودش بگذار. قرار است لشکر فرعون در آن غرق شوند.

25. آنها بعد از خود، چه باغها و چشمه ها،
26. و زراعتها و خانه های زیبا، بر جای گذاشتند،
27. و چه ناز و نعمتی داشتند که در آن خوشحال بودند!
28. وقتی آنها اینگونه غرق شدند، ما هم همه آن
امکانات را به گروهی دیگر به میراث گذاشتیم.
29. نه آسمان به حال آنها گریه کرد و نه زمین! و نه هیچ
مهلتی به آنها داده شد، بلکه یک باره غرق شدند.
30. بدین ترتیب ما بنی اسرائیل را از آن عذاب
خوارکننده و ستم فرعون نجات دادیم.
31. فرعون واقعاً متکبر و متجاوز بود.
32. و قطعاً ما بنی اسرائیل را از روی آگاهی و شناخت بر
مردم جهان ترجیح دادیم.
33. ما برای بنی اسرائیل معجزه‌هایی فرستادیم که با
امتحان‌هایی سخت و آشکار همراه بود.
- مرگ و قیامت**
34. البته کافران مکه خواهند گفت:
35. ما جز این مرگ اول، مرگ دیگری نداریم و زنده
نخواهیم شد.

36. اگر راست می‌گویید: که بعد از مرگ، ما زنده می‌شویم، پس پدران مرده ما را زنده کنید!
37. آیا مشرکان مکه بهترند یا قوم «تَّبَع»¹ و کسانی که پیش از آنها بودند؟ آنها را هلاک کردیم، زیرا که گنهگار بودند.
38. ما آسمانها و زمین و آنچه را در آنهاست، بیهوده و برای بازی و سرگرمی خلق نکردیم.
39. ما آسمانها و زمین را فقط بر اساس حق آفریده‌ایم؛ هرچند بیشتر مشرکان آن را درک نمی‌کنند.
40. به یقین، روز قیامت و داوری، روز قرار ما با همه آنهاست؛
41. روزی که هیچ دوستی به درد دوست خود نمی‌خورد و هیچ کمکی به آنها نمی‌شوند؛
42. مگر آن کسی که خدا به حال او رحم کند، که او توانمند و مهربان است.

گنهکاران در جهنم سوزان

¹. «تَّبَع» یکی از پادشاهان حجاجوی یمن بود. او مردی درستکار بود؛ ولی مردم زمان او در نتیجه طغیان و سرکشی به عذاب الهی گرفتار شدند.

43. در آن روز، درخت زَقُّوم،
44. غذای گنهکاران است،
45. و مانند فلز ذوب شده، در شکم ها می جوشد؛
46. مانند جوشیدن آب جوش.
47. خدا به مأموران جهنم فرمان می دهد: «این گنهکاران را بگیرید و به زور به وسط جهنم پرت کنید.
48. آن وقت، بر سرش آب جوش بریزید.
49. و به او بگویید: بچش که تو فکر می کردی عزیز و گرامی هستی.
50. این همان چیزهای است که شما درباره آن شک داشتید.

متقیان در بهشت پر نعمت

51. در مقابل، افراد با تقوا در جای امن و آسوده هستند؛
52. در باغها و کنار چشمه ها رو به روی هم نشسته؛
53. و لباس های ابریشمی نرم و نازک به تن دارند.
54. این است زندگی بهشتیان! حوریانی بی نهایت زیبا را نیز در اختیار شان قرار می دهیم.

55. بهشتیان، هر میوه‌ای را که دلش بخواهند، سفارش

می‌دهند، بی‌آنکه برایشان ضرری داشته باشد.

56. جز همان یک بار مردن در دنیا، دیگر آنها مزه مرگ

را نمی‌چشند و خداوند آنها را از عذاب جهنم حفظ می‌کند.

57. این‌ها همه از لطف و فضل پروردگار است و این

همان رستگاری و کامیابی بزرگ است.

نتیجه و خاتمه

58. ای پیامبر! ما برای فهم ساده‌تر قرآن، آن را به زبان

خودت یعنی عربی فرستادیم تا آنها پند بگیرند؛

59. ولی آنها پند نگرفتند. پس چشم‌به‌راه عذابشان

باش که آن‌ها هم چشم‌به‌راه عذاب‌اند.

سوره جائیه/به زانو درآمدن

(سوره جائیه چهل و پنجمین/شصت و پنجمین سوره از

قرآن کریم و دارای 37 آیه و مکی می‌باشد. سبب

نام‌گذاری این سوره به «جائیه» آیه ی بیست و هشتم این

سوره است که به زانو درآمدن بسیاری از مردم را در صحنه

قیامت مطرح کرده است. هدف سوره جائیه، هم چون دیگر

سوره‌های مکی، بیان اصول دین است، یعنی به توحید،

نبوت و معاد و همچنین بیان عظمت قرآن می‌پردازد. سوره

جائیه بعد از سوره دخان، در حدود سال دهم بعثت نازل شده است. سوره جائیه همانند دیگر سوره های مکی در فضای انکار و مخالفت مشرکان مکه نازل شده است. به همین دلیل بیشتر روی مسائل مربوط به توحید، و مبارزه با شرک، و تهدید ظالمان به دادگاه قیامت، و توجه به مساله ثبت اعمال، و همچنین توجه به سرنوشت اقوام سرکش پیشین می پردازد.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. حا، میم.

مقدمه، معرفی قرآن کریم

2. این قرآن از جانب خدای مقتدر و حکیم نازل شده است.

3. بدون شک، در آسمانها و زمین، برای مؤمنان نشانه هایی برای یکتایی خدا است.

4. در آفرینش شما و گونه های حیوانات روی زمین نشانه هایی برای اهل یقین هست.

5. در رفت و آمد شب و روز و آبی که خدا از آسمان نازل می کند و آنگاه به برکت آب، زمین را پس از مرگش زنده می کند، و در گردش بادهای، نشانه هایی از یکتایی و

قدرت خداوند برای انسان های است که عقل شان را به کار می اندازند.

6. این آیات قرآن است که به راستی آن را بر تو می خوانیم پس، مشرکان بعد از خدا و نشانه های او به کدام سخن ایمان می آورند؟

7. وای به حال هر دروغ گوی گنهکار،

8. که آیه های خدا برایش خوانده می شود و می شنود؛ ولی متکبرانه در برابرشان پافشاری می کند؛ انگار اصلاً آن ها را نشنیده است! به او مژده عذابی دردناک بده!

9. و هرگاه او از آیات ما چیزی بداند، آن را مسخره می کند اینها عذاب ذلت باری خواهند داشت؟

10. پیش روی اینها جهنم است. نه مال و مقامی که به دست آورده اند به دردشان می خورد، نه آن هایی که به جای خدا سرپرست خود گرفته اند. عذابی بی اندازه هم در انتظار آن هاست!

11. این قرآن، سراسر هدایت است؛ ولی عذابی زجرآور

نصیب آن هایی می شود که آیه های خدا را انکار می کنند.

12. خدا دریاها را به خدمت شما درآورده است تا

کشتی ها به خواست او در آن حرکت کنند و بتوانید از نعمت های او بهره مند شوید، تا شکر کنید.

13. خداوند همه مخلوقاتش را در آسمان‌ها و زمین به خدمت شما درآورده است. در این کار، نشانه‌هایی از یکتایی خداست برای مردمی که فکرشان را به کار می‌اندازند.

14. ای پیامبر! به مؤمنین بگو: از بدیه‌های کفاری که امید و اعتقادی به ایام الله ندارند چشم پوشی کنید، تا خدا هر قومی را به آنچه عمل کرده اند کیفر دهد.

15. هرکسی خوبی کند، به خودش سود می‌رساند و هرکسی بدی کند، به خودش ضرر می‌زند. بعد، همه تان فقط به سوی پروردگارتان بازگردانده می‌شوید.

تفضل به بنی اسرائیل

16. ما به بنی اسرائیل کتاب، حکمت و پیامبری دادیم و از روزی‌های پاکیزه نصیب آنان کردیم و از مردم زمان خودشان برترشان کردیم،

17. و دلایل و معجزاتی روشن هم در اثبات حقانیت دینشان به آن‌ها عطا کردیم؛ ولی عالمان زیاده‌خواه، حسود و بی‌تقوای آنها در معارف دینی اختلاف نظر ایجاد کردند. خدا روز قیامت، در هر چیزی که سرش اختلاف داشتند، بینشان داوری می‌کند.

18. ای پیامبر! بعد از سپری شدن دورهٔ دین یهود و دین مسیح، دین اسلام را به تو دادیم. بنابراین دنباله رو آن باش و تابع میل و هوس های افراد نادان نباش؛

19. زیرا آنها هرگز نمی توانند در برابر کیفر خدا برای تو کاری کنند، ستمکاران همواره دوست یکدیگرند و خداوند دوست متقین است.

20. این قرآن و دین مایهٔ بصیرت مردم و هدایت و رحمتی برای اهل یقین است.

21. آیا زشت کاران، گمان می کنند که ما زندگی و مرگ آنها را با مومنانی که کارهای شایسته می کنند، یکسان قرار می دهیم؟ چه بد قضاوت می کنند.

22. خدا آسمان ها و زمین را بر اساس حکمت و حق آفرید تا تک تک افراد بی آنکه به آن ها ستم شود، به جزای کارهایشان برسند.

23. آیا آن کس که هوا و هوسش را خدای خود گرفت و خدا از روی علم گمراهش کرد و بر گوش و دلش مَهر زد و بر دیدگانش پرده انداخت، دیده ای؟ اگر خدا هدایت نکند چه کسی او را هدایت خواهد کرد؟ چرا پند نمی گیرید؟

24. مشرکان گفتند: زندگی، جز همین زندگی دنیای ما نیست؛ گروهی از ما می میریم و گروهی به دنیا می آییم و فقط گردش روزگار است که ما را به کام مرگ می کشاند. آن ها دلیل محکمی برای گفته شان ندارند و فقط حدس و گمان می زنند.

25. و هنگامی که آیات روشن ما درباره معاد برای مشرکان تلاوت می شود، دلیلی بر رد آن ندارند و فقط می گویند: اگر راست می گویند، پدران مرده ما را زنده کنید.

26. ای پیامبر به آنها بگو: این خداست که شما را زنده می کند و سپس می میراند و آنگاه همگی شما را برای روز قیامت جمع می کند که شکی در آن نیست؛ ولی بیشتر مردم نمی دانند.

27. و حکومت آسمانها و زمین در اختیار خداست و در روزی که قیامت برپا می گردد اهل باطل زیان می کنند و سرمایه عمرشان را برباد رفته می بینند.

28. در آن روز، می بینی هر امتی از شدت ترس بر زانو نشسته اند و هر امتی را صدا می زنند تا نامه عمل خود را ببینند و آنگاه می گویند: امروز جزایتان، به خاطر همان کارهایی است که می کردید.

29. کارنامه شما، نوشته ماست که امروز به درستی برضد شما سخن می گوید؛ زیرا ما آنچه را انجام می دادید، یادداشت می کردیم.

30. پس کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته کردند، پروردگارش آنها را در جوار رحمت خود در می آورد این همان کامیابی درخشان است.

31. و اما کسانی که کفر ورزیدند به آنان گفته می شود: مگر آیات من همواره بر شما خوانده نمی شد؟ ولی شما نسبت به پذیرش آن تکبر ورزیدید و قومی گنهگار بودید.

32. و هنگامی که گفته می شد: قطعاً وعده خدا حق است و در قیامت هیچ شکی نیست از روی تمسخر می گفتید: ما نمی دانیم قیامت چیست؟ شاید قیامت برپا شود، اما باور مان نمی شود.

33. در قیامت، زشتیهای کارهای کافران برای آنها آشکار می شود و عذابی را که مسخره می کردند، آنها را فرا می گیرد.

34. به کافران گفته می شود: امروز ما شما را فراموش می کنیم؛ همان گونه که شما ملاقات امروز را فراموش کرده بودید. جایگاه شما آتش است و هیچ یآوری ندارید.

35. این عذاب به این خاطر است که شما آیات الهی را به مسخره گرفتید و زندگی دنیا شما را مغرور کرده بود؛ بنا بر این امروز آنها از آتش جهنم خارج نمی شوند و عذری هم از آنها پذیرفته نمی گردد.

خاتمه

36. پس حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که او خدای آسمانها و زمین و جهانیان است؛
37. و بزرگی و سلطنت در آسمانها و زمین از آن خداوند است و او مقتدر و حکیم است.

سوره احقاف/تپه ریگ¹

(سوره احقاف چهل و ششمین/شصت و ششمین سوره از قرآن کریم و دارای 35 آیه و مکی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «احقاف» آیه ی بیست و یکم این سوره است. احقاف نام سرزمینی است که قوم عاد در آن می زیسته است. هدف سوره، هم چون دیگر سوره های مکی، بیان اصول دین است، یعنی به توحید، نبوت و معاد و همچنین بیان عظمت قرآن می پردازد. سوره احقاف بعد از سوره جاثیه، در حدود سال دهم بعثت نازل شده است. فضای نزول سوره

1. احقاف جمع حقف به معنای «تپه مستطیل ریگ»، در جنوب جزیره العرب و از قسمتهای ربیع الخالی (وادی دهناء) است در روزگار گذشته مسکن قوم عاد بود که حضرت هود بر آنها مبعوث شد.

احقاف به حکم شرائط زمان و مکان نزولش که اواخر حضور پیامبر ص در مکه می‌باشد فضای مبارزه با شرک، و دعوت به توحید و معاد و مسائل زیربنائی اسلام می‌باشد و مطالب سوره به طور کلی در همین محورها آمده است.)

جزء بیست و ششم

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. حا، میم.

مقدمه، معرفی قرآن کریم

2. این قرآن از جانب خدای مقتدر و حکیم نازل شده است.
3. ما آسمان‌ها و زمین و آنچه را میان آنهاست، فقط بر اساس حکمت و برای مدتی معین آفریده‌ایم؛ ولی کافران از هشدارهایی که به آنها می‌دهند، روبرمی‌گردانند.
4. بگو: این خدایانی را که غیر از پروردگار می‌خوانید، به من نشان دهید که چه چیزی را در روی زمین آفریده‌اند و یا چه شرکتی با خدا در خلقت آسمانها داشته‌اند از کتاب‌های آسمانی قبل از قرآن یا از آثار علمی گذشتگان، برای ادعایتان دلیلی بیاورید، اگر راست می‌گویید.

5. کیست گمراه تر از آن کس که به جای خدا بت ها را می خواند که در روز قیامت او را اجابت نمی کنند و از دعای پرستندگان خود غافل و بی خبرند؟
6. در قیامت وقتی مردم را جمع کنند، همین بت ها دشمنان بت پرستها می شوند و عبادت آن ها را انکار می کنند!
7. و چون آیات روشن ما بر آنان خوانده شود، کافران سخن حق قرآن را وقتی بدست شان برسد، گویند: این جادویی آشکار است.
8. یا می گویند: پیامبر خود این قرآن را، ساخته و به دروغ به خدا نسبت داده است بگو: اگر من آن را خودم ساخته باشم، و خدا به خاطر آن مرا عذاب کند، شما نمی توانید در برابر پروردگار مرا از عذاب نجات بدهید، خداوند به آنچه شما درباره آن به گفتگو می پردازید، آگاه تر است و کافی است که او بین من و شما شاهد باشد و او بخشنده و مهربان است.
9. ای پیامبر! به آنها بگو: من اولین پیامبر نیستم و نمی دانم با من و شما چه خواهند کرد؟ من جز آنچه را به من وحی می

شود، پیروی نمی کنم و من فقط هشدار دهنده ای آشکار
می باشم.^۱

10. بگو: اگر این قرآن از طرف خدا باشد و شما آن را انکار کرده
باشید، چه می کنید؟! یکی از علمای بنی اسرائیل به درستی
قرآن شهادت داد و به آن ایمان آورد و لی شما، گردنکشی
می کنید و به آن ایمان نمی آورید. بدانید خدا مردم ستمکار
را هدایت نمی کند.^۲

11. کافران به مومنان گفتند: اگر ایمان به قرآن خوب بود، آنها در این کار
از ما سبقت نمی گرفتند و چون خود آنها توفیق هدایت با قرآن را پیدا
نکردند، به زودی می گویند این از همان دروغهای قدیمی است.
12. و پیش از قرآن، کتاب موسی بود که رهنما و رحمت بود و این قرآن
کتابی است که تورات را تصدیق می کند و به زبان عربی است تا
ستمکاران را بترساند و برای نیکوکاران بشارت باشد.

1. اهل مکه اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله را اذیت و آزار می دادند و آنان شکایت نزد پیامبر بردند. فرمود: در خواب دیدم که به زمینی مهاجرت خواهیم کرد که دارای نخل و شجر می باشد. اصحاب خوشحال شدند وقتی که عمل مهاجرت به تأخیر افتاد، گفتند: یا رسول الله از بشارتی که به ما داده بودید، خبری نیست سپس این آیه نازل گردید. / موضوعی بر پیامبر وحی و نازل می گردید و اصحاب مدتی به آن عمل می کردند سپس پیامبر مأمور می شد که به غیر آن موضوع عمل نماید. عده ای می گفتند: یا رسول الله ما را به انجام دادن چنین موضوعی دستور دادی و ما به انجام آن عادت کرده بودیم، اینک ما را به انجام موضوعی دیگر دستور می فرمائی سپس این آیه نازل گردید.

2. مراد از «شاهد» در «شهود شاهد»، دانشمند معروف یهود، عبدالله بن سلام می باشد که در جمع یهودیان به حقانیت اسلام و پیامبر اسلام شهادت داد. آنگاه یهود گفتند: او بدترین افراد ما و پسر بدترین افراد ما می باشد.

13. بدون شک کسانی که گفتند پروردگار ما الله است و آنگاه پایداری کردند، نه ترسی دارند و نه ناراحت می شوند.
14. آنها بهشتی‌اند و به خاطر کارهای خوبی که انجام دادند، همیشه در آنجا ماندگارند.

نیکی به والدین

15. به انسان سفارش کردیم تا به پدر و مادرش به خوبی رفتار کند. مادرش با سختی او را به شکم حمل می کند و با سختی او را به دنیا می آورد. دوران بارداری و شیرخوارگی اش سی ماه طول می کشد. وقتی به رشد کامل، و به چهل سالگی می رسد، می گوید: «خدایا، به من توفیق بده تا شکرگزار نعمت‌هایی باشم که به من و پدر و مادرم داده‌ای و کارهای خوبی بکنم که تو می پسندی. بچه‌هایم را هم فرزندان صالح قرار بده؛ زیرا من به درگاه تو رو آورده‌ام و تسلیم فرمان توام.
16. این فرزندان کسانی هستند که کارهای نیکشان را می پذیریم و چون بهشتی‌اند، از گناهشان می گذریم، هر وعده‌ای که به آنها داده شده راست است.
17. و آن فرزندی که به پدر و مادرش گفت: اف بر شما، آیا تهدیدم می کنید که از گور، زنده بیرونم می آورند؟! با آنکه نسل‌های زیادی قبل از من آمدند و رفتند و هنوز احدی از آنها برنگشته است؟! و آن دو در پیشگاه خدا التماس و گریه و زاری می کنند و به فرزندشان

- می گویند: وای بر تو ایمان بیاور که وعده خدا حق است. فرزندش می گوید: این حرفها چیزی جز همان افسانه پیشینیان نیست.
18. در باره اینها همان وعده عذاب که در باره امتهای پیشین از جن و انس گفته شده بود به حقیقت می پیوندد، اینها زیان کارند.
19. همه مردم متناسب با کارهایشان درجاتی دارند و هرکس نتیجه کار خود را تمام و کمال خواهد دید و به کسی ظلم نمی شود.
20. و روزی که کافران را بر آتش عرضه می کنند به آنها گفته می شوند: در زندگی دنیوی از نعمت های پاکیزه و لذت بخش بهره مند شدید، ولی امروز به عذاب خوارکننده ی مبتلا می شوید، زیرا در زمین بی هیچ حقی گردنکشی و گناه می کردید.

لجاعت قوم هود

21. داستان هود برادر مردم عاد را به یاد بیاور که چون قوم خود را در سرزمین احقاف هشدار داد و مانند پیامبران قبل و بعد از خود به مردمش گفت: جز خدای یکتا کسی دیگر را نپرستید که من از عذاب روزی بزرگ بر شما بیمناکم.
22. قوم هود به پیامبرش گفتند: آیا آمده ای تا ما را از خدایانمان روی گردان سازی؟ اگر راست می گویی، همان عذابی را که به ما وعده داده ای بیاور.
23. هود گفت: زمان نزول عذاب را فقط خدا می داند و من ماموریت دارم تا پیام الهی را به شما برسانم ولی می بینم که شما مردمی نادان هستید.

24. مردم وقتی ابری را دیدند که از سوی رودخانه به طرف آنها می آید، باخوشحالی گفتند: این ابر بر زمین ما می بارد. اما نه، این همان عذابی است که شما آن را عجولانه می خواستید، همراه آن تند بادی وحشتناکی است، با عذابی دردآور،
25. و به فرمان خدا همه چیز را ویران می کند. وقتی صبح شد، چنان بلایی به سرشان آمده بود که دیگر چیزی جز خانه‌هایشان دیده نمی شد! ما گناهکارها را این گونه سزا می دهیم.
26. ما به قوم عاد امکاناتی داده بودیم که به شما نداده ایم. ما به آنها نعمت گوش و چشم و عقل دادیم، ولی چون آیه‌های ما را انکار می کردند، گوش و چشم و عقلشان به دردشان نخورد و همان عذاب‌هایی به سراغشان آمد که مسخره‌اش می کردند.
27. ما شهرهای زیادی را در اطراف مکه نابود کردیم. آیه‌ها و معجزه‌های خود را به صورت‌های گوناگون بیان کردیم تا مردم از بت پرستی به یکتا پرستی برگردند.
28. از چه روی بت‌های را که مشرکان سوای خداوند برای تقرب، به خدایی گرفته بودند یاریشان نکردند، بلکه از پیش چشم‌شان گم شدند؟ این است نتیجه دروغ و افترایشان.

طایفه جن و شنیدن قرآن

29. ای پیامبر! ما گروهی از جن را نزد تو روانه کردیم تا قرآن را بشنوند. وقتی آنها در هنگام قرآن خواندنت حاضر شدند، به همدیگر گفتند: به

- قرآن گوش دهید. وقتی خواندن قرآن به پایان رسید، آنها به پیش قوم خود رفتند و به آنها هشدار داده پیام قرآن را به آنها رساندند.¹
30. آنها گفتند: ای قوم شنیدیم! که بعد از حضرت موسی کتابی دیگری نازل شده است که کتب آسمانی قبل را تصدیق می کند و به سوی حق و راه راست راهنمایی می کند.
31. ای قوم، دعوت پیامبر را بپذیرید و به او ایمان بیاورید تا خدا گناهان گذشته تان را ببخشد و شما را از شرّ عذابی دردناک نجات دهد.
32. آن‌هایی که دعوت الهی را نپذیرند، نمی‌توانند از دست خدا فرار کنند و غیرخدا یآوری نخواهند داشت. آن‌ها غرق در گمراهی‌اند.
33. آیا منکران معاد نمی‌فهمند همان خدایی که آسمان‌ها و زمین را آفریده و در آفرینش آن‌ها درنمانده است، می‌تواند مردگان را هم زنده کند؟! بله، او می‌تواند؛ چون او بر هر چیزی تواناست.
34. و روزی که کافران بر آتش عرضه می شوند از آنها پرسان می کنند: آیا این زنده شدن بعد از مرگ راست نیست؟ می‌گویند: سوگند به پروردگاران که بله راست است. می‌فرماید: پس به سزای آنکه انکار می کردید عذاب را بچشید.
35. ای پیامبر! همان‌طور که پیامبران اولوالعزم صبر کردند، تو هم در برابر آزار کافران صبور باش و برای دیدن عذابشان عجله نکن. آنها وقتی روزی قیامت را به آنچه وعده داده می شوند بنگرند، فکر می کنند که

1. جنیان نزد رسول خدا ص آمدند و پیامبر در بطن نخلة مشغول قرائت قرآن بود. وقتی که آیات قرآن را شنیدند به یکدیگر سفارش سکوت می‌کردند و اینان نه نفر از روسای قبائل جنیان بودند، بعد آنها و تعداد زیادی دیگر اسلام را پذیرفتند.

آنها جز ساعتی از روز را در دنیا¹ نمانده اند؛ در حقیقت، قرآن پیامی برای همگان است. آیا جز افراد منحرف و فاسق کسی نابود می‌شود؟!

سوره محمد

(سوره محمد چهل و هفتمین/نودوپنجمین سوره از قرآن کریم و دارای 38 آیه و مدنی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «محمد» آیه ی دوم این سوره است که نام محمد در آن آمده است. هدف اساسی سوره محمد عبارت اند از تشویق مردم به ایمان به خدا؛ ایجاد امید به پیروزی حق؛ و روشن کردن مرزهای مؤمنان، کافران و منافقان. تاریخ نزول سوره محمد ما بین صلح حدیبیه و جنگ تبوک است که اولی در سال ششم هجری و دومی در سال نهم هجری رخ داد. سوره محمد زمانی نازل شد که مسلمانان پیوسته با مشرکان و یهود درگیر بودند و احتیاج به استقامت در جنگ و تأمین مخارج و انفاق در راه آن داشتند. به همین خاطر در این سوره به مساله جهاد و جنگ با دشمنان اسلام پرداخته شده است، و در بخش مهم این سوره آیات درباره مقایسه حال مؤمنان و کفار و ویژگیها و صفات آنها، و همچنین سرنوشتشان در آخرت آمده است.)

1. برخی این ساعت درنگ را به درنگ در برزخ ترجمه و تفسیر کرده اند.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. کسانی که کافر شده و مردم را از راه خدا و پذیرفتن اسلام بازداشته اند، خدا تلاش ها و کارشکنی هایشان را تباه و بی اثر ساخته است.
 2. کسانی که ایمان آوردند و کارهای خوب می کنند و آیه های حقی را که از سوی پروردگار، بر محمد نازل شده است، باور دارند، خدا گناهانشان را از بین می ببرد و کارشان را سروسامان می دهد.
 3. این به خاطر آن است که کافران از باطل پیروی کردند، و مؤمنان از حقی که از سوی پروردگارشان بود پیروی کردند؛ خدا وضعیت این دو گروه را به این صورت برای مردم بیان می کند.
- سرکوب دشمنان در میدان جنگ**
4. وقتی با کفار در میدان جنگ روبه رو می شوید، آنها را گردن بزنید و به شدت بکوبید تا جایی که جنگجویان سلاح خود را بر زمین بگذارند. موقعی که اسیر می گیرید آنها را محکم ببندید. بعد، یا منت بگذارید و آزادشان کنید یا اینکه در برابر گرفتن پول یا مبادلهٔ اسیران رها کنید. دستور همین است. اگر خدا می خواست، خودش از آنها انتقام می گرفت؛

- ولی خداوند دستور جهاد داد و این طوری شما را با یکدیگر امتحانتان می‌کند. خدا تلاش شهیدان را از بین نمی‌برد.
5. خداوند شهیدان را به زودی به سرمنزل خوشبختی و کرامت هدایت می‌کند و حالشان را اصلاح می‌کند؛
6. و آنها را به بهشتی که قبلا در قرآن برای شان توصیف و معرفی کرده داخل می‌کند.
7. ای مومنان! اگر شما دین خدا را کمک کنید، خدا شما را کمک می‌کند و گامهایتان را استوار می‌دارد.
8. مرگ بر کافران و تلاش‌ها و کارهایشان بی اثر و نابود باد!
9. این برای آن است که کافران از آنچه خدا فرستاده، خوش شان نمی‌آید. خدا هم اعمال آنها را تباه می‌کند.
10. آیا آنها در زمین نگشتند، تا ببینند عاقبت کسانی که قبل از آنان بودند چه شد؟! خداوند آنها را نابود کرد؛ و امثال همین مجازات برای کافران خواهد بود!
11. این به خاطر آن است که خداوند سرپرست و مولای مومنان است؛ ولی کافران هیچ مولایی ندارند.
12. خدا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، در باغهایی که از زیر درختان آنها نهرها روان است داخل می‌کند، و کسانی که کافر شده اند، در این دنیا بهره

می برند و همان گونه که چارپایان می خورند، می خورند، و لی جایگاه آنها آتش است.

13. و چه شهرهایی زیادی که از شهری که تو را از آن بیرون کرد قویتر بودند؛ ما همه آنها را نابود کردیم و هیچ کمک کننده ی نداشتند!

14. آیا کسی که دلیل روشنی از سوی پروردگارش دارد، همانند کسی است که زشتی اعمالش در نظرش آراسته شده و از هوای نفسشان پیروی می کنند؟!

15. توصیف بهستی که به اهل تقوا وعده داده شده، این گونه است که در آن نهرهایی از آب صاف و نهرهایی از شیر که مزه آن تغییر نمی کند و نهرهایی از شراب که برای نوشندگان آن لذت بخش است و نهرهایی از عسل تصفیه شده است، و برای آنان از همه نوع میوه آماده است و بخششی از جانب پروردگارشان آیا اینها همانند کسی هستند که برای همیشه در آتش است و از آب جوشان جهنم می نوشد که روده هایشان را پاره پاره می کند؟

16. بعضی از مردم به قرآن خواندنت ظاهراً خوب گوش می دهند؛ ولی وقتی از محضرت خارج می شوند، به کسانی که از معارف الهی آگاه اند، می گویند: این مرد چه گفت؟! خدا

بر دل های چنین کسانی که تابع هواهای نفس خودشان هستند، مَهر زده است.

17. کسانی که هدایت یافتند، خداوند بر هدایت آنها می افزاید و به آنها تقوا می بخشد.

18. آیا کافران چشم به راه چیزی جز قیامت اند که یک دفعه به سراغشان بیاید و آن وقت ایمان بیاورند؟! نشانه های قیامت هم اکنون آمده است. این را بدانند وقتی قیامت بیاید، دیگر پند گرفتن و ایمان آوردن شان فایده ی ندارد.

19. پس بدان که معبودی جز «الله» نیست؛ و برای گناه خود و مردان و زنان باایمان استغفار کن! و خداوند همه حرکات و سکنات شما را می داند.

بهانه گیری منافقان در جهاد

20. کسانی که ایمان آورده اند می گفتند: «چرا سوره ای درباره جهاد نازل نمی شود؟!» اما همین که سوره صریحی درباره جنگ و جهاد نازل شود، بیماردلان سست ایمان را می بینی که از شدت ترس، همچون کسی که مرگ بر او سایه افکنده است، به تو نگاه می کند، پس همان مرگ برای آنان سزاوارتر است.

21. اطاعت پیامبر و گفتار پسندیده برای آنان شایسته تر است پس هنگامی که امر جهاد جدی شد، اگر به خدا راست گویند و صادقانه جهاد کنند، برایشان بهتر است.
22. پس اگر از خدا و پیامبر روی گردانیدید، آیا از شما جز این انتظار می رود که در زمین دست به فساد بزنید و رشته های خویشاوندی خود را قطع کنید؟
23. این منافقان کسانی هستند که خداوند لعنتشان کرده و گوشه‌هایشان را کر و چشم‌هایشان را کور کرده است!
24. آیا این منافقان در قرآن تدبیر نمی کنند، یا بر دل‌هایشان قفل زده شده است؟!
25. بی گمان کسانی که پس از روشن شدن راه هدایت برای آنان، به عقب بازگشتند، شیطان کارهای بدشان را برای آنان زینت داد و آرزوهایشان را دور و دراز ساخت.
26. و این بدان سبب است که منافقان، به یهودی ها که آیات خدا را خوش نداشتند، می گفتند: ما در پاره ای از کارها فرمانبردار شما هستیم و خدا از رازشان آگاه است.
27. خوب، چطور است حال و روزشان آن وقت که فرشتگان قبض روح جانشان را می گیرند و بر سروصورت و پشت و پهلویشان می زنند؟!

28. این عذاب بدان جهت است که منافقان از آنچه خدا را به خشم آورده است پیروی کردند و رضای او را خوش نداشتند، و خدا هم کارهای نیکشان را تباه و بی اثر ساخت.

29. آیا بیماردلان، گمان کردند خداوند کینه هایشان را برملا نمی کند؟

30. و اگر ما بخواهیم منافقان را به تو نشان می دهیم تا آنان را با قیافه هایشان بشناسی، هر چند حالا هم می توانی آنها را از شیوه سخنانشان بشناسی؛ و خداوند اعمال شما را می داند!

امتحان الهی با جهاد

31. ما حتماً شما را امتحان می کنیم تا مجاهدان و صابراتان را معلوم کنیم. همچنین، خبرهای شما را امتحان می کنیم.

32. کسانی که ایمان نیاوردند و از راه خدا روی گردان شدند و با آنکه راه هدایت برایشان آشکار شده بود با پیامبر مخالفت کردند، هیچ زیانی به خدا نمی رسانند و خدا اعمالشان را نابود خواهد کرد.

33. ای مومنان! از خدا و رسول اطاعت کنید و کارهای خود را باطل نگردانید.

34. خدا کسانی را که کافر شدند و مردم را از راه خدا باز داشتند و در حال کفر مردند، هرگز نمی آمرزد.
35. در برابر دشمن، سستی نکنید و سازش ذلت‌بار از آنها نخواهید؛ حال آنکه شما دست بالاتر دارید. خدا با شماست و از مزد زحمت‌هایتان چیزی کم نخواهد کرد.
36. زندگی دنیا فقط بازیچه و سرگرمی است. اگر واقعاً ایمان بیاورید و تقوا داشته باشید، خدا پاداشتان را می‌دهد و اموال شما را نمی‌خواهد،
37. اگر امواتان را با اصرار از شما طلب کند شما بخیلی می‌کنید و این کار، کینه‌های شما را بر ملا می‌کند.
38. آری؛ شما همان مردمی هستید که برای انفاق در راه خدا دعوت می‌شوید، اما بعضی از شما بخیلی می‌کند که هرکس بخیلی کند، در واقع نسبت به خود بخیلی کرده است؛ زیرا خداوند بی‌نیاز است و شما نیازمند هستید و اگر روی برگردانید، خداوند گروه دیگری را جایگزین شما خواهد کرد که همانند شما نخواهند بود.

سوره فتح/پیروزی

(سوره فتح چهل و هشتمین / یکصدویازدهمین سوره از قرآن کریم و دارای 29 آیه و مدنی می‌باشد. سبب نام‌گذاری این سوره به «فتح» آیه ی اول این سوره است که در آن از پیروزی پیامبر اسلام در بستن قرارداد صلح حدیبیه سخن به میان آمده است. هدف سوره فتح، ایجاد امید به فتح و پیروزی در دل

مؤمنان و جدا کردن مرز بین مؤمنان، مشرکان و منافقان در رابطه با جهاد است. در این سوره گزارش صلح حدیبیه و بیعت رضوان آمده است. در سال ششم هجری مسلمانان به قصد عُمَره عازم مکه شدند؛ ولی بت پرست‌های قریش در منطقهٔ حُدیبیه، در بیست کیلومتری مکه، مانعشان شدند. بعد از گفتگوهای طولانی و مذاکرات فشرده طی بیست روز، پیمان صلحی بین دو طرف امضا شد. مسلمانان در آن سال به عُمَره نرفتند؛ و در سال بعد عُمَره القضاء به جا آوردند. در سال هشتم هجری موقعی که پیامبر از حدیبیه به سوی مدینه می آمد مرکبش سنگین شد و از حرکت باز ایستاد، و در همین حال چهره مبارکش غرق سرور و شادمانی بی سابقه ای گشت و فرمود: «هم اکنون آیات سوره فتح پس از سوره صف بر من نازل شد».

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

صلح حدیبیه

1. ما با صلح حُدیبیه پیروزی درخشانی نصیب کردیم.
2. تا خداوند گناهان گذشته و آینده ای را که به تو نسبت می دادند ببخشد و حقانیت تو را ثابت کرده و نعمتش را بر تو تمام کند و به راه راست هدایتت فرماید؛¹
3. و پیروزی بی نظیری نصیب کند.

1. مشرکان مکه چون خودشان را در خطر می دیدند، از انتشار هرگونه نسبت دروغ و تهمت به پیامبر (ص) باکی نداشتند و پیامبر را به بی رحمی، جنگ افروزی، ایجاد اختلاف بین قبایل عرب، بی اعتنایی به رسوم آباو اجدادی و... متهم می کردند. اگر اسلام در مسیر پیشرفت خود با شکست مواجه می شد، بهانه خوبی برای ادامه و اثبات این نسبت های ناروا دستشان می افتاد. با پیروزی درخشان حضرت محمد (ص) در صلح حُدیبیه، تمام آن نسبت های ناروا نقش بر آب شد.

خودش است و هر کسی به عهده‌ی که با خدا بسته وفادار بماند، به زودی پاداش بزرگی به او داده خواهد شد.

11. برخی از عرب‌های صحرا نشین، که از همراهی شما برای شرکت در

عمره تخلف کرده اند به تو خواهند گفت: دارایی و خانواده ما، مانع

زیارت عمره ما شد؛ پس نایب‌الزیاره ما باش و برای ما آمرزش

بخواه. آنها به زبان چیزی می‌گویند که در دلشان نیست بگو: اگر

خدا برایتان سود و زبانی بخواهد، چه کسی می‌تواند در برابر خدا آن

را تغییر دهد؟ بلکه اوست که به کارهایتان آگاه است.¹

12. نه، مال و خانواده تان مانع شما نبود، بلکه بدان سبب پیامبر را در آن

سفر همراهی نکردید که گمان کردید رسول خدا و مؤمنان هرگز به

سوی خانواده‌هایشان باز نمی‌گردند، و این گمان در دل‌های شما

آراسته و تقویت گشت و گمان بردید که خدا پیامبرش را رها می‌کند،

و این گمانی ناروا بود، و شما مردمی فاسد و در معرض هلاکت

بودید.

13. و هر کسی به خدا و رسول او ایمان نیاورد، کافر است و ما برای

کافران عذاب سوزانی آماده کرده ایم.

¹ . این آیه درباره قومی منافق از اعراب عده‌ای از آن‌ها در مدینه و عده‌ای در اطراف مدینه ساکن بودند، نازل گردید. پیامبر در سال ششم هجرت آرزوی زیارت خانه خدا کرد و کسی را نزد این طوائف فرستاد تا اگر احتمالاً قریش قصد حمله کردند. مسلمین در اقلیت قرار نگیرند از این طوائف گروهی که دارای اخلاص در ایمان بودند، اجابت کرده و آمدند و گروهی که در نفاق بودند تخلف ورزیده و عذر خواهی کردند آنگاه خداوند با نزول این آیه آن‌ها را متخلف خواند.

14. حکومت آسمان ها و زمین از آن خداست، او هر که را بخواهد می آمرزد و هر که را بخواهد عذاب می کند، و خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.
15. وقتی به قصد گرفتن غنائم عازم جنگ خیبر شوید، همان هایی که در جنگ شرکت نکردند، فوری می گویند: «بگذارید تا ما هم دنبالتان بیاییم.» با این کار می خواهند پیش بینی خدا دربارهٔ محروم شدنشان از غنائم را تغییر دهند! بگو: «هرگز دنبال ما نمی آید؛ چون خدا پیشاپیش این طور از شما خبر داده.» البته آنها خواهند گفت: «نه خیر! شما به ما حسودی می کنید که مبادا در غنائم شریکتان شویم.» نه! اصلاً این حرف ها از نفهمی شان است.
16. به عرب های صحرا نشین که از جنگ تخلف ورزیده اند، بگو: به زودی برای جنگ با مردمی نیرومند دعوت می شوید که با آنها بجنگید یا آنها مسلمان شوند. اگر از پیامبر اطاعت کنید خدا برای شما پاداشی نیکو خواهد داد و اگر، هم چنان که پیش از این سرپیچی کردید، باز هم سرپیچی کنید خداوند شما را به عذابی دردآور عذاب می کند.^۲
17. برای افراد کور، لنگ و بیمار اشکالی ندارد که در جنگ شرکت نکنند. خدا هر کس را که از او و پیامبرش اطاعت کند، وارد باغ هایی بهشت

1. یا در سفر عمره شرکت نکردند.

2. این آیه درباره اهل خیبر است و داعی (دعوت کننده یا دستور دهنده) در آیه رسول خدا

می‌کند که در آن‌ها جوی‌ها روان است و هرکس را که سرپیچی کند، به عذابی دردناک گرفتار می‌کند.

بیعت رضوان

18. ای پیامبر، قطعاً خدا از مؤمنانی که با تو در حدیبیه زیر آن درخت، بیعت کردند خشنود شد و نیت‌های صادقانه آنها را دانست؛ از این رو به آنها آرامش بخشید، و به زودی فتح خیبر را به آنها پاداش خواهد داد،^۱
19. و آنها غنایم زیادی به دست می‌آورند و خداوند مقتدر و حکیم است.
20. خداوند به شما وعده به دست آوردن غنایم فراوانی را داده و غنیمت خیبر را زودتر برای شما فراهم ساخته است و دست مردم را از سر شما کوتاه کرده تا برای مومنین! عبرتی باشد و شما را به راه راست هدایت کند.
21. و نیز غنائم و پیروزی‌های دیگری است که هنوز به آن دست نیافته اید؛ ولی خداوند بر آنها احاطه دارد و او بر همه چیز تواناست.
22. و اگر کافران با شما جنگ کنند، پا به فرار خواهند گذاشت و دیگر سرپرست و یآوری نخواهند یافت.

¹ . این آیه درباره اهل حدیبیه و اصحاب بیعة الرضوان نازل شده است. پیامبر در سال ششم هجرت قصد زیارت خانه کعبه کرد، مشرکان قریش خود را آماده جنگ با پیامبر کردند. رسول خدا از بی‌راهه وارد حدیبیه شد. پیامبر برای این که مسلمین را برای مقابله هم‌آهنگ نماید، به شخصی دستور داد تا مردم را برای بیعت جمع کند. مردم زیر درخت سمره با پیامبر بیعت کردند و عاقبة الامر کار آن سال به صلح حدیبیه منجر گردید.

23. این، سنت الهی است که از قبل بوده و در سنت الهی هرگز تغییری نخواهی دید.

24. و اوست همان کسی که در دل مکه در سرزمین حدیبیه پس از پیروز کردن شما بر آنها، دستهای آنها را از شما و دستهای شما را از آنها کوتاه گردانید، و خدا به آنچه می کنید همیشه بیناست.¹

25. آنها کسانی بودند که کافر شدند و شما را از رفتن به مسجد الحرام و رسیدن قربانیان به قربانگاه مانع شدند. اگر مردان و زنان مومنی که در مکه بودند و شما آنها را نمی شناختید زیر دست و پا از بین می رفتند، گناه و دیه آن مومنان به گردن شما بودند؛ و لکن خداوند هر کسی را بخواهد، در رحمت خود وارد می سازد و اگر در مکه مومنان و کافران از هم جدا بودند، کافران را به عذاب دردناک مبتلا می کردیم؛

26. ای پیامبر! کفار جلوی ورود شما را به مسجدالحرام گرفتند؛ چون دل‌های خود را پر از تعصب کرده بودند، آن‌هم تعصب جاهلی! خدا، آرامش خود را بر پیامبر و مومنان نازل کرد تا با کفار صلح حدیبیه را امضاء کنند. خداوند مومنان را به حقیقت تقوا ملزم ساخت؛ چرا که آنها سزاوارش بودند و لیاقتش را داشتند. خدا هر چیزی را می‌داند.

27. خدا خواب پیامبرش را به درستی عملی ساخت: خدا در خواب به پیامبر گفت: «این‌شاءالله در کمال امنیت وارد مسجدالحرام می‌شوید و

1. مشرکین چهل نفر را برای جنگ با مسلمین فرستادند. مسلمین بر آن‌ها غلبه یافته و آنان را اسیر کرده نزد رسول خدا آوردند. این آیه درباره اهل حدیبیه و اهل مکه نازل شده است نه درباره اهل خیبر.

بدون ترس سرهایتان را می‌تراشید یا کمی از مو یا ناختان را کوتاه می‌کنید. خدا چیزهایی می‌دانست که شما نمی‌دانستید؛ برای همین هم، قبل از فتح مکه پیروزیِ زود هنگامی با صلحِ حُدیبیه نصیب شما کرد.»¹

28. او کسی است که پیامبرش محمد را با نشانه‌های هدایت و برنامه درست زندگی فرستاد تا اسلام را بر همهٔ دین‌ها پیروز گرداند. همین بس که خدا شاهد حقانیت پیامبر باشد.
29. محمد پیامبر خدا و همراهانش در برابر کافران سختگیر و با خودشان مهربان اند. آنان را زیاد در حال رکوع و سجود می‌بینی که همیشه در پی فضل و خوشنودی خدایند. نشانهٔ بندگی و سجده در قواره‌هایشان پیداست. این است وصفشان در تورات. اما وصفشان در انجیل: مومنان مثل زراعتی‌اند که خدا جوانه‌هایش را از دل خاک بیرون بیاورد و به آن نیرو بخشد تا رشد کرده و محکم بشوند و بر ساقه‌هایشان بایستند؛ به گونه‌ی که دهقانان خوشحال گردند. خدا مومنان را این‌گونه مقتدر و زیاد می‌کند تا به واسطهٔ آن‌ها کفار را به‌خشم بیاورد. بله، خدا به همراهان پیامبر که ایمان آورده و کارهای خوب کرده‌اند، آمرزش و پاداشی بزرگ وعده داده است.

1. رسول خدا پیش از رفتن به حدیبیه در مدینه در خواب دید که شهر مکه را فتح کرده است. بعد از ذکر این خواب اصحاب خوشحال شدند و گمان بردند که در همان سال، مکه فتح خواهد شد ولی وقتی که در حدیبیه معاهده صلح انجام گرفت و پیامبر با اصحاب بدون رفتن به مکه مراجعت به مدینه کردند، اصحاب گفتند: یا رسول الله خوابی را که به ما گفته بودید، چطور شد؟ و چرا فتح مکه عملی نگردید؟ پیامبر گفت: بلی خواب دیده بودم ولی نگفتم که امسال مکه را فتح خواهیم کرد یا سال بعد، گفتند: راست گفتی یا رسول الله سپس این آیه نازل شد.

سوره حجرات/اتاق ها

(سوره حجرات چهل و نهمین/یکصد و ششمین سوره از قرآن کریم و دارای 18 آیه و مدنی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «حجرات» آیه ی چهارم این سوره است که در آن کلمه حجرات جمع حجره به معنای اتاق آمده است و اشاره به اتاق ها و خانه های پیامبر دارد. هدف سوره حجرات، آموزش آداب معاشرت و اخلاق اجتماعی به مسلمانان، نفی عوامل تفرقه افکنی؛ تأکید بر رعایت ادب در حضور پیامبر اسلام و تفاوت گذاشتن بین درجات ایمان و اسلام است. تاریخ نزول سوره حجرات ما بین صلح حدیبیه که در سال ششم هجرت اتفاق افتاد و جنگ تبوک که در سال نهم هجرت رخ داد، بعد از سوره مجادله می باشد. دقت در آیات سوره حجرات نشان می دهد که به وقت نزول آن حکومت اسلامی استقرار یافته بود و در آن به جای جهاد با دشمن، بیشتر جهاد با نفس مطرح است. در این سوره بیشتر به احکام، ادب و اخلاق پرداخته است، از جمله ادب در مقابل خدا و رسول، وظیفه انسان در رابطه با اخباری که توسط انسانهای فاسق نقل می شود، وظیفه مسلمانان در رابطه با دو گروه مسلمان که احياناً به هم تجاوز کرده و به جنگ یکدیگر برخیزند. نهی از مسخره کردن یکدیگر و با القاب بد لقب دادن، نهی از بدگمانی و تجسس و افشاگری اسرار دیگران، نهی از غیبت و بیان اینکه برتری فقط با تقوی است، مظاهر مادی نمی توانند در پیش خدا با ارزش باشند و نیز بیان اسلام و ایمان و امتنان خدا که موهبت ایمان را به مؤمنین ارزانی داشته است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

سبقت گرفتن از خدا و پیامبر ممنوع

1. ای مومنان، بر خدا و رسولش سبقت نگیرید یعنی قبل از آمدن حکم الهی، هیچ حکمی را از پیش خود بیان نکنید، تا حکم آن را از خدا و

رسولش دریافت کنید. از خدا بترسید. بدون شک خداوند شنوا و دانا است.^۱

رعایت ادب در گفتگو با پیامبر

2. ای مومنان! صدایتان را از صدای پیامبر بالاتر نبرید و همان طور که یکدیگر را بلند صدا می‌زنید، پیامبر را بلند صدا نزنید؛ مبدا اعمال تان تباه شود و خود متوجه نباشید.

3. کسانی که پیش پیامبر خدا صدایشان را پائین می‌آورند همان کسانی هستند که خدا دل‌هایشان را برای پرهیزگاری امتحان کرده است؛ آمرزش و پاداشی بزرگ نصیب آنها می‌شود.

4. بیشتر کسانی که تو را از پشت اتاق‌های خانه‌ات صدا می‌زنند، عقل و ادب ندارند.

5. اگر آن‌ها به‌جای صدازدن از پشت اتاق، صبر می‌کردند تا خودت برای دیدارشان بیرون بیایی، برای آنها بهتر بود. خدا آمرزنده و مهربان است.

ترتیب اثر ندادن به هر خبر

6. ای مومنان! اگر شخص فاسقی خبری برای شما بیاورد، درباره آن تحقیق کنید، مبدا به خاطر خبر نادرست، به گروهی از روی نادانی آسیب برسانید و آنگاه از کرده خود پشیمان شوید!^۱

1. درباره دو طایفه بنی‌عدی و بنی‌تمیم نازل شده که نزد رسول خدا آمده بودند و در مقابل حجره پیامبر ایستاده و با صدای بلند پیامبر را صدا می‌کردند: یا رسول الله بیرون بیا که تو را ببینیم. پیامبر بیرون آمد و با آنها صحبت کرد و قدم می‌زدند که در راه رفتن آنها از پیامبر جلوتر می‌رفتند و هنگام صحبت با یکدیگر با صدای بلند همدیگر را می‌خواندند و بر رسول خدا به لفظ یا محمد خطاب می‌کردند، سپس این آیه نازل گردید.

7. بدانید که رسول خدا در میان شماست اگر بنا شود پیامبر در بسیاری کارها از شما اطاعت کند، شما خود به زحمت می افتید؛ و لکن خداوند ایمان را محبوب شما کرد و آن را در دلهایتان زینت بخشید و کفر و فسق و گناه را مورد نفرت شما قرار داد. این افراد هدایت یافتگانند.

8. این محبوب قراردادن ایمان و منفور قرار دادن کفر، بخشش و نعمتی از سوی خداست؛ و خدا دانا و حکیم است.

آشتی دادن بین طرفهای درگیر

9. و اگر دو طایفه از مؤمنان با هم بجنگند، آنها را باهم آشتی بدهید، و اگر باز یکی از آن دو بر دیگری تجاوز کند، با متجاوزان بجنگید تا به فرمان خدا بازگردد پس اگر باز گشت، میان آنها عادلانه صلح کنید. با عدالت رفتار کنید، که خدا انسان های عادل را دوست می دارد.²

برادربودن مومنان

10. در حقیقت مؤمنان با هم برادرند، پس میان برادرانتان صلح برقرار کنید و تقوای الهی پیشه کنید، امید که مورد رحمت قرار گیرید.

اجتناب از ریشخندی و عیب جوئی

1. این آیه درباره ولید بن عقبه بن ابی معیط در سال ششم هجرت نازل گردیده هنگامی که رسول خدا او را برای گرفتن زکات از طایفه بنی المصطلق فرستاده بود. طایفه مزبور به عنوان احترام و استقبال از نماینده پیامبر برای گرفتن زکات از محل خود بیرون آمده بودند. ولید پنداشت که خیال کشتن او را دارند لذا مراجعت کرد و نزد پیامبر آمد و گفت: یا رسول الله طایفه بنی المصطلق از دادن زکات امتناع ورزیده اند.

2. این آیه درباره دو طایفه از انصار نازل شده که میان آنها جنگی اتفاق افتاده بود.

11. ای مومنان! نباید قومی قوم دیگر را ریشخندی کند، شاید آن‌ها بهتر از این‌ها باشند! نباید زن‌ها، زن‌های دیگری را ریشخندی کنند؛^۱ شاید آن‌ها بهتر از این‌ها باشند! از همدیگر عیب‌گیری نکنید و نام بد روی هم نگذارید. نام بد روی کسی گذاشتن، خیلی رسمی زشتی است! آن‌هایی که از چنین کارهای زشتی دست بردارند، واقعاً ظالم‌اند.

اجتناب از بدگمانی، تجسس و غیبت

12. ای مومنان! از بدگمانی دربارهٔ مردم، دوری کنید؛ چون برخی از این بدگمانی‌ها گناه است. در زندگی یکدیگر تجسس نکنید. از همدیگر غیبت هم نکنید: آیا هیچ کدامتان دوست دارد گوشت برادرِ مرده‌اش را بخورد؟! معلوم است که از آن متنفرید! از این عادت‌های بد دست بردارید و تقوای الهی پیشه کنید که خدا توبه‌پذیری مهربان است.

ارزش در تقوا، نه در قوم و نژاد

13. ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم؛ اما شما را به طایفه‌ها و نژادهای مختلفی تقسیم کردیم تا همدیگر را بشناسید. باارزش‌ترین شما در نزد خدا باتقواترین شماست؛ زیرا خدا دانای آگاه است.^۲

1. برخی از زنان پیامبر صغیه دختر حی بن اخطب که او نیز همسر رسول خدا بود انیت می‌کردند و به او دختر یهودی خطاب می‌کردند. صغیه شکایت نزد رسول خدا برد. پیامبر فرمود: در جواب آنها بگو که پدرم هارون نبی الله است و عموی من موسی کلیم الله است و شوهر من محمد رسول الله است. بنابراین بچه علت مرا شمامت می‌کنید. سپس این آیه نازل گردید.

2. در روز فتح مکه رسول خدا به بلال دستور فرمود که بر بالای کعبه رود و اذان بگوید. عتاب بن اسید ابن العيص به خاطر تعصب جاهلیت گفت: خدا پدرم را بیامرزد که وفات یافت و این صدا را نشنید و نیز حارث بن هشام از روی مسخره گفت: ای کاش محمد به جای این کلاغ سیاه (مرادش بلال بوده) فرد دیگری را برای گفتن اذان وامی‌داشت سپس این آیه نازل گردید.

14. عربهای کوچی می‌گویند: «ایمان آورده‌ایم.» بگو: «ایمان نیاورده‌اید! بلکه بگویید: 'اسلام آورده‌ایم.' هنوز ایمان در دل‌های شما داخل نشده است و اگر از خدا و پیامبرش اطاعت کنید، از اعمال شما چیزی کم نمی‌کند قطعاً خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.

خصوصیات مومنان واقعی

15. مؤمنین واقعی کسانی هستند که به خدا و رسول او ایمان آورده و گرفتار شک و تردید نشده‌اند و با مال و جان خود در راه خدا جهاد می‌کنند؛ اینها مؤمن صادق و واقعی هستند.

16. ای پیامبر به عرب‌های کوچی بگو: «آیا شما می‌خواهید خدا را از دین‌داری خودتان باخبر کنید؟! درحالی‌که خدا آنچه را در آسمان‌ها و زمین است، می‌داند. بله، خدا هر چیزی را می‌داند.»

17. ای پیامبر! آنها از اینکه اسلام آورده‌اند، برسر تو منت می‌گذارند! بگو: «برای اسلام آوردنتان سر من منت نگذارید؛ بلکه خداست که با راهنمایی کردنتان به طرف ایمان سرتان منت می‌گذارد. البته، اگر در ادعایتان راستگو باشید!»

18. خدا غیب و اسرار آسمان‌ها و زمین را می‌داند و خدا می‌بیند که شما چه کار می‌کنید.

سوره ق/قاف

(سوره ق پنجاه همین / سی و چهارمین سوره از قرآن کریم و دارای 45 آیه و مکی می‌باشد. سبب نام‌گذاری این سوره به «ق» آیه ی اول این سوره است که در آن حرف مقطعه ق آمده است. هدف اساسی سوره ق عبارت است از یادآوری معاد و دلایل آن. تاریخ نزول سوره ق ما بین هجرت مسلمین به حبشه و اسراء است و بعد از سوره مرسلات نازل شده است. فضای متصور

برای نزول این سوره، فضای انکار سرسختانهٔ مشرکان در رابطه با امر نبوت و مخصوصا معاد است زیرا که بیشتر مطالب این سوره در رابطه با معاد می باشد، و هر آنچه که غیر از مسأله معاد آمده است در واقع فرعی جدا شده از مطلب اصلی است. ظاهر امر و انسجام کلی سوره هم نشان می دهد که همه سوره ق به یک بار نازل گشته است و جوابی دائمی برای افتراات مشرکان می باشد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قاف، سوگند به قرآن مجید.

2. بلکه تعجب کردند که اخطارکننده ای از جنس خودشان برایشان آمده است؛ از این رو کافران گفتند: این چیزی عجیب است.

بازگشت پس از مرگ

3. آیا زمانی که مردیم و خاک شدیم، باز زنده می شویم؟ این بازگشتی باور نکردنی است.

4. این بازگشت باور کردنی است! چون از اینکه زمین بدن مرده را تجزیه و کم می کند، ما آگاهیم؛ زیرا پیش ما کتابی است که همه چیز در آن ثبت و ضبط است.¹

5. بلکه، کافران حرف حق را که به دستشان رسیده، دروغ دانستند. پس آن ها به کلی سردرگم اند!

6. پس آیا به آسمان بالای سرشان نگاه نکرده اند که چگونه آن را بنا کرده و زینت داده ایم و هیچ گونه نقص و شکافی در آن نیست؟

¹ . این آیه درباره ابی بن خلف نازل شده که به ابوجهل گفته بود من از محمد در تعجب و شگفتم سپس استخوان پوسیده ای در دست گرفت و گفت: محمد می پندارد که این استخوان دوباره زنده می شود.

7. در زمین خشکی‌ها را گسترش دادیم و کوه‌های پابرجا را در آن برقرار کردیم و انواع گیاهان باطراوت و زیبا را در آن رویاندیم.
8. تا باعث بینش و به‌خودآمدن باشد، برای هر بنده‌ای که رو به درگاه خدا بیاورد.
9. ما از آسمان برف و بارانی پربرکت فرستادیم تا با آن، باغ‌های میوه و غله‌های دروکردنی برویانیم،
10. و نیز درختهای بلند خرما که میوه‌های روی هم چیده دارند،
11. تا رزق‌وروزی بنده‌گان باشد. ما با آن آب، زمین‌های مرده را زنده می‌کنیم. بله، زنده‌شدن مرده‌ها هم همین گونه است.
12. پیش از مشرکان مکه، قوم نوح، اصحاب رس، نمود،
13. قوم عاد، قوم فرعون، برادران لوط،
14. اصحاب ایکه و قوم تبع، همگی پیامبران الهی را تکذیب کردند و وعده الهی درباره آنان قطعی شد.
15. آیا ما از آفرینش نخست، ناتوان بودیم که برای آفرینش مجدد آنها ناتوان باشیم؟! نه، ما ناتوان نیستیم، بلکه آنها از آفرینش مجدد موجودات در شک و شبهه‌اند.

نزدیکتر از رگ گردن و ثبت اعمال توسط فرشتگان

16. ما انسان را آفریده‌ایم و وسوسه‌های درونی‌اش را خوب می‌دانیم؛ چون که ما از رگ گردن به او نزدیک‌تریم!
17. متوجه باش که دو فرشته: یکی از سمت راست و دیگری از سمت چپ، مراقب نشسته‌اند، تا اعمال خوب و بد انسان را ثبت کنند.
18. انسان هیچ سخنی را بر زبان نمی‌آورد مگر اینکه مراقبی آماده نزد او حضور دارد.

19. و سر انجام سكرات مرگ به حق می آید و به او گفته می شود: این همان است که از آن می گریختی!

صور اسرافیل و حساب و کتاب روز محشر

20. و در صور دمیده می شود که این است روز وعده داده شده.
21. هرکسی در محشر، حاضر می شود در حالیکه فرشته‌ای او را می آورد و فرشته‌ای به عنوان شاهد بر اعمال او است.
22. تو از چنین سرنوشتی واقعاً غافل بودی. پرده غفلت را از جلوی دیدگانت کنار زدیم و امروز دیگر چشمت تیزبین است.
23. فرشته که او را آورده می گوید: «این نامه اعمال او است که پیش من آماده است.»

کافران در جهنم پر عذاب

24. خدا به آن دو فرشته می گوید: هر کافر معاندی را داخل جهنم پرتاب کنید،
25. که همواره مانع خیر و تجاوزگر و شکاک بود؛
26. و با خدا معبودی دیگر قرار داد، پس او را در عذاب سخت بیاندازید،
27. همنشین بد او می گوید: ای پروردگار ما، من او را به سرکشی وادار نکردم، بلکه او خود سخت در گمراهی بود.
28. خداوند می فرماید: در حضور من نزاع نکنید که از پیش به شما اعلام خطر کرده بودم.
29. وعده عذابی که دادم تغییر نخواهد کرد و من نسبت به بندگان ستم نمی کنم.
30. روزی که به دوزخ می گوییم: آیا پر شدی؟ او می گوید آیا باز هم هست؟

متقیان در بهشت پرنعمت

31. و بهشت را بی آنکه دور باشد برای متقیان نزدیک می آورند.
32. این بهشت همان چیزی است که وعده داده می شدید؛ و برای هر کسی است که به سوی خدا رو آورده و حافظ دین و تقوای الهی بوده است،
33. و همچنین برای کسی است که در نهان از خدای رحمان بترسد و با دلی متوجه حق به صحنه محشر بیاید.
34. با سلامتی و آرامش، قدم در بهشت بگذارید. این است روز جاودانگی.
35. برای آنها در بهشت هر چه بخواهند، آماده است و بیشتر از تصور و خواسته های آنان نزد ما برایشان مهیا است.
36. چه بسیار مردمی را که پیش از آنها هلاک کردیم که اینها نیرومندتر بودند و کشورگشایی کردند آیا هیچ راه فراری وجود دارد؟¹
37. بدون شک، در این کار، عبرتی است برای هر کس که فهم داشته و گوش فراهد و حاضر باشد.
38. ما آسمان ها و زمین را و آنچه میان آنهاست، در طول شش روز² آفریدیم و خستگی برایمان پیش نیامد.
39. پس ای پیامبر! در برابر آنچه دشمنانت به تو می گویند، پایداری کن و در ستایش پروردگارت پیش از برآمدن آفتاب و پیش از غروب آن تسبیح بگو.³

1. و به شهرهای دیگر می گریختند مگر گریزگاهی بود؟ این گونه نیز ترجمه شده است.

2. شش مرحله و شش دوره نیز ترجمه شده است.

3. یهودیان خدمت پیامبر می آمدند و با سوالات خود از روی کج بحثی و جدل آن حضرت را اذیت می کردند، بعد این آیه نازل شد.

40. در بخشی از شب و همچنین بعد از سجده ها خدا را تسبیح بگو.
41. ای پیامبر! روزی که منادی از مکانی نزدیک ندا می دهد، و به صورتی می دمد گوش بده.
42. همان روزی که حقیقتاً آن فریاد دلخراش را می شنوند که آن روز، روز بیرون آمدن از گورها است.
43. بدون شک، این ماییم که زنده می کنیم و می میرانیم، و بازگشت همه به سوی ماست.
44. روزی که زمین می شکافت تا مردگان سریع از قبرها خارج شوند! این جمع کردن مردم برای ما راحت است.
45. تو شکیبیا باش، ما به آنچه آنها می گویند دانااییم و تو نمی توانی مردم را به آنچه می خواهی مجبور کنی پس تنها با قرآن کسانی را تذکر بده که از تهدید خدا بیمناکند.

سوره ذاریات/پراکنده کنندگان

سوره ذاریات پنجاه و یکمین/شصت و هفتمین سوره از قرآن کریم و دارای 60 آیه و مکی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «ذاریات» آیه ی اول این سوره است که در آن کلمه ذاریات آمده است. هدف اساسی سوره یادآوری توحید، معاد و نبوت است. تاریخ نزول سوره ذاریات بعد از اسراء و قبل از هجرت پیامبر به مدینه و بعد از سوره احقاف نازل شده است. فضای متصور برای نزول این سوره، مانند سوره ق فضای انکار سرسختانه مشرکان در رابطه با امر نبوت و مخصوصاً معاد است زیرا که بیشتر مطالب این سوره در رابطه با معاد می باشد.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

قسم برای تحقق روز جزا

1. قسم به بادهای که جا به جا می کنند،
2. و بارهای سنگین ابر را جا به جا می کنند،
3. و کشتی هایی که به آسانی حرکت می کنند،
4. و به فرشتگان تقسیم کننده کارها،
5. که آنچه به شما وعده داده شده، قطعاً راست است،
6. و روز جزا حتماً اتفاق می افتد!
7. و قسم به آسمان دارای راه ها پر پیچ و خم،
8. که شما درباره قرآن گوناگون سخن می گوئید.
9. کسی از قرآن رویگردان می شود که منحرف شده باشد.
10. مرگ بر دروغ گوئیان؛
11. همان هایی که در غفلت و بی خبری غرقند.
12. مشرکان با ریشخندی می پرسند که روز جزا کی خواهد بود؟
13. آن روز که آنها را در آتش می سوزانند،
14. بچشید عذاب خود را این همان عذابی است که با عجله می خواستید،

پاداش و صفات متقیان

15. اهل تقوا در باغها و کنار چشمه های آب هستند،
16. و آنچه را پروردگارشان عطا فرموده دریافت می کنند؛ زیرا که آنان پیش از این در دنیا نیکوکار بودند،
17. کمی از شب را می خوابیدند،
18. در هنگام سحر استغفار می کردند،
19. و در اموالشان سهمی را برای محروم و گدا در نظر می گرفتند،
20. و در زمین برای اهل یقین نشانه هایی هست،
21. و نیز در خود شما نشانه هایی است آیا نمی بینید؟!

22. اسباب رزق و روزی شما و بهشتی که به شما وعده داده شده، در آسمان است.
23. به پروردگار آسمان و زمین قسم که این مطلب رزق و روزی و بهشت همان قدر واقعیت دارد که حرف زدن شما واقعیت دارد.

داستان مهمانان ابراهیم

24. آیا داستان مهمانهای بزرگوار ابراهیم به تو رسیده است؟
25. وقتی بر ابراهیم وارد شدند، گفتند: سلام بر تو! ابراهیم هم جواب سلام شان را داد و گفت شما را نمی شناسم.
26. بعد، آهسته پیش همسرش رفت و گوساله چاق کباب شده آورد.
27. غذا را نزدیک آنان گذاشت و گفت: چرا نمی خورید؟
28. وقتی دید نمی خورند، از آنان ترسی به دلش افتاد! گفتند: «ترس!» و به ابراهیم به تولد پسری دانا مژده دادند.
29. ساره همسر ابراهیم جلو آمد در حالی که از خوشحالی و تعجب فریاد می کشید، به صورت خود زد و گفت: «آیا من پیر زنی نازا صاحب فرزند می شوم؟!»
30. گفتند: «همین طور است که شما می گویی؛ و این را خدا گفته است! و او حکیم و دانا است.»

جزء بیست و هفتم

31. ابراهیم پرسید: «مأموریت شما چیست ای فرستادگان خدا؟»
32. آنها گفتند: "ما به سوی قوم مجرمی فرستاده شده ایم"
33. تا آنها را کلوخ باران و سنگ باران کنیم؛

34. سنگ ها و کلوخ های که پیش خدا برای اسراف کاران نشانه گذاری شده‌اند.

35. ما مومنان شهر را خارج کردیم.

36. که در تمام آن سرزمین به جز یک خانوادهٔ مسلمان یعنی خانواده لوط، نیافتیم.

37. شهر را زیر و زبر کردیم و در آن آثاری باقی گذاشته‌ایم، برای کسانی که از عذاب زجرآور می‌ترسند.

داستان موسی

38. در قصهٔ موسی هم درس عبرتی است. ما او را با معجزه‌هایی روشن به سوی فرعون فرستادیم؛

39. ولی فرعون و ارکان دولتش به موسی بی‌اعتنایی کردند و گفتند: «یا جادوگر است یا دیوانه!»

40. ما هم فرعون و لشکرش را گرفتیم و به دریا انداختیم، در حالی که شایسته ملامت بود.

قصه عاد و ثمود

41. در قصهٔ قوم عاد هم درس عبرتی است که تندبادی ویرانگر به سراغشان فرستادیم؛

42. تندبادی که به هرچه می‌وزید، آن را نابود و پوک می‌کرد!

43. در قصهٔ قوم ثمود هم عبرتی است که به آن‌ها گفته شد: «برای مدتی کوتاه، فرصت دارید از زندگی برخوردار شوید.»

44. پس، آنها از فرمان پروردگارشان سرپیچی کردند؛ در نتیجه صاعقه و بلایی آسمانی آنان را درحالی که نظاره می‌کردند فراگرفت.

45. آنگاه نه توان بلند شدن و فرار را پیدا کردند و نه توان دفاع از خود را داشتند.
46. البته پیش از آن هم قوم نوح را نابود کردیم؛ چون آن‌ها مردمی فاسق بودند.
47. آسمان را با قدرت خود بنایش کردیم و همیشه بر وسعتش می‌افزائیم.
48. زمین را چون فرش کردیم و برای زندگی، خوب آماده‌اش ساختیم!
49. و از هر چیزی دو گونه نر و ماده و مثبت و منفی آفریدیم، تا شاید که شما متذکر شوید.
50. پس به سوی خدا بازگردید؛¹ همانا من از سوی او شما را هشدار دهنده ای آشکارم.
51. و با خدا، خدای دیگری را قرار ندهید؛ که من از سوی او برای شما هشدار دهنده‌ای آشکارم.
52. هیچ فرستاده‌ای از جانب خدا به سوی کسانی که پیش از اینها بودند نیامد، مگر اینکه گفتند: او جادوگر و دیوانه است.
53. آیا همدیگر را به بی‌دینی و مخالفت با پیامبر نسل به نسل سفارش و وصیت کرده بودند؟ نه! بلکه آنان مردمی سرکش بودند.
54. پس تو هم از آنان رویت را برگردان که با این کار، تو سزاوار ملامت نیستی.
55. تو پند خود را بده که البته پند دادن فقط برای مومنان مفید است.
56. من جن و انس را آفریدم، فقط برای اینکه مرا بندگی کنند.

¹. به سوی خدا فرار کنید. ت د.

57. نه از آن‌ها روزی می‌خواهم، نه می‌خواهم که به من غذا بدهند؛

58. زیرا خدا روزی دهنده، نیرومند و توانمند است.

59. همانا کسانی که بندگی نکردند بر خود ستم کردند و برای آنها بهره

ای است از عذاب همانند بهره‌ یاران گذشته آنها پس آن را به شتاب

از من نخواهند.

60. پس وای بر کافران از روزی که به آنان وعده داده می‌شود!

سوره طور / کوه طور

(سوره طور پنجاه و دومین/هفتادوششمین سوره از قرآن کریم و دارای 49

آیه و مکی می‌باشد. سبب نام‌گذاری این سوره به «طور» آیه ی اول این

سوره است که در آن خداوند به کوه طور قسم خورده است. هدف اساسی سوره

طور مانند سایر سوره‌های مکی یادآوری توحید، معاد و نبوت است. تاریخ نزول

سوره طور بعد از اسراء و قبل از هجرت پیامبر به مدینه است و بعد از سوره الم

سجده نازل شده است. فضای متصور برای نزول این سوره، اسلام در حال

گسترش بود و مشرکان در رابطه با امر نبوت و مخصوصا معاد اشکالات زیادی

مطرح می‌کردند و این سوره در چنین فضایی نازل شد.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به کوه طور

2. و قسم به کتاب نوشته شده،

3. در صفحه ای گشوده،

4. و قسم به این خانه آباد خدا،

5. و قسم به آسمان بلند،

6. و قسم به دریای پر شده،

7. که عذاب خدا حتما اتفاق می‌افتد.

8. و هیچ چیز از آن جلوگیری نمی تواند.
9. روزی که آسمان به سرعت به حرکت در می آید.
10. و کوه ها به سرعت به گردش در می آیند.
11. پس در آن روز، وای بر کسانی که قیامت را دروغ می دانستند؛
12. همان هایی که سرگرم کارهای باطل خودند.
13. همان روزی که با زور به طرف آتش جهنم کشانده می شوند.
14. و به آنها گفته می شود: این همان آتشی است که آن را دروغ می دانستید!
15. آیا این آتش هم جادوست یا شما نمی بینید؟
16. در این آتش بسوزید! چه صبر کنید چه نکنید، فرقی به حالتان ندارد؛ چون فقط با همان کارهایی مجازات می شوید که دائم مشغولش بودید.

نعمت های بهشتی متقیان

17. بدون شک، متقین در بهشت در باغها در ناز و نعمت اند.
18. از عطایا و هدایای خدا خوش حالند^۱. خدا از عذاب سوزان جهنم آنها را حفظ می کند.
19. به پاس کارهای خوبی که انجام داده اید، بخورید و بیاشامید: نوش جانتان!

¹ . در این آتش وارد شوید. ت (د) اصلوها به دو معنای وارد شدن و سوختن هر دو آمده است.)

² . فاکهین به معنای میوه، خوشحال و شادمان نیز آمده است.

20. متقین بر تختها و چوکی هایی که در کنار هم چیده شده، تکیه زده اند و حوره‌های زیبا را همسر آنان گردانده ایم.
21. فرزندان چنین مؤمنانی را که از نظر اعتقادی پیرو والدینشان می باشند، در بهشت به آنها ملحق می کنیم؛ هرچند ایمان فرزندان ضعیف تر باشد. از کارهای خوب پدران و مادران هم چیزی کم نمی کنیم. هرکسی در گروهی کارهای خودش است!
22. پی در پی، به بهشتیان انواع میوه و گوشت که خواهش داشته باشند، می دهیم.
23. بهشتیان در بهشت پیاله‌های شراب را دست به دست می کنند که با خوردنش نه سخن آلکی می گویند و نه گناهی مرتکب می شوند.
24. خدمت کارانشان چون مروارید پنهان در صدف، به گردشان می چرخند.
25. بهشتیان به یکدیگر روی کرده و احوال هم را می پرسند.
26. می گویند: ما در دنیا، به سعادت خانواده خود علاقه مند بودیم.¹
27. پس خدا بر ما منت گذاشت و ما را از عذاب سوزناک حفظ کرد.
28. ما در دنیا خدا را صدا می زدیم که او خوب و مهربان است.

پیامبر و لجاجت مشرکان

29. پس تو ای محمد! به آنها تذکر خودت را بده زیرا به لطف خداوند تو نه کاهنی و نه دیوانه.
30. گاهی مشرکان می گویند: محمد، شاعر است که ما انتظار مرگش را می کشیم.¹

1. می گویند: همانا ما پیش از این در میان خانواده مان از عاقبت خود بیمناک بودیم، ت د.

31. بگو: شما انتظار بکشید که من نیز با شما انتظار می کشم.
32. آیا عقلشان به آنان چنین دستور می دهد یا خود مردمی طغیانگرند؟
33. گاهی می گویند: «پیامبر، قرآن را خودش ساخته!» اصلاً آنها نمی خواهند ایمان بیاورند.
34. اگر آنها راست می گویند، سخنی مثل قرآن بیاورند!
35. آیا آنها از هیچ خلق شده اند؟ یا آنکه خودشان خالق خود هستند؟
36. آیا مشرکان آسمان ها و زمین را آفریده اند؟ نه، بلکه آنها خواهان یقین نیستند.
37. آیا خزانه های پروردگارت نزد آنها است یا آنها بر همه چیز تسلط دارند؟
38. یا مگر مشرکان، شاتو و نردبانی دارند که از بالایش خبرهای وحی را بشنوند؟! اگر این طور است، شنونده باید دلیل روشنی بیاورد و اثبات کند.
39. یا مگر دختران مال خدایند و پسران مال شما؟
40. یا مگر شما از آنان برای ابلاغ رسالت مزدی می طلبی که پرداخت آن برایش سنگین می شوند و به زحمت می افتند؟
41. یا علم غیب می دانند و می نویسند؟
42. یا مگر آنها می خواهند درباره تو چال بازی و نیرنگ کنند؟! ولی کافران خود گرفتار نیرنگ اند.

→
¹ قریش در دارالندوة اجتماع کردند و درباره پیامبر به شور و مشورت پرداختند. یکی از آن میان گفت: محمد را در محل امن زندانی کنیم تا بمیرد چنان که شاعران قبل از او مانند زهیر و نابغه از بین رفتند. محمد نیز مانند آنها از بین خواهد رفت سپس این آیه نازل شد.

43. یا مگر آنان را خدایی جز خدای یگانه است؟! پاک است خدا از آنچه با او شریک می گیرند.

44. مشرکان اگر ببینند شهاب سنگی از آسمان به عنوان عذاب بر سرشان فرود می آید، باز ایمان نمی آورند و می گویند: «این ابری متراکم است!»

45. پس آنها را به حال خودشان رها کن تا با روزی روبه رو شوند که در آن هلاک می شوند،

46. روزی که چال بازی شان هیچ به دردشان نمی خورد و به آن ها کمک نمی شود!

47. البته، جز عذاب آخرت، برای ستمگران عذاب دیگری است؛ ولی بیشترشان نمی دانند.

48. بر حکمی که پروردگارت مقرر داشته است صبور باش؛ تو قطعاً زیر نظر مایی، و وقتی هم که بلند می شوی، خدا را از سر سپاس، به پاکی یاد کن.

49. همچنین، قسمتی از شب و بعد از غروب ستارگان هم خدا را به پاکی یاد کن.

سوره نجم / ستاره

سوره نجم پنجاه و سومین/بیست و سومین سوره از قرآن کریم و دارای 62 آیه و مکی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «نجم» آیه ی اول این سوره است که در آن خداوند به نجم یعنی ستاره قسم خورده است. هدف اساسی سوره نجم مانند سایر سوره های مکی مبارزه با شرک و خرافات، توحید، معاد و نبوت است. تاریخ نزول سوره نجم در اوائل سال چهارم بعثت است، بعد از سوره اخلاص نازل شده است. بعضی مفسرین گفته است که

سوره نجم نخستین سوره ای است که پیامبر بعد از علنی کردن دعوت خود آن را آشکارا و با صدای بلند در حرم مکه تلاوت کرد، و مشرکان به آن گوش دادند، و همه مؤمنان آن روز و حتی مشرکان سجده کردند. به هر حال این سوره به خاطر مکی بودنش بحثهایی از اصول اعتقادی مخصوصا نبوت و معاد دارد، و با تهدیدهای کوبنده و انذارهای مکرر به بیداری کفار می پردازد. به نام خداوند بخشنده و مهربان.

نزول قرآن توسط جبرئیل

1. به غروب ستارگان قسم.¹ به فرود آمدن قرآن قسم.
2. که هم ولایتی شما، محمد، نه گمراه است و نه منحرف،
3. او از روی هوای نفس سخن نمی گوید،
4. این قرآن جز وحیی که به او می شود چیزی دیگری نیست،
5. فرشته بسیار توانا قرآن را به پیامبر تعلیم داده است.
6. همان کسی که توانمند است، بر پیامبر جلوه کرد و در برابرش ایستاد.
7. در حالی که جبرئیل در افق بالاتر قرار داشت.
8. سپس جبرئیل نزدیک شد و پایین تر آمد.
9. تا آن که فاصله جبرئیل با پیامبر به اندازه دو کمان یا کمتر از آن شد.
10. پس خدا توسط جبرئیل به پیامبر که بنده اش بود، وحی کرد آنچه را که باید وحی میکرد.
11. دل محمد تکذیب نکرد چیزی را که او با چشم سر دیده بود.
12. آیا درباره آنچه پیامبر می بیند، مجادله و جروبحت می کنید؟
13. پیامبر یک بار دیگر جبرئیل را مشاهده کرد؛

¹ . هوی، به معنای فرود آمدن نیز ترجمه شده است. ستاره به قرآن نیز تفسیر شده است.

14. کنار درخت سِدْری که در انتهای آسمان‌ها بود!
15. در همان جا که جَنّت المأوی است.
16. آن زمان که نور حق، درخت سِدْر را پوشانده بود و برآن احاطه داشت.
17. چشم پیامبر خطا نرفت و از حد نگذشت و آنچه دید واقعیت بود.
18. به یقین پیامبر برخی از بزرگ‌ترین آیات پروردگارش را دید.

اعتقاد باطل مشرکان

19. ای مشرکان، اینک از بتان خود، لات و عزّی به من خبر دهید؛
20. و از منات، آن دیگری که سوّمین آنهاست،
21. آیا سهم شما پسر است و سهم خدا دختر؟
22. در این صورت این تقسیمى ظالمانه است.
23. این‌ها بت‌های بی‌جانى‌اند که شما و پدران‌تان به دروغ نام خدا رویشان گذاشته‌اید و خدا هم دلیلى بر درستی حرف‌تان نفرستاده است. با آنکه راهنمایی خدا سراغشان آمده، آن‌ها فقط دنباله‌رو خیالات خودشان و خواسته‌های دلشان‌اند.
24. مگر انسان به هرچه آرزو کند مى‌رسد (که بت‌پرست‌ها آرزوی شفاعت فرشتگان را دارند؟!)
25. در صورتی که دنیا و آخرت در اختیار خداست.
26. و چه بسیار فرشتگانی که در آسمان‌ها هستند که شفاعتشان هیچ سودی نمى بخشد مگر پس از آنکه خدا برای هر که بخواهد و بپسندد، اجازه دهد.
27. کسانی که آخرت را باور ندارند، روی فرشتگان نام دخترانه می‌گذارند، تا بگویند آنان دختران خدايند!

28. در حالی که آنها در این زمینه چیزی نمی دانند و فقط از گمان خود پیروی می کنند و گمان هم آنان را از درک حق بی نیاز نمی کند.
29. پس تو ای پیامبر از هرکسی که از یاد ما روگردان است و جز زندگی دنیا چیزی دیگری را نمی خواهد رویت را بگردان و به آنها اعتنا نکن.
30. آنها سطح فکر و آگاهی شان به همین اندازه خواستن زندگی دنیا است! البته خدا بهتر می داند حال آنها را که از راهش به بیراهه رفته و گمراه شده‌اند یا در راه درست قرار دارند.
31. آنچه در آسمان ها و زمین است، فقط مال خداست تا سرانجام، بدکارها را به سزای کارهایشان برساند و به نیکوکاران پاداشی نیک عنایت کند؛
32. کسانی که از گناهان بزرگ و زشتیها اجتناب می کنند جز آنکه گناهی کوچک گاه گاهی از آنها سر میزند، بدانند که آموزش پروردگار تو زیاد است. خداوند به شما، آن گاه که از زمین شما را خلق کرد و آن گاه که در شکم مادران پنهان بودید، آگاه تر است. خود را بی گناه ندانید. اوست که پرهیزگار را بهتر می شناسد.¹
33. آیا آن کس را که از حق روی گردان شد دیدی؟²
34. اندکی از مال خود را در راه خدا داد و سپس از آن هم دریغ ورزید و ادامه نداد،

1. عده ای از مسلمین وقتی که اعمال خیری انجام می‌دادند از خویشن تعریف می‌کردند و می‌گفتند نماز و روزه و حج ما بهترین نماز و روزه و حج بوده است سپس این آیه نازل شد.

2. این آیه و آیه بعدی درباره ولید بن مغیره یا مرد منافقی نازل شده که مال اندکی می بخشید برای این که عذاب آخرت از او برداشته شود و از آنچه می بایست انفاق نماید، امتناع می ورزید.

35. آیا علم غیب دارد و می بیند؟
36. آیا از آنچه در کتاب موسی نازل گردیده با خبر نشده است؟
37. و نیز از آنچه بر ابراهیم وفادار نازل شد؟
38. که هیچ کس بار گناه دیگری را بر دوش نمی کشد.
39. انسان جز از تلاش خودش بهره نمی برد.
40. بالاخره تلاشش دیده می شود.
41. و در برابر تلاشش به او به طور کامل پاداش داده می شود.
42. و پایان هر چیزی، به خدا ختم می شود.
43. اوست که می خنداند و می گریاند.
44. اوست که می میراند و زنده می کند.
45. اوست که دختر و پسر را می آفریند،
46. از نطفه ی که در رحم مادر قرار می گیرد.
47. اوست که جهان دیگر را حتماً پدید می آورد.
48. اوست که بی نیاز می کند و سرمایه می بخشد.
49. اوست خداوند ستاره شعری.
50. اوست که نسل اول قوم عاد را نابود کرد.
51. و همچنین قوم «ثمود» را، نابود کرد و کسی از آنان را باقی نگذاشت.
52. و پیش از آنها قوم نوح را، که ستمکارتر و سرکش تر بودند،
53. شهرهای زیرو زبر شده قوم لوط را هم خدا نابود کرد.
54. سپس آنها را با عذاب سنگین پوشانید!
55. پس ای انسان، در کدام یک از نعمت های پروردگارت تردید می کنی؟
56. محمد هم، هشداردهنده ای است از جنس هشداردهنده های گذشته.

57. قیامت نزدیک و نزدیک تر می شود!
 58. جز خدا کسی آشکارکننده آن نیست.
 59. آیا از این سخن تعجب می کنید؟
 60. و می خندید و نمی گریید؟!
 61. و هم چنان در غفلت به سر می برید.¹
 62. پس خدا را سجده کنید و او را بپرستید.

سوره قمر/ماه

سوره قمر پنجاه و چهارمین/سی و هفتمین سوره از قرآن کریم و دارای 55 آیه و مکی میباشد. سبب نام گذاری این سوره به «قمر» آیه ی اول این سوره است که در آن خداوند به شق شدن قمر تصریح کرده است. هدف اساسی سوره قمر مانند سایر سوره های مکی یادآوری قیامت، بیان سرگذشت اقوام پیشین و تثبیت نبوت با بیان معجزات است. سوره قمر بعد از سال سوم هجرت و علنی شدن دعوت پیامبر و بعد از سوره طارق نازل شده است. فضای نزول سوره قمر فضای خصومتها و تکذیب های مشرکان علیه پیامبر است، مشرکان کور دلی که باتقاضای دو نیم کردن ماه دنبال شکست پیامبر در ادعای نبوت خود بودند، اما پس از عملی شدن این خواسته آنان حتی پس از رؤیت این معجزه بزرگ پیامبر حاضر به پذیرش اسلام و ایمان آوردن نشدند. خداوند این سوره را در جواب عناد و لجاجتهای آنان فرستاد، سوره ای سراسر تهدید و

¹ . کفار با حالت تکبر و نخوت از نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله هنگامی که به نماز مشغول بود، می گذشتند و به حقارت به او می نگرستند سپس این آیه نازل شد.

عتاب، و بیان کننده داستانهایی پیامبران و امتهای گذشته و عاقبت دردناکشان، شاید که مشرکان پندگیرند..)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

انکار قیامت از سوی مشرکان

1. قیامت نزدیک شد و ماه دونیم شد.¹
2. البته مشرکان هر معجزه‌ای ببینند، رو بر می‌گردانند و می‌گویند: «این همان جادوی همیشگی است!»
3. مشرکان، پیامبر و نشانه‌های رسالتش را تکذیب کردند و از پی هواهای نفسانی خود رفتند، در صورتی که هرا مری سرانجام در جایگاه خود قرار خواهد گرفت (و درستی یا نادرستی آن روشن خواهد شد).
4. به اندازه کافی خبرهای عبرت آمیز و بازدارنده از کفر برای آنان رسیده است.
5. قرآن حکمتی رسا و کامل است، ولی آنان نمی‌پذیرند، از این رو اخطارها برای شان سودمند نیست.
6. ای پیامبر! از آن‌ها رویت را برگردان و منتظر روزی باش که دعوت کننده‌ای صدای شان بزند تا برای حساب و کتاب سخت حاضر گردند.

¹ . چهارده نفر در شب چهاردهم ماه ذی الحجه نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله آمدند. گفتند: یا محمد هر پیامبری برای اثبات نبوت خودداری معجزه ای بوده است. ما می‌خواهیم که فرمان بده تا ماه به دو نیمه شود. سپس پیامبر سر خود را به طرف آسمان بلند کرد و ماه به دو نیمه گردید. بعد پیامبر و اصحاب به سجده افتادند، اما مشرکان گفتند: این جادو است.

7. درحالی که خواری در چشم‌هایشان دیده می‌شود، از گورها بیرون می‌آیند، مثل ملخ‌های پراکنده!
8. باشتاب به سوی دعوت کننده می‌روند. کافران می‌گویند: امروز، روز سختی است.

تکذیب پیامبران از سوی قوم نوح

9. پیش از قوم تو، قوم نوح نیز پیامبران را تکذیب کردند؛ آنها بندهٔ ما نوح را تکذیب کردند و گفتند: او دیوانه است و از سوی جنیان به گفتن این سخنان وادار می‌شود.
10. نوح پروردگار خود را صدا زد که من شکست خوردم؛ پس مرا یاری کن و از این مردم انتقام بگیر.
11. پس درهای آسمان را به روی بارانی سیل آسا باز کردیم.
12. و چشمه‌های فراوانی از زمین جوشانیدیم تا اینکه آب‌های زمین و آسمان برای سیلابی ویرانگر که حتمی شده بود، باهم یکجا شد!
13. او را سوار کشتی کردیم که از تخته و میخ درست شده بود!
14. کشتی زیر نظر ما حرکت می‌کرد. این پاداش پیامبری بود که باورش نکردند.
15. ما آن کشتی را حفظ کردیم تا مایه عبرت باشد آیا عبرت گیرنده ای هست؟
16. پس عذاب و اخطارهایم چگونه بود؟
17. ما قرآن را برای پند و یادگیری آسان ساختیم، پس آیا پندپذیری هست؟!

تکذیب پیامبران از سوی قوم عاد

18. قوم عاد پیامبر خود را تکذیب کردند پس عذاب و اخطارهایم چگونه بود؟
19. ما در یک روز نحس، بر آنها باد صرصر فرستادیم.
20. بادی که مردم را مثل تنه های درخت خرمایی که ریشه کن شده، از جا می کند.
21. پس عذاب و اخطارهایم چگونه بود؟
22. ما قرآن را برای پند و یادگیری آسان ساختیم، پس آیا پندپذیری هست؟!

تکذیب پیامبران از سوی قوم ثمود

23. قوم ثمود هم پیامبران را تکذیب کردند.
24. و گفتند: آیا یک نفر آدمی از میان خود صالح را پیروی کنیم؟! در این صورت، در گمراهی و دیوانگی باشیم.
25. آیا از میان ما تنها بر او وحی نازل شده؟! نه، او آدم بسیار دروغگو و متکبر است!
26. به زودی در فردای قیامت خواهند دانست که دروغ گوی متکبر کیست؟
27. به صالح گفتیم: «ما برای امتحان کردنشان ماده شتری می فرستیم. منتظر عکس العملشان باش و صبر کن.
28. به آنها خبر بده: آب چشمه بین آنها و ماده شتر بخش شده است. هریک سر نوبت خودش حاضر بشود.
29. آنها یکی از یاران خود قُدار را صدا زدند، او با شمشیر آمد و شتر صالح را کشت!
30. پس عذاب و اخطارهایم چگونه بود؟

31. ما فقط بر سرشان یک غریو وحشت‌زا کشیدیم و آن‌ها مثل علوفهٔ مالداران خُرد شدند!

32. ما قرآن را برای پند و یادگیری آسان ساختیم، پس آیا پندپذیری هست؟!

تکذیب پیامبران از سوی قوم لوط

33. قوم لوط هم پیامبران را تکذیب کردند.

34. ما هم جز خانوادهٔ لوط را که در هنگام سحر نجات دادیم، همگی را سنگباران کردیم.

35. نجات خانوادهٔ لوط نعمتی بود از جانب ما و این گونه کسی را که شکر کند، پاداش می دهیم.

36. البته لوط مردمش را به مجازات شدید ما اخطار داد؛ ولی آن‌ها به اخطارها توجه نکرده و به آن تشکیک کردند.

37. آن‌ها از لوط خواستند با مهمانانش رابطهٔ نامشروع داشته باشند! ما چشم‌های آن مردم را کور کردیم و گفتیم: بچشید عذاب و انتقام را.

38. دم صبح، عذاب اصلی به سراغشان آمد.

39. بچشید عذاب و انتقام را.

40. ما قرآن را برای پند و یادگیری آسان ساختیم، پس آیا پندپذیری هست؟!

41. بدون شک، اخطارهای ما به فرعونیان نیز رسید.

42. آن‌ها تمام آیات ما را تکذیب کردند، ما هم با اقتدار و قدرت آن‌ها را با عذاب سخت گرفتیم.

نتیجه گیری

43. ای اهل مکه! آیا کافران شما از این اقوام که نابودشان کردیم بهترند، یا برای شما در کتاب های آسمانی امان نامه ی ثبت شده است؟
44. یا این که کفار مکه می گویند: ما جمعیتی هستیم که یاری همدیگر می کنیم و کسی نمی تواند به ما آسیب بزند.^۱
45. اما به زودی جمعشان در جنگ بدر شکست می خورند و پا به فرار می گذارند!
46. بلکه ساعت قیامت وعده گاه آنهاست و آن زمان بسیار سخت تر و تلختر است.
47. قطعاً گنهکاران در گمراهی و در شعله های آتش می سوزند.^۲
48. روزی که گنهکاران را باصورت، در آتش، این طرف و آن طرف می کشانند و می گویند: «بچشید سوزش تماس با آتش را!»
49. ما هر چیزی را به اندازه خلق کردیم.
50. کار ما در آفرینش موجودات فقط یکبار به یک اشاره چشم است.
51. و قطعاً ما امثال شما را قبلاً هلاک کرده ایم، پس آیا عبرت گیرنده ای هست؟
52. و هر کاری که کرده اند، در نامه های اعمالشان ثبت است.
53. و هر کار کوچک و بزرگ نوشته شده است.
54. متقین در باغها و کنار نهرها جا دارند.
55. در جایگاهی واقعی و عالی، در پیشگاه فرمانروایی بااقتدار.

¹ . قریش به رسول خدا صلی الله علیه و آله گفتند: یا محمد ما در حال جمع مظفر و منصوریم و تصمیم به کشتن تو گرفته ایم و تو را خواهیم کشت و در جنگ بدر هم همه باهم بودند و تصمیم به شکست پیامبر داشتند سپس این آیات نازل شد.

² . شعر هم به معنای جنون و هم به معنای شعله آتش آمده است.

سوره الرحمن / بخشنده

سوره الرحمن پنجاه و پنجمین/نودوهفتمین سوره از قرآن کریم و دارای 78 آیه و مدنی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «الرحمن» آیه ی اول این سوره است که در آن الرحمن آمده است. هدف اساسی سوره الرحمن عبارت است از یادآوری توحید، و معاد و نعمت های بهشت و عذاب های جهنم. تاریخ نزول آن در ما بین صلح حدیبیه و جنگ تبوک است و بعد از سوره رعد نازل شده است. سوره الرحمن سوره نعمت ها و رحمت های الهی است، دعوت خداوند متعال به دین الهی و هدایت پذیری هر چند در برخی از موارد با تهدید و هشدار همراه است ولی بسیار پیش می آید که خداوند با ذکر نعمت هایی که به انسان ها داده است و نیز تکرار آنها، ذهن انسان های آزاده را به فکر وا می دارد. سوره الرحمن نیز به همین غرض و در فضای تقابل مسلمانان با مشرکان نازل شده است تا هر دو گروه به یاد نعمت های الهی بیفتند و موجب ترغیب مشرکان به اسلام و نیز افزایش ایمان و اطمینان مسلمانان گردد. شان نزول سوره الرحمن: علت نزول قریش نام "رحمن" را کم شنیده بودند و چون آیه 60 سوره فرقان «وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ» بر پیامبر نازل گردید. قریش گفتند: (ما الرَّحْمَنِ) یعنی این رحمن کیست و چیست؟ خداوند در مقابل این گفتار سوره (الرَّحْمَنِ) را نازل گردانید.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

خدا، قرآن، انسان و ماه و خورشید

1. خدای بخشنده.
2. قرآن را یاد می دهد،
3. انسان را آفرید.
4. و به او حرف زدن یاد داد.

5. خورشید و ماه با حسابی دقیق می‌گردند.
6. و گیاه و درخت در برابر خدا سجده می‌کنند.

اهمیت ترازو

7. خداوند آسمان را بر افراشت و ترازو را قرار داد.
8. تا در وزن کردن با ترازو کم و زیاد نکنید.
9. و دقیق وزن کنید و با دست‌کاری ترازوها کم نفروشید.

نعمت های زمینی و خلقت جن و انس

10. خداوند زمین را برای زندگی آماده کرده است.
11. در آن میوه‌های گوناگون و نخل‌های خرما با شکوفه‌های فراوان یافت می‌شود،
12. همراه با دانه‌های پوست‌دار و گیاهان خوش بو.
13. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار و تکذیب می‌کنید؟
14. خداوند نخستین انسان را از گل خشکیده و به‌شکل اشیاء سفالی آفرید.
15. و نخستین جن را از شعله‌های آتش آفرید.
16. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار و تکذیب می‌کنید؟
17. او پروردگار مشرقها و پروردگار مغربها است.
18. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت‌های پروردگارتان را انکار و تکذیب می‌کنید؟

معجزه دو دریای شور و شیرین و نعمت های دریا

19. دریای شور و شیرین را کنار هم قرار داد؛
20. در حالی که میان آن دو دریا حایلی است که به هم مخلوط نشوند.
21. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
22. از آن دو دریا لؤلؤ و مرجان خارج می شود.
23. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
24. مال اوست کشتی های غول پیکری که با بادبان های برافراشته در دریاها روان اند.
25. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
26. هر چه روی زمین است، نابود شدنی است.
27. و تنها ذات باشکوه و ارجمند پروردگارت باقی می ماند.
28. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
29. هر که در آسمان ها و زمین است نیازهایش را از او می خواهد. هر لحظه، او به کاری تازه مشغول است.¹
30. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

حساب و کتاب انس و جن و عذاب گنہاکاران

¹ . این آیه درباره یهود نازل شده، هنگامی که گفته بودند: خداوند در روز شنبه استراحت می کند و کاری انجام نمی دهد.

31. ای انس و جن، به زودی به حساب شما خواهیم رسید.
32. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
33. ای گروه جن و انس! اگر می توانید از مرزهای آسمان ها و زمین بگذرید پس بگذرید، ولی نمی توانید بگذرید، مگر با داشتن قدرتی زیاد که شما آن را در اختیار ندارید.
34. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
35. آن روز، زبانه ای از آتش و دود بر سرتان فرو می ریزند و نمی توانید از خودتان دفاع کنید.¹
36. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
37. و ناگهان آسمان بشکافتد و چون چرمی سرخ رنگ و گلگون شود، آنگاه قیامت برپا می شود.
38. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
39. در آن روز هیچ انس و جنّی از گنااهش سؤال نمی شود.
40. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
41. ... گناهکارها را می شود از قیافه هایشان شناخت! آن ها را از موهای جلوی سر و از پاها می گیرند و در جهنم پرتاب می کنند!

¹ . نحاس هم به معنای دود آمده و هم به معنای مس.

42. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

43. این همان جهنمی است که گناهکارها آن را دروغ می دانستند؛

44. ولی حالا بین آتشی سوزان و آبی جوشان می چرخند!

45. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

نعمت های زیبای بهشتیان

46. و برای کسی که از مقام پروردگارش بترسد، دو باغ بهشتی هست.

47. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

48. با شاخ و برگ فراوان.

49. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

50. چشمه‌هایی زلال در آنها جاری است.

51. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

52. در آنها، از هر میوه ای دو گونه است.

53. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

54. بهشتیان بر بالش ها و بسترهایی که آسترش از ابریشم نرم و نازک است تکیه کرده اند. میوه‌های آن باغ‌ها همیشه پخته و در دسترس

است.

55. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

56. در آن بسترهایی بهشتی، زنانی هستند که فقط به همسرانشان عشق می ورزند، و پیش از آنان دست هیچ انس و جنی به آنان نخورده است.

57. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

58. آن زنان چون یاقوت و مرجانند.

59. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

60. آیا پاداش نیکی جز نیکی است؟

61. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

62. و غیر از آنها، دو باغ بهشتی دیگر است.

63. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

کوچک ترین آیه

64. که هر دو بسیار خرمّ و سرسبزند.

65. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

66. در آنها نیز دو چشمه جوشان است.

67. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟

68. در آن دو، میوه و خرما و انار است.
69. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
70. در آن دو باغ، زنانی خوش اخلاق و زیبا است.
71. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
72. حورهای که در حجله های بهشتی برای وصال با همسران خود بدور از چشم دیگران آماده اند!
73. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
74. و پیش از آنان دست هیچ انس و جنی به آن زنان زیباروی نخورده است.
75. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
76. در حالی که بهشتیان بر بالشت ها و تختهایی زیبا تکیه زده اند که با زیباترین پارچه های سبز رنگ پوش شده اند.
77. پس ای گروه جنّ و انس، کدام یک از نعمت های پروردگارتان را انکار و تکذیب می کنید؟
78. پربرکت است نام خدای باشکوه و ارجمند!

سوره واقعه / حادثه و پیش آمد

سوره واقعه پنجاه و ششمین / چهل و ششمین سوره از قرآن کریم و دارای 96 آیه و مکی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «واقعه» آیه ی اول این سوره است که در آن خداوند از آمدن واقعه و قیامت خبر داده است. هدف

اساسی سوره واقعه بیان رستاخیز و سرنوشت بدکاران و نیکوکاران در قیامت است. تاریخ نزول سوره واقعه ما بین هجرت مسلمین به حبشه و اسراء است و بعد از سوره طه نازل شده است. فضای مسموم آن روزهای مکه ایجاب می کرد که خداوند متعال در برابر تبلیغات وسیع و معاندانه مشرکان از پیامبر حمایت عینی و مصداقی نماید یکی از این حمایت ها در سوره واقعه متبلور شده است. چون مسئله معاد یکی از بزنگاه های تبلیغی و فرافکنی های مشرکان بود که بسیار روی آن مانور می دادند و نیاز به آن بود که جواب مناسبی دریافت می کردند که البته این جواب جاودانه و برای همه عصرها ماندگار است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

حوادث همراه با وقوع قیامت

1. وقتی واقعه ی عظیم قیامت شروع شود،
2. که در وقوع آن هیچ شک و انکاری نیست.
3. واقعه ای که جهان را زیر و زبر و گروهی را پایین و گروهی را بالا می برد.
4. همان وقت که زمین به شدت به لرزه درمی آید.
5. و کوه ها کاملاً متلاشی و پودر می شود،
6. پس چون گرد و غبار پراکنده گردند.

سه گروه انسانها در قیامت

7. و شما مردم به سه گروه تقسیم می شوید:
8. گروهی اول؛ اهل سعادت و خوشبختی، چه مردم خوشبختی!
9. گروهی دوم؛ اهل شقاوت و بدبختی، چه مردم بدبختی!
10. گروهی سوم؛ آنها که سبقت بسته بودند و اینک پیش افتاده اند،

پاداش مقربان و اهل سعادت

11. آنها بندگان خیلی نزدیک به خدایند:
12. که در باغ های پر نعمت بهشت قرار دارند،
13. گروه زیادی از آنها از امتهای پیامبران نخستینند،
14. و اندکی از آنها از پسینیان امت رسول الله (ص) می باشند،
15. اینها بر تخت هایی بافته شده از جواهر و چیده شده در کنار هم،
16. روبروی هم بر تختها تکیه زده اند.
17. خدمتکارانی جوان، پروانه وار دورشان می گردند،
18. با کوزه هایی زرین و جام هایی بلورین و پیاله هایی لبالب پر از نوشیدنی های گوارا از چشمه های بهشتی.
19. که از نوشیدن انواع نوشیدنی های بهشتی نه سر درد می گیرند و نه عقلشان زائل می شود،
20. خدمتکارانی دیگر، با هر میوه ای که آنان بخواهند،
21. و با گوشت هر پرنده ای که باب میلشان باشد، اطرافشان در چرخش اند.
22. حوریانی زیبای بهشتی در انتظار همسران خود،
23. که از زیبایی همچون مروارید در صدف اند.
24. اینها پاداش کارهای خوبی است که بهشتیان انجام می دادند.
25. بهشتیان در آنجا سخن بیهوده و گنه آلود نمی شنوند.
26. بلکه هر چه می شنوند، مفید، آرامش دهنده و تسلی بخش است (سلام است و سلام).
27. اما اهل سعادت و خوشبختی، چه مردم خوشبختی:
28. آنها در سایه درختان همیشه سبز سدر بی خار،

29. و زیر سایه درختان کیله پُربرگ و بار،
30. و در میان سایه های فراوان و گسترده خوش و آسوده اند،
31. و در کنار آب و آبشار،
32. و میوه های زیاد و وافر،
33. که در هیچ فصلی قطع و در هیچ حالی ممنوع نمی باشد،
34. و در کنار همسرانی زیبارو و عالی مقام،
35. که ما آن زنان را زیبا، همیشه جوان و باطراوت،
36. و همیشه باکره قرار دادیم،
37. شوی دوستانی همسال با یکدیگر و با شوهران،
38. همه این نعمت ها برای گروه سعادت مندان اند.
39. گروه از آنها از امت های پیامبران نخستینند،
40. و گروه دیگر از آنها از پسینیان امت رسول الله (ص) می باشند،

جزای اهل شقاوت

41. اما اهل شقاوت و بدبختی، چه مردم بدبختی:
42. اهل شقاوت در میان باد سوزان و آب جوشان جهنم،
43. و در سایه و بین دود سیاه و تیره،
44. که نه خنک است و نه خوش قرار دارند،
45. چرا که اهل شقاوت پیش از این، در دنیا مشغول خوشگذرانی بودند،
46. و بر انجام گناهان بزرگ اصرار می ورزیدند،
47. و همیشه می گفتند: آیا وقتی ما مردیم و یک مشت خاک و استخوان پوسیده شدیم، دوباره زنده می شویم؟
48. و آیا نیاکان و اجداد ما هم دوباره زنده می شوند؟
49. ای پیامبر به آنها بگو: بدون شک پیشینیان و پسینیان،

50. در وعده دیدار روز قیامت، جمع می‌شوند.
51. و آنگاه شما ای گمراهان دروغ پرداز،
52. قطعاً از درخت زقوم می‌خورید،
53. و شکمها را از آن پُر می‌کنید،
54. آنگاه روی آن، از آب جوش می‌خورید،
55. مانند آب خوردن شترانی که خیلی تشنه‌اند؛
56. این است پذیرایی از آن‌ها در روز جزا!

قدرت و نعمت الهی برای پند گیری

57. ما شما را خلق کردیم، پس چرا قبول نمی‌کنید؟
58. آیا منی را که برون می‌ریزید، دیده‌اید؟
59. آیا شما آن را خلق کردید یا ما خلق کردیم؟
60. مرگ را ما میاتنان گذاشته‌ایم. نه اینکه قادر به ادامه دادن حیاتتان نباشیم؛
61. بلکه می‌خواهیم کسان دیگری را به جایتان بیاوریم. شما را هم در عالمی دیگر، دوباره زنده می‌کنیم که شما از آن خبر ندارید.
62. شما که از خلقت نخست آگاهید، پس چرا به خود نمی‌آیید و پند نمی‌گیرید؟
63. آیا آنچه را کشت می‌کنید، دیده‌اید؟
64. آیا شما آن را می‌رویانید، یا ما؟
65. اگر بخواهیم، آن را کاهی بی‌دانه می‌سازیم، آن‌گاه شما تعجب می‌کردید و می‌گفتید:
66. به راستی ما تاوان کردیم.
67. بلکه ما محروم گشتیم و کلا بدبخت شدیم.

68. آیا آبی را که می خورید دیده اید؟
 69. آیا شما آن را از ابر نازل می کنید یا ما؟
 70. اگر می خواستیم، تلخ و شورش می کردیم. پس چرا شکر نمی کنید؟!
 71. آیا آتشی را که روشن می کنید، دیده اید؟
 72. آیا شما درخت آن را آفریده اید یا ما؟
 73. ما آتش را مایه تذکر و وسیله استفاده برای بیابانگردان قرار دادیم.
 74. پس ای پیامبر! نام پروردگار بزرگ خود را به پاکی یاد کن.

قرآن

75. پس به جایگاه ستارگان سوگند می خورم،
 76. و قطعاً این سوگندی بزرگ است اگر بدانید.
 77. که این قرآنی است ارجمند،
 78. که در لوح محفوظی جای دارد،
 79. که به حقایق آن فقط پاکان می توانند دسترسی پیدا کنند.
 80. قرآن را خدای جهانیان فرستاده است.
 81. آیا شما قرآن را سبک و دست کم می گیرید؟
 82. و نصیب خود را از آن، تنها این قرار می دهید که آن را دروغ بشمارید؟

جان دادن و نتیجه گیری

83. پس چرا وقتی دم به گلو می رسد،
 84. و شما در آن هنگام دم دادنش را می بینید،
 85. در حالی که ما به او از شما نزدیکتریم، ولی شما ما را نمی بینید؟

86. اگر قیامت و حساب و کتاب حقیقت ندارد و برای شما در برابر اعمالتان جزا و پاداشی نیست،
87. اگر راست می‌گویید، روح و دم را به او برگردانید.
88. اگر او از مقربان الهی باشد،
89. بهره‌ او راحتی و آسایش و گل‌های خوشبو و بهشت پر نعمت است.
90. و اما اگر از اهل سعادت باشد،
91. به او می‌گویند: «درود سعادت‌مندان بر تو باد!»
92. اما اگر او از تکذیب‌کنندگان گمراه باشد،
93. پس با آب جوش جهنم پذیرایی می‌شود،
94. و سرنوشت او ورود در آتش جهنم است،
95. بدون شک، این مطالب همگی عین حقیقت است؛
96. پس ای پیامبر! نام پروردگار بزرگت را به پاکی یاد کن.

سوره حدید/ آهن

سوره حدید پنجاه و هفتمین/نود و چهارمین سوره از قرآن کریم و دارای 29 آیه و مدنی می‌باشد. سبب نام‌گذاری این سوره به «حدید» آیه ی بیست و پنجم این سوره است که در آن خداوند به حدید/آهن و منافع آن اشاره کرده است. هدف اساسی سوره حدید یادآوری خداوند و صفات او، تشویق به نیکوکاری با وعده‌های اخروی و فراخوان عمومی به ایمان آوردن است. تاریخ نزول سوره حدید ما بین صلح حدیبیه و غزوة تبوک می‌باشد. بعد از سوره زلزال نازل شده است. سوره حدید در زمانی نازل شده است که بسیاری از مسلمانان وضع مالی خوبی نداشتند به همین خاطر و به جهت القائات منافقان از انفاق و قرض الحسنه خودداری می‌کردند. خداوند متعال در این سوره ضمن تشویق

مسلمانان به انفاق، قرض الحسنه را به مثابه قرض به خداوند معرفی می کند، قرضی با ثواب بسیار زیاد و چندین برابر شدن مال به خداوندی که هرگز از وعده های خودش تخلف نمی کند. البته در ابتدای سوره به جهت عدم توهم احتیاج خدا به قرض الحسنه، در ضمن آیاتی، بی نیازی خداوند را از امور و مادیات دنیوی متذکر می گردد.)

خداوند و صفات و کار او

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. آنچه در آسمانها و زمین است، مشغول تسبیح خداست و او عزیز و حکیم است.
2. حکومت آسمانها و زمین فقط مال اوست. خداوند زنده می کند و می میراند و او بر هر چیزی تواناست.
3. خداوند اول¹ و آخر و ظاهر و باطن است و او از همه چیز آگاه است.
4. خداوند کسی است که آسمانها و زمین را و آنچه میان آنهاست در طول شش مرحله آفرید. آن وقت، بر مقام فرمانروایی جهان تکیه زد. خداوند همه چیز را می داند: آنچه در زمین فرو می رود و آنچه از زمین خارج می شود و آنچه از آسمان نازل می شود و آنچه به آسمان بالا می رود. هر جا باشید، خداوند با شماست. خدا کارهایتان را می بیند.
5. فرمانروایی آسمانها و زمین فقط مال خدا است و همه کارها به او ختم می شود.

1. یعنی قبل از همه بوده و بعد از همه هم خواهد بود.

6. خداوند در طول سال، مدتی شب‌ها را بلند و روزها را کوتاه می‌کند و مدتی روزها را بلند و شب‌ها را کوتاه. او هرآنچه را در دل‌ها می‌گذرد، می‌داند.

تشویق به انفاق

7. به خدا و پیامبرش ایمان بیاورید و از آن مال که از طریق ارث به شما رسیده است، انفاق کنید. از میان شما هر کسی که ایمان آورده و انفاق کرده، پاداش زیادی نصیب‌شان می‌شود.

8. شما را چه شده که به خدا ایمان نمی‌آورید؟ در حالی که پیامبر، شما را دعوت کرده تا به پروردگارتان ایمان بیاورید و اگر باور دارید، خداوند از شما پیمان گرفته است،

9. او کسی است که آیاتی روشن بر بنده خود نازل می‌کند تا شما را از تاریکی‌ها به سوی روشنایی بیرون آورد، و بی‌شک، خدا به شما رثوف و مهربان است.

10. چرا در راه خدا انفاق نمی‌کنید در حالیکه میراث آسمانها و زمین مخصوص خداوند است؟ البته از بین شما، کسانی که قبل از فتح مکه در راه خدا هزینه کردند و جنگیدند، با بقیه مساوی نیستند. آن‌ها مقامی دارند خیلی برتر از کسانی که بعد از فتح مکه در راه خدا هزینه کردند و جنگیدند. البته خدا به همه آنان پاداش نیک وعده داده است. خدا از کارهایتان آگاه است.

پاداش قرض الحسنه

11. کیست که به خدا قرض الحسنه بدهد تا خدا آن را برای او دو برابر برگرداند؟ و برای او در قیامت پاداشی نیکو و باارزش در نظر گرفته است.

12. در آن روز که مردان و زنان باایمان را می‌بینی که نورشان جلوی رو و در سمت راست و چپشان پرتوافشانی می‌کند. ندا می‌آید: «بشارت باد امروز بر شما به باغ‌های بهشتی که از زیرشان جوی‌های آب روان است. شما در آنجا جاودانه و همیشه هستید. این است آن کامیابی بزرگ!»

13. روزی که مردان و زنان منافق به مؤمنان می‌گویند: به سمت ما نگاه کنید تا از نورتان بهره بگیریم. گفته می‌شود: به پشت سر خود بازگردید و از آنجا نور درخواست کنید پس میانشان دیواری زده می‌شود که دری دارد، درون آن که به سمت بهشت است رحمت و از جانب بیرونش که به سمت جهنم است، عذاب است.

14. منافقان، مؤمنان را صدا می‌زنند: «مگر در دنیا ما با شما نبودیم؟!» مؤمنان می‌گویند: «چرا، ولی شما خودتان را به بالای نفاق گرفتار کردید، در انتظار نابودی اسلام بودید، در همه چیز شک کردید، آرزوهای پوچ فریبتان داد و شیطان با وعدهٔ آمرزش الهی گولتان زد تا بالاخره فرمان مرگتان از طرف خدا رسید.

15. و امروز نه از شما منافقان فدیة ای پذیرفته می‌شوند و نه از کافران. جایگاهتان آتش جهنم است. آتش سزاوار شماست و بد سرانجامی است.

16. آیا وقت آن نرسیده که دل‌های مومنان به یاد خدا و آیه‌های سراسر حق قرآن نرم بشود و مثل اهل کتابی نباشند که قبل از آنان، زندگی می‌کردند؟! به آنها کتاب داده شد، سپس زمانی طولانی بر آنها گذشت، آنگاه آنها سنگ دل شد و خیلی‌هایشان فاسق و منحرف شدند.

17. بدانید خداوند زمین را بعد از مرگ آن زنده می کند! ما آیات خود را برای شما بیان کردیم، شاید عقل خود را بکار گیرید!
18. خدا به مردان صدقه دهنده و زنان صدقه دهنده ای که به خدا قرض الحسنه می دهند، دو برابر پاداش می دهد؛ و نیز آنها را اجری نیکوست.
19. کسانی که به خدا و پیامبرانش ایمان آورده اند، از نظر مقام در رتبه راستگویان و شهیدان اند که در نزد پروردگارشان صاحب پاداش و نور خویشند. کافران و کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، در جهنمند.

واقعیت زندگی دنیا

20. بدانید زندگی دنیا فقط بازیچه، سرگرمی، تجمل گرایی، فخرفروشی به همدیگر و زیاده خواهی در اموال و اولاد است! درست مانند این است که بارانی بیارد و گیاه روییده از آن، کشاورزان را خوشحال کند، سپس پژمرده و خشک شود و آن گاه زرد، و سرانجام تبدیل به گاه و خار و خاشاک می گردد، و در آخرت عذابی سخت برای دنیا پرست هاست، و آمرزش و رضایتی خدا برای عبرت گیرنده ها خواهد بود. زندگی دنیا چیزی جز وسیله فریب نیست.
21. سبقت بگیرید از همدیگر برای رسیدن به آمرزش خدا و بهشتی که به پهنای آسمان و زمین است و برای کسانی که به خدا و پیامبرانش ایمان آورده اند، آماده شده است. این فضل خداست که به هرکس شایسته بداند، می دهد؛ زیرا خدا بسیار صاحب فضل است.
22. هر حادثه ای بخواهد در زمین یا برای خود شما اتفاق بیفتد، قبل از آنکه آن حادثه را به وجود بیاوریم، در لوح محفوظ ثبت است. این کار برای خدا آسان است؛

23. تا بر آنچه که از دست داده اید، افسوس نخورید و از آنچه خدا به شما داده است خوشحال نباشید، که خدا هیچ متکبر و فخرفروشی را دوست ندارد.

24. کسانی که بخل می‌ورزند و دیگران را هم به بخیل بودن تشویق می‌کنند و هرکسی از ایمان و انفاق رو بگرداند، بدانند که خدا بی‌نیاز و ستوده است.

فرستادن ترازو و آهن همراه پیامبر

25. به راستی ما پیامبران خود را با دلایل آشکار روانه کردیم و همراه آنها کتاب و ترازو فرستادیم تا مردم به عدالت و انصاف قیام کنند. همچنین ما آهن را فرستادیم که در آن برای مردم خطری سخت و سودهایی زیاد است، تا خدا معلوم بدارد چه کسی در نهان، او و پیامبرانش را یاری می‌کند. آری، خدا نیرومند شکست ناپذیر است.

26. ما نوح و ابراهیم را برای هدایت مردم فرستادیم و در نسل آنها نعمت نبوت و کتاب آسمانی را قرار دادیم؛ گروهی از آنها هدایت یافتند و گروه از آنها گمراه و فاسق شدند.

27. بعد، به دنبال آنان پیامبران دیگرمان را یکی پس از دیگری فرستادیم تا اینکه عیسی بن مریم را فرستادیم. به او انجیل دادیم و در دل پیروانش محبت و مهربانی انداختیم. پیروان عیسی نوعی گوشه‌نشینی و ترک دنیا هم از خودشان درآوردند که ما آن را نگفته بودیم و لیکن خودشان آن را برای به دست آوردن خشنودی خدا ساخته بودند و چنان که باید آن را مراعات نکردند. ما به کسانی که از ایشان ایمان آوردند مزدشان را دادیم، ولی بیشترشان از راه راست منحرف و گمراه شدند.

28. ای مومنان، از خدا بترسید و به پیامبرش ایمان بیاورید تا شما را از رحمت خویش دو چندان مزد بدهد و شما را نوری عطا کند که در روشنایی آن، راه درست را پیدا کنید و شما را پیامرزد که خدا آمرزندهٔ مهربان است.

29. این پاداش دوچندان برای آن است که اهل کتاب خیال نکنند مومنان به فضل خدا دسترسی ندارند! زیرا فضل، همه اش دست خداست و به هر که شایسته بداند می‌دهد؛ چون خدا دارای فضل زیاد است.

جزء بیست و ششم

سوره مجادله / جدل

(سوره مجادله پنجاه و هشتمین/یکصد و پنجمین سوره از قرآن کریم و دارای 22 آیه و مدنی می باشد. نام سوره از آیه اول این سوره گرفته شده است که در آن به مجادله زنی با پیامبر درباره شوهرش اشاره می کند. هدف اساسی سوره مجادله یادآوری ایمان و شرایط آن؛ تأدیب مسلمانان به آداب اسلامی؛ مبارزه با خرافات و اصلاح فرهنگ جاهلی عرب؛ تعیین مرز مؤمنان و منافقان و یادآوری قیامت است. تاریخ نزول سوره مجادله در سال ششم هجری ما بین صلح حدیبیه و جنگ تبوک است و بعد از سوره منافقون در مدینه نازل شده است و با توجه به فضای سوره های مدنی این سوره هم به احکام و آداب می پردازد، و لکن احکام خاصی که در این سوره مطرح شده است مربوط به ظهار و احکام آن است. ظهار نوعی طلاق در زمان جاهلیت بود که مرد با گفتن عبارت «ظهرک کظهر امی» زنش را بر خود حرام می کرد. وقوع این نوع ظهار در بین خانواده ای از مسلمانان و شکایت آن زن به پیامبر

سبب نزول آیات ابتدایی این سوره می باشد. البته در ادامه حال کسانی را که خدا و رسول را دشمن می دارند بازگو می نماید. آن گاه به جریان تبانی علیه پیامبر می پردازد. در قسمت چهارم ادب جلوس در مجالس را روشن می کند، در نوبت پنجم حضور در محضر رسول الله ص و وجوب صدقه و نسخ آن بیان می شود. آن گاه به حال منافقان می پردازد که با کفار علیه مؤمنان همکاری می کردند و در آخر می فرماید: عامل اتحاد، و جدایی مکتب و عقیده است، مؤمن دشمن کافر است و لو پدر و مادرش بوده باشد، بنابراین معلوم می شود که علل متعدد و مناسبت‌های مختلف سبب نزول سوره بوده است.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

حکم ظهار زنان

1. خدا درخواست آن زنی را که پیش تو از دست شویش گله می کرد و به خدا شکایت می بُرد، شنید و پاسخ داد. بله، خدا گفت و گویتان را می شنود؛ چون که خدا شنوای بیناست.¹
2. کسانی که زنانشان را ظهار می کنند، یعنی آنان را مادر خودشان فرض می کنند، بدانند که آنان با این کار در حکم مادرانشان نمی شوند. مادرانشان فقط همان کسانی اند که آن‌ها را به دنیا

1. در زمان پیامبر اسلام، مردی به نام اوس همسرش خوله را این گونه طلاق داد و خطاب به او گفت: تو نسبت به من، مثل مادرم هستی. آن زن نزد پیامبر اسلام آمد و ماجرا را بیان کرد، حضرت فرمود: قانونی از طرف خداوند برای این مورد نیامده است، زن هر اسان شد و گفت: به خدا شکایت می‌کنم از بدبختی خود، جوانی و سلامتی‌ام رفت، کودکی دارم که اگر به شوهرم بیسپارم ضایع می‌شوند و اگر نزد خودم باشند گرسنه می‌مانند. طولی نکشید که آیات این سوره نازل شد و دستور رسید هرکس چنین کند، باید کفاره بپردازد و طلاق هم صورت نگرفته است.

آورده‌اند. بله، این قبیل مردها حرف زشت و نادرستی می‌زنند. بدون شک، خدا بخشنده و باگذشت است.

3. کسانی که زنانشان را ظهار کنند و بعدش از حرف خودشان برگردند، باید قبل از اینکه با زنش هم بستر بشوند، یک برده آزاد کنند. این دستوری است که به آن سفارش می‌شوید و خدا از کارهایتان آگاه است.

4. هرکس نمی‌تواند برده‌ای آزاد کند، قبل از هم‌بستری باید دو ماه پشت سرهم روزه بگیرد. اگر توان آن را هم ندارد، به شصت فقیر هر کدام یک وعده غذا بدهد. این احکام برای آن است که به خدا و رسولش ایمان بیاورید. این‌ها حدود و خط‌قرمزهای خداست. آن‌هایی که این خط‌قرمزها را قبول ندارند، عذابی زجرآور دارند.

مخالفت با خدا و پیامبر و حساب و کتاب الهی

5. بدون شک، کسانی که با خدا و رسولش مخالفت می‌کنند، خوار و مغلوب می‌شوند؛ همان‌طور که امثالشان در گذشته خوار و مغلوب شدند. ما آیات روشنی نازل کردیم. برای کافران عذابی خفت‌باری است،

6. در روزی که خدا دوباره همه آنها را زنده می‌کند و آنها را از کارهایشان باخبر می‌سازد؛ همان کارهایی که خدا یکی‌یکی ثبتشان کرده است، ولی خود آنها فراموش کرده‌اند. خدا شاهد همه چیز است.

حکم نجوا و پچ پچ کردن

7. مگر نمی‌دانی که خدا هرچه در آسمان‌ها و زمین است، می‌داند. هر حرف که بین سه نفر ردوبدل می‌شود، چهارمی‌شان اوست و بین پنج نفر باشد، ششمی‌شان اوست و چه کمتر از آن چه بیشتر، به هر حال او

- با آن هاست، هر جا که باشند! آن وقت، روز قیامت باخبرشان می کند که چه کرده اند. آخر، خدا هر چیزی را می داند.^۱
8. مگر ندیدی کسانی که از نجوا و گفتگوی محرمانه نهی شده اند، دوباره همان کاری را می کنند که از آن نهی شده اند؟ آنان درباره گناه و تجاوز به حقوق مردم و سرپیچی از فرمان های پیامبر با یکدیگر نجوا می کنند، و هنگامی که نزد تو می آیند با کلماتی بر تو سلام می کنند که خدا با آن بر تو سلام نکرده است، و در آن حال با خود می گویند: اگر او پیامبری برحق است چرا خدا ما را به سبب آنچه به او می گوئیم و این گونه اهانتش می کنیم عذاب نمی کند؟ بدانند که دوزخ برای آنان بس است که به آن در می آیند و به آتش می سوزند و آن بد جایگاهی است.
9. ای مومنان! هنگامی که نجوا می کنید، به گناه و تعدی و نافرمانی رسول خدا نجوا نکنید، بلکه به کار نیک و تقوا نجوا کنید، و از خدایی که همگی نزد او جمع می شوید پرهیزید!^۲
10. بدون شک، نجوا کردن کار شیطان است که می خواهد مؤمنان را محزون کند و حال آنکه هیچ زبانی، جز به فرمان خداوند، به آنها نمی رساند و مؤمنان باید بر خدا توکل کنند.

حکم جا دادن در مجالس

1. این آیه درباره عده ای از منافق ها نازل گردیده که با همدیگر جلسات مخفیانه تشکیل دادند و معاهده بسته بودند که نگذارند خلافت و نبوت در خاندان بنی هاشم باقی بماند.

2. پیامبر در محفلی از علی به خوبی یاد کرده بود. این حرف پیامبر به مذاق برخی خوش نیامدند و لذا مشغول نجوی و زیرگوشی حرف زدن شدند، آنگاه این آیه نازل شد..

11. ای مومنان! هر وقت به شما گفته شود: «در مجالس، جا باز کنید تازه‌واردها بنشینند»، جا باز کنید تا خدا هم گره‌های زندگی‌تان را باز کند. هر وقت هم گفته شود: «بلند شوید آن‌ها بنشینند»، بلند شوید تا خدا ایمان معمولی شما را یک درجه بالاتر ببرد و افراد با معرفت را چندین درجه. خدا از کارهایتان آگاه است.^۱

حکم صدقه دادن قبل از صحبت خصوصی با پیامبر و نسخ آن

12. ای مؤمنان! زمانی که می‌خواهید با پیامبر گفتگوی محرمانه و خصوصی کنید، پیش از گفتگوی محرمانه خود صدقه بدهید، این برای شما بهتر و پاکیزه‌تر است، و اگر چیزی برای صدقه نیافتید اشکال ندارد، زیرا خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.^۲

13. آیا ترسیدید پیش از گفتگوی محرمانه با پیامبر صدقه بدهید؟ حال که صدقه نداده‌اید، خدا هم این حکم را برداشت و توبه شما را پذیرفت، پس نماز بگزارید و زکات بدهید و از خدا و پیامبرش اطاعت کنید، که خدا به کارهایی که می‌کنید آگاه است.

¹ پیامبر در یکی از روزهای جمعه در «صفه» در کنار مسجد نشسته بود و گروهی نزد حضرت حاضر بودند، و جا تنگ بود، در این هنگام گروهی از بدریون وارد شدند، آنها به پیامبر و سایر اصحاب سلام کردند و روی پای خود ایستاده بودند، و منتظر بودند حاضران به آنها جا دهند ولی هیچ کس تکان نخورد! این امر بر پیامبر ص سخت آمد، رو به بعضی از کسانی که اطراف او نشسته بودند کرد و فرمود: فلان و فلانی برخیزید، چند نفر را از جا بلند کرد تا واردین بنشینند، ولی این مطلب بر آن چند نفر که از جا برخاستند ناگوار آمد، منافقان گفتند: پیامبر رسم عدالت را رعایت نکرد! در اینجا آیه نازل شد.

² جمعی از اغنیاء خدمت پیامبر می‌آمدند و با او نجوا می‌کردند این کار علاوه بر این که وقت گرانبهای پیغمبر را می‌گرفت مایه نگرانی مستضعفین و موجب امتیازی برای اغنیاء بود. در اینجا این آیه نازل شد و به آنها دستور داد که قبل از نجوا کردن با پیامبر صدقه‌ای به مستمندان بپردازند، اغنیاء وقتی چنین دیدند از نجوا خودداری کردند. آیه بعد نازل شد و آنها را ملامت کرد و حکم آیه اول را نسخ کرد و اجازه نجوا به همگان داد- ولی نجوا در مورد کار خیر و اطاعت پروردگار.

منافقت های منافق ها

14. آیا ندیدی منافق هایی را که با یهودی هایی که مورد خشم خدا بودند، طرح دوستی ریخته اند؟! چنین منافق هایی نه جزو شما مومنان هستند و نه جزو یهودی ها. آنها، به دروغ سوگند می خورند که از شمایند، و خود نیز می دانند که دروغ می گویند.¹
15. خداوند بر آنها عذاب سختی آماده کرده؛ زیرا آنها با منافقت خود بسیار زشت عمل کرده اند.
16. این جماعت قسم هایشان را سپر کردند تا به منافق بودن متهم نشوند! آن ها مردم را از راه خدا منع کردند؛ پس عذابی خفت بار نصیبشان می شود!
17. از اموال و اولادشان در برابر خشم خدا هیچ کاری ساخته نیست. آن ها جهنمی اند و در آنجا همیشه ماندنی،
18. روزی که خدا آنها را دوباره زنده می کند، پس همان گونه که برای شما سوگند دروغ می خوردند، برای خدا هم سوگند دروغ می خورند، و گمان می کنند که با سوگند دروغ می توانند در عرصه محشر، سودی را برای خود جلب کنند و زبانی را از خود دفع کنند، آگاه باش که آنان همان دورغگویان اند!
19. شیطان بر آنها مسلط شده و یاد خدا را از دل هایشان برده است. آن ها حزب شیطان اند! بدانید حزب شیطان زیان کارند!

¹ . این آیه درباره سران منافقین مانند عبدالله بن ابی بن سلول و عبدالله بن سعد بن ابی سرح و عبدالله بن نبیل نازل شده که با یهودیان دوستی داشتند و اسرار مسلمین را به آنها می گفتند و درباره دشمنی با رسول خدا با یهودیان عهد و پیمان می بستند و خداوند درباره آنها فرمود: این منافق ها نه بر دین شما هستند و نه بر دین یهود.

20. آنهایی که با خدا و رسول او مخالفت می کنند، پست ترین مردم هستند.

21. خدا چنین مقدر کرده است: «من خدا و پیامبرانم حتماً پیروز می شویم.» چون خدا نیرومند شکست ناپذیر است.

22. هیچ مردمی را پیدا نمی کنی که به خدا و روز قیامت ایمان داشته باشند و درعین حال با آنهایی دوستی کنند که با خدا و رسولش دشمنی دارند؛ هرچند آن ها پدران یا پسران یا برادران یا اقوامشان باشند. خدا ایمان را در دل هایشان محکم کرده و روحیه شان را تقویت کرده است. در باغ هایی بهشت هم که از زیرشان جوی ها روان است، واردشان می کند که در آنجا همیشه ماندنی اند. خدا از آنان راضی است و آنان هم از خدا راضی اند. آنان حزب خدایند. بدانید فقط حزب خدا رستگارانند!¹

سوره حشر / جمع کردن

(سوره حشر پنجاه و نهمین / صدو یکمین سوره از قرآن کریم و دارای 24 آیه و مدنی می باشد. اسم حشر از آیه دوم این سوره گرفته شده است که در آن سخن از «حشر» یعنی اجتماع یهود برای کوچ کردن از مدینه، آمده است. مفهوم کلی سوره عبارت است از: معرفی خدا از طریق نام ها و صفات نیکو؛ بیان احکام و مقررات جنگ در اسلام؛ خطر یهود و منافقان و پیوند آنها بر ضد اسلام؛ فراموشی خدا و پیامدهای آن و تسبیح عمومی موجودات. سوره حشر در

¹ . این آیه درباره حاطب بن ابی بلتعنه نازل شد. موقعی که به اهل مکه خبر داده بود که رسول خدا نابهنگام برای فتح مکه خواهد آمد. در صورتی که پیامبر این موضوع را مخفی کرده بود. وقتی که حاطب برای این کار مورد بازخواست قرار گرفت. گفت: چون اهل و خویشاوندان من در مکه بودند، بهتر دانستم که فتح مکه را به آنان خبر بدهم سپس این آیه نازل گردید.

سال چهارم هجری (ما بین جنگ بدر و صلح حدیبیه) و بعد از سوره بینه و در فضای غزوه بنی نضیر نازل شده است و به داستان یهودیان بنی نضیر اشاره دارد که به خاطر نقض پیمانی که با مسلمین بسته بودند محکوم به جلائی وطن شدند. و نیز به این قسمت از داستان اشاره دارد که سبب نقض عهدشان این بود که منافقان به ایشان وعده دادند که اگر نقض عهد کنید ما شما را یاری می کنیم، ولی همین که آنها نقض عهد کردند، منافقین به وعده ای که داده بودند وفا نکردند.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. آنچه در آسمان ها و زمین است، مشغول تسبیح خداست و او خدای عزیز و حکیم است.

داستان مجازات بنی نضیر

2. اوست آن خدایی که یهودی های کافر بنی نضیر را در اولین کوچ دادن دسته جمعی از خانه هایشان از مدینه بیرون کرد. شما خیال نمی کردید آنها به این راحتی ها بروند! خودشان هم خیال می کردند قلعه های محکمشان در برابر خدا حفظشان می کند؛ ولی خدا از جایی سراغشان آمد که فکرش را نمی کردند! و در دل هایشان وحشت انداخت؛ طوری که هم به دست خودشان خانه هایشان را خراب می کردند و هم به دست مومنان! پس آی اهل بصیرت، عبرت بگیرید!¹

1. سه قبیله از یهودیان به نام های بنی نضیر، بنی قریظه و بنی قینقاع به مدینه هجرت کرده و در آن جا ساکن شدند و با پیامبر اکرم پیمان عدم تعرض بستند، اما بعد از جنگ اُحد گروهی از آنان با مشرکان مکه همراه شد و علیه مسلمانان توطئه کردند، پیامبر آگاه گردید و با آنان برخورد کرد. یکی از بزرگان آنان به نام کعب بن اشرف کشته و میان یهودیان تزلزل ایجاد شد و به قلعه ای پناهنده شدند. مسلمانان با دستور پیامبر قلعه را محاصره کردند. بعد از چند روز

3. اگر خدا جلای از وطن را برای مردم بنی نضیر مقدر نکرده بود، در همین دنیا مانند بنی قریظه عذابشان می‌کرد. البته در آخرت عذاب جهنم هم نصیبشان می‌شود؛
4. این جلای وطن به این خاطر بود که بنی نضیر با خدا و پیامبرش به دشمنی و مخالفت برخاستند؛ و هرکس با خدا به دشمنی و مخالفت برخیزد، باید بداند که قطعاً مجازات خدا سخت است.
5. شما مسلمانان هر درخت خرمایی را که از محله بنی نضیر قطع کردید یا آن را باقی گذاشتید، به اذن و دستور خدا بود، و برای این بود که خدا فاسقان را خوار گرداند.^۱
6. اموال و زمین هایی که خدا از راه غنیمت در اختیار پیامبر گذاشت، شما مسلمانان برای به دست آوردنش زحمتی نکشیدید و جنگی نکردید؛ بلکه خدا پیامبرانش را بر هر که بخواهد، مسلط می‌کند. بدون شک، خدا بر هر چیزی تونا است.^۲

→

محاصره و جنگ، یهودیان پذیرفتند که از مدینه خارج شوند. آنها هنگام رفتن آن مقدار از اموالشان را که توانستند را با خود بردند و آن مقدار که نتوانستند مانند خانه‌های خود را تخریب کردند تا سالم به دست مسلمانان نیفتد.

¹ در این آیه به پاسخ ایرادی می‌پردازد که یهود بنی نضیر به پیامبر متوجه می‌ساختند، در آن وقت که دستور داد قسمتی از نخلهای نزدیک قلعه‌های محکم یهود را ببرند (تا محل کافی برای نبرد باشد، یا برای این که یهود ناراحت شوند و از قلعه‌ها بیرون آیند و درگیری در خارج قلعه روی دهد). آنها گفتند: ای محمد! مگر تو نبودی که از این گونه کارها نمی‌کردی؟ آیه نازل شد و گفت: هر درخت با ارزش نخل را قطع یا آن را به حال خود واگذار کنید همه به فرمان خدا بود.

² بعد از بیرون رفتن یهود «بنی نضیر» از مدینه، باغها و زمینهای کشاورزی و خانه‌ها و قسمتی از اموال آنها در مدینه باقی ماند، جمعی از سران مسلمین خدمت رسول خدا رسیدند و طبق آنچه از سنت عصر جاهلیت به خاطر داشتند عرض کردند: برگزیده‌های ابن غنیمت، و یک چهارم آن را بگیر و بقیه را به ما واگذار، تا در میان خود تقسیم کنیم! آیات مورد بحث نازل شد و با صراحت گفت: چون برای این غنائم، جنگی نشده و مسلمانان زحمتی نکشیده‌اند تمام آن تعلق به رسول الله (رئیس حکومت اسلامی) دارد و او هرگونه صلاح بداند تقسیم

←

7. اموالی را که خدا از مردم آن قریه ها عاید پیامبر خود کرد، مال خدا و پیامبر و خویشاوندان و یتیمان و مستمندان و در راه ماندگان همه از نسل پیامبر است، تا میان توانگران شما دست به دست نگردد. آنچه را پیامبر به شما داد بگیرید، و از آنچه شما را از آن بازداشت، دست بردارید و از خدا پروا کنید بی تردید، مجازات خدا سخت است.
8. بخشی از غنایم برای فقرای مهاجری است که از سرزمین خود آواره و اموالشان مصادره شده اند، در حالی که فضل خشنودی خدا را می جویند و خدا و پیامبرش را یاری می کنند، اینان همان راستگویانند.
9. همین طور بخشی از غنائم برای «انصار» نیازمندی می رسد که قبل از مهاجران مکه در سرای هجرت و ایمان، یعنی مدینه، ساکن بوده اند. آنان هر که را به سویشان هجرت کرده است، دوست دارند و به غنائمی که به «مهاجران» داده شده، از ته دلشان هیچ نظری ندارند و آنان را بر خود ترجیح می دهند، هر چند خودشان نیازمند باشند. بله، چنین کسانی که از بخل و حرص در امان اند، رستگار و خوشبخت اند.¹
10. همچنین، بخشی از غنائم به مصرف مسلمانان نیازمندی می رسد که بعد از «مهاجران» و «انصار» به دنیا آمده و می آیند و بعد از فتح مکه مسلمان می شوند. آنان این طور دعا می کنند: «خدایا، ما و برادران

→

می کند. پیامبر این اموال را در میان مهاجرین که دستهای آنها در سرزمین مدینه از مال دنیا خالی بود و تعداد کمی از انصار که نیاز شدیدی داشتند تقسیم کرد.

¹ . این آیه درباره انصار نازل گردیده زیرا آن ها وارد مدینه شده بودند. پیش از آن که مهاجرین وارد شوند و هر کسی که قبل از هجرت رسول خدا به مدینه وارد شده باشد، او از انصار خواهد بود.

دینی ما را که زودتر از ما اسلام آورده‌اند، بیامرز و در دل‌های ما، کینه و کدورتی از مومنان قرار نده که تو رؤف و مهربانی.»

11. آیا منافقان را ندیده‌ای که به یاران خود از اهل کتاب که کافر بودند یعنی یهودی‌های بنی‌نضیر می‌گفتند: اگر شما را اخراج کنند، ما نیز با شما بیرون می‌آییم و به زیان شما از هیچ کس اطاعت نخواهیم کرد و اگر با شما جنگیدند کمک تان می‌کنیم؟ و حال آنکه خدا می‌داند که آنها دروغ می‌گویند.¹

12. اگر یهودی‌ها را اخراج کنند، آن منافقان همراهشان خارج نمی‌شوند و اگر جنگی با آنها درگیرد، کمکشان نمی‌کنند. به فرض هم کمکشان بکنند، فوری پا به فرار می‌گذارند و یهودی‌ها باز بدون کمک می‌مانند.

13. بله، ترسی که آن منافقان از شما در دل دارند، بیشتر از ترسی است که از خدا دارند. چون که آنها جماعتی نفهم‌اند!

14. یهودی‌های بنی‌نضیر و منافقان، به صورت جمعی و رودررو با شما نمی‌جنگند؛ مگر از داخل قلعه‌های مستحکم یا از پشت درودیوار خانه‌ها! نبرد و زورشان فقط بین خودشان زیاد است! خیال می‌کنی آنها باهم متحدند؛ درحالی که دل‌هایشان از هم دور است. آخر، آنها مردمی بی‌عقل‌اند!

1. جمعی از منافقان مدینه مانند «عبد الله بن ابی» و یارانش مخفیانه کسی را به سراغ یهود «بنی‌نضیر» فرستادند و گفتند: شما محکم در جای خود بایستید، از خانه‌های خود بیرون نروید، و دژهای خود را محکم سازید، ما دو هزار نفر یاور از قوم خود و دیگران داریم و تا آخرین نفس با شما هستیم، طایفه بنی‌قریظه و سایر هم‌پیمانهای شما از قبیله غطفان نیز با شما همراهی می‌کنند. همین امر سبب شد که یهود بنی‌نضیر بر مخالفت پیامبر تشویق شوند. بعد این آیه و سه آیه بعد از آن نازل شد که، سر انجام این ماجرا را بازگو می‌کند.

15. قصهٔ یهودی‌های بنی‌نضیر مثل قصهٔ یهودی‌های بنی‌قینقاع است که کمی قبل از آن‌ها کیفرِ عهدشکنی‌شان را در همین دنیا چشیدند. در آخرت هم عذابی زجرآور نصیبشان می‌شود.
16. قصهٔ منافق‌ها هم مثل قصهٔ شیطان است که به انسان می‌گوید: «کافر شو!» وقتی هم او کافر می‌شود، می‌گوید: «من کاری به کارت ندارم و از تو بی‌زارم؛ چون من از خدا، صاحب جهانیان، می‌ترسم!»
17. پس سرانجام شیطان فریبگر و انسان فریب خورده آن شد که هر دو در جهنم داخل می‌شوند و برای همیشه در آن می‌مانند، و این است سزای ستمگران.
18. ای مومنان! در حضور خدا تقوا پیشه کنید و مراقب رفتارتان باشید. هرکس باید ببیند که برای فردایش چه چیزی آماده کرده است. در حضور خدا مراقب اخلاص در کارهایتان باشید؛ زیرا خدا آگاه است که چه می‌کنید.
19. مثل کسانی نباشید که خدا را فراموش کرده‌اند و خدا هم آن‌ها را دچار خودفراموشی کرده است؛ چون که همان‌ها افرادی فاسق و منحرف‌اند!
20. جهنمی‌ها با بهشتی‌ها برابر نیستند؛ زیرا فقط بهشتی‌ها مردمی کامیاب‌اند.
21. به فرض، این قرآن را بر کوهی نازل می‌کردیم، حتماً می‌دیدید که از هیبت خدا متواضع می‌شد و از هم می‌پاشید! این مثل‌ها را برای مردم می‌آوریم تا فکرشان را به کار بیندازند.

22. او خدایی است که معبودی جز او نیست و دانای پنهان و پیداست و بخشنده و مهربان است.

23. هم او خدایی است که جز او معبودی نیست: فرمانروای هستی، عاری از کاستی، سرچشمه امنیت و سلامتی، مسلط بر همه و مبراً از هر شکستی، انجام دهنده هر اراده و خواستی و سرآمد باعظمت هستی. بله، این خدا مبراست از ادعاهای هر بت پرستی.

24. خدایی خالق، نو آفرین و صورت بخش او است، اسمهای نیکو از آن اوست هر چه در آسمانها و زمین است تسبیحگوی او هستند و او عزیز و حکیم است.

سوره ممتحنه / امتحان شده

سوره ممتحنه شصتمین / نود و یکمین سوره از قرآن کریم و دارای 13 آیه و مدنی می باشد. نام گذاری این سوره به «ممتحنه» و «امتحان» به سبب آیه دهم آن است که درباره زنانی است که از مکه به مدینه پناهنده می شدند و پیامبر دستور داد تا آن زنان را امتحان کنند. قسمتی از این سوره در سال ششم هجری پس از صلح حدیبیه و قسمتی در سال هشتم هجری و بعد از سوره احزاب نازل شده است. مهم ترین اهداف سوره ممتحنه عبارت اند از:

تعیین محورها و مقررات سیاست خارجی مسلمانان در رابطه با دشمنان اسلام و یادآوری رستاخیز. سوره ممتحنه متعرض مساله دوستی مؤمنین با کفار است، و از آن به سختی نهی می کند، هم در ابتدای سوره متعرض آن است، و هم در آخرش، و در خلال آیاتش متعرض احکامی درباره زنان مهاجر و بیعت زنان شده، و مدنی بودن این سوره روشن است. از زمینه آیات استفاده می شود که بعضی از مؤمنین مهاجر در خفا با مشرکین مکه رابطه دوستی داشته اند، و

انگیزه شان در این دوستی جلب حمایت آنان از ارحام و فرزندان خود بوده، که هنوز در مکه مانده بودند. این آیات نازل شد و ایشان را از این عمل نهی کرد.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

نهی از دوستی با کفار محارب مکه

1. ای مومنان! اگر شما به قصد جهاد در راه من و به دست آوردن رضایتم هجرت کرده اید، با دشمنان من و خودتان طرح دوستی نریزید! شما به آن‌ها اظهار دوستی می‌کنید؛ درحالی که آن‌ها به حقیقتی که برایتان آمده کفر ورزیدند و اعتقادی به آن ندارند و پیامبر و شما را به جرم ایمان به خدایی که پروردگارتان است، از مکه اخراج کرده‌اند. البته شما مخفیانه، به آن‌ها اظهار دوستی می‌کنید؛ ولی من از همه بهتر می‌دانم که چه چیزی را مخفی می‌کنید و چه چیزی را آشکار. هر کدامتان دست به چنین کاری بزنند، قطعاً راه درست را گم کرده است.¹

¹ در رمضان سال هشتم هجرت حاطب بن ابی بلتعنه یکی از یاران پیامبر، نامه‌ای را به زنی به نام ساره داد تا برای مشرکان مکه از جمله به سه نفر از قریش صفوان بن امیه، سهیل بن عمرو و عکرمة بن ابی جهل ببرد و آنان را از تصمیم پیامبر مبنی بر فتح مکه آگاه کند. جبرئیل، موضوع را به رسول اکرم خبر داد و پیامبر، حضرت علی، و جمع دیگری را برای پس گرفتن نامه از آن زن، به سوی مکه فرستاد. گروه اعزامی، آن زن را یافتند و سراغ نامه را از او گرفتند. زن اظهار بی اطلاعی کرد. حضرت علی شمشیر کشید که نامه را بگیرد. زن که مسئله را جدی دید، نامه را از میان موهای سرش بیرون آورد و آن را تحویل داد. نامه را نزد پیامبر ص آوردند. حضرت، نویسنده‌ی نامه- حاطب بن ابی بلتعنه- را احضار و او را توبیخ کرد. حاطب گفت: من خائن نیستم ولی از آنجا که بستگانم در مکه و در میان مشرکان به سر می‌برند، خواستم دل مشرکان را به دست بیاورم تا بستگانم در آسایش به سر برند. پیامبر او را بخشیدند و این آیات نازل شد. جالب این که این زن از مکه به مدینه آمد و از پیامبر اکرم ص تقاضای کمک کرد. حضرت از او پرسید: آیا به اسلام ایمان آورده‌ای؟ گفت: نه. فرمود: آیا از مکه هجرت کرده‌ای تا به مهاجران ملحق شوی؟ گفت: نه. پرسید: پس چرا به مدینه آمده‌ای؟ گفت: برای دریافت کمک از شما. حضرت فرمود: پس جوانانی که در مکه دور تو بودند، چه شدند؟ (اشاره به این که تو در مکه خواننده بودی و مشتریان جوان داشتی)! گفت: بعد از

2. اگر کفّار به شما دست پیدا کنند دشمنان شما خواهند بود و با دست و زبان خود، به آزار شما خواهند پرداخت و دوست دارند که شما دوباره کافر شوید.
3. روز قیامت، قوم و خویش و اولادتان هیچ به دردتان نمی خورند؛ چون که خدا بینتان جدایی می اندازد. خداوند کارهایتان را می بیند.

اسوه بودن ابراهیم و همراهان

4. ابراهیم و همراهانش حتماً الگوی خوبی برایتان است: آنها به قومشان گفتند: «ما به شما و بت‌هایی که به جای خدا می پرستید، کاری نداریم و عقایدتان را قبول نمی کنیم. دیگر بین ما و شما تا ابد دشمنی و کینه افتاد! مگر اینکه به خدای یکتا ایمان بیاورید.» فقط، در یک موقعیت ابراهیم به عمویش گفت: «من برایت آمرزش می خواهم. البته در برابر اراده خدا، برایت از دست من کاری بر نمی آید.» آنها همچنین گفتند: پروردگارا، توکل ما فقط به توست و به سوی تو برمی گردیم. و بازگشت همه فقط به سوی توست.
5. پروردگارا ما را وسیله آزمایش کافران قرار مده و ما را بیمارز که تنها تو عزیز و حکیمی.
6. به یقین، روش آنان الگوی خوبی برای شماست؛ یعنی برای کسانی که به خدا و آخرت امید دارند. هرکسی از این سفارش رو بگرداند، به ضرر خودش است. خدا که بی نیاز و ستودنی است.

→ شکست مردم مگه در جنگ بدر، دیگر کسی به سراغ نیامد حضرت دستور داد تا به او کمک کنند.

7. امید است که خدا بین شما و کافران که با آن‌ها دشمنی دارید، با اسلام‌آوردنشان دوستی برقرار کند. خدا می‌تواند و آمرزنده و مهربان است.

روابط حسنه و رفتار عادلانه با کفار غیر محارب

8. خدا شما را از برقراری روابط حسنه و عادلانه با کفاری که با شما در دین نجنگیده اند و از سرزمینتان بیرون نرانده اند، باز نمی‌دارد خدا کسانی را که به عدالت رفتار می‌کنند دوست دارد.¹

نهی از روابط حسنه و دوستی با کفار محارب

9. خدا فقط شما را از دوستی با کافرانی نهی می‌کند که به خاطر دین با شما جنگیدند، و از سرزمین تان شما را بیرون کردند، و در بیرون کردنتان به یکدیگر کمک کردند و کسانی که با آنان دوستی کنند، پس دوستی کنندگان همان ستمکارانند.

امتحان ایمان زنان مهاجر

10. ای مومنان! وقتی بانوان از شوهرهای کافر خود جدا می‌شوند و به سرزمین اسلامی هجرت می‌کنند، اسلام آوردن شان را امتحان کنید. البته خدا بهتر می‌داند که آنها اسلام آورده اند یا نه، پس، اگر دانستید که اسلام آورده اند، نزد کافران بازشان نگردانید زیرا اینان بر مردان کافر حلال نیستند و مردان کافر نیز بر آنها حلال نیستند و هر چه آن کافران برای این گونه زنان هزینه کرده اند بپردازید. اگر با

1. کافران دو دسته‌اند، گروهی در صدد دشمنی و توطئه علیه مسلمانانند که ارتباط با آنها ممنوع است. اما بک دسته از کفار، علیه شما اقدامی نکرده و در صدد توطئه علیه شما نیستند، این آیه می‌فرماید: با آنان به نیکی و عدالت رفتار کنید و برقراری رابطه با آنان منعی ندارد.

آنها ازدواج کنید و مهریه شان را بدهید اشکال ندارد. زنان کافر خود را در عقد خود نگه ندارید و مهریه‌ای را که داده‌اید، پس بگیرید؛ همان طور که کافران مهریه‌ای را که داده‌اند، پس می‌گیرند. این حکم خداست خدا میان شما حکم می‌کند و او دانا و حکیم است.¹

11. و اگر یکی از زنان شما به کفار پیوست و آن گاه به انتقام از کافران برخاستید و مالی را غنیمت گرفتید، به کسانی که زنانشان رفته اند به میزان هزینه‌ای که کرده اند از مال غنیمت بپردازید و از خدایی که به او ایمان آورده اید بترسید.

بیعت پیامبر با زنان

12. ای پیامبر! وقتی بانوان مومن پیش تو می‌آیند تا با تو بیعت کنند، و متعهد می‌گردند که به خدا شرک نوززند، دست به دزدی نزنند، زنا نکنند، بچه هایشان را نکشند، و فرزندی را که از شوهرشان نیست به دروغ به او نسبت ندهند و در کارهای خوب از تو سرپیچی نکنند، با

¹ . سول خدا صلی الله علیه و آله در «حدیبیه» با مشرکان مگه پیمانی امضا کرد یکی از موارد پیمان این بود که هر کس از اهل مگه به مسلمانان بپیوندد او را بازگردانند، اما اگر کسی از مسلمانان اسلام را رها کرده به مگه بازگردد می‌توانند او را برنگردانند. در این هنگام زنی به نام «سبیه» اسلام را پذیرفت، و در همان سرزمین حدیبیه به مسلمانان پیوست، همسرش خدمت پیامبر آمد و گفت: ای محمد! همسرم را به من بازگردان، چرا که این یکی از مواد پیمان ماست، آیه نازل شد و دستور داد زنان مهاجر را امتحان کنید. امتحان‌شان به این بود که باید سوگند یاد کنند هجرت آنها به خاطر کینه با شوهر، یا علاقه به سرزمین جدید، و یا هدف دنیوی نبوده بلکه تنها به خاطر اسلام بوده است. آن زن سوگند یاد کرد که چنین است در اینجا رسول خدا مهریه‌ای را که شوهرش پرداخته بود و هزینه‌هایی را که متحمل شده بود به او پرداخت و فرمود: طبق این ماده قرارداد تنها مردان را باز می‌گرداند نه زنان را.

آنها بیعت کن و برایشان از خدا آمرزش بخواه که خدا آمرزندهٔ مهربان است.^۱

نهی از دوستی با یهود

13. ای مومنان! با یهودی‌هایی که گرفتار خشم خدا شده‌اند، طرح دوستی نریزید. آن‌ها همان‌طور از ثواب آخرت ناامیدند همانگونه که کافران از زنده‌شدن مرده‌ها در آخرت ناامیدند.

سوره صف

سوره صف شصت و یکمین/صد و نهمین سوره بر اساس ترتیب نزول قرآن کریم و دارای 14 آیه و مدنی می‌باشد. سبب نام گذاری این سوره به «صف»، آیهٔ چهارم این سوره است که می‌گوید خدا رزمندگانی را که هم چون صفی محکم می‌جنگند، دوست می‌دارد. اساسی‌ترین هدف سوره صف عبارت‌اند از: تشویق به ایمان و جهاد در راه خدا و نوید پیروزی مجاهدان و پیروزی نهایی اسلام بر ادیان دیگر. قسمتی از سوره صف در سال ششم هجری پس از صلح حدیبیه و قسمتی در سال هشتم هجری بعد از سوره احزاب نازل شده است. فضای نزول سوره صف فضای جهاد و شهادت است در چنین موقعی که پیامبر اسلام مسلمانان را تحریک به جهاد در راه خدا می‌نمود سستی عده‌ای از مسلمانان درباره جهاد و نیز کوتاهی آنان نسبت به وعده‌هایی که می‌دادند باعث نزول این سوره شده است. خداوند متعال در این سوره به متخلفین از جهاد می‌فرماید: «خلف وعده در نزد خدا مبعوض است چیزی را

¹ . این آیه روز فتح مکه نازل شد، هنگامی که پیامبر بر کوه صفا قرار گرفته بود از مردان بیعت گرفت، زنان مکه که ایمان آورده بودند برای بیعت خدمتش آمدند، آیه نازل شد.

که نخواهید کرد چرا وعده می دهید؟! خلف وعده شما درباره جهاد، سبب ایذاء رسول الله و باعث منحرف شدن قلوب شما است.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. آنچه در آسمان ها و زمین است، مشغول تسبیح خداست و او خدای عزیز و حکیم است.

لزوم مطابقت کردار با گفتار

2. ای مؤمنان! چرا چیزی را می گوئید که خود به آن عمل نمی کنید؟
3. از نظر خدا خیلی زشت است که حرف‌هایی بزنید و به آن عمل نکنید!

مجاهدان، محبوب خدا

4. خدا دوست دارد کسانی را که در راه خدا همچون سدّی فولادین صف می‌بندند و می‌جنگند.

یادآوری موسی و عیسی

5. به یاد بیاور زمانی را که موسی به قوم خود گفت: ای قوم من! چرا مرا اذیت می کنید در حالی که می دانید من رسول خدا برای شما هستم؟! وقتی آنها از راه حق منحرف شدند، خداوند هم دل‌هایشان را منحرف ساخت؛ زیرا که خداوند مردم فاسق را هدایت نمی کند.

6. و به یاد بیاور زمانی را که عیسی پسر مریم گفت: ای بنی اسرائیل! به یقین من فرستاده خدا به سوی شمایم، تورات را که پیش از من بوده تصدیق می کنم، و به پیامبری که بعد از من می آید و نامش

1. آیه درباره کسانی است که خواهان جهاد بوده ولی همین که فرمان جهاد صادر شد، بهانه تراشی و عذرخواهی کردند. البته محتوای آیه مربوط به تمام کسانی است که شعار می‌دهند ولی عمل نمی‌کنند.

- «احمد» است، مژده می دهم. پس هنگامی که احمد دلایل روشن برای آنان آورد، گفتند: این جادویی آشکار است!!
7. ستمکارتر از کسی که بر خدا دروغ می بندد، در حالی که به اسلام دعوت می شود کیست؟ و خدا مردم ستمکار را هدایت نمی کند.
8. کافران می خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند، در صورتی که خدا نور خود را به کمال می رساند، هر چند کافران آن را خوش نداشته باشند.
9. اوست آن خدایی که پیامبر خود را همراه با هدایت و دین راستین فرستاد تا اسلام را بر همه ادیان پیروز گرداند، هر چند مشرکان خوش نداشته باشد.

ایمان تجارت پر سود

10. ای مومنان! آیا به تجارتی که از عذاب دردناک شما را نجات بدهد، راهنمایی تان کنم؟
11. آن تجارت این است که: به خدا و پیامبرش ایمان بیاورید و با مال و جانتان در راه خدا جهاد کنید. این برایتان بهتر است، اگر بدانید.
12. اگر چنین کنید، خدا گناهان شما را می بخشد و در باغ‌هایی پردرخت بهشت که در آن‌ها جوی‌ها روان است و نیز در خانه‌هایی باصفا و پاکیزه در بهشت جاویدان همیشه سبز جایتان می دهد. این است کامیابی بزرگ!
13. پاداش دیگری هم هست که دوستش دارید: کمک خدا و پیروزی نزدیک. همه این‌ها را به مومنان مژده بده.
14. مومنان! یاور دین خدا باشید؛ همان‌طور که عیسی از یاران مخصوصش پرسید: «چه کسی یاور من در راه حفظ دین خدا است؟»

یاران مخصوصش جواب دادند: «ما یاوران دین خداییم.» بله، گروهی از بنی اسرائیل ایمان آوردند و گروهی کافر شدند. دست آخر از کسانی که ایمان آورده بودند، برضد دشمنانشان حمایت کردیم تا بالاخره پیروز شدند.

سوره جمعه

سوره جمعه شصت و دومین / یک صد و دهمین سوره قرآن کریم و دارای 11 آیه و مدنی می باشد. اسم جمعه از آیه نهم این سوره گرفته شده است که در آن به اهمیت نماز جمعه اشاره می کند. هدف اساسی سوره جمعه بیان اهداف بعثت و بیان دستور نماز جمعه و ایجاد سازمان سیاسی، اجتماعی و عبادی برای مسلمانان است. تاریخ نزول سوره جمعه در سال ششم هجری ما بین صلح حدیبیه و جنگ تبوک و بعد از سوره تحریم در مدینه نازل شده است و با توجه به فضای سوره های مدنی این سوره هم به احکام و آداب می پردازد، و مومنان را به نماز جمعه تشویق می کند. همچنین از مسلمانان می خواهد که همانند یهود نباشند که با وجود ارسال انبیاء و انزال کتب، عمل صالحی از خود نشان ندادند و همواره عالمانی بی عمل بودند.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. آنچه در آسمانها و زمین است، مشغول تسبیح خداست؛ خدایی که فرمانروای منزّه و مقتدر و حکیم است.

نعمت ارسال رسول

2. خداوند، در بین مردم بی سواد جزیره العرب، پیامبری را از جنس خودشان مبعوث کرده است تا پیامبر برای آنها آیات خداوند را بخواند و آنها را پاک گرداند و به آنها کتاب و حکمت یاد بدهند، در حالیکه بدون شک آنها پیش از این در گمراهی آشکاری بودند.

3. همچنین، خداوند، پیامبر را برای دیگرانی که هنوز به دنیا نیامده‌اند فرستاده است. او عزیز و حکیم است.
4. این نعمتِ پیامبری فضل خداست که آن را خداوند به هرکسی شایسته بداند، می‌دهد؛ زیرا خدا دارای فضل بسیار است.

عالمان بلا عمل

5. یهودی‌هایی که با یادگرفتن تورات بار سنگینی روی دوششان گذاشته شده است، ولی از زیر بار مسئولیتش شانه خالی می‌کنند، مثل آن خری است که کتاب‌هایی حمل می‌کند! بد اوضاعی دارند کسانی که آیه‌های خدا را دروغ می‌دانند! خدا هم گروه ظالم را هدایت نمی‌کند.
6. بگو: ای یهودیان! اگر گمان می‌کنید که شما دوستان خدا هستید و سایر مردم نیستند، تقاضای مرگ کنید تا پیش دوست خود بروید، اگر راست می‌گویید.
7. ولی آنها با کارهای زشتی که کرده‌اند، هیچگاه آرزوی مرگ نمی‌کنند. خدا حال چنین ظالمان را خوب می‌داند.
8. بگو: «مرگی که از آن فرار می‌کنید، به هر حال به سراغتان می‌آید! آن وقت، به سوی دانای پیدا و پنهان برگردانده می‌شوید و او از کارهایتان شما را باخبر می‌کند.»

نماز جمعه

9. ای مومنان! در روز جمعه وقتی برای نماز اذان می‌گویند، به طرف ذکر خدا بشتابید و کسب‌وکار را رها کنید. این برایتان بهتر است؛ اگر درک کنید.

10. وقتی نماز تمام شد، در منطقه زندگی تان پراکنده بشوید و به سراغ کار تان بروید و خدا را خیلی یاد کنید تا خوشبخت بشوید.
11. آن‌ها وقتی کاروان تجارتی یا سرگرمی بیهوده‌ای را می‌بینند، سریع به طرفش می‌روند و تو را در حال خواندن خطبه‌های نماز جمعه تنها می‌گذارند! بگو: «پاداشی که پیش خداست، از این سرگرمی‌ها و تجارت‌ها بهتر است و خدا بهترین روزی دهنده‌است.»¹

سوره منافقون

سوره منافقون شصت و سومین/صد و چهارمین سوره بر اساس ترتیب نزول از قرآن کریم و دارای 11 آیه و مدنی می باشد. سبب نام گذاری این سوره به «منافقون»، آیه اول این سوره است. هدف اساسی سوره مرزبندی بین مؤمنان و منافقان و هشدار در مورد غفلت از خدا می باشد. سوره منافقون در سال پنجم هجری بعد از جنگ بنی مصطلق، ما بین صلح حدیبیه و جنگ تبوک و بعد از سوره حج نازل شده است. سوره منافقون در فضایی نازل شد که بین مهاجران و انصار بعد از جنگ بنی مصطلق اختلافی پیش آمد. عبدالله بن ابی با دمیدن در این اختلاف در صدد شعله ور کردن آتش آن بود که در نهایت با هوشیاری پیامبر و مسلمانان فتنه خاموش گشت هر چند عبدالله بن ابی و دیگر منافقان همراه او از کار خود تبری جستند ولی خداوند با نزول این سوره از نیات باطنی آنها پرده برداشت.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

صفات منافقون

¹ . پیامبر مشغول خواندن خطبه‌های نماز جمعه بود که کاروان تجاری همراه با طبل و دهل و سر و صدا وارد مدینه شد. بیشتر نمازگزاران به سراغ کاروان رفتند و حضرت را که در حال ایستاده مشغول ایراد خطبه بود، تنها گذاشتند آنگاه این آیه نازل شد.

1. ای پیامبر! وقتی منافق‌ها پیش تو می‌آیند، می‌گویند: «گواهی می‌دهیم که تو واقعاً پیامبر خدایی.» البته خدا می‌داند که تو قطعاً پیامبرش هستی و خدا گواهی می‌دهد که منافق‌ها دروغ‌گویند و به آنچه که شهادت می‌دهند باور ندارند.
2. آنها قسم‌هایشان را سپر کرده‌اند برای دفع اتهامِ نفاق از خود، و با این کار مانع بندگی خدا شده‌اند. یقیناً بد کاری می‌کنند!
3. این نفاق و کار بدشان به این خاطر است که نخست آنها ایمان آوردند سپس کافر شدند، پس بر دل‌های شان مهر زده شد از این رو آنها حق را درک نمی‌کنند.
4. وقتی آنها را می‌بینی، از قیافه‌هایشان خوشت می‌آید! و اگر حرف بزنند، جذب حرف‌زدنشان می‌شوی! ولی، در واقع، مثل چوب‌های خشک‌اند که به دیواری تکیه کرده‌اند! آنها از سایه خودشان هم می‌ترسند و هر فریادی را به زیان خود می‌پندارند! آنها دشمن واقعی تو و اسلام‌اند. از آنها دوری کن. خدا بکشد آنها را که چطور از مسیر حق به انحراف کشیده می‌شوند؟!
5. وقتی به آنها پیشنهاد می‌شود: «بیاید تا پیامبر خدا برایتان آمرزش بخواهد»، سرهایشان را تکان می‌دهند و می‌بینی که متکبرانه و با بی‌اعتنایی روی خود را برمی‌گردانند.¹

1. هنگامی که این آیات نازل شد و دروغ «عبدالله بن ابی از سران منافق‌ها» ظاهر گشت، بعضی به او گفتند: برو خدمت پیامبر تا برای تو استغفار کند، «عبدالله» سرش را تکان داد گفت: به من گفتید: ایمان بیاور، آوردم. گفتید: زکات بده، دادم. چیزی باقی نمانده که بگوئید برای محمد سجده کن!

6. برای این منافق‌ها چه آموزش بخوای چه نخواهی، فرقی به حالشان نمی‌کند: خدا هرگز آنها را نمی‌آمزد؛ چون که خدا فاسقان را هدایت نمی‌کند.
7. آن‌ها همان کسانی‌اند که می‌گویند: «به آن‌هایی که پیش پیامبر خدایند، چیزی ندهید تا از اطرافش پراکنده بشوند!» حال آنکه گنجینه‌های آسمان‌ها و زمین مال خداست؛ ولی منافق‌ها نمی‌فهمند!
8. منافقان، می‌گویند: «از جنگ بنی‌مصطلق که به مدینه برگشتیم، ما مردم باعزت و با آبرو مسلمان‌های خوار و ذلیل را از شهر بیرون می‌کنیم!» درحالی‌که عزت و آبرو همه اش دست خدا و پیامبرش و مومنان است؛ ولی منافق‌ها نمی‌دانند.¹

¹ . بعد از غزوه «بنی‌المصطلق» در سال ششم هجرت در سرزمین «قدید» و پیش از حرکت به سمت مدینه دو نفر، یکی از طایفه «انصار» و دیگری از «مهاجران» به هنگام گرفتن آب از چاه با هم اختلاف پیدا کردند، «عبدالله بن اَبی» که از سرکرده‌های معروف منافقان بود به باری مرد انصاری شتافت و مشاجره لفظی شدیدی در میان آن دو درگرفت. «عبدالله بن اَبی» سخت خشمگین شد و گفت: «ما این گروه مهاجران را پناه دادیم و کمک کردیم حالا آنها با ما اینگونه رفتار می‌کنند به خدا سوگند اگر به «مدینه» بازگردیم، ما عزیزان، این ذلیلان را بیرون خواهیم کرد. سپس، رو به اطرافیانش کرده گفت: این نتیجه کاری است که شما بر سر خودتان آوردید، این گروه را در شهر خود جای دادید و اموالتان را با آنها قسمت کردید، هرگاه باقیمانده غذای خودتان را به مثل این مرد (اشاره به مرد مهاجری که طرف دعوی بود) نمی‌دادید، بر گردن شما سوار نمی‌شدند، از سرزمین شما می‌رفتند و به قبائل خود ملحق می‌شدند! در اینجا «زید بن ارقم» که در آن وقت جوانی کم سن و سال بود رو به «عبدالله بن اَبی» کرده گفت: به خدا سوگند! ذلیل و قلیل توئی! و محمد در عزت الهی و محبت مسلمین است و به خدا قسم! من بعد از این تو را دوست نمی‌دارم. «عبدالله» صدا زد: خاموش باش! تو باید بازی کنی ای کودک! «زید بن ارقم» خدمت رسول خدا آمد و ماجرا را نقل کرد. پیامبر کسی را به سراغ «عبدالله» فرستاد، فرمود: این چیست که برای من نقل کرده‌اند؟ «عبدالله» گفت: به خدائی که کتاب آسمانی بر تو نازل کرده، من چیزی نگفتم! «زید» گفت: دروغ می‌گویی. جمعی از انصار که حاضر بودند، عرض کردند: ای رسول خدا «عبدالله» بزرگ ما است، سخن کودکی از کودکان را بر ضد او نپذیر، پیامبر عذر آنها را پذیرفت، در اینجا طایفه انصار «زید بن ارقم» را ملامت کردند. پیامبر دستور حرکت از آنجا را داد، و تمام آن روز و تمام شب را لشکریان به راه ادامه دادند، فردا هنگامی که آفتاب بر

عوامل غفلت از یاد خدا

9. ای مومنان، مبادا اموال و فرزندانان، شما را از یاد خدا غافل کنند و هرکس چنین کند، از زیانکاران خواهند بود.

استفاده از نعمت حیات در این دنیا برای تامین خرجی آخرت

10. از نعمت های که برای شما ارزانی داشته ایم در راه خدا انفاق کنید، پیش از آنکه یکی از شما را مرگ فرا برسد و بگوید: ای پروردگار من، چرا مرگ مرا اندکی به تأخیر نینداختی تا صدقه دهم و از خوبان و شایستگان باشم؟

11. وقتی اجل کسی فرا برسد، هرگز خدا آن را به تأخیر نمی‌اندازد و خدا آگاه است که شما چه می‌کنید.

سوره تغابن/احساس ضرر

سوره تغابن شصت و چهارمین / یک صد و هشتمین سوره قرآن کریم و دارای 18 آیه و مدنی می باشد. «تغابن» به معنای «احساس ضرر و حسرت و افسوس» است که یکی از نام های قیامت نیز هست. این نام از آیه نهم این سوره گرفته شده است. یادآوری توحید؛ یاد معاد؛ فرصت یابی و فرصت سوزی در دنیا؛ فراخوانی به تقوا، توکل و بخشش از اهداف اساسی این سوره است. سوره تغابن در ما بین صلح حدیبیه و جنگ تبوک و بعد از سوره جمعه نازل شده است. این سوره در فضایی نازل شده که انفاق در راه خدا و تحمل شداوند

آمد، دستور توقف داد، لشکریان بسیار خسته شده بودند همین که سر بر زمین گذاشتند به خواب عمیقی فرو رفتند. سرانجام پیامبر وارد «مدینه» شد، «زید بن ارقم» می گوید: من از شدت اندوه و شرم در خانه ماندم و بیرون نیامدم، در این هنگام سوره «منافقین» نازل شد، «زید» را تصدیق و «عبدالله» را تکذیب کرد، پیامبر گوش زید را (به آرامی) گرفت و فرمود: ای جوان! خداوند سخن تو را تصدیق کرد، همچنین آنچه را به گوش شنیده بودی و در قلب حفظ کرده بودی، خداوند آیاتی از قرآن را درباره آنچه تو گفته بودی نازل کرد.

جنگ و شهید شدن مطرح بوده است در واقع غرض سوره تشویق مؤمنین به انفاق در راه خدا است.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

خدا و کارهای او

1. همه آنچه در آسمان‌ها و زمین است، مشغول تسبیح خداست. فرمانروایی هستی در اختیار اوست و ستایش مخصوص اوست و او بر هر کاری توانا است.
2. او کسی است که شما را آفرید، بعضی هایتان کافر می‌شوید و بعضی هایتان مؤمن و خدا کارهایتان را می‌بیند.
3. خداوند آسمان‌ها و زمین را بر اساس حکمت آفرید و به شما شکل‌وشمایلی زیبا داد، و سرانجام و عاقبت همه به سوی او ختم می‌شود.
4. خداوند هر چه را در آسمانها و زمین است می‌داند و به آنچه پنهان می‌دارید یا آشکار می‌سازید آگاه است، و او به هر چه در دلها می‌گذرد عالم است.

عذاب کفار به خاطر ایمان نیاوردن به خدا و پیامبر

5. آیا خبر کافرهایی که قبل از شما زندگی می‌کرده‌اند، به شما نرسیده است؟! آنها کیفر کارهایشان را در همین دنیا چشیدند. در آخرت هم عذابی دردناک نصیبشان می‌شود.
6. این عذاب‌ها برای آن است که پیامبرانشان با دلیل‌های روشنی به سراغشان آمدند؛ ولی آن‌ها گفتند: «آیا انسان‌هایی مثل خودما می‌خواهند ما را راهنمایی کنند؟!» پس کافر آنها شدند. روشن است

- که خدا از ایمان آوردن آنها بی‌نیاز بود؛ چون خدا بی‌نیازِ قابل ستایش است.
7. کافر‌ها خیال می‌کنند دوباره زنده نمی‌شوند! ای پیامبر به آنها بگو: «چرا، به خدا قسم دوباره زنده می‌شوید و بعدش از اعمال تان حتماً باخبر می‌شوید! این‌ها برای خدا آسان است.»
8. بنا بر این به خدا، رسول و قرآنی که نازل کردیم، ایمان بیاورید که خدا به آنچه می‌کنید آگاه است.
9. زندگی دوباره تان آن وقتی است که خداوند در روز قیامت همه شما را جمع می‌کند برای روز اجتماع همگانی. آن روز روز زیان و ناکامی هاست. هر کس به خدا ایمان بیاورد و کار شایسته انجام دهد، خداوند بدی‌هایش را از او محو می‌کند، و در باغ‌هایی پردرخت بهشت جایشان می‌دهد که از زیر آنها جوی‌ها روان است و همیشه در آنجا ماندنی‌اند. این است کامیابی بزرگ!
10. ولی کسانی که کافر شده‌اند و آیه‌های ما را تکذیب کردند، جهنمی‌اند و آنجا ماندنی است و آن بد سرانجامی است!
11. هیچ مصیبتی بی‌اجازه خدا اتفاق نمی‌افتد. هر کسی به خدا ایمان داشته باشد، خدا او را هدایت می‌کند و خدا هر چیزی را خوب می‌داند.
12. از خدا و پیامبر اطاعت کنید. اگر سرپیچی کنید، خودتان ضرر می‌کنید؛ وظیفهٔ پیامبر ما فقط ابلاغ صریح پیام الهی است.
13. جز خدا هیچ معبودی نیست و مومنان فقط باید به خدا توکل کنند.

زن، فرزند و مال وسیله آزمایش

14. ای مومنان! بعضی همسران و اولادتان دشمن شمایند! بنابراین از آن‌ها کناره گیری کنید. اگر رفتارهای نابجایشان را ببخشید و به رویشان نیاورید و نادیده بگیرید، خدا هم عیب شما را می پوشاند زیرا او بسیار آمرزنده و مهربان است.

15. اموال و اولادتان، فقط مایهٔ آزمایش شمایند. اگر کامیاب شوید، پیش خدا پاداشی بزرگ برایتان هست.

16. پس تا می توانید تقوای الهی پیشه کنید و سخن خدا را بشنوید و از او اطاعت کنید و از اموالتان انفاق کنید که همه اش به نفع خودتان است. و هر کسی نفس خود را از بخل و حرص حفظ کند، آنها رستگار و سعادت مندند.

پاداش قرض الحسنه

17. اگر به بندگان خدا قرض الحسنه بدهید، خدا چند برابر آن را به شما بر می گرداند و شما را می بخشد؛ و خداوند قدر شناس و بردبار است!

18. او دانای نهان و آشکار و عزیز و حکیم است.

سوره طلاق

سوره طلاق شصت و پنجمین / نود و نهمین سوره قرآن کریم و دارای 12 آیه و مدنی می باشد. نام گذاری سوره به طلاق به سبب آیات اول تا هفتم سوره طلاق است که قسمتی از احکام طلاق و زنان جدا شده در آنها مطرح شده است. اساسی ترین هدف سوره طلاق بیان قوانین طلاق و دفاع از حقوق زنان است. سوره طلاق در ما بین صلح حدیبیه و جنگ تبوک و بعد از سوره دهر (انسان) نازل شده است. در دوران تشکیل حکومت اسلامی توسط پیامبر اسلام در مدینه گاهی اوقات اختلافاتی بین زوجین مسلمان پیش می آمد که در برخی موارد منجر به جدایی زن و شوهر از هم می شد. بنابراین لازم بود احکام

و آداب طلاق برای مسلمانان تبیین بشود تا هر کدام از زوجین به حقوق و احکام خودشان آشنا باشند و حقی از کسی ضایع نشود. خداوند متعال سوره طلاق را در چنین فضایی و البته برای آگاهی همه مسلمانان آن زمان و آینده نازل کرده است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

احکام طلاق

1. ای پیامبر! وقتی می خواهید زنانان را طلاق بدهید، در روزهای پاکی که با زن تان همبستر نشده باشید، طلاق بدهید. حساب عده را هم دقیق نگه دارید. تقوای الهی پیشه کنید. در مدت عده، زنان طلاق داده شده خود را از محل زندگی شان بیرون نکنید و خودشان هم از آنجا برون نشوند؛ مگر اینکه مرتکب کار خیلی زشتی بشوند. این‌ها خطاقرمزهای خداست. هر که از خطاقرمزهای خدا بگذرد، به خودش بد کرده است. چه می دانی؟! شاید بعدش خدا گشایشی بدهد و مرد با زن آشتی کند.
2. وقتی زنان طلاق داده شده، به پایان عده خود نزدیک شدند، یا به خوبی و خوشی با آن‌ها آشتی کنید و آنها را برای خود نگهدارید، یا به خوبی و خوشی از آن‌ها جدا شوید. وقت خواندن طلاق، دو مسلمان عادل را شاهد بگیرید. شما شاهد‌ها هم برای رضای خدا درست شهادت بدهید. از این دستورها آن‌هایی پند می‌گیرند که خدا و قیامت را باور دارند. هر کسی تقوای الهی پیشه کند، خدا راه خلاصی از مشکلات را پیش پایش می‌گذارد،

3. و از جایی که فکرش را هم نمی‌کند، به او روزی می‌دهد. هرکسی به خدا توکل کند، خدا برایش کافی است. خدا خواستِ خود را عملی می‌کند. البته خدا برای هر چیزی اندازه‌ای گذاشته است.
4. زنان بزرگ‌سالتان که عادت ماهیانه نمی‌بینند و شک دارید یائسه شده‌اند یا نه، عده‌شان سه ماه است. دخترانتان هم که عادت ماهیانه نمی‌شوند و شک دارید بالغ شده‌اند یا نه، عده‌شان سه ماه است. پایان عدهٔ زنان باردار هم وضع حملشان است. هرکسی در رفتارش خدا را در نظر بگیرد و تقوای الهی پیشه کند، او کارهایش را برایش آسان می‌کند.
5. این‌ها دستورهای خداست که برای شما فرستاده است. همچنین، هرکسی در حضور خدا مراقب رفتارش باشد و تقوای الهی پیشه کند، خداوند بدی‌هایش را از بین می‌برد و بر ثوابش می‌افزاید.
6. زنان طلاق‌داده‌شده را در دورهٔ عده در همان محل سکونت خودتان و به‌اندازهٔ امکانات و توانتان اسکان بدهید و با کم‌گذاشتن از مخارج و محل زندگی، تحت فشار قرار ندهید و به آنها آسیب نرسانید! اگر زنان طلاق‌داده‌شده حامله‌اند، هزینهٔ زندگی‌شان را تا وقت زایمانشان بپردازید. بعدش، اگر شیر هم دادند، مزدشان را بدهید و در کارهای فرزند به خوبی و خوشی با هم هماهنگ باشید. اگر هم سرِ توافق برای شیردادن به مشکل بر خوردید، شخص دیگری شیرش بدهد.
7. برای هزینه زنان مطلقه، هرکسی دستش باز است، به تناسب توان مالی‌اش هزینه بکند و هرکسی دستش تنگ است، از همان قدر که خدا به او داده است مصرف کند. خدا هرکس را فقط به همان اندازه

که به او داده، مکلف کرده است. البته خدا بعد از هر سختی، نوعی راحتی خواهد آورد.

سرپیچی از خداوند و عذاب الهی

8. چه شهرهای زیادی که مردم آن، متکبرانه از فرمان خدا و پیامبرانش

سرپیچی کردند. پس ما هم سخت از آنها حساب گرفتیم و مو را از ماست کشیدیم و عجیب مجازاتشان کردیم!

9. پس کیفر کارهایشان را در همین دنیا چشیدند و سرانجام کارشان زیان بار بود،

10. خداوند در آخرت هم عذاب سختی برایشان آماده کرده است. ای

مردم عاقل و باایمان، تقوای الهی را پیشه کنید و در حضور خدا مراقب رفتارتان باشید. خدا قرآن را به عنوان یادآوری برایتان فرستاد.

11. همان پیامبری که آیه‌های روشنگر الهی را به دقت برایتان می‌خواند تا

مؤمنان درستکار را از تاریکی‌های اعتقادی و اخلاقی به طرف نور معرفت و پاکی بیرون بکشد. خدا آن‌هایی را که ایمان آورد و کار خوب بکنند، در باغ‌هایی پردرخت بهشت جای می‌دهد که از زیر آن‌ها جوی‌ها روان است و همیشه آنجا ماندنی‌اند. خدا رزق و روزی خوبی برای بهشتیان آماده کرده است!

12. خدا هفت آسمان و هفت زمین را آفریده است. فرمان الهی در بین

آن‌ها جاری است تا بدانید خدا بر هر کاری تواناست و علم خدا قطعاً بر هر چیزی احاطه دارد.

سوره تحریم/حرام کردن

سوره تحریم شصت و ششمین / یک صد و هفتمین سوره قرآن کریم و

دارای 12 آیه و مدنی می‌باشد. نام گذاری سوره به تحریم به سبب آیه اول

آن است که خداوند خطاب به پیامبر می فرماید: «چرا چیزی را که خدا بر تو حلال ساخته بر خود حرام می کنی؟». هدف آسای سوره آموزش مسلمانان در مورد تربیت خانواده و الگودهی به زنان مسلمان است. سوره تحریم بعد از سوره حجرات در سال هفتم و یا هشتم هجری نازل شده است. پیامبر در جامعه جایگاه ویژه داشت و جایگاه پیامبر را بعضی از زنان حضرت متوجه نشده بودند و با حسادت ها و دخالت دادن آن حضرت در دعوای زنان خودشان پیامبر را مورد آزار قرار می دادند. تا جایی که خداوند متعال با نازل کردن این سوره آنها را به شدت سرزنش کرد و با یاد آوری جریان همسران نوح و لوط از آنان خواست یا طلاق بگیرند یا توبه کنند و گرنه عذاب درناکی در انتظار آنها خواهد بود.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

داستان صمغ مغفیر

1. ای پیامبر! چرا برای جلب رضایت همسرانت چیزی را که خدا برایت حلال کرده، با قسم خوردن بر خود حرام می کنی؟! خدا آمرزنده مهربان است.¹

1. پیامبر گاه که نزد «زینب بنت جحش» یکی از همسرانش می رفت زینب او را نگاه می داشت و از عسلی که تهیه کرده بود خدمت پیامبر می آورد، این سخن به گوش «عایشه» رسید، و بر او گران آمده، می گوید: من با «حفصه» یکی دیگر از همسران پیامبر قرار گذاشتیم که هر وقت پیامبر نزد یکی از ما آمد فوراً بگوئیم، آیا صمغ «مغفیر» خورده ای؟! «مغفیر» صمغی بود که بوی نامناسبی داشت. روزی پیامبر نزد «حفصه» آمد، او این سخن را به پیامبر گفت. حضرت فرمود: من «مغفیر» نخورده ام، بلکه عسلی نزد زینب بنت جحش نوشیدم، و من سوگند یاد می کنم که دیگر از آن عسل ننوشم ولی این سخن را به کسی مگو. میباید به گوش مردم برسد، و بگویند چرا پیامبر غذای حلالی را بر خود تحریم کرده، و یا از کار پیامبر در این مورد و یا مشابه آن تبعیت کنند، و یا به گوش زینب برسد و او دل شکسته شود. ولی سر انجام او این راز را افشا کرد، و بعداً معلوم شد اصل این قضیه توطئه ای بوده

2. خداوند راه چاره شکستن سوگند را برای شما با دادن کفاره بیان کرد و خداوند سرپرست شما و دانای حکیم است.
3. پیامبر رازی را به حفصه یکی از همسرانش گفت؛ اما او راز پیامبر را افشا کرد و با عایشه در میان گذاشت، خدا پیامبر را از این افشاگری باخبر کرد، پیامبر خطای زنش را سر بسته با بیان بخش آن به او گوشزد کرد. وقتی حفصه را از این کارش باخبر کرد، او پرسید: «این را چه کسی به تو خبر داد؟» گفت: «همان دانای آگاه، باخبرم کرد.»
4. اگر شما دو زن یعنی حفصه و عایشه به درگاه خدا توبه کنید، به سود خودتان است؛ چون که دل هایتان واقعاً انحراف پیدا کرده! اگر هم علیه پیامبر همدست شوید، کاری از پیش نمی‌برید؛ زیرا خدا و جبرئیل و شایسته‌ترین مؤمن¹، یعنی علی، یاور اویند. تازه، فرشتگان هم پشتیبان اویند.
5. اگر پیامبر شما را طلاق بدهد، امید است، پروردگارش به جای شما زانی بهتر از شما به پیامبر بدهد زانی مسلمان، مؤمن، فرمانبردار، توبه کننده، اهل عبادت و روزه، خواه بیوه، خواه دختر باکره.
6. ای مومنان! خودتان و خانواده‌هایتان را از آتشی حفظ کنید که سوختش مردم و سنگ‌هایند! فرشتگانی خشن و سخت‌گیر بالای سر آن‌اند که از دستورهایی که خدا به آنان داده، سرپیچی نمی‌کنند و مأموریت‌هایشان را کامل انجام می‌دهند.

→ است، پیامبر سخت ناراحت شد و پنج آیه اول این سوره نازل گشت. و ماجرا را چنان پایان داد که دیگر این گونه کارها در درون خانه پیامبر تکرار نشود.
¹ صالح المومنین علی است و این بخش از آیه درباره آن حضرت نازل شده است.

7. ای کافران! امروز عذر نیاورید شما تنها به خاطر کارهایی که انجام داده اید، مجازات می شوید.

توبه نصوح و از روی اخلاص

8. ای مومنان، به درگاه خدا از روی اخلاص توبه کنید؛ که پروردگارتان گناهانتان را ببخشد و شما را به بهشتهایی داخل کند که در آن جوی ها جاری است در آن روز، خدا پیامبر و کسانی را که با او ایمان آورده اند خوار نکند، و نورشان پیش رو و سمت راستشان نور افشانی می کند. بهشتیان می گویند: پروردگارا! نور ما را کامل کن و ما را بیمارز، که تو بر هر کاری توانا هستی.

9. ای پیامبر! در مقابله با کفار و منافق ها همه تلاش را به کار بند و بر آن ها سخت بگیر. سرانجام آنها جایگاهشان جهنم است و آن بدسرانجامی است!

زن نوح و زن لوط مثالی برای کفار

10. خدا، برای کفار، زن نوح و زن لوط را مثال می زند: آن ها تحت سرپرستی دو بنده شایسته از بندگانمان زندگی می کردند؛ ولی با آنان رفتاری منافقانه و خائنانه داشتند. همسربودنشان با آن دو پیامبر، در دفع عذاب الهی هیچ کمکشان نکرد و وقت آمدن عذاب، گفته شد: «با بقیه واردشونده ها وارد آتش جهنم بشوید!»

آسیه زن فرعون و مریم دختر عمران مثال برای مومنان

11. همچنین خداوند برای مومنان، زن فرعون را مثال می زند که به پیشگاه الهی عرض کرد: «خدایا، در جوار خودت در بهشت برایم

خانه‌ای بنا کن و از دست فرعون و کارهایش نجاتم بده و از چنگ این قبیله مردم ظالم و بدکار رهایم کن.»

12. همچنین خداوند از میان مؤمنان، دومین الگو مریم دختر عمران را مثل آورده است که دامن به گناه نیالود و خود را پاک نگاه داشت، و ما از روح متعلق به خود در آن دمیدیم، و او سخنان پروردگارش و کتبهایش را تصدیق کرد، و از جمله مطیعان و فرمانبرداران خدا بود.

جزء بیست و نهم

سوره ملک / فرمان رومی

سوره ملک شصت و هفتمین / هفتاد و هفتمین سوره قرآن کریم، دارای 30 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "ملک" به معنای فرمان رومی به سبب آیه اول آن است که در آن سخن از فرمان رومی خدا به میان آمده است. هدف اصلی در این سوره یادآوری مبدا و معاد است. سوره ملک بعد از سوره اسراء/طور و قبل از هجرت پیامبر به مدینه نازل شده است. مشرکان در فضای آنروز مکه ربوبیت تامه برای خداوند متعال قائل نبودند و برای هر یک از امورات عالم پروردگاری مستقل می پنداشتند و براساس آن استدلال می کردند، به همین جهت در این سوره بسیاری از نعمت های الهی از خلقت و تدبیر را نام می برد، چون در حقیقت ذکر این نعمت ها استدلالی است بر ربوبیت عامه الهی.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

خداوند فرمانروا و آفریدگار بی عیب

1. پربرکت و بزرگ است خدایی که فرمانروایی جهان هستی در دست اوست و او بر همه چیز تواناست.

آفرینش مرگ و زندگی به خاطر امتحان

2. خدایی که مرگ و زندگی را آفرید تا شما را امتحان کند که کدامتان بهتر رفتار می‌کنید. او شکست‌ناپذیرِ آمرزنده است؛
3. همان خدایی که هفت آسمان را طبقه طبقه آفرید. در آفرینش خدای رحمان هیچ‌گونه ناهماهنگی و بی‌نظمی نمی‌بینی. حالا دوباره نگاه کن! آیا نقص و عیبی می‌بینی؟!
4. اصلاً چندبار و بصورت مکرر نگاه کن! آن قدر نگاه کن تا چشم هایت خسته شود!

نعمت ستارگان پر فروغ

5. ما آسمان دنیا را با چراغ ستاره‌ها زینت دادیم و آن‌ها را تیرهایی قرار دادیم برای دور کردن شیاطین. در آخرت هم، آتشی سوزان برایشان آماده کرده‌ایم!

جهنم کافران

6. و برای کافران، عذاب جهنم است و آن بد سرانجامی است!
7. وقتی کفار در آتش پرتاب می‌شوند از آن غریبوی می‌شنوند درحالی که می‌جوشد.
8. نزدیک است جهنمی‌ها، از شدت خشم پاره شود هر بار گروهی در آن انداخته شوند، نگهبانانش از آنها می‌پرسند: آیا پیامبری اخطاردهنده برای شما نیامده بود؟

9. جواب می دهند: «آری، پیامبری اخطار دهنده به سراغ ما آمد، ولی ما او را تکذیب کردیم و گفتیم: خداوند هرگز چیزی نازل نکرده، و شما پیامبرها خیلی گمراه هستید!»
10. و ادامه می دهند: «اگر گوش شنوا داشتیم یا عقلمان را به کار می انداختیم، حالا ما بین جهنمی ها نبودیم!»
11. پس آنها به گناه خود اقرار می کنند و مرده باد اهل جهنم!

پاداش مومنان

12. بدون شک، کسانی که در پنهانی از پروردگار خود می ترسند، برای آنها آمرزش و اجری بزرگ خواهد بود.
13. شما چه سخنان خود را پنهان کنید یا آشکار سازید، خداوند از اسرار دلها آگاه است.¹
14. مگر کسی که همه را آفریده است، از حالشان باخبر نیست، با آنکه او نکته سنجی آگاه است؟!
15. او کسی است که زمین را برای استفاده تان هموار کرد: بر روی زمین در هر گوشه و اطراف آن حرکت کنید و از رزق و روزی خدا بخورید و بدانید که زنده شدن مردگان و بازگشت همه به سوی اوست.

تفکر در زمین و آسمان و آمدن قیامت

16. آیا از عذاب آن کسی که در آسمان است خود را در امان می دانید که ناگاه زمین را به لرزش درآورد و زمین شما را در خود فرو ببرد؟

1. جمعی از کفار یا منافقان پشت سر پیامبر خدا سخنان ناروایی می گفتند و جبرئیل به پیامبر خبر می داد، بعضی از آنها به یکدیگر گفتند: «سخنان خود را پنهانی بگوئید تا خدای محمد نشنود!» آیه فوق نازل شد و گفت: چه آشکار بگوئید و چه پنهان، خدا از آن آگاه است.

17. و آیا از عذاب خداوند که در آسمان است خود را در امان می دانید که تندبادی پر از ریگ بر شما بفرستد؟! آن وقت معنای تهدیدهای مرا خیلی زود می فهمید!
18. کسانی هم که قبل از این ها بودند، پیامبران را تکذیب کردند؛ عذاب و انتقام من چه گونه بود؟!
19. مگر آنها پرندگان بالای سر خود را ندیدند که چگونه بال و پر خود را باز بسته می کنند؟ جز خدای رحمان کسی آن ها را در هوا نگه نمی دارد؛ زیرا او هر چیزی را می بیند.
20. یا کیست آن کسی که لشکر شما باشد که شما را در برابر خدای رحمان یاری کند؟ ولی کافران جز گرفتار فریب و غرور نیستند.
21. یا کیست آن کسی که به شما روزی بدهد، اگر خدا روزی اش را از شما باز دارد؟ ولی آنها در سرکشی و فرار از حقیقت لجاجت می کنند!
22. آیا کسی که سرچپه حرکت می کند به هدایت نزدیکتر است یا کسی که راست قامت در صراط مستقیم راه می رود؟!¹
23. ای پیامبر! به آنها بگو: « خداوند همان کسی است که شما را به وجود آورد و نعمت گوش و چشم و عقل به شما داد. حیف که شما کمتر شکر می کنید! »
24. بگو: او کسی است که شما را در زمین خلق کرد و در پیشگاه او محشور می شوید.
25. کافران می گویند: اگر راست می گوئید، پس وعده قیامت کی می رسد؟

1. این آیه درباره ابوجهل و عمار یاسر نازل گردیده است.

26. بگو: علم آن فقط نزد خداست، و من جز اخطار دهنده ای آشکار نیستم.
27. وقتی کافران وعده الهی را نزدیک ببینند چهره های آنها زشت گردد و به آنها گفته می شود: این، همان چیزی است که در دنیا با اصرار می خواستید.
28. ای پیامبر! از آنهایی که مرگت را از خدا می خواهند، بپرس: «به نظر شما، اگر خدا مرا و آنانی را که با من اند، بمیراند یا به ما رحم کند و زنده نگهدارد، شما کافرها را چه کسی از عذاب دردآور رها می کند؟!»
29. ای پیامبر به آنها بگو: «او همان خدای رحمان است که به او ایمان آورده ایم و به او توکل کرده ایم. شما به همین زودی ها می فهمید چه کسی غرق در گمراهی است!»
30. بگو: اگر آب مورد نیاز شما در زمین فروبرود، چه کسی آب روان و گوارا در اختیار شما قرار می دهد؟

سوره قلم

سوره قلم شصت و هشتمین / دومین سوره قرآن کریم، دارای 52 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "قلم" به خاطر آیه اول آن است که خدا در این آیه به قلم سوگند یاد کرده است. هدف اساسی سوره دفاع از پیامبر و قرآن و هشدار به مشرکان است. سوره قلم در اوائل دعوت پیامبر بعد از سوره اقرا نازل شد. سوره قلم رسول خدا را به دنبال تهمت های ناروایی که مشرکین به وی زده و او را دیوانه خوانده بودند، تسلیت و دلداری می دهد، و به وعده های جمیل و پاسداری از خلق عظیمش دلخوش می سازد، و آن حضرت را به شدیدترین وجهی از اطاعت مشرکین و مداهنه با آنان نهی کرده، امر اکید می کند که در برابر حکم پروردگارش صبر کند.

به نام خداوند بخشنده و مهربان .

دل‌داری خدا به پیامبر

1. نون، سوگند به قلم و آنچه می نویسند،
2. ای محمد! به لطف پروردگارت تو دیوانه نیستی،^۱
3. و بدون شک، برای تو پاداشی بی شمار و همیشگی است؛
4. و بدون شک، تو بر قلّه اخلاق قرار داری،
5. به زودی تو می بینی و آنان نیز خواهند دید،^۲
6. که چه کسی دیوانه و مفتون شده است.
7. پروردگارت بهتر می داند چه کسی در گمراهی است و چه کسی از هدایت یافتگان است.
8. از دروغ گویان پیروی نکن.
9. آنها آرزو دارند که تو با آنها نرمی و سازش کنی تا آنها نیز با تو نرمی و سازش کنند.
10. از هر کسی که زیاد قسم می خورد و پست و بی مقدار است، پیروی نکن
11. عیبجویی که برای سخن چینی اینجا و آنجا می رود،
12. مانع خیر، تجاوزگر و گناهکار است،
13. گذشته از این ها بداخلاق، خشن و بی اصل و نسب است،
14. به صیرف اینکه اموال و اولاد زیاد دارد، از آنها پیروی نکن.

¹ . کفار و مشرکین مکه به پیامبر می گفتند که او دیوانه است، لذا این آیه بر رد گفتار آنان نازل گردید.

² . هنگامی که قریش دیدند که پیامبر علی را بر دیگران مقدم می‌شمرد، گفتند: محمد مفتون او شده است که آیه 5 و 6 و 7 نازل شد.

15. وقتی آیه‌هایما برایش خوانده می‌شوند، می‌گوید: «این‌ها که همان افسانه‌های گذشتگان است!»
16. ما به زودی بینی‌اش را به خاک می‌مالیم!

داستان باغ سوخته

17. ما مردم مکه را امتحان می‌کنیم؛ همان‌طور که صاحبان باغ سوخته را امتحان کردیم: وقتی صاحبان باغ قسم خوردند که صبح زود میوه‌های باغ را بچینند تا فقیران باخبر نشوند،^۱
18. و ذره‌ای هم به نیازمندان ندهند!
19. شب که صاحبان باغ در خواب بودند، بلایی از طرف خدا به جان باغ افتاد،
20. و در نتیجه باغ سوخت و چون شب سیاه شد،
21. صبح زود، همدیگر را صدا زدند:
22. «اگر می‌خواهید میوه‌چینی بروید، صبح زود، به باغ بروید.»
23. بعد، به سمت باغ راه افتادند و آهسته به هم می‌گفتند:
24. «مواظب باشید امروز حتی یک فقیر هم وارد باغ شما نشود!»
25. بله، آنها با این نیت صبح زود راهی شدند که به فقرا چیزی ندهند.

1. مرد باغداری که هر سال از میوه‌های باغش به فقرا انفاق می‌کرد از دنیا رفت. وارثان تصمیم گرفتند فقرا را محروم نمایند، تنها یکی از وارثان مخالف بود. آنها برای محروم کردن فقرا تصمیم گرفتند که صبح زود به باغ روند و میوه‌ها را بچینند تا فقرا آگاه نشوند. به باغ رفتند، و باغ را سوخته و خاکستر دیدند. گفتند: ما راه را گم کرده‌ایم، این باغ ما نیست. اما دیگری گفت: ما از راه درست پدر منحرف شدیم، و تصمیم گرفتیم فقرا را محروم کنیم، لذا خودمان محروم شدیم. آن فرزندی که از روز اول با بخل مخالف بود، گفت: آیا به شما نگفتم این فکر غلط است؟ به هر حال آنان قهر الهی را دیدند و متنبه شدند و یکدیگر را ملامت کردند.

26. ولی همین که باغ سوخته خود را دیدند، گفتند: ما راه را گم کردیم و این باغ ما نیست ما اشتباه آمده ایم.

27. بعد از اندکی تامل، گفتند: نه، ما اشتباه نیامده ایم بلکه ما از لطف خدا محروم گشته ایم.

28. یکی از خوبان آنها گفت: «نگفتم به شما که چرا به یاد خدا نیستید و خدا را تسبیح نمی گوید؟!»

29. گفتند: «بله، خداوند پاک و منزّه است و تقصیر خدا نیست! خود ما ظالم بودیم.»

30. آن وقت به سوی هم نگاه کرده، همدیگر را ملامت کردند.

31. و گفتند: «خاک بر سر ما و وای به حال ما! واقعاً که ما طغیان کردیم.

32. امیدواریم که خدا به جای این باغ، بهترش را به ما بدهد. ما دیگر به خدا رو کردیم.»

33. این قسم است عذاب دنیا! کاش می دانستند که عذاب آخرت از این هم بزرگ تر است!

بهشت پر نعمت برای متقیان

34. بدون شک، برای متقیان نزد پروردگارشان باغ هایی بهشتی پُر نعمت است.

عدم تساوی مسلمان با مجرم

35. پس آیا ما مسلمانان را مانند مجرمان قرار می دهیم؟!

36. شما را چه شده است؟ چگونه قضاوت می کنید؟

37. یا کتابی آسمانی دارید که از رویش می خوانید،

38. که: «در آخرت هر چه انتخاب کنید، همان برای شماست»؟!

39. یا مگر قول محکمی همراه با قسم از ما گرفته‌اید که تا روز قیامت، هرطور حکم کنید، حق شماست؟!
40. ای پیامبر، از مشرکان بپرس کدام یک از آنان برعهده می‌گیرد که روز قیامت میان مسلمانان و مجرمان برابری برقرار کند؟
41. آیا برای آنان شریکانی است که برایشان شفاعت کنند؟ و در نتیجه مسلمانان و مجرمان برابر گردد، اگر راست می‌گویند، باید شریکان خود را بیاورند.
42. روزی می‌رسد که بسیار سخت است و کارشان زار شود. دعوت می‌شوند به سجده کردن؛ ولی نمی‌توانند!
43. درحالی که چشمهای آنها از شرم به زیر افتاده و ذلت و خواری وجودشان را دربر گرفته است و این بدان جهت است که در دنیا دعوت به سجده می‌شدند و در عین حالی که صحیح و سالم بودند اما نمی‌پذیرفتند.
44. ای پیامبر! کسانی که قرآن را تکذیب می‌کنند، به من بسپار: ما از جایی که فکرش را نمی‌کنند، کم‌کم و به تدریج گرفتار خواهیم گرفت.
45. من به اندازه کافی به آنها مهلت نافرمانی می‌دهم؛ چون نقشه‌ام حساب‌شده و دقیق است!
46. ای پیامبر! مگر برای راهنمایی‌شان مزدی از آن‌ها خواسته‌ای که پرداختش برای آنها سنگین باشند؟! و برای رهایی از آن، حقیقت را نمی‌پذیرند.
47. یا این که اسرار غیب پیش آنها است و آنان آنچه را که می‌گویند از روی آن می‌نویسند؟!

48. ای پیامبر! صبر کن تا خدا فرمان عذاب تدریجی‌اش را پیش ببرد.
 مثل یونس هم نباش! او برای نجاتش، با اندوه صدایمان زد.
49. اگر به فرض، لطف خدا در قبول توبه شامل حالش نمی‌شد، در حالی
 به آن ساحل بدون گیاه انداخته می‌شد که مستحق ملامت بود!
50. ولی پروردگارش او را برگزید و از بندگان صالح خود قرار داد.
51. کافران، وقتی قرآن را شنیدند چیزی نمانده بود که تو را چشم بزنند،
 و می‌گفتند: «او واقعاً دیوانه است».
52. در حالی که قرآن جز تذکر و مایه بیداری برای جهانیان نیست!

سوره حاقه / حق

سوره حاقه شصت و نهمین / هفتاد و هشتمین سوره قرآن کریم، دارای 52 آیه و مکی می‌باشد. نام گذاری سوره به "حاقه" به خاطر آیه اول آن است که خدا به حقانیت وقوع قیامت اشاره کرده است. مهم ترین هدف سوره حاقه یادآوری رستاخیز و تأکید بر وقوع آن است. سوره حاقه بعد از اسراء حدود سالهای نهم و دهم بعثت و قبل از هجرت پیامبر به مدینه و بعد از سوره ملک نازل شده است. سوره حاقه در فضای انکار مشرکان مکه نسبت به قیامت و عالم آخرت و همچنین تشکیک به نبوت پیامبر اسلام نازل شده است خداوند متعال در این سوره اوصاف قیامت و نیز سرنوشت امت‌های گذشته را که به سبب انکار پیامبران‌شان نابود شده‌اند ذکر می‌کند. همچنین با وصف عالم آخرت و اصحاب یمین و شمال به مشرکان مکه در مورد عناد و انکارهایشان نسبت به پیامبر هشدار می‌دهد شاید که پند گیرند.)
 به نام خداوند بخشنده و مهربان.

حادثه عظیم قیامت، مورد تکذیب قوم ثمود، عاد، لوط، نوح و...

1. حادثه حتمی!

2. آن حادثه حتمی چیست؟
3. و تو چه می‌دانی آن حادثه حتمی چیست؟!
4. قوم ثمود و عاد آن حادثه حتمی و کوبنده را تکذیب کردند!
5. اما ثمودیان به سبب آن صاعقه طغیانگر هلاک شدند.
6. قوم عاد هم با بادی صرصر یعنی با تندبادی استخوان‌سوز و ویران‌گر، نابود شدند!
7. خداوند، آن طوفان و باد صرصر را هفت شب و هشت روز پی در پی بر آنها مسلط کرد اگر آنجا بودی، می‌دیدى که آنها مثل تنه‌های درخت پوسیده، در بین طوفان روی زمین افتاده‌اند.
8. آیا هیچ دیدی که کسی از قوم عاد باقی مانده باشد؟
9. و فرعون و کسانی که پیش از او بودند و مردم شهرهای زیر و زیر شده قوم لوط مرتکب خطا شدند،
10. و قوم لوط از پیامبران خدا نافرمانی کردند. خدا هم آنها را به عذابی شدید گرفتار کرد!
11. ما در زمان طوفان نوح هنگامی که آب طغیان کرد، اجداد شما را در کشتی سوار کردیم و نجات دادیم،
12. تا این حادثه را مایه عبرت‌تان قرار دهیم و شما آن را به گوش جان بسپارید.
13. وقتی یک بار، در صور/شیپور دمیده شود،
14. و زمین و کوه‌ها از جای برداشته و یکباره با تکان شدید، ریز ریز شوند،
15. آنگاه در آن روز، واقعه قیامت رخ می‌دهد،
16. و در آن روز آسمان می‌شکافد و پاره خواهد شد.

17. و فرشتگان در اطراف آسمان قرار می گیرند و هشت فرشته، عرش پروردگارت را بر بالای آن حمل می کنند/ یعنی هشت فرشته مدیریت جهان را به عهده می گیرند.
18. آن روز همه در پیشگاه خداوند احضار می شوید و چیزی از اسرار تان مخفی نمی ماند!
19. پس هر کس نامه اعمالش به دست راستش داده شود، با خوشحالی می گوید: بیا بید نامه اعمالم را بخوانید.
20. من یقین داشتم که قیامتی وجود دارد و من به حساب و کتاب اعمالم می رسم.
21. پس او در یک زندگی خوب و خوش خواهد بود؛
22. در باغ بهشتی زیبا و عالی،
23. که میوه هایش کاملاً در دسترس است.
24. به پاس کارهایی که در روزگاران گذشته در دنیا کردید، بخورید و بنوشید: گوارای وجود و نوش جانتان!
25. اما آن کسی که در آن روز نامه اعمالش را به دست چپش دهند می گوید: ای کاش نامه اعمالم را به من نمی دادند،
26. و از حساب و نامه اعمالم آگاه نمی شدم،
27. ای کاش با همان مرگ نابود می شدم و دیگر زنده نمی شدم،
28. دارایی و اموالم هیچ به دردم نخورد،
29. مقام و قدرتم از دستم رفت!
30. خدا به فرشتگان می گوید: او را بگیرید و به غل و زنجیر ببندید!
31. آنگاه وی را در جهنم پرتاب کرده و بسوزانید.
32. پس در زنجیری که درازی آن هفتاد گز است وی را ببندید،

33. که او در دنیا به خدای بزرگ ایمان نمی آورد،
 34. و کسی را به دادن غذا به فقیران تشویق نمی کرد.
 35. پس امروز او در اینجا هیچ دوست دلسوزی ندارد تا از وی شفاعت کند،
 36. و همچنین هیچ طعامی، جز از چرک و خون بدن کفار برای او در اینجا نیست!
 37. که تنها خلاف کارها مجبورند از آن چرک و خون متعفن بخورند.

قرآن کلام الهی

38. نمی خواهم قسم بخورم به موجوداتی که می بینید،
 39. و موجوداتی که نمی بینید،
 40. که این قرآن سخن رسول بزرگواری است که آن را از طرف خدا آورده است،
 41. نه گفتار یک شاعر خیالپرداز، ولی حیف که جز اندکی ایمان نمی آورید،
 42. و نه گفتار یک کاهن و خودگوی، ولی حیف که جز اندکی پند نمی گیرید،
 43. این قرآن، کلامی است که از سوی پروردگار عالمیان نازل شده است!
 44. که اگر پیامبر حتی یک کلمه را به دروغ به ما نسبت می داد،
 45. او را محکم می گرفتیم و به شدت با او برخورد می کردیم،
 46. و شاهرگ حیاتش را می زدیم!
 47. و هیچ کدامتان توان دفاع از او را نداشتید.
 48. این قرآن برای متقیان قطعاً مایهٔ به خود آمدن و پند است.
 49. و البته ما به خوبی می دانیم که برخی از شما آن را دروغ می دانید،

50. و بی تردید، قرآن برای کافران مایه حسرت است که آنها افسوس می خورند چرا آن را نپذیرفتند.

51. بدون شک، قرآن عین حقیقت است،

52. پس نام پروردگارت را که بزرگ است به پاکی از هر عیب و نقصی یاد کن.

سوره معارج / ثاتو/نردبان

سوره معارج هفتادمین / هفتادو نهمین سوره قرآن کریم، دارای 44 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "معارج" به خاطر آیه سوم آن است که خدا به درجات داشتن خود اشاره کرده است. مهم ترین هدف سوره معارج یادآوری قیامت و عذاب الهی و هشدار کافران می باشد. سوره معارج بعد از اسراء و قبل از هجرت پیامبر به مدینه و بعد از سوره حاقه نازل شده است. فضای سوره معارج فضای انکار است انکار کفار و منافقین نسبت به قیامت و عذاب آن، یا نسبت به نبوت پیامبر اسلام و جانشینی آن حضرت و تقاضای عذاب از پیامبر). به نام خداوند بخشنده و مهربان.

خواستن عذاب از خداوند

1. کسی عذابی حتمی از خدا خواست.¹
2. این عذاب مخصوص کافران است، و هیچ کس نمی تواند آن را دفع کند،¹

¹ در غدیرخم، حضرت علی(ع) به مقام جانشینی پیامبر(ص) منصوب شد و خبر آن در شهرهای مختلف پیچید. منافقی به نام نَعْمَان بن حارث از شنیدن این خبر بسیار عصبانی شد! او پیش رسول خدا(ص) آمد و با خشم گفت: «این کار را از طرف خودت کردی یا از طرف خدا؟!»، پیامبر(ص) فرمود: «از طرف خدا.» او رو برگرداند و گفت: «خدایا، اگر این حق است و از طرف توست، شهاب‌سنگی از آسمان بر سر من بینداز!» ناگهان شهاب‌سنگی فرود آمد و بر سرش خورد و مرد.

3. و از جانب خداوندی است که دارای درجات است و هر فرشته ای به تناسب مقام قربش به سوی آن درجات عروج می کند،
4. فرشتگان و روح که از همه فرشتگان برتر است در روزی که معادل پنجاه هزار سال دنیایی است، پلّه به پلّه به طرف خدا بالا می روند.
5. پس فعلاً در برابر آزار کافرهای خوب صبر کن!
6. کافران آن روز را دور می بینند،
7. و لیکن ما آن را نزدیک می بینیم،

سختی قیامت

8. روزی که آسمان چون فلز مذاب می شود،
9. و کوه ها چون پشم زده شده، متلاشی و نرم می گردد،
10. و هیچ خویشاوند دلسوزی از حال خویشاوند خود نمی پرسد،
11. با اینکه آن ها را جلوی چشم خود می بینند! اصلاً هر گناهکاری آرزو می کند بتواند برای رهایی از عذاب آن روز، بچه هایش را،
12. و همسر و برادر و خواهرش را،
13. و قوم و خویشش را که پشت و پنااهش بودند،
14. و نیز هر که را روی زمین است فدا کند تا این کار نجاتش بدهد.
15. اما هرگز نمی تواند نجاتش بدهد! بلکه، آتش جهنم هر لحظه زبانه می کشد،
16. و پوست سر را می کند،

1. وقتی که آیه اول این سوره نازل گردید. مردم می پرسیدند این عذاب بر چه کسی واقع خواهد شد سپس این آیه نازل گردید.

17. و هر کسی را که به حق پشت کرده و از فرمان خدا سرپیچی کرده باشد، این آتش وی را به سوی خود می خواند،
 18. و همچنین هر کسی که ثروت جمع کرده و انفاق نکرده، او را هم به سوی خود می خواند.

خاصیت بد انسان و صفات بهشتیان

19. بدون شک، انسان حریص و کم ظرفیت آفریده شده است،
 20. هر وقت گرفتار شری می شود، بی تابی می کند،
 21. و هر وقت خوبی به او می رسد، بخل می ورزد،
 22. مگر نماز گزاران،
 23. که همیشه نمازشان را می خوانند،
 24. و در اموالشان سهم مشخصی کنار می گذارند،
 25. برای گدایان و محرومان،
 26. و به روز جزا ایمان دارند؛
 27. و از عذاب پروردگارشان می ترسند،
 28. زیرا که از عذاب پروردگارشان کسی در امان نیست،
 29. همچنین، در رفتار جنسی خود عفیف و پاکدامن اند،
 30. و فقط با همسران و کنیزانشان رابطه جنسی دارند و از این بابت، سرزنش نمی شوند.
 31. و هر کسی که با غیر همسر و کنیز شان رابطه جنسی برقرار کنند، متجاوز و زیاده خواه اند.
 32. این نماز گزاران همچنین امانت دارند و سر قولشان می ایستند،
 33. و هر وقت لازم باشد، حاضرند شهادت حق بدهند،
 34. و نمازشان را با آداب و شرایطش می خوانند.

35. آن‌ها در باغ‌های بهشتی، مورد تکریم و احترام قرار می‌گیرند.
36. این کافران را چه شده، که با شتاب به سوی تو می‌آیند،
37. و گروه گروه از چپ و راست، دورت جمع می‌شوند؟^۱
38. آیا هر کدام آنها طمع ورود در بهشت پر نعمت را دارند؟^۱
39. هرگز نه، آنها خود می‌دانند که ما از چه چیز آنها را آفریده ایم،
40. به پروردگار مشرق‌ها و مغرب‌ها سوگند که ما تواناییم^۲،
41. بر اینکه به جای آنان بهتر از آنان را بیاوریم؛ و هیچ چیز هم مانع ما شده نمی‌تواند.
42. پس بگذارید آنها یایه سرایی و بازی کنند تا روزی را که وعده داده شده اند ملاقات نمایند.
43. همان روزی که از گورها به سرعت بیرون می‌آیند؛ انگار به سوی بت‌هایشان می‌شتابند!
44. در حالی که چشم‌هایشان از شرم و وحشت به زیر افتاده، و ذلت و خواری آنها را فرا گرفته است! این همان روزی است که به آنها وعده داده می‌شد!

سوره نوح

1. این آیه درباره مشرکین نازل شده زیرا به سمت چپ و راست رسول خدا می‌نشستند و کلام او را می‌شنیدند و مسخره می‌کردند و به اصحاب پیامبر می‌گفتند: اگر آنچه که محمد می‌گوید، راست باشد از این که مؤمنین به بهشت خواهند رفت ما نیز نزد ایشان به بهشت خواهیم رفت و جای بهتری برای خود فراهم خواهیم کرد سپس این آیات نازل گردید و فرمود: اینان که طمع به رفتن در بهشت دارند، هرگز به آن نخواهند رسید.

2. خورشید هر روز از نقطه‌ای غیر از نقطه روز قبل طلوع و غروب می‌کند یا اینکه چون زمین کروی است، هر نقطه‌ای از آن، مشرق و مغرب مخصوص به خود را دارد.

سوره نوح هفتاد و یکمین / هفتاد و یکمین سوره قرآن کریم، دارای 28 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "نوح" به خاطر آیه اول آن و به خاطر اینکه این سوره درباره حضرت نوح است می باشد. کل سوره نوح بیان داستان نوح و برخوردها و مباحثات او با کافران است و هدف آن بیان نشانه های خدا و عذاب الهی بر اهل باطل و هشدار به مشرکان مکه و تسلی به پیامبر و مؤمنان است. سوره نوح بعد از اسراء و قبل از هجرت پیامبر به مدینه حدود سال نهم یا دهم بعثت می باشد و بعد از سوره نحل نازل شده است. با توجه به اینکه سوره نوح در مکه نازل شده، و پیامبر و مسلمانان اندک آن زمان در شرائطی مشابه شرائط زمان نوح و یارانش قرار داشتند، مسائل زیادی را به آنها می آموزد، و یکی از اهداف سوره از ذکر این ماجرا همین بوده است. این سوره سبب تسلی خاطر برای پیامبر و مؤمنان نخستین و افراد مشابه آنها است که در برنامه های خود به لطف خدا دلگرم و در برابر مشکلات و سختیها صابر و شکیبا باشند. به تعبیر دیگر این سوره ترسیمی است از بیان مبارزه دائمی طرفداران حق و باطل و برنامه هایی که طرفداران حق در مسیر خود باید به کار بندند) به نام خداوند بخشنده و مهربان.

دعوت و پیام نوح

1. ما نوح را به سوی قومش فرستادیم و گفتیم: «قوم خود را انذار کن پیش از آنکه عذاب دردناک به سراغشان بیاید!»
2. نوح گفت: ای قوم من! من برای شما بیم رسانی آشکارم.
3. خدا را عبادت کنید و از او بترسید و مرا اطاعت نمایید،
4. تا خدا گناهانتان را ببخشد و تا رسیدن مرگ حتمی، مهلتتان بدهد. کاش می دانستید که اجل الهی وقتی برسد، به تاخیر نمی افتد!

5. سرانجام نوح شکایت کرد: پروردگارا! من شب و روز قوم خود را به سوی تو دعوت کردم؛
6. ولی دعوتم جز فرار از حق، فایده‌ی برای آنها نداشت!
7. من هر بار آنها را دعوت می‌کردم تا تو آنها را بیامیزی، آنان انگشت‌های خود را در گوش‌هایشان می‌گذاشتند، جامه‌هایشان را بر سر می‌انداختند، بر نشنیدن و مخالفت با حرف‌هایم مُصر بودند و دعوتم را متکبرانه رد می‌کردند!
8. و پیامم را بصورت علنی و سری و در جمع‌های عمومی و خصوصی، برای آنها بیان کردم.
9. و گفتم: "از خدا آمرزش بخواهید که او بسیار آمرزنده است،
10. تا باران فراوان بر شما بیارد،
11. و اموال و اولادتان را زیاد کند و باغ‌های سرسبز و نه‌رهای پرآب در اختیارتان قرار دهد!
12. شما را چه شده است که به عظمت خدا امید و باور ندارید؛
13. در حالی که خداوند شما را مرحله به مرحله از نطفه گرفته تا بصورت انسان کامل خلق کرد.
14. مگر نمی‌دانید که خدا چطور هفت آسمان را طبقه طبقه آفرید،
15. و در آسمان ماه را تابان و خورشید را درخشان قرار داد؟!
16. و شما را، به نوعی، از عناصر زمین رویاند،
17. باز شما را به درون زمین باز می‌گرداند و آنگاه در قیامت از آن بیرون می‌آورد.
18. و اینکه خدا زمین را فرش زیر پایتان کرده،
19. تا در راه‌های فراخ آن سفر کنید"

20. نوح ادامه داد: «خدایا، قومم از من فرمان نبردند و دنبال کسانی راه افتادند که اموال و اولادشان چیزی جز ضرر برایشان نداشت؛
21. و بزرگان گمراهان، برای گمراهی شان، دست به نیرنگی بسیار بزرگ زدند،
22. و گفتند: هرگز معبودهای تان را رها نکنید، و از بت های وَدّ، سُوَاع، یَعُوْث، یَعُوْق و نَسْر دست بردارید.
23. آنها بسیاری از مردم را گمراه کردند، پروردگارا! تو هم ستمکاران را جز گمراهی نیفز!

پایان قوم لجوج نوح

24. سرانجام، قوم نوح به خاطر گناهانشان در آب طوفانی غرق شدند، و به دوزخ وارد شدند، و جز خدا برای خود یار و یابوری پیدا نکردند، تا آنها را کمک کنند.

دعای نوح برای قومش

25. نوح گفت: «خدایا، هیچ کدام از این کافرها را روی زمین باقی نگذار،
26. زیرا اگر آنها را باقی بگذاری، بندگان را گمراه می کنند و جز نسلی فاجر و کافر نمی زاینند!
27. خدایا، مرا و پدر و مادرم را و هر مؤمنی را هم که وارد خانه ام می شود و همه مردان و زنان باایمان را بیامرزد. بدکارها را هم هرچه بیشتر دچار هلاکت کن.»

سوره جن

سوره جن هفتاد و دومین / چهلمین سوره قرآن کریم، دارای 28 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "جن" به خاطر آیه اول آن است که در آن

آمده است که گروهی از جنّ به قرآن گوش دادند و از قرآن خوشش آمده است. هدف از این سوره یادآوری توحید، معاد و نبوت؛ و همچنین بیان این نکته است که نفوذ اسلام و قرآن فراتر از قلمرو انسانی است و شامل جن نیز می شود. تاریخ نزول سوره جنّ در ما بین هجرت مسلمین به حبشه و اسراء است و سوره در سفر مراجعت پیامبر از طائف (که حضرت در سال دهم بعثت برای دعوت اهل طائف به اسلام، به آن جا مسافرت فرموده بود)، این سوره بعد از سوره اعراف نازل شده است. سوره جنّ فضای ایمان آوردن جنیان را ترسیم کرده است ولی از آیات این سوره معلوم نمی شود که رسول خدا جن را دیده است،

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

گوش دادن جن ها به قرآن

1. ای پیامبر بگو: به من وحی شده که گروهی از جنیان به آیه های خدا خوب گوش داده اند و گفته اند: ما کلام جالب و شگفت آوری شنیدیم،
2. که به راه کمال و راست هدایت می کند، پس ما به آن ایمان آوردیم و هرگز کسی را شریک پروردگار خود قرار نمی دهیم.
3. مقام خدا والا و بلند است. او برای خودش همسر و فرزندی انتخاب نکرده است؛
4. ولی احمق ما جنیان مانند ابلیس درباره خدا حرف های ناحق می زند!
5. ما فکر می کردیم انسان ها و جن ها هیچ وقت به خدا دروغ نمی بندند،
6. و نیز مردانی بودند از آدمیان که به مردانی از جن پناه می بردند و آنگاه بر طغیان جن ها افزوده می شد.
7. آدم ها هم مثل شما جن ها، خیال می کردند که خدا بعد از عیسی کسی را به پیامبری نمی فرستد.

8. ما برای کسب اخبار جدید به آسمان رفتیم؛ ولی دیدیم که پر از محافظان قوی و شهاب‌سنگ است!

9. ما پیش از این، در آسمان می نشستیم تا استراق سمع کنیم؛ ولی حالا هر کسی استراق سمع کند، شهاب سنگی را در کمین خود می یابد.

10. و اکنون با این اوضاع جدید ما نمی دانیم آیا اراده شری درباره اهل زمین شده یا پروردگارشان خواسته است آنها را هدایت کند؟!

11. در میان ما بعضی درستکاریم و بعضی هم درستکار نیستیم. بله، هر کدام ما به یک راهی روانیم!

12. حالا که فکر می کنیم، می بینیم ما، نمی توانیم حریف خدا در زمین شویم و از دستش فرار کنیم.

13. پس همین که قرآن هدایتگر را شنیدیم، به آن ایمان آوردیم؛ چون آن‌هایی که به خدا ایمان بیاورند، از کم شدن ثواب یا دچار شدن به عذاب نمی ترسد.

14. بله، از میان ما جن‌ها، بعضی مسلمان هستیم و بعضی هم منحرف. پس کسانی که مسلمان و تسلیم دستورات خداوند است، راه درست را یافته و خواهان کمال‌اند؛

15. اما منحرفان هیزم جهنم‌اند!

پایداری در راه درست باعث وفور نعمت

16. و همچنین بر من وحی شده است که اگر جن و انس در راه درست پایداری کنند به آنها آسایش می دهیم و آبی گوارا می چشانیم.^۱
17. تا آنها را امتحان کنیم. آن‌هایی هم که از یاد الهی رو بگردانند، خدا آنها را گرفتار عذاب سخت می‌کند.

فقط عبادت خدا

18. و به من وحی شده است که مساجد و اعضای هفت گانه سجده از آن خداست؛ پس در مساجد و با اعضای هفت گانه تنها او را عبادت کنید و با وجود خدا کسی دیگری را نپرستید،^۲
19. وقتی محمد، بنده خدا، به نماز می‌ایستاد، جن و انس در اطراف پیامبر جمع می‌شدند و ازدحام می‌کردند.^۳
20. بگو: من فقط پروردگارم را می‌پرستم، و هیچ کس را شریک او قرار نمی‌دهم.
21. بگو: «من اختیار ضرر و بدبختی و یا سود و خوشبختی شما را ندارم.»
22. بگو: من هم اگر از خدا نافرمانی کنم هیچکسی مرا در برابر خدا حمایت نمی‌کند و جز او هیچ پناهگاهی سراغ ندارم.

^۱ . این آیه درباره کفار قریش نازل شده هنگامی که هفت سال از برای آن‌ها باران نباریده بود.

^۲ . عده ای به رسول خدا گفتند: یا رسول الله ما چگونه به مسجد تو داخل شده و به نماز با تو موفق شویم. در صورتی که راه‌های ما دور و دراز است، خداوند این آیه را نازل فرمود و تمام مساجد را به خود مربوط دانست و فرمود: در هر مسجدی نماز بگذارید، مال خداوند است.

^۳ . این اجتماع یا از روی شوق و یادگیری بودند و یا از روی تمسخر و اذیت کردن و یا ترکیب از هر دو.

23. وظیفه‌ام فقط معرفی خدا و رساندن پیام‌های اوست. آن‌هایی که با خدا و رسولش مخالفت کنند، نصیبشان آتش جهنم است که همیشه در آن ماندنی‌اند!

24. آنها شما را ضعیف می‌شمارند، تا زمانی که آنچه را به آن‌ها وعده داده‌اند، با چشم خود ببینند، آنگاه فوری می‌فهمند چه کسانی حامیانشان ضعیف‌تر و تعدادشان کمتر است!»

25. بگو: «من نمی‌دانم عذابی که به شما وعده داده‌اند، نزدیک است یا خدا وقت دیرتری برایش تعیین کرده است؟!»

26. خداوند، آگاه به غیب است و کسی بر غیب او آگاه نیست.

27. مگر آن‌هایی را که به پیامبری انتخاب کند که در آن صورت، از پیش رو و پشت سرشان محافظانی می‌فرستد.

28. تا معلوم کند که پیام‌هایش را کامل به مردم می‌رسانند. البته او خودش احاطه دارد و مراقب پیام‌های پیش‌پیامبران هست و حساب هر چیز را به‌دقت دارد.»

سوره مزمل / جامه به خوپیچیده

سوره مزمل هفتاد و سومین / سومین سوره قرآن کریم، دارای 20 آیه و مکی می‌باشد. نام گذاری سوره به "مزمل" به خاطر آیه اول آن است که در آن مزمل به معنای «جامه به خود پیچیده» آمده است. هدف از این سوره مانند سایر سوره‌های مکی یادآوری توحید، معاد و نبوت و اهمیت نماز شب و قرائت قرآن است که در آن همچنین به برنامه‌ای عبادی، اجتماعی و اقتصادی برای آماده ساختن پیامبر و مسلمانان اشاره شده است. این سوره ما بین ابتداء وحی و هجرت مسلمین به حبشه و بعد از سوره ن وَالْقَلَم نازل شده است. با توجه به اینکه سوره مزمل از نخستین سوره‌هایی است که در اول بعثت نازل شده

است فضایی را که خداوند متعال برای پیامبر ترسیم می نماید فضای آمادگی روحی و روانی و همت مضاعف برای پذیرش مسئولیتی بس عظیم می باشد.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

دستور به نماز شب و قرائت قرآن

1. ای جامه به خود پیچیده،^۱
2. بیشتر شب را شب زنده داری کن،
3. حدود نصفش را، یا کمی کمتر،
4. یا کمی بیشتر، و با ترتیل و شمرده شمرده قرآن بخوان؛
5. زیرا ما قرآنی را بر تو نازل می کنیم که علم به حقایق، عمل به معارف و تبلیغ احکامش دشوار و سنگین است!
6. بدون شک عبادت در دل شب، محکم تر و پایدارتر و گفتار در آن استوارتر و پخته تر است.
7. کارهای تو در روز بسیار است.
8. و نام پروردگارت را یاد کن و از همه چیز دل بُر و تنها به او دل بسپار.

تکیه بر خدا و صبوری بر آزار مشرکان

9. همان پروردگار مشرق و مغرب عالم، که بجز او معبودی نیست پس فقط او را و کیل خود بگیر و فقط به او تکیه و توکل کن.

¹ پیامبر خدای عت علی خود را شروع کرده است. مشرکان تبلیغات سنگینی برضد او به راه انداخته اند و حضرت از دست کفار و مشرکان و آزار و اذیت آنها به تنگ آمده است. شبی پیامبر رواندازی به خود پیچیده و به فکر فرو رفته بود، آنگاه این آیات نازل می شود.

10. و بر گفتار و آزار مشرکان صبور باش و از آنان به شیوه ای پسندیده دوری کن،
11. ای محمد! سرمایه داران که رسالت را تکذیب می کنند، به من واگذار کن و به آنها کمی مهلت بده.
12. که نزد ما غل و زنجیر و آتش سوزان جهنم،
13. و غذایی گلوگیر و عذابی دردناک است،
14. همان روزی که زمین و کوهها به لرزه دربیایند و کوهها همچون تپه ای از ریگ روان بشوند.
15. ما برای شما پیامبری را فرستادیم که شاهد بر شماست؛ همان طور که برای فرعون پیامبری را فرستادیم،
16. فرعون با آن پیامبر مخالفت کرد ما هم او را سخت مجازات کردیم.
- سختی روز قیامت کودک را پیر می کند**
17. اگر شما امروز کفر بورزید، پس چگونه خود را از عذاب روزی که کودکان را پیر می کند، حفظ می کنید؟!
18. آسمان به خاطر شدت کوبندگی آن روز به هم می ریزد و شکافته می شود، وعده خدا حتمی است.
19. این یک یادآوری است؛ بنا بر این هر کسی بخواهد، راهی به سوی پروردگارش انتخاب می کند.
- از عبادت تا کسب روزی حلال و کمک به دیگران**
20. خدا خوب می داند که تو و گروهی از کسانی که با تو هستند، گاهی نزدیک به دوسوم شب و گاهی نصف و گاهی یک سومش را شب زنده داری می کنید؛ و خدا که خود اندازه شب و روز را مقدر می گرداند، می داند که شما هرگز نمی توانید مقدار دقیق دوسوم و

نصف و یک سوم شب را محاسبه کنید، لذا خدا بر شما لطف کرد و آسان گرفت. بنابراین هر چقدر در توان شما بود، قرآن بخوانید. همچنین، خدا می‌داند که بعضی‌هایتان مریض می‌شوید و بعضی‌هایتان دنبال روزی حلال به مسافرت می‌روید و بعضی‌هایتان هم در جهاد شرکت می‌کنید. پس هر چقدر برای شما ممکن بود قرآن بخوانید و نمازهای واجب را بخوانید و زکات پردازید و به خدا، قرض الحسنه بدهید و هر کار خوبی که برای خودتان پیشاپیش بفرستید، آن را نیکوتر و دارای اجری بزرگ تر نزد خدا خواهید یافت؛ و از خدا طلب آمرزش کنید، بدون شک، خدا بسیار آمرزنده و مهربان است.^۱

سوره مدثر / جامه به خوبی‌چیده

سوره مدثر هفتاد و چهارمین / چهارمین سوره قرآن کریم، دارای 56 آیه و مکی می‌باشد. نام گذاری سوره به "مدثر" مانند مزل به خاطر آیه اول آن است که در آن مدثر به معنای «جامه به خود پیچیده» آمده است. هدف از این سوره مانند سایر سوره های مکی یادآوری توحید، معاد و نبوت و دعوت پیامبر اسلام به قیام و اعلام رسالت به صورت علنی است. نزول سوره مدثر ما بین ابتداء وحی و هجرت مسلمین به حبشه و بعد از سوره مزل است. بعثت پیامبر فضای شهر مکه را شدیداً تحت تاثیر قرار داده بود با توجه به اینکه آوازه دعوت و نبوت پیامبر حتی به خارج از شهر مکه هم رسیده بود مشرکان عرب در آستانه موسم حج جمع شدند، و سران آنها مانند ابوجهل، ابوسفیان،

¹. پیامبر و اصحابش تمام اوقات شب را به خواندن نماز می پرداختند به قسمی که پاهای آنان متورم شده بود. بعد این آیه برای تخفیف در عبادت نازل گردید.

ولیدبن مغیره، نضرین حارث، و ... به مشورت پرداختند که در برابر سؤالات مردمی که مردم در باره ظهور پیامبر اسلام ص شنیده اند چه بگویند؟ بعد از گفتگو به اینجا رسیدند که بهتر از همه این است که بگویند محمد ساحر است زیرا یکی از آثار پدیده سحر جدایی افکندن میان زن و شوهر و پدر و فرزند است، و پیامبر با عرضه آئین اسلام چنین کاری را انجام داده بود! این سخن به گوش پیامبر رسید و سخت ناراحت شده و غمگین به خانه آمد و در بستر آرمید که آیات فوق نازل شده و او را دعوت به قیام و مبارزه کرد.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای کسی که روانداز بر خود کشیده‌ای،
2. برخیز! و به مردم هشدار بده،¹
3. و پروردگارت را به بزرگی یاد کن،
4. و لباس را پاکیزه کن، و دامنت را از کارهای بد پاک نگه‌دار،²
5. و از ناپاکی و اخلاق زشت دوری کن،
6. و بر سر کسی منت نگذار و کارهایت را بزرگ نبین،
7. و به خاطر خدا صبوری کن.
8. هنگامی که در «صور» دمیده شود،
9. آن روز، روزی بسیار سخت است،

¹ . شان نزول آیه 2 تا 7: ولید بن مغیره غذائی ترتیب داد و قریش را دعوت کرد وقتی که غذا را خوردند، ولید گفت: درباره این مرد (محمد) چه عقیده دارید؟ بعضی گفتند: او جادوگر است، برخی گفتند: کاهن است. عده ای دیگر گفتند: او شاعر است. بعضی گفتند: ساحر است. این سخنان به گوش رسول خدا رسید، غمگین شد و سر را به زیر انداخت و به طرف محل استراحت خویش رفت که بیمار آمد، آیات یا أَيُّهَا الْمُدْتِرُّ، فُمْ فَأَنْذِرْ تا آخر این آیات نازل شد.

² . امام صادق علیه السلام فرمود: منظور از «وَأَيُّهَا الْفَطَهْرُ» آن است که لباس خود را کوتاه کن. زیرا در جاهلیت، بزرگان لباس ها را به قدری بلند می‌گرفتند که قسمتی از آن بر روی زمین کشیده می‌شد.

10. برای کافران اصلاً آن روز، آسان نیست،

مبارزه ولید بن مغیره با پیامبر و قرآن

11. مرا تنها بگذار با آن کسی که او را آفریدم،¹

12. و ثروت فراوانی در اختیارش قرار دادم،

13. و اولادی آماده به خدمت به او دادم،

14. و همه وسایل زندگی را، برایش فراهم کردم.

15. باز هم طمع دارد که به او بیشتر بدهم،

16. اما به هیچ وجه! چون که او با آیه‌های ما دشمنی دارد.

17. به زودی او را به گردنۀ صعب العبوری می‌کشانم و به کیفر طاقت

فرسای مبتلا می‌کنم!

18. چرا که او برای مبارزه با قرآن اندیشید و نقشه کشید.

19. مرگ بر او باد، چگونه او اندیشید و نقشه کشید.

20. باز هم مرگ بر او باد، که چگونه او اندیشید و نقشه کشید.

21. سپس نگاه کرد،

22. سپس روی ترش کرد و با عجله نقشه اش را پیاده کرد.

1. این آیه تا آیه 26 درباره ولید بن مغیره نازل شده است. وی ده پسر و هزاران دینار و باغ های متعدد در مکه و طائف داشته است. در نزدیکی مسجدالحرام مرکزی به نام «دار الندوه» بود که مشرکان برای مشورت در آن جمع می‌شدند. ولید بن مغیره که فردی سرشناس و به داشتن عقل و درایت معروف بود، در مجلسی در آن مرکز گفت: بیایید برای مقابله با محمد، حرف‌های خود را یکی کنیم و به زائران کعبه درباره محمد يك پاسخ بدهیم. يك نفر گفت: می‌گوییم: محمد شاعر است، دیگری گفت: می‌گوییم: او کاهن است، سومی گفت: می‌گوییم: او مجنون است. ولید چهره در هم کشید و گفت: ما شعرهای بسیاری شنیده‌ایم اما سخن محمد شباهتی به شعر ندارد، و در او اثری از جنون نیست و کلامش نیز با کاهنان تفاوت دارد. بالاخره تصمیم گرفتند که بگویند: محمد ساحر است و میان افراد خانواده جدایی می‌اندازد و حتی در يك خانه، کسانی که به او ایمان آورده‌اند از سایر اعضای خانواده جدا می‌شوند.

23. سپس از حق روی گردانید و تکبر ورزید،

24. و سرانجام گفت: این قرآن چیزی جز سحری همچون سحرهای پیشینیان نیست!

25. این قرآن جز سخن بشر نمی باشد،

26. و من به زودی ولید را به دوزخ می آورم،

جهنم با نوزده مأمور

27. و تو ای محمد! نمی دانی که جهنم چیست!

28. جهنم آتشی است که نه چیزی باقی می گذارد و نه چیزی را رها می کند، و نه زنده می گذارد و نه می میراند و پیوسته زجرکش می کند.
29. پوست را به کلی می سوزاند و بر اثر سوختگی، انسان کاملاً تغییر می کند.

30. مأمورین جهنم نوزده نفرند،¹

31. ما مأموران جهنم را فقط از فرشته‌ها انتخاب کرده‌ایم. از تعدادشان هم خبر داده‌ایم، فقط برای امتحان کافرها تا اهل کتاب با دیدن همین مطلب در تورات و انجیل، به حقانیت قرآن پی ببرند و مومنان ایمانشان را بیشتر کنند. بله، تا اهل کتاب و مومنان شک به دل خود راه ندهند و تا بیماردل‌ها و کافرها به مسخره بگویند: «منظور خدا از گفتن تعداد مأموران که آن را نوزده نفر گفته چه بود؟!» این گونه خداوند هر کسی را بخواهد گمراه می سازد و هر کسی را هم

¹. هنگامی که ابوجهل شنید که دوزخ نوزده مأمور دارد، به یارانش گفت: هر ده نفر از شما یکی از آنها را مغلوب کند. یکی از زورمندان قریش گفت: من هفده نفر آنها را مغلوب می‌کنم و شما دو نفر بقیه را مغلوب کنید.

- بخواهد، هدایت می کند. البته تعداد لشکر خدا را فقط خودش می داند. بله، ذکر آن تعداد فقط برای به خود آمدن بشر است.
32. به هیچ وجه قرآن سحر نیست. به ماه قسم!
33. و قسم به شب وقتی که می رود و سحر می آید.
34. و قسم به صبح وقتی روشنایی اش را پخش می کند.
35. که بین پدیده های بزرگ، قرآن بی نظیر است،
36. و هشدار برای بشر،
37. و برای هر کس از شما که بخواهد در کار خیر و پیروی از قرآن پیش یا پس بیفتد.

دلیل بهشتی و جهنمی شدن انسان

38. هر کسی در گرو کارهایی است که انجام می دهد،
39. مگر اهل سعادت و کسانی که نام عملش به دست راستش داده می شود.
40. که در باغ های بهشتی از همدیگر،
41. از حال و روز گناهکارها می پرسند:
42. چه باعث شد که جهنمی بشوید؟
43. گناهکاران پاسخ می دهند: ما نماز نمی خواندیم،
44. و به فقرا و نیازمندان طعام نمی دادیم،
45. و همیشه با اهل باطل همنشین و همکاسه بودیم،
46. و روز قیامت را دروغ می دانستیم،
47. تا اینکه مرگ به سراغ ما آمد،
48. در این روز شفاعت کنندگان به حال آنها فایده ی ندارد.

پند گیری از قرآن

49. کفار را چه شده که از یادآوری‌های قرآن روگردان‌اند؟!
 50. انگار خرائی رم کرده‌اند،
 51. که از چنگال شیر درنده فرار می‌کنند،
 52. بلکه هر کدام از آنها توقع دارد خداوند یک کتابی اختصاصی و دعوت نامه ویژه برای آنها بفرستد.¹
 53. هرگز چنین نیست، بلکه در واقع آنها از آخرت نمی‌ترسند.
 54. هرگز چنین نیست که برای هر یکی جداگانه کتاب نازل شود؛ قرآن یک یادآوری برای همه است،
 55. تا هر کسی بخواهد از آن پند گیرد و هدایت گردد،
 56. و هیچ کس پند نمی‌گیرد مگر اینکه خدا بخواهد؛ کسی که پند می‌گیرد و هدایت می‌شود، اهل تقوا و اهل آمرزش است!

سوره قیامت/برخواستن از گور

سوره قیامت هفتاد و پنجمین / سی و یکمین سوره قرآن کریم، دارای 40 آیه و مکی می‌باشد. نام گذاری سوره به "قیامت" به خاطر آیه اول آن است که در آن خداوند به قیامت قسم خورده است. مهم‌ترین هدف سوره قیامت، بیان مسأله رستاخیز و حوادث هولناک آن است. این سوره ما بین هجرت مسلمین به حبشه و اسراء و بعد از سوره قارعه نازل شده است. این سوره در فضای انکار مشرکین نسبت به قیامت و معاد و به جهت جواب دادن به منکرین معاد بوده است.)
 به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قریش گفته بودند، اگر محمد راست می‌گوید. کاری بکنند که وقتی هر یک از ما صبح که از خواب بیدار شدیم. صحیفه‌ای زیر سر خود بیابیم که در آن برائت و امان نامه‌ای از آتش از برای ما باشد سپس این آیه نازل شد.

دوباره زنده شدن انسان در قیامت

1. قسم به روز قیامت،
2. و قسم به نفس ملامتگر، که شما دوباره زنده می‌شوید.
3. آیا انسان خیال می‌کند ما استخوان‌های پوسیده‌اش را جمع نمی‌کنیم؟!
 4. چرا، ما قادریم بر اینکه سرانگشتان او را هم راست و درست کنیم.
 5. انگیزه انکار قیامت این است که انسان می‌خواهد احساس آزادی کرده و جلویش باز باشد تا گناه کند!
 6. از روی مسخره می‌پرسد: روز قیامت کی واقع می‌شود؟
 7. پس زمانی که چشم‌ها خیره شود،
 8. و ماه تاریک و بی‌نور گردد،
 9. و خورشید و ماه یک‌جا جمع شوند،
 10. در چنین روزی انسان می‌گوید: راه فرار کجاست؟
 11. هرگز، پناهگاهی نیست،
 12. قرارگاه و مقصد نهایی در آن روز تنها به سوی پروردگار توست.
 13. در آن روز انسان نسبت به آنچه از پیش فرستاده و از سنت‌های خوب و بدی که به جا گذاشته است، آگاه می‌شود.
 14. بلکه انسان خودش از وضع خود بسیار خوب آگاه است،
 15. هرچند که عذرتراشی و بهانه‌جویی کند تا عذاب را از خود دور کند!

نگران حفظ قرآن نباش

16. ای پیامبر، هنگامی که قرآن به تو وحی می شود سکوت کن و زبانت را به تلاوت آن حرکت مده تا در خواندن آن شتاب کنی و آنچه را نخوانده ایم پیش از ما بخوانی تا از یاد نبری.¹
17. زیرا گردآوری و تلاوت آیات قرآن بر عهده ماست، و تو نگران حفظ آن نباش.
18. پس هرگاه ما قرآن را توسط جبرئیل بر تو خواندیم، تو خواندن آن را پیگیری و پیروی کن.
19. سپس مسلماً توضیح و بیان قرآن نیز بر عهده ماست.

دل بستن به دنیا و انکار قیامت

20. چنین نیست که قیامتی در کار نباشد؛ بلکه از این رو قیامت را باور ندارید که دنیای زودگذر را دوست دارید.
21. و آخرت را رها می کنید،
22. آن روز که قیامت برپا شود، چهره هایی زیبا و شادابند،
23. و به سوی خدا نگاه می کنند!
24. و چهره هایی هم عبوس و زشت است؛
25. چون یقین دارند که خداوند عذابی کمرشکن به سرشان می آورد.
26. بله، دنیا ارزش دل بستن ندارد؛ چون وقتی جان به گلو برسد،
27. گفته می شود: آیا کسی هست تا این بیمار را نجات دهد؟
28. و آن بیمار یقین می کند که دیگر وقت جدایی و رفتن است!
29. آن شخص از درد جان کندن و ناتوانی، پاهایش دور یکدیگر می پیچد!

1 : هر وقتی که به رسول خدا وحی می رسید، حضرت زبان خود را به حرکت درمی آورد تا آن را حفظ کند سپس این آیه نازل گردید.

30. در آن روز مسیر حرکت تنها به سوی پروردگار توسست و ناگزیر باید دنیا را ترک کرد.

مخالفت ابوجهل با پیامبر تا دم مرگ

31. وای به حال او که نه خدا، پیامبر، معاد و قرآن را تصدیق کرد و نه نماز خواند.¹

32. بلکه خدا، پیامبر، معاد و قرآن را تکذیب کرد و از آنها روی برگرداند.

33. آنگاه با تکبر و غرور به سوی خانواده اش بازگشت.

34. وای بر تو پس وای بر تو؛

35. باز هم وای بر تو! وای بر تو!

36. آیا انسان خیال می کند همین طور بی هدف رها می شود؟!

37. مگر همه وجودش از منی نبود که در رحم مادر جا گرفت؟!

38. سپس نطفه انسان، به لخته خونی تبدیل شد. آن وقت خدا خلقتش را کامل کرد؟!

39. و او را دختر یا پسر قرار داد؟!

40. حالا آیا این خدا قادر نیست که مردگان را زنده کند؟

سوره انسان

سوره انسان هفتاد و ششمین / نود و هشتمین سوره قرآن کریم، دارای 31 آیه و مدنی می باشد. نام گذاری سوره به "انسان" به جهت ذکر نام انسان در آیه اول و بیان اینکه خداوند متعال انسان را از عدم خلق کرده است می باشد. یادآوری رستاخیز و عذاب ها و نعمت های فراوان الهی و ارائه یک برنامه

¹. این آیات درباره ابوجهل بن هشام بن مغیره المخزومی نازل گردیده است.

خودسازی همراه با ایثار و عبادت از مهمترین اهداف این سوره است. سوره انسان ما بین صلح حدیبیه و جنگ تبوک و بعد از سوره الرحمن نازل شده است. سوره انسان در شهر مدینه و در جریان بیماری امام حسن و امام حسین نازل شده است. امام علی و حضرت فاطمه و فضّه خادم آنان (و طبق برخی احادیث حسنین) نذر کردند که پس از شفا سه روز روزه بگیرند. هنگام افطار نیازمندی بر در خانه آمد و غذا خواست و آنان ثلث غذای خود را به او دادند، سپس یتیمی آمد و ثلث دیگر را به او دادند و بعد از آن اسیری آمد و ثلث آخر غذای خود را به او دادند. در این هنگام سوره انسان (یا هجده آیه آن) نازل شد)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

آفرینش انسان از نطفه بی مقدار

1. قطعا بر انسان روزگاری گذشته که او در آن روزگار چیزی نبوده که نام انسان بر وی نهاده شود؛ آیا چنین نبوده است؟
2. ما انسان را از نطفه‌ای مرگب از اجزای مختلف و به صورت مرحله به مرحله خلق و شنوا و بینایش می‌کنیم.

نشان دادن راه برای انسان

3. ما راه را به او نشان دادیم، خواه شکرگزار باشد و پذیرا گردد یا ناشکری کند!

عذاب ناسپاسان و پاداش سپاسگزاران

4. ما برای کافران و ناسپاس ها، زنجیر و زولانه و شعله های سوزان آتش آماده کرده ایم!

5. ولی خوبان شکرگزار از پیاله‌ای می‌نوشتند که نوشیدنی آن دارای طبع خنک و بوی خوش است.¹
6. آن نوشیدنی گوارا از چشمه‌ای است که بندگان خدا از آن با لذت می‌نوشتند و هر جا بخواهند، جاری می‌شود!
7. آن خوبان به نذرشان وفا می‌کنند و از روزی که شرّش همه‌گیر است، می‌ترسند.
8. غذای خود را با آنکه نیاز شدید به آن دارند، به فقیر و یتیم و اسیر می‌دهند:
9. «فقط برای رضای خدا به شما غذا می‌دهیم و انتظار مزد و تشکری از شما نداریم؛
10. زیرا ما از پروردگار خود می‌ترسیم از روزی که بسیار غم‌بار و سخت است!»
11. پس خدا هم آنها را از شرّ آن روز حفظ می‌کند و با گرمی و گشاده‌رویی از آنها استقبال می‌کند.
12. و به پاس صبوری شان، باغ‌هایی بهشتی و لباس‌هایی ابریشمی به آنها پاداش می‌دهد؛
13. در آنجا بر تخت‌ها تکیه می‌زنند، درحالی که نه گرمایی شدید آفتاب در آنجا می‌بینند و نه سرمای سوزان.

¹. «حسن و حسین بیمار شدند، علی و فاطمه و فضه که خادم آنها بود نذر کردند که اگر آنها شفا یابند سه روز روزه بگیرند. حسنین شفا پیدا کردند و والدین بزرگوارشان همراه با فضه سه روز روزه گرفتند، و هنگام افطار در روز اول فقیر، در روز دوم یتیم و در روز سوم اسیری آمدند و اهلیت پیامبر افطاری خود را به آنها دادند و آنگاه آیات 5 تا 9 نازل شد.

14. درختان بهشتی بر سرشان سایه انداخته و چیدن میوه‌های درختان خیلی آسان است!
15. و در اطراف آنها ظرف‌هایی نقره‌ای و جام‌هایی بلوری را می‌چرخانند؛
16. ظرف‌های بلوری و نقره‌ای که به اندازه‌ی خواست و میل مهمانان پُر می‌شوند.
17. همچنین به بهشتیان از پیاله‌ای می‌نوشانند که نوشیدنی اش آمیخته با زنجبیل معطر بهشتی است،
18. از چشمه‌ای در بهشت که «سلسبیل» نامیده شود،
19. خدمتکارانی آماده برای خدمت دور بهشتیان می‌چرخند. وقتی به خدمت کاران نگاه می‌کنی، خیال می‌کنی مرواریدهایی پخش شده در مجلس‌اند.
20. در بهشت وقتی به اطرافت نگاه کنی، نعمتی فراوان و پادشاهی بزرگ می‌بینی.
21. بهشتیان و خدمت‌گزاران، لباس‌هایی خوش‌رنگ از انواع ابریشم نرم‌ونازک برتن دارند و با دست بندهای نقره آراسته شده‌اند. خدا نوشیدنی بسیار پاکیزه به آنها می‌نوشاند!
22. این پاداش شمامست و تلاش شما قابل تقدیر و تشکر است.
23. بدون شک، ما قرآن را به تدریج بر تو نازل کردیم،
24. بر حکم پروردگارت که قرآن بیانگر آن است، صبر کن و هیچ‌گاه از مردم گنهکار یا کافر اطاعت نکن.
25. هر صبح و شب، به یاد خدا باش.
26. قسمتی از شب را برای خدا سجده کن و مقدار طولانی از شب را به تسبیح خدا بپرداز.

27. البته مردم بی دین به دنیای زودگذر چسبیده‌اند و به روز طاقت‌فرسای قیامت بی‌اعتنایند!
28. ما آن‌ها را آفریدیم و بندبندِ بدنشان را محکم و قوی کردیم. البته اگر بخواهیم، به راحتی نسل‌های دیگری را به جایشان می‌آوریم.
29. بدون شک، این آیات قرآن یادآوری و پند است، پس هر که بخواهد به سوی پروردگار خود راه بیفتد.
30. و شما چیزی را نمی‌خواهید، مگر آن که خدا بخواهد که خداوند آگاه و حکیم است.
31. خدا هر که را بخواهد در رحمت خویش داخل می‌کند؛ اما برای ستمکاران عذابی دردناک آماده کرده است.

سوره مرسلات / فرستاده شده ها

سوره مرسلات هفتاد و هفتمین / سی و سومین سوره قرآن کریم، دارای 50 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "مرسلات" به خاطر آیه اول این سوره است که خداوند به ارسال فرشتگان پی‌درپی قسم یاد کرده است. مهم ترین محور سوره مرسلات واقعه رستاخیز و مقدمات و حالات افراد در آن روز است. سوره مرسلات ما بین هجرت مسلمین به حبشه و اسراء است و بعد از سوره همزه نازل شده است. سوره مرسلات درصدد اثبات معاد و تهدید منکرین آنست و آیه **وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ** ده بار در آن تکرار شده است، در این سوره با چندین طریق به وقوع قیامت استدلال شده و آخرت نیکوکاران و بدکاران به صورت مخصوصی ترسیم گشته است، این مطلب حاکی است که در وقت نزول آن، مسأله قیامت شدیداً از طرف مشرکان انکار شده و آن را افسانه حساب می کرده اند، شأن نزول سوره نیز همین مطلب است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

وقوع حتمی قیامت

1. قسم به فرشتگانی که پشت سرهم فرستاده می‌شوند،
2. و مثل باد دنبال مأموریتشان می‌روند،
3. و قسم به فرشتگانی که کتاب‌های وحی را باز می‌کنند،
4. و با آن کتاب‌ها، حق را از باطل جدا می‌کنند،
5. و وحی را به پیامبران می‌رسانند،
6. تا حجت را بر همه تمام کند و برای همه هشدار می‌باشد!
7. به همه این‌ها قسم که آنچه به شما وعده داده‌اند، حتماً اتفاق می‌افتد:
8. پس زمانی که ستارگان خاموش و بی‌نور شوند،
9. و آسمان‌ها به هم بریزد و شکافته شوند،
10. و زمانی که کوه‌ها متلاشی و روان گردند،
11. و زمانی که برای گواهی پیامبران بر کارهای مردم وقتی تعیین کنند!
12. این رخدادها برای چه روزی به تأخیر افتاده است؟
13. برای روز داوری و جدایی حق از باطل.
14. و تو چه میدانی که روز داوری و جدایی چیست؟
15. وای در آن روز بر تکذیب‌کنندگان و منکران قیامت؛
16. مگر ما گذشتگان را نابود نکردیم؟!
17. پس، آیندگان را هم به دنبال گذشتگان می‌فرستیم!
18. ما با مجرمین چنین رفتار می‌کنیم.
19. وای در آن روز بر تکذیب‌کنندگان و منکران قیامت؛
20. آیا شما را از نطفه ناچیز خلق نکردیم؟
21. و آن نطفه را مگر ما در رحم مادر قرار ندادیم؟
22. تا زمان معین.

23. بعد، توانایی خاصی به نطفه ندادیم؟! و از عهده این کار به خوبی
برنیامدیم؟!
24. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان و منکران قیامت؛
25. آیا مگر ما زمین را به اندازه گنجایش انسان،
26. برای زنده‌ها و مرده‌ها قرار ندادیم؟
27. و در آن کوه‌های استوار و سربه فلک کشیده قرار دادیم، و آبی گوارا
به شما نشانیدیم!
28. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان و منکران قیامت؛
29. به آنها گفته می‌شود: امروز به سوی آن دوزخی که تکذیب می
کردید، بروید.
30. بروید به طرف سایه دودی که دارای سه شاخه است.
31. که نه آن سایه دود، خنک می‌کند و نه جلوی شعله‌های آتش را
می‌گیرد!
32. شراره‌ها و شعله‌های آتش هنگام پرتاب، به اندازه یک قصر است.
33. گویا آن شراره‌ها و شعله‌ها مانند شتران زرد رنگ هستند.
34. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان و منکران قیامت؛
35. این روز، روزی است که منکران قیامت، حرفی برای گفتن ندارند.
36. و به آنها اجازه عذرخواهی داده نمی‌شود.
37. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان و منکران قیامت؛
38. امروز همان روز داوری و جدایی است که شما و پیشینیان را در آن
جمع کرده ایم.
39. پس اگر برای فرار از عذاب چاره و تدبیری دارید، آن را به کار
بگیرید.

40. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان و منکران قیامت؛

پاداش اهل تقوا

41. اهل تقوا در سایهٔ خنک درختان بهشت و کنار چشمه ها هستند.

42. و در میان انواع میوه هایی که اشتها داشتند باشند.

43. به آنها گفته می شود: به پاس کارهای خوبتان بفرمایید بخورید و

بیاشامید: نوش جان و گوارای وجودتان!

44. ما نیکوکاران را این گونه پاداش می دهیم

45. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان و منکران قیامت؛

ای کافران از زندگی دنیوی خود لذت ببرید که جهنم در پیش است

46. شما ای کافران و مشرکان! در این دنیا بخورید و کمی خوش باشید

که جهنم در انتظارتان است؛ زیرا شما گناهکارید.

47. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان و منکران قیامت؛

48. وقتی به آنها گفته شود: «نماز بخوانید و رکوع کنید»، نماز

نمی خوانند و رکوع نمی کنند!

49. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان و منکران قیامت؛

50. اگر آنها به قرآن ایمان نیاورند پس به کدام سخن بعد از آن ایمان می

آورند؟

جزء سی ام

سوره نبأ / خبر بزرگ

سوره نبأ هفتاد و هشتمین / هشتادمین سوره قرآن کریم، دارای 40 آیه و

مکی می باشد. نام گذاری سوره به "نبأ" به خاطر آیه دوم این سوره است که

از خبر عظیم می پرسد. محوری ترین هدف سوره نبأ تبیین مسئله معاد است. سوره نبأ بعد از اسراء و قبل از هجرت پیامبر به مدینه و بعد از سوره معارج نازل شده است. علت نزول سوره، این بود که رسول خدا، مکرر از روز قیامت خبر می داد و آن سبب گفتگو میان مشرکان و در نتیجه انکار قیامت می شد. در این سوره بعد از نقل اختلاف و انکار معاد، ابتدا نظام فعلی جهان و نظام زندگی تذکر داده شده و سپس ماجرای قیامت درباره مؤمنان و کافران بیان گردیده است. سوره در صدد اثبات قیامت از طریق قدرت خدا و قیاس آخرت به دنیا است، یعنی خدایی که نظام متقن فعلی را به وجود آورده، می تواند آن را در شکل دیگر و شرایط دیگری که همان قیامت است به وجود بیاورد. به نام خداوند بخشنده و مهربان.

سوال کفار از قیامت

1. کفار و مشرکان از چه چیز از یکدیگر سؤال می کنند؟!
2. از آن خبر بزرگ قیامت.
3. همان خبری که در آن اختلاف دارند!
4. هرگز سخن آنها درست نیست. به زودی می فهمند.
5. باز می گویم: هرگز سخن آنها درست نیست. به زودی می فهمند.

نعمت های الهی در دنیا و آمدن روز قیامت

6. مگر ما زمین را محل آرامش قرار ندادیم؟!
7. و کوه ها را همچون میخ هایی قرار ندادیم؟
8. و شما را بصورت یک جفت زن و مرد نیافریدیم؟.
9. و خواب شما را سبب آرامش قرار ندادیم؟.
10. و شب را مثل پوششی برای شما قرار ندادیم؟.
11. و روز را برای بدست آورد معاش و زندگی قرار ندادیم؟.

12. و بر بالای سر شما هفت آسمان محکم نساختیم؟
13. و در آن خورشید نور افشان و گرمابخش قرار ندادیم؟
14. و از ابرهای فشرده آب فراوان نفرستادیم؟
15. تا به برکت آب، دانه و گیاه،
16. و باغ‌هایی پردرخت، را برویانییم.
17. بدون شک، وعده ما با شما روز داوری و جدایی یعنی روز قیامت است!
18. روزی که در صور دمیده می شود و شما گروه گروه می آید،
19. و آسمان باز می شود و به صورت درهای متعددی در می آید،
20. و کوه ها به حرکت در می آید و مانند سراب می گردد،
21. بدون شک در آن روز، جهنم در کمین است!
22. خانه اصلی برای سرکش‌هاست،
23. که سالیانی دراز در آن خواهند ماند،
24. و در آنجا نه هوای خنکی وجود دارد و نه نوشیدنی گوارایی می‌چشند.
25. مگر آبی جوش و زرداب یعنی مایعی از چرک و خون،
26. این مجازاتی است موافق و مناسب با اعمالشان،
27. زیرا آنها اصلاً انتظار حساب و کتابی را نداشتند،
28. و آیات ما را به کلی تکذیب می کردند!
29. در حالیکه ما همه چیز را شمارش کرده و نوشته ایم،
30. پس بچشید که چیزی جز عذاب برای شما اضافه نمی کنیم،

پیروزی و نعمت های متقین در بهشت

31. به تحقیق که برای اهل تقوا پیروزی هست،
32. باغهای بهشتی و تاک های انگور،

33. و همسرانی زیبا و هم سن و سال،
34. و پیاله‌هایی لبریز از شراب ناب!
35. بهشتیان در آنجا، هرگز سخن بیهوده و دروغ نمی‌شنوند.
36. این پاداشی است از جانب پروردگارت که بخششی از روی حساب است.
37. همان پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن دو است، همان خدای رحمانی که هیچ‌کس در محضرش حق اعتراض ندارد!
38. در آن روز "روح" و فرشتگان به صف می‌ایستند و کسی سخن نمی‌گوید؛ مگر آن‌هایی که خدای رحمان به آن‌ها اجازه بدهد و حرف درست بگویند.
39. آمدن چنین روزی حتمی است؛ پس، هر که می‌خواهد، به طرف خدا راه بیفتد.
40. بدون شک، ما شما را از عذابی نزدیک ترساندیم؛ روزی که آدمی کارهایی را که قبلاً کرده است، می‌بیند و کفار می‌گویند: «ای کاش خاک بودم و به دنیا نیامده بودم.»

سوره نازعات / فرشتگان قابض ارواح

سوره نازعات هفتاد و نهمین / هشتاد و یکمین سوره قرآن کریم، دارای 46 آیه و مکی می‌باشد. نام گذاری سوره به "نازعات" به خاطر آیه اول این سوره است که به معنای فرشتگانی است که جان انسان‌ها را می‌گیرند. محوری‌ترین هدف سوره نازعات مسأله معاد و تأکید بر تحقق آن است. سوره نازعات بعد از اسراء و قبل از هجرت پیامبر به مدینه و بعد از سوره نبأ نازل شده است. علت و فضای متصور برای نزول سوره نازعات یکی به این خاطر بوده است که

مشركان معاد را به مسخره گرفته و آن را غير ممكن قلمداد کرده اند و ديگري سؤال مشركان از وقت قيامت بوده است كه هر دو در اين سوره آمده است.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

قسم به فرشتگان كه دوباره زنده مي شويد و اين براي سخت نيست

1. قسم به فرشتگاني كه به سختي جان انسان گنهكار را مي گيرند،
2. و قسم به فرشتگاني كه با نشاط و آساني جان مومنان را مي گيرند،
3. و قسم به فرشتگاني كه به سرعت براي انجام ماموريت خود حركت مي كنند،
4. و براي انجام ماموريت شان از يكديگر سبقت مي گيرند،
5. و قسم به فرشتگاني كه به اذن خدا امور مخلوقات را تدبير مي كنند؛
6. روزي كه زلزله همه چيز را بلرزاند،
7. و از پي آن لرزه، پس لرزه هاي ديگري رخ دهد.
8. دلها در آن روز سخت پريشان و ترسان است،
9. و چشم ها از ترس، بسته شده و فروافتاده است.
10. كفار مي پرسند: "آيا بعد از مرگ، دوباره زنده مي شويم؟!"
11. پس از اينكه استخوانهاي پوسيده اي شده ايم."
12. از روي ريشخندي مي گويند: «اگر اين طور باشد، اين برگشتن كه همه اش به ضرر است!»
13. اما زنده كردن مردگان براي ما سخت نيست؛ بلكه تنها با يك فرياد و دميدن در صور، صورت مي گيرد.
14. كه با آن، ناگهان همه در صحراي قيامت احضار مي شوند!

داستان موسی و طغیان فرعون

15. ای پیامبر! آیا داستان موسی به تو رسیده است؟!
16. وقتی که خداوند او را در سرزمین مقدس "طوی" صدا زد،
17. به سوی فرعون برو که او طغیان و سرکشی کرده است،
18. و به او بگو: «آیا می خواهی پاکیزه شوی؟!
19. و به سوی خدا راهنمایی ات کنم تا خداترس شوی و دست از طغیان برداری؟!»

20. موسی بزرگ‌ترین معجزه را به او نشان داد و تیاغش مار شد.
21. ولی فرعون، تکذیب و عصیان کرد!
22. او مجلس را ترک کرد و برای نابودی موسی تلاش می کرد.
23. بعد، مردم را جمع کرد و برای آنها سخنرانی کرد:
24. و گفت: «من صاحب اختیار و پروردگار برتر شما هستم!»
25. پس خدا او را به عذاب آخرت و دنیا گرفتار کرد.
26. در این داستان، برای هرکسی که از خدا بترسد، درس عبرتی است،

آفرینش دوباره شما سخت تر از خلقت آسمان نیست

27. آیا آفرینش دوباره شما سخت‌تر است یا آفرینش آسمان؟!
28. خدا سقف آسمان را بالا برد و به آن نظم داد!
29. شبش را تاریک و روزش را روشن گردانید،
30. بعدش هم زمین را وسعت داد،
31. و از آن آب و چراگاهش را بیرون آورد،
32. و کوه‌ها را در زمین محکم کرد،
33. همه اینها به خاطر استفاده شما و چهارپایان شما بوده است،

34. بنا بر این وقتی آن حادثهٔ بزرگِ قیامت واقع شود،
35. در آن روز، انسان به یاد تلاشهایش می افتد،
36. و جهنم را به هر بیننده‌ای نشان می دهند،
37. اما آن کسی که طغیان کرده،
38. و زندگی دنیا را بر آخرت مقدم داشته،
39. جایگاهش جهنم است،
40. و اما آن کسی که از مقام پروردگارش ترسیده و نفس را از هواپرستی بازداشته،
41. جایگاهش بهشت است،
42. از تو می پرسند که قیامت کی برپا می شود؟
43. تو را با یادآوری این سخن چه کار؟!
44. علم آن، نزد خدای توست،
45. وظیفهٔ تو فقط بیم دادن کسانی است که همواره از آن می ترسند،
46. آن گنهکاران وقتی قیامت را ببینند، انگار فقط کمتر از یک شب یا کمتر از یک روز در عالم دنیا و برزخ بوده‌اند! از بس قیامت برایش سخت است.

سوره عبس / چهره درهم کشید

سوره عبس هشتادمین / بیست و چهارمین سوره قرآن کریم، دارای 42 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "عبس" به معنی چهره درهم کشید از آیه اول این سوره است. اهداف اصلی سوره عبس، یادآوری توحید و معاد و اهداف فرعی آن، نشان دادن اهمیت قرآن کریم و ارزش های اخلاقی است. سوره عبس ما بین هجرت مسلمین به حبشه و اسراء و بعد از سوره نجم نازل شده است. این آیات درباره داستان ابن ام مکتوم نابینا نازل شد، که روزی بر

رسول خدا وارد شد و شخصی از بنی امیه نیز در آنجا بود آن شخص وقتی ابن مکتوم را دید چهره در هم کشید، و خدای تعالی او را مورد عتاب قرار داد که چرا از یک مردی فقیر چهره در هم کردی؟
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

نکوهش بی اعتنایی به فقیر نابینا

1. پیامبر/شخصی از بنی امیه باناراحتی صورتش را برگرداند،¹
2. وقتی ابن مکتوم مرد نابینا و فقیری آمد کنارش نشست تا حرف‌های پیامبر را بشنود!
3. و تو چه می دانی؟ شاید ابن مکتوم سخن پیامبر را شنید و به تقوا و پاکی رو آورد،
4. یا پند بگیرد و این پند و تذکر به حالش مفید باشد.
5. اما کسی که خود را از پند و قرآن بی‌نیاز می‌داند.
6. تو به او توجه و احترام می‌گذاری.
7. در حالی که اگر پاک و مسلمان نشود، گناهی بر تو نیست،
8. و اما آن کسی که با اشتیاق و کوشش به سراغ تو می‌آید،
9. و او از خدا می‌ترسد،
10. تو از او غافل می‌شوی و توجه نمی‌کنی.

1. دو تا شان نزول درباره این آیه نقل شده است: (الف) اهل سنت: شخصی به نام عبدالله بن امّ مکتوم که فردی نابینا بود، به مجلس پیامبر وارد شد، در حالی که آن حضرت با بزرگان قریش همچون ابوجهل و عتبّه جلسه داشت و آنان را به اسلام دعوت می‌کرد. او که نابینا بود و حاضران را نمی‌دید، مکرّر از پیامبر می‌خواست که قرآن بخواند تا او حفظ کند. لذا نوعی کراهت و ناراحتی در چهره آن حضرت ظاهر شد. در اینجا بود که آیات اولیه سوره عبس نازل شد و آن حضرت را مورد عتاب و سرزنش قرار داد. (ب) از امام صادق نقل شده که این آیات در شأن مردی از بنی امیه نازل شده که در محضر پیامبر بوده و به هنگام ورود ابن مکتوم، چهره در هم کشید و روی برگرداند.

11. این چنین برخوردی اصلاً خوب نیست، بی تردید این آیات قرآن برای همه مایهٔ پند و عبرت است.
12. و هر کس بخواهد از آن پند بگیرد!
13. این آیات در الواح پرارزشی ثبت است،
14. الواحی والا قدر و پاکیزه،
15. در دست سفیران الهی،
16. بزرگوار و نیکوکار،

انسان ناسپاس نگاه کند از چه آفریده شده است؟

17. مرگ بر این انسان که چه قدر ناسپاس است!
18. خداوند او را از چه چیز آفریده است؟!
19. او را از نطفهٔ ناچیزی آفرید، سپس به مهندسی او پرداخت و شکل انسانی به او داد،
20. آن گاه راه درست را برای او آسان ساخت،
21. آنگاه او را میراند و در گور گذاشت.
22. سپس هر وقت خدا بخواهد او را زنده می کند،
23. با این همه، او هرگز خدا را باور نکرده است؛ هنوز آنچه خدا به او فرمان داده انجام نداده است.

نگاه به تهیه خوراک

24. انسان باید به خوراک خود خوب نگاه کند:
25. ما از آسمان آب ریختیم،
26. سپس زمین را با رویدن گیاه شکافتیم،
27. و دانه در آن رویاندیم،

28. و انگور و سبزیجات،
 29. و زیتون و درخت خرما،
 30. و باغهای پردرخت،
 31. و میوه و چراگاه،
 32. برای استفاده شما و چهارپایانتان قرار دادیم،

آشفته‌گی انسان پس از صور دوم

33. هنگامی که صور دوم با صدای بلند بیاید،
 34. همان روزی که انسان از برادر و خواهرش،
 35. و از مادر و پدرش،
 36. و از زن و بچه اش فرار می‌کند،
 37. چون آن روز هرکس خودش آن قدر گرفتاری دارد که به فکر دیگری نیست،
 38. در آن روز صورت‌هایی نورانی‌اند،
 39. و خندان و خوش حال است.
 40. و صورت‌هایی هم غبار آلود،
 41. که سیاهی و تاریکی آن‌ها را پوشانده،
 42. آنان همان کافران فاجرند!

سوره تکویر / درهم پیچیدن

سوره تکویر هشتاد و یکمین / هفتمین سوره قرآن کریم، دارای 29 آیه و مکی می‌باشد. نام گذاری سوره به "تکویر" به معنی درهم پیچیدن از آیه اول آن گرفته شده که درهم پیچیده شدن و تاریک گشتن خورشید به عنوان یکی از نشانه‌های قیامت بیان شده است. هدف اصلی سوره تکویر یادآوری معاد و

دفاع از نبوت است. سوره تکویر ما بین ابتداء وحی و هجرت مسلمین به حبشه و بعد از سوره تبت / مسد نازل شده است. در آغاز نبوت هجمه ها و انواع تهمت ها نسبت به پیامبر و قرآن صورت می گرفت، دقت در آیات سوره تکویر هم همین امر را نشان می دهد که انکار معاد، نسبت دادن قرآن به تلقینات شیطان و نسبت جنون به آن حضرت، علت نزول این سوره بوده است. یکی از عادات بسیار بد جاهلیت این بود که به خاطر فقر یا احساس ننگ، گاهی دختران خود را زنده به گور می کردند. در آیات آغازین این سوره این امر مورد نکوهش قرار گرفته است.)

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

علائم قیامت

1. وقتی خورشید بی نور شود،
2. و ستارگان تاریک و خاموش گردد،
3. و کوه ها به حرکت درآیند،
4. و زمانی که شتر باردار و سایر اموال با ارزش رها و بی صاحب شود،
5. و زمانی که همه حیوانات وحشی محشور شوند،
6. و زمانی که دریاها آتش گیرند،
7. وقتی همجنس با همجنس پرواز کند یعنی خوبان را به خوبان و بدان را به بدان برسانند،

پرسیدن از دختران زنده به گور شده

8. و زمانی که از دختر زنده به گور شده پرسیده شوند:¹

¹ یکی از عادات بسیار بد جاهلیت این بود که به خاطر فقر یا احساس ننگ، گاهی دختران خود را زنده به گور می کردند.

9. که به چه گناهی کشته شدند؟
10. وقتی نامه‌های اعمال را باز کنند،
11. وقتی آتش جهنم شعله‌ور گردد،
12. و زمانی که بهشت برای ورود بهشتیان نزدیک آورده شود،
13. در آن هنگام، هرکس می‌داند چه چیزی را آماده کرده و با خود آورده است،

قسم به سیاره و شب و روز که این قرآن از جانب خدا است

14. قسم به سیاره‌های در حال گردش،
15. که به سرعت حرکت می‌کند و پنهان می‌شوند،
16. و قسم به شب هنگامی که تاریک می‌شود،
17. و قسم به صبح آنگاه که بدمد،
18. که این قرآن سخن جبرئیل فرشته‌ای بزرگواری است که از طرف خدا می‌آورد.
19. نیرومندی که نزد خداوند دارای مقام و منزلت است؛
20. فرشتگان گوش‌به‌فرمان جبرئیل است و او امین وحی است.
21. و رفیق شما دیوانه نیست،
22. پیامبر، جبرئیل را در افق روشن دیده است،
23. و در رساندن وحی به شما بخیل نیست،
24. و قرآن، کلام شیطان رانده شده نیست؛
25. واقعاً به کجا می‌روید؟!
26. این کتاب پند و عبرتی است برای جهانیان.
27. برای هرکس از شما که بخواهد به راه راست برود.
28. و شما نمی‌خواهید مگر آنچه را که پروردگار جهانیان خواسته باشد.

سوره انفطار / شکافته شدن آسمان

(سوره انفطار هشتاد و دومین / هشتاد و دومین سوره قرآن کریم، دارای 19 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "انفطار" از آیه اول این سوره گرفته شده اند که از شکافته شدن آسمان در آستانه ی رستاخیز سخن می گوید. محور اصلی سوره انفطار، رستاخیز و بیان نشانه ها و ویژگی های آن روز است. سوره انفطار بعد از اسراء و قبل از هجرت پیامبر به مدینه و بعد از سوره نازعات نازل شده است. سوره انفطار در اواخر دوران حضور پیامبر در مکه و قبل از هجرت آن حضرت به مدینه نازل شده است و با توجه به وضعیت آن روز که مشرکان به انکار قیامت می پرداختند خداوند متعال در جواب آنها این سوره را نازل کرد و به برخی از ویژگی های قیامت اشاره و سرنوشت افراد مؤمن و کافر و شرایط سخت آن روز را بیان کرده است. همچنین با توجه دادن انسان به نعمت های وجودیش و شکستن غرورش، انسان را برای معاد آماده می سازد.)
به نام خداوند بخشنده و مهربان.

ویژگی های قیامت

1. هنگامی که آسمان شکافته شود و بهم بریزد،
2. وقتی ستارگان پراکنده شود و از مدار خود خارج گردد،
3. وقتی دریاها متلاطم گردد و سونامی رخ دهد،
4. وقتی که گورها زیر و زبر گردند تا مردگان زنده بیرون آیند،
5. آنگاه هرکسی از کارهایی که انجام داده و پیش فرستاده و سنت های که بر جای نهاده است آگاه شود،

غرور انسان

6. ای انسان! چه چیزی تو را به پروردگار بزرگوارت مغرور و گستاخ کرده است؟
7. همان خدایی که تو را آفرید و سروسامان داده متعادل و منظم ساخت،
8. و تو را به هر شکلی که خواست درآورد،
9. هرگز این گستاخی درست نیست، بلکه بالاتر شما روز جزا و قیامت را هم تکذیب می کنید.
10. یقیناً نگهبان های مواظب شما هستند:
11. کاتبان ارجمند که اعمال شما را ثبت می کنند،
12. و آنچه انجام می دهید، دقیق می دانند.
13. بدون شک، خوبان غرق در نعمت بهشت اند،
14. و بدان غرق در عذاب جهنم،
15. که در روز جزا در آن می سوزند،
16. و هیچ گاه از آن غایب نمی باشند،
17. تو چه می دانی که روز پاداش چیست؟
18. باز تو چه می دانی که روز پاداش چیست؟
19. همان روزی که از دست کسی، برای کسی، کاری بر نمی آید و اختیار همه کارها به دست خداست!

سوره مطففین / کم فروشان

سوره مطففین هشتاد و سومین / هشتاد و ششمین سوره قرآن کریم، دارای 36 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "مطففین" از آیه اول این سوره گرفته شده اند که کم فروشان مورد نکوهش قرار گرفته است. هدف اصلی سوره مطففین یادآوری رستاخیز و عذاب ها و نعمت های آن روز

است. آخرین سوره ای است که در مکه نازل شده است و تاریخ نزول آن بعد از اسراء و کمی قبل از هجرت پیامبر به مدینه و بعد از سوره عنکبوت نازل شده است. بنابر نقلی نزول سوره مطففین در ابتدای ورود پیامبر به مدینه بود یا حداقل اوایل سوره در ابتدای ورود پیامبر به مدینه نازل شده است زیرا وقتی که رسول خدا وارد مدینه شد مردم آن از بدترین کم‌فروشان بودند، خداوند وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ را نازل فرمود. در نتیجه پیمانها را درست کردند. مردی به نام ابوجهنه در بازار مدینه دو پیمانها داشت: با یکی می خرید و با دیگری می فروخت، آیات در این زمینه نازل گردید. آیات پایانی سوره از آیه 29 به بعد درباره جمعی از مؤمنان و از جمله حضرت علی نازل شده که از کنار جمعی از کفار «مکه» گذشتند، آنها به علی و مؤمنان خندیدند و استهزا کردند، آیات مورد بحث نازل شد و سرنوشت این گروه کافر استهزا کننده را در قیامت روشن ساخت. همچنین نقل شده است که این آیات درباره افرادی همچون عمار، صهیب، خباب، بلال، و سایر فقراي مؤمنین که مورد استهزای مشرکان قریش همچون ابو جهل، و ولید بن مغیره، و عاص بن وائل، واقع می شدند، نازل شده است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

مذمت کم فروشی

1. وای به حال کم‌فروشان!¹
2. آنهايي که وقتی برای خود وزن می کنند، کامل می گیرند،

1. اهل مدینه کم‌فروشی می کردند تا این که این آیه نازل گردید و آنها بعد از نزول آیه وضع کیل و وزن خویش را اصلاح کردند.

3. و زمانی که برای مردم وزن می کنند، کم می گذارند،
4. آیا اینها یقین ندارند که دوباره زنده می شوند؟
5. در روز بزرگ،
6. روزی که همهٔ مردم در پیشگاه پروردگار جهانیان می ایستند!

بدکاران در قعر جهنم

7. هرگز چنین نیست که حساب و کتابی نباشد، بلکه سرنوشت بدکاران به قعر جهنم گره خورده است!
8. تو چه می دانی قعر جهنم چیست؟!
9. سرنوشتی حتمی است.
10. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!
11. همانهای که روز قیامت را تکذیب می کنند،
12. و تنها کسانی آن را تکذیب و انکار می کنند که متجاوز و گنهکارند،
13. همان هایی که وقتی آیات ما برای آنان خوانده می شود، می گویند: افسانهٔ پیشینیان است.
14. هرگز چنین نیست که آنها می گویند؛ بلکه آنها دلهایشان به خاطر رفتارشان زنگ زده است.
15. بله، هرگز چنین نیست! آن ها آن روز از لطف خدا محروم اند.
16. آنگاه آنها وارد جهنم می شوند.
17. سپس به آنها گفته می شود: این، همان چیزی است که تکذیب می کردید.

خوبان در بهشت

18. از آن طرف، سرنوشت خوبان واقعاً به درجه‌های عالی بهشت گره خورده است!
19. تو چه می‌دانی درجه‌های عالی بهشت چیست؟!
20. سرنوشتی حتمی است.
21. مقربان آن را مشاهده می‌کنند،
22. بدون شک، خوبان غرق در نعمت‌اند.
23. بر تخت‌ها تکیه کرده، منظره‌های بهشت را تماشا می‌کنند.
24. در چهره‌هایشان خوشنودی از این نعمت‌ها پیداست.
25. از شراب ناب دست‌نخورده سیرابشان می‌کند.
26. بعد از نوشیدنش، دهانشان بوی مُشک می‌دهد. بله، برای رسیدن به چنین چیزی است که علاقه‌مندان باید رقابت کنند.
27. این شراب ناب آمیخته با آبی از چشمه «تَسْنِیْم» است،
28. چشمه‌ای که مقربان درگاه الهی از آن می‌نوشند،
29. بدکاران در دنیا همیشه به مومنان می‌خندیدند،
30. و چون بر آنان می‌گذشتند از روی ریشخند به یکدیگر چشمک می‌زدند.
31. و وقتی به خانه‌هایشان برمی‌گشتند، خوشحال بودند از این که مومنان را مسخره کرده بودند!
32. و زمانی که مومنان را می‌دیدند می‌گفتند: اینها همان گمراهان هستند.
33. در حالی که آنها برای نگهبانی و فضولی کردن در کار مومنان فرستاده نشده بودند،
34. اما امروز، روزی است که مومنان به کافران می‌خندند،

35. بر تخت‌ها نشستند و تماشا می‌کنند،

36. تا ببینند که کفار چطور به خاطر کارهایشان جزا داده می‌شوند.

سوره انشقاق / شکافتن

سوره انشقاق هشتاد و چهارمین / هشتاد و سومین سوره قرآن کریم، دارای 25 آیه و مکی می‌باشد. نام گذاری سوره به "انشقاق" از آیه اول این سوره گرفته شده که کلمه انشقت به معنای شکافت در آن آمده است. محور اصلی سوره انشقاق، معاد و نشانه‌های رستاخیز و فرجام مؤمنان و کافران در آن روز است و به اهمیت قرائت قرآن نیز اشاره دارد. سوره انشقاق بعد از اسراء و قبل از هجرت پیامبر به مدینه و بعد از سوره انفطار نازل شده است. سوره، در جواب منکران معاد و برای اثبات معاد نازل شده است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

علائم قیامت

1. وقتی آسمان شکافته شود و به هم بریزد،
2. و از فرمان پروردگار خود اطاعت کند و باید چنین کند.
3. و وقتی زمین صاف و کشیده شود،
4. و هرچه در خودش دارد، بیرون بریزد و کاملاً خالی شود،
5. و از فرمان پروردگار خود اطاعت کند و باید چنین کند.
6. ای انسان! تو در راه پروردگارت تلاش می‌کنی و نتیجه آن را خواهی دید. / پروردگارت را ملاقات خواهی کرد.

خوشحالی کامیابها

7. اما آن کسی که نامه عملش را به دست راست او می‌دهند

8. به آسانی به حسابش رسیدگی خواهد شد،
9. و خوشحال و خندان به سوی خانواده اش بر می گردد،

ناراحتی ناکامها

10. و اما آن کسی که نامه عملش از پشت سرش به او می دهند.
11. به زودی فریاد می زند که من هلاک و بدبخت شدم،
12. و داخل دوزخ خواهد شد،
13. او در دنیا کنار خانواده اش خوشحال بود؛
14. چون خیال می کرد اصلاً پیش خدا بر نمی گردد و دوباره زنده نمی شود!
15. بلی، او باید باور می کرد که برمی گردد! پروردگارش به کارهای او
بینا و آگاه بود.
16. قسم به شامگاه/شفق،
17. و قسم به شب که موجودات را دور هم جمع می کند!
18. و قسم به ماه شب چهارده، که نورش کامل می شود،
19. که شما مراحل مختلف را طی کرده و سرانجام به دیدار خدا
نزدیک می شوید.
20. چرا کافران ایمان نمی آورند؟!
21. وقتی قرآن برای آنها تلاوت می شود، آن را نمی پذیرد و سجده
نمی کنند.
22. بلکه کافران آیات الهی را تکذیب می کنند!
23. خدا بهتر می داند آنچه را کافران در دل پنهان می کنند.
24. پس آنها را به عذابی دردناک خبر بده!

25. البته کسانی که ایمان بیاورند و کارهای خوب انجام دهند، خداوند پاداشی بی‌پایان نصیبشان می‌کند.

سوره بروج/برجها

سوره انشقاق هشتاد و پنجمین / بیست و هفتمین سوره قرآن کریم، دارای 22 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "بروج" از آیه اول این سوره گرفته شده است. هدف اصلی سوره بروج تقویت روحیه مؤمنان در برابر آزارهای مخالفان و هشدار به آنان است. سوره بروج در ما بین هجرت مسلمین به حبشه و اسراء و بعد از سوره شمس نازل شده است. در سوره بروج به آسمان و روز قیامت و شاهد و مشهود قسم یاد شده آن وقت واقعه ای بیان گردیده که در امت حضرت عیسی عده ای از پیروان حضرت در کانالی به علت مقاومت در دین توحید سوزانده شده اند، قهرا آن یک عینیت تاریخی بوده است و این نشان می دهد که به وقت نزول سوره، مؤمنان در مکه به دست مشرکان زیر شکنجه می رفته اند و این سوره می گوید: تنها شما نیستید که در راه خدا شکنجه می شوید، بلکه دیگران نیز چنین بوده اند خویشتان دار باشید که پیروزی از آن شماست، بنابراین غرض سوره تسلیت بر مؤمنان است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به آسمان دارای برج،

2. و قسم به روز موعود،

3. و قسم به شاهد یعنی پیامبر هر امت و مشهود یعنی اعمال هر امت؛

داستان اصحاب اخدود

4. لعنت و نفرین بر کسانی که آن خندق را برای سوزاندن مؤمنان حفر کردند؛¹
5. آن آتش شعله‌ور!
6. و خود در کنار آن برای تماشا نشستند بودند،
7. و بلایی را که بر سر مومنان آورده بودند، تماشا می کردند،
8. نفریشان از مؤمنان فقط برای این بود که آنان به خدای عزیز و حمید ایمان آورده بودند؛
9. همان خدایی که فرمانروایی آسمان‌ها و زمین در دست اوست و او شاهد بر همه چیز است.
10. کسانی که مردان و زنان مومن را شکنجه کردند و بعدش توبه نکردند، عذاب جهنم و آتش سوزان در انتظارشان است.
11. کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، برای آنها باغهایی در بهشت است که از زیر درختانش نهرها روان است این است کامیابی بزرگ.
12. بدون شک، مجازات پروردگارت بسیار سخت است،
13. اوست که موجودات را خلق می کند و بعد از مرگ، دوباره زنده می کند.
14. و او بسیار آمرزنده و دوستدار مؤمنان است،
15. صاحب عرش ارجمند است.
16. هر کاری را بخواهد، انجام می دهد.

¹. گروهی از کافران، گودالی را حفر کردند و آن را پر از آتش کردند، آنگاه مؤمنان را مخیر کردند یا از دین خود دست بردارند و یا خود را در آتش بیندازند، گفته می شود ماجرا در زمان ذونواس یهودی آخرین پادشاه حمیر در سرزمین یمن اتفاق افتاده است.

17. آیا داستان هلاک آن لشکر به تو رسیده است؟
18. لشکر فرعون و ثمود،
19. کافران همیشه مشغول تکذیب هستند،
20. و خدا از همه سو بر آنان احاطه و تسلط دارد،
21. بلکه این قرآنی با عظمت است،
22. که در لوحی محفوظ است.

سوره طارق / ستاره شب

سوره طارق هشتاد و ششمین / سی و ششمین سوره قرآن کریم، دارای 17 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "طارق" از آیه اول این سوره گرفته شده است. طارق به معنای کوبنده شب که ستاره ای درخشان است اشاره دارد. تاریخ نزول سوره در ما بین هجرت مسلمین به حبشه و اسراء و بعد از سوره بلد نازل شده است. نقل شده است که شبی ابوطالب با رسول خدا مشغول خوردن نان و شیر بود. ستاره دنباله داری در آسمان پدیدار گردید و پنهان شد. ابوطالب از این واقعه ترسید و به پیامبر گفت: ای پسر من، این چه منظره ای بود که دیدم. پیامبر گفت: ای عمو، ستاره ای بود که از آسمان انداخته شده و این آیت و نشانه ای از آیات پروردگار است سپس این آیات نازل گردید. به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به آسمان و ستاره شب!
2. تو چه می دانی ستاره شب چیست؟!
3. ستاره ای است درخشان،
4. هر کسی دارای نگهبانی است،
5. بنا بر این انسان باید ببیند که از چه چیز خلق شده است:
6. از آبی منی جهنده خلق شده است،

7. که از میان ستون فقرات و استخوان های سینه، یعنی رِجْم بیرون می آید.
8. خدا می تواند بعد از مرگ هم او را زنده کند؛
9. روزی که رازها برملا می شود،
10. آن وقت انسان نه توانی دارد و نه یآوری.
11. قسم به آسمان پر باران،
12. و قسم به زمین پُر گیاه!
13. که قرآن کلامی جداکننده حق از باطل است،
14. و هرگز شوخی نیست،
15. کافران همیشه بر ضدّ قرآن توطئه می کنند.
16. من هم توطئه شان را خنثی می کنم!
17. حال که چنین است کافران را مهلت ده؛ اندک زمانی به آنان فرصت بده که عذاب ما به آنها برسد.

سوره اعلیٰ / والاتر

سوره اعلیٰ هشتاد و هفتمین / هشتمین سوره قرآن کریم، دارای 19 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "اعلیٰ" از آیه اول این سوره گرفته شده است. اعلیٰ به معنای والاتر و بالاتر یکی از صفات خداوند است. تاریخ نزول سوره اعلیٰ در ما بین ابتداء وحی و هجرت مسلمین به حبشه و بعد از سوره تکویر نازل شده است. نقل شده است که روزی علی از رسول خدا پرسید: یا رسول الله! در رکوع خود چه بگویم پس از آن آیه "فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ" نازل شد سپس پرسید: یا رسول الله در سجود خود چه بگویم سپس آیه "سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى" نازل گردید.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای پیامبر! نام خدای بلندمرتبهات را به پاکی یاد کن؛
2. همان کسی که موجودات را آفرید و اجزای آنها را هماهنگ ساخت،
3. همان کسی که برای هر مخلوقی اندازه قرار داد و هدایت کرد،
4. همان کسی که گیاه و سبزه را در بهار و تابستان از دل خاک بیرون آورد،
5. سپس در خزان و زمستان آن را خشک و سیاه گردانید،
6. ای پیامبر! ما آیات قرآن را به زودی برای تو می خوانیم تا فراموش نکنی.
7. مگر آنکه خدا جز این بخواهد و شما چیزی را فراموش کنی، که آن را خدا نمی خواهد. او پیدا و پنهان را می داند،
8. و تو را برای آسان ترین راه برای تبلیغ، آماده می سازیم،
9. پس پی درپی به آنها پند بده؛ البته اگر این پند فایده دارد!
10. بدون شک، به زودی آن کسی که از خدا می ترسد، پند می گیرد،
11. و بدبخت ترین مردم از آن پنندهای شما، دوری می کند؛
12. همان کسی که در آتش بزرگ جهنم وارد می شود،
13. در آن آتش، نه مرده و نه زنده باقی می ماند،
14. بله، خوشبخت کسی است که خودش را اصلاح و پاک کند،
15. همان کسی که نام پروردگار خود را یاد کرد و نماز خواند،
16. ولی شما کافران، زندگانی دنیا را مقدم می دارید،
17. در حالی که، آخرت بهتر و پایدارتر است.
18. این سخنان در کتابهای پیشینیان آمده است؛
19. از جمله؛ در کتابهای ابراهیم و موسی.

سوره غاشیة هشتاد و هشتمین / شصت و هشتمین سوره قرآن کریم، دارای 26 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "غاشیة" از آیه اول این سوره گرفته شده است که به معنایی پوشاننده است. اهداف اساسی این سوره توحید و معاد است. تاریخ نزول سوره غاشیة بعد از اسراء و قبل از هجرت پیامبر به مدینه و بعد از سوره ذاریات نازل شده است. آیات آغازین این سوره درباره ناصبی ها نازل شده است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای پیامبر! آیا خبر آن واقعه فراگیر قیامت به تو رسیده است؟!
2. آن روز، بعضی ها شرمنده و سرافکنده اند؛
3. با آنکه در دنیا تلاش کرده و رنج برده اند،
4. به آتشی سوزان وارد می شوند و می سوزند،
5. از چشمه جوشان جهنم می نوشند،
6. غذایی جز خار بدبو ندارند،
7. که آن هم نه گوشتِ تنشان می شود و نه گرسنگی شان را برطرف می کند!
8. چهره هایی در آن روز شاداب و باطراوتند،
9. به خاطر تلاش دنیایی خود خوشحالند،
10. در بهستی عالی جای دارند،
11. که در آن سخن لغوی نمی شنوند،
12. در آن جا چشمه ای روان است،
13. در آن تختهای باشکوه و زیبا است،
14. و جامهایی نهاده شده و آماده.
15. و بالش هایی در ردیف هم چیده شده.

16. و فرش های فاخری گسترده،
17. پس آیا به شتران نمی نگرند که چگونه آفریده شده اند؟
18. و به آسمان که چگونه برپا شده؟
19. و کوه ها چگونه در جای خود نصب گردیده اند؟
20. و به زمین که چگونه گسترده شده است؟
21. پس تذکر بده که تو فقط تذکر دهنده ای!
22. و تو بر آنها سلطه گر نیستی،
23. مگر آن کسی که روی برگرداند و کافر شود،
24. پس خداوند او را به عذاب بزرگ تر عذاب کند،
25. به یقین بازگشت آنها به سوی ماست،
26. قطعاً حساب آنها بر عهده ماست.

سوره فجر/سپیده دم

سوره فجر هشتاد و نهمین / دهمین سوره قرآن کریم، دارای 30 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره به "فجر" از آیه اول این سوره گرفته شده است. تاریخ نزول سوره فجر ما بین ابتداء وحی و هجرت مسلمین به حبشه و بعد از سوره لیل نازل شده است. در باره شان نزول آیات پایانی سوره از 27 به بعد آمده است که در باره حضرت علی یا حمزه سید الشهدا و یا حبیب بن عدی نازل شده که کفار اهل مکه او را دار زدند و صورت او را به طرف مدینه قرار دادند.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به فجر یعنی صبح صادق،
2. قسم به شبهای دهگانه،
3. و قسم به زوج و فرد.

4. و قسم به شب وقتی که می رود،
5. در این همه قسم، قسم قانع کننده برای آدم عاقل هست؟!
6. آیا ندیدی که پروردگارت با قوم عاد چه کرد؟
7. با ارم که دارای ستونها و کاخهای بلند بود چه کرد؟
8. بناهایی که مثل آن در شهرهای دیگر ساخته نشده بود چه کرد؟!
9. و با قوم ثمود که در وادی خود صخره ها را شکافته و بریده بودند تا با آن کاخ بسازند؛ چه کرد؟
10. و با فرعون که حکومتی مقتدر داشت چه کرد؟!
11. همان هایی که در شهرها طغیان کرده بودند.
12. و در آنها بسیار فساد کردند،
13. از این رو، پروردگارت تازیانه عذاب را بر سر آنان کوبید؛
14. بدون شک، پروردگارت همیشه در کمین گاه است.
15. وقتی خدا برای امتحان کردن انسان به او عزت و نعمت می دهد، مغرورانه می گوید: «خدا عزیزم کرده است!»
16. اما وقتی خدا برای امتحان کردنش روزی اش را کم می کند، ناامیدانه می گوید: «خدا خوارم ساخته است!»
17. هرگز چنین نیست که شما فکر می کنید! بلکه شما یتیم را گرامی نمی دارید.
18. و همدیگر را به غذا دادن به فقیران تشویق نمی کنید،
19. و میراث یتیمان را یک جا میخورید.
20. و ثروت دنیا را بسیار دوست می دارید،
21. نه چنین نیست؛ روزی که زمین به شدت متلاشی و در هم کوبیده شود،

22. و فرمان پروردگارت فرا برسد و فرشتگان صف در صف حاضر شوند،
23. در آن روز، جهنم را حاضر کنند، آنگاه انسان در آن روز متذکر می شود ولی این تذکر چه سودی برایش دارد؟
24. می گوید: ای کاش! برای امروز چیزی از پیش فرستاده بودم.
25. در آن روز، کسی مثل خدا عذاب نمی کند؛
26. کسی هم مثل او به زنجیر نمی کشد!
27. خداوند به انسان مومن می گوید: ای نفس آرام و مطمئن،
28. به سوی پروردگارت در حالی که از او خشنودی و او هم از تو خشنود است، باز گرد.
29. پس در جمع بندگان خاصم وارد شو،
30. و به بهشتم قدم بگذار.

سوره بلد/شهر

سوره بلد نودمین / سی و پنجمین سوره قرآن کریم، دارای 20 آیه و مکی می باشد. نام سوره از آیه اول این سوره گرفته شده است. محور اصلی سوره، بیان دو راه اساسی در مسیر زندگی انسان و مشکلات و فرجام آنهاست. تاریخ نزول سوره ما بین هجرت مسلمین به حبشه و اسراء و بعد از سوره ق نازل شده است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به شهر مکه،
2. شهری که تو ساکن آن هستی،
3. و قسم به ابراهیم پدر این شهر و فرزندش اسماعیل!
4. ما انسان را در رنج و زحمت آفریدیم،
5. آیا انسان گمان می کند که هرگز کسی بر او دست نمی یابد؟!

6. می‌گویند: «مال زیادی در راه خدا از دست داده‌ام!»
7. آیا گمان می‌کند که هیچ کس او را ندیده است؟
8. آیا برای او دو چشم،
9. و یک زبان و دو لب، قرار ندادیم؟
10. و آیا او را به راه خیر و شرّ هدایت نکردیم؟
11. پس چرا انسان برای عبور از آن گردنهٔ سخت، تلاش نمی‌کند؟!
12. و تو چه می‌دانی آن گردنهٔ سخت چیست؟
13. آزاد کردن برده،
14. یا طعام دادن در روز گرسنگی و قحطی،
15. به یتیمی خویشاوند،
16. یا مستمندی به خاک سیاه نشسته؛
17. علاوه بر عبور از آن گردنه، جزو کسانی باشد که ایمان آورده‌اند و همدیگر را به صبر و مهربانی سفارش کرده‌اند.
18. چنین افرادی اهل سعادت و خوشبختی‌اند.
19. اما کسانی که آیه‌های ما را باور ندارند، اهل شقاوت و بدبختی‌اند،
20. و در محاصره آتشی شعله‌ور می‌باشند!

سوره شمس / خورشید

سوره شمس نود و یکمین / بیست و ششمین سوره قرآن کریم، دارای 15 آیه و مکی می‌باشد. نام گذاری سوره از آیهٔ اول این سوره گرفته شده است. این سوره بعد از سوره ذاریات نازل شده است. به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به خورشید و نور آن،
2. و قسم به ماه، وقتی به‌دنبالش می‌آید.

3. و قسم به روز، وقتی زمین را روشن می‌سازد.
4. و قسم به شب، وقتی زمین را می‌پوشاند و تاریک می‌کند.
5. و قسم به آسمان و کسی که آن را ساخت،
6. و قسم به زمین و کسی که آن را گسترش داد،
7. و قسم به نفس و کسی که آن را زیبا و منظم آفرید،
8. سپس راه بد و خوب را به وی الهام کرده، نشان داد،
9. خوشبخت شد هرکسی که تزکیه کرد و خود را ساخت،
10. و بدبخت شد هرکسی که خود را با گناه آلوده کرد.
11. قوم ثمود، پیامبرشان صالح را از سر سرکشی تکذیب کردند.
12. وقتی قذّار، بدبخت‌ترینشان برای کشتن شتر صالح اقدام کرد،
13. پیامبر خدا به قومش هشدار داد: «این ماده شتر را اذیت نکنید و نوبت آب‌خوردنش را رعایت کنید»؛
14. ولی آن قوم، صالح را تکذیب کردند و شترش را کشتند؛ پس پروردگارش آنها را به سزای گناهشان به عذاب گرفتار و با خاک یکسان ساخت.
15. و از عاقبت این کار هم باکی نداشت.

سوره لیل/شب

سوره لیل نود و دومین / نهمین سوره قرآن کریم، دارای 21 آیه و مکی می‌باشد. نام گذاری سوره از آیه اول این سوره گرفته شده است. این سوره بعد از سوره اعلی و درباره ابوالدحداح نازل شده است. مردی از انصار درخت خرمائی در خانه خود داشت که شاخه های آن به خانه همسایگان رسیده بود و آن‌ها از اثر فقر و پریشانی از خرمای آن می‌خوردند. آن مرد شکایت نزد رسول خدا برد. پیامبر فرمود: درخت خود را در آزاء درختی در بهشت به من بفروش.

آن مرد امتناع کرد. ابوالدحداح چون این سخن را شنید به پیامبر گفت: یا رسول الله من آن را در ازاء درختی در بهشت به شما می فروشم. پیامبر فرمود: درخت مال تو نیست. گفت: خواهم خرید لذا ابوالدحداح نزد آن مرد انصاری رفت و گفت: باغی در مدینه دارم آن را به تو می فروشم و آن یک درخت را به من بفروش، آن مرد حاضر شد. ابوالدحداح یک باغ را با یک درخت معاوضه کرد سپس نزد رسول خدا آمد و آن را در ازاء درختی در بهشت فروخت و این آیات نازل گردید.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به شب، وقتی زمین را می پوشاند و تاریک می شود!
2. و قسم به روز، وقتی روشن می شود!
3. و قسم به آن خدایی که نر و ماده را آفرید،
4. که تلاش های شما با هم فرق می کند:
5. اما کسی که برای رضای خدا از مال خود بخشید و تقوا پیشه کرد،
6. و وعده های خوب خدا را تصدیق و باور کرد،
7. ما او را در مسیر آسانی قرار می دهیم.
8. و اما کسی که از بخشش مال خود بخیلی کرد و خود را از خدا بی نیاز دانست،
9. و وعده های خوب خدا را تکذیب و انکار کرد،
10. ما او را در مسیر دشواری قرار می دهیم.
11. و زمانی که به هلاکت بیفتد، مالش به دردش نمی خورد،
12. بدون شک، هدایت کردن مردم بر عهده ماست،
13. دنیا و آخرت نیز از آن ماست،

14. بنا بر این من شما را از آتشی که شعله می کشد، می ترسانم،
 15. آتشی که جز انسان بسیار بدبخت وارد آن نمی شود و به آن نمی
 سوزد،
 16. همان کسی که آیات الهی را تکذیب کرد و از آن روی برگرداند،
 17. البته مردم باتقوا را از آن آتش دور می سازند؛
 18. همان کسی که مالش را در راه خدا می دهد تا پاک شود.
 19. و هدفش از کمک به نیازمندان جبران احسان آنها نیست، زیرا هیچ
 کس از آنها بر گردن او حق نعمتی ندارد که جبران آن لازم باشد.
 20. بلکه تنها هدفش جلب رضای پروردگار بزرگ اوست؛
 21. و بزودی راضی و خشنود می شود.

سوره ضحی / روز

سوره ضحی نود و سومین / یازدهمین سوره قرآن کریم، دارای 11 آیه و
 مکی می باشد. نام گذاری سوره از آیه اول این سوره گرفته شده است. این
 سوره بعد از سوره فجر نازل شده است. وقتی که وحی رسول خدا تا پانزده شب
 به تأخیر افتاد. عده ای از مشرکین گفتند: خداوند از محمد صرفنظر کرده و او
 را رها کرده است سپس این سوره نازل گردید.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به روز روشن،
2. و قسم به شب چون تاریک و آرام شود،
3. که پروردگارت نه تو را ترک کرده و نه از تو ناراحت است.
4. و بدون شک، آخرت برای تو از دنیا بهتر است،
5. خدا آن قدر به تو خواهد بخشید که راضی شوی!
6. آیا مگر خدا تو را یتیم نیافت پس به تو پناه داد؟

7. و تو را گمشده یافت و آنگاه راهنمایی و هدایت کرد،
8. و تو را فقیر یافت و آنگاه بی نیاز و ثروتمند ساخت،
9. پس یتیم را تحقیر نکن،
10. و گدا را از خودت دور نکن،
11. و نعمتهای پروردگارت را بیان کن!

سوره انشراح/سعه صدر

سوره شرح نود و چهارمین / دوازدهمین سوره قرآن کریم، دارای 8 آیه و مکی می باشد. نام گذاری سوره از آیه اول این سوره گرفته شده است. این سوره بعد از سوره ضحی نازل شده است و هر دو یک سوره محسوب می شود. در اوائل اسلام، مسلمانان در کمال فقر و سختی بسر می بردند و به خاطر فقر مشرکین آن ها را مورد سرزنش و ملامت قرار می دادند سپس این آیات نازل گردید.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای پیامبر، آیا مگر ما به تو شرح صدر ندادیم؟
2. و بار سنگین رسالت را از دوشت برداشتیم؟
3. آن بار سنگینی که پشت تو را شکسته بود،
4. و تو را پر آوازه کردیم؟
5. پس با هر سختی، آسانی است،
6. بدون شک، با هر سختی، آسانی است،
7. پس هنگامی که از کار تبلیغ فراغت می یابی به عبادت و دعا بکوش.
8. و فقط به پروردگارت رغبت و توجه داشته باش.

سوره تین/انجیر

نود و پنجمین / بیست و هشتمین سوره قرآن کریم، دارای 8 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده و بعد از سوره بروج نازل شده است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به انجیر و زیتون.
2. و قسم به طور سینا،
3. و قسم به این شهر امن مکه معظمه.
4. که ما انسان را به بهترین شکل آفریدیم،
5. سپس او را به خاطر گناه شان به مرتبه پست ترین پست ها باز گردانیدیم؛
6. مگر کسانی را که ایمان بیاورند و کارهای خوب بکنند که پاداشی بی پایان نصیبشان می شود.
7. پس چه چیز سبب می شود که بعد از این همه دلایل روشن روز جزا را انکار کنی؟!
8. آیا خدا عادل تر از همه داوران نیست؟

سوره علق / خون بسته

نود و ششمین / اولین سوره قرآن کریم، دارای 19 آیه و مکی می باشد. نام از آیه دوم این سوره گرفته شده است. پیامبر فرمود: اولین بار که جبرئیل بر من ظاهر شد، فرمود: بخوان، گفتم: نمی توانم، بعد از سه بار مرا فشار داد، دیدم می توانم بخوانم. اسلام کارش را با خواندن، علم و قلم شروع کرد و اولین فرمان خداوند به پیامبرش فرمان فرهنگی بود.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای محمد، به نام پروردگارت بخوان و دریافت قرآن را آغاز کن؛ همان پروردگاری که انسان را آفرید.
2. خداوند انسان را از خون بسته آفرید.
3. بخوان، که خدا از همه بزرگوارتر است:
4. همان کسی که با قلم یاد می‌دهد،
5. و به انسان آنچه را نمی‌دانست یاد داد!
6. هرگز چنین نیست که انسان شکر این نعمت را به جای بیاورد؟! انسان مرز خود را نمی‌شناسد و طغیان می‌کند،
7. به خاطر اینکه خود را بی‌نیاز می‌بیند،
8. ولی باید بداند که برگشت همه به سوی اوست،
9. آیا آن شخصی را که جلوگیری می‌کرد دیدی؟
10. بنده ای را هنگامی که نماز می‌خواند؟
11. به من خبر بده، اگر آن نمازگزار بر طریق هدایت باشد،
12. یا به تقوا سفارش کند، آنگاه اذیت کردن او چقدر کار زشتی است.
13. آن شخص اگر دین حق را تکذیب کند و از آن رو بگرداند، به نظرت مستحق عذاب نیست؟!
14. آیا او نمی‌داند که خدا همه چیز را می‌بیند؟
15. اگر آن شخص، دست از کارهایش برندارد،
16. موی جلو سر آن دروغگوی خطاکار را محکم می‌گیرم.
17. آن وقت هرکس را بخواهد صدا بزند،
18. ما هم سریعاً مأموران جهنم را صدا می‌زنیم!
19. نه، هرگز، از او پیروی نکن و سجده کن و به خدا نزدیک شو،

نود و هفتمین / بیست و پنجمین سوره قرآن کریم، دارای 5 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. بر اساس نظر مفسران، قرآن دو بار نازل شده است. یکبار به صورت یکپارچه در شب قدر که این سوره به آن اشاره دارد و بار دیگر به صورت تدریجی در مدت بیست و سه سال دوره رسالت پیامبر. محمد بن یعقوب کلینی از امام صادق روایت کرده است که فرمود: رسول خدا در خواب دید که بنی امیه بعد از خودش بر منبرش بالا می روند و مردم را به گمراهی می خوانند. از خواب بیدار شد در حالی که محزون و غمگین بود، جبرئیل نازل شد و گفت: یا رسول الله چرا محزونی؟، پیامبر خواب خود را برای جبرئیل بیان داشت. جبرئیل به آسمان رفت پس از لحظه ای آیات 205 و 206 و 207 سوره شعراء و این آیات سوره قدر را برای او نازل گردانید و خداوند شب قدر را برای رسول خود بالاتر از هزار ماه خلافت بنی امیه گردانید.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ما قرآن را در شب قدر نازل کردیم.
2. تو چه می دانی شب قدر چیست؟
3. شب قدر، از هزار ماه بهتر است.
4. در آن شب فرشتگان با روح، به اذن پروردگارشان برای هر کاری فرود می آیند.
5. این شب تا طلوع فجر سراسر سلام و رحمت است.

سوره بینه/دلیل روشن

نود و هشتمین / صدمین سوره قرآن کریم، دارای 8 آیه و مدنی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. مردی نزد پیامبر آمد و گفت: یا رسول الله به من چیزی یاد بده که برای من فایده داشته باشد. فرمود: بر تو باد

بر انجام عمل خوب زیرا در دنیا و آخرت برای تو مفید است. در این هنگام علی وارد شد و گفت: یا رسول الله! فاطمه زهرا شما را کار دارد. پیامبر فرمود: حالا میام. سپس آن مرد به رسول خدا گفت: یا رسول الله این مرد کیست؟ فرمود: این مرد کسی است که خداوند برای او آیه «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا» را نازل کرده است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. کافران اعم از اهل کتاب و مشرکان می گفتند: از عقاید خود دست بر نمی دارند تا دلیل روشنی برای آنها بیاید،
2. پیامبری از سوی خدا که کتاب آسمانی را تلاوت کند،
3. که در آن نوشته هایی پرارزش هست،
4. و اهل کتاب گرفتار تفرقه نشدند، مگر بعد از آن که دلیل روشن برای آنها آمد.
5. و به آنها فرمانی داده نشده بود، جز آنکه خدا را بندگی کنند و دین را خاص او قرار دهند و معتدل باشند و نماز را برپادارند و زکات را پرداخت کنند که این است دین پایدار.
6. کافران اهل کتاب و مشرکان در آتش جهنم جای دارند و برای همیشه در آن می مانند؛ زیرا اینها بدترین خلق خدا هستند.
7. بدون شک، کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام دادند، بهترین خلق خدا هستند.¹
8. پاداششان پیش خدا باغ های همیشه سبزی بهشتی است که از زیر آنها جوی ها روان است و آنان همیشه آنجا ماندنی اند. خدا از آنها

¹ در روایاتی از شیعه و سنی نقل شده که پیامبر اکرم به علی بن ابیطالب فرمودند: تو و یاران تو خیر البریة هستید.

راضی است و آنها هم از خدا راضی‌اند. این‌ها نصیب کسانی می‌شود که
از خدا بترسند!

سوره زلزله/زلزله

نود و نهمین / نود و سه سوره قرآن کریم، دارای 8 آیه و مکی می‌باشد.
نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. وقتی که آیه «و يَطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى
حُبِّهِ مِسْكِينًا وَ يَتِيمًا وَ أَسِيرًا» نازل گردید، مسلمین گمان کردند که اگر مال
کمی را انفاق کنند دارای ثواب نخواهند بود و نیز اگر گناہانی که به نظرشان
کوچک می‌آمد از قبیل دروغ و نگاه کردن از روی شهوت به نوامیس مردم و
غیبت کردن را مرتکب گردند، مؤاخذه نخواهند شد. سپس این آیات نازل
گردید و به آن‌ها فهماند که بر کوچکترین اعمال خیر و شر پاداش و کیفر
خواهند دید.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. هنگامی که زمین به شدت به لرزه درآید،
2. و زمین بارهای سنگین خود را بیرون بیندازد،
3. و انسان، وحشت‌زده، بپرسد: «چه اتفاقی برای زمین افتاده است؟!»
4. در آن روز زمین اخبار و اسرار خود را شرح می‌دهد،
5. زیرا که پروردگارت به او وحی کرده است،
6. در آن روز مردم بصورت پراکنده از قبرها بیرون می‌آیند تا به آنها
نتیجه اعمالشان را نشان دهند،
7. پس هرکس به اندازه ذره ای کار نیک کرده باشد، آن را می‌بیند،
8. و هرکس به اندازه ذره ای کار بد کرده باشد، آن را هم می‌بیند.

سوره عادیات/اسب‌های تندرو

صدمین / چهاردهمین سوره قرآن کریم، دارای 14 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. سبب نزول این سوره چنین است که پیامبر عده ای را برای جنگی با دو طائفه از کنانه اعزام داشته بود و یک نفر از نقباء را بنام منذر بن عمرو الانصاری بر آن‌ها امیر قرار داد، یا در برخی از منابع آمده است که پیامبر، علی را در جنگ ذات السلاسل اعزام کرده بود. بهر صورت چندی گذشت و از اینان خبری نرسید. خداوند این سوره را نازل فرمود و حال آن قوم را به رسول خویش خبر داد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. قسم به اسب‌های تندرو که نفس زنان می‌دوند!
2. و در برخورد نعل‌هایشان به سنگ‌ها آتش بر می‌خیزند!
3. و قسم به سوارانی که هنگام صبح غافل گیرانه به دشمن حمله می‌کنند.
4. و به وسیله آن حمله، گردوخاک بلند می‌شود.
5. و از میان گردوخاک، به قلب دشمن می‌تازند!
6. انسان‌ها نوعاً خدا را ناشکری می‌کنند.
7. و او خود بر این ناشکری اش شاهد است.
8. انسان همچنین، به خاطر دلبستگی به مال دنیا، بخیل است!
9. آیا این انسان، سرانجام کار را نمی‌داند که آنچه در قبرهاست زنده می‌گردد،
10. و آنچه در سینه هاست آشکار می‌گردد؟
11. بدون شک، آن روز، خدا از حال و روز آنها کاملاً آگاه است.

سوره قارعه / کوبنده

صد و یکمین / سی امین سوره قرآن کریم، دارای 11 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. نقل شده است که شخصی سلمان را تحقیر کرد که تو کیستی و چیستی؟ پاسخ داد: اول من و تو نطفه و آخر من و تو مردار است. این در دنیاست، اما در قیامت، هر کس میزان عمل او سنگین باشد، تکریم می شود و هر کس سبک باشد، تحقیر و ملامت خواهد شد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. آن حادثه کوبنده،
2. چیست آن حادثه کوبنده؟
3. تو چه می دانی آن حادثه کوبنده چیست؟
4. روزی که مردم مانند پروانه های پراکنده خواهند بود.
5. و کوه ها مانند پشم زده شده متلاشی می گردند،
6. اما کسی که در آن روز ترازوی اعمالش سنگین است،
7. او دارای زندگی رضایت بخشی است،
8. و اما کسی که ترازوی اعمالش سبک است،
9. جایگاه او «هاویه=پرتگاه دوزخ» است،
10. و تو چه می دانی «هاویه» چیست؟!
11. آتشی سوزان دوزخ است!

سوره تکاثر/زیاده خواهی

صد و دومین / شانزدهمین سوره قرآن کریم، دارای 8 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. میان دو قبیله بنوسهم و بنو عبدمناف بر سر تعداد افراد قبیله گفتگو شد، تصمیم گرفتند سرشماری کنند بعد

از زنده ها به قبرستان رفتند تا آمار مردگان را نیز به حساب آورند. آنگاه این سوره نازل شد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. زیاده خواهی و فخرفروشی، شما را به خود مشغول ساخته و از خدا غافل کرده است.
2. تا جایی که به سراغ قبرها رفتید (و قبور مردگان خود را حساب و به آن افتخار کردید)!
3. هرگز زیاده خواهی و فخر فروشی کار درست نیست! خواهید فهمید.
4. باز نه چنین است؛ به زودی خواهید فهمید.
5. هرگز چنین نیست که اگر به علم الیقین بدانید (از زیاده خواهی و فخر فروشی دست بر می دارید).
6. قطعاً و بدون شک شما دوزخ را خواهید دید.
7. سپس با دیدۀ یقین آن را خواهید دید.
8. آنگاه، در آن روز، دربارهٔ نعمت‌هایی که خدا به شما داده است، بازخواست می‌شوید.

سوره عصر

صد و سومین / سیزدهمین سوره قرآن کریم، دارای 3 آیه و مکی می باشد. نام از آیهٔ اول این سوره گرفته شده است. در صدر اسلام، مسلمانان هنگام خدا حافظی و جدا شدن از یکدیگر این سوره را تلاوت می کردند. انسان در دنیا مانند یخ فروشی است که هر لحظه سرمایه‌اش آب می‌شود و باید هرچه زودتر آن را بفروشد و گرنه خسارت کرده است. پس انسان باید از عمرش که سرمایه بزرگ است استفاده کند و الا هر لحظه که می‌گذرد این سرمایه بزرگ را از دست می‌دهد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. سوگند به عصر.
2. که انسان‌ها نوعاً زیانکار است و سرمایه‌ عمرشان را پیوسته از دست می‌دهد!
3. مگر کسانی که ایمان بیاورند و کارهای خوب انجام دهند و همدیگر را به طرفداری از حق و صبر سفارش کنند.

سوره همزه/عیب جو

صد و چهارمین/ سی و دومین سوره قرآن کریم، دارای 9 آیه و مکی می‌باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. این سوره درباره یکی از مشرکین نازل شده که از مردم عیب‌جوئی می‌کرد. در منابع تاریخی آن شخص را امیه بن خلف، ولید بن مغیره یا اخنس بن شریق که از پیامبر پیش رو و پشت سر عیب جوئی میکرد و یا جمیل بن عامر الجهنی یاد کرده است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. وای به حال کسی که عیب جو و غیبت گو است.
2. همان کسی که اموالی جمع کرده و مصروف حساب و کتاب آن است!
3. خیال می‌کند اموالش به او عمر جاودانه می‌بخشد!
4. هرگز چنین نیست که او فکر می‌کند! بلکه در آتشی خردکننده جهنم پرتاب می‌شوند.
5. تو چه می‌دانی آتش خردکننده جهنم چیست؟!
6. آتش خشم خداست که شعله می‌کشد!
7. آتشی که نه تنها جسم، بلکه جان را هم می‌سوزاند،
8. آتشی که درهای آن بر روی انسان گنهکار بسته شده و راه خلاصی نیست.

9. این در حالی است که گنهکاران در ستون هایی بسیار دراز بسته شده اند.

سوره فیل

صدو پنجمین / نوزدهمین سوره قرآن کریم، دارای 5 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. سوره فیل با سوره قریش یک سوره محسوب می شود. پادشاهی به نام ابرهه در یمن معبدی از سنگ مرمر ساخت و دستور داد مردم آن را زیارت و طواف کنند. مرد عربی به این معبد جسارت کرد. او لشکری فیل سوار را تا نزدیک مکه آورد تا به انتقام آن جسارت، کعبه را خراب کند. خداوند نیز پرندگانی را که در منقارشان سنگریزه ای داشتند به سوی آنان فرستاد. با انداختن سنگریزه ها، لشکر ابرهه مانند کاه خورد شده به زمین ریختند و نابود شدند. آن سال را عام الفیل نامیدند و پیامبر اسلام نیز در همان سال به دنیا آمد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. مگر ندیدی خدا با فیل سواران لشکر ابرهه چه کرد؟!
2. آیا نقشه شوم آنها را باطل نساخت؟
3. و پرندگانی به نام ابابیل/ قرقولاد را دسته دسته بر سرشان اعزام کرد.
4. و با سنگهایی از گل سخت لشکر ابرهه را هدف گیری کرد!
5. لشکر ابرهه مانند پوستی که مغزش خورده شده باشد، نابود گردید.

سوره قریش

صدو ششمین / بیست و نهمین سوره قرآن کریم، دارای 7 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. این سوره درباره قریش نازل شده زیرا معاش آن ها از طریق دو سفر و کاروان تجارتی در اوقات زمستان به طرف یمن و در اوقات تابستان به سوی شام تأمین می شد و از مکه انواع ادویه

و مرچ حمل می کردند و در ازاء آن پارچه لباس و حبوبات از شام می آوردند. وقتی که خداوند پیامبر را مبعوث به رسالت کرد، از این مسافرت ها بی نیاز شدند زیرا گروه گروه مردم برای ادای مناسک حج به مکه روی می آوردند. به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. خدا لشکر ابرهه را نابود کرد تا قریش را با یکدیگر و با کعبه و با سفر الفت و انس دهد؛
2. خداوند مردم قریش را با سفر زمستانی و تابستانی مانوس ساخت تا با امنیت سفر کنند و معیشت خود را فراهم آورند،
3. بنا بر این باید صاحب کعبه را عبادت کنند.
4. همان کسی که آنها را از گرسنگی نجات و طعامشان داد، و از ترس ایمن ساخت.

سوره ماعون/زکات و اموال مورد نیاز مردم

صدو هفتمین/ هفدهمین سوره قرآن کریم، دارای 7 آیه و مکی می باشد. نام از آیه آخر این سوره گرفته شده است. آیات اول تا سوم سوره درباره ابوسفیان بن حرب آمده که هر هفته دو شتر نحر می کرد و یتیمی از او گوشت خواست با عصای خود او را از خود راند. بقیه آیات درباره منافقین نازل شده است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. آیا کسی که روز قیامت را تکذیب و انکار می کند می شناسی؟!
2. او همان کسی است که یتیمان را با خشونت از خود دور می کند.
3. و مردم را به دادن غذا و کمک به فقیران تشویق نمی کند.

4. پس وای بر حال اینگونه نمازخوان‌ها!
5. کسانی که در نماز خود سهل انگاری می کنند،
6. همان کسانی که ریا و خودنمایی می کنند.
7. و از پرداخت زکات و امانت دادن وسایلی که مورد نیاز مردم است خودداری و دیگران را هم منع می کند.

سوره کوثر/خیر کثیر

صدو هشتمین / پانزدهمین سوره قرآن کریم، دارای 3 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. هنگامی که ابراهیم فرزند رسول خدا وفات یافت، عاص بن وائل و سایر مشرکین که به یکدیگر می رسیدند، می گفتند: محمد دیشب ابتر یعنی مقطوع النسل شده است، سپس این سوره برای تسلی خاطر پیامبر نازل گردید. مقصود از کوثر ممکن است حضرت زهرا و یا حوض کوثر، قرآن، شفاعت، کثرت اصحاب و ... باشد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای محمد! به راستی ما به تو "کوثر" یعنی خیر زیاد عطا کردیم.
2. پس به شکرانه آن برای پروردگارت نماز بخوان و شتر قربانی کن.
3. بدون شک، آن کسی که به تو زخم زبان می زند خودش دودگُل و سرخشک است، نه تو!

سوره کافرون

¹ این آیات درباره منافقین نازل شده که وقتی که با مؤمنین بودند، نماز می خواندند که آن‌ها ببینند و وقتی که با آن‌ها نبودند، نماز نمی خواندند و نیز از دادن اشیاء عاریه خودداری کرده و دیگران را از دادن عاریه منع می کردند.

صدو نهمین / هیجدهمین سوره قرآن کریم، دارای 6 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. این سوره در جواب جماعتی از قریش نازل شده که به رسول خدا گفته بودند، یک سال تو خدایان ما را عبادت کن و ما متقابلاً یک سال خدای تو را عبادت می کنیم سپس این سوره نازل شد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای پیامبر! در پاسخ به پیشنهاد کفار قریش بگو: ای کافران!
2. من آنچه را که شما عبادت می کنید، عبادت نمی کنم.
3. و نه شما آنچه را من عبادت می کنم، عبادت می کنید.
4. تکرار می کنم و نه من آنچه را شما عبادت می کنید، عبادت می کنم.
5. و نه شما آنچه را من عبادت می کنم، عبادت می کنید.
6. حال که چنین است دین شما مال خودتان، و دین من مال خودم یعنی شما را راه و مرا راه.

سوره نصر/یاری کردن

صدو دهمین / صدوچهاردهمین سوره قرآن کریم، دارای سه آیه و مدنی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. این سوره در زمان فتح مکه در سال هشتم هجری بر پیامبر نازل شد که گروهی از مردم به خاطر حقانیت اسلام، ایمان آوردند. پیامبر بعد از فتح مکه، عفو عمومی اعلام کردند و مکه بدون خونریزی فتح شد. هنگامی که حضرت دید سعد بن عبادة شعار انتقام می دهد و می گوید «اليوم يوم الملحمة» یعنی امروز تلافی می کنیم، حضرت پرچم را از او گرفت و به دست حضرت علی داد و فرمود: شعار را عوض کنید و بگویید: «اليوم يوم الرحمة» امروز روز رحمت است نه انتقام.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. وقتی کمک خدا و زمان فتح مکه رسید.
2. و مردم را دیدی که گروه‌گروه به دین خدا می پیوندند،
3. به شکرانه این پیروزی، خدا را به پاکی یاد کن و از او آمرزش بخواه، که او بسیار توبه‌پذیر است.

سوره مسد/لیف خرما

صدو یازدهمین / ششمین سوره قرآن کریم، دارای 5 آیه و مکی می باشد. نام از آیه آخر این سوره گرفته شده است. ابولهب یکی از عموهای پیامبر بود که در برابر تبلیغ اسلام، کارشکنی می کرد و پیامبر را آزار می داد. هنگامی که آیه «وَ أَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ» نازل شد، پیامبر اکرم نزدیکان و خویشاوندان را دعوت کرد و پیام وحی را به آنان رساند. ابولهب که عموی حضرت بود گفت: «تبا لک» مرگ بر تو باد. آنگاه این سوره نازل شد و گفتار او را به خودش رد کرد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. بریده باد هر دو دست ابو لهب و مرگ بر او.
2. ثروت و دارایی او اصلاً به دردش نخورد!
3. ابولهب به زودی وارد آتشی شعله ور می شود.
4. و همین‌طور زنش با او وارد جهنم می گردد و هیزم کش است.
5. و در گردنش طنابی است بافته شده از لیف خرما!

سوره اخلاص

صدو دوازدهمین / بیست و دومین سوره قرآن کریم، دارای 4 آیه و مکی می باشد. نام از مفهوم این سوره گرفته شده است که درباره اخلاص خداوند

است. مشرکین به رسول خدا گفتند: خدای خود را از برای ما تعریف کن که از چه نسب و حسی است سپس این سوره نازل شد.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای محمد! بگو: خدا یگانه است.

2. خدا بی نیاز است.

3. فرزندی ندارد و فرزند کسی هم نیست.

4. و کسی هم مانند او نیست.

سوره فلق/سپیده دم

صدو سیزدهمین/ بیستمین سوره قرآن کریم، دارای 5 آیه و مکی می باشد. نام از آیه اول این سوره گرفته شده است. گفته شده است که دختران لیبید بن اعصم یهودی سحر و جادو می کردند و آن را در یازده گره می بستند سپس این دو سوره فلق و ناس نازل گردید.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای محمد بگو: پناه می برم به خدایی که تاریکی شب را با طلوع صبح می شکافد!

2. از شرّ هر مخلوقی که آسیب می رساند،

3. و از شرّ شب، هنگامی که تاریک می شود و همه جا را فرامی گیرد.

4. و از شرّ جادوگرانی که با جادوی خود برای مردم مشکل ایجاد می کنند.

5. و از شرّ حسود وقتی حسودی کند.

سوره ناس/مردم

صدو چهاردهمین/ بیست و یکمین سوره قرآن کریم، دارای 6 آیه و مکی می باشد. نام از آیهٔ اول این سوره گرفته شده است.

به نام خداوند بخشنده و مهربان.

1. ای محمد! بگو: پناه می برم به پروردگار مردم،
2. پادشاه مردم،
3. خدای مردم،
4. از شرّ آن وسوسه گری خناسی که چون خدا از یاد برود به سراغ انسان بیاید و وسوسه کند، و چون خدا یاد شود پنهان گردد.
5. همان کسی که در دل مردم وسوسه می کند.
6. خواه از جنّ باشد یا از انس!